

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ERNEST HEMINGWAY
TÜM ÖYKÜLERİ

b

ernest
hemingway

TÜM ÖYKÜLERİ

3. basım
b
Bilgi

SERTİFİKA NO 15033

ISBN 978 - 975 - 22 - 0692 - 2

2021 06 Y 0105 7791

1. Basım 2017

2. Basım 2018

3. Basım

Kasım 2021

BİLGİ YAYINEVİ

Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenışehir 06420 / ANKARA

Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22 • Faks: (0-312) 431 77 58

BİLGİ DAĞITIM

Gölbahar Mh., Gölbağ Cd., No: 33, A-B Blok,

Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL

Tlf.: (0-212) 217 63 40 - 44 • (0-212) 522 52 01

Faks: (0-212) 217 63 45 • (0-212) 527 41 19

www.bilgiyayinevi.com.tr • info@bilgiyayinevi.com.tr

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ERNEST HEMINGWAY

Tüm Öyküleri

Türkçesi: ELİF DERVİŞ

BİLGİ YAYINEVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

kapak: candan işcan
editör: biray üstüner

**Bu kitabın yayın hakkı,
yazarın yasal mirasçılarıyla yapılan
sözleşme gereği Bilgi Yayınevi A.Ş.'ye aittir.
Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı
yapılamaz; yayınevinin yazılı izni olmadan
radyo ve televizyona uyarlanamaz;
oyun, film, elektronik kitap, CD ya da
manyetik bant haline getirilemez;
fotokopi ya da herhangi bir
yöntemle çoğaltılamaz.**

© Hemingway Foreign Rights Trust

Orijinal metne uygun tam çeviri
Orijinal adı: The Complete Short Stories of Ernest Hemingway

Ernest Hemingway'in bütün eserlerinin Türkçede yayın hakları
Bilgi Yayınevi'ne aittir; bu eserlerin Bilgi Yayınları
haricindeki baskıları yasal değildir.

baskı: pelin ofset
(0-312) 395 25 80-81
sertifika no: 49432

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Yayıncının Önsözü	13
I. Bölüm	
“İLK KIRK DOKUZ”	19
“İlk Kırk Dokuz”a Önsöz	21
Francis Macomber’ın Kısa Mutlu Hayatı	23
Dünyanın Başkenti	57
Kilimanjaro’nun Karları	70
Köprüdeki İhtiyar	96
Michigan’da	99
İzmir’deki İskelede	104
Kızılderili Kampı	109
Doktor ve Karısı	117
Bir Şeylerin Sonu	125
Üç Gün Süren Rüzgâr	133
Dövüşçü	147
Kısacık Bir Öykü	159
Asker Yuvaya Döndü	163
Devrimci	173
Bay ve Bayan Elliot	177
Yağmurda Bir Kedi	183
Sezon Dışı	189
Dere Tepe Kar	199
Babam	207
Koca Nehir: 1. Kısım	223
Koca Nehir: 2. Kısım	235
Yenilmez	249
Başka Bir Ülkede	280
Beyaz Fil Tepeleri	286
Katiller	291
Che Ti Dice La Patria?	302
Elli Bin Papel	312

Basit Bir Sorgu	338
On Kızılderili	341
Kafeste Bir Kanarya	347
Bir Alp Dağları Masalı	352
Zamana Karşı Yarış	358
Bugün Cuma	363
Sıradan Bir Hikâye	367
Uykuyu Beklerken	369
Fırtına Sonrası	377
Aydınlık ve Temiz Bir Yer	383
Dünyanın Işığı	388
Tanrı Güç Versin Beyler	396
Büyük Değişim	401
Hiç Olmayacağı Gibi	406
Kraliçenin Annesi	419
Bir Okuyucu Mektubu	424
İsviçre'ye Hürmetler	426
Bir Günlük Bekleyiş	440
Ölülerin Doğal Tarihi	444
Wyoming Şarabı	453
Kumarbaz, Rahibe ve Radyo	471
Babalar ve Oğulları	490

II. Bölüm

“İLK KIRK DOKUZ”U TAKİBEN KİTAP YA DA DERGİLERDE YAYIMLANAN KISA ÖYKÜLER	503
Karşıya Kısa Bir Gezinti	505
Tüccarın Dönüşü	545
İhbar	559
Kelebek ve Tank	572
Çatışmadan Önceki Gece	582
Dağ Sırtının Altında	613
Aslında Kimse Ölmez	626
İyi Kalpli Aslan	641
Sadık Boğa	644
Kendine Rehberli Köpek Bul	646

Görmüş Geçirmiş	652
Yazlıkçılar	657
Bozulmamış Son Topraklar	668
Bir Afrika Öyküsü	726

III. Bölüm

DAHA ÖNCE YAYIMLANMAMIŞ

KURMACA ESERLERİ	739

Bir Tren Yolculuğu	741
Vagon Görevlisi	758
Kavşakta Gelen Bunalım	768
İnsan Manzaraları	784
Her Şey Bir Şeyi Hatırlatıyor	794
Anakaradan Harika Haberler	800
Yabancı Topraklar	804

ÖNSÖZ

1940 yılında Papa¹ ve Marty,² yazarın sonraki yirmi iki yıl boyunca, ölümüne kadar evi olacak olan Finca Vigía'yı ilk kez kiradadıklarında, güneyde hâlâ gerçek anlamda bir taşra vardı. Bu taşra bölgesi artık yok. Burası Çehov'un kiraz bahçesi gibi orta sınıf mensubu emlak müteahhitleri tarafından yapılarak değil –ki Porto Riko ya da Castro devrimi öncesindeki Küba'da kaderi bu olurdu– fakir halk nüfusu ve onların yaptıkları gecekonduların şaşırtıcı biçimde artmasıyla ortaya çıkmıştı. Gecekondu, politik eğilimleri ne olursa olsun Büyük Antiller'in belirgin bir özelliğidir.

Marty'nin bizim için kurduğu kendi küçük evimizde sabahın çok erken saatlerinde uyanan çocuklar olarak, o taşradaki bildircinlerin güneye doğru çaldıkları ısıklara kulak verirdik.

Manigua çalılıklarıyla kaplı bir taşraydı burası ve içinden akıp giden dere boyunca büyüyen uzun *flamboyante* ağaçlara her akşam yabancı beç tavukları gelip tünerdi. Bunlar, eşelenerek yürüyüp çalıların arasında yiyecek aradıkları günün sonunda ufaktan fırlayarak gerisin geri tünedikleri ağaca koşar ve birbirlerine seslenerek çalılıkların içinde sürekli irtibat halinde olurlardı.

Manigua çalılığı, menşei Afrika olan bodur bir dikenli akasya çalısıdır; Kreol'lerin anlattıklarına bakılırsa ilk tohumları adaya siyah kölelerin ayak parmakları arasında gelmişti. Beç tavukları da Afrika'dan gelmişti. Hiçbir zaman İspanyol yerleşimcilerin yanlarında getirdikleri diğer kümes hayvanları kadar evcilleşmemişlerdi ve bazıları kaçıp tropik muson ikliminde serpildiler. Tıpkı Papa'nın bize anlattığı, Güney Amerika kıyısındaki köle gemilerinin enkazından kaçan ve yeteri kadarı kültürleri ve dilleriyle bozulmadan kalıp, aynı Afrika'da yaptıkları gibi el değmemiş doğanın içinde günümüze kadar bir arada yaşamayı başarmış siyah köleler gibi.

1) Hemingway'in pek çok takma isminden biri. (ç.n.)

2) Hemingway'in üçüncü eşi olan gazeteci ve yazar Martha Gellhorn'un takma adı. (ç.n.)

Vigía İspanyolcada manzara ya da görüntü anlamına geliyor. Çiftlik evi, Havana'yı ve kuzeye uzanan yumuşak eğimli kıyı ovasını önünde hiçbir engel olmaksızın gören bir tepenin üzerine inşa edilmişti. Kuzeye uzayan bu manzaranın Afrika'yla, hatta kıtasal herhangi bir şeyle hiç alakası yoktur. Winslow Homer'ın tropik suluboya resimlerinden aşına olduğumuz, içinde palmyeler, mavi gökyüzü ve sürekli şekil değiştiren ve sığ kuzeydoğu alize rüzgârı *brisa*'nın üst kısmında genişleyen ufak, beyaz kümülüs bulutlarıyla bir Kreol adası manzarasıdır.

Yazın sonlarında, rüzgârın esmediği durgun sular güneşi takip ederek kuzeye hareket ettiğinde, sık sık, öğleden sonraları ısı toplandıkça o rutubetli sıcaklığı bir süreliğine de olsa hafifleten olağanüstü gök gürültülü sağanaklar, güneye doğru iç kesimlerde oluşup kuzeye, denize doğru ilerleyen *chusbasco*'lar meydana gelir.

Bazı yazlar bir, bazen iki kasırga adadaki yoksulların yaşadığı kulübelerin arasından bir tırpan gibi geçirdi. Sonrasında kasırga mağdurları –*damnificados del ciclón*– yetersiz şebeke suyu, sarhoş Amerikalı askerlerin korkunç bir şekilde kayıtlara da geçen José Martí anıtının üzerine işlemeleri gibi ulusal onuru zedeleyen büyük ayıplar ve her zaman yüksek şeker fiyatları nedeniyle zaten gergin olan yerel politikaya yeni bir gerilim daha eklerlerdi.

Hâlâ eve illa her yaz defalarca yıldırım düşer; çocukluğumuzda, Papa'nın bir telefon görüşmesinin ortasında yere savrulmasından ve hem onun hem de tüm odanın Aziz Elmo Ateşi'nin³ mavi ışığıyla parladığı günden sonra, hiç kimse gök gürültülü sağanak sonrasında telefonu kullanmaz olmuştuk.

Finca'nın ilk yıllarında, Papa kurmaca anlamında herhangi bir şey yazıyor gibi görünmüyordu. Bir sürü mektup yazıyordu elbette; bunlardan birinde artık dinlenme sırasının kendisinde olduğunu söyler. Bırakın dünya kendini içine soktuğu bu karmaşayla boğuşsun dursun.

Yazı yazar ve İspanyol İç Savaşı'nın son döneminde Madrid'de birlikte sürdürdükleri hayatın yoğun heyecanını hissetmekten vazgeçmeyen taraf daha çok Marty gibi görünüyordu. O ve Papa, yüzme

3) Fırtınalı havalarda, kilise kulesi veya gemi direği gibi sivri uçlu yapıların tepesinde parlak bir ışık noktası halinde ve genelde çatırtılı bir sesle birlikte ortaya çıkan, gemici ışığı da denen atmosfer elektriği boşalması olayı. (ç.n.)

havuzunun yanındaki kilden kortta sürekli birlikte tenis oynarlar ve Havana'daki frontondan profesyonel jai alai⁴ oyuncusu olan arkadaşlarıyla sık sık tenis partileri düzenlerlerdi. Bu oyunculardan biri, günümüz genç kızlarının iriyarı diyeceği türden kaslı bir adamdı ve Marty onunla biraz flört halindeydi. Papa, karşısında bir kale gibi yükselen ama kontrolsüz ve samimi olan güç karşısında falsolu vuruşlar, top kesmeler ve topu bilerek havaya fırlatmalarla kurnazlığın en alçak şeklini uygulayarak arasıra teniste mağlup ettiği rakibi hakkında konuşurdu.

Hepsi bizim için büyük eğlenceydi: ikinci kaptan Gregorio Fuentes'in Cojimar'ın ufak balıkçı limanında hep hazırda tuttuğu *Pilar*'la açık denizde balık ve Club de Cazadores del Cerro'da canlı güvercin avına çıkmak, Floridita'da içki içmek ve çok uzaklarda, ta Avrupa'da devam eden savaşın ayrıntılı çizimlerinin yer aldığı *The Illustrated London News*'u almak için Havana'ya yapılan kısa geziler.

Papa –ki böyle şeylerde hep çok iyi olmuştu– Marty'ye Turgenev'den bir alıntı önermişti: “Bir başkasının kalbi, karanlık bir ormandır.” Marty de bunun bir kısmını o sıralar yeni tamamladığı bir kurmaca eserin adında kullanmıştı.

Her ne kadar Finca Vigía toplu öyküleri, 1938'de yayımlanan ve Papa'nın kısa öykülerinden oluşan ilk kapsamlı derlemede yer alan tüm öyküleri içeriyor olsa da, o zaman yayımlanan öyküler bugün artık çok iyi biliniyor. Bu derlemenin okur açısından en ilgi çekici yönü, şüphesiz, Finca Vigía'da yazılan ya da ancak Papa orada yaşamaya başladıktan sonra gün yüzüne çıkan öyküler olacaktır.

John, Patrick ve Gregory Hemingway

1987

4) İspanyollara özgü bir top oyunu. (ç.n.)

YAYINCININ ÖNSÖZÜ

Uzun zamandır, Ernest Hemingway'in kısa öykülerinin eksiksiz ve güncel bir basımına ihtiyaç vardı. Bugüne kadar bu tarzdaki tek kitap, 1938 yılında Hemingway'in *The Fifth Column* adlı tiyatro oyunuyla birlikte basılan ilk kırk dokuz öyküden meydana gelen seçmelerin yer aldığı koleksiyondur. Bu, Hemingway'in yazarlığı açısından verimli bir dönemdi ve yazarın Küba ve İspanya'daki deneyimlerine dayanan ama "İlk Kırk Dokuz"a dahil edilmek için geç kalınan bazı öyküleri dergilerde çıkmaya başlamıştı.

Hemingway 1939'da, daha önce basılmış *Zamanımızda, Kadınsız Erkekler ve Kazanana Ödül Yok* adlı kitapların yanında yerini alacak yeni bir öykü derlemesiyle ilgili düşünmeye çoktan başlamıştı. 7 Şubat'ta Key West'teki evinden Scribners'daki editörü Maxwell Perkins'e yazıp böyle bir kitap önerisinde bulundu. Beş öyküyü tamamlamıştı bile: ilk kez bu kitapta yayımlanan "İhbar", "Kelebek ve Tank", "Çatışmadan Önceki Gece", "Aslında Kimse Ölmez" ve "İnsan Manzaraları". Bir altıncı öykü, "Dağ Sırtının Altında", kısa süre sonra *Cosmopolitan*'in 1939 başkısında yerini alacaktı.

Anlaşılabileceği üzere, Hemingway'in bu yeni kitapla ilgili planları meyvesini vermedi. Koleksiyonu tamamlamak için yazar kendini üç "çok uzun" öykü yazmaya adanmıştı (ikisi İspanyol İç Savaşı'ndaki muharebelerle, bir tanesi de dört gün dört gece boyunca bir kılıçbalığı'nı yakalamak için mücadele verip nihayetinde onu köpekbalıklarına kaptıran Kübalı bir balıkçıyla ilgiliydi). Ne var ki, Hemingway romanını yazmaya başladığında –daha sonra *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* adıyla basılan roman– diğer tüm yazı projeleri rafa kalkmış oldu. Yalnızca yarım bıraktığı iki savaş öyküsüyle ilgili tahminlerde bulunabiliriz ama onların içinde yer alması muhtemel olayların sonradan romana yerleştirilmiş olması da son derece mümkün. Kübalı balıkçının öyküsüne gelecek olursak, Hemingway o öyküye tam on üç yıl sonra, öyküyü geliştirip ünlü kısa romanı *Yaşlı Adam ve Deniz*'e dönüştürmüş olarak geri döndü.

Hemingway'in ilk öykülerinin pek çoğu, ailesinin Waloon gölünde bir kır evine sahip olduğu ve yazarın hem çocukluk hem de gençlik döneminde yazlarını geçirdiği kuzey Michigan'da geçmektedir. Orada edindiği ve aralarında civarda yaşayan Kızılderililerin de olduğu arkadaş grubu şüphesiz çeşitli öykülerde karşımıza çıkmakta ve bazı bölümler muhtemelen, en azından kısmen, gerçek olaylara dayanmaktadır. Hemingway'in amacı, son derece önemli ve dokunaklı anları canlı ve eksiksiz bir şekilde aktarmaktı, ki bu deneyimleri tarif etmek için en uygun sözcük "tezahür" olabilir. Yazarın ölümünden sonra yayımlanan "Yazlıkçılar" ve bitmemiş bir kitaptan bir bölüm olan "Bozulmamış Son Topraklar" bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Yine Amerika'da geçen daha sonraki öyküleri, Hemingway'in bir eş, bir baba, hatta hastanede yatan bir hasta olarak deneyimleriyle ilgilidir. Öykülerdeki karakterler ve konuların çeşitliliği tıpkı yazarın kendi hayatı gibi farklılaşmıştır. Malzeme olarak kullandığı özel kaynaklardan biri, yirmili ve otuzlu yaşlarında yaşadığı Key West'teki hayatıdır. *Pilar* adlı balıkçı teknesi üzerinde denizle buluşmalarıyla arkadaş çevresi birlikte ele alındığında, yazdığı en iyi eserlerinin bazılarına ilham olmuştur. Bu döneme ait iki Harry Morgan öyküsü, "Karşıya Kısa Bir Gezinti" (*Cosmopolitan*, Mayıs 1934) ve "Tüccarın Dönüşü" (*Esquire*, Şubat 1936), nihayetinde *Varlık ve Yokluk* adlı romana dahil edilmiştir; ama bunları ilk çıktıkları haliyle, yani ayrı öyküler şeklinde okumak da son derece uygun ve keyiflidir.

Hemingway muhtemelen edebiyat tarihinin kavrayışı en yüksek gezginlerinden biriydi; öyküleri bir bütün olarak ele alındığında dünya kadar deneyimi gözler önüne serer. Yazar 1918'de İtalya'da ambulans şoförü olarak görev almak üzere Amerikan Ordusunun Sahra Hizmet Bölüğüne yazıldı. Bu onun Atlantik ötesine yaptığı ilk yolculuktan ve o sırada on sekiz yaşındaydı. Milano'ya vardığı gün bir mühimmat fabrikası havaya uçtu ve Hemingway birliğindeki diğer gönüllülerle birlikte ölenlerden geriye kalanları toplamak üzere görevlendirildi. Bu olaydan yalnızca üç ay sonra iki bacağından birden çok kötü şekilde yaralandı ve Milano'daki Amerikan Kızıl Haç Hastanesine yatırılıp sonrasında da ayakta tedavi gördü. Tanıştığı insanların da dahil olduğu bu savaş zamanı

deneyimleri, Birinci Dünya Savaşı'yla ilgili romanı *Silahlara Veda* için ona pek çok ayrıntı sağlamakla kalmayıp başyapıt değerinde beş öyküye de ilham oldu.

Hemingway 1920'li yıllarda İtalya'ya pek çok kez gitti; bazen profesyonel bir gazeteci olarak, bazense zevk için. Mussolini İtalyası'ndan bir arkadaşıyla beraber motor üzerinde geçmesini anlatan kısa öyküsü "Che Ti Dice La Patria?" totaliter bir rejimin sert atmosferini aktarma konusunda son derece başarılı olmuştur.

1922-1924 yılları arasında Hemingway *The Toronto Star* için malzeme toplamak üzere birkaç kez İsviçre'ye gitti. Konuları ekonomik meseleler ve başka pratik konuların yanı sıra, İsviçre kış sporlarını da içeriyordu: bobsled,⁵ kayak ve çok tehlikeli olan tek kişilik kızak. Hemingway, tıpkı diğer alanlarda olduğu gibi turist çekecek yer ve zevkleri keşfetmekte de hemşerilerinden bir adım öndeydi. Bu arada bazı kısa öyküleri için de fikir depoluyordu; konular komikten ciddiye ve bazen de ölümle ilgili meselelere kadar kayıyordu.

Hemingway ilk boğa güreşine 1923 yılında, o sıralar yaşamakta olduğu Paris'ten Madrid'e yaptığı kısa bir gezinti sırasında Amerikalı arkadaşlarının eşliğinde katıldı. İlk boğa meydana daldığı andan itibaren, bu deneyim onu inanılmaz etkiledi ve oradan bu olaya ömür boyu hayranlık duyacak bir adam olarak ayrıldı. Ona göre, bir adamın vahşi bir boğaya rakip olduğu bu manzara, spor dan çok trajediydi. Boğa güreşinin teknik ve kuralları, *torero*'lardan⁶ beklenen beceri ile cesaret ve boğaların katıksız şiddeti onu büyülemişti. Çok geçmeden boğa güreşleri konusunda tanınan bir otorite haline geldi ve konu üzerine ünlü bir bilimsel inceleme bile yazdı: "Öğleden Sonra Ölüm". Bazı öykülerinde de konu olarak boğa güreşini işledi.

Hemingway zaman içinde İspanya'nın her şeyini sever hale geldi – geleneklerini, manzaralarını, sanat hazinelerini ve insanlarını. Temmuz 1936'nın son haftasında İspanyol İç Savaşı patlak verdiğinde, Cumhuriyetçilerin sağlam bir destekçisiydi ve davalarına destek verme ve savaşı Kuzey Amerika Gazeteler Birliği muha-

5) Kızağa benzer bir araçla özel bir parkurda kayılarak yapılan kış sporu. (ç.n.)

6) (İsp.) Boğa güreşçisi. (ç.n.)

biri olarak Madrid'den takip edip haber yapma konusunda onlara yardımcı oldu. İspanya'da savaş döneminde edindiği deneyimlerin tamamından yedi kısa öykü, *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* adlı romanı ve *The Fifth Column* adlı tiyatro oyunu çıktı. Bu, onun yazma kariyerinin en verimli ve yaratıcı dönemlerinden biriydi.

1933 yılında, eşi Pauline'in varlıklı amcası Gus Pfeiffer, Hemingway'leri Afrika'da safari yapmaları için maddi olarak destekleyeceğini söylediğinde bu olasılık karşısında adeta büyülenen Ernest, birkaç arkadaşını kendilerine katılmaları için davet etmeyi ve gezi için uygun silah ve diğer araç gereçleri seçmeyi de kapsayan sayısız hazırlık yaptı.

Safarinin kendisi on hafta kadar sürdü; ama öyle görünüyor ki Hemingway'in orada gördüğü her şey zihninde silinemeyen etkiler bırakmıştı. Coşkusunun ve ilgisinin sonucu olarak, bir çocuğun ayrıntıları neredeyse fotografik olarak kaydeden kapasitesini tekrar kazanmıştı belki de. Bu safari, yazarın ünlü beyaz avcı Phillip Percival'le ilk karşılaşmasıydı ve adamın serinkanlı ve bazen de kurnaz profesyonelliğine anında hayran kaldı. Safari sona erdiğinde, Hemingway zihnini yazıları için görüntüler, olaylar ve eşi benzeri olmayan karakter analizleriyle doldurmuştu. Gezinin ürünleri olarak ortaya kurmaca olmayan *Afrika'nın Yeşil Tepeleri* ve en iyi öykülerinden bazıları çıktı. Bunlar arasında "Francis Macomber'in Kısa Mutlu Hayatı" ve "Kilimanjaro'nun Karları"nın yanı sıra, yazarın ölümünden sonra, Mayıs 1986'da yayımlanan romanı *Cennet Bahçesi*'nde bir öykü olarak yer alan "Bir Afrika Öyküsü" de bulunmaktadır.

Paris'te geçirdiği yıllar Hemingway'in bir yazar olarak gelişmesinde bariz bir öneme sebep olmasına rağmen, yazarın kısa öykülerinin çok azı Fransa'da geçmektedir. Hemingway'in kendisi de bu durumun farkındaydı ve *Paris Bir Şenliktir*'in önsözünde, istese üzerine yazmış olabileceği, kimi belki de öykülere dönüşmüş olabilecek konulardan özlemle bahseder.

Hemingway İkinci Dünya Savaşı sırasında Normandiya istisaları ve Paris'in kurtuluşuyla ilgili haberler yapan bir savaş muhabiriydi. Öyle görünüyor ki bunun yanı sıra, geri çekilen Almanlarla aynı hızda ilerleyen fazladan bir grup öncü birlik toplamıştı. O döneme ait -içlerinde daha önce hiç yayımlanmamış olan "Kavşakta

Gelen Bunalım”ın da yer aldığı öykülerinde– kurmacayla kurmaca olmayan arasındaki dengeyi tespit etmek belki de asla mümkün olmayacaktır.

Hemingway yaşamının sonlarına doğru bir arkadaşının çocuğu için “İyi Kalpli Aslan” ve “Sadık Boğa” adlarında iki adet fabl yazmıştır. İlk olarak 1951 yılında *Holiday* tarafından yayımlanan bu iki öyküye, bu derlemede tekrar yer verilmiştir. Yazarın “Kendine Rehberli Köpek Bul” ve “Görmüş Geçirmiş” adlarında iki öyküsü de *The Atlantic Monthly*’de (her ikisi de 20 Aralık 1957 tarihli olarak) yayımlanmıştır.

Yazarın daha önce yayımlanmamış kurmaca eserlerini kitabın en arkasında yedi öykü halinde topladık. Bunlardan dördü tamamlanmış kısa öykülerdir; diğer üçüyse Hemingway’in hiç yayımlanmamış ve tamamlanmamış romanlarına ait uzun bölümlerden oluşmaktadır.

Sonuç olarak, bu Finca Vigía baskısı, “İlk Kırk Dokuz”da yer almayan yirmi bir adet öykü içermektedir. Derlemeye Hemingway’in San Francisco de Paula, Küba’daki evinin adı verilmiştir. Yazar, yaşamının son yirmi yılında düzensiz aralıklarla Finca Vigía’da (“Manzaralı Çiftlik”) yaşamıştır. *Finca*, Hemingway için çok önemli bir mekândı ve şu anda hayatı boyunca verdiği eserlerin –ki bunlar yazar için daha da önemliydi– büyük bir bölümüne adını vererek onları kapsaması, duruma son derece uygun görünmektedir.

Charles Scribner, Jr.

I. Bölüm

“İLK KIRK DOKUZ”

“İLK KIRK DOKUZ”A ÖNSÖZ

İlk dört öykü aslında son yazdıklarım. Diğerleri ise ilk başta yayımlandıkları sırada.

İlki “Michigan’da”ydı ve bunu 1921 yılında Paris’te yazmıştım. Sonuncusuysa, Nisan 1938’de Barselona’dan telgrafla yollanan “Köprüdeki İhtiyar”dı.

The Fifth Column’un yanı sıra, “Katiller”i, “Bugün Cuma”yı, “On Kızılderili”yi, *Güneş de Doğar*’ı ve *To Have and Have Not*’ın ilk üçte birini Madrid’de yazdım. Orası çalışmak için her zaman iyi bir yer olmuştur. Aynı şekilde Paris, serin havalarda Key West ve Florida; Cooke City, Montana yakınlarındaki çiftlik; Kansas City; Chicago; Toronto ve Havana, Küba’da.

Bazı başka yerler ise o kadar iyi değildi ya da belki oralarda olduğumuz sırada biz çok iyi değildik.

Bu kitapta çok çeşitli öyküler var. Umarım içlerinde seveceğiniz birkaç tane bulursunuz. Hepsini en baştan okuduğumda –öğretmenlerin öykü dersi seçen öğrencilerin almak zorunda oldukları öykü koleksiyonlarına dahil edecekleri kadar adı duyulmuş ve sizin de yazarı olarak hafiften utana sıkıla okuyup “Bunları cidden ben mi yazdım yoksa bir yerlerden mi duydum acaba?” dediğiniz öyküler haricinde– en beğendiklerim “Francis Macomber’in Kısa Mutlu Hayatı”, “Başka Bir Ülkede”. “Beyaz Fil Tepeleri”, “Hiç Olmayacağın Gibi”, “Kilimanjaro’nun Karları”, “Temiz, İyi Işıklandırılmış Bir Mekân” ve bugüne kadar benim dışımda kimsenin sevmediği, “Dünyanın Işığı” adlı bir öykü. Birkaç tane daha var. Ne de olsa yazdığınız şeyi sevmesiniz yayımlamazsınız.

Gitmeniz gereken yere gidip yapmanız gereken şeyi yaptığınızda ve görmeniz gereken şeyi gördüğünüzde, yazarken kullandığınız aleti matlaştırıp köreltirsiniz. Ama canlı ve pırıl pırıl olup söyleyecek hiçbir şeyi olmamasından veya gıcır gıcır ama kullanılmadan dolapta durmasındansa, eğilip bükülüp körelmiş olmasını, tekrar değirmen taşına koyup şekillendirmek için çekiçle dövmem

ve bileğitaşından geçirmem gerektiğini bilmeyi ve yazacak bir şeylerim olmasını tercih ederim ben.

Şimdi tekrar bileğitaşına gitme vakti. Üç roman ve yirmi beş öykü daha yazacak kadar yaşamak istiyorum. Epey güzel şeyler var aklımda.

Ernest Hemingway, 1938

FRANCIS MACOMBER'IN KISA MUTLU HAYATI

Öğle yemeği vakti gelmişti ve hep birlikte yemek çadırının iki kat yeşil fermuarının alt kısmında oturmuş, hiçbir şey olmamış gibi davranıyorlardı.

“Limon suyu mu istersin limonata mı?” diye sordu Macomber.

“Ben bir limonlu cin alayım” dedi Robert Wilson.

“Ben de limonlu cin istiyorum. İçki içmem lazım” dedi Macomber’ın karısı.

“Sanırım yapılması gereken bu” diye onayladı Macomber. “Üç limonlu cin hazırlamasını söyle.”

Pasaklı çocuk, çadırlara gölge yapan ağaçların arasından esen rüzgârda terleyen keten bezinden soğutma çantalarından şişeleri çıkararak içkileri hazırlamaya başlamıştı bile.

“Onlara ne vermem gerekirdi?” diye sordu Macomber.

“1 pound çok fazla olurdu” dedi Wilson. “Şımartmamak lazım.”

“Şefleri bölüştürür mü parayı?”

“Kesinlikle.”

Francis Macomber, bundan yarım saat önce, aşçının, şahsi uşakların, koşumcunun ve yükçülerin kolları ve omuzları üzerinde zafer edasıyla kampın bir ucundan çadırına taşınmıştı. Silah taşıyanlar bu gösteride yer almamıştı. Yerli çocuklar onu çadırının girişinde yere indirdiklerinde hepsinin elini sıkıp tebrikleri kabul etmiş, sonra da çadıra girip karısı içeri girene kadar yatağın üzerinde oturmuştu. Kadın girdiğinde onunla konuşmamış, o da dışarıdaki portatif lavaboda yüzünü yıkayıp yemek çadırına gitmek ve çadır-bezinden rahat bir sandalyede oturup esintinin ve gölgenin tadını çıkarmak için hemen çıkmıştı.

“Aslanını aldın işte” dedi Robert Wilson ona. “Hem de ne aslan.”

Bayan Macomber Wilson’a hızlı bir bakış attı. Beş yıl önce-sinde, hiç kullanmadığı bir güzellik ürününün fotoğrafında yer almanın bedeli olan beş bin dolarlık bir meblağa hükmeden sosyal

konumunu koruyan, son derece hoş ve bakımlı bir kadındı. On bir yıldır Francis Macomber'la evliydi.

“Güzel bir aslan, değil mi?” dedi Macomber. Karısı şimdi bakmıştı işte ona. Her iki adama da onları hayatında hiç görmemiş gibi bakıyordu.

Birini, beyaz avcı Wilson'ı, daha önce gerçekten hiç görmediğini biliyordu. Saman sarısı saçlara, fırça gibi bir bıyığa, kıpkırmızı bir surata ve güldüğünde kenarları neşeyle kıvrılan belli belirsiz beyaz kırışıklıkları olan son derece soğuk mavi gözlere sahip, orta boylu bir adamdı. Adam şimdi ona gülümsüyordu ve o da bakışlarını, adamın omuzlarının sol göğüs cebinin olması gereken yerdeki ilmeklerde dört büyük kovan asılı olan gömleğinin içindeki kıvrımına, büyük kahverengi ellerine, eski püskü pantolonuna, kir içindeki botlarına ve sonra tekrar kırmızı suratına kaydırıyordu. Sıcaktan pişmiş kıpkırmızı yüzünün, şu an çadır direğinin kancasına asılı duran Stetson şapkasının oluşturduğu halka şeklinde beyaz bir çizgide bittiğini fark etti.

“Eh, aslana o zaman” dedi Robert Wilson. Kadına tekrar gülümsedi ama o, gülümsemeden, kocasına baktı merakla.

Francis Macomber epey uzun ve yapılı bir adamdı ve o uzunluktaki kemikleri, esmerliğini, saçının kürekçilerinki gibi kesilmiş olmasını ve son derece ince dudaklarını önemsemezseniz, yakışıklı sayılabilirdi. Wilson'ın giydiği türden safari kıyafetleri vardı üzerinde; ama hem onunkiler yeniydi, hem de Macomber 35 yaşındaydı, formuna çok dikkat ediyordu, kur yapmada iyiydi, birkaç tane büyük balık avı rekoruna sahipti ve daha yeni ve epey aleni bir şekilde, ödleğin teki olduğunu cümle âleme göstermişti.

“Aslana kadeh kaldırıyorum” dedi. “Yaptığın şey için sana ne kadar teşekkür etsem az.”

Margaret, eşi, kafasını ondan çevirip tekrar Wilson'a döndü.

“Aslandan bahsetmeyelim artık” dedi.

Wilson hiç gülümsemeden ona doğru baktı; şimdi kadın ona gülümsüyordu.

“Çok tuhaf bir gündü” dedi kadın. “Öğle saatlerinde brandanın altındayken bile şapka takmanız gerekmiyor mu? Bunu bana siz söylemişsiniz, biliyorsunuz.”

“Takabilirim” dedi Wilson.

“Yani, suratınız epey kırmızı Bay Wilson” dedi ve tekrar gülümsedi.

“İçkiden” dedi Wilson.

“Sanmıyorum” dedi kadın. “Francis de çok içiyor ama yüzü asla kızarmıyor.”

“Bugün öyle aslında” dedi Wilson espri yapmayı deneyerek.

“Hayır” dedi Margaret. “Bugün kırmızı olan benimki. Ama Bay Wilson’inki hep kırmızı.”

“İrksal bir şey olmalı” dedi Wilson. “Herhalde benim güzelliğimi sohbet konusu yapacak değilsiniz, ha?”

“Yaptım bile.”

“Bırakalım artık” dedi Wilson.

“Muhabbet etmek epey zorlaşacak” dedi Margaret.

“Saçma sapan konuşma Margot” dedi kocası.

“Zor falan olmaz” dedi Wilson. “Müthiş bir aslan avladım.”

Margot her ikisine de baktı ve ikisi de kadının ağlamak üzere olduğunu fark etti. Wilson bu anın geleceğinin uzundur farkındaydı ve bundan epey korkuyordu.

“Ah, keşke hiç olmasaydı böyle bir şey. Keşke hiç olmasaydı” dedi kadın ve çadıra gitmek üzere ayaklandı. Ağlama sesi çıkmıyordu ama omuzlarının gül rengi, güneş geçirmez gömleğinin altında sarsıldığını görebiliyorlardı.

“Kadın üzüldü” dedi Wilson uzun adama. “Hiçbir anlamı yok. Sinirleri gerilmiş ve her şey üst üste gelmiş.”

“Hayır” dedi Macomber. “Sanırım bunu ömrümün sonuna kadar hak ediyorum.”

“Saçmalık. Gel şu dev katile bir göz atalım” dedi Wilson. “Hepsini çıkar aklından. Bir şey olduğu yok.”

“Deneyebiliriz” dedi Macomber. “Ama benim için yaptığın şeyi asla unutmayacağım.”

“Hiçbir şey yapmadım” dedi Wilson. “Hepsi saçmalık.”

Arkalarında kayalık bir uçurum olan geniş akasya ağaçlarının altına kurulmuş, ilerisinde bir ormanın görüldüğü taşlı dereye doğru uzanan çimlerle kaplı kampın gölgeğinde oturmuş, ancak

serin sayılabilecek limonlu içkilerini içiyor, oğlanlar yemek için masayı kurarken birbirlerinin gözünün içine bakmaktan kaçınıyorlardı. Wilson oğlanların artık her şeyden haberdar olduğunu anlayabiliyordu ve Macomber'ın şahsi uşağının tabakları masaya koyarken merak içinde efendisine baktığını görünce onu Swahili dilinde payladı. Çocuk ifadesiz bir suratla kafasını çevirdi.

“Ona ne dedin?” diye sordu Macomber.

“Hiçbir şey. Biraz canlı görünmesini, yoksa en iyisinden 15 tane yiyeceğini söyledim.”

“Nedir o? Kırbaç mı?”

“Son derece kanunsuz bir şey” dedi Wilson. “Para cezası vermek gerekiyor.”

“Onları yine de kırbaçlatıyor musun?”

“Evet, tabii. Şikâyet etmeyi tercih etseler kıyameti koparabilirler. Ama etmiyorlar. Para cezasına tercih ediyorlar.”

“Ne tuhaf!” dedi Macomber.

“Pek tuhaf sayılmaz” dedi Wilson. “Sen hangisini tercih ederdin? İyi bir dayak yemeyi mi, parayı kaybetmeyi mi?”

Sonra bunu sorduğu için mahcup hissetti ve Macomber cevap bile veremeden devam etti: “Bilirsin, hepimiz her gün bir tokat yiyoruz aslında, o veya bu şekilde.”

Bu durumu pek de düzeltmemişti. “Ulu Tanrım” diye düşündü. “Tam bir diplomatım, öyle değil mi?”

“Evet, tokat yiyoruz” dedi Macomber. Hâlâ ona bakmıyordu. “Şu aslan meselesinden dolayı cidden çok üzgünüm. Artık daha ileri gitmesi gerekmiyor, değil mi? Yani, kimse duymayacak bu olayı, öyle değil mi?”

“Olayı Mathaiga Kulübü’nde anlatıp anlatmayacağımı mı soruyorsun?” Wilson şimdi soğuk gözlerle bakıyordu ona. Bunu hiç beklemiyordu. Evet, hem aptal bir adam, hem de kahrolasica bir korkak, diye düşündü. Bugüne kadar seviyordum da onu. Ama insan bir Amerikalıyı nasıl tanıyabilirdi ki?

“Hayır” dedi Wilson. “Ben profesyonel bir avcıyım. Müşterilerimiz hakkında asla konuşmayız. Bu konuda için son derece rahat olsun. Ama bizden konuşmamamızı istemek pek hoş bir tavır değil.”

İlişkinin şu an kopmasının çok daha kolay olduğuna karar verdi. Kendi başına yemek yer ve bu arada kitap okuyabilirdi. Onlar da kendi başlarına yerlerdi. Sadece safari sırasında ve gayet resmi bir çerçevede görüşürdü onlarla –Fransızlar ne diyorlardı buna? Seçkin itibar– ve bu duygusal çöplükle uğraşmaktan çok daha kolay olurdu durum. Ona hakaret eder ve temiz bir şekilde koparırdı olayı. Böylece yemeklerini yerken kitap okuyabilir, üstelik hâlâ onların viskisini içiyor olurdu. Safari kötü gittiğinde böyle denirdi. Başka bir beyaz avcıya rastlar ve “Nasıl gidiyor her şey?” diye sorardınız ve o da “Ah, hâlâ onların viskisini içiyorum” derdi ve siz de anlardınız ki her şey berbat gitmiş.

“Üzgünüm” dedi Macomber ve orta yaşlara gelene kadar yeniyetme gibi görünecek Amerikalı yüzüyle ona baktı. Wilson onun bir izcininki gibi kırpılmış saçlarını, güzel ama biraz kurnaz bakan gözlerini, ince dudaklarını ve hoş çenesini fark etti. “Affedersin, onu kavrayamadım. Bilmediğim bir sürü şey var.”

Ne yapabiliirdi ki, diye düşündü Wilson. O zaten her şeyi temiz ve hızlı bir şekilde bitirmeye hazırdı ve herifcioğlu ona hakaret ettikten hemen sonra özür diliyordu. Bir kez daha denedi. “Benim konuşmam konusunda endişelenme” dedi. “Geçimimi sağlamak zorundayım. Bilirsin, Afrika’da hiçbir kadın aslanını kaçırmaz ve hiçbir beyaz adam da kaçmaz.”

“Bense tavşan gibi kaçtım” dedi Macomber.

Yani, böyle konuşan bir adama ne yapabilirsin ki, diye düşündü Wilson.

Wilson, bir makineli tüfek nişancısına ait mavi, kısık gözleriyle Macomber’a baktı ve karşıdaki gülümsedi. Gözlerinden incindiğinin belli olmasını dikkate almazsanız, hoş bir gülümsemesi vardı.

“Belki bufaloyla telafi ederim bu durumu” dedi. “Bir sonraki hedefimiz onlar, değil mi?”

“Sabah, eğer istersen” dedi Wilson. Belki de yanılmıştı. Bunu kesinlikle böyle kabul etmek gerekiyordu. Bir Amerikalıyla ilgili kesinlikle hiçbir halt söyleyemezsiniz. Yine Macomber’ın tarafına geçmişti. Bu sabahı unutulabilirse tabii. Ama elbette mümkün değildi bu. Bu sabah, olabileceğinin en kötüsüydü.

“Memsahib¹ geliyor” dedi. Çadırından çıkmış onlara doğru yürürken dinlenmiş, neşeli ve çok güzel görünüyordu kadın. Son derece mükemmel, oval bir yüzü vardı. Öylesine mükemmel ki onun aptal olmasını bekliyordunuz. Ama aptal değil, diye düşündü Wilson, hayır, kesinlikle değil.

“Güzel kırmızı suratlı Bay Wilson nasıllarmış? Daha iyi misin Francis, inci tanem?”

“Ah, çok daha iyi” dedi Macomber.

“Hepsini unuttum gitti” dedi masaya otururken. “Francis’in aslan avında iyi olup olmamasının ne önemi var ki? Bu onun değil, Bay Wilson’ın işi. Bay Wilson herhangi bir şeyi öldürme konusunda epey etkileyici. Her şeyi öldürebiliyorsun değil mi gerçekten?”

“Ah, evet, her şeyi” dedi Wilson. “Bildiğin her şeyi.” Bunlar, diye düşündü, dünyanın en çetin kadınları; en çetin, en acımasız, en yırtıcı ve en çekici. Ve onlar kuvvetlenirken erkekleri yumuşamış ya da gerilim içinde ruhsal çöküntüye uğramıştı. Ya da acaba başa çıkabilecekleri adamları mı seçiyorlardı? Evlendikleri yaşta o kadarını bilemezler ama diye düşündü. Amerikalı kadınlarla ilgili eğitimi daha önce tamamlamış olduğuna sevindi, çünkü bu seferki cidden çok çekiciydi.

“Sabah bufalo avına çıkıyoruz” dedi ona.

“Ben de geliyorum” diye yanıtladı kadın.

“Hayır, gelmiyorsun.”

“Ah evet, geliyorum. Gelemez miyim Francis?”

“Neden kampta kalmıyorsun?”

“Bunu hiçbir şeye değişmem” dedi. “Bugünkü gibi bir şeyi başka hiçbir şeye değişmem.”

Kadın kalkıp gittiğinde Wilson onun ağlayarak uzaklaştığı sırada nasıl çekici görüldüğünü düşündü. Anlıyor, fark ediyor, hem adam hem de kendi için kalbi kırılıyor ve olayların gerçekte nasıl olduğunu biliyor gibi görünüyordu. Yirmi dakika kayboldu ve sonra geri geldi, o Amerikalı dişi zulmünü kuşanmış halde. En belalı kadınlardı bunlar. Gerçekten en belalı.

“Yarın bir gösteri daha yaparız senin için” dedi Francis Macomber.

1) Hint İngilizcesinde “Avrupalı kadın.” (ç.n.)

“Gelmiyorsun” dedi Wilson.

“Çok yanıyorsun” dedi kadın da ona. “Ve yeni bir gösteri seyretmeyi *cidden* çok istiyorum. Bu sabah çok tatlıydın. Tabii eğer bir şeylerin kafasını uçurmak ne kadar tatlı olabilirse.”

“Öğle yemeği geldi” dedi Wilson. “Epey keyiflisin, öyle değil mi?”

“Neden olmayacaktım? Buraya sıkıntıdan patlamaya gelmedim.”

“Eh, pek de sıkıcı geçmedi” dedi Wilson. Nehirdeki koca koca taşları ve ilerideki ağaçlıklı yüksek kıyıyı görebiliyor ve aklına o sabah geliyordu.

“Ah, hayır” dedi kadın. “Büyüleyiciydi. Ve yarın. Yarını nasıl dört gözle beklediğimi bilemezsiniz.”

“Sana ikram ettiği şey bir antilop” dedi Wilson.

“Hani yaban tavşanı gibi zıplayan şu büyük ineğimsi şeyler değil mi onlar?”

“Sanırım öyle de denebilir” dedi Wilson.

“Eti çok güzel olur” dedi Macomber.

“Vurdun mu Francis?” diye sordu kadın.

“Evet.”

“Tehlikeli degiller, öyle değil mi?”

“Yalnızca üstüne düşerlerse” diye yanıtladı Wilson onu.

“Çok sevindim.”

“Şu şirretliğe biraz ara vermeye ne dersin Margot?” dedi Macomber ve antilop etinden bir parça kesip ete geçmiş haldeki çatalın üzerine biraz da patates püresi, et suyu ve havuç koydu.

“Sanırım verebilirim” dedi Margot. “Madem bu kadar şirin söyledin.”

“Bu akşam aslanın şerefine şampanya açacağız” dedi Wilson. “Öğlen fazla sıcak oluyor.”

“Ah, şu aslan” dedi Margot. “Aslanı tamamen unutmuştum!”

Yani, diye düşündü Robert Wilson, *gerçekten de* adamı neşelendirmeye çalışıyor ha? Ya da onun başarı anlayışı mı bu acaba? Bir kadın kocasının ödleğın teki olduğunu keşfettiğinde nasıl davranmalıdır? Kadın feci acımasız ama zaten hepsi acımasız. Erkekle-

re –tabii ki– hükmediyorlar ve hükmedebilmek için de bazen acımasız olması gerekir insanın. Yine de, onların o kahrolası yıldırıcı tavırlarına yeteri kadar şahit oldum bu zamana kadar.

“Biraz daha antilop eti al” dedi kadına kibarca.

O öğleden sonra, daha geç saatlerde, Wilson ve Macomber silahlı iki adamla birlikte yerli şoförün kullandığı otomobile bindiler. Bayan Macomber kampta kaldı. Havanın dışarı çıkmak için fazla sıcak olduğunu ve ertesi sabah onlarla gideceğini söyledi. Araba uzaklaşırken Wilson onu koca ağacın altında, hafif pembeye çalan haki kıyafetinin içinde, koyu renk saçları alnından geriye atılıp ensesinde bir fiyonkla toplanmış halde dururken gördüğünde, güzelden çok sevimli olduğunu düşündü. Yüzü, diye düşündü, sanki İngiltere’deymiş gibi ıslıl ıslıl. Araba yüksek çimenlikli hendeğin içinden geçip ağaçların arasından meyve çalılarıyla kaplı tepeciklere doğru kıvrılırken onlara el salladı.

Meyve çalılarının arasında bir ceylan sürüsüne rastladılar ve arabadan inip uzun, geniş boynuzları olan yaşlı bir erkeği takip etmeye başladılar ve Macomber övgüye değer bir atışla onu öldürdü. Hayvan atışın etkisiyle iki yüz metre kadar fırladı ve sürüdekiler çılgınca hoplayıp bacaklarını çekerek birbirlerinin sırtının üstünden rüyalarınızda görebileceğiniz kadar inanılmaz ve uçarcasına uzun sıçrayışlar yapıyorlardı.

“İyi atıştı” dedi Wilson. “Küçük hedefler bunlar.”

“Dişe dokunur bir baş mı sence?” diye sordu Macomber.

“Mükemmel” diye yanıt verdi Wilson. “Böyle ateş edersen hiç sıkıntı çekmezsin.”

“Sence yarın bufalo bulabilecek miyiz?”

“Şansımız yüksek. Sabah erken saatte besleniyorlar ve şansımız yaver giderse onları açık alanda yakalayabiliriz.”

“Şu aslan meselesini telafi etmek istiyorum” dedi Macomber.

“İnsanın karısının böyle bir şey yaptığına şahit olması çok hoş bir durum değil.”

Böyle bir şeyi yapmış olmak, ya da yaptığını anlatmak daha da beter olmalı, diye düşündü Wilson, karın olsun ya da olmasın. Ama böyle demek yerine, “Senin yerinde olsam buna kafayı takmazdım artık. Herkes ilk aslan avında hayal kırıklığı yaşayabilir. Bitti gitti” dedi.

Ne var ki, Francis Macomber o gece yemek yedikten ve uyuma-ya gitmeden önce bir viski soda içtikten sonra, kulübesinde tepesinde cibinlikle gecenin seslerini dinlerken, hiçbir şey bitmemişti. Ne tamamen bitmişti ne de yeni başlıyordu. Aynen meydana geldiği şekliyle, bazı kısımları kalıcı bir şekilde vurgulanarak duruyordu orada ve Macomber bu durumdan sefil bir utanç duyuyordu. Ama içinde utançtan daha çok hissettiği şey soğuk, derin bir korkuydu. Bu korku, bir zamanlar özgüveninin olduğu yerdeki boşlukta soğuk, balçığımsı bir oyuk gibi kıpırtısızdı ve midesini bulandırıyor-
du. Şu an hâlâ orada onunlaydı.

Bu his, önceki gece uyanıp da aslanın nehrin kıyısında bir yerlerde kükrediğini duyduğunda başlamıştı. Derinden gelen bir ses-ti bu ve bitiminde sanki hayvan çadırın hemen dışındaymış hissi veren öksürüğömsü hırıltılar çıkıyordu ve Francis Macomber da gecenin köründe kalkıp bunları duyduğunda korkmuştu. Karısının uykusunda usulca nefes alıp verdiğini işitebiliyordu. Korktuğunu söyleyebileceği ya da onunla beraber korkabilecek hiç kimse yoktu ve orada tek başına öylece yatarken, cesur bir adamın bir aslan tarafından üç kez korkutulduğuna ilişkin Somali atasözünden haberi bile yoktu: onun izini ilk gördüğünde, kükremesini ilk duyduğunda ve onunla ilk kez karşılaştığında. Sonra, yemek çadırında fenerden yayılan ışık eşliğinde kahvaltı ederlerken, daha güneş doğmadan, aslan bir daha kükre-miş ve Francis onun kampın hemen kıyısında olduğunu düşünmüştü.

“Sesine bakılırsa eski toprak” demişti Robert Wilson başını tüt-sülenmiş ringa balığıyla kahvesinden kaldırıp. “Öksürüklerini dinle.”

“Çok yakında mı?”

“Akıntının iki üç kilometre yukarısında.”

“Onu görecek miyiz?”

“Bir bakarız.”

“Kükremesi bu kadar uzaktan duyulabiliyor mu ciddi-
den? Sanki kampın içindeymiş gibi geliyor.”

“Hem de ne uzaktan” dedi Robert Wilson. “Tuhaf geliyor sesi. Umarım vurabileceğimiz bir kedidir. Çocuklar buralarda çok büyük bir tane olduğunu söylemişlerdi.”

“Ateş edecek olsam” dedi Macomber, “onu durdurmak için neresinden vurmalıyım?”

“Omuzlarından” dedi Wilson. “Becerebilirsen boynundan. Kemikleri hedef alıp vur. Onu yere yık.”

“Umarım doğru düzgün vurabilirim” dedi Macomber.

“Atışların gayet iyi” dedi Wilson. “Acele etme. Hayvandan emin ol. İlk giren kurşun en önemlisi.”

“Atış mesafesi ne olacak?”

“Bilemiyorum. Onu aslandan anlarsın. Vurabileceğinden emin olacağın kadar yaklaşmamışsa ateş etme.”

“Doksan metreden az mı?” diye sordu Macomber.

Wilson ona hızlı bir bakış attı.

“Hemen hemen doksan diyelim. Biraz daha aşağısına çekmen gerekebilir hayvanı. Daha uzak olursa vurmaya çalışma. Doksan metre makul bir mesafe. O mesafeden istediğin yerinden vurabilirsin. Memsahib geliyor.”

“Günaydın” dedi kadın. “Şu aslanın peşinden gidiyor muyuz?”

“Siz kahvaltınızı eder etmez” dedi Wilson. “Nasıl hissediyorsunuz?”

“Harika” dedi kadın. “Çok heyecanlıyım.”

“Ben gidip her şey hazır mı bir bakayım.” Wilson çıktı. O uzaklaşırken aslan bir kez daha kükredi.

“Gürültücü kerata” dedi Wilson. “Buna bir son vereceğiz.”

“Sorun nedir Francis?” diye sordu karısı.

“Hiçbir şey” dedi Macomber.

“Var bir şey” dedi kadın. “Neye canın sıkıldı?”

“Hiçbir şeye” dedi.

“Söyle bana” dedi kadın Macomber’a bakarak. “Kendini iyi hissetmiyor musun?”

“Şu lanet olasıca kükreme” dedi adam. “Bütün gece devam etti, biliyorsun.”

“Neden beni uyandırmadın?” dedi karısı. “Duymayı çok istedim.”

“O kahrolası yaratığı öldürmek zorundayım” dedi Macomber perişan bir halde.

“Eh, zaten buraya gelme sebebin bu, öyle değil mi?”

“Evet. Ama çok gerginim. O şeyin kükremesini duymak sinirimi bozuyor.”

“O zaman, Wilson’ın dediği gibi, onu öldür ve kükremesine son ver.”

“Evet hayatım” dedi Francis Macomber. “Kulağa çok basit geliyor, değil mi?”

“Korkmuyorsun, değil mi?”

“Tabii ki hayır. Ama bütün gece kükremesini duyduğum için gerginim.”

“Onu mükemmel bir şekilde öldüreceksin” dedi. “Yapacağını biliyorum. Görmek için de sabırsızlanıyorum.”

“Kahvaltını bitir de başlayalım.”

“Hava daha aydınlanmadı” dedi kadın. “Çok saçma bir saat.”

Tam o sırada aslan göğsünün derinlerinden gelen bir inlemeyle kükredi ve birden gırtlaktan çıkan sesin titreşimi sanki havayı kıpırdattıktan sonra, bir iç çekme ve ağır, göğsün derinlerinden gelen bir homurtuyla sona erdi.

“Sesi sanki şuracıdaymış gibi geliyor” dedi Macomber’ın eşi.

“Tanrım” dedi Macomber. “Nefret ediyorum bu lanet sestten.”

“Çok etkileyici.”

“Etkileyici. Ürkütücü desek?”

O sırada kısa, çirkin, şaşırtıcı şekilde büyük 505 Gibbs’iyle Robert Wilson geldi sırtarak.

“Hadi” dedi. “Springfield’iniz ve büyük tabancanız silahçınızdadır. Her şey arabada. Kurşunlar sizde mi?”

“Evet.”

“Ben hazırım” dedi Bayan Macomber.

“Şu şamatayı kesmesini sağlamamız lazım” dedi Wilson. “Sen öne geç. Memsahib arkada benimle oturabilir.”

Günün ilk gri ışıklarında arabaya binip ağaçların arasından nehrin yukarısına doğru hareket ettiler. Macomber tüfeğin namlusunun arka ucunu açıp içerideki metal kaplı kurşunları gördü, sürgüyü çekti ve tüfeğin emniyet mandalını açtı. Elinin titrediğini görebiliyordu. Cebindeki diğer kartuşları yokladı ve parmakları-

nı ceketinin önündeki ilmeklerde takılı duran fişeklerin üzerinde dolaştırdı. Dönüp kapısız, kapalı kasa otomobilin arka koltuğunda oturan karısına ve Wilson'a baktı; ikisi de heyecanla sırtıyordu ve Wilson öne doğru eğilip fısıldadı:

“Görüyor musun, kuşlar alçalıyor. Demek ki ihtiyar delikanlı avını bırakmış bir yerde.”

Macomber derenin uzak kenarında, ağaçların yukarısında, daireler çizen ve dalışa geçen akbabaları görebiliyordu.

“Büyük olasılıkla su içmek için bu tarafa gelecek” diye fısıldadı Wilson. “Yiyecek depolamaya gitmeden önce. Gözünü dört aç.”

Bu noktada kocaman taşlarla dolu yatağını derince kesen derenin yüksek kenarı boyunca yavaşça ilerliyorlardı arabayla ve ağaçların arasından kıvrıla kıvrıla gidiyorlardı. Macomber, Wilson'un kolunu tuttuğunu hissettiğinde karşı kıyıya bakıyordu. Araba durdu.

“İşte orada” diye fısıldadığını duydu. “İleri ve sağa doğru. Arabadan çık ve onu indir. Muhteşem bir aslan.”

Macomber şimdi görmüştü aslanı. Hayvan neredeyse geniş tarafı öne gelecek şekilde, kocaman başı yukarıda ve onlara dönük halde duruyordu. Sabahın erken saatlerinin onlara doğru gelen esintisi koyu renk yelesini karıştırıyor ve aslan gri sabah ışığında nehrin yüksek tarafında dev bir siluet olarak görülüyordu. Omuzları ağır, karnı da bedeninde düzgün bir şişlik şeklindeydi.

“Ne kadar uzakta?” diye sordu Macomber tüfeğini kaldırırken.

“Yaklaşık yetmiş metre. Arabadan çık ve indir onu.”

“Neden durduğum yerden ateş edemiyorum?”

“Bunlar arabadan vurulmaz” diye kulağına fısıldadığını duydu Wilson'ın. “Çık artık. Bütün gün orada beklemeyecek.”

Macomber ön koltuğun yan tarafındaki kıvrımlı açıklıktan basamağa, oradan da yere indi. Aslan hâlâ, görkemli ve soğukkanlı bir şekilde, gözlerinin ona yalnızca bir siluet olarak gösterdiği, bir süper-gergedan görünümündeki bu büyük nesneye bakıyordu. Ona doğru gelen bir insan kokusu yoktu ve o da kocaman kafasını yavaşça iki yana hareket ettirerek nesneyi izlemeye başladı. İzlemeye devam ederken, korkmadıysa da, karşı tarafta böyle bir şey dururken su içmek için kıyıya inmeden önce biraz tereddüt etti. Sonra, nesneden ayrılan bir adam gördü ve çatırtılı bir gürültü duyup böğ-

rünü yakarak anı, kaynar boyutlarda yakıcı bir bulantıyla midesini delip geçen 30-06'lık 220-parçacıklı sert kurşunun darbesini hissettiğinde ağır başını çevirip ağaçların arasına daldı. Ağır, koca ayaklı, yaralı karnı dopdolu olan hayvan hızlı adımlarla ağaçların içinden koşarak uzun çimlerle kaplı korunaklı alana yöneldiği sırada tekrar bir gürültü koptu ve onu sıyrıp havayı yardı geçti. Sonra bir kez daha patladı ve bu kez darbe alt kaburgalarına çarpıp deşti ve ağzı bir anda sıcak ve köpüklü kanla dolan aslan sinebileceği, görünmeyeceği, bu gürültüyü koparan aleti yeterince yakına getirmelerini sağlayıp üstüne çullanabileceği ve onu tutan adamı yakalayabileceği yüksek çimlik alana doğru dörtlale koşmaya başladı.

Macomber arabadan inerken aslanın nasıl hissettiğini düşünmemişti. Tek bildiği ellerinin titrediğiydi ve arabadan uzaklaşırken bacaklarını hareket ettirmesi neredeyse olanaksızdı. Uylukları kaskatı kesilmişti ama kaslarının titrediğini hissedebiliyordu. Tüfeği kaldırdı, aslanın kafasıyla omuzlarının birleştiği noktaya odaklandı ve tetiği çekti. Parmağı kırılacakmış gibi hissedene kadar çekti ama hiçbir şey olmadı. Sonra emniyetin açık olduğunu hatırladı ve mandalı indirmek için tüfeği alçaltırken ileri doğru kaskatı bir adım daha attı ve onun silüetinin arabanınkinden sıyrıldığını gören aslan dönüp hızlı adımlarla yürümeye başladı ve Macomber ateş ettiğinde, kurşunun yuvasını bulduğu anlamına gelen bir ses duydu; ama aslan ilerlemeye devam etti. Macomber bir kez daha ateş etti ve herkes kurşunun hızla koşan aslanın ilerisinde tozu dumana kattığını gördü. Nişan aldığı noktayı alçaltıp bir el daha ateş etti ve herkes kurşunun girdiğini duydu. Aslan dörtlale koşmaya başladı ve o daha sürgüyü ileri bile itememişti ki hayvan uzun çimlerin arasına daldı.

Macomber midesi bulanarak öylece duruyordu orada. Springfield'i tutan elleri hâlâ tüfeğin horozunun üzerinde titriyordu ve eşiyile Robert Wilson da yanında duruyorlardı. Diğer yanında da Wakamba dilinde muhabbet eden iki silahçı vardı.

“Onu vurdum” dedi Macomber. “Onu iki kez vurdum.”

“Onu önce bağırsaklarından, sonra da ön tarafta bir yerden vurdun” dedi Wilson coşkuyla. Silahçılar çok ciddi görünüyorlardı. Muhabbeti kesmişlerdi.

“Onu öldürmüş olabilirsin” diye devam etti Wilson. “Gidip bakmadan önce biraz beklememiz gerekecek.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Biz onun peşine düşmeden iyice gücü azalmalı.”

“Ha” dedi Macomber.

“Acayip güzel bir aslan” dedi Wilson neşeyle. “Kötü bir yere gitti ama.”

“Neden kötü?”

“Sen yanına gidene kadar göremeyiz onu.”

“Ha” dedi Macomber.

“Hadi” dedi Wilson. “Memsahib arabada bekleyebilir. Biz gidip kan izlerine bakalım.”

“Sen burada kal Margot” dedi Macomber eşine. Ağzı kupkuru olmuştu ve konuşmakta güçlük çekiyordu.

“Neden?” diye sordu kadın.

“Wilson öyle diyor.”

“Bir bakıp geleceğiz” dedi Wilson. “Siz burada kalın. Buradan daha bile iyi görebilirsiniz.”

“Peki.”

Wilson şoföre Swahili dilinde bir şeyler söyledi. Adam da başıyla onaylayıp, “Evet, Bwana”² dedi.

Sonra derenin dik kıyısından aşağı inip suyun karşısına geçtiler. Kayaların üstüne çıkıp etraflarından dolandılar ve çıkık bazı köklere tutunarak diğer kıyı boyunca ilerlediler. Ta ki Macomber aslanı ilk vurduğunda hayvanın hızlı adımlarla yürüdüğü bölgeye gelene kadar. Silahçıların çimen kökleriyle işaret ettikleri yerdeki kısa çimlerin üzerinde koyu renk kan izleri vardı ve izler nehir kenarındaki ağaçların arkasına doğru gidiyordu.

“N’apıyoruz?” diye sordu Macomber.

“Çok fazla seçeneğimiz yok” dedi Wilson. “Arabayı buraya getiremeyiz. Suyun kenarı fazla dik. Bırakalım hayvan biraz katılaşsın, sonra sen ve ben gidip bir göz atarız.”

“Çimleri ateşe veremez miyiz?” diye sordu Macomber.

“Fazla yeşiller.”

2) Bwana: Sahip.(ç.n.)

“Kırbaççılar³ yollayamaz mıyız?”

Wilson takdirle baktı ona. “Tabii ki yollayabiliriz” dedi. “Ama bu biraz fazla tehlikeli olur. Yani, aslanın yaralı olduğunu biliyoruz. Yaralı olmayan bir aslanı bir yere doğru sürebilirsin – bir gürültü duyduğunda ileri doğru hareket edecektir – ama yaralı bir aslan saldırır. Onu, bulunduğu yeri tam olarak bulmadan göremezsin. Bir tavşanın bile saklanamayacağını düşündüğün bir yerde kendisini dümdüz yatarak kamufle edebilir. Böylesi bir gösterinin ortasına yollayamazsın çocukları. Birileri fena halde yaralanır.”

“Peki ya silahçılar?”

“Ha, onlar bizimle gelecekler. Bu onların *shaurisi*. Bilirsin, bunun için imza attılar. Ama pek de mutlu görünmüyorlar, ha?”

“Oraya gitmek istemiyorum” dedi Macomber. Daha söylediğini bile fark edemeden söyleyivermişti işte.

“Ben de” dedi Wilson neşeyle. “Başka seçeneğimiz yok ama.” Sonra aklına bir şey geldi, Macomber’a şöyle bir baktı ve birden nasıl da titrediğini ve yüzündeki acınası ifadeyi fark etti.

“Gitmek zorunda değilsin tabii ki” dedi. “Beni tutma sebebin bu, biliyorsun. Bu yüzden fiyatım o kadar yüksek.”

“Yani oraya tek başına gideceğini mi söylüyorsun? Neden hayvanı orada bırakmıyoruz?”

Tamamıyla aslana ve aslanla ilgili soruna odaklanmış olan ve Macomber’ı adamın biraz geveze ve boş konuşur olması dışında çok da sallamayan Robert Wilson, aniden bir otelde yanlış kapıyı açıp yüz kızartıcı bir şey görmüş gibi hissetti.

“Ne demek istiyorsun?”

“Neden onu bırakıp gitmiyoruz ki?”

“Yani yaralanmamış gibi kendimizi mi kandıralım?”

“Hayır. Sadece bırakalım gitsin.”

“İş henüz bitmedi.”

“Neden?”

“Bir, hayvanın acı çektiği kesin. Ve iki, onu bir başkası bulabilir.”

“Anladım.”

3) İng. “Beaters”: Av sırasında önden gidip ağaçlara ve otlara vurarak hayvanı avcılara doğru sürmeye çalışan kişilere verilen ad. (ç.n.)

“Ama senin bu işle bir alakan olması gerekmiyor.”

“Olmasını istiyorum” dedi Macomber. “Ama korkuyorum işte, anlasana.”

“İçeri girdiğimizde ben önden giderim” dedi Wilson, “Kongoni’yi takip ederek. Sen arkamda olursun ve biraz yandan gidersin. Homurdanmasını duymamız muhtemel. Eğer onu görürsek, ikimiz birden ateş ederiz. Hiçbir şeyle ilgili endişen olmasın. Ben sana arka çıkacağım. Doğrusunu istersen, belki de gelmemelisin. Bu çok daha iyi olabilir. Neden sen arabaya gidip Memsahib’e katılmıyorsun? Ben de şu işi halledip gelirim.”

“Hayır, gelmek istiyorum.”

“Tamam” dedi Wilson. “Ama istemiyorsan içeri girme. Bu artık benim *shaurim*, biliyorsun.”

“Gelmek istiyorum.”

Bir ağacın altında oturup sigara içtiler.

“Biz seni beklerken sen de gidip Memsahib’le konuşmak ister misin?” diye sordu Wilson.

“Hayır.”

“Ben gideyim de sabırlı olmasını söyleyeyim.”

“İyi” dedi Macomber. Kollarının altı ter içinde, ağzı kupkuru, midesinde bir boşluk hissiyle öylece oturmuş, Wilson’a oraya onsuz gidip aslanın işini bitirmesini istediğini söyleme cesaretini bulmaya çalışıyordu. Wilson’ın onun ne halde olduğunu daha önce anlayamayıp onu karısının yanına yollamadığı için çok kızgın olduğunu bilemezdi tabii. O orada otururken Wilson geldi. “Senin büyük tüfeği aldım” dedi. “Hadi al. Bence yeterince zaman tanıdık ona. Gidelim.”

Macomber büyük tüfeği aldı ve Wilson, “Arkamda ve 5 metre kadar sağ tarafımda kal ve ne dersem harfi harfine yap” dedi. Sonra sıkıntılı görünen silahçılara Swahili dilinde bir şeyler söyledi.

“Gidelim” dedi.

“Biraz su içebilir miyim?” diye sordu Macomber. Wilson yaşça daha büyük olan ve kemerinde matara taşıyan silahçıya bir şeyler söyledi; adam matarayı çözdü, kapağını açtı ve Macomber’a uzattı. Çok ağırmış gibi görünüyordu ve dışı da ele tüylü ve yamuk yumuk geliyordu. İçmek için kafasına diktğinde, arkasında üst taraf-

ları yassı ağaçlar olan uzun çimleri gördü. Ağaçlara doğru hafif bir esinti vardı ve çimenler rüzgârın etkisiyle dalgalanıyordu. Macomber silahçıya baktı. Adamın da kendisi gibi korku içinde olduğunu görebiliyordu.

Aslan, çimenlerin 30 metre kadar içerisinde boylu boyunca yatıyordu. Kulakları geriye gitmişti ve hareket eden tek yeri, seğirir gibi ufak ufak aşağı yukarı oynayan uzun, siyah püsküllü kuyruğuydu. Bu korunaklı yere gelir gelmez yere yığılmıştı. Tüm karnını kaplayan yarası akciğerlerine kadar uzuyor, bu da her nefes aldığı anda ağzına ince, köpüklü kırmızı bir sıvı gelmesine sebep oluyordu. Yan tarafları ıslak ve sıcaktı ve sert mermilerin sarımsı kahverengi renkteki postunda açtığı küçük deliklerde sinekler dolanıyordu. Nefretle kısılmış büyük sarı gözleri dosdoğru karşıya bakıyor ve yalnızca nefes aldığı sırada canı yandığı için bir an kapanıp sonra yine açılıyor ve aynı anda pençeleri yumuşak toprağa geçiyordu. Hayvanın her şeyi, acısı, bulantısı, nefreti ve geri kalan gücünün hepsi bir araya gelip saldırmak için gerekli olan konsantrasyonu topluyordu. Adamların konuştuklarını duyabiliyor ve çimenlere geldikleri anda tüm gücünü toplayıp hazır olmak için bekliyordu. Seslerini duydukça kuyruğu kaskatı kesilip yukarı aşağı oynamaya başladı ve çimenliğin kenarına vardıklarında öksürür gibi bir homurtu çıkarıp tüm enerjisini topladı.

En önden giderek hayvanın kanlı ayak izlerini takip eden yaşlı silahçı Kongoni, herhangi bir harekete karşı gözünü çimlere dikmiş olan, büyük tüfeğiyle hazır bekleyen Wilson, ileriye bakarak kulak kesilmiş haldeki ikinci silahçı ve silahının horozunu kaldırmış halde Wilson'a yakın duran Macomber. Tam hep birlikte çimlik alana girmişlerdi ki Macomber aslanın kanla boğulmuş öksürüğümsü hırıltısını duydu ve çimlerdeki hışırtılı koşuşturmayı gördü. Daha sonra tek hatırladığı şey koştuğuydu: deli gibi koşuyordu, panik içinde, açık alanda, nehre doğru koşuyordu.

Wilson'ın büyük tüfeğinin patlama sesini duydu ve bir saniye sonra tekrar hızlı bir ses daha. Ve arkasını döndüğünde, artık korkunç görünen, kafasının yarısı uçmuş, uzun çimlerin arasından Wilson'a doğru sürünen aslanı gördü. Kırmızı suratlı adam kısa ve çirkin tüfeğin sürgüsünü bir kez daha çekip dikkatlice nişan aldı ve tüfekten bir patlama sesi daha gelmesiyle beraber aslanın sürünen, ağır, koca-

man sarı bedeni kaskatı kesildi ve darmadağın haldeki devasa kafası öne düştü. Koşarak gittiği açıklıkta elinde dolu bir tüfekte tek başına durmakta olan Macomber, iki siyah bir de beyaz adam yüzlerinde bir aşağılama ifadesiyle kendisine bakarken, aslanın öldüğünü biliyordu artık. Tam bir yüz karası olan uzun boyuyla Wilson'a yaklaştığında adam ona bakıp, "Fotoğraf çekmek istiyor musun?" diye sordu.

"Hayır" dedi Macomber.

Arabaya gidene kadar kimse başka bir şey söylemedi. Sonra Wilson, "Muazzam bir aslan" dedi. "Çocuklar derisini yüzecek. Biz burada gölgede bekleyebiliriz."

Macomber'ın karısı ona, o da karısına bakmamıştı. Wilson ön koltuğa, o da arkaya, kadının yanına oturdu. Başını çevirmeden elini uzatıp karısının elini tutmak istediğinde, kadın elini çekti. Nehrin karşısında silahçıların hayvanın derisini yüzdüğü yere baktığında anladı ki, kadın oturduğu yerden her şeyi görmüştü. Orada oturlurken kadın öne eğilip elini Wilson'ın omzuna koydu. Adam arkasını döndüğündeyse kadın alçak koltuğa doğru eğilip adamı dudaklarından öptü.

"Şey, ben..." dedi Wilson, yüzünün doğal esmerliğine göre epey kızarak.

"Bay Robert Wilson" dedi kadın. "Güzel kırmızı suratlı Bay Robert Wilson."

Sonra tekrar Macomber'ın yanına oturdu ve nehrin karşı tarafına, aslanın yattığı yere baktı. Hayvanın, siyah adamlar deriyi etten sıyrırken yukarı kalkmış, beyaz kaslı, tendon izlerinin görüldüğü çıplak kollarına ve beyaz, şişkin karnına. Nihayet silahçılar ıslak ve ağır deriyi getirip rulo yaptıktan sonra onunla birlikte cipin arkasına tırmandılar ve motor çalıştı. Kampa dönene kadar kimse tek kelime etmedi.

Aslanın hikâyesi böyleydi işte. Macomber aslanın ani saldırısına geçmeden hemen önce ya da aynı esnada 505'in namlusundan çıkan merminin iki tonluk çıkış hızıyla inanılmaz bir şekilde ağzına çarptığı an ne hissettiğini, ya da paramparça eden ikinci vuruş butlarını dağıttığında onu mahveden o gürültülü, patlayan şeye doğru sürünürken ona neyin güç verdiğini bilmiyordu. Wilson bununla ilgili bir şeyler biliyordu ve bunu da "Muhteşem bir aslan" diyerek ifade etmişti ama Macomber'ın, Wilson'ın ne hissettiği hakkında

bir fikri yoktu. Hatta, kendisiyle işinin bitmiş olması haricinde, karısının ne hissettiğini de bilmiyordu.

Karısının onunla ilişkisini daha önce de bitirmişliği vardı ama bu hiçbir zaman çok uzun sürmemişti. Macomber çok zengin bir adamdı ve daha da zengin olacaktı ve karısı onu bir daha asla terk etmezdi. Gerçekten bildiği çok az şeyden biriydi bu Macomber'ın. Bunu biliyordu, motosikletlerden anlardı –ilk öğrendiği şeydi bu– otomobilleri, ördek avını, balık tutmayı, alabalık ve somonları, büyük denizleri, kitaplarda yazan türden cinselliği, bir sürü kitabı, çok fazla kitabı, her tür kur yapma oyununu bilirdi; köpeklerden, çok azıcık atlardan, parasına sıkı sıkı tutunmaktan, kendi dünyasında olup biten çoğu şeyden anlar ve karısının onu terk etmeyeceğini bilirdi. Onu terk etme şansını kaçırmıştı kadın ve Macomber da bunu biliyordu. Eğer kadınlarla arası daha iyi olsa, karısı da muhtemelen onun yeni, güzel bir eş bulmasından endişe ederdi; ama onunla ilgili endişelenmeyecek kadar iyi tanıyordu kocasını. Hem adamın inanılmaz bir hoşgörüsü vardı ve bu, eğer dünyanın en fesat adamı olmasa, onun en iyi özelliği idi.

Neticede, sık sık bozulduğu söylentileri çıksa da asla bozulmayan nispeten mutlu bir evlilikleri olan bir çift olarak tanınıyorlardı ve bir sosyete yazarının da değindiği gibi, Martin Johnson ve karısı⁴ İhtiyar Simba adlı aslanın, bufalaların ve *Tembo* adındaki filin peşinden koşturup bunları beyazperdede gösterirken aynı zamanda Doğal Tarih Müzesi için de pek çok örnek toplayana kadar, *Afrika'nın En Karanlık Noktası* olarak bilinen yerde *Safariye* çıkarak epey kışkanılan ve hep ayakta kalmayı başaran *Aşklarına* epey bir *macera* heyecanı katmış oluyorlardı. Aynı köşe yazarı geçmişte tam üç kez çiftin *ayrılmanın eşiğine geldiğini* yazmıştı ki gelmişlerdi de. Ama bu ikisi hep bir şekilde toparlanıyordu. Birlikteliklerinin sağlam bir temeli vardı. Margot, Macomber'in boşanamayacağı kadar güzel, Macomber da Margot'nun terk edemeyeceği kadar zengindi.

Saat sabahın üçüne geliyordu ve aslanı düşünmeyi bıraktıktan sonra azıcık da olsa uyumayı başaran Francis Macomber uyanmış, sonra tekrar uyumuş, rüyasında başı kanlar içindeki bir aslanın tepesinde dikildiğini görerek korkup aniden uyanmış, kalbinin güm

4) 20. yüzyılın ilk yarısında dünyanın pek çok yerini gezerek belgesel filmler çeken Amerikalı maceraperestler Martin Elmer Johnson ve eşi. (ç.n.)

güm atışını dinlerken karısının çadırındaki diğer karyolada olmadığını fark etmişti. Bunu bilerek tam iki saat uyanık bir şekilde yattı.

Bu sürenin sonunda karısı çadıra geldi, cibinliği kaldırdı ve rahat bir şekilde yatağa kıvrıldı.

“Neredeydin?” diye sordu Macomber karanlığın içinde.

“Merhaba” dedi kadın. “Uyanık mıydın sen?”

“Neredeydin?”

“Biraz hava almaya çıkmıştım.”

“Tabii, eminim.”

“Sen ne demeye çalışıyorsun hayatım?”

“Neredeydin?”

“Hava almak için dışarı çıkmıştım.”

“Yeni adı bu demek. *Gerçekten* kaltağın tekisin.”

“Eh, sen de ödleğın tekisin.”

“Peki” dedi adam. “Öyleysem n’olmuş?”

“Bildiğim kadarıyla hiçbir şey. Ama artık konuşmasak sevgilim? Çok uykum var da.”

“Her şeyi kabul edeceğimi sanıyorsun.”

“Edeceğini biliyorum tatlım.”

“Hayır, etmiyorum.”

“Lütfen sevgilim, konuşmayalım. O kadar uykum var ki.”

“O iş asla olmayacak demiştin. Söz vermiştin, yapmayacaktın.”

“Eh, artık olacak” dedi kadın tatlı bir sesle.

“Bu geziye çıkarsak asla böyle şeyler olmayacağını söylemiştin. Söz vermiştin.”

“Evet hayatım. Benim niyetim de buydu. Ama gezi dün berbat oldu. Bunu konuşmamız gerekmiyor, öyle değil mi?”

“Eline bir koz geçtiğinde çok beklemiyorsun değil mi?”

“Lütfen konuşmayalım. Çok uykum var sevgilim.”

“Ben konuşacağım.”

“Benim kusuruma bakma o zaman, çünkü uyuyacağım.” Ve uyudu.

Kahvaltıda gün doğmadan üçü aynı masadaydı ve Francis Macomber, o güne kadar nefret ettiği tüm erkekler içinde en çok Robert Wilson’dan nefret ettiğini fark etti.

“İyi uyudun mu?” diye sordu Wilson piposunu doldururken, gırtlaktan gelen bir sesle.

“Sen uyudun mu?”

“Bebek gibi” diye cevapladı beyaz avcı Macomber’ı.

Seni puşt herif, diye düşündü Macomber, seni küstah piç kurusu.

Demek çadıra girdiğinde onu uyandırmış, diye düşündü Wilson her ikisine de donuk, soğuk gözlerle bakarken. Eh, o da ne demeye karısını olması gereken yerde tutmuyordu ki? Ne olduğumu sanıyor ki benim, süttten çıkmış ak kaşık mı? Onu ait olduğu yerde tutmayı bilseymiş. Hepsi kendi suçu.

“Sence bufalo bulabilecek miyiz?” diye sordu Margot kayısıyla dolu bir kabı iterken.

“Şansımız var” dedi Wilson ve ona gülümsedi. “Neden siz kampta kalmıyorsunuz?”

“Mümkün değil” dedi kadın ona.

“Neden ona kampta kalmasını buyurmuyorsun?” dedi Wilson Macomber’a.

“Sen buyursana” dedi Macomber soğuk bir ifadeyle.

“Buyurmak falan yok” dedi Margot Macomber’a dönerek epey keyifli bir şekilde, “aptalca davranmak da, Francis.”

“Başlamaya hazır mısın?” diye sordu Macomber.

“Her zaman” diye yanıtladı Wilson. “Memsahib’in gelmesini istiyor musun?”

“Benim isteyip istememem bir şeyi değiştiriyor mu?”

Canın cehenneme, diye düşündü Robert Wilson. Kesinlikle canın cehenneme. Demek bundan sonra böyle olacak. Eh, o zaman böyle olsun madem.

“Hayır, değiştirmez” dedi.

“Sen karımla kampta kalıp beni bufalo avına yollamak istemediğinden emin misin?” diye sordu Macomber.

“Öyle bir şey yapamam” dedi Wilson. “Yerinde olsam saçmalamazdım.”

“Saçmalamıyorum. İğreniyorum.”

“Kötü bir kelime iğrenmek.”

“Francis, lütfen biraz mantıklı konuşmaya çalışır mısınız?” dedi karısı.

“Fazlasıyla mantıklı konuşuyorum” dedi Macomber. “Hayatında hiç bu kadar pis bir yemek yedin mi?”

“Yemekle ilgili bir sorun mu var?” diye sordu Wilson usulca.

“Diğer her şeyden daha fazla değil.”

“Yerinde olsam aklımı başıma toplardım züppe çocuk” dedi Wilson sesini iyice alçaltarak. “Masanın başında bekleyen çocuk az da olsa İngilizce anlıyor.”

“Canı cehenneme.”

Wilson ayağa kalktı ve piposunu üfleyerek yürürken onu bekleyen silahçılardan birine Swahili dilinde bir şeyler söyledi. Macomber ve karısı hâlâ masadaydılar. Macomber gözlerini kahve fincanına dikmişti.

“Olay çıkarırsan seni terk ederim hayatım” dedi Margot usulca.

“Hayır, etmezsin.”

“Dene ve gör.”

“Beni terk etmeyeceksin.”

“Hayır” dedi kadın. “Terk etmeyeceğim ve sen de terbiyeni takınacaksın.”

“Terbiyemi takınacağım, öyle mi? Bu da bir konuşma şekli tabii. Terbiyemi takınmak.”

“Evet. Terbiyeni takınmak.”

“Neden *sen* terbiyeni takınmayı denemiyorsun?”

“Çok uzun zaman denedim. Çok çok uzun.”

“O kırmızı suratlı domuzdan nefret ediyorum” dedi Macomber. “Onu görmek bile midemi bulandırıyor.”

“O gerçekten de çok iyi biri.”

“Ah, *kapa çeneni*” dedi Macomber neredeyse bağırarak. Tam o sırada araba gelip yemek çadırının önünde durdu ve içinden şoförle iki silahçı indi. Wilson masada oturan karı-kocaya doğru gelip baktı ve “Avlanmaya gidiyor muyuz?” diye sordu.

“Evet” dedi Macomber ayağa kalkarak. “Evet.”

“Bir süveter alsan iyi olur. Arabanın içi serin olacak” dedi Wilson.

“Deri ceketimi alayım” dedi Margot.

“Çocuk aldı onu” dedi Wilson. Sonra da şoförle birlikte ön tarafa geçti. Francis Macomber ve karısı da tek kelime etmeden arka koltuğa oturdular.

Umarım bu geri zekâlı herifçiöglü beynimi uçurmayı düşünmüyordur, diye geçirdi aklından Wilson. Safaride kadın demek dert demekti.

Araba gri gün ışığında nehri geçmek için çakıllı zeminde zar zor ilerledi; sonra Wilson’ın bir gün önce, uzaktaki parkımsı, ağaçlıklı ve engebeli araziye ulaşabilmek amacıyla kürekle temizlenip yol açılması emrini verdiği dik kıyıya tırmandı.

Güzel bir sabah, diye düşündü Wilson. Yoğun çiy vardı ve tekerlekler çimenlerin ve alçak çalılıkların içine girdikçe burnuna ezilmiş otların kokusu geliyordu. Mine çiçeği kokusuna benziyordu ve Wilson, araba geçiş yolu olmayan, parkımsı araziden geçerken sabahın erken saatlerindeki bu çiğ ve ezilmiş eğreltiotu kokusunun ve ağaç gövdelerinin sabah sisinin altında siyaha bürünmüş görüntülerinin keyfini çıkarıyordu. Arkadaki ikiliyi şimdilik aklından çıkarmıştı ve bufaloyu düşünüyordu. Peşinde olduğu bufalo türü gündüzleri şanslarını denemenin imkânsız olduğu yoğun bir bataklıkta durur ama geceleri arazinin açıklık alanında beslenirdi. Eğer arabayla onlar ve bataklıkları arasında bir yere gelebilirlerse, Macomber’in bu açık alanda şansı epey yüksek olurdu. Macomber’la bitki örtüsünün sık olduğu bir yerde bufalo avlamak istemiyordu. Aslına bakılırsa Macomber’la bufalo ya da herhangi başka bir şey avlamak da istemiyordu ama o profesyonel bir avcıydı ve kendi zamanında çok nadir görülen bazı hayvanlar avlamıştı. Eğer bugün bufalo avlayabilirlerse geriye bir tek gergedan kalırdı ve zavallı adam tehlikeli oyununu oynar ve işler düzelebilirdi. Kadınla bir alakası kalmaz ve Macomber da yeniden kendini toparlardı. Görünüşe bakılırsa bu türden şeylere epeydir katlanıyordu. Zavallı herif. Bununla baş etmek için bir yöntemi olmalıydı. Eh, pislik herifin kendi hatasıydı hepsi.

Adam, Robert Wilson, başına beklenmedik bir talih kuşu konarsa diye çift kişilik karyolayla çıkardı safariye. Örneğin bir keresinde uluslararası, hızlı ve sportmen bir müşteri grubu için avlan-

mıştı ve gruptaki kadınlar o karyolayı beyaz avcıyla paylaşmadıkları takdirde paralarının karşılığını alamadıklarını düşünüyorlardı. Her ne kadar o sırada bazılarından hoşlansa da, gittiklerinde hepsinden nefret ediyor ve onları küçük görüyordu. Ama sonuçta geçimini onlardan sağlıyordu ve adamı kiraladıkları sürece onların standartları, adamın standartlarıydı.

Standartları onlardı, evet ama avlanma kısmında değil. Öldürme konusunda kendi standartları vardı ve müşteriler ya bunlara uyar ya da kendilerine başka bir avcı bulurlardı. Bundan dolayı kendisine saygı duyduklarını o da biliyordu. Bu Macomber denen adam tuhaf biriydi ama. Kesinlikle tuhaftı. Ve karısı. Ah, karısı. Evet, karısı. Hmm, karısı. Hepsini arkasında bırakmıştı. Dönüp onlara baktı. Macomber nemrut ve öfkeli bir şekilde oturuyordu. Margot Wilson'a gülümsedi. Bugün daha genç, daha masum ve daha zinde görünüyordu kadın ve güzelliği de çok profesyonel değildi. Kalbinden neler geçiyor Allah bilir, diye düşündü Wilson. Dün gece pek fazla konuşmamıştı. Haliyle, keyif verici bir şeydi onu görmek.

Otomobil ufak bir yokuşu tırmanıp ağaçların içinden devam etti ve sonra çayırımı, çimlik bir açıklığa geldi ve kenardaki ağaçların korunağına girdi. Şoför yavaş gidiyor, Wilson da dikkatle çayıra ve uzaktaki kısımlara bakıyordu. Arabayı durdurdu ve el dürbünüyle açıklığa göz attı. Sonra şoföre eliyle gitmesini işaret etti ve araba ağır ağır hareket etti. Şoför yabandomuzu çukurlarından kaçıyor ve karıncaların yaptığı çamurdan kalelerin etrafından dolanıyordu. Sonra, açıklığa bakarken Wilson birden dönüp, "Vay canına, işte oradalar!" dedi.

Onun işaret ettiği yere bakarken ve araba öne doğru zıplayıp Wilson Swahili dilinde şoförle hızlı hızlı konuşurken, Macomber büyük siyah tankerlere benzeyen uzun ve ağır bedenlerinin içinde neredeyse silindirik görünen ve çayırın en uzak ucunda dörtnala giden üç tane dev gibi siyah hayvan gördü. Başları dik, bedenleri de kaskatı halde koşturuyorlardı ve hayvanlar başları dışarıda dörtnala ilerlerken Macomber yukarı doğru kıvrılan siyah boynuzları görabiliyordu; başlar hareket etmiyordu.

"Üç yaşlı boğa" dedi Wilson. "Bataklığa geçmeden önlerini ke-seceğiz."

Araba açık alanda saatte 70 kilometre hızla çılgınlar gibi gidiyordu. Buffalo Macomber'ın gözü önünde büyüdü, büyüdü ve nihayet, istikrarlı sıçrayışlarla ilerleyen diğerlerinin biraz gerisinde kalmış olan devasa boğanın gri, tüysüz, kel görüntüsüyle karşı karşıya kaldı ve boynunun nasıl da omuzlarının bir uzantısı olduğunu ve boynuzlarının parlayan siyah rengini gördü. Sonra, araba sanki az önce bir yolun üzerinden atlamış gibi bir o yana bir bu yana sallanırken daha da yaklaştılar ve Macomber boğanın atlar-kenki büyüklüğünü, seyrek tüylerle kaplı derisinin üzerindeki tozu, boynuzunun geniş kabartısını ve iyice genişlemiş, koca delikli burnunu gördü. Tam tüfeğini kaldırcağken Wilson'ın, "Arabadan değil aptal herif!" diye bağırdığını duydu. O an duyduğu şey korku değil, sadece Wilson'a duyduğu nefretti. Frenler sıkışıp araba patinaj yaptığı ve neredeyse duracakmış gibi yana sürüklendiğinde Wilson aracın bir yanından kendisi diğer yanından indi. Ayaklarının altından hâlâ hızla kayan toprağa bastıkça tökezliyordu; kurşunların hayvana çarptığını duyuyor, hayvan durmadan ondan uzaklaşırken tüfeği onun üzerine boşaltıyordu. Nihayet atışlarını hayvanın omzuna doğru yapması gerektiğini hatırladı ve beceriksizce tüfeği yeniden doldurmaya çalışırken boğanın yere düştüğünü gördü. Hayvan dizlerinin üstüne düşmüştü ve koca kafası bir o yana bir bu yana şiddetle savruluyordu. Diğer ikisinin hâlâ koştuğunu gören Macomber liderlerini hedef alıp ateş etti ve vurdu. Bir kez daha ateş etti, ıskaladı ve Wilson'ın ateş etmesiyle birlikte silahtan çıkan o uğultuyu duydu ve en öndeki boğanın öne doğru, burnunun üstüne düştüğünü gördü.

"Diğerini yakala" dedi Wilson. "İşte şimdi ateş etmeye başladın!"

Ama diğer boğa hâlâ aynı hızla kaçıyor ve Macomber ıskaladı, etrafa topraklar saçıldı, Wilson da ıskaladı ve bir duman bulutu yükseldi. Wilson bağırdı: "Hadi gel! Çok uzakta!" Ve sonra Macomber'ı kolundan tutup arabaya çekti. Şimdi hem Macomber hem de Wilson arabanın iki yanından sarkıyor ve engebeli arazide yalpalararak ilerliyor, istikrarlı bir şekilde yoluna devam eden, ileri atılan, kalın enseli, dümdüz giden boğaya yaklaşıyorlardı.

Şimdi tam arkasındaydılar ve Macomber tüfeğini dolduruyor, kovanları yere atıyor, önce sıkıştırıp sonra açıyordu; sonra tam bo-

ğaya yetişmek üzerelerken Wilson, “Dur!” diye bağırdı ve araba neredeyse devrilecekmiş gibi patinaj yaptı. Macomber öne doğru yere düştü, sürgüyü sertçe itti ve ilerideki sert sırta doğru olabildiğince uzağa ateş etti. Sonra tekrar nişan alıp bir el daha ateş etti, bir kez daha, bir kez daha ve kurşunların hepsi hedefi bulsa da görebildiği kadarıyla hayvanın üzerinde hiçbir etkisi olmuyordu. Sonra Wilson ateş etti ve Macomber o sağır edici gümbürtüden sonra boğanın sendelediğini gördü. Macomber bir kez daha, dikkatlice nişan alarak ateş etti ve hayvan dizlerinin üzerine düştü.

“Tamam” dedi Wilson. “İyi iş çıkardık. Üçü de gitti.”

Macomber mutluluktan sarhoş gibiydi.

“Kaç el ateş ettin?” diye sordu.

“Yalnızca üç” diye yanıtladı Wilson. “İlk boğayı sen öldürdün. En büyük olanı. Ben diğer ikisini indirmene yardım ettim. Ağaçlık alana girecekler diye korktum. Onları sen öldürdün. Ben sadece biraz arkanı topladım diyelim. Gayet iyi ateş ettin.”

“Hadi arabaya gidelim” dedi Macomber. “Bir şeyler içmem lazım.”

“Önce şu hayvanın işini bitirmen lazım” dedi Wilson. Bufalo dizlerinin üzerindeydi ve adamlar ona yaklaştıkça başını kızgın bir şekilde sallıyor ve gözleri yuvasından fırlamış, kulakları sağır eden bir hiddetle böğürüyordu.

“Dikkat et de ayağa kalkmasın” dedi Wilson. Sonra da, “Biraz yandan yaklaşp kulağının hemen arkasından, boynundan vur” diye ekledi.

Macomber, hiddetlenmiş haldeki devasa, titreyen boyna dik-katle nişan alıp ateş etti. Ve bu atışla birlikte, hayvanın kafası öne düştü.

“İşte bu” dedi Wilson. “Omurgası gitti. Ne muhteşem görünüş-lü hayvanlar, değil mi?”

“Hadi şu içkiyi içelim artık” dedi Macomber. Hayatı boyunca hiç bu kadar iyi hissettiğini hatırlamıyordu.

Macomber’ın karısı arabada kireç gibi bembeyaz bir suratla oturuyordu. “Muhteşemdin hayatım” dedi Macomber’a. “Ne gezin-ti ama.”

“Sert mi geldi?” diye sordu Wilson.

“Ürkütücüydü. Hayatımda hiç bu kadar korktuğumu hatırlamıyorum.”

“Hadi hepimiz birer yudum içki alalım” dedi Macomber.

“Elbette” dedi Wilson. “Memsahib’e uzat şunu.” Kadın mataradan sek viskiyi yudumladı ve yutarken biraz titredi. Matarayı Macomber’a uzattı, Macomber da Wilson’a.

“Korkutucu derecede heyecan vericiydi” dedi kadın. “Başıma korkunç bir ağırlık saplandı bu yüzden. Ama onları arabadan vurmaya izniniz olduğunu bilmiyordum.”

“Kimse arabadan ateş etmedi” dedi Wilson soğuk bir sesle.

“Yani arabayla kovalamak demek istemiştin.”

“Normalde yapmazdık” dedi Wilson. “Ama yaptığımız sırada yeterince sportmence geldi bana. Delik deşik düzlüğü geçip oraya arabayla giderek daha fazla risk alıp aşağı inip yaya olarak avlanmak. Buffalo eğer istese her ateş ettiğimizde bize saldırabilirdi. Ona her tür şans verdim. Yine de yerinizde olsam bundan kimseye bahsetmezdim. Yasal değil yani, sorduğun oysa.”

“Bana son derece adaletsiz geldi” dedi Margot, “o çaresiz koskoca şeyleri bir otomobil kullanarak kovalamanız yani.”

“Öyle mi?” dedi Wilson.

“Bu Nairobi’de duyulsa ne olurdu?”

“Lisansımı kaybederdim bir kere. Ve başka tatsız şeyler” dedi Wilson mataradan bir yudum daha alarak. “İşimden olurum.”

“Gerçekten mi?”

“Evet, gerçekten.”

“Eh” dedi Macomber ve o gün ilk kez gülümsedi. “Şimdi yakaladım işte açığını.”

“Ne kadar da güzel ifade ettin Francis” dedi Margot Macomber. Wilson ikisine birden baktı. Şerefsiz herifin biri kaltağın tekiyle evlenirse, diye düşündü, çocukları nasıl bir şey olurdu acaba? Ama ağzından çıkanlar, “Silahçılarımızdan biri kayıp. Fark ettiniz mi?” oldu.

“Aman Tanrım, hayır!” dedi Macomber.

“Hah, geliyor” dedi Wilson. “Bir şeyi yok. İlk boğayı bıraktığımız sırada düşmüş olmalı.”

Onlara doğru topallayarak gelen, el örmesi kepi, haki ceketi, şortu ve kauçuktan sandaletleri, karanlık yüzü ve bıkkın bakışlarıyla orta yaşlı silahçıydı. Yaklaşırken Swahili dilinde Wilson’a seslenip bir şeyler söyledi ve hepsi beyaz avcının yüzünün değiştiğini gördü.

“Ne diyor?” diye sordu Margot.

“İlk boğanın kalkıp çalılarının içine girdiğini söylüyor” dedi Wilson ifadesiz bir sesle.

“Ah” dedi Macomber boş gözlerle.

“O zaman aynı aslandaki gibi olacak” diye bir öngöründe bulundu Margot.

“Aslanla uzaktan yakından alakası olmayacak” dedi Wilson ona dönüp. “Bir içki daha istiyor musun Macomber?”

“Teşekkür ederim, evet” dedi Macomber. Aslanla ilgili hissettiklerinin geri gelmesini bekledi ama öyle bir şey olmadı. Hayatında ilk kez gerçekten tamamen korkusuzdu. Korkunun yerini mutlak bir coşku almıştı.

“Gidip ikinci boğaya bir bakalım” dedi Wilson. “Şoföre arabayı gölgeye bırakmasını söyleyeceğim.”

“Ne yapacaksınız?” diye sordu Margaret Macomber.

“Bufaloya bakacağız” dedi Wilson.

“Ben de geleceğim.”

“Gel bakalım.”

Üçü, açık alanda başı öndeki çimlere düşmüş, heybetli boy-nuzları geniş bir şekilde iki yana açılmış ikinci bufalonun devasa siyah bedenine doğru yürüdüler.

“Çok iyi bir kafa” dedi Wilson. “Neredeyse 130 santime yaklaşıyor.”

Macomber keyifle bakıyordu ona.

“Nefret dolu görünüyor” dedi Margot. “Gölgeliğe gidemez miyiz?”

“Tabii ki” dedi Wilson. “Bak” dedi Macomber’a ve eliyle işaret etti. “Şu çalılığı görüyor musun?”

“Evet.”

“Orası boğanın ilk girdiği yer. Silahçının dediğine göre o düştüğünde boğa yerdeydi. Biz deli gibi diğer iki bufaloyu kovalarken

bizi seyrediyormuş. Silahçı kafasını kaldırdığında boğanın ayağa kalktığını ve kendisine baktığını görmüş. Adam deli gibi koşmuş ve boğa da yavaşça o çalılığın içine dalmış.”

“Şimdi arkasından gidebilir miyiz?” diye soru Macomber hevesle.

Wilson takdirle baktı ona. Bu da acayip bir adam değilse Allah benim belamı versin, diye düşündü. Dün korkudan midesi bulanıyordu, bugünse kanlı canlı bir ateş yutana dönüşmüştü.

“Hayır, ona biraz zaman vereceğiz.”

“Lütfen gölgeliğe gidelim” dedi Margot. Yüzü bembeyazdı ve hasta gibi görünüyordu.

Tek başına duran geniş bir ağacın altındaki arabaya yürüyüp bindiler.

“Muhtemelen o çalılığın içinde ölmüştür” dedi Wilson. “Biraz sonra bir göz atarız.”

Macomber daha önce hiç hissetmediği vahşi, anlamsız bir mutluluk içerisindeydi.

“Vay canına, ne kovalamacaydı ama” dedi. “Hayatımda hiç böyle hissetmemiştim. Olağanüstü değil miydi Margot?”

“Nefret ettim.”

“Neden?”

“Nefret ettim” dedi kadın sert bir tavırla. “Tiksindim.”

“Biliyor musun, bir daha hiçbir şeyden korkacağımı sanmıyorum” dedi Macomber Wilson’a. “O ilk bufaloyu görüp peşine takıldığımızda içimde bir şeyler oldu. Lanet olasıca bir patlama gibi. Saf bir heyecandı.”

“Karaciğerini temizler” dedi Wilson. “Çok komik şeyler gelebiliyor insanların başına.”

Macomber’ın yüzü ışıldıyordu. “Biliyor musun, gerçekten de bir şey oldu bana” dedi. “Kesinlikle farklı hissediyorum.”

Karısı hiçbir şey söylemedi ve tuhaf tuhaf baktı ona. Koltuğun epey arka tarafında oturuyordu ve Macomber öne doğru oturmuş, ön koltuktan ona doğru yanlamasına dönmüş olan Wilson’la konuşuyordu.

“Biliyor musun, aslan avını bir kez daha denemek istiyorum” dedi Macomber. “Artık gerçekten korkmuyorum onlardan. Neticede ne yapabilirler ki insana?”

“İşte o kadar” dedi Wilson. “En kötü öldürürler. Nasıldı Shakespeare’in o lafı? Acayip iyiydi. Dur bakayım hatırlayabilecek miyim? Ah, acayip iyiydi. Bir zamanlar kendim için kullanırdım bu lafı. Bakalım. ‘Gerçekten de umurumda değil; insan ancak bir kez ölür; Tanrı’ya bir ölüm borcumuz var ve bırak ne şekilde olacaksa olsun, bu sene ölen gelecek seneden yırtmış demektir.’ Acayip güzel, değil mi?”

Bir süre bununla yaşamış olduğunu açık ettiği için çok utanmıştı ama daha önce rüştünü ispatlayan erkekler görmüştü ve bu onu hep çok duygulandırırdu. Söz konusu olan yirmi birinci yaş günü kutlaması değildi.

Macomber’in bu yönünü ortaya çıkarmak için tuhaf bir av tesadüfü ve önceden endişelenmeye fırsat bile kalmadan ani bir şekilde olayın içine dalmak gerekmişti ama nasıl olursa olsun, gerçekleşmişti işte, orası kesindi. Şu herifçioğluna bak hele şimdi, diye düşündü Wilson. Olay şu ki, bazıları biraz fazla uzun süre küçük oğlan çocukları olarak kalıyorlar, diye geçirdi içinden. Bazen tüm hayatları boyunca. Bedenleri elli yaşına gelene kadar çocuksu kalır. Muhteşem Amerikan oğlan-erkekleri. Lanet olası tuhaf insanlar. Ama bu Macomber’ı sevmişti şimdi. Acayip tuhaf bir herifti. Muhtemelen boynuzlanıp durması da sona erecekti. Eh, bu epey iyi olurdu onun için. Epey iyi. Herif muhtemelen hayatı boyunca korkak olmuştu. Kimbilir ne sebep olmuştu buna. Ama artık bitmişti. Bufalonun peşinden giderken korkmaya vakti olmamıştı. Hem o, hem de öfkesi. Ve otomobil. Otomobil insanı olaya daha aşına kılıyordu. Hadi şimdi ateş yutucuya dönüş bakalım. Savaşta da aynı böyle olduğuna şahit olmuştu. Bekâretini kaybetmek değil de bir değişiklik yapmak gibi. Sanki ameliyatla alınmış gibi gidivermesi korkunun. Yerine başka bir şey geliyordu. Bir erkeğin sahip olduğu en temel şey. Onu erkek yapan şey. Kadınlar da bilirdi bunu. Kahrolası korku morku yok.

Koltuğun uç tarafından Margaret Macomber iki adama bakıyordu. Wilson’da hiçbir değişiklik yoktu. Wilson’ı hâlâ, bir gün önce

ne büyük bir yetenek olduğunu ilk fark ettiğindeki gibi görüyordu. Ama Francis Macomber'daki değişikliği görebiliyordu şu an.

"Ne olacağına ilişkin o mutluluk hissi var mı sende de?" diye sordu Macomber, hâlâ yeni edindiği serveti keşfetmekle meşgulken.

"Bundan bahsetmemen gerekiyor" dedi Wilson onun yüzüne bakarak. "Korktuğunu söylemek çok daha revaçta. Unutma, korktuğun zamanlar da olacak, hem de çok."

"Ama yapacağın şeylerle ilgili mutluluk *duyuyorsun* sen de, değil mi?"

"Evet" dedi Wilson. "Ama şu var. Bundan çok fazla bahsetmek iyi bir şey değil. Yani hepsini anlatıp bitirmek. Çok fazla dillendirirsen hiçbir şey çok keyifli olmaz."

"İkiniz de saçmalyorsunuz" dedi Margot. "Sırf bir arabanın tepesinde savunmasız hayvanları kovaladınız diye kahramanmışsınız gibi konuşuyorsunuz."

"Afedersiniz" dedi Wilson. "Biraz fazla övündüm galiba." Daha şimdiden endişeli, diye düşündü.

"Neden bahsettiğimiz hakkında bir fikrin yoksa neden karışmamayı denemiyorsun?" dedi Macomber karısına.

"İnanılmaz cesur oluverdin birden, inanılmaz ani bir şekilde" dedi karısı aşağılayarak ama çok da korkusuz bir aşağılama değildi bu. Bir şeyden çok ürküyor gibiydi.

Macomber bir kahkaha patlattı, son derece içten, doğal bir kahkaha. "Evet, *oldum*" dedi. "Gerçekten de oldum."

"Biraz geç kalmadın mı?" dedi kadın ısırır gibi. Çünkü yıllardan beri elinden geleni yapmıştı ve şu anki durumda olmaları tek bir kişinin suçu değildi.

"Bence hayır" dedi Macomber.

Margot hiçbir şey söylemeyip koltukta arkasına yaslandı.

"Sence ona yeteri kadar vakit tanıdık mı?" diye sordu Macomber Wilson'a neşeyle.

"Bir bakabiliriz" dedi Wilson. "Hiç cephanen kaldı mı?"

"Silahçada olacak biraz."

Wilson Swahili dilinde seslenince, kafalardan birinin derisini yüzlemekle meşgul olan daha yaşlıca silahçı kalktı, cebinden bir mer-

mi kutusu çıkarıp Macomber'a uzattı ve Macomber da fişek haznesini doldurup kalanları cebine koydu.

"Springfield'i de kullanabilirsin aslında" dedi Wilson. "Ona alışsın. Mannlicher'i arabada Memsahib'in yanında bırakırız. Senin ağır silahı da senin silahçın taşır." Şimdi söyleyeceğini en sona saklamıştı çünkü Macomber'ı endişelendirmek istemiyordu. "Bir buffalo sana doğru koştuğunda başı yukarıda gelir ve doğrudan saldırıya geçer. Boynuzların üst kısımları beyni herhangi bir atışa karşı korur. Tek vurabileceğin yer, doğrudan hayvanın burnudur. Mümkün olan diğer tek atış da göğsüne doğrudur, ya da eğer hayvanın yan tarafındaysan boyun veya omuza. Bir kez vuruldular mı onları öldürebilirsin. Sakın fantastik şeyler denemeye kalkışma. Yapabileceğin en kolay vuruş neyse onu yap. Kafa derisini yüzmeyi bitirdiler. Başlayalım mı?"

Wilson silahçılara seslenince adamlar ellerini ovalayarak geldiler ve yaşlı olan arka tarafa bindi.

"Ben sadece Kongoni'yi alacağım" dedi Wilson. "Diğeri kuşları uzak tutmak için nöbet tutar."

Araba açık bir yağmur hendeğini kesen kurumuş suyolu boyunca uzanan yapraklarla kaplı bir yeşilliğin içindeki kabarık ağaçlardan oluşan adaya doğru açıklık boyunca yavaşça ilerlerken, Macomber kalbinin gümbür gümbür attığını ve ağzının yine kupkuru olduğunu hissetti ama bu heyecandandı, korkudan değil.

"İşte buradan girmiştik" dedi Wilson. Sonra silahçıya dönüp Swahili dilinde, "Kanlı izleri takip et" dedi.

Araba bir parça çalılığa paralel konumdaydı. Macomber, Wilson ve silahçı aşağı indiler. Macomber arkaya baktığında, yanında tüfekte kendisine bakan karısını gördü. Ona el salladı ama kadın karşılık vermedi.

Çalılık ileride epey sıklaşıyordu ve toprak da kuruydu. Orta yaşlı silahçı fena halde terliyordu; Wilson şapkasını gözlerine doğru indirince kırmızı ensesi Macomber'ın tam göz hizasına geldi. Birden silahçı Wilson'a Swahili dilinde bir şeyler söyleyip ileri atıldı.

"Orada ölmüş" dedi Wilson. "İyi iş" diye ekledi ve Macomber'ın elini sıkamak için döndü. Tam birbirlerine sırtarak tokalaşıyorlardı ki silahçı deli gibi bağırdı ve onun çalılığın yan tarafından

bir yengeç gibi hızla çıktığını gördüler; arkasında da az bir farkla, ağzı sımsıkı kapalı, üzerinden kanlar damlayarak, koca kafası dümdüz öne çıkmış, taarruz halinde gelen ve onlara bakan minik gözleri kan çanağına dönmüş halde onu izleyen boğa. Önde olan Wilson diz çökmüş ateş ediyordu ve onun tüfeğinin çıkardığı gümbürtüde kendi atışını duyamayan Macomber, boynuzların devasa üst kısımlarından fırlayan taşımış parçalar gördü. Hayvanın kafası şiddetle geri çekildi ve Macomber kocaman burun deliklerine nişan alarak bir el daha ateş etti ve boynuzların tekrar sarsıldığını ve parçacıkların uçuştüğünü gördü. Artık Wilson'ı görmüyordu ve dikkatlice nişan alarak bir kez daha bufalonun neredeyse üzerine çıkmak üzere olan devasa gövdesine ateş etti. Tüfeği yaklaştırmakta olan kafanın az ilerisindeydi ve Macomber hayvanın küçük, şeytani gözlerini görebiliyordu. Sonra kafa alçalmaya başladı ve Macomber kafasının içinde ani, akkor gibi gözleri kör eden bir ışık patlaması hissetti ve bu da hissettiği son şey oldu.

Wilson hayvanı omzundan vurabilmek için yan tarafa eğilmişti. Macomber kımıldamadan durmuş ve burna ateş etmiş, her seferinde bir parça yukarı ateş ederek ağır boynuzları vurmuş, onları kayağan taşından yapılma bir çatıyı vurur gibi paramparça edip ufalamıştı ve Bayan Macomber da hayvan tam kocasını boynuzlayacak gibiyken, elindeki 6.5'luk Mannlicher'la arabadan bufaloya ateş etmiş ama kurşun kocasının kafatasının alt kısmının beş santim kadar yukarısına ve azıcık yan tarafına doğru isabet etmişti.

Francis Macomber şimdi yüzüstü yatıyordu ve yana doğru yığılmış haldeki bufaloyla arasında iki metre bile yoktu. Karısı, yanında Wilson'la beraber, ona doğru eğildi.

“Yerinde olsam onu çevirmezdim” dedi Wilson.

Kadın deli gibi ağlıyordu.

“Bence arabaya geri dön” dedi Wilson. “Tüfek nerede?”

Kadın yüzü karman çorman bir halde başını salladı. Silahçı tüfeği aldı.

“Onu olduğu yerde bırak” dedi Wilson ve ekledi, “Git Abdulla'yı getir de kazanın ne şekilde olduğuna tanıklık etsin.”

Dizlerinin üzerine çöktü ve cebinden bir mendil çıkarıp Francis Macomber'ın izci kesimi saçlarının üzerine örttü. Kan, kuru ve gevşek toprağa doğru akıyordu.

Wilson ayağa kalktı ve yana devrilmiş, bacakları dışa doğru uzamış, incecik tüylerle kaplı karnı kene kaynayan bufaloyu gördü. "Cidden müthiş bir boğa" diye kaydetti beyni otomatik olarak. "Rahat bir 130 cm var, hatta belki daha fazla." Şoföre seslenip hayvanın üzerine bir battaniye örtmesini ve başında beklemesini söyledi. Sonra, kadının köşede ağlamakta olduğu arabaya doğru yürüdü.

"Çok güzel bir hareketti" dedi ifadesiz bir ses tonuyla. "Zaten o da seni terk edecekti."

"Kes şunu" dedi kadın.

"Tabii ki kazaydı" dedi. "Biliyorum."

"Kes şunu" dedi kadın.

"Üzülme" dedi. "Tatsız birtakım şeyler olacaktır ama soruşturmada çok işe yarayacak birkaç fotoğraf çekeceğim. Hem silahçıların ve şoförün ifadeleri de olacak. Gayet iyi durumdasın."

"Kes şunu" dedi kadın.

"Yapacak çok fazla iş var" dedi Wilson. "Bir de üçümüzü Nairobi'ye götürecek bir uçak istemek için telsiz lazım, onun için de gölün o tarafına bir kamyon yollamam lazım. Neden zehirlemedin onu? İngiltere'de öyle yaparlar."

"Kes şunu. Kes şunu. Kes şunu!" diye haykırdı kadın.

Wilson donuk mavi gözleriyle ona baktı.

"Tamam, bitirdim" dedi. "Biraz kızmıştım. Kocanı sevmeye başlamıştım ne de olsa."

"Ah, lütfen kes şunu" dedi kadın. "Lütfen kes."

"Bak bu daha iyi" dedi Wilson. "Lütfen çok daha iyi oldu. Tamam, kesiyorum."

DÜNYANIN BAŞKENTİ

Madrid, Francisco'nun kısaltması olan Paco adının verildiği oğlanlarla dolu ve bununla ilgili bir de Madrid fıkrası var: Bir baba Madrid'e gelir ve *El Liberal*'in kişisel ilan sayfalarına "PACO SALI GÜNÜ ÖĞLEN HOTEL MONTANA'DA BULUŞALIM HER ŞEYİ AFFETTİM BABAN" şeklinde bir ilan verir. İlane yanıt veren 800 genç adamı dağıtmak için bir tabur dolusu Guardia Civil⁵ çağrılmak zorunda kalınır.

Ama bu hikâyede bahsi geçen, Pension Luarca'da garsonluk yapan Paco'nun, ne onu affedecek bir babası, ne de babasının affedeceği bir kabahati vardı. Onlarla aynı küçük köyden gelip çalışkanlığı ve dürüstlüğüyle köyüne ve oradan çıkanlara iyi bir isim yaptırmış olan eski bir Luarca hizmetçisi sayesinde şu an Luarca'da oda hizmetçiliği yapan kendinden yaşça büyük iki kız kardeşi vardı; ve bu iki kız kardeş, onun Madrid otobüsünün parasını ödemiş ve stajyer garson olarak işe alınmasını sağlamıştı. Paco, koşulların son derece ilkel, yiyeceğin de kıt olduğu ve lüks nedir hiç bilinmeyen bir yer olan Extremadura'nın⁶ bir köyünden geliyordu ve kendini bildi bileli hep çok çalışmıştı.

Simsiyah, epey kıvrıkcık saçları, güzel dişleri ve kız kardeşlerinin imrenerek baktığı bir cildi olan yapılı bir oğlandı ve her an belirmeye hazır, kendinden emin bir gülümsemesi vardı. Ayakları çok hızlıydı, işini iyi yapardı ve hem güzel hem kültürlü görünen ablalarını çok severdi. Hâlâ inanılmaz bir yer olan Madrid'i severdi; parlak ışıklar altında, temiz masa örtüleri eşliğinde, akşam kıyafetleri içinde ve mutfakta bol bol yiyecek varken yapıldığında romantik bir şekilde güzel olan işini severdi.

Luarca'da yaşayan sekiz ila on iki insan daha vardı ve yemeklerini yemek salonunda yiyorlardı ama masalara servis yapan üç garsondan en genci olan Paco için varsa yoksa boğa güreşçileriydi.

5) (İsp.) Sivil Muhafız. (ç.n.)

6) ¹ Başkenti Mérida olan, Batı İspanya'daki özerk bir topluluk. (ç.n.)

Pansiyonda ikinci sınıf matadorlar kalıyordu çünkü Calle San Jeronimo'nun yeri iyiydi, yiyecekler harikaydı ve odalar ucuzdu. Bir matador için, zengin değilse bile, en azından saygın bir görünüm sağlamak şarttı çünkü İspanya'da son derece önem verilen erdemler olan terbiye ve ağırbaşlılık, cesaretten önce geliyordu ve boğa güreşçileri son pesetalarına⁷ kadar Luarca'da kalıyordu. O güne kadar Luarca'dan daha iyi veya daha pahalı bir otele gitmek için ayrılan tek bir boğa güreşçisi bile olmamıştı. İkinci sınıf boğa güreşçileri asla birinci sınıfa çıkmazlardı ama Luarca'dan iniş hızlı olurdu çünkü miktarı ne kadar olursa olsun herhangi bir gelire sahip herkes burada kalabilirdi ve mekânı işleten kadın durumun umutsuz olduğuna kanaat getirene kadar da hiçbir misafire kendisi istemeden hesap çıkartılmazdı.

Şu aralar Luarca'da üç tam zamanlı matadorun dışında iki çok iyi *pikador*⁸ ve muhteşem bir de *banderillero*⁹ vardı. Luarca, aileleri Sevilla'da yaşayan ve ilkbaharda Madrid'de konaklamak zorunda olan pikador ve banderillerolar için bir lükstü; ama iyi para alıyorlardı, yaklaşan sezon için birçok ciddi anlaşma imzalayan boğa güreşçilerinin sabit çalışanlarıydılar ve bu üç ast muhtemelen adam başına üç matadorun hepsinden daha fazla para kazanacaktı. Üç matadordan biri hastaydı ve bunu saklamaya çalışıyordu; bir diğeri kısa süren popülaritesini yeni bir şey gibi yutturmaya çalışıyordu ve üçüncü de ödleğin tekiydi.

Ödleğ olan bir keresinde, tam zamanlı matador olduğu ilk sezonunun başında alt karın bölgesine inanılmaz kötü bir boynuz yarası almadan önce, fevkalade cesur ve dikkate değer ölçüde becerikli davranmış ve başarılı günlerinden kalma o kendine has candan tavırlarının pek çoğunu hâlâ sergilemeye devam etmişti. Aşırı neşeliydi ve sürekli sebepli-sebepsiz kahkahalar atıyordu. Başarılı olduğu dönemde eşek şakası yapmadan duramazdı ama artık bu huyundan vazgeçmişti. Kendisinde olduğunu pek hissetmediği bir güven gerektiriyordu bu şakalar. Çok zeki ve dürüst bir yüze sahipti bu matador ve son derece tarz sahibi bir görüntüsü vardı.

7) İspanyol parası. (ç.n.)

8) (İsp. *Picador*) Matadorun, boğanın ilk saldırısını önleyen yardımcısı. (ç.n.)

9) Boğa güreşinde hayvanı kargıyla dürterek kışkırtan atlı. (ç.n.)

Hasta olan ilk matador bunu asla belli etmemeye dikkat eder ve masaya konmuş tüm yemeklerden biraz tatmaya özen gösterirdi. Odasında kendi yıkayıp ütölediği çok sayıda mendili vardı ve son zamanlarda boğa güreşlerinde giydiği kıyafetleri satışa çıkarmaya başlamıştı. Bir tanesini Noel öncesinde, bir diğerini de nisanın ilk haftasında ucuza vermişti. Çok pahalı kıyafetlerdi bunlar ve iyi korunmuşlardı. Bir tane daha kalmıştı elinde. Hastalanmadan önce son derece ümit vaadeden, hatta heyecan uyandıran bir boğa güreşçisiydi ve her ne kadar okuma yazması olmasa da, Madrid'deki ilk seferinde Belmonte'dan¹⁰ daha iyi olduğunu söyleyen gazete kupürlerini saklıyordu. Küçük bir masada tek başına yemek yer ve nadiren başını kaldırırdı.

Bir zamanlar insanlara orijinal gelen matador çok kısa boylu, esmer ve ağırbaşlıydı. O da ayrı bir masada tek başına yemek yerdi ve nadiren gülümser, asla kahkaha atmazdı. İnsanların son derece ciddi olduğu Valladolid'den geliyordu ve yetenekli bir matadordur; ama o daha kendini erdemleri –cesaret ve soğukkanlı bir kabiliyet– aracılığıyla halka sevdirmeyi başaramadan, tarzının modası geçmişti ve üzerinde onun adının yer aldığı afişler hiç kimseyi arenaya çekmiyordu. Orijinalliği, çok kısa boylu olduğu için boğanın omuz başlarından daha yukarısını doğru dürüst görememesindeydi ama başka kısa boğa güreşçileri de vardı ve o kendisini halka beğendirmeyi bir türlü başaramamıştı.

Pikadorlardan biri ince, şahin suratlı, gri saçlı bir adamdı; çok yapılı sayılmazdı ama bacakları ve kolları demir gibiydi. Pantolonun altında her zaman sığır yetiştiren adamların giydiği türden botlar olurdu, her akşam çok fazla içerdi ve pansiyondaki tüm kadınlara gözlerini dikip şehvetle bakardı. Diğeri devasa bir adamdı; koyu tenli ve yakışıklıydı ve bir Kızılderilinininkine benzeyen siyah saçlarıyla kocaman elleri vardı. Her ikisi de harika pikadorlardı ama birincisi yeteneğinin büyük bir kısmını içki ve çapkınlık yüzünden kaybetmesiyle tanınıyor, ikincisinin ise herhangi bir matadorun yanında tek bir sezondan fazla kalamayacak kadar dik kafalı ve geçimsiz olduğu söyleniyordu.

10) 1892-1962 yılları arasında yaşamış olan ünlü İspanyol boğa güreşçisi Juan Belmonte García. (ç.n.)

Banderillero orta yaşlı, kır saçlı, yaşına rağmen kedi gibi çevik bir adamdı ve masada otururken ortalama zenginlikte bir işadamları gibi görünürdü. Bacakları hâlâ bu sezonu çıkartacak kadar iyiydi ve gitmeleri gerektiğinde uzun süre düzenli iş bulacak kadar zeki ve deneyimli bir adamdı. Ama başka bir iş yapmasının şöyle bir farkı olurdu: şu an arenanın içinde ve dışında kendinden emin ve sakin olsa da, ayaklarının hızı kesildiği anda hep korkacaktı.

O akşam, çok içen şahin suratlı pikador, İspanya'daki fuar ve festivallerde açık artırmayla kol saati satan, yüzünde doğum lekesi olan –ve aynı şekilde çok içen– müzayedeci ve köşede bir masaya oturmuş ve çok fazla olmasa da kesinlikle yeterince içen Galiçyalı iki rahip dışında herkes çıkmıştı yemek salonundan. O zamanlar Luarca'da oda ve pansiyonerlik fiyatına şarap da dahildi ve garsonlar daha az önce sırasıyla müzayedecinin, pikadorun ve iki rahibin masalarına yeni açılmış Valdepeñas şişeleri getirmişti.

Üç garson odanın ucunda bekliyordu. Evin kurallarına göre, sorumlu oldukları masalardaki müşterilerin hepsi gidene kadar görev başında kalmaları gerekiyordu ama iki rahibe servis yapanın anarkosendikacı¹¹ bir toplantıya gitmek üzere sözü vardı ve Paco onun masasına bakmayı kabul etmişti.

Üst katta, hasta olan matador yatağında tek başına ve yüz üstü yatıyordu. Artık hiçbir orijinalliği falan kalmamış olan matador oturmuş pencereden dışarı bakıyor, kafeye gitmeye hazırlanıyordu. Ödlek matadorun odasında Paco'nun daha büyük yaştaki kız kardeşi vardı ve adam kıza kahkahalar atarak yapmayı reddettiği bir şey yaptırmaya uğraşıyordu. Matador, "Hadi ama küçük vahşi" diyordu.

"Hayır" dedi Paco'nun kız kardeşi. "Neden yapacaktım?"

"Bana kıyak yapmak için."

"Yemeğini yedin ve tatlı olarak da beni istiyorsun şimdi."

"Sadece bir defa. Ne zararı olabilir ki?"

"Beni rahat bırak. Sana beni rahat bırakmanı söyledim."

"Ufacık bir şey yapacaksın."

11) Anarkosendikalizm, diğer adıyla devrimci sendikacılık, 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmış, dünya emekçilerinin yaşam standartlarının iyileştirilmesi için organize olmasının ve lidersiz bir yapının hedeflendiği bir düşünce ve ilkeler akımıdır. (ç.n.)

“Sana beni rahat bırak dedim.”

Aşağıda, yemek salonunda, toplantıya geç kalmış olan uzun boylu garson, “Şu kara domuzların nasıl içtiğine bak” dedi.

“Öyle konuşmamalısın” dedi ikinci garson. “Onlar düzgün müşteriler. Çok fazla da içmiyorlar.”

“Bence gayet doğru konuştum” dedi uzun olan. “İspanya’nın iki belası karşımda, boğalar ve rahipler.”

“Tabii ki münferit bir boğa ya da rahip değil” dedi ikinci garson.

“Evet, öyle” dedi uzun garson. “Ancak münferit bireyler aracılığıyla sınıfa saldıracak. Münferit boğayı ve münferit rahibi öldürmek gerekiyor. Hepsini. O zaman geriye hiçbir kalmaz.”

“Bunları toplantıya sakla” dedi diğer garson.

“Madrid’in barbarlığına bakın” dedi uzun olan. “Saat on bir buçuk olmuş, bunlar hâlâ tıknıp içiyor.”

“Yemeye saat onda başladılar” dedi diğer garson. “Ve sen de biliyorsun, çok çeşit yemek var. Şarap ucuz ve adamlar da parasını ödedi. Sert bir şarap da değil.”

“Senin gibi ahmaklar varken nasıl dayanışma olabilir ki?” dedi uzun garson.

“Bak” dedi ellilerindeki ikinci garson. “Hayatım boyunca çalıştım. Hayatımın geri kalanının tamamında da çalışmak zorundayım. Çalışmakla ilgili bir şikâyetim yok. Çalışmak normal bir şey.”

“Evet ama iş olmaması öldürüyor.”

“Ben hep çalıştım” dedi daha yaşlı olan garson. “Hadi sen toplantıya git. Kalmana gerek yok.”

“Sen iyi bir yoldaşsın” dedi uzun garson. “Ama hiç ideolojin falan yok.”

“*Mejor si me falta eso que el otro*” dedi yaşlı garson (iş olmaya-
cağına o olmasın, anlamında). “Hadi, şu *mitin*’e git.”

Paco hiçbir şey söylememişti. Politikadan anlamıyordu ama uzun garsonun rahipleri ve Guardia Civil’i öldürmek gerektiğine ilişkin konuşmalarını duymak onu her zaman heyecanlandırıyordu. Uzun garson onun için devrimi temsil ediyordu ve devrim de romantik bir şeydi. Paco hem iyi bir Katolik, hem de devrimci olmak,

aynı zamanda bunun gibi sabit bir işte çalışmak ve bir boğa güreşçisi olmak istiyordu.

“Hadi toplantıya git Ignacio” dedi. “Ben bakarım senin işlerine.”

“İkimiz” dedi yaşlı olan.

“Bir kişilik iş bile yok” dedi Paco. “Hadi git toplantına.”

“Pues, me voy”¹² dedi uzun garson. “Ve sağ olun.”

Bu arada yukarıda, Paco’nun kız kardeşi matadorun kucaklamasından bir güreşçinin kurt kapanından kurtulması gibi becerikli bir şekilde sıyrılmıştı ve şimdi öfkeyle konuşuyordu: “Bunlar aç insanlar işte. Başarısız olmuş bir boğa güreşçisi. Tonlarca ağırlıktaki o korkunla. Çok fazla geliyor madem, arenada kullan.”

“Tam bir fahişe gibi konuşuyorsun.”

“Fahişeler de kadındır ama ben fahişe değilim.”

“Olacaksın.”

“Seninle değil.”

“Beni bırak” dedi artık ödlekliliğinin tüm çıplaklığıyla geri dönmekte olduğunu hisseden geri püskürtülmüş, reddedilmiş matador.

“Seni bırakmak mı? Seni bırakmayan bir şey kalmış mı ki?” dedi kız kardeş. “Yatağı düzeltmemi istemiyor musun? Bunu yapmak için para alıyorum.”

“Beni yalnız bırak” dedi matador. Geniş, yakışıklı suratı sanki ağlıyormuş gibi çarpılıp kırışmıştı. “Seni kaltak. Seni edepsiz küçük kaltak.”

“Matador” dedi kız kapıyı sertçe kapatırken. “Matadorum benim.”

Matador yatağın üzerine oturdu. Yüzünde hâlâ aynı çarpık ifade vardı; arenaya çıktığında bu ifadeyi en ön sıralarda oturan ve ne izlediklerinin farkında olan seyircileri korkutan sürekli bir gülümsemeye çevirirdi. “Ve bu” diyordu yüksek sesle. “Ve bu. Ve bu.”

İyi olduğu zamanları hâlâ hatırlıyordu ve bu daha üç yıl önceydi. O sıcak mayıs öğleden sonrasında, arenadaki sesi kafedeki sesiyle hâlâ aynıyken, omuzlarındaki ağır, altın sırmalı ceketin ağırlığını, o öldürmek için ileriye atıldığında aşağı doğru inen geniş, ağacı bile devirebilecek güçte, uçları parçalara ayrılmış boynuzların

12) (İsp.) Peki, gidiyorum. (ç.n.)

yukarısında kalan, kısa siyah tüylerle kaplı kastan kamburun tozla kaplandığı omuzların tepesine denk gelen kısma ucu saplanmış haldeki şişe nasıl baktığını ve avuç içiyle kabzadaki topu ittiğinde kılıcın sanki katı bir tereyağı kalıbına giriyormuşçasına nasıl da kolayca itildiğini, sol kolunun aşağı çaprazla kayıp sol omzunun öne doğru gittiğini, ağırlığını nasıl sol bacağına verdiğini ve sonra bu ağırlığın nasıl baktaktan kalktığını hâlâ hatırlıyordu. Ağırlığı karnının alt kısmındaydı ve boğa başını kaldırırken boynuz onun içine girip gözden kaybolmuştu. Kendisini oradan çekip çıkarmalarından önce boynuzun üzerinde iki kez savrulmuştu. İşte bu yüzden, artık öldürmeye giriştiğinde, ki bu çok nadir oluyordu, boynuzlara bakamıyordu ve herhangi bir fahişe onun dövuştten önce neler yaşadıklarıyla ilgili ne bilebilirdi ki? Onlar ne yaşamışlardı ki kendisine gülüyorlardı? Hepsi de orospuydu ve bununla ne yapabileceklerini biliyorlardı.

Aşağıda, yemek salonunda, pikador oturmuş rahiplere bakıyordu. Odaya giren kadınlar olursa onlara bakıyordu. Kadın olmazsa büyük bir keyifle bir yabancıyı, *un inglés*,¹³ seyrederdi; ama şu an ne kadın ne de yabancı vardı ortamda ve o da keyif ve küstahlık dolu bakışlarla iki rahibe dikmişti gözlerini. O bakmaya devam ederken, doğum lekeli müzayedeci ayağa kalktı, peçetesini katladı ve sipariş ettiği son şarap şişesinin yarıdan fazlasını masada bırakarak gitti. Luarca'daki hesapları kapanmış olsa, şişenin tamamını bitirirdi.

İki rahip pikadorun dik bakışlarına karşılık vermediler. Bir tanesi, "Onu görmek için tam on gündür burada bekliyorum ve bütün gün bekleme odasında oturuyorum ama beni bir türlü kabul etmiyor" diyordu.

"Ne yapılabilir?"

"Hiçbir şey. Ne yapılabilir ki? Otoriteye karşı çıkılmaz."

"Ben iki haftadır buradayım ve koca bir hiç. Bekliyorum ama benimle görüşmüyorlar."

"Biz terk edilmiş topraklardan geliyoruz. Para suyunu çekince geri dönebiliriz."

"Terk edilmiş topraklara. Galiçya Madrid'in umurunda mı sanki? Yoksul bir bölge bizimkisi."

13) (İsp.) Bir İngiliz. (çn.)

“İnsan kardeşimiz Basilio’nun yaptıklarını anlayabiliyor.”

“Yine de Basilio Alvarez’in dürüstlüğü konusunda tam bir güvenim yok benim.”

“İnsan Madrid’de anlamaya başlıyor. Madrid İspanya’yı öldürüyor.”

“Görüşmeye bir alsalar, reddetseler de olur.”

“Hayır. Beklemekten belin bükülmeli ve bitap düşmelisin.”

“Eh, göreceğiz. Ben de başkaları kadar bekleyebilirim.”

Tam o anda pikador ayağa kalktı, rahiplerin masasına doğru yürüdü, gri kafası ve şahin suratıyla tepelerinde dikilip onlara baktı ve gülümsedi.

“Bir *torero*”¹⁴ dedi rahiplerden biri diğerine.

“Hem de iyilerinden” dedi pikador ve gri ceketi, derli toplu yeleği, o istikrarlı bir şekilde kasıldıkça yerde tıkırdayan yüksek topuklu sığırıcı botlarının üzerindeki dar pantolonundan belli olan çarpık bacakları ile kendi kendine gülümseyerek yemek salonundan çıktı. Adam küçük, gergin ve profesyonel bir işgüzarlık, gecelik alkol zaferleri ve küstahlıklar dünyasında yaşıyordu. Bir sigara yaktı ve holde şapkasını yana yatırarak kafeden dışarı çıktı.

Rahipler yemek salonunda son kalanın kendileri olduğunu apar topar fark edip pikadorun hemen arkasından çıktılar. Böylece odada Paco ve orta yaşlı garson dışında hiç kimse kalmadı. Masaları toplayıp şişeleri mutfağa götürdüler.

Mutfakta bulaşıkları yıkayan çocuk vardı. Paco’dan üç yaş büyüktü ve son derece alaycı ve sert bir tipti.

“Al şunu” dedi orta yaşlı garson ve Valdepeñas’tan bir kadeh koyup ona uzattı.

“Neden olmasın?” dedi çocuk kadehi alarak.

“*Tu*, Paco?”¹⁵ diye sordu daha yaşlıca olan garson.

“Teşekkür ederim” dedi Paco. Üçü birlikte içtiler.

“Ben gideyim” dedi orta yaşlı garson.

“İyi geceler” dedi diğerleri.

Adam dışarı çıktı ve onlar da yalnız kaldı. Paco rahiplerden birinin kullandığı bir peçeteyi aldı, dik durup topuklarını iyice yere

14) (İsp.) Boğa güreşçisi. (ç.n.)

15) (İsp.) Sen, Paco? (ç.n.)

bastırarak peçeteyi aşağı indirdi ve kollarını yavaş bir *verónica*¹⁶ süpürmesiyle salladı. Döndü ve sağ ayağını hafifçe öne alarak ikinci geçişini yaptı, hayali boğaya karşı az da olsa yer kazandı ve üçüncü bir manevra yaptı –yavaş, zamanlaması mükemmel ve nazik– ve peçeteyi belinde toplayıp bu kez bir *media-verónica* hareketiyle kalçalarını boğadan uzağa savurdu.

Bulaşıkçı, adı Enrique’ydi, onu eleştiren gözlerle ve küçümseyerek izledi.

“Boğa nasıl?” dedi.

“Çok cesur” dedi Paco. “Bak.”

Narin ve dik durarak dört mükemmel geçiş daha yaptı, pürüzsüz, zarif ve incelikli.

“Peki ya boğa?” diye sordu Enrique lavabonun arkasından, elinde şarap kadehi, önünde önlüğü.

“Hâlâ çok gazı var” dedi Paco.

“Midemi bulandırıyor” dedi Enrique.

“Neden?”

“Bak.”

Enrique önlüğünü çıkardı ve hayali boğaya atıfta bulunarak dört mükemmel, ağır çingene *verónicası* gösterdi ve boğadan uzaklaşırken, önlüğü hayvanın burnunun hemen ötesinde sert bir kavisle döndüren bir *rebolera*’la¹⁷ bitirdi.

“Şuna bak” dedi. “Ve ben bulaşık yıkıyorum.”

“Neden?”

“Korku” dedi Enrique. “*Miedo*. Arenada boğanın karşısında duyacağın türden bir korku.”

“Hayır” dedi Paco. “Ben korkmazdım.”

“*Leche!*”¹⁸ dedi Enrique. “Herkes korkar. Ama bir *torero* boğayı gaza getirmek için korkusunu kontrol edebilir. Daha önce amatör bir boğa güreşine gitmişim ve koşturma engel olamayacağım diye çok korkmuştum. Herkes bunu çok komik bulmuştu. Yani, tabii ki

16) Boğa güreşlerinde matadorun boğayı kontrol altına almak için peleriniyle yaptığı geçiş hareketi. (ç.n.)

17) (İsp.) Revolera. Hızlı dönüş. (ç.n.)

18) İspanyolcada “Yapma Allah aşkına!” gibi bir anlama gelen ve memnuniyetsizlik gösteren, günlük konuşma diline ait bir ifade. (ç.n.)

korkar insan. Korku olmasa, İspanya'daki her ayakkabı boyacısı boğa güreşçisi olurdu. Sen, köylü çocuk, benden bile çok korkardın."

"Hayır" dedi Paco.

Hayalinde o kadar çok yapmıştı ki bunu. Boynuzları, boğanın ıslak burnunu ve seğiren kulağını o kadar çok görmüştü ki. Kafa aşağı iner ve hayvan hücum ederken toynakların yere vurulmasıyla bir gümbürtü kopar, kızgın boğa o pelerini salladıkça yanından geçer, o pelerini bir daha savururken hayvan da gücünü yeniden toplar, bir daha, bir daha, ve bir kez daha, ve boğanın etrafında dolanmasına muhteşem bir *media-verónica* ile son verir, salınarak uzaklaşır, yakın geçişlerde ceketinin altın rengi süslemelerine takılan boğa tüyleriyle birlikte; boğa hipnotize olmuş, kalabalık ise alkışlıyor. Hayır, korkmazdı. Başkaları, evet. O, hayır. Korkmayacağını biliyordu. Korkacak olsa bile her şekilde yapabileceğini biliyordu. Kendine güveniyordu. "Korkmazdım" dedi.

Enrique, "*Leche*" dedi yine.

Sonra da, "Peki denesek?" dedi.

"Nasıl?"

"Bak" dedi Enrique. "Sen boğayı düşünüyorsun ama boynuzları düşünmüyorsun. Boğa öyle bir güce sahip ki o boynuzlar bıçak gibi yırtar atar, süngü gibi saplanır ve bir golf sopası gibi öldürür. Bak." Masanın çekmecelerinden birini açtı ve iki tane et bıçağı çıkardı. "Bunları sandalyenin bacaklarına bağlayacağım. Sonra da sandalyeyi başımın önüne koyup boğa olacağım. Bıçaklar boynuz. O bahsettiğin manevraları yaparsan, o zaman bir anlamları olur."

"Önlüğünü ödünç ver" dedi Paco. "Yemek salonunda yapacağız."

"Hayır" dedi Enrique, birden o kadar da sert görünmeyerek. "Yapma Paco."

"Evet" dedi Paco. "Korkmuyorum."

"Bıçakların sana doğru geldiğini görünce korkacaksın."

"Göreceğiz" dedi Paco. "Önlüğü bana ver."

Bu sırada, Enrique ustura keskinliğindeki ağır et bıçaklarını kirli iki peçeteyle hızlıca sandalyenin bacaklarına bağlarken –bıçağın yarısını tutup sıkıca sarıyor, sonra da düğümlüyordu– hizmetçiler, yani Paco'nun kız kardeşleri, sinemada Greta Garbo'yu *Anna Christie*'de izlemek üzere yola çıkmışlardı. İki rahipten biri iç ça-

maşırlarıyla oturmuş Katolik dua kitabını okuyor, diğeriye üstüne bir erkek geceliği geçirmiş tespih çekerek bir dizi dua okuyordu. Hasta olan dışındaki tüm boğa güreşçileri, iriyarı, koyu renk saçlı pikadorun bilardo oynadığı, kısa boylu, ciddi matadorun da orta yaşlı *banderillero* ve başka ciddi işçilerle birlikte, sütlü kahve içerek oturduğu Café Fornos'a arz-ı endam etmişlerdi.

Gri saçlı, içkici pikador önünde bir kadeh *cazalas* brendisiyle oturmuş, cesaretini kaybetmiş matadorun yeniden *banderillero* olmak için kılıcından vazgeçen bir başka matador ve kılıkları evden çıkıp gelmiş gibi görünen iki fahişeyle birlikte oturduğu masayı seyrediyordu keyifle.

Müzayedeci sokağın köşesinde durmuş arkadaşlarıyla konuşuyordu. Uzun garson Anarkosendikalist toplantıda konuşmak için bir fırsat bekliyordu. Orta yaşlı garson elinde bir ufak birayla Café Alvarez'in terasında oturuyordu. Luarca'nın sahibi olan kadın, bacaklarının arasında uzun bir yastıkla ve sırtüstü şekilde çoktan uykuya dalmıştı yatağında; iriyarı, şişman, dürüst, temiz, uyumlu, son derece dindar ve yirmi yıldır, artık hayatta olmayan kocasını her gün özlemekten ya da onun için her gün dua etmekten asla vazgeçmemiş olan kadın. Hasta olan matador odasında tek başınaydı; ağzına bir mendil bastırmış, yatağında yüzüstü yatıyordu.

Şimdi, ıssız yemek salonunda, Enrique bıçakları sandalyenin bacaklarına bağlayan peçetelere son düğümü de atıp sandalyeyi havaya kaldırdı. Üzerinde bıçak olan bacakları ileri doğru uzattı ve sandalyeyi başının iki yanına denk gelen iki bıçak da dosdoğru ileri bakacak şekilde başının üzerinde kaldırdı.

"Ağırmış" dedi. "Bak, Paco. Bu çok tehlikeli. Yapma." Ter içindeydi.

Paco başparmakları havada, işaretparmakları aşağıda, önlüğü iki elinde birer uç toplayacak şekilde tutarak iyice gerip boğanın gözünü yakalamak için onun tam karşısında durdu.

"Doğrudan saldır" dedi. "Bir boğa gibi dön. İstedığın kadar çok saldır."

"Geçiş ne zaman keseceğini nereden bileceksin?" diye sordu Enrique. "Önce bir üçlü yap, sonra *media*."

“Tamam” dedi Paco. “Ama doğrudan gel. Peh, *torito*! Gelsene küçük boğacak!”

Enrique kafası aşağıda ona doğru koştu ve Paco önlüğü, karnının tam önünden geçen –ve onun için beyaz uçlu, siyah, pürüzsüz gerçek bir boynuz olan– bıçağın keskin kısmının hemen ilerisine savurdu; Enrique onu geçip tekrar hücum etmek üzere döndü; artık, pelerini yavaşça savuran Paco’nun yanından gümbürtüyle geçen, sonra bir kedi gibi dönüp tekrar gelen, boğanın sıcak, kanla kaplı kütesiydi o. Sonra boğa dönüp tekrar geldi ve Paco hücum noktasını izlerken sol ayağını birkaç santim fazla ileri götürünce bıçak bu kez es geçmeyip sanki bir şarap tulumuna giriyormuşçasına kolayca kaydı ve üst tarafta ve çeliğin iç taraftaki beklenmedik sertliğinin etrafında kaynar ve hızlı bir akıntı baş gösterdi. Enrique bağırmaya başladı. “Ay! Ay! İzin ver çıkarayım şunu! İzin ver çıkarayım!” Ve Paco, önlükten pelerin hâlâ elinde, sandalyede öne doğru kayarken Enrique sandalyeyi çekiştiriyor ve bıçak onun içinde dönüyordu, onun, Paco’nun.

Bıçak dışarı çıkmıştı şimdi ve Paco yerde, gittikçe büyüyen ılık gölcüğün ortasında oturuyordu.

“Peçeteyi üzerine koy! Tut şunu!” dedi Enrique. “Sıkı tut. Ben koşup doktor getireceğim. Kanamayı kontrol altında tutmalısın.”

“Kauçuk bir fincan olması lazım” dedi Paco. Arenada görmüştü bunların kullanıldığını.

“Doğrudan üstüne geldim” dedi Enrique ağlayarak. “Tek isteğim ne kadar tehlikeli olduğunu göstermekti.”

“Üzülme” dedi Paco. Sesi uzaklardan geliyordu. “Ama doktoru getir.”

Arenada sizi yerden kaldırıp taşırlar, kucaklarında sizinle birlikte ameliyathaneye koşarlardı. Uyluk atardamarı siz oraya ulaşmadan boşalırsa, rahibi çağırırlardı.

“Rahiplerden birine haber ver” dedi Paco peçeteyi sıkıca alt karın kısmına bastırırken. Bunun kendi başına geldiğine inanamıyordu.

Ama Enrique bütün gece açık olan ilk yardım istasyonuna varmak için Calle San Jerónimo’dan aşağı koşuyordu ve Paco, tek başına, önce doğruldu, sonra kıvrılıp yere yığıldı, her şey bitene kadar,

yaşamın aynı tapası çekilmiş bir küvetteki kirli suyun boşalması gibi bedeninden çıkıp gittiğini hissederek. Korkmuştu ve kendinden geçmek üzereydi. Tövbe etmek için birkaç şey söylemeye çalıştı ve nasıl başladığını hatırlayıp elinden geldiğince hızlı bir şekilde “Ah, Tanrım, tüm sevgime layık olan seni gücendirdiğim için gerçekten çok üzgünüm ve içtenlikle niyet ederim ki...” bile diyemeden bayılıp yüzüstü yere yığıldı. Her şey çok çabuk sona ermişti. Yarılmış bir uyluk atardamarı inanamayacağınız kadar hızlı boşalır.

İlk yardım istasyonundan gelen doktor, Enrique’yi kolundan tutan bir polis eşliğinde merdivenleri çıkarken, Paco’nun iki kız kardeşi hâlâ, Garbo’nun, büyük yıldızı onların alıştığı gibi lüks ve ihtişamın içinde değil de acınası, sefil hallerde gösteren filmi konusunda son derece hayal kırıklığına uğramış bir halde Gran Via sinema salonunda oturuyorlardı. Seyirci filmi kesinlikle beğenmemişti ve ıslık çalıp ayaklarını yere vurarak protesto ediyorlardı. Oteldeki diğer tüm insanlar ise kaza olduğunda her ne yapıyorlarsa hâlâ hemen hemen aynı şeyleri yapıyorlardı. Tek fark iki rahibin dualarını bitirmiş, uykuya hazırlanıyor olmaları ve gri saçlı pikadorun içkiyle beraber iki fahişenin olduğu masaya geçmiş olmasıydı. Kısa bir süre sonra içlerinden biriyle kafeden ayrıldı. Cesaretini kaybetmiş olan matadorun içki ısmarlayıp durduğu kadınla.

Paco ne bunlardan haberdardı ne de artık bu insanların ertesi ya da takip edecek diğer günlerde neler yapacağından haberdar olacaktı. Ne nasıl yaşadıkları, ne de sonlarının nasıl olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu. Aynı şu İspanyol deyişindeki gibi, yanılsamalarla dolu şekilde ölmüştü. Ne yaşarken bunları yok edecek kadar, ne de sona geldiğinde bir tövbe duasını bitirebilecek kadar vakti olmuştu. Tüm Madrid’i bir hafta boyunca hüsrana uğratan Garbo filmiyle hüsrana uğrayacak kadar bile zamanı olmamıştı.

Kilimanjaro, 5895 metre yüksekliğiyle Afrika'nın en yüksek dağı olduğu söylenen karlarla kaplı bir dağdır. Batı zirvesine Masai dilinde "Ngàje Ngài", "Tanrı'nın Evi" denir. Batı zirvesinin yakınlarda kurumuş ve donmuş bir leopar cesedi vardır. Bugüne kadar leoparın böyle bir yükseklikte ne aradığını açıklayan kimse olmamıştır.

KILIMANJARO'NUN KARLARI

"Müthiş olan şu ki hiç acı çekmiyorsun" dedi adam. "Başladığını da öyle anlıyorsun zaten."

"Gerçekten acı çekmiyor musun?"

"Kesinlikle. Koku için cidden çok üzgünüm ama. Seni rahatsız ediyor olmalı."

"Ah hayır! Lütfen böyle yapma."

"Şunlara bak" dedi. "Onları böyle bir araya getiren şey görüntü mü koku mu şimdi?"

Adamın üzerinde yattığı portatif yatak bir mimoza ağacının geniş gölgesindeydi ve gölgeliğin ilerisine, ovanın açıklığına doğru baktığında, koca kuşlardan üçü edepsiz bir pozisyonda oturmuştu ve bir düzine kuş da gökyüzünde süzülüyor, geçtikçe hızla hareket eden gölgeler oluşturunyorlardı.

"Kamyonun bozulduğu günden beri oradalar" dedi. "İlk defa bugün yere inenler oldu. Olur da bir gün bir öyküde kullanmak istersem diye ilk başlarda çok dikkatli izledim nasıl süzüldüklerini. Bu komik oldu işte."

"Keşke böyle yapmasan" dedi kadın.

"Yalnızca konuşuyorum" dedi adam. "Konuşursam daha kolay oluyor. Ama seni rahatsız etmek de istemem."

"Beni rahatsız etmediğini biliyorsun" dedi diğeri. "Sadece... hiçbir şey yapamamak beni inanılmaz gerdi. Bence uçak gelene kadar işi olabildiğince kolaylaştırabiliriz."

"Ya da uçak gelmeyene kadar."

"Lütfen bana ne yapabileceğimi söyle. Yapabileceğim bir şey olmalı."

“Bacağı söküp çıkarabilirsin ve bu iş bitebilir ama bundan şüpheliyim. Ya da beni vurabilirsin. Artık iyi bir nişancısın. Sana ateş etmeyi öğrettim, öyle değil mi?”

“Lütfen bu şekilde konuşma. Sana bir şeyler okusam olmaz mı?”

“Ne okuyacaksın?”

“Kitap çantasında henüz okumadığımız herhangi bir şeyi.”

“Dinleyemem” dedi adam. “Konuşmak en kolayı. Tartışıyoruz ve bu da zamanın geçmesini sağlıyor.”

“Ben tartışmıyorum. Ben hiçbir zaman tartışmak istemiyorum. Artık tartışmayalım. Ne kadar gerilirsek gerilelim. Belki de bugün başka bir kamyonla geliverirler. Belki uçak gelir.”

“Hareket etmek istemiyorum” dedi adam. “Şu an hareket etmemin hiçbir anlamı yok, senin işini kolaylaştırmak dışında.”

“Bu çok korkakça bir laf.”

“İnsanın olabildiğince rahat bir şekilde ölmesine izin veremez misin, isim falan takmadan? Niye azarlıyorsun ki beni?”

“Ölmeyeceksin.”

“Saçmalama. Ölüyorum işte. Şu piç kurularına sor istersen.” Kocaman pis kuşların, çıplak kafaları kamburlaşmış tüylerinin arasına gömülü halde oturdukları yere doğru baktı. Dördüncü bir kuş aşağı inip önce hızlı adımlarla koştu, sonra paytak paytak yürüyerek diğerlerine doğru gitti.

“Her kampın etrafında bunlardan var. Asla fark etmezsin. Pes etmezsen ölemezsin.”

“Bunu nerede okudun? Tam bir geri zekâlısın.”

“İstersen başka birini düşün.”

“Allah aşkına” dedi adam, “benim olayım hep buydu.”

Sonra uzandı ve bir süre sessiz kalıp düzlüğün sıcaklığından yayılan titrek pırıltının üzerinden çalılığın kenarına baktı. Sarı arazide minicik ve beyaz görünen birkaç Tommy¹⁹ vardı ve çok uzaklarda da çalılığın yeşili üzerinde beyaz bir leke gibi bir zebra sürüsü görüyordu. Burası, kocaman ağaçların altında, bir tepeye karşı kurulmuş, iyi suyu ve yakınlarında sabahları çöl tavuklarının havalandığı, neredeyse kurumuş halde bir su birikintisi olan güzel bir kampti.

19) İngiliz askeri anlamında kullanılan takma ad. (ç.n.)

“Okumamı istemez misin?” diye sordu kadın. Adamın yatağının yanında duran branda bezinden bir sandalyede oturuyordu. “Hafif rüzgâr başlıyor.”

“Hayır, teşekkürler.”

“Belki kamyon gelir.”

“Kamyon umurumda bile değil.”

“Benim umurumda.”

“Sen benim umursamadığım o kadar çok şeyi umursuyorsun ki.”

“O kadar da çok değil Harry.”

“Bir içkiye ne dersin?”

“Bunun senin için iyi olacağını sanmıyorum. Black’s²⁰ her tür alkolden kaçının diyor. İçmemelisin.”

“Molo!” diye bağırdı.

“Evet Bwana.”

“Bana viski-soda getir.”

“İçmemelisin” dedi kadın. “Pes etmemelisin derken kastettiğim bu. Kötü geleceğini söylüyor. Ve ben de biliyorum sana kötü geleceğini.”

“Hayır” dedi adam. “Bana iyi gelecek.”

Artık her şey bitti, diye düşündü Harry. Demek artık asla bitirme şansı olmayacaktı. Demek bu şekilde bitecekti, içkiyle ilgili didişerek. Sağ bacağına kangren başladıktan sonra hiç acı hissetmemişti ve acıyla birlikte korku da gitmişti. Şimdi tek hissettiği çok büyük bir yorgunluk ve bunun yolun sonu olmasına ilişkin bir öfkeydi. Bunu, yaklaşımakta olanı yani, çok az merak ediyordu. Yıllardır onda saplantı haline gelen şey, artık hiçbir şey ifade etmiyordu. Yalnızca çok yorgun olmanın bunu mümkün kılması çok tuhaftı.

Kendinden iyice emin olmadan yazmamak adına sonraya sakladığı şeyleri artık hiç yazamayacaktı. Eh, diğer yandan, bunları yazma konusunda başarısız olma konusunda endişelenmesi de gerek-meyecekti. Belki de insan bunları hiç yazamayacağını biliyor ve o yüzden geciktiriyor ve başlamayı sürekli erteliyordu. Artık bunu hiç öğrenemeyecekti.

20) Black’s Law Dictionary. Henry Campbell Black tarafından hazırlanan ve ilk olarak 1891’de basılıp daha sonra yapılan çeşitli baskılarla günümüze kadar gelen, dünyanın en kapsamlı hukuk sözlüklerinden biri. (ç.n.)

“Keşke hiç gelmeseydik” dedi kadın. Elinde bardak, adama bakıyor ve dudağını ısıırıyordu. “Paris’te başına asla böyle bir şey gelmezdi. Her zaman Paris’i sevdiğini söyledin. Paris’te kalabilirdik ya da herhangi başka bir yere gidebilirdik. Her yere giderdim. Senin istediğin her yere gideceğimi söylemiştim. Atış yapmak isteseydin de Macaristan’a gidebilirdik bunun için ve rahat ederdik.”

“Senin şu kahrolası paran” dedi adam.

“Bu hiç adil değil” dedi kadın. “O para her zaman benim olduğum kadar senindi de. Her şeyi bıraktım ve her nereye gitmek istediysen oraya geldim seninle ve sen ne yapmak istediysen onu yaptım. Ama buraya hiç gelmemiş olmayı dilerdim.”

“Sevdiğini söylemiştin.”

“Senin bir şeyin yokken seviyordum. Ama şu anda nefret ediyorum. Bacağına neden bunun olması gerekti hiç anlamıyorum. Bunun başımıza gelmesi için ne yaptık biz?”

“Sanırım benim unuttuğum şey, ilk sıyrıldığında üzerine iyot basmaktı. Sonra da dikkat etmedim çünkü normalde hiç iltihaplanma olmaz bende. Ve daha sonra, yara kötüleştğinde diğer antiseptikler bittiği için şu hafif, fenollü²¹ solüsyonu kullandım ve muhtemelen ince kan damarlarını felce uğratarıp kangreni başlatan da bu oldu.” Kadına baktı. “Başka ne olacaktı?”

“Onu kastetmiyorum.”

“Acemi bir Kikuyu²² sürücüsü değil de iyi bir tamirci kiralamış olsaydık, aracın yağını kontrol ederdi ve kamyonadaki motor yatağının kusinetini de yakmazdı.”

“Onu kastetmiyorum.”

“Eğer sen kendi insanlarını terk etmeseydin, o lanet olasıca Old Westbury, Saratoga, Palm Beach insanlarını benim için bırakmasaydın...”

“İyi ama ben seni sevdim. Bu hiç adil değil. Şu anda da seviyorum. Seni hep seveceğim. Sen beni sevmiyor musun?”

“Hayır” dedi adam. “Pek sanmıyorum. Hiçbir zaman da sevmedim.”

21) Fenol: Boyacılıkta ve plastik maddelerle bazı ilaçların yapımında kullanılan, genelde maden kömürü katranından çıkarılan benzinin oksijenli türevi. (ç.n.)

22) Kikuyular Kenya’daki en büyük etnik gruptur. (ç.n.)

“Harry neler söylüyorsun? Aklını kaçırdın herhalde.”

“Hayır, kaçıracak bir aklım olmadı hiç.”

“İçme şunu” dedi kadın. “Hayatım, lütfen içme şunu. Elimizden gelen her şeyi yapmalıyız.”

“Sen yap” dedi adam. “Ben yorgunum.”

Şimdi zihninde Karaağaç'ta bir tren istasyonu²³ belirmişti; sırtında çantasıyla bekliyordu ve Simplon-Orient'in²⁴ karanlığı yaran freni belirdi ve o geri çekilmeden sonra Trakya'dan ayrılıyordu artık. Yazmak için sonraya sakladığı şeylerden biriydi bu; bir de, sabah kahvaltısında, camdan dışarı bakıp da Bulgaristan'ın dağlarında kar gördüğünde Nansen'in²⁵ Kâti-bi'nin yaşlı adama bunun kar olup olmadığını sorması ve yaşlı adamın bakıp, Hayır, demesi, bu kar değil, kar için çok erken henüz. Ve sekreterin bunu diğer kızlara tekrar edişi, Hayır, kar değil bu, ve hepsinin birden, Kar değil bu, yanılmışız, demesi. Ama kardı işte ve nüfus mübadelesini geliştirdiğinde tam da oraya yollamıştı onları. Ve o kış, ölünceye kadar içinde ağır adımlarla yürüdükleri şey, kardı.

O yıl, oduncunun kare şeklindeki porselen sobanın odanın yarısını kapladığı evinde, kayın yapraklarıyla dolu döşeklerde uyudukları o evde yaşadıkları o yıl, hani şu firari karın üzerinde ayakları kan revan içinde geldiğinde, Gauertal'de Noel boyunca yağan şey de kardı. Firari polislerin arkasından geldiğini söyleyince ona yün çorap verip izler yok olana kadar jandarmayı oyalamışlardı.

Schrunk'da, Noel günü, kar o kadar parlaktı ki Weinstube'den bakıp herkesin kiliseden eve dönüşünü izlerken gözleriniz acıyordu. Burası, nehrin kenarındaki, idrardan sararmış, kızak-

-
- 23) Edirne'nin, İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan demiryolunun geçtiği Karaağaç kasabasında II. Abdülhamit döneminde yaptırılan tren istasyon binası. Bugün Trakya Üniversitesi Rektörlük Binası olarak kullanılmaktadır. (ç.n.)
- 24) 1883-1977 yılları arasında Paris-İstanbul arasında sefer yapan, özgün adı Orient-Express olan tren. (ç.n.)
- 25) Nansen Uluslararası Mülteciler Ofisi: 1930-1939 yıllarında savaş alanlarındaki mültecilerle ilgilenen, Fridtjof Nansen'in ismine atfen kurulmuş Milletler Cemiyeti organizasyonu. (ç.n.)

ların dümdüz ettiği yolda, dik çam tepeleri eşliğinde yukarı doğru yürüdükleri ve Madlener-Haus'un yukarısındaki buzulun aşağısındaki, karın pastanın üzerindeki şekerli kısım kadar pürüzsüz ve pudra kadar hafif olduğu müthiş uzantıdan koştukları yerd. Bir kuş gibi aşağı düşerken hızın yarattığı gürültüsüz telaşı hatırladı.

O zaman Madlener-Haus'ta kar fırtınası nedeniyle bir hafta boyunca mahsur kalmışlar, fener ışığında duman altında iskambil oynamışlar ve Herr Lent daha çok kaybettiği için bahisler de sürekli yükselmişti. Ve nihayet Herr hepsini kaybetmişti. Her şeyi: Skischule²⁶ parasını ve sezonun tüm kârını ve sonra da anaparasını. Onu uzun burnuyla gözünün önüne getirebiliyordu. Kartları seçiyor ve sonra açıyordu: "Sans Voir."²⁷ O zamanlar sürekli kumar oynanırdı. Kar yağmayınca oynanırdı ve çok fazla yağdığında da oynanırdı. Hayatı boyunca kumar oynadığı tüm zamanları düşündü.

Ama bununla ilgili tek bir satır bile yazmamıştı; Barker'ın Avusturyalı subayların olduğu treni bombalamak için hatların üzerinden uçarak geçtiği düzlüğün karşısından dağların görüldüğü o soğuk, aydınlık Noel günüyle ilgili de. Koşarak kaçışan subayları makineliyle taramıştı. Barker'ın daha sonra o karmaşanın içine gelip neler olduğunu anlattığını hatırlıyorum. Ve ortalığın nasıl sessizleştiğini ve sonra birinin, "Seni kana susamış pislik" dediğini.

O zaman öldürdükleri Avusturyalılar, daha sonra birlikte kayak yaptıklarıyla aynıydı. Hayır, değildi. Bütün yıl birlikte kayak yaptığı adam Hans Kaiser-Jäger'deydi ve bıçkıevinin yukarısındaki küçük vadide birlikte yaban tavşanı avlamaya gittiklerinde Pasubio'daki muharebeden ve Perticara ile Asalonne'deki saldırıdan konuşmuşlardı ve bununla ilgili tek bir sözcük bile yazmamıştı. Ne bununla, ne de Monte Corona, Sette Comuni ya da Arsiero'yla ilgili.

Vorarlberg ve Arlberg'de kaç kış geçirmişti? Dört. Ve sonra Bludenz'e yürüdükleri sırada tilki satan adamı, hediyelerin alındı-

26) (Alm.) Kayak okulu. (ç.n.)

27) (Fr.) Görmeden. (ç.n.)

ğı o zamanı, iyi bir kirsch'teki²⁸ yoğun vişne tadını, buz tutmuş yerlerin üzerinde toz gibi uçuşan yeni karların üzerinde hızla giderken nasıl kaydıklarını, dik inişin oraya çıkan son kısımdan aşağı koşarken "Hi! Ho! Dedi Rolly!" diye şarkı söylediklerini, düz devam edip sonra üç seferde meyve bahçesinden koşarak geçip hendeği aşmalarını ve hanın arkasındaki buzlu yola çıkmalarını hatırladı. Kayak bağlarını gevşettiğini, kayakları ayağından iterek çıkarıp hanın ahşap duvarına dayadığını, onlar içeride, dumanlı, yeni şarap kokulu sıcaklığın içinde akordeon çalarken, pencereden gelen lamba ışığını.

"Paris'te nerede kalmıştık biz?" diye sordu, şu an, Afrika'da, branda bezinden yapılma bir sandalyede oturan kadına.

"Crillon'da. Biliyorsun bunu."

"Nereden biliyormuşum?"

"Her zaman kaldığımız yerdi çünkü."

"Hayır. Her zaman değil."

"Orada ve St. Germain'deki Pavillion Henri-Quatre'da kalırdık. Orayı çok sevdiğini söylemiştin."

"Sevmek çöplük gibi bir şey" dedi Harry. "Ben de şişinmek için onun tepesine çıkmış horozum."

"Gitmek zorundaysan" dedi kadın, "arkanda bıraktığın her şeyi kılıçtan geçirmek zorunda mısın gerçekten? Demek istediğim, her şeyi ortadan kaldırmak zorunda mısın? Atını ve karını öldürmen ve eyerlerle zırhını yakman mı gerekiyor illa?"

"Evet" dedi Harry. "Benim zırhım senin lanet olası parandı. Swift ve Armor'ım."²⁹

"Yapma."

"Tamam. Sustum. Seni kırmak istemiyorum."

28) (Alm.) İki kez damıtılmış vişneden yapılan berrak, renksiz bir meyveli brendi. (ç.n.)

29) Harry (ve tabii Hemingway) burada, mezbaha şirketi Swift and Armor gibi o dönemde endüstriyi ele geçirmiş ve yasal olmayan yollardan büyük kârlar elde eden şirketlere gönderme yaparak, zenginliğin –yani burada geçen haliyle Helen'in servetinin– zırh anlamına gelen "armor" kelimesindeki gibi koruyucu değil, aksine kendisinin düşmanı olduğu yönünde bir mecaz yapıyor olabilir. (ç.n.)

“Biraz geç kaldın.”

“İyi o zaman, devam edeyim kırmaya. Bu daha eğlenceli. Seninle yapmayı gerçekten sevdiğim tek şeyi de yapamıyorum şu an.”

“Hayır, bu doğru değil. Sen pek çok şeyi severdin ve ben de senin yapmak istediğin her şeyi yaptım.”

“Of, Allah aşkına bırak şu afraıy tafrayı, olur mu?”

Kadına baktı ve onun ağladığını gördü.

“Dinle” dedi. “Bunu yapmak eğlenceli mi sanıyorsun? Neden yaptığımı bilmiyorum. Bu, hayatta kalmak için öldürmeye çalışmak sanırım. Konuşmaya başladığımızda iyiydim. Bunu başlatma gibi bir niyetim yoktu ve şimdi zıvanadan çıktım ve sana olabildiğince acımasızca davranıyorum. Söylediklerime aldırma hayatım. Seni seviyorum, gerçekten. Seni sevdiğimi biliyorsun. Başka hiç kimseyi seni sevdiğim gibi sevmedim.”

Hep tutunduğu o tanıdık yalana sığınmıştı.

“Çok tatlısın.”

“Seni kaltak” dedi Harry. “Seni zengin kaltak. Bu çok şiirsel. Şiirle doluyum şu an. Çürüme ve şiir. Kokuşmuş şiir.”

“Kes şunu. Harry, neden böyle canavarlaşmak zorundasın?”

“Hiçbir şeyi bırakmak istemiyorum” dedi adam. “Arkamda bir şeyler bırakmak istemiyorum.”

Artık akşam olmuştu ve Harry o vakte kadar uyumuştı. Güneş tepenin arkasına inmiş ve tüm ovanın üzerine gölge düşmüştü. Küçük hayvanlar kampın yakınlarında besleniyorlardı; kafalar hızlı hızlı kalkıp iniyor, kuyruklar yere vuruluyordu ve o da, artık çalılığın epey uzağından onları seyrediyordu. Kuşlar artık yerde beklemiyorlardı. Hepsi bir ağaca tünemişti. Daha fazlası da vardı. Özel hizmetkârı olan çocuk yatağın yanında oturuyordu.

“Memsahib avlanmaya gitti” dedi çocuk. “Bwana ister mi?”

“Hiçbir şey.”

Kadın bir parça et için avlanmaya gitmişti ve onun da avı seyretmekten keyif aldığı bildiğinden, düzlüğün adamın görüş alanında kalan küçük kısmını işgal etmemek için epey uzaklaşmıştı.

Hep düşüncelidir zaten, diye düşündü adam. Eşi bildiği, okuduğu ya da duyduğu her şeyle ilgili çok düşünceli davranırdı.

Kadına yaklaştığında aslında Harry için her şeyin çoktan bitmiş olması kadının suçu değildi. Söylediğın hiçbir şeyi kastetmediğini, sırf alışkanlıktan ve rahat etmek için konuştuğunu nasıl bilebilirdi ki bir kadın? Söylediklerini aslında kastetmemeye başladığı noktada, kadınlara söylediğı yalanlarda doğruları söylediğı zamanlara kıyasla daha başarılı hale gelmişti.

Aslına bakılırsa, söylenecek pek bir doğru olmadığından çok da yalan söylüyor sayılmazdı. Yaşayacağını yaşamıştı ve artık bitmişti ve sonra da yaşamaya devam etmişti, başka insanlarla, daha çok parayla, aynı yerlerin en iyileriyle ve yeni bazı yerlerle.

Düşünmemeye çalıştığınızda her şey harikaydı. Darmadağın olmamak için kendinizi hazırlardınız, pek çoğunun yaptığı gibi, ve eskiden yaptığınız iş –artık yapamadığınız için– hiç umurunuzda değilmış gibi bir tavır takınırdınız. Ama içten içe, bu insanlar hakkında yazacağınızı söylerdiniz kendinize; çok zengin olanları, onlardan biri değil, onların ülkesinde bir casus oluşunuzu, orayı terk edeceğinizi ve oraya dair yazacağınızı ve bunun bir kere olsun ne yazdığını bilen biri tarafından yazılmış olacağını. Ama bunu asla yapmayacaktı, çünkü yazmadığı, rahata düştüğü, o hep küçümsediğı şeye dönüştüğü her gün becerisini köreltiyor, çalışma arzusunu zayıflatıyor ve nihayetinde hiçbir iş yapmaz hale geliyordu. Şu an tanıdığı insanların hepsi o çalışmadığı zamanlarda çok daha rahat oluyordu. Hayatının iyi zamanlarında en mutlu olduğu yer Afrika'ydı, o yüzden baştan başlamak için buraya gelmesi gerekiyordu. Bu safariyi olabilecek en az rahatlık içinde yapmışlardı. Zor bir tarafı yoktu; ama lüks bir şey de yoktu ve o da bu şekilde kendini tekrar eğitebileceğini düşünmüştü. Ruhunun etrafında toplanan yağları, vücudundaki yağları eritmek için dağlarda antrenman yapmaya giden bir dövüşçü gibi yakabileceğini.

Kadının da hoşuna gitmişti. Sevgiğini söylemişti. Heyecan veren, yeni insanların olduğu ve her şeyin keyif verdiği mekân değişiklikleri içeren her şeyi severdi. Ve Harry çalışmak için gereken irade gücünün geri geldiğı yanılsamasını yaşamıştı. Eğer şimdi her şey böyle bitecekse, ki biteceğini biliyordu, beli kırıldığı için ken-

dini ısırın bir yılan gibi çark etmemeliydi. Bu kadının suçu değildi olan biten. O olmasa, bir başkası olacaktı. Madem bir yalanla yaşamıştı, o yalanla gitmeye çalışmalıydı ölüme. Tepenin ötesinden gelen bir silah sesi duydu.

Çok iyi ateş ediyordu bu iyi kalpli, zengin kaltak, bu merhametli bakıcı ve yeteneğinin yitmesinin sebebi. Saçmalık. Yeteneğini kendi kendine yok etmişti. Ona iyi baktı diye neden bu kadını suçluyordu ki? Yeteneğini onu kullanmayarak, kendine ve inandığı şeylere ihanet ederek, algısının keskin yanlarını köreltecek kadar çok içerek, tembellikle, üşengeçlikle ve züppelik, gurur ve önyargıyla, öyle ya da böyle, bir şekilde yok etmişti. Neydi bu? Eski kitapların yer aldığı bir katalog mu? Neydi ki yeteneği? Yetenektir, tamam ama onu kullanmak yerine ondan faydalanmıştı. Yaptığı değil, yapabildiği şey olmuştu hep. Ve o yaşamını bir dolmakalem ya da kurşunkalemle değil, başka bir şeyle kazanmayı seçmişti. Başka bir kadına âşık olduğunda bu kadının hep en sonuncusundan daha zengin olması da tuhaftı, öyle değil mi? Ama artık âşık olmadığında, yalnızca yalan söyler hale geldiğinde, şu an bu kadınla –diğer hepsinden daha fazla parası olan, mevcut bütün paranın sahibi olan, bir kocası ve çocukları olan, kendisine sevgililer bulup onlardan memnun kalmayan, onu ise bir yazar, bir erkek, bir refakatçi ve gurur verici bir varlık olarak samimiyetle seven bu kadınla– olduğu gibi onu hiç sevmeyip de yalan söylediği zaman, sırf parası için aslında gerçekten sevdiği zamana kıyasla daha fazla şey verebilmesi tuhaftı.

Hepimiz yaptığımız şey için biçilmiş kaftan olmalıyız, diye düşündü. Hayatını her nasıl kazanıyorsan yeteneğin de o alandadır. Hayatı boyunca, o ya da bu şekilde yaşama gücü satmıştı ve duygularınızı olaya çok katmadığınızda harcadığınız paranın karşılığını daha iyi alıyordunuz. Bunu keşfetmişti ama artık bunu da yazamayacaktı. Hayır, yazamayacaktı, yazmaya epey geçecek olmasına rağmen.

Şimdi kadın ortaya çıkmış, kampa uzanan açıklığı geçiyordu. Üzerinde bir potur, elinde de tüfek vardı. Oğlanlar vurulan hayvanı taşıyor ve kadının arkasından geliyorlardı. Hâlâ çekici bir kadın, diye düşündü. Kadının güzel bir vücudu vardı. Yatak konusunda inanılmaz bir yeteneğe ve zevke sahipti. Güzel değildi ama Harry onun yüzünü beğeniyordu; çok okurdu, ata binmeyi ve avlanmayı

severdi ve kesinlikle çok fazla içiyordu. Kocas ı onun nispeten genç bir kadın oldu ğ u zamanlarda ölmüştü ve bir süre kendini yetişkinliğ e yeni adım atmış olan, ona ihtiyaç duymayan ve onun sürekli etraflar ında olmas ından mahcup olan iki çocu ğ una, atlarına ve ahır ına, kitaplara ve şiş elere adamış tı. Akşamları yemekten önce okumayı severdi ve okurken viski soda iç erdi. Yemek vakti geldiğinde epey sarhoş olmuş hale gelir ve yemekle birlikte içti ğ i bir şişe ş araptan sonra da genelde uyuyabilecek kadar sarhoş olurdu.

Bu sevgililerinden önceydi. Sevgilileri olmaya başladıktan sonra o kadar çok içmedi çünkü uyumak için sarhoş olmasına gerek kalmıyordu. Ama sevgilileri onu sıkıyordu. Kendisini asla sıkmayan bir adamla evliydi o ve bu insanlar onu fazlasıyla sıkıyordu.

Sonra çocuklarından biri bir uçak kazasında öldü ve o da geçtikten sonra kadın artık sevgili aramayı bıraktı ve içki de onu uyuşturm adığı için başka bir hayat edinmesi gerekti kendine. Birdenbire, yalnız kalmaktan ciddi şekilde korkmaya başlamış tı. Ama yanında saygı duyabilece ğ i biri olsun istiyordu.

Her şey çok basit bir şekilde başlamış tı. Kadın onun yazdıklarını be ğ eniyordu ve onun sürdü ğ ü yaşama da hep imrenmiş ti. Yapmak istedi ğ i neyse onu yapıyor, diye düşünüyordu. Onu elde etmesine giden yoldaki adımlar ve nihayetinde ona âş ık olma şekli hep kadının kendisine yeni bir hayat kurdu ğ u, adamın da eski hayatından geriye kalanları takas etti ğ i düzenli bir ilerlemenin parçasıydı.

Adam eski hayatından kalanları güvence ve ş üphesiz ki rahatlık için takas etmiş ti. Peki başka? Bilmiyordu. Kadın ona istedi ğ i her şeyi alıyordu. Bunun farkındaydı. İnanılmaz da hoş bir kadındı. Kısa süre sonra aynı başkalarıyla oldu ğ u gibi onunla da yata ğ a girecekti ama onunla girmeyi tercih ederdi çünkü o daha zengindi, son derece hoş ve kıymet bilen biriydi ve asla olay çıkarmazdı. Ve şimdi, kadının sil baştan inşa etti ğ i bu yeni hayat vadesini dolduruyordu, çünkü iki hafta önce burun delikleri havayı koklarken başları dik bir şekilde ayakta etrafa bak ınan, kulakları da koşarak çalılıklara kaçmalar ına sebep olabilecek ilk gürültüyü duymaya hazır şekilde açık bir antilop sürüsünü foto ğ ralamaya çalışarak ilerlerlerken, Harry'nin dizini bir diken çizmiş ve o da yaraya iyot sürmemiş ti. Üstelik antiloplar daha foto ğ raflar ını çekemeden tüymüşlerdi.

Ve iş te kadın geliyordu.

Portatif karyolanın üzerinde başını çevirip ona doğru baktı. “Merhaba” dedi.

“Bir koç vurdum” dedi kadın. “Çocuk et suyuna güzel bir çorba hazırlar sana, ben de süt tozuyla patates püresi yaptırırım. Nasıl hissediyorsun?”

“Çok daha iyi.”

“Bak bu çok güzel işte. Biliyor musun, daha iyi olacağını düşünmüştüm. Ben giderken uyuyordun.”

“İyi uyumuşum. Sen uzağa mı gittin?”

“Hayır. Tepenin hemen arkasına. Epey iyi atışlar yaptım.”

“Müthiş bir nişancısın, biliyorsun.”

“Çok seviyorum. Afrika’ya bayıldım. Gerçekten. *Sen* iyiysen, en çok o zaman eğleniyorum. Seninle birlikte avlanmanın ne kadar eğlenceli olduğunu tahmin edemezsin. Bu ülkeye bayıldım.”

“Ben de çok seviyorum.”

“Sevgilim, daha iyi olduğunu görmek ne harika bilemezsin. Kötü hissettiğin zaman dayanamıyordum. Bir daha öyle konuşma benimle, tamam mı? Söz ver.”

“Hayır” dedi adam. “Ne dediğimi hatırlamıyorum.”

“Beni harap etmenin âlemi yok. Değil mi? Ben yalnızca seni seven ve senin yapmak istediğin şeyleri yapmak isteyen orta yaşlı bir kadını. Daha önce iki-üç kez yıkıldım zaten. Bu defa da sen mahvetmek istemezsin beni, değil mi?”

“Birkaç kez yatakta mahvetmek istiyorum seni.”

“Evet. O güzel bir mahvoluş. O şekilde mahvolmak için yaratılmışız biz. Uçak yarın burada olacak.”

“Nereden biliyorsun?”

“Eminim. Gelmek zorunda. Çocuklar is lekelerini yapmak için gereken odun ve otları hazırladı. Bugün aşağı inip tekrar baktım. İniş için epey boş yer var ve iki ucu da hazır ettik.”

“Yarın geleceğini nereden çıkardın?”

“Eminim gelecek. Geç kaldı. Sonra kasabada bacağına iyileştirecekler ve sonra da bir güzel mahvederiz birbirimizi. O korkunç konuşmalarla değil ama.”

“Bir şeyler mi içsek? Güneş battı.”

“Sence içmeli misin?”

“Bir tane içeceğim.”

“Bir taneyi birlikte içelim. Molo, letti dui viski soda!” diye seslendi.

“Sivrisinek çizmelerini giysen iyi olur” dedi Harry.

“Banyo yaptıktan sonra...”

Hava kararırken ikisi beraber içtiler ve karanlık iyice bastırıp da ateş etmeye yetecek ışık kalmadan hemen önce, tepenin etrafından dolanarak açıklığı geçen bir sırtlan gördüler.

“Bu lanet olası her gece buradan geçiyor” dedi Harry. “İki haftadır her gece.”

“Gece gürültü yapan o. Çok umursamıyorum. Çok pis bir hayvan ama.”

Sürekli aynı pozisyonda yatmanın verdiği rahatsızlık dışında bir ağrı sızı hissetmeksizin kadınla birlikte içki içerken ve oğlanlar gölgesi çadırların üzerine düşen bir ateş yakarken, hoş bir teslimiyetin hâkim olduğu bu hayatı kabullenme duygusunun geri geldiğini hissetti. Kadın ona karşı çok iyiydi. O ise öğleden sonra zalim ve vicdansız bir tavır takınmıştı. İyi bir kadındı o, harikuladeydi hatta. Ve tam da bu sırada öleceği aklına geldi.

Bu düşünce şiddetli bir şekilde üşüşmüştü aklına; suyun ya da rüzgârın şiddeti gibi değil de, leş gibi kokan ani bir boşluğunki gibi. Ve tuhaftır ki, sırtlan kenardan kaygısızca geçip gidivermişti.

“Sorun nedir Harry?” diye sordu kadın.

“Hiçbir şey” dedi Harry. “Diğer tarafa gitsen iyi olur. Rüzgârın estiği tarafa.”

“Molo sargıyı değiştirdi mi?”

“Evet. Şimdi de borik kullanıyorum.”

“Nasıl hissediyorsun?”

“Biraz sallanıyor gibiyim.”

“Banyo yapmak için içeri gidiyorum” dedi kadın. “Hemen çıkarım. Seninle birlikte yemek yiyeceğim, sonra da karyolayı içeri taşıyoruz.”

Evet, diye düşündü kendi kendine, tartışmayı sonlandırmakla iyi ettik. Bu kadınla çok fazla tartışmaya girmemişti. Halbuki zama-

nında âşık olduğu kadınlarla o kadar çok tartışmıştı ki nihayetinde bu kadınlar tartışmaların yol açtığı yıpranma sonucunda birlikte sahip oldukları şeyi bitirmişlerdi. Bu adam çok fazla seviyordu, fazla talepkârdı ve ilişkiyi tüketiyordu.

O zaman Konstantinopolis'te tek başınayken, Paris'te dışarı çıkmadan önceki tartışmalarını düşündü. Onunla bununla yatıp kalkmıştı ve sonra, o bitince ve yalnızlığının üstesinden gelmeyi başaramayıp üstüne daha da kötü hale getirince, ona mektup yazmıştı, ilkinde, onu terk eden kadına, bununla başetmeyi nasıl hiç beceremediğini söyleyen bir mektup... Bir keresinde onu Regent'in dışında gördüğünde nasıl hasta ve bayılacak gibi hissettiğini ve bir şekilde ona benzeyen bir kadını nasıl bulvar boyunca takip ettiğini ve o değilse diye korktuğunu, bunun kendisine yaşattığı hissi kaybetmekten korktuğunu. Yattığı her kadının nasıl da sadece onu daha çok özlemesine sebep olduğunu. Onun yapmış olduğu şeyin asla bir önemi olamayacağını çünkü onu sevmesine çare bulmasının mümkün olamayacağını. Mektubunu Kulüp'te yazdı, tamamen ayık halde ve cevabını Paris'teki ofisine yollamasını rica ederek New York'a postaladı. Bu tehlikesiz görünüyordu. Ve o gece onu özlemek derinlerde bir yerde çok hasta hissetmesine yol açtı, Maxim's tarafında dolandı, kendine bir kız buldu ve ona akşam yemeği ısmarladı. Sonrasında kızla dans edilen bir yere gittiler, kız çok kötü dans ediyordu, o da kızı bırakıp göbeğini neredeyse alev alacak şekilde ona sürten ateşli bir Amerikalı şıfıntıya takıldı. Onu gü-rültülü bir kavga sonrası İngiliz bir topçu subayının elinden almıştı. Topçu onu dışarı çağırmış ve iki adam karanlık sokakta kaldırım taşının üstünde dövüşmüştü. Ona iki kez vurmuştu, sertçe, çenesinin yanından ve adam devrilmeyince onun rekabete hazır olduğunu anlamıştı. Topçu onun gövdesine yumruk attı, sonra da gözünün yanına. O da solunu tekrar savurdu, yere düştü ve topçu da onun üzerine düşüp paltosundan yakalayıp kolunu yırtınca iki kez kulağının arkasına vurdu ve sonra da onu iterek sağ yumruğunu indirdi. Topçu devrildiğinde ilk olarak kafası çarptı yere ve o da kızı alıp kaçtı çünkü inzibat erinin geldiğini duymuşlardı. Taksiye atlayıp İstanbul Boğazi

kıyısındaki Rumeli Hisari'na gidip oralarda dolandılar ve sonra yine serin geceye çıkıp sonra da yatağa girdiler; kadının tadı da aynı görüntüsü gibi geçkinceydi ama pürüzsüz, gül yaprağı gibi, şurubumsu, düz karınlı ve büyük göğüslüydü ve kalçalarının altına yastık koymaya gerek yoktu, ve adam o uyanıp da aslında nasıl görüldüğünü görmeden, günün ilk ışıklarında çıkıp gitti ve morarmış bir göz ve bir kolu koptuğu için elinde taşıdığı paltosuyla Pera Palası gitti.

Aynı gece Anadolu'ya gitmek üzere yola çıktı ve daha sonra o yolculuk sırasında, gün boyunca, afyon için ettikleri haşhaş tarlalarının içinden geçişlerini ve nihayetinde bunun nasıl tuhaf hissettirdiğini, yeni gelen ve bir halt bilmeyen Konstantinli subaylarla yapmış oldukları saldırıların yapıldığı tüm mesafelerin yanlış gibi geldiğini, topların birliklerin içine ateş ettiğini ve İngiliz gözcünün nasıl bir çocuk gibi ağladığını hatırladı.

Ölü adamların beyaz bale etekleri ve pomponlu, ters dönmüş ayakkabılar giydiğini ilk kez o gün görmüştü. Türkler istikrarlı ve gruplar halinde gelmişlerdi ve etekli adamların koştuğunu, subayların onları vurduğunu ve sonra kendilerinin koştuğunu görmüştü ve kendisi ve İngiliz gözcü de ciğerleri ağrıyana ve ağızları demir para tadıyla dolana dek koşmuşlardı ve birtakım kayalıkların arkasında durduklarında Türkler hiç olmadığı kadar kalabalık yığınlar halinde geliyorlardı. Daha sonra, asla aklına hayaline gelmeyecek şeyler görmüş ve daha da sonra çok daha kötülerine şahit olmuştu. Bu yüzden de o dönemde Paris'e geri döndüğünde bu konuda konuşamıyordu ve herhangi bir şekilde mevzu bahis edilmesine de tahammülü yoktu. Ve işte kafede, o önünden geçip giderken, Amerikalı şair önünde üst üste yığılmış çay tabaklarıyla oturmuş, patates suratında aptal bir ifadeyle, adının Tristan Tzara olduğunu söyleyen, hep tek camlı bir gözlük takan ve başı ağrıyan bir Romanyalıya Dada akımını anlatıyordu. Yine, kavga gürültü ve çılgınlık tamamen bittikten sonra tekrar sevmeye başladığı eşiyle birlikte yaşadığı dairedeydi, evde olmaktan mutluydu ve ofis mektuplarını dairesine yolluyordu. Onun yazdığı mektuba cevap da bir sabah servis tabağında gelmişti ve zarfın üzerindeki el yazısını gördüğünde buz kesti ve mektubu diğerlerinin altına

itmeye çalıştı. Ama karısı, “Kimden o mektup hayatım?” diye sordu ve böylece her şey daha başlamadan bitmiş oldu.

Hepsiyle iyi zamanlarını hatırlıyordu ve münakaşaları. Münakaşalar için her zaman en iyi yerleri seçerlerdi. Neden hep kendini harika hissettiğinde tartışıyorlardı ki? Bunların hiçbirini yazmamıştı çünkü başlangıçta kimseyi incitmek istememiş, sonra da bunlar olmadan da yazacak çok şey var gibi görünmüştü. Ama hep eninde sonunda bunları da yazacağını düşünmüştü. Yazacak o kadar çok şey vardı ki. Dünyanın değişmesine şahit olmuştu; sadece olayların değil, ki onların pek çoğunu da görmüş ve insanları izlemişti ama daha az göze çarpan bir değişikliği de görmüştü ve insanların farklı zamanlarda nasıl olduklarını hâlâ hatırlıyordu. Bunun tam içinde yer almış, olan biteni seyretmişti ve bunun hakkında yazmak boynunun borcuydu; ama artık asla yazamayacaktı.

“Nasıl hissediyorsun?” diye sordu kadın. Banyo yapmıştı ve şimdi çadırından çıkıyordu.

“İyi.”

“Artık yemek yiyebilir misin?” Kadının arkasında, katlanan masayı taşıyan Molo’yu ve elinde yemeklerle gelen diğer çocuğu gördü.

“Yazmak istiyorum” dedi.

“Gücünün yerine gelmesi için biraz et suyuna çorba içmelisin.”

“Bu gece öleceğim” dedi adam. “Gücümün yerine gelmesine gerek yok.”

“Melodram yaratma Harry, lütfen” dedi kadın.

“Burnunu kullanmayı denesene bi? Kalçamın yarısına kadar çürüdüm bile. Ne demeye çorbayla kendimi kandırayım ki? Molo bana viski-soda getir.”

“Lütfen şu çorbayı iç” dedi kadın nazikçe.

“Tamam.”

Çorba fazla sıcaktı. İyice ılıyana kadar beklettikten sonra öğürmeden mideye indirdi.

“Sen iyi bir kadınsın” dedi. “Bana bakma.”

Kadın *Spur* ve *Town&Country* dergilerinden o herkesin çok iyi bildiği ve çok sevdiği yüzüyle ona baktı; aşırı içki ve yatak biraz yıpratmıştı bu yüzü ama *Town&Country* de o güzel göğüsleri, o kullanışlı kalçaları, usulca sırt sıvazlayan o elleri asla göstermezdi ve Harry ona bakıp da o iyi bilinen, hoş gülümsemesini gördüğünde, ölümün geldiğini bir kez daha hissetti.

Bu kez acelesi yoktu. Rüzgârın mumun alevini önce titretip sonra uzatması gibi kesiyordu nefesini.

“Benim cibinliği daha sonra getirip ağaca assınlar ve ateşi yak-sınlar. Bu gece çadıra girmeyeceğim. Hareket ettiğime değmez. Bu gece hava açık. Yağmur yağmayacak.”

Demek böyle ölüyordu insan, duyamadığın şeyler fısıldayarak. Eh, artık münakaşa olmayacaktı, o kesindi. Daha önce deneyimlediği bir şeydi bu ve mahvetmek gibi bir niyeti yoktu. Ama muhtemelen edecekti. Her şeyi mahvederdi o. Ama belki de etmezdi, kim bilir.

“Emir alamıyorsun sen, değil mi?”

“Hiç öğrenemedim” dedi kadın.

“Neyse, sorun değil.”

Becerebilseniz tek bir paragrafa sığabilecek kadar iç içe geçmiş görünse de her şey, zaman yoktu elbette.

Gölün yukarısındaki tepede, yarıkları beyaz sıvayla doldurulmuş bir ağaç ev vardı. Kapının yanındaki direğin üstünde insanları yemeğe çağırmak için bir zil. Evin arka tarafında tarlalar, tarlaların arkasında kerestelik ağaçlar... Evden rıhtıma uzanan yolda bir dizi karakavak ağacı sıralanmıştı. Keresteliklerin olduğu alanın kenarından tepeye bir yol çıkar ve o, yol boyunca böğürtlen toplardı. Sonra o ağaç ev yanmış, beraberinde açık şöminenin yukarısında geyik ayaklarından yapılma askılarda duran tüm tüfekler, sonra da namlular ve sarjördeki mermiler yanıp erimişti. Tamamen yanmış haldeki tüfek kundakları, kocaman sabun tencerelerini yıkamakta kullanılan kül yığınlarının üzerinde dururdu. Büyükbabana onlarla oynayabilir miyim diye sormuştun, o da hayır demişti. Onlar hâlâ onun tüfekleriydi sonuçta ve asla yenisini almamıştı. Artık avlanmıyordu da. Ev kereste kullanarak aynı yere

tekrar inşa edilmiş ve beyaza boyanmıştı. Sundurmasından kavak ağaçlarını ve ilerideki gölü görebiliyordunuz; ama tüfek yoktu artık. Ağaç evin duvarındaki geyik ayaklarında asılı duran tüfek namluları aşağıdaki kül yığınının üzerinde durmaya devam etti ve kimse asla dokunmadı onlara.

Savaşın sonra Kara Orman'da bir alabalık deresi kiraladık; bu dereye yürümenin iki yolu vardı. Bir tanesi Triberg'de vadeden aşağı inip beyaz yolun sınırlarını çizen ağaçların gölgesindeki vadi yolunun etrafını dolaşp, tepelerin içinden, büyük Schwarzwald evlerinin olduğu pek çok küçük çiftliğin önünden geçen tali bir yolu takip ederek yolun dereyle kesiştiği yere varıyordu. Tam bu noktada balık tutmaya başladık.

Diğer yol, ormanlık alanın kenarına doğru dik bir tırmanıştan sonra tepelerin en yukarısında çam ormanlarının içinden geçip bir meranın kıyısına, sonra da o meradan aşağı inerek köprüye ulaşıyordu. Dere boyunca huş ağaçları vardı. Büyük bir dere değildi, dar, berrak ve hızlıydı ve huş ağaçlarının köklerinin altında kesilip küçük havuzlar oluşturmuştu. Triberg'deki otelin sahibi için iyi bir sezon olmuştu. Her şey çok güzeldi ve hepimiz çok iyi arkadaştık. Bir sonraki yıl enflasyon öyle bir arttı ki, bir önceki yıl kazandığı para oteli açmak için gerekenleri satın almaya bile yetmeyince adam kendini astı.

Bunu birine anlatıp yazdırabilirdiniz ama Place Contrescarpe'ı yazdıramazdınız. Orada çiçek satıcıları sokaklarda çiçeklerini boyar ve boya otobüsün kalktığı yere kadar akardı; her daim şarap ve kötü küspeden yapılan içkiyle sarhoş olan yaşlı adam ve kadınlar; soğukta akıp duran burunlarıyla çocuklar; pis ter kokusu, yoksulluk, Café des Amateurs'deki sarhoşluk ve Bal Musette'in üst katında yaşayan orospular. Locasında, at kılından tüyleri olan miğferi sandalyenin üzerinde duran Garde Republicaine süvari erini eğlendiren otel odacısı. Koridorun karşı tarafında, kocası bisiklet yarışçısı olan kiracı kadın ve o sabah sütçü dükkânında L'Auto'da kocasının ilk büyük yarışı olan Paris-Tours'da üçüncü geldiğini gördüğündeki neşesi. Yüzü kızarmış, bir kahkaha atmış ve sonra elinde sarı kâğıtlı spor gazetesiyle ağlayarak yukarı çıkmıştı. Bal Musette'i işleten

kadının kocası taksi şoförüydü ve onun, Harry'nin yani, erken saatteki bir uçağa yetişmesi gerekince, adam onu uyandırmak için kapıyı çaldı ve yola çıkmadan önce barda birer kadeh beyaz şarap içtiler. O zamanlar o bölgedeki komşularını tanıyor-du çünkü hepsi çok fakirdi.

O bölgede iki tip insan vardı: ayyaşlar ve sporcular. Ayyaşlar yoksulluklarının icabına bu şekilde bakarken, sporcular egzersizle acısını çıkarıyorlardı. Bu insanlar Komün Üyeleri'nin³⁰ torunlarıydı ve politikalarını anlamak onlar için zor bir iş değildi. Komün sonrasında Versay birlikleri gelip de kasabayı ele geçirdiğinde ve elleri nasırlı, kasket giyen ya da bir şekilde işçi olduğuna ilişkin bir iz taşıyan herkesi infaz ettiğinde, babalarını, akrabalarını, erkek kardeşlerini ve arkadaşlarını vuranların kim olduklarını biliyorlardı. Ve Harry, o yoksulluğun ortasında, Boucherie Chevaline'in ve bir şarap kooperatifinin karşısındaki sokaktaki o mahallede, yapacağı her şeyin başlangıcını yazmıştı. Paris'in böylesine sevdiği bir başka köşesi yoktu; büyüyen ağaçlar, alt kısımları kahverengiye boyalı eski, beyaz alçılı evler, o yuvarlak meydandaki uzun yeşil otobüs, kaldırımındaki mor çiçek boyaması, Rue Cardinal Lemoine'daki yokuşun nehre doğru aniden inivermesi ve diğer yolda, Rue Mouffetard'ın daracık, kalabalık dünyası. Pantheon'a çıkan sokak ve hep bisikletle geçtiği, tekerleklerin altında pürüzsüz uzanan, yüksek, dar evleri ve Paul Verlaine'in öldüğü yer olan upuzun ve ucuz oteliyle, tüm mahallenin tek asfaltlı yolu olan diğer sokak. O muhitte daireler hep iki odalıydı ve onun tüm yazılarını yazdığı, çatıları, baca külahlarını ve Paris'in tüm tepelerini görebildiği bir odası vardı ve ona ayda altmış franka mal oluyordu.

Daireden görebildiğiniz tek şey, odun ve kömür satan adamın yeri-ydi. Şarap da satıyordu, çok kötü şaraplar. Açık vitrininde altın sarısı ve kırmızı hayvan ölülerinin asılı durduğu Boucherie Chevaline kasabının dışında altın rengi bir at başı vardı ve şaraplarını yeşil renkli o kooperatiften alırlardı. Güzel şaraptı

30) 1871 yılında, Franco-Prusya savaşının ve Fransa'nın mağlubiyetinin hemen ardından kurulan ve çok kısa ömürlü olan Paris Komünü'nün destekçileri. (ç.n.)

ve ucuz. Geri kalan her şey alçı duvarlardan ve komşuların pencerelerinden ibaretti. Gece vakti biri sarhoş olup sokağa yığıldığında ve size hep inkâr ettikleri o tipik Fransız ivresse³¹ haliyle inleyip sızlanırken pencerelerini açan komşular ve onların konuşmalarından yükselen uğultular.

“Nerede şu polis? İstemediğin zaman hep burada olur aşağılık herif. Görevliyi çağırın.” Ta ki biri pencereden bir kova su boşaltıp uğultulara son verene kadar. “O da neydi? Su. Ah, çok akıllıca.” Ve pencereler bir bir kapanırdı. Marie, Harry’nin femme de ménage’i,³² sekiz saat süren günden şikâyet ederdi: “Eğer kocan saat altıya kadar çalışırsa eve dönerken sadece birazcık sarhoş olur ve çok para harcamaz. Ama eğer yalnızca beşe kadar çalışırsa her gece sarhoş olur ve para mara kalmaz. Saatlerin böyle kısılmasından en çok çeken de çalışan adamın karısıdır.”

“Biraz daha et suyuna çorba istemez misin?” diye soruyordu şimdi kadın ona.

“Hayır, çok teşekkür ederim. Böyle gayet iyi.”

“Birazcık denesen?”

“Viski-soda istiyorum.”

“O iyi değil senin için.”

“Hayır, değil. İçki bana zararlı. Söz ve müzik Cole Porter. Benim için böylesine çıldırdığını bilmek.”

“Biliyorsun, içmenle bir sorunum yok.”

“Ah, evet. Sadece içki bana zararlı.”

Gittiği zaman, diye düşündü, ne istersem alacağım. Ne istersem değil de, ne varsa onu. Of, yorulmuştu. Fazlasıyla. Birazcık uyuyacaktı. Hareketsiz yattı ve ölüm henüz ortalarda görünmüyordu. Başka bir sokağa sapmış olmalıydı. Bisikletle gidiyor ve kaldırımlarda hiç ses çıkarmıyordu.

Hayır, Paris hakkında hiç yazmamıştı. Değer verdiği Paris hakkında en azından. İyi ama ya hakkında hiç yazmadığı diğer her şey?

31) (Fr.) Sarhoşluk, ayyaşlık. (ç.n.)

32) (Fr.) Temizlikçi kadın. (ç.n.)

Şu çiftlik ve çalıların gümüşi griliği mesela, ya da sulama oluklarının içinden hızla akan berrak sular ve adi yoncaların yoğun yeşili. Patika tepelerin içine doğru uzardı ve yaz mevsimindeki büyükbaşlar geyik kadar ürkek olurdu. Bağırtilar ve muntazam devam eden gürültü ve ağır hareket eden kütlenin şelaleye inerken kaldırdığı toz. Ve dağların arkasında, zirvenin akşam ışıklarında belirginleşen keskinliği, vadi boyunca parılayan ay ışığında patika boyunca ilerlemek. Karanlıkta önünü göremediğinde atın kuyruğundan tutarak kerestelik ağaçların içinden geçişini hatırlıyordu şimdi ve yazmak istediği tüm hikâyeleri.

Bir tanesi, o ara çiftlikte bıraktığı ve hiç kimsenin saman almasına izin vermemesini tembihlediği, ayak işlerine bakan ahmak çocukla ve çocuk onun için çalıştığı dönemde Forks'tan gelip saman almak isteyince onu engellediği için dayak atan ihtiyar pislikle ilgiliydi. Çocuk karşı çıkmış, ihtiyar da onu tekrar döveceğini söylemişti. Çocuk mutfaktan tüfeği kapıp ambara girmeye çalışan adamı vurmuş ve diğerleri çiftliğe döndüğünde adam öleli bir hafta olmuştu. Cesedi ağılda donmuş, köpekler de bazı yerlerini yemişti. Ama sen adamdan geri kalanı paketleyip battaniyeye sarılı bir kızağa koymuş ve iplerle bağlamış, çocuğu da kızağı çekmene yardım etmesi için çağırmıştın. İkiniz onu itmiş, kasabaya kadar neredeyse yüz kilometre boyunca inmiştiniz ve sen çocuğu şerife teslim edecektin. Tutuklanacağından haberi bile yoktu. Görevini yaptığını, senin onun dostu olduğunu ve ödüllendirileceğini sanıyordu. Yaşlı adamı getirmene yardım etmişti; böylece herkes yaşlı adamın ne kötü bir adam olduğunu ve nasıl kendisine ait olmayan samanı çalmaya çalıştığını öğrenecekti, ve şerif kelepçeleri taktığında çocuk buna inanmadı. Ağlamaya başladı. Bu daha sonra yazmak üzere sakladığı hikâyelerden biriydi. Oradan çıkacak en az yirmi iyi hikâye vardı aklında ama bir tanesini bile yazmamıştı. Neden?

“Sen anlat onlara nedenini” dedi.

“Neyin nedenini canım?”

“Hiçbir şeyin.”

Kadın çok içmiyordu, yani artık, onunla beraber olduğundan beri. Ama hayatta kalırsa asla onun hakkında yazmazdı, bunu biliyordu artık Harry. Hiçbiri hakkında yazmazdı aslında. Zenginler çok sıkıcıydı ve kendilerini tekrar ediyorlardı. Zavallı Julian'ı ve zenginlere duyduğu o romantik, korkuyla karışık saygıyı ve bir zamanlar, "Çok zengin olanlar senden benden farklılar" şeklinde başlattığı bir hikâyeyi hatırladı. Ve birinin Julian'a, evet, daha çok paraları var, dediğini. Ama bu Julian'a komik gelmiyordu. Başta onların özel ve büyüleyici bir sınıf olduklarını düşünmüş, öyle olmadıklarını anlayınca da bu, onu yıkan diğer her şey kadar çok yıkmıştı.

Harry bu yıkıma sebep olanları küçümsüyordu. Bir şeyi anlıyorsunuz diye sevmeniz de gerekmiyordu. Her şeyin üstesinden gelebileceğini düşünüyordu, çünkü eğer o umursamazsa hiçbir şey canını yakamazdı.

Peki. Şimdi de ölümü umursamıyordu. Her zaman deli gibi korktuğu tek bir şey vardı: acı. O da diğer herhangi bir insan kadar dayanabilirdi acıya, ta ki çok uzayıp onu tüketene kadar; ama burada canını korkunç şekilde yakan bir şey vardı ve tam da onun işini bitireceğini hissettiği an, acı kesilmişti.

Uzun zaman önce Williamson'un -bombardıman subayı- o gece tel örgüden geçerken bir Alman devriyesinin fırlattığı el bombasıyla yaralanmasını ve çığlıklar atarak herkese onu öldürmeleri için yalvarmasını hatırladı. Şişman bir adamdı ve her ne kadar fantastik gösterilere bayılsa da çok cesur ve iyi bir subaydı. Ama o akşam telde yakalanmış, alev alarak ışıltı ışıltı olmuş, bağırsakları her yere saçılmıştı; o yüzden onu canlı bir halde getirdiklerinde, kıyafetlerini yırtıp atmak zorunda kalmışlardı. Vur beni Harry. Tanrı aşkına vur beni. Bir keresinde Tanrı'nın insana tahammül edemeyeceği hiçbir şey vermeyeceği konusunda bir tartışma yaşamışlardı ve birinin teorisi de bunun acının belli bir zaman sonra seni otomatik olarak bayıltacağı anlamına geldiği yönündeydi. Ama o hep Williamson'ın o geceki halini hatırlamıştı. Ona kendisi için kullanmak üzere sakladığı morfin tabletlerinin tamamını verene kadar bayılmamıştı Williamson ve ilaçlar da hemen işe yaramamıştı.

Yine de bu, çektiği acı yani, çok basitti: ve devam ettikçe kötüleşmediği sürece endişelenecek bir durum yoktu. Daha iyi refakatçilerle birlikte olmayı yeğlerdi, o başka.

Yanında kimlerin olmasını isteyebileceği konusunda kafa yordu biraz.

Hayır, diye düşündü, her şeyi çok uzun zamanda yaptığında ve geciktirdiğinde, insanları oldukları yerde bulmayı bekleyemezsin. Herkes gitti. Parti bitti ve sen de ev sahibenle berabersin şimdi.

Diğer her şeyden olduğu gibi ölmekten de çok sıkılıyorum, diye düşündü.

“Bu çok sıkıcı” dedi yüksek sesle.

“Nedir o hayatım?”

“Gereğinden uzun yaptığın her şey.”

Kadının kendisiyle ateşin arasında duran yüzüne baktı. Sırtını sandalyeye dayamış oturuyordu ve alevin ışığı hoş hatlarla belirlenmiş yüzünde parlıyordu; uykulu olduğunu görebiliyordu. Sırtlanların ateş alanının hemen dışında çıkardıkları sesleri duydu.

“Bir şeyler yazıyordum” dedi. “Ama yorulдум.”

“Uyuyabilecek misin dersin?”

“Kesinlikle. Sen neden gidip yatmıyorsun?”

“Burada seninle oturmak istiyorum.”

“Tuhaf bir şey hissediyor musun?” diye sordu kadına.

“Hayır. Yalnızca biraz uykuluyum.”

“Ben hissediyorum” dedi.

Az önce ölümün tekrar yanından geçtiğini hissetmişti.

“Biliyorsun, asla kaybetmediğim tek şey merak” dedi kadına.

“Hiçbir şey kaybetmedin. Tanıdığım en eksiksiz adamsın.”

“Tanrım” dedi. “Siz kadınlar ne kadar az şey biliyorsunuz. Nedir bu? Sezgilerin mi?”

Çünkü tam o sırada ölüm gelip başını karyolanın ayakucuna dayamıştı ve Harry onun nefesinin kokusunu alabiliyordu.

“Şu tırpan ve kurukafa masalına da hiç inanma” dedi. “Bisikletli iki polis memuru da olabilir, bir kuş da. Ya da bir sırtlanınki kadar geniş bir burnu olabilir.”

Şimdi üzerine doğru ilerlemişti ama artık şekli falan kalmamıştı. Yalnızca yer kaplıyordu.

“Ona gitmesini söyle.”

Gitmedi ama biraz daha yaklaştı.

“Berbat bir nefesin var” dedi ona. “Seni kokuşmuş pislik.”

Yaklaşmaya devam ediyordu ve Harry artık onunla konuşamıyordu; o da konuşamadığını gördükçe biraz daha sokuluyor ve Harry artık onu konuşmadan defetmeye çalışıyordu ama o iyice üzerine gelip tüm ağırlığıyla göğsünün üzerine yerleşti; üstüne çöken şey nedeniyle artık ne hareket edebiliyor ne de konuşabiliyordu adam. Kadının, “Bwana uyudu. Yatağı yavaşça kaldırıp çadıra taşı” dediğini duydu.

Kadına onu defetmesini söyleyemiyordu ve o da nefesi kesilsin diye ağırlığını daha da vererek çöelmeye devam ediyordu. Sonra, karyolayı kaldırdıklarında birden her şey düzeldi ve göğsündeki ağırlık kalkıverdi.

Sabah olmuş ve hatta bir süre de geçmişti; uçağın sesini duydu. Ufacık görünüyordu ve sonra geniş bir daire çizdi ve oğlanlar koşup düz alanın iki ucunda iki büyük karaltı olması için parafin kullanarak çimenlerin üzerinde ateş yaktılar. Sabah esintisi bu alevleri kampa doğru üflerken uçak bu kez daha alçakta iki daire daha çizdi ve önce süzüldü, sonra düz uçuşa geçti ve nihayetinde yumuşakça iniş yaptı. Yürüyerek kendisine yaklaşan kumaş pantolonlu, tüvit ceketli, kahverengi fötr şapkalı ihtiyar Compton’ı gördü.

“Sorun nedir ihtiyar horoz?” dedi Compton.

“Bacak kötü” dedi Harry. “Kahvaltı eder misin?”

“Sağ ol. Sadece çay alayım. Puss Moth’la³³ geldim, biliyorsun. Memsahib’i almam mümkün olmayacak. Sadece bir kişilik yer var. Senin kamyon yolda.”

Helen Compton’ı bir kenara çekmiş konuşuyordu. Compton her zamankinden de keyifli bir halde geri geldi.

“Seni hemen alacağız” dedi. “Mem için geri geleceğim. Yalnız korkarım yakıt almak için Arusha’da durmamız gerekecek. Gitsek iyi olur.”

33) 1929-1933 yılları arasında de Havilland Aircraft Company tarafından tasarlanan, üstten tek kanatlı İngiliz uçağı. (ç.n.)

“Çay ne olacak?”

“Çok da umurumda değil aslında.”

Oğlanlar portatif yatağı kaldırıp yeşil çadırların etrafından do-laştıracak kayalık boyunca aşağı indirip düzlüğe çıkardılar ve artık ısı ısı yanmakta olan kara lekelerin yanından geçirdiler. Otlar ta-mamen küle dönmüştü ve rüzgâr ateşi küçük uçağa doğru körük-lüyordu. Adamı uçağa bindirmek zor oldu ama bindiği anda sırtı-nı deri koltuğa yasladı Harry. Bacağı dümdüz bir şekilde koltuğun Compton’ın oturduğu tarafına doğru uzanmıştı. Compton motoru çalıştırdı ve bindi. Helen’a ve çocuklara el salladı ve uçaktan çıkan tangırtılar o eski bildik gümbürdemeye dönüştüğünde Compie ya-ban domuzu çukurlarına dikkat ederek uçağı döndürdü ve alet ateş-lerin arasındaki alanda sarsılıp gümbürdedi ve son tümsekte hava-landı. Herkesin aşağıda el salladığını görebiliyordu; kamp tepenin ardında gittikçe düzleşiyor ve düzlük de genişliyordu; küme küme ağaçlar, düzleşen çalılıklar, kurumuş su çukurlarına doğru dümdüz uzanan av patikaları ve daha önce hiç görmediği yeni bir su parçası. Artık küçük yuvarlak sırtlardan ibaret olan zebralar, düzlükte uzun parmaklar şeklinde tırmanıyormuş gibi görünen koca kafalı nokta-lara dönüşen Afrika antilopları, gölge onlara doğru yaklaştıkça da-ğılıyorlardı; miniciklerdi şimdi ve hareketlerinde hiçbir koşturmaca yoktu. Düzlük gri-sarı renklerle alabildiğine uzanıyordu ve önde ih-tiyar Compie’nin tüvit ceketli sırtı ve kahverengi fötr şapkası. Sonra antilopların sıra sıra çıktığı ilk tepelerin üzerinden geçip kendileri-ni dağların, birden derinleşen yemyeşil ormanın ve bambuyla kaplı yamaçların ve sonra yine sık ormanların üzerinde buldular. Onlar geçip gidene kadar aşağısı zirveler ve çukurlara bölündü, tepeler aşağıya doğru indi ve yine bir düzlük çıktı. Sıcak düzlüklerdi artık bunlar, morumsu kahverengi, sıcaktan engebeli görünen. Ve Com-pie uçağı nasıl kullandığını görmek için arkaya doğru bakıyordu. Ve ileride karanlık başka dağlar vardı.

Sonra, Arusha’ya doğru gitmek yerine sola döndü –belli ki benzinin yeteceğini düşünüyordu– ve aşağı baktığında yerin üze-rinde, havada ilerleyen, tipinin en başında yağan kar gibi, hiçliğin içinden çıkıp gelen aralıklı, pembe bir bulut gördü ve Güney’den çekirgelerin gelmekte olduğunu anladı. Sonra tırmanmaya başla-dılar; Doğu’ya gidiyor gibiydiler ve sonra hava karardı. Bir fırtına-

nın içine girmişlerdi. Yağmur öyle bir sağanak halindeydi ki sanki bir şelalenin içinden uçuyorlarmış gibiydi; sonra çıktılar ve Compie kafasını çevirip sırtarak eliyle ileriye işaret etti; tek görebildiği, dünya kadar büyük, koskocaman, yüksek ve güneşin altında inanılmaz bir beyazlıkta parıldayan Kilimanjaro ve onun bir kareninki gibi dümdüz zirvesiydi. Ve anladı ki gittikleri yer orasıydı.

Tam o sırada sırtlan gecenin içinde inlemeyi bırakıp, tuhaf, insana özgü, adeta ağlamayı andıran bir ses çıkarmaya başladı. Kadın bunu duydu ve yattığı yerde huzursuzca kımıldandı. Uyanmamıştı. Rüyasında Long Island'daki evdeydi ve kızının sosyeteye takdiminden önceki geceydi. Bir şekilde babası da oradaydı ve son derece kaba davranmıştı. Sonra sırtlanın çıkardığı sesler öyle yükseldi ki kadın uyandı ve bir an nerede olduğunu anlayamayarak çok korktu. El fenerini yakıp Harry uyuyakaldıktan sonra onu taşıdıkları diğer yatağa doğru tuttu. Cibinliğin altından gövdesini görebiliyordu ama her nasılsa bacağını dışarı uzatmıştı ve bacak karyolanın yanından aşağı sarkıyordu. Sargıların hepsi çözülmüştü; kadın bakamadı bile.

“Molo!” diye seslendi. “Molo! Molo!”

Ve sonra, “Harry, Harry!” dedi. Sonra sesi daha da yükselerek, “Harry! Lütfen. Ah, Harry!”

Cevap gelmedi. Kadın onun nefesini duyamıyordu.

Çadırın dışında sırtlan kadını uykusundan uyandıran o tuhaf sesi çıkarıyordu. Ama kadın, kendi kalbinin sesi yüzünden duymadı onu.

KÖPRÜDEKİ İHTİYAR

Yolun kenarında, çelik çerçeveli gözlükleri ve epey tozlu kıyafetleri olan yaşlı bir adam oturuyordu. Nehrin üstündeki dubalı köprüden yük arabaları ve kamyonların yanı sıra erkekler, kadınlar ve çocuklar geçiyordu. Katırların çektiği ve askerlerin tekerlek parmaklarını itmeye yardım ettiği yük arabaları, nehrin dik kıyısından köprüye çıkarken yalpalıyordu. Kamyonlar her şeyi un ufak edip geçiyor, köylüler de bileklerine kadar gelen tozun içinde ağır adımlarla yürüyorlardı. Ama ihtiyar hiç kımıldamadan oturuyordu orada. Daha ileri gidemeyecek kadar yorgundu.

Benim işim köprüyü geçmek, ötedeki köprübaşının oraları inceleyip düşmanın ne kadar ilerlediğini keşfetmekti. Bu dediğimi yapıp köprüden geri döndüm. Artık pek fazla yük arabası kalmamıştı ve çok az yaya vardı ama ihtiyar adam hâlâ oradaydı.

“Nereden geliyorsun?” diye sordum.

“San Carlos’tan” dedi ve gülümsedi.

San Carlos adamın memleketiydi ve adını söylemek hoşuna gittiği için gülümsemişti.

“Hayvanlara bakıyordum orada” diye açıkladı.

“Ha” dedim, pek de anlamayarak.

“Evet” dedi. “Orada kalıp hayvanlara bakıyordum işte. San Carlos kasabasından en son ben ayrıldım.”

Ne çobana benziyordu ne de sığirtmaca; ben de siyah, tozlu kıyafetine ve gri, tozlu suratıyla çelik çerçeveli gözlüklerine bakıp “Ne tür hayvanlar?” dedim.

“Çeşit çeşit” diyerek başını iki yana salladı. “Hepsini bırakmak zorunda kaldım.”

Ben köprüye ve Ebro Deltası’nın Afrika’yı andıran topraklarına bakıyor, düşmanı görmek için daha ne kadar bekleyeceğimizi merak ediyor ve irtibat adı verilen o çok gizemli olaya işaret edecek ilk sesleri duymak için sürekli etrafı dinliyordum. İhtiyar ise kıpırtısız oturuyordu orada.

“Ne tür hayvanlardı?” diye sordum.

“Hepi topu üç tür hayvan vardı” diye açıkladı. “İki keçi, bir kedi ve dört çift güvercin.”

“Ve onları bırakmak zorunda kaldın, ha?”

“Evet. Top atışları yüzünden. Yüzbaşı toplar yüzünden gitmem gerektiğini söyledi.”

“Ve ailen de yok, öyle mi?” diye sorarken bir yandan da köprünün, son birkaç yük arabasının nehir kıyısındaki yokuştan aşağı aceleyle ilerlediği uzak ucuna bakıyordum.

“Hayır” dedi, “sadece o bahsettiğim hayvanlar. Kedi, tabii ki, iyi olacak. Kediler başlarının çaresine bakabilirler ama diğerleri ne olur bilmiyorum.”

“Politik görüşün nedir?” diye sordum.

“Politik görüşüm yok” dedi. “Yetmiş altı yaşındayım. Yirmi kilometre yol geldim ve daha fazla gidebileceğimi sanmıyorum.”

“Burası duraklamak için iyi bir yer değil” dedim. “Yapabilirsen, Tortosa ayrımının olduğu yolun yukarısında kamyonlar var.”

“Biraz bekleyeceğim” dedi. “Sonra gideceğim. Kamyonlar nereye gidiyor?”

“Barselona’ya doğru” dedim.

“O taraflarda kimseyi tanımıyorum” dedi, “ama çok teşekkür ederim. Tekrar çok teşekkürler.”

Bana boş ve yorgun gözlerle baktı ve sonra, üzüntüsünü biriyle paylaşma ihtiyacı hissederek, “Kedi iyi olacak, eminim. Onun için endişelenmeye gerek yok. Ama diğerleri. Sen ne diyorsun? Diğerleri ne olur ki?”

“Muhtemelen üstesinden geleceklerdir.”

“Öyle mi dersin?”

“Neden olmasın” dedim, nehrin artık hiç yük arabası kalmayan uzak kıyısına bakarken.

“İyi de bana toplar yüzünden kasabayı terk et diyorlar, hayvanlar n’apsın top atılınca?”

“Güvercin kafesini açık bıraktın mı?” diye sordum.

“Evet.”

“O zaman uçarlar.”

“Evet, uçacakları kesin. Ama diğerleri. Diğerlerini düşünmek daha iyi” dedi.

“Yeterince dinlendiysen gitmelisin bence” diye ısrar ettim. “Hadi ayağa kalk ve yürümeye çalış.”

“Teşekkür ederim” deyip ayaklandı, iki yana sallandı ve sonra gerisingeri tozun içine oturdu.

“Hayvanlara bakıyordum” dedi donuk bir sesle ama artık benimle konuşmuyordu. “Sadece hayvanlara bakıyordum.”

Onun için yapılabilecek bir şey yoktu. Paskalya Yortusu’ydu ve faşistler Ebro’ya doğru ilerliyorlardı. Azami irtifanın epey düşük olduğu ve uçakların bu yüzden havalanmadığı gri, kasvetli bir gündü. Bu ve kedilerin kendi başlarının çaresine bakabildiği gerçeği, ihtiyarın sahip olduğu yegâne talihli durumdu.

MICHIGAN'DA

Jim Gilmore, Hortons Bay'e Kanada'dan gelmiş ve nalbant dükkânını ihtiyar Horton'dan satın almıştı. Jim, kocaman bir bıyığı ve kocaman elleri olan kısa saçlı, esmer bir adamdı. İyi bir nalbanttı ve deri önlüğünü takınca bile bir demirci gibi görünmüyordu. Nalbant dükkânının üst katında yaşıyor, yemeklerini de D.J. Smith'in Yeri'nde yiyordu.

Liz Coates, Smith'in Yeri'nde çalışıyordu. Epeyce iri ve temiz bir kadın olan Bayan Smith, Liz Coates'un hayatında gördüğü en tertipli kız olduğunu söylüyordu. Liz'in güzel bacakları vardı ve her zaman çizgili, tertemiz önlükler takardı. Jim, onun saçını hep düzgün bir şekilde arkada topladığını fark etmişti. Kızın yüzünü neşeli olduğu için beğeniyordu ama onu düşündüğü falan yoktu.

Liz ise Jim'den çok hoşlanıyordu. Onun dükkânından çıkıp oraya doğru yürümesine bayılıyor, genellikle mutfak kapısına gidip yolun karşısından gelişini seyrediyordu. Bıyığını seviyordu. Gülümsediğinde ortaya çıkan bembeyaz dişlerini seviyordu. Bir nalbant gibi görünmemesini çok seviyordu. D.J. Smith ve Bayan Smith'in onu çok sevmesini de seviyordu. Ve bir gün, Jim evin dışındaki lavaboda elini yüzünü yıkarken, adamın kollarının alt tarafındaki tüylerin koyu, yanık kısmın üstünde kalanlarınsa açık renk olmasının hoşuna gittiğini fark etti. Böyle bir şeyin hoşuna gitmesi komik geldi ona.

Hortons Bay –kasabanın adıydı bu– Boyne City ve Charlevoix arasındaki anayol üzerinde bulunan beş evden ibaretti. Bir bakkal, yüksek takma cepheli bir postane ve belki önüne bağlanmış bir yük arabası, Smithler'in evi, Stroud'un evi, Dillworth'un evi, Horton'un evi ve Van Hoosen'in evi. Evler geniş bir karaağaç korusunun içindeydi ve yol da epey kumluydu. Yolun her iki yanında tarım alanları ve kerestelik ağaçlar uzanıyordu. Yolun yukarısında bir Metodist kilisesi, aşağısında ise kasaba okulu vardı. Nalbant dükkânı kırmızıya boyanmıştı ve okula bakıyordu.

Kerestelik ağaçların içinden geçen dik, kumlu bir yol, tepenin aşağısındaki koya doğru uzanıyordu. Smith'in Yeri'nin arka kapısından baktığınızda gölün aşağısına ve koyun karşı tarafına uzanan ormanlık alanları görebilirdiniz. Burası ilkbahar ve yaz aylarında çok güzel olurdu; koyun maviliği ile Charlevoix ve Michigan Gölü'nden esen hafif rüzgârın etkisiyle gölün ta ilerisinde yüzeyde oluşan beyaz köpükler. Liz Smith'in Yeri'nin arka kapısından, gölün çok ilerisinde Boyne City'ye doğru ilerleyen ve maden cevheri taşıyan mavnaları görebiliyordu. O bakarken hareket ediyor gibi görünmüyorlardı ama içeri girip biraz daha bulaşık yıkayıp kurulayıp geri çıktığında, görüş alanının dışına çıkmış oluyorlardı.

Liz artık sürekli Jim Gilmore'u düşünüyordu. Adam ise onun pek farkında değil gibiydi. D.J. Smith'le dükkân hakkında konuşup Cumhuriyetçi Parti ve James G. Blaine'den bahsediyordu. Akşamları ön taraftaki odada lambanın yanında *The Toledo Blade* ve Grand Rapids haberlerini okuyor veya D.J. Smith'le birlikte balıkçı feneri ışığında zıpkınla balık avlamak için koya iniyordu. Sonbaharda o, Smith ve Charley Wyman bir yük arabası, çadır, yiyecek, balta, tüfek ve iki köpek alıp Vanderbilt geyik avlama bölgesinin ilerisindeki çam düzlüklerine geziye giderlerdi. Liz ve Bayan Smith onların yola çıkmasından önce dört gün boyunca yemek pişirdiler. Liz, yanında götürmesi için Jim'e özel bir şeyler yapmak istedi ama yapamadı çünkü Bayan Smith'ten yumurta ve un istemeye ve bunları dışarıdan satın alırsa da Bayan Smith kendisini yemek yaparken yakalarsa diye korktu. Bayan Smith bunu sorun etmezdi aslında ama Liz korkmuştu işte.

Jim'in geyik avında olduğu süre boyunca Liz onu düşündü. Yokluğu berbattı. Onu düşünmekten uyuyamadı ama aynı zamanda onu düşünmenin eğlenceli olduğunu fark etti. Kendini bırakırsa daha kolay oluyordu. Dönecekleri günden bir önceki akşam neredeyse hiç uyumadı, daha doğrusu hiç uyumamış olduğunu düşündü çünkü gerçekten uyuyamamakla uyuyamadığını gördüğü bir rüya arasında sıkışıp kaldı. Yük arabasının yolun yukarısından geldiğini gördüğünde kendini güçsüz ve içten içe hasta gibi hissetti. Jim'i görmek için sabırsızlanıyordu ve o gelince her şey daha iyi olacaktı sanki. Araba koca karaağacın altında durunca Bayan Smith ve Liz dışarı çıktılar. Adamların hepsi sakallıydı ve arabanın arkasında,

kaskatı kesilmiş haldeki zayıf bacakları kasanın yanından sarkan üç tane geyik vardı. Bayan Smith D.J.'yi öptü ve ona sarıldı. Jim, "Merhaba Liz" dedi ve sırtıttı. Liz, Jim döndüğünde neler olacağını bilememişti hiç ama bir şey olacağından emindi. Hiçbir şey olmadı. Erkekler eve dönmüştü, hepsi o kadar. Jim çuvalları geyiklerin üzerinden çekip aldı ve Liz hayvanlara baktı. Bir tanesi büyük bir erkekti. Bedeni kaskatı kesilmişti ve arabadan indirmesi zor oldu.

"Onu sen mi vurdun Jim?" diye sordu Liz.

"Evet. Çok güzel değil mi?" Jim hayvanı, etlerin odun dumanı altında muhafaza edildiği yere götürmek üzere sırtladı.

O gece Charley Wyman akşam yemeği için Smith'lerle kaldı. Charlevoix'ya dönmek için geç olmuştu. Erkekler yıkanıp temizlendikten sonra yemeği beklemek için ön taraftaki odaya geçtiler.

"Testide hiçbir şey kalmadı mı Jimmy?" diye sordu D.J. Smith ve Jim de ahırda duran yük arabasına gidip ava giderken yanlarına aldıkları viski sürahisini getirdi. Bu dört galonluk bir sürahiydi ve dibinde hâlâ epey vardı. Jim eve doğru giderken büyükçe bir yudum aldı. Bu kadar büyük bir sürahiyi kaldırıp içmek zor oluyordu. Viskinin birazı gömleğinden içeri aktı. Jim elinde sürahiyle içeri girince diğer iki adam gülümsedi. D.J. Smith Liz'e bardak getirmesini söyledi ve bardaklar gelince üç büyük tek koydu.

"Sana içiyorum D.J." dedi Charley Wyman.

"O lanet olası koca erkek geyiğe, Jimmy" dedi D.J.

"Kaçırdığımız tüm geyiklere D.J." dedi Jim ve içkisini fondipledi.

"Tadı nefis."

"Yılın bu zamanında can sıkın her şeye bire bir."

"Birer tane daha beyler?"

"İşte böyle D.J."

"Dibini görün beyler."

"Gelecek yıla."

Jim harika hissetmeye başlamıştı. Viskinin tadını da, ona hissettirdiklerini de sevmişti. Rahat bir yatağa, sıcak yemeğe ve dükkâna döndüğü için mutluydu. Bir içki daha içti. Adamlar akşam yemeğine neşeli ama son derece düzgün bir şekilde geldiler. Liz yemeği masaya koyduktan sonra oturup aileyle birlikte yedi. Güzel

bir yemekti. Erkekler gayet ciddi yiyorlardı. Yemekten sonra yine ön taraftaki odaya geçtiler ve Liz de Bayan Smith ile birlikte masayı topladı. Sonra Bayan Smith üst kata çıktı ve kısa bir süre sonra Smith de yukarı çıktı. Jim ve Charley hâlâ ön taraftaki odadaydı. Liz mutfakta ocağın yanına oturmuş kitap okur gibi yapıyor ama aslında Jim'i düşünüyordu. Henüz yatmak istemiyordu çünkü Jim'in çıkacağını biliyor ve onu görmek istiyordu. Böylece onun çıkarkenki halini kendisiyle birlikte yatağa götürebilecekti.

Onu çok yoğun bir şekilde düşündü ve sonra Jim geldi. Gözleri pırıl pırıldı ve saçları biraz dağılmıştı. Liz başını kitabına indirdi. Jim onun sandalyesinin arkasına gelip orada durdu. Liz onun nefes alıp verişini hissedebiliyordu ve sonra Jim kollarını ona doladı. Kızın göğüsleri dolgun ve sıkıydı ve uçları ellerinin altında dikleşmişti. Liz inanılmaz korkuyordu; daha önce hiç kimse dokunmamıştı ona ama "Nihayet bana geldi" diye düşündü. "Gerçekten de geldi."

Liz kaskatı duruyordu çünkü çok korkuyor ve başka ne yapabileceğini bilmiyordu. Sonra Jim onu sandalyeye sıkıca bastırıp öptü. Bu öylesine şiddetli, acıtan bir histi ki bir an buna tahammül edemeyeceğini düşündü Liz. Jim'i sandalyenin tam arkasında hissediyordu ve buna dayanamıyordu; sonra içinde bir şeyler tık edip açıldı sanki ve hissettikleri daha sıcak, daha yumuşak bir hal aldı. Jim onu sandalyeye iyice bastırmıştı ve artık Liz de istiyordu bunu. Jim fısıldadı: "Gel biraz yürüyelim."

Liz mutfak duvarındaki askının kancasından kabanını aldı ve birlikte dışarı çıktılar. Jim'in kolları onu sarıyordu ve her fırsatta duruyorlar, birbirlerine yaslanıyorlar ve Jim onu öpüyordu. Gökte ay yoktu ve ikisi ağaçların içinden, ayak bilekleri kumlu yola bata çıka rıhtıma ve koydaki depoya doğru yürüyorlardı. Sular kazıklara çarpıp şıpırdıyor ve koyun karşı tarafı karanlık görünüyordu. Hava soğuktu ama Liz Jim'in yanında olduğu için alev alev yanıyordu. Depo sundurmasının altına oturdular ve Jim Liz'i kendine doğru çekti. Liz korkuyordu. Jim'in ellerinden biri kızın elbisesinden içeri girip göğsünü okşarken diğeri de kucağındaydı. Liz inanılmaz korkuyordu ve Jim'in ne yapacağını bilmiyordu; ama yine de iyice sokuldu ona. Sonra kucağında çok büyükmüş hissi veren el kalktı, bacağına indi ve yukarı doğru çıkmaya başladı.

“Yapma Jim” dedi Liz. Jim elini daha da yukarı kaydırđı.

“Yapmamalısın Jim. Yapmamalısın.” Ne Jim ne de koca eli onu dikkate aldı.

Tahtalar sertti. Jim elbisesini yukarı sıyırmıştı ve ona bir şey yapmaya çalışıyordu. Korkuyordu ama istiyordu da. Bunu yaşaması gerekiyordu ama bu onu korkutuyordu.

“Bunu yapmamalısın Jim. Yapmamalısın.”

“Yapmak zorundayım. Yapacağım. Sen de biliyorsun yapmamız gerektiğini.”

“Hayır, gerekmiyor Jim. Mecbur değiliz. Ah, doğru değil bu. Ah, çok büyük ve canımı yakıyor. Yapamazsın. Ah, Jim. Jim. Ahh.”

Rıhtımın hemlok ağacından yapılma kalasları sert, kıymıklı ve soğuktu ve Jim tüm ağırlığıyla üzerindeydi ve canını yakmıştı. Liz onu itti çünkü son derece rahatsızdı ve her yerine kramp girmişti. Jim uyuyakalmıştı. Hareket etmiyordu. Kendini onun ağırlığından kurtarıp oturdu ve eteğiyle kabanını düzeltip saçını toparlamaya çalıştı. Jim ağzı biraz aralık şekilde uyuyordu. Liz eğilip onu yanğından öptü. Hâlâ uyuyordu. Liz onun kafasını biraz kaldırıp sağa sola salladı. Jim kafasını çevirip yutkundü. Liz ağlamaya başladı. Rıhtımın kenarına gidip suya baktı. Koy tarafından sis iniyordu. Liz üşümüştü ve berbat hissediyordu. Her şey bitmiş gitmişti sanki. Jim’in yattığı yere geri döndü ve emin olmak için bir kez daha sarstı adamı. Ağlıyordu.

“Jim” dedi. “Jim. Lütfen, Jim.”

Jim kımıldadı ve biraz daha sıkı kıvrıldı. Liz kabanını çıkarıp üzerine eğildi ve üstünü örttü. Kenarlarını düzgünce ve dikkatlice yanlara sıkıştırdı. Sonra rıhtımı geçip yatmak üzere dik kumlu yoldan yukarı yürümeye başladı. Koy tarafından, ağaçların içinden soğuk bir pus geliyordu.

İZMİR'DEKİ İSKELEDE

Tuhaf olan, dedi, her gece tam gece yarısında çığlık atmalarıydı. Neden tam o zaman çığlık atıyorlardı, bilmiyorum. Biz limandaydık ve onların hepsi de iskelenin üzerindeydi ve gece yarısı çığlık atmaya başlarlardı. Onları susturmak için ısıldağı üzerlerine çevirirdik. Bu hep işe yarardı. ısıldağı yakıp iki-üç kez üzerlerine tutardık ve dururlardı. Bir keresinde ben kıdemli subaydım ve bir Türk görevli ürkütücü bir hiddetle bana doğru gelmişti çünkü denizcilerimizden biri adama olmayacak hakaretler etmişti. Ona bu herifin gemiye yollanıp en sert şekilde cezalandırılacağını söyledim. Bunu yapanı bana göstermesini istediğimde, birine işaret etti: en kendi halinde olan top bir numarasına.³⁴ Dedğine göre adam korkunç bir şekilde ve defalarca aşağılamıştı kendisini. Adamı yanıma çağırıp, “Sadece emin olmak için soruyorum, herhangi bir Türk görevliyle konuştun mu?” dedim.

“Hiçbiriyle konuşmadım efendim” dedi.

“Ben de öyle düşünmüştüm” dedim. “Ama sen yine de gemiye çıksan ve bugün bir daha karada görünmesen iyi edersin.”

Sonra Türk yetkiliye adamın gemiye yollandığını ve gerekenin en sert şekilde yerine getirileceğini söyledim. Hem ne sert. Türk bu durumdan çok memnun kaldı. Çok iyi arkadaş olmuştuk.

En kötüsü, diyordu, bebekleri ölmüş olan kadınlardı. Kadınları bebeklerini vermeye ikna edemezsiniz. Altı gün önce ölmüş bebekler olurdu bazen kucaklarında. Onlardan ayrılmak istemezlerdi. Yapacak bir şey yoktu. Nihayetinde almak zorunda kalırdınız. Sonra bir de yaşlı bir bayan vardı, en acayip olan oydu herhalde. Durumu bir doktora anlattığımda yalan söylediğimi düşündü. İskeleyi boşaltıyorduk ve ölenleri ortalıktan kaldırmamız gerekiyordu. Bu yaşlı kadın saman gibi bir çerçöp yığınının üzerinde yatıyordu. “Şu kadına bir bakabilir misiniz efendim?” dediler. Ben de gidip baktım

34) Top bir numarası: Deniz Kuvvetleri'nde bir gemi bataryasının ateş ve bakımında belirli vazifeleri olan astsubay. (ç.n.)

ve tam o sırada öldü ve kaskatı kesildi. Bacakları çekildi ve kadın da bel hizasından çekilip kaskatı oldu. Sanki o an değil de geceleyin ölmüş gibi görünüyordu. Son derece ölü ve kesinlikle kaskatıydı. Bizim tıpla alakalı arkadaşlardan birine anlattığımda bunun mümkün olmadığını söyledi.

Hepsi iskelenin üzerindeydi ve deprem etkisi falan olduğu yoktu çünkü Türk'ten asla haberleri olmadı. Yaşlı Türk'ün ne yapacağından hiç haberleri olmadı. Yola çıkmak için artık buraya yanaşmamamızı söyledikleri zamanı hatırlıyor musun? O sabah yanaştığımızda epey korktum. Çok miktarda borda topu vardı ve bizi çok kolay hezimete uğratabilirdi. Yanaşacak, iskele boyunca yakın devam edecek, ön ve arka demirleri atacak ve sonra şehrin Türk tarafını top ateşine tutacaktık. Onlar bizi hezimete uğratabilirdi, evet ama biz de şehri cehenneme çevirirdik. Biz yaklaşırken boş birkaç atış yaptılar. Sonra Kemal geldi ve Türk komutanı işten attı. Yetkisini aştığı için ya da ona benzer bir sebepten. Kendini biraz fazla önemsemişti. Her şey bombok olabilirdi.

Limanı hatırlıyorsun. Orada suyun üstünde süzülen bir sürü güzel şey vardı. Hayatımda o andan başka bir şeyim olmadığı için, hayal kurardım. Çocuk doğuran kadınları, ölü bebekli kadınlar kadar kafaya takmazdınız. Sorunsuz doğuruyorlardı sonuçta. Çok azının ölmesi şaşırtıcıydı. Üzerlerine bir şey örterdiniz ve doğum başlardı. Doğurmak için hep en karanlık köşeleri seçerlerdi. İskeleden ayrıldıktan sonra da hiçbir şey umurlarında olmazdı.

Yunanlar da iyi adamlardı. Tahliye sırasında yanlarında yük hayvanları da olurdu ve gemiye alamadıkları için ön bacaklarını kırıp sığ sulara atarlardı hayvanları. Ön bacakları kırık haldeki tüm o katırlar sığ sulara çırpınırdı. Çok keyifli bir işti. Yeminle bak, dünyanın en keyifli işiydi.

Herkes sarhoştu. Karanlıkta yol boyunca ilerlerken bataryanın tamamı sarhoştu. Champagne'e gidiyorduk. Teğmen atını tarlalara doğru sürmeye devam ederken hayvana, "Diyorum bak, sarhoşum, mon vieux."³⁵ Oyy, kafam öyle dumanlı ki" diyordu. Bütün gece o yolu takip ettik ve emir subayı atını sürekli benim mutfağın yanı sıra sürüp, "Şunu söndürmelisin, çok tehlikeli, görecekler" dedi. Cepheye elli kilometre uzaklıktaydık ama emir subayı benim mutfağımdaki ateşini dert ediyordu. O yolda giderken bu komik bir şeydi. Bu dediğim ben mutfak onbaşıysayken olmuştu.

35) (Fr.) İhtiyar. (ç.n.)

KIZILDERİLİ KAMPI

Gölün kıyısında bir kayık daha duruyordu. İki Kızılderili durup beklediler.

Nick ve babası kış tarafına binince Kızılderililer kayığı suya ittiler ve içlerinden biri kürek çekmek için kayığa bindi. George Amca kamp kayığının kış tarafında oturuyordu. Genç Kızılderili kayığı suya itip George Amca'yı götürmek üzere içine atladı.

İki kayık karanlıkta ilerlemeye başladı. Nick sisin içinde diğer kayığın kendininkilere göre epey ileriden gelen kürek seslerini duyabiliyordu. Kızılderililer seri, düzensiz hareketlerle çekiyorlardı kürekleri. Nick, babasının kolu tarafından sarmalanmış halde sırtüstü uzandı. Suyun üzeri serindi. Onların kayığındaki Kızılderili ne kadar çabalarsa çabalasın, diğer kayık hep daha hızlı ilerliyordu sisin içinde.

"Nereye gidiyoruz baba?" diye sordu Nick.

"Kızılderili kampına. Orada çok hasta bir Kızılderili bayan var."

"Haa" dedi Nick.

Koyun karşı yakasında diğer kayığı kumsala çekilmiş halde buldular. George Amca karanlıkta puro içiyordu. Genç Kızılderili kayığı kumsala çekti. George Amca iki Kızılderiliye de puro uzattı.

Elinde fener olan genç Kızılderiliyi takip ederek kumsal boyunca yürüyüp çiğ damlalarından sıırıslam hale gelmiş bir otlaktan geçtiler. Sonra ormana girip tepelere geri dönen kereste yoluna çıkan bir patikayı takip ettiler. Keresteler her iki tarafta da kesildiği için bu yol çok daha aydınlıktı. Genç Kızılderili durdu, fenerini söndürdü ve hep birlikte orada yürümeye devam ettiler.

Tam bir dönemece gelmişlerdi ki bir köpek havlayarak karşılarına çıktı. İleride ağaç kabuklarını soyan Kızılderililerin yaşadığı kulübelerin ışıkları görünüyordu. Bir sürü köpek daha koşarak yanlarına geldi. İki Kızılderili onları kulübelere geri yolladı. Yola en yakın yerdeki kulübenin penceresinde bir ışık vardı. Kapı aralığında da elinde lamba olan yaşlı bir kadın duruyordu.

Ahşap bir ranzada genç bir Kızılderili kadın yatıyordu. Kadın iki gündür doğum yapmaya çalışıyor ve kamptaki bütün yaşlı kadınlar da ona yardım ediyordu. Erkekler karanlıkta oturup kadının çıkardığı sesleri dumana boğmak için yolun yukarısına çekilmişlerdi. Tam Nick ve iki Kızılderili Nick'in babasıyla George Amca'nın arkasından kulübeye giriyordu ki kadın bir feryat kopardı. Ranzanın alt kısmında, bir yorganın altında yatıyordu. Kocamandı. Kafası yana dönüktü. Ranzanın üst katında da kocası vardı. Üç gün önce ayağını baltayla çok kötü kesmişti. Pipo içiyordu. Oda berbat kokuyordu.

Nick'in babası sobanın üzerine biraz su koymalarını söyledi ve su ısınırken de Nick'e, "Bu bayanın bir bebeği olacak Nick" dedi.

"Biliyorum" diye yanıtladı Nick.

"Bilmiyorsun" dedi babası. "Dinle beni. Onun şu anda içinde olduğu duruma doğurmak deniyor. Bebek doğmak istiyor, annesi de onun doğmasını. Şu anda bu bayanın bütün kasları bebeği dünyaya getirmek için uğraşiyor. Bağırıldığı zaman olan şey bu yani."

"Anladım" dedi Nick.

Tam o sırada kadın bir çığlık daha attı.

"Of, babacığım, bağırmasını durdurmak için bir şey veremez misin ona?" diye sordu Nick.

"Hayır. Yanımda hiç uyuşturucu ilaç yok" dedi babası. "Ama bağırmasının bir önemi yok. Ben duymuyorum, çünkü önemli değil."

Kadının ranzanın üst katındaki kocası duvara doğru döndü.

Mutfaktaki kadın eliyle suyun sıcak olduğunu işaret etti doktora. Nick'in babası mutfığa gidip büyük kazandaki suyun yaklaşık yarısını bir leğene boşalttı. Kazanda kalan suyun içine de bir mendilin içinden çıkardığı birkaç şey koydu.

"Bunların kaynaması gerekiyor" dedi ve ellerini sıcak su dolu leğene sokup kamptan getirdiği bir sabunla ovalamaya başladı. Nick babasının ellerinin sabunla birlikte ovalanışını izledi. Babası dikkatli ve titiz bir şekilde ellerini yıkamaya devam ederek, "Nick, bebekler doğarken ilkönce başlarının çıkması gerekir ama bazen bu olmaz. Ve bunun olmaması da herkes için bir sürü sorun yaratır. Bu bayanı ameliyat etmem gerekebilir. Birazdan anlayacağız" dedi.

Ellerinin yeterince temiz olduğuna kanaat getirdikten sonra içeri gidip işe koyuldu.

“Şu yorganı çekebilir misin George?” dedi. “Ben dokunmasam daha iyi olur.”

Sonra, ameliyata başladığı zaman, George Amca ve üç Kızılderili adam, hareket etmesin diye kadını tuttular. Kadın George Amca’nın kolunu ısırınca adam, “Seni lanet olası Kızılderili karı!” dedi ve onu kayıkla getiren genç Kızılderili buna çok güldü. Nick babasına yardım etmek için leğeni tutuyordu. Bunların hepsi epey uzun sürdü.

Babası bebeği kaldırıp nefes alsın diye poposuna hafifçe vurduktan sonra onu yaşlı kadına verdi.

“Görüyor musun Nick, bir oğlan” dedi. “Stajyer doktorluk hoşuna gitti mi bakalım?”

“Fena değildi” dedi Nick. Babasının ne yaptığını görmemek için başka tarafa bakıyordu.

“İşte bu kadar” dedi babası ve leğenin içine bir şey koydu.

Nick o şeyin ne olduğuna bakmadı.

“Şimdi” dedi babası, “birkaç dikiş atmamız gerekiyor. Bunu ister izle ister izleme Nick, sana kalmış. Kestiğim yeri diyeceğim.”

Nick izlemedi. Merakı çoktan geçmişti.

Babası işini bitirip ayağa kalktı. George Amca ve üç Kızılderili de ayağa kalktılar. Nick leğeni mutfığa bıraktı.

George Amca koluna baktı. Genç Kızılderili olanları hatırlayınca gülümsedi.

“Orayı oksijenli suyla silelim George” dedi doktor ve sonra da Kızılderili kadına doğru eğildi. Kadın artık sessizleşmişti ve gözleri de kapalıydı. Yüzü çok soluk görünüyordu. Ne bebeğe ne olduğunu biliyordu ne de başka bir şey.

“Sabah yine geleceğim” dedi doktor ayağa kalkarak. “St. Ignace’dan gelecek hemşire öğleye kadar burada olur. İhtiyacımız olan her şeyi getirecek.”

Kendini maç sonrasında soyunma odasına giden futbolcular gibi hissediyordu: coşkun ve çenebaz.

“Bu tam tıp dergilerine girecek türden George” dedi. “Sustalı çakıyla sezaryen ve bağırsaktan yapılma üç metrelik inceltilmiş deriyle dikiş.”

George Amca duvara dayanmış, koluna bakıyordu.

“Ah, tamam, harika bir adamsın sen” dedi.

“Şu mağrur babaya bir bakmam lazım. Böyle durumlarda en çok ıstırabı onlar çekiyor genellikle” dedi doktor. “Tüm bu olan biteni sükûnetle karşıladığını söylemek zorundayım.”

Battaniyeyi Kızılderilinin kafasından çekince eline bir ıslaklık geldi. Ranzanın alt kısmının kenarından tırmanıp elindeki lambayla yukarı baktı. Kızılderili yüzü duvara dönük halde yatıyordu. Boğazı bir kulağından diğer kulağına kadar kesilmiş, kan adamın bedeninin yatağı çukurlaştırdığı yerde birikmişti. Adamın kafası sol kolunun üzerindeydi. Açık haldeki ustura, kenarı yukarı bakacak şekilde battaniyelerin arasında duruyordu.

“Nick’i kulübeden çıkar George” dedi doktor.

Ama buna gerek yoktu. Mutfağın kapısında duran Nick, babası bir elinde lambayla Kızılderilinin başını geriye yatırdığında ranzanın üst kısmını gayet net bir şekilde görmüştü.

Göle dönmek üzere ağaç kesme yolundan geçerlerken gün daha yeni doğuyordu.

“Seni buraya getirdiğim için gerçekten çok üzgünüm Nickie” dedi babası ameliyat sonrasındaki neşesini yitirmiş halde. “Senin için fazlasıyla karışık bir olaydı bu.”

“Bayanlar çocuk doğururken hep bu kadar zorlanırlar mı?” diye sordu Nick.

“Hayır, bu çok ama çok istisnai bir durumdu.”

“O adam neden kendini öldürdü baba?”

“Bilmiyorum Nick. Tahammül edemediği bir şeyler vardı muhtemelen.”

“Çok erkek öldürür mü kendini baba?”

“Çok fazla sayılmaz Nick.”

“Peki çok kadın?”

“Hemen hemen hiç.”

“Hiç mi?”

“Yani, tabii, bazen öldürürler.”

“Baba?”

“Efendim?”

“George Amca nereye gitti?”

“Sapasağlam geri dönecek, merak etme.”

“Ölmek zor mudur baba?”

“Hayır, sanırım epey kolay Nick. Ama olayına göre değişir tabii.”

Kayığa bindiler. Nick kış tarafındaydı, babası da kürekleri çekiyordu. Güneş tepelerin üzerinden doğuyordu. Bir levrek zıplayıp suda bir halka oluşturdu. Nick elini yavaşça suda gezdirdi. Sabahın keskin soğukunda su ılık geliyordu insana.

Sabahın o erken saatinde gölde, babasının kürek çektiği o kayığın kış tarafında otururken, asla ölmeyeceğinden çok emindi.

Minareler yağmurun altında çamurlu düzlükler boyunca uzanan Edirne'nin içinden çıkıp göğe yükseliyordu. Karaağaç yolu 30 mil boyunca tıklım tıklım at arabalarıyla doluydu. Manda ve sığırlar çamurun içinde arabaları çekiyordu. Ne başı vardı, ne de sonu. Sadece, sahip oldukları her şeyin yüklü olduğu at arabaları. İliklerine kadar ıslanmış yaşlı kadın ve erkekler yol boyunca yürüyüp sığırların hareket etmesini sağlıyordu. Sapsarı akan Meriç neredeyse köprüye kadar yükselmişti. At arabaları köprüünün üzerinde tamamen sıkışmıştı ve aralarında develer eğilip kalkıyordu. Kafileye Yunan süvarileri eşlik ediyordu. Arabalardaki kadın ve çocuklar döşeklerin, aynaların, dikiş makinelerinin, bohçaların yanında büzüşmüşlerdi. Kadının biri çocuk doğuruyordu ve genç bir kız ağlayarak onun üzerine bir battaniye tutuyordu. Bakmaya bile korktum. Yağmur, tahliye boyunca yağmaya devam etti.

DOKTOR VE KARISI

Dick Boulton Nick'in babası için ağaç kütüğü kesmek üzere Kızılderili kampından gelmiş, yanında oğlu Eddy'yi ve Billy Tabeshaw adındaki bir başka Kızılderiliyi de getirmişti. Ormanın dış tarafındaki arka kapıdan girmişlerdi. Eddy'nin omzunda sallanan uzun çapraz dişli testere adam yürüdükçe ahenkli sesler çıkarıyordu. Billy Tabeshaw iki tane büyük, uzun saplı kanca taşıyordu. Dick'in kolunun altında da üç balta vardı.

Dick dönüp kapıyı kapattı. Diğerleri onu beklemeden ağaç kütüklerinin kuma gömülü olduğu göl kıyısına doğru ilerlemeye devam ettiler.

Söz konusu kütükler, *Magic* adlı buharlı vapurun gölden aşağı giderek değirmene doğru çektiği kütükten yapılma büyük setlerden kopup gelmişlerdi. Kıyıya sürüklenmişlerdi ve bir çaresine bakılmadığı takdirde *Magic*'in mürettebatı er ya da geç bir sandalla kıyıya yanaşacak, her bir kütüğün ucuna üzerinde halka olan sivri uçlu demir bir çubuk geçirip yeni bir set yapmak için hepsini göle çekeceklerdi. Ama keresteciler bunları almak için gelme zahmetine bile girmeyebilirlerdi, çünkü birkaç kütük toplamak için bir ekip ayarlayıp para vermeye değmezdi. Bu kütükler, birilerinin gelip onları almaması halinde ıslanıp kıyıda çürümeye terk edilecekti.

Nick'in babası hep bunun olacağını varsayar ve kamptan gelerek kütükleri çapraz dişli testereyle kesip şömine için odun yığınları ve büyük parçalar oluşturmak üzere bir kamayla ayıracak Kızılderililer tutardı. Dick Boulton küçük sayfiye evin etrafından dolaşıp göle doğru indi. Kuma neredeyse gömülü halde duran dört büyük kayın tomruğu vardı. Eddy testerenin saplarından birini, ale-ti bir ağacın dalın gövdeden ayrıldığı kısmına asmak için kullandı. Dick baltaları küçük iskeleye bıraktı. Dick melezdi ve göl civarında yaşayan çiftçilerin pek çoğu onun aslında beyaz olduğunu düşünüyordu. Aslında çok tembeldi ama bir kez işe koyuldu mu harika bir işçi olup çıkardı. Cebinden bir parça tütün çıkarıp birazını çiğ-

nemek için kopardı ve Eddy ile Billy Tabeshaw'a dönüp Ojibway³⁶ dilinde bir şeyler söyledi.

Birlikte uzun saplı kancaların uçlarını kütüklerden birine geçirip kütüğün kumdaki yerini gevşetmek için ona doğru sallandılar. Ağırlıklarını kancaların saplarına verince kütük kumun içinde hareket etti. Dick Boulton, Nick'in babasına dönüp, "Eh be doktor" dedi, "epey bir kereste çalışıyorsun buradan."

"Bu şekilde konuşma Dick" dedi doktor. "Bunlar suların sürükleyip getirdiği odunlar."

Eddy ve Billy Tabeshaw kütüğü ıslak kumun içinden bir o yana bir bu yana sallayarak çıkardıktan sonra suya doğru ittiler.

"Hemen suya sokun onu" diye bağırdı Dick Boulton.

"Bunu niye yapıyoruz?" diye sordu doktor.

"Yıkınması için. Testereden gelen kumun temizlenmesi için. Kime ait olduğunu görmek istiyorum" dedi Dick.

Kütük gölün üzerinde yüzüyordu. Eddy ve Billy Tabeshaw kancalarının sapına dayanmış, güneşin altında ter döküyorlardı. Dick dizlerinin üzerine çöküp kütüğün ucundaki kazıyıcı çekiç izine baktı.

"White ve McNally'ninmiş" dedi, ayağa kalkıp pantolonunun dizlerindeki kumu silkerek.

Doktor çok rahatsız olmuştu.

"Öyleyse parçalamasan daha iyi Dick" dedi kısa keserek.

"Hemen kızma, doktor" dedi Dick. "Hemen kızma. Kimden çaldığın umurumda bile değil. Bu beni ilgilendirmez."

"Eğer bu kütükleri çaldığımızı düşünüyorsan hemen bırak, aletlerini topla ve kampa geri dön" dedi doktor. Suratı kıpkırmızıydı.

"Sebepsiz yere hiddetlenmenin âlemi yok" dedi Dick. Tütün rengi salyasını kütüğün üzerine tükürdü. Sıvı oradan kayıp suyun içinde inceldi. "Bunların çalıntı olduğunu sen de en az benim kadar biliyorsun. Benim için fark etmiyor."

"Tamam. Eğer bu kütüklerin çalıntı olduğunu düşünüyorsan eşyalarını topla ve defol git."

36) Amerika Birleşik Devletleri'nin kuzeyi ile Kanada'da Güney Ontario arasında yer alan Superior Gölü'nün batısında yaşamış olan Kuzey Amerika Kızılderililerinin konuştuğu dillerden biri. (ç.n.)

“Bak doktor...”

“Eşyalarını al ve defol.”

“Dinle doktor.”

“Bana bir kez daha doktor dersin köpekdişlerini boğazından aşağı yollarım.”

“Ah, hayır, bunu yapmazsın doktor.”

Dick Boulton doktora baktı. İrikıyım bir adamdı Dick. Ne kadar iri olduğunun da farkındaydı. Kavga etmeyi severdi. Mutluydu. Eddy ve Billy Tabeshaw kancalarının sapına dayanıp doktora baktılar. Doktor alt dudağının üzerindeki sakalı dişleriyle ezerek Dick Boulton’a baktı. Sonra arkasını dönüp sayfiye evine giden tepeye doğru yürüdü. Arkasından bakınca bile anlaşıyordu ne kadar öfkeli olduğu. Üç adam doktorun tepeyi tırmanıp eve girmesini izlediler.

Dick Ojibway dilinde bir şeyler söyledi. Eddy bir kahkaha attı ama Billy Tabeshaw çok ciddi görünüyordu. İngilizce bilmiyordu ama tartışma boyunca ter dökmüştü. Bir Çinlininki gibi birkaç tüyden ibaret bir bıyığı olan şişman bir adamdı. O kancaları aldı. Dick baltaları yüklenirken Eddy de testereyi ağaçtan çekip çıkardı. Yola koyulup evi geçtiler ve arka kapıdan çıkıp ormana girdiler. Dick kapıyı açık bıraktı. Billy Tabeshaw geri dönüp kapadı ve hep birlikte ormanın içinde kayboldular.

Evdeki odasında yatağının üzerinde oturmakta olan doktor, çalışma masasının yanında yerde duran bir yığın tıp dergisi gördü. Hâlâ açılmamış bir şekilde ambalajlarının içindelerdi. Bu onu rahatsız etti.

“Tekrar işe dönmeyecek misin canım?” diye sordu doktorun karısı jaluzilerin inik olduğu odada yattığı yerden.

“Hayır!”

“Bir sorun mu çıktı?”

“Dick Boulton’la kavga ettim.”

“Ah” dedi karısı. “Umarım kendini kaybetmemişsindir Henry.”

“Hayır” dedi doktor.

“Unutma, kendi ruhuna söz geçirebilen kişi, bir şehri ele geçirenden daha büyüktür” dedi karısı. Hristiyan Bilim Kilisesi³⁷ men-

37) 19. yüzyılda Mary Baker Eddy tarafından kurulan ve ruhsal iyileşmenin faydalarını anlatan Hristiyan Bilim öğretisinin geçerli olduğu, İyileşme Kilisesi olarak da bilinen kilise. (ç.n.)

subuydu. İncil'i, *Science and Health* kopyası³⁸ ve *Quarterly* dergisi, karartılmış odada yatağının yanındaki masada duruyordu.

Kocası yanıt vermedi. Yatağında oturmuş, av tüfeğini temizliyordu. Ağır, sarı kovanlarla dolu şarjörü itti, sonra kovanları tekrar çıkardı. Hepsi yatağın üzerine dağılmıştı.

"Henry" diye seslendi karısı. Sonra bir an durdu. "Henry?"

"Evet?" diye karşılık verdi doktor.

"Boulton'u kızdıracak bir şey söylemedin, değil mi?"

"Hayır" dedi doktor.

"Sorun neyle ilgiliydi canım?"

"Önemli bir şey değil."

"Söyle bana Henry. Lütfen benden bir şey saklamaya çalışma. Sorun neydi?"

"Şey, Kızılderili karısının zatürresini iyileştirdiğim için bir sürü borcu var Dick'in bana ve sanırım hırsını işten çıkarmamak için böyle bir kavga başlattı."

Karısı sesini çıkartmadı. Doktor tüfeğini bir bez parçasıyla dikkatlice sildi. Kovanları yeniden şarjörün yayına doğru itip kucağında tüfekle öylece oturdu. Bu tüfeğe çok düşküncü. Sonra karısının karartılmış odadan gelen sesini duydu.

"Hayatım, hiç kimsenin gerçekten böyle bir şey yapacağını sanmıyorum, hiç sanmıyorum."

"Öyle mi?" dedi doktor.

"Öyle. Hiç kimsenin bu tarz bir şeyi kasıtlı yapacağını düşünmüyorum."

Doktor ayağa kalkıp tüfeği şifoniyerin arkasındaki köşeye koydu.

"Dışarı mı çıkıyorsun canım?" diye sordu karısı.

"Sanırım biraz yürüyeceğim" dedi doktor.

"Nick'i görürsen annesinin onu görmek istediğini iletir misin canım?" dedi karısı.

Doktor verandaya çıktı. Telli kapı arkasından çarparak kapandı. Kapının çarpmasıyla karısının bir an nefesini tuttuğunu duydu.

38) Mary Baker Eddy'nin 1875 tarihli kuramsal kitabı *Science and Health with Key to the Scriptures*. (ç.n.)

“Affedersin” dedi jaluzileri inik haldeki oda penceresinin önünde.

“Sorun değil, hayatım” dedi kadın.

Sıcağın altında bahçe kapısından çıkıp çam ormanına giden patikaya saptı. Böylesine sıcak bir günde bile ormanın içi serindi. Nick’i sırtını bir ağaca dayamış, kitap okurken buldu.

“Annen gidip onu görmeni istiyor” dedi doktor.

“Ben seninle gelmek istiyorum” dedi Nick.

Babası yukarıdan ona baktı.

“Peki. Gel hadi öyleyse” dedi. “Kitabı bana ver de cebime koyayım.”

“Kara sincapların olduğu bir yer biliyorum babacığım” dedi Nick.

“Tamam” dedi babası. “Hadi oraya gidelim.”

–III–

Mons'ta bir bahçedeydik. Genç Buckley devriyesiyle birlikte nehri geçerek geldi. Gördüğüm ilk Alman, bahçe duvarına tırmandı. Bir bacağını atana kadar bekleyip ona ateş ettik. Üzerinde çok fazla alet edevat vardı, inanılmaz şaşırmış görünüyordu ve bahçeye düşüverdi. Sonra duvarın oradan üç tane daha geldi. Onları da vurduk. Hepsi böyle geldi işte.

BİR ŞEYLERİN SONU

Hortons Bay eski günlerde bir kereste kasabasıydı. Orada yaşayan hiç kimsenin gölün kenarındaki değirmenden gelen testere seslerini duymama gibi bir şansı yoktu. Sonra bir yıl, birdenbire kesecek kütük kalmadı. Kereste ıskunaları koya gelip değirmenin bahçesine yığılmış olanları yükleniyorlardı. Tüm kereste yığınları götürülmüştü. Büyük değirmen binasının taşınabilir durumdaki tüm makineleri dışarı çıkarılıp değirmende çalışan adamlar tarafından ıskunalardan birine yüklendi. Iskuna, üzerinde iki büyük testere, kütükleri dönen yuvarlak testerelere fırlatan gezici nakliye aracı ve bir sürü kerestenin üzerine yığılmış haldeki silindir, dişli, kayış ve demirler yüklü halde koydan çıkıp açık göle yöneldi. Açık duran ambarının üzeri branda beziyle örtülüp sıkıca bağlanan ıskunanın yelkenleri doldu ve iskuna, üzerinde bir zamanlar değirmeni değirmen, Hortons Bay'i de bir kasaba yapan her şeyle birlikte açık göle doğru ilerledi.

Tek katlı yatakhaneler, lokanta, satış mağazası, değirmen büroları ve koca değirmenin kendisi koyun yanındaki bataklık çayırı kaplayan dönümlerce testere talaşının ortasında terk edilmiş halde duruyordu.

On yıl sonra Nick ve Marjorie kıyıda kürek çekerken, değirmenden geriye temellerinin bataklık yeni oluşumun arasından görünen kırık beyaz kireçtaşından başka hiçbir şey kalmamıştı. Nick ve Marjorie sığıkların birden 3.5-4 metrelik karanlık sulara dönüştüğü nehir yatağının kıyısında olta ile balık tutuyorlardı. Çelikbaş alabalıklarını gece avlamak için yemli olta kuracakları yere gidiyorlardı.

“Bak Nick, bizim eski harabe” dedi Marjorie.

Kürek çekmeye devam eden Nick yeşil ağaçların arasındaki beyaz taş baktı.

“İşte orada” dedi.

“Oranın değirmen olduğu zamanı hatırlıyor musun?” diye sordu Marjorie.

“Hayal meyal” dedi Nick.

“Daha çok bir kaleye benziyor” dedi Marjorie.

Nick hiçbir şey söylemedi. Kıyı şeridini takip ederek değirmenin görüş açısından çıktılar. Sonra Nick koyun karşı tarafına yöneldi.

“Oltaya gelmiyorlar” dedi.

“Evet” dedi Marjorie. Kayıkla ilerledikleri süre boyunca, hatta konuşurken bile kararlı bir şekilde oltayı tutuyordu. Balık tutmaya bayılıyordu. Nick’le birlikte balık tutmaya bayılıyordu.

Kayığın yakınında bir yerde kocaman bir alabalık suyun yüzeyini yardı. Nick kayak dönsün de epey arkada kalıp dönen yem de balığın beslendiği yerden geçsin diye küreklerden birine asıldı. Balığın sırtı suyun üzerinde görüldüğünde golyanlar çılgınca zıplamaya başladılar. Suyun üzerine atılmış bir avuç dolusu saçma gibi yüzeyde çiselediler. Bir başka alabalık daha gelip kayığın diğer tarafında beslenmeye başladı.

“Yiyorlar” dedi Marjorie.

“Ama oltaya gelmiyorlar” dedi Nick.

Beslenmekle meşgul olan her iki balığın da yanından geçmek için etraflarında döndü, sonra yine burna yöneldi. Marjorie kayak karaya değinceye kadar makarayı sarmadı.

Kayığı sahile çektiler ve Nick bir kova dolusu canlı tatlı su levreği çıkardı. Levrekler kovanın içinde yüzüyorlardı. Nick üç tanesini elleriyle alıp kafalarını kesip derilerini yüzerken Marjorie de zar zor bir tane yakalayıp kafasını kesti ve derisini yüzdü. Nick onun balığına baktı.

“Karın yüzgecini çıkarmamalısın” dedi. “Yem olarak işe yarar ama karın yüzgeci kalsa daha iyi olur.”

Derisi yüzülmüş iki levreği de kuyruklarından kancaya geçirdi. Her oltada iki kanca vardı. Sonra Marjorie küreklerle asılıp kayığı nehir yatağına çıkardı. Misina dişlerinin arasındaydı ve kıyıda elinde oltayla duran ve misinanın makaradan kayıp gitmesine izin veren Nick’e doğru bakıyordu.

“Bu kadar yeter sanırım” diye seslendi Nick.

“Suya bırakayım mı?” diye bağırdı Marjorie misinayı hâlâ elinde tutarken.

“Evet, bırak gitsin.” Marjorie misinayı kayıktan aşağı bıraktı ve yemlerin suyun içine girmesini izledi.

Kayıkla geri gelip ikinci misinayı da aynı şekilde bıraktı. Nick her seferinde oltanın ucuna ağır bir odun parçası takıp küçük başka bir parçayla açılarak destekliyordu. Gevşek misinayı sardı, böylece misina kanalın kumlu zeminindeki yemlerin olduğu yere doğru gerilip makaranın mandalını hazır hale getiriyordu. Suyun dibinde beslenen bir alabalık yemi kaptığında onunla birlikte bu mandal da harekete geçecek, misina hızla çekilirken makara da artık açılıp şakıyacaktı.

Marjorie misina bozulmasın diye yavaşça burundan yukarı gitti. Küreklere asıldığında kayık küçük dalgalar yaratarak kumsala çıktı. Marjorie kayıktan indi ve Nick de kayığı kumsalın yukarısına çekti.

“Sorun nedir Nick?” diye sordu Marjorie.

“Bilmiyorum” dedi Nick ateş için odun toplarken.

Dalgaların karaya sürüklediği dallarla ateş yaktılar. Marjorie kayığa gidip bir battaniye getirdi. Akşam esintisi dumanı burna doğru götürdüğü için Marjorie battaniyeyi ateşle gölün arasına serdi.

Sırtını ateşe vererek battaniyenin üzerine oturdu ve Nick’i beklemeye başladı. Nick battaniyeye, onun yanına oturdu. Arkalarında burunda onlara yakın mesafedeki ikinci nesil kerestelik ağaçlar, önlerinde ise Hortons Deresi’nin ağzının olduğu koy vardı. Hava daha tam kararmamıştı. Alevlerin ışığı suya kadar ulaşıyordu. İkisi de çelik oltaları karanlık suların üzerinde belli bir açıyla görebiliyordu. Ateş makaraların üzerinde ısıldıyordu.

Marjorie akşam yemeği için getirdikleri paketi açtı.

“Canım istemiyor” dedi Nick.

“Hadi ye biraz Nick.”

“Peki.”

Yemeklerini hiç konuşmadan yerken oltaları ve ateşin suyun üzerindeki ışığını seyrettiler.

“Bu gece ay görünecek” dedi Nick. Görüntüleri gökyüzünde belirginleşmeye başlayan tepelere doğru baktılar koyun üzerinden. Tepelerin ötesinde ay yükselmekteydi, biliyordu Nick.

“Biliyorum” dedi Marjorie neşeyle.

“Sen her şeyi bilirsin” dedi Nick.

“Yapma Nick, lütfen kes şunu! Lütfen böyle davranma, lütfen!”

“Elimde değil” dedi Nick. “Öyle işte. Her şeyi biliyorsun. Sorun bu. Bildiğini biliyorsun.”

Marjorie hiçbir şey söylemedi.

“Sana her şeyi öğrettim. Biliyorsun işte. Bilmediğin ne var, hadi söyle.”

“Ah, kapa çeneni” dedi Marjorie. “İşte ay yükseliyor.”

Birbirlerine dokunmadan battaniyenin üstünde oturup ayın doğuşunu izlediler.

“Böyle saçma sapan konuşman gerekmiyor” dedi Marjorie. “Asıl sorun nedir?”

“Bilmiyorum.”

“Elbette biliyorsun.”

“Hayır, bilmiyorum.”

“Hadi durma söyle.”

Nick tepelerin ardında yükselmekte olan aya baktı.

“Artık eğlenceli değil.”

Marjorie’ye bakmaya korkuyordu. Ama sonra baktı. Orada, sırtı Nick’e dönük halde oturuyordu. Nick onun sırtına baktı. “Artık eğlenceli değil. Hiçbir yanı.”

Marjorie hiçbir şey söylemedi. Nick devam etti. “Sanki içimde her şey yok olup gitmiş gibi hissediyorum. Bilmiyorum Marge. Ne diyeceğimi bilmiyorum.”

Hâlâ sırtına bakıyordu.

“Aşk eğlenceli değil mi?”

“Hayır” dedi Nick. Marjorie ayağa kalktı. Nick, başını ellerinin arasına alıp oturmaya devam etti.

“Kaygı alıyorum” dedi Marjorie. “Burnun etrafından yürürsün sen.”

“Tamam” dedi Nick. “Dur da kaygı iteyim senin için.”

“Gerek yok” dedi kız. Artık üzerine ay ışığı vuran sudaydı kayak. Nick geri döndü ve ateşin yanındaki battaniyeye yüzüstü yattı. Marjorie’nin kürek çekişini duyabiliyordu.

Uzunca bir süre yattı orada. Bill'in ağaçların içinden geçip açıklığa geldiğini duyduğunda da devam etti yatmaya. Bill'in ateşe yaklaştığını duydu. Bill de onu kaldırmadı.

"İyi gitti mi?" dedi Bill.

"Ah, evet" dedi Nick, yüzü hâlâ battaniyede.

"Olay çıktı mı?"

"Hayır, olay falan çıkmadı."

"Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Of, git şuradan Bill! Biraz rahat bırak beni." Bill kendine yemek sepetinden bir sandviç seçti ve oltaları kontrol etmek için suya doğru yürüdü.

–IV–

Korkunç sıcak bir gündü. Köprünün üzerinde tek kelimeyle mükemmel bir barikat kurmuştuk. Gerçekten paha biçilmezdi. Bir evin ön tarafından alınmış kocaman, eski, ferforje bir parmaklık. Kaldırılmayacak kadar ağırdı ve arasından ateş edebiliyordunuz. Karşıdakilerin onun üstünden tırmanarak geçmesi gerekiyordu. Tam anlamıyla aşmış bir şeydi bu. Üstünden geçmeye çalıştılar ve biz de onları yaklaşık kırk metre mesafeden vurduk. Acele davrandılar ve subaylar tek başlarına gelip işi ele aldılar. Bu kesinlikle mükemmel bir engeldi. Subayları çok iyiydi. Yan tarafın düştüğünü duyunca inanılmaz canımız sıkıldı ve geri çekilmek zorunda kaldık.

ÜÇ GÜN SÜREN RÜZGÂR

Nick meyve bahçesinin içinden geçen yola döndüğünde yağmur durdu. Meyveler toplanmıştı ve sonbahar rüzgârı çıplak ağaçların arasından esiyordu. Nick durup yolun kenarından ıslandığı için kahverengi çimlerin üzerinde parıldayan bir Wagener elması aldı. Elmayı Mackinaw'unun cebine koydu.

Yol, meyve bahçesinden bir tepenin zirvesine uzanıyordu. Bomboş verandası ve bacasından çıkan dumanla oradaydı işte kulübe. Arka tarafta garaj, tavuk kümesi ve kerestelik ağaçlar vardı. O seyrederken kocaman ağaçlar rüzgârda sallanıyordu. Güz fırtınalarının ilkiydi bu.

Nick meyve bahçesinin yukarısındaki açık araziye geçerken kulübenin kapısı açıldı ve dışarı Bill çıktı. Verandada durup ileri doğru baktı.

"N'aber Wemedge?" dedi.

"Selam Bill" dedi Nick basamakları çıkarken. Birlikte kırlara, meyve bahçesinden aşağı, yolun ilerisine, daha aşağılardaki tarlalara ve gölün burnundaki ormana baktılar. Rüzgâr dosdoğru gölden aşağı doğru esiyordu. Ten Mile noktası boyunca kıyıya çarpıp patlayan dalgaları görebiliyorlardı.

"Esiyor" dedi Nick.

"Üç gün daha böyle esecek" dedi Bill.

"Baban içeride mi?" diye sordu Nick.

"Hayır. Silahını alıp çıktı. Hadi gel."

Nick kulübeye girdi. Şöminede büyük bir ateş yanıyor ve rüzgâr ateşin kükremesine neden oluyordu. Bill kapıyı kapattı.

"Bir şey içer misin?" diye sordu.

Mutfağa gidip iki bardak ve bir sürahiyle döndü. Nick şöminenin üzerindeki rafta duran viski şişesine uzandı.

"Uyar mı?" dedi.

"Tabii" dedi Bill.

Ateşin önünde oturup İrlanda viskisi ve su içtiler.

“Sanki dumanlı gibi harika bir tadı var” dedi Nick bardağın içinden ateşe bakarken.

“Turbanın³⁹ tadı o.”

“İçkiye turba katılmaz” dedi Nick.

“Bu bir şeyi değiştirmez” dedi Bill.

“Sen hiç turba gördün mü?” diye sordu Nick.

“Hayır” dedi Bill.

“Ben de.”

Nick'in şömineye doğru uzattığı ayakkabılarından dumanlar çıkmaya başlamıştı.

“Ayakkabılarını çıkartsan iyi olacak” dedi Bill.

“Çorap giymedim.”

“Ayakkabılarını çıkarıp kurut; ben de çorap getireyim” dedi Bill ve tavan arasına çıktı. Nick onun yukarıda yürüdüğünü duyabiliyordu. Üst kat çatının altında açıktı ve Bill, babası ve bazen de Nick orada uyurlardı. Arka tarafta bir giyinme odası vardı. Karyolaları yağmurun altından alıp üzerlerine kauçuktan battaniyeler örtmüşlerdi.

Bill elinde bir çift kalın yün çorapla geldi.

“Çorapsız dolaşma zamanı bitti artık” dedi.

“Yine giymek zorunda olmaktan nefret ediyorum” dedi Nick. Çorapları yukarı çekip kendini tekrar sandalyeye bıraktı ve ayaklarını ateşin önündeki paravana uzattı.

“Paravanı göçerteceksin” dedi Bill. Nick ayaklarını şöminenin yan tarafına doğru sarkıttı.

“Okuyacak bir şeylerin var mı?”

“Sadece gazete.”

“Cards⁴⁰ ne yapmış?”

“Giants'la üst üste iki karşılaşma yapacaklarmış.”

“Onlar için çantada keklik olmalı bu.”

“Resmen Tanrı vergisi” dedi Bill. “McGraw ligdeki tüm iyi oyuncuları aldığı sürece çocuk oyuncağı.”

“Hepsini satın alamaz” dedi Nick.

39) Turba: Bataklik kömürü. (ç.n.)

40) The Cards: St. Louis Cardinals beyzbol takımının kısa adı. (ç.n.)

“İstediklerinin hepsini alıyor” dedi Bill. “Ya da mutsuz olmalarını sağlıyor ki kendisine satsınlar.”

“Heinie Zim⁴¹ gibi” diye onayladı Nick.

“O mankafa çok işe yarayacak.”

Bill ayağa kalktı.

“Vuruşları iyi” diye atıldı Nick. Ateşten vuran sıcaklık bacaklarını yakıyordu.

“Saha savunması da güzel” dedi Bill. “Ama maçları kaybediyor.”

“Belki de McGraw bunun için istiyordur onu” dedi Nick.

“Belki de” diye onayladı Bill.

“Her zaman bildiğimizden daha fazla şey dönüyor” dedi Nick.

“Tabii ki. Ama bu kadar uzakta olduğumuz düşünülürse yine de epey şey biliyoruz.”

“Atları görmeden daha iyi seçebilmek gibi aynı.”

“Aynen öyle.”

Bill viski şişesine uzandı. Kocaman eliyle şişenin tamamını kavradı ve Nick’in uzattığı bardağı doldurdu.

“Ne kadar su istersin?”

“Yarı yarıya.”

Yere, Nick’in sandalyesinin yanına oturdu.

“Güz fırtınaları başladığında güzel oluyor, değil mi?” dedi Nick.

“Harika oluyor.”

“Yılın en güzel zamanı” dedi Nick.

“Şehirde yaşamak cehennem gibi olurdu, değil mi?” dedi Bill.

“Şampiyonluk maçlarını izlemeyi istedim” diye cevapladı Nick.

“Eh, onlar artık ya New York ya da Philadelphia’da” dedi Bill. “Bize yaramıyor.”

“Cards bir kere olsun şampiyonluk flamasını alacak mı merak ediyorum.”

“Biz göremeyiz herhalde” dedi Bill.

“Of, çılgına dönerlerdi herhalde” dedi Nick.

41) Heinie Zimmerman: 1887-1969 yılları arasında yaşamış, Chicago Cubs ve New York Giants takımlarında oynamış beyzbol oyuncusu. (ç.n.)

“Şu tren kazasını geçirmeden önce nasıl da iyi gidiyorlardı hatırlıyor musun?”⁴²

“Harbiden ya!” diye hatırladı Nick.

Bill pencerenin altındaki masaya uzanıp, kapıyı açmaya gittiği sırada ters bıraktığı kitabı aldı. Bir elinde içkisi, diğerinde kitap, Nick’in sandalyesine yaslandı.

“Ne okuyorsun?”

“*Richard Feverel*.”

“Beni pek sarmamıştı.”

“Bence idare eder” dedi Bill. “Kötü bir kitap sayılmaz Wemedge.”

“Benim okumadığım başka ne var sende?” diye sordu Nick.

“*Forest Lovers*’ı okumuş muydun?”

“Evet. Her gece yatağa kılıfsız bir kılıcı aralarına alıp girdikleri kitap.”

“İyi kitaptır o Wemedge.”

“Muhteşem bir kitap. Yalnız o kılıcın ne işe yarayacağını hiç anlayamamışımdır. Keskin kenarının hep yukarıda durması gerekir çünkü düz durursa tam üzerine bile yuvarlansan hiçbir şey olmaz.”

“O bir sembol” dedi Bill.

“Elbette öyle” dedi Nick, “ama gerçekçi değil.”

“*Fortitude*’u okumuş muydun?”

“İyidir o” dedi Nick. “Gerçek kitap o işte. Babasının sürekli peşinde olduğu kitap. Walpole’un başka kitabı var mı sende?”

“*The Dark Forest*” dedi Bill. “Rusya’yla ilgili.”

“Rusya hakkında ne biliyor ki?” diye sordu Nick.

“Bilmem. Bu adamların sağı solu belli olmaz. Belki de çocukken orada yaşamıştır. Bu konuda epey bilgili çünkü.”

“Onunla tanışmak isterdim” dedi Nick.

“Ben Chesterton’la tanışmak isterdim” dedi Bill.

“Keşke şu an burada olsaydı” dedi Nick. “Onu yarın ‘Voix’e⁴³ balık tutmaya götürürdük.”

“Balığa gitmek ister miydi acaba?” dedi Bill.

42) St. Louis Cardinals takımı oyuncuları 11 Temmuz 1911’de, birinci olmalarına üç maç kalmışken, Philadelphia’dan Boston’a giderken bir tren kazası geçirdiler. Oyunculardan hiçbiri ciddi şekilde yaralanmadı ama takım bir daha kendini toparlayamadı ve sezonu beşincilikle kapattı. (ç.n.)

43) Charlevoix: ABD’nin Michigan eyaletinde bir şehir. (ç.n.)

"Tabii ki" dedi Nick. "Görebileceğin en baba adam olmalı. 'Flying Inn'i hatırlıyor musun?

'Cennetten çıkmış bir melek

Başka bir şey verecek olursa sana içecek,

Teşekkür et iyi niyeti için

Ve git lavaboya boca et."

"Haklısın" dedi Nick. "Sanırım Walpole'dan daha iyi bir adam."

"Ah, evet, daha iyi bir adam" dedi Bill. "Ama Walpole daha iyi bir yazar."

"Bilmiyorum" dedi Nick. "Chesterton bir klasik."

"Walpole da öyle" diye ısrar etti Bill.

"Keşke ikisi de burada olsaydı" dedi Nick. "İkisini de yarın 'Voix'e balık tutmaya götürürdük."

"Hadi sarhoş olalım" dedi Bill.

"Tamam" diye onayladı Nick.

"Babam umursamaz" dedi Bill.

"Emin misin?" dedi Nick.

"Evet" diye yanıtladı Bill.

"Ben şu an biraz sarhoşum zaten" dedi Nick.

"Sarhoş değilsin" dedi Bill.

Yerden kalkıp viski şişesine uzandı. Nick bardağını uzattı. Bill viski doldururken o da gözünü kırpmadan bardağa baktı.

Bill bardağı yarısına kadar viskiyle doldurdu.

"Suyu kendin koy" dedi. "Bundan sadece bir bardak daha çıkar."

"Başka var mı peki?" diye sordu Nick.

"Bir sürü var ama babam sadece açık olanlardan içmemi istiyor."

"Tabii" dedi Nick.

"Dediğine göre insanı ayyaş yapan şey şişe açmakmış" diye açıkladı Bill.

"Doğru" dedi Nick. Etkilenmişti. Bu daha önce hiç aklına gelmemişti. İnsanı ayyaş yapan şeyin tek başına içmek olduğunu düşünmüştü hep.

"Baban nasıl?" diye sordu hürmetle.

"İyi" dedi Bill. "Arada biraz deliriyor."

“Müthiş bir adam” dedi Nick. Bardağına sürahiden su doldurdu. Su yavaşça viskiyle karıştı. Viskinin miktarı suyunkinden fazlaydı.

“Hem de nasıl” dedi Bill.

“Benim babam da fena değildir” dedi Nick.

“Ha şunu bileydin” dedi Bill.

“Hayatında ağzına bir damla içki koymadığını iddia ediyor” dedi Nick bilimsel bir gerçeği ortaya koyuyormuşçasına.

“Eh, ne de olsa adam doktor. Babamsa ressam. Arada fark var.”

“Çok özletiyor kendini” dedi Nick üzgün bir sesle.

“Pek belli” dedi Bill. “Her şeyin bir telafisi var.”

“Kendisi de söylüyor ne kadar özlediğini” diye itiraf etti Nick.

“Babam epey zor zamanlar geçirdi” dedi Bill.

“Her şey eşitleniyor” dedi Nick.

Ateşe bakıp bu derin gerçek üzerine düşünerek oturdular.

“Arka sundurmadan bir parça odun alıp geleyim ben” dedi Nick. Ateşin sönmek üzere olduğunu fark etmişti. Hem içkisini içip hem de pratik olabileceğini göstermek istiyordu. Her ne kadar babası ağzına tek damla içki koymamış olsa da, Nick’in Bill sarhoş olmadan sarhoş olmaya niyeti yoktu.

“Büyük kayın parçalarından birini getir” dedi Bill. O da bilinçli olarak pratik davranıyordu.

Nick elinde odunla mutfaktan geçerken mutfak masasında duran bir tavayı devirdi. Odunu bırakıp tavayı kaldırdı. İçinde suya bırakılmış kuru kayısılar vardı. Kayısıların hepsini –ki birkaç tanesi ocağın altına kaçmıştı– dikkatlice toplayıp tekrar tavaya koydu. Masanın yanındaki kovadan üzerlerine biraz daha su döktü. Kendiyle epey gurur duyuyordu. Tamamen pratik davranmıştı.

Elinde odunla içeri girdi. Bill sandalyesinden kalkıp onu ateşe atmasına yardım etti.

“Çok güzel bir odun” dedi Nick.

“Kötü havalar için saklıyordum” dedi Bill. “Böyle bir odun bütün gece yanar.”

“Sabah ateş yakmak için epey kor kalmış olacak” dedi Nick.

“Doğru” dedi Bill. Konuşma üst seviyeden devam ediyordu.

“Hadi birer tane daha içelim” dedi Nick.

“Şu dolapta bir açık şişe daha olacaktı” dedi Bill.

Köşede, dolabın önünde yere diz çöküp köşeli bir şişe çıkardı.

“Skotch”⁴⁴ dedi.

“Ben biraz daha su getireyim” dedi Nick ve tekrar mutfağa gitti. Kovadan kepçeyle aldığı soğuk kaynak suyunu sürahiye doldurdu. Salona dönerken karşısına çıkan bir aynada kendine baktı. Yüzü tuhaf görünüyordu. Aynadan kendisine bakan şahsa gülümsedi ve karşıdaki da ona sıırttı. Ona göz kırpıp yoluna devam etti. Yüz onun yüzü değildi ama bu bir şeyi değıştirmiyordu.

Bill içkileri koydu.

“Bu epey fazla olmuş” dedi Nick.

“Bizi bozmaz Wemedge” dedi Bill.

“Neye içiyoruz?” diye sordu Nick bardağını kaldırırken.

“Balık tutmaya içelim” dedi Bill.

“Tamam” dedi Nick. “Beyler, balık tutmaya.”

“Balıkçılığa” dedi Bill. “Her yerde.”

“Balıkçılık” dedi Nick. “İşte buna içiyoruz.”

“Beysboldan iyidir” dedi Bill.

“Karşılaştırılmaz bile” dedi Nick. “Laf beysbola nasıl geldi ki?”

“Yanlışlıkla oldu” dedi Bill. “Beysbol kaba insanların sporu.”

Bardaklarında ne varsa kafaya dikip bitirdiler.

“Hadi şimdi de Chesterton’a içelim.”

“Ve Walpole’a” diye araya girdi Nick.

Nick içkileri doldurdu. Bill suyu koydu. Birbirlerine baktılar. Kendilerini harika hissediyorlardı.

“Beyler” dedi Bill, “Karşınızda Chesterton ve Walpole.”

“Kesinlikle öyle beyler” dedi Nick.

İçtiler. Bill bardakları tekrar doldurdu. Şöminenin önündeki büyük sandalyelere oturdular.

“Çok akıllıca davrandın Wemedge” dedi Bill.

“Ne demek istiyorsun?” diye sordu Nick.

“Şu Marge meselesini halletme konusunda” diye cevapladı Bill.

“Öyle sanırım.”

44) İskoç viskisi. (ç.n.)

“Yapılabilecek başka bir şey yoktu. Ondan ayrılmasan, şu an eve dönmüş evlenmek için gereken parayı toparlamaya çalışıyor olurdun.”

Nick hiçbir şey söylemedi.

“Bir erkek evlendiği an mahvolmuş demektir” diye devam etti Bill. “Artık hiçbir şeyi yoktur. Hiçbir şeyi. Lanet olası tek bir şeyi bile yoktur. İş bitmiştir. Evlenenlerin halini sen de gördün.”

Nick hiçbir şey söylemedi.

“Hallerinden hemen anlarsın” dedi Bill. “Böyle evli barklı bir halleri olur. İşleri bitmiştir.”

“Evet” dedi Nick.

“Muhtemelen bitirmeyi beceremedikleri için” dedi Bill. “Ama her zaman karşına yeni birisi çıkar ve her şey yoluna girer. Âşık ol ama seni mahvetmelerine izin verme.”

“Doğru” dedi Nick.

“Eğer onunla evlenseydin, tüm ailesiyle evlenmek zorunda kalacaktın. Annesini ve evlendiği o herifi düşünsene.”

Nick başıyla onayladı.

“Sürekli evde dolandıklarını ya da pazar günleri onlara yemeğe gittiğinizi ve onları yemeğe çağırdığınızı ve annesinin sürekli Marge’a ne yapması ve nasıl davranması gerektiğini söylediğini düşünsene.”

Nick ses çıkarmadan oturuyordu.

“Paçayı iyi kurtardın” dedi Bill. “Artık kendi gibi biriyle evlenip bir yuva kurabilir ve mutlu olabilir. Nasıl suyla yağı karıştıramazsın, ben Stratton’lar için çalışan şu Ida’yla evlenmiş olsam o kadar uyumsuz olurdu işte. Muhtemelen kız bunu isterdi.”

Nick hiçbir şey söylemedi. İçkinin etkisi yavaş yavaş geçmiş ve onu yapayalnız bırakmıştı. Bill orada değildi. Nick ne şöminenin önünde oturuyor ne de ertesi sabah Bill ve babasıyla balığa gidiyordu. Sarhoş değildi. Tamamen geçmişti. Tek bildiği, bir zamanlar Marjorie’ye sahip olduğu ve artık onu kaybettiğiydi. O gitmiş, Nick de buna izin vermişti. Önemli olan tek şey buydu. Onu bir daha asla göremeyebilirdi. Muhtemelen de görmeyecekti. Her şey bitmişti. Tamamen.

“Hadi birer tane daha içelim” dedi.

Bill içkileri koydu. Nick biraz su ekledi.

“Eğer o yolu seçseydin, şu an burada olmazdık” dedi Bill.

Bu doğrudu. İlk planı eve dönüp bir iş bulmaktı. Sonra Mar-ge’in yanında olabilmek için bütün kışı Charlevoix’de geçirmeyi düşünmüştü. Şimdi ise ne yapacağını bilmiyordu.

“Muhtemelen yarın balığa bile çıkmıyor olurduk” dedi Bill. “Doğru kararı verdin.”

“Elimde değildi” dedi Nick.

“Biliyorum. Bu işler böyle yürüyor” dedi Bill.

“Birden her şey bitiverdi” dedi Nick. “Nedenini bilmiyorum. Elimde değildi. Üç gün süren şu rüzgârların birdenbire gelip ağaçlardaki tüm yaprakları dökmesi gibi.”

“Eh, sonuçta bitti işte. Önemli olan da bu” dedi Bill.

“Benim hatamdı” dedi Nick.

“Kimin hatası olduğunun bir önemi yok” dedi Bill.

“Evet, sanırım öyle” dedi Nick.

Önemli olan Marjorie’nin gitmiş ve Nick’in onu muhtemelen bir daha asla göremeyecek olmasıydı. Ona birlikte İtalya’ya gideceklerini söylemiş ve nasıl eğleneceklerini anlatmıştı. Birlikte gidecekleri yerler. Hepsini bitmişti artık. İçinden çıkıp giden bir şeyler.

“Bittiği sürece önemli olan tek şey bu” dedi Bill. “Diyorum ya Wemedge, ilişkiniz devam ederken çok endişeleniyordum. Sen doğru davrandın. Anladığım kadarıyla annesi felaket bir kadındı. Bir sürü insana ikinizin nişanlandığını söylemiş.”

“Nişanlı falan değildik” dedi Nick.

“Ama her yerde öyle olduğunuz konuşuluyordu.”

“Yapabileceğim bir şey yok” dedi. “Değildik.”

“Evlenmeyecek miydiniz?”

“Evet ama nişanlı değildik” dedi Nick.

“Arada ne fark var ki?” diye sordu Bill yargılayan bir tavırla.

“Bilmiyorum ama var.”

“Ben bir fark göremiyorum” dedi Bill.

“Peki” dedi Nick. “Hadi kafayı bulalım.”

“Tamam” dedi Bill. “İyice kafayı bulalım.”

“Kafayı bulup sonra da yüzmeye gidelim” dedi Nick.

Bardağı kafasına dikti.

“Onun için gerçekten çok üzgünüm ama ne yapabilirdim ki?” dedi. “Annesinin nasıl biri olduğunu sen de biliyorsun!”

“Korkunçtu” dedi Bill.

“Birden bitiverdi” dedi Nick. “Bu konuda konuşmamam lazım.”

“Bence de” dedi Bill. “Ben söyleyeceğimi söyledim bitti. Bir daha bu konuyu hiç açmayacağız. Bunu düşünmemelisin. Konuşursak tekrar kaptırabilirsin.”

Nick hiç böyle düşünmemişti. Halbuki ona her şey çok net gibi gelmişti. Bu da bir düşünceydi ve kendini daha iyi hissetmesine neden oldu.

“Elbette” dedi. “Böyle bir risk her zaman var.”

Artık mutluydu. Geri alınamayacak hiçbir şey yoktu. Cumartesi gecesi kasabaya inebilirdi. Henüz perşembeydi.

“Her zaman bir şans var” dedi.

“Kendine dikkat etmen gerekecek” dedi Bill.

“Edeceğim” dedi.

Mutlu hissediyordu kendini. Hiçbir şey bitmemişti. Hiçbir şeyin kaybolduğu falan yoktu. Cumartesi günü kasabaya inecekti. Kendini Bill bu konuda konuşmaya başlamadan önce olduğu gibi hafif hissediyordu. Her zaman bir çıkış yolu vardı.

“Hadi silahları alıp burnun oraya gidelim de babanı arayalım” dedi Nick.

“Tamam.”

Bill duvardaki askıdan iki av tüfeği aldı. Bir kutu da mermi açtı. Nick Mackinaw kabanını ve ayakkabılarını giydi. Ayakkabıları kuruyup sertleşmişti. Hâlâ epey sarhoştı ama zihni açıktı.

“Kendini nasıl hissediyorsun?” diye sordu.

“Harika” diye cevapladı Bill. “Biraz çakırkeyif oldum o kadar.” Süveterinin düğmelerini ilikliyordu.

“Sarhoş olmanın bir âlemi yok.”

“Evet, yok. Dışarı çıkmamız lazım.”

Kapıdan çıktılar. Rüzgâr epey sert esiyordu.

“Kuşların hepsi bu fırtınada yere serilecek” dedi Nick.

Meyve bahçesine doğru yürümeye başladılar.

“Bu sabah bir çulluk gördüm” dedi Bill.

“Bakarsın vururuz” dedi Nick.

“Bu rüzgârda olmaz.”

Dışarıdayken Marge olayı çok da trajik görünmüyordu artık gözüne. Hatta o kadar önemli bile değildi. Rüzgâr her şeyi alıp götürmüştü.

“Büyük gölün oradan esiyor” dedi Nick.

Rüzgârın içinde bir silah sesi duydular.

“Bu babam” dedi Bill. “Bataklığın orada.”

“Hadi biz de o tarafa gidelim” dedi Nick.

“Çayırın aşağısından gidip bir şey vurup vuramayacağımıza bakalım” dedi Bill.

“Tamam” dedi Nick.

Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Rüzgâr hepsini alıp götürmüştü aklından. Yine de isterse hâlâ cumartesi gecesi kasabaya gidebilirdi. Cepte böyle bir ihtimal olması iyi bir şeydi.

Altı kabine bakanını sabah altı buçukta bir hastanenin duvarının önünde vurdular. Avluda su birikintileri vardı. Avlunun taş döşemeleri üzerinde de ıslak ölü yapraklar. Yağmur çok şiddetliydi. Hastanenin tüm panjurları sıkı sıkı kapatılmıştı. Bakanlardan biri tifoya yakalanmıştı. İki asker onu merdivenlerden aşağı taşıyıp yağmura çıkardı. Onu duvara dayamaya çalıştılar ama adam oracıktaki bir su birikintisinin içine oturdu. Diğer beşi son derece sessiz bir şekilde duvarın önünde dikiliyordu. Nihayet subay askerlere adamı ayağa kaldırmanın bir faydası olmadığını söyledi. İlk yaylım ateşini açtıklarında, adam suyun içinde, başı dizlerinin üzerine düşmüş halde oturuyordu.

DÖVÜŞÇÜ

Nick ayağa kalktı. Bir şeyi yoktu. Yola, dönemeçte gözden kaybolan en arka vagonun ışıklarına baktı. Rayların iki yanında su vardı, sonrasında da lariks ağaçlarıyla çevrili bataklık.

Dizine dokundu. Pantolonu yırtılmış, derisi soyulmuştu. Elleri sıyrılmış, tırnakları yanmış kömür artıklarıyla dolmuştu. Rayların kenarına doğru yürüyüp, suya giden küçük yokuştan aşağı indi ve ellerini yıkadı. Soğuk suyun içinde, büyük bir dikkatle tırnaklarının içine giren pislikleri temizledi. Sonra çömelip dizini yıkadı.

Ah şu iğrenç frenci herif. Bir gün eline geçirecekti onu. Kendisini tekrar tanıyacaktı o zaman. Doğru olan da buydu.

“Buraya gel evlat” dedi. “Sana bir şey vereceğim.”

Tongaya düşmüştü işte. Ne kadar da çocukça bir şeydi bu yaptığı. Bir daha asla bu şekilde kandıramayacaklardı onu.

“Buraya gel evlat sana bir şey vereceğim.” Sonra güüüüm ve kendini rayların yanında ellerinin ve dizlerinin üzerinde buldu.

Nick gözünü ovuşturdu. Davul gibi olacaktı belli ki ve moraracaktı. Daha şimdiden ağrıyordu. Ah o lanet olası frenci herif.

Parmaklarını gözünün üzerindeki şişlikte gezdirdi. Ah, sonuçta sadece morarmış bir gözdü. Bu olaydan ona kalan tek şey bu olmuştu. Hem de çok ucuza. Görebilmeyi isterdi. Ama suya baktığında göremedi. Hava kararmıştı ve o da her yere çok uzaktı. Ellerini pantolonuna silip ayağa kalktı; sonra da raylara çıkan toprak seti tırmandı.

Raylardan yürümeye koyuldu. Rayların çakılları iyi döşenmişti ve yürümeyi kolaylaştırıyordu. Traverslerin arasına sıkıştırılmış kum ve çakıl sayesinde sağlam basabiliyordu ayağını. Islak zeminde yükseltilmiş yollara benzeyen pürüzsüz demiryolu hattı bataklığın içinden geçerek ilerliyordu. Nick bu hat boyunca yürüdü. Bu yol onu bir yerlere götürmeliydi.

Yük treni Walton Kavşağı'nın dışındaki açıklık alana yaklaşıp da yavaşladığında, Nick trene asılmıştı. Tren hava kararmaya baş-

ladığında, üzerinde Nick'le birlikte, Kalkaska'nın içinden geçmişti. Şimdi büyük ihtimalle Mancelona yakınlarındaydı. Beş-altı kilometrelik bataklık. Traverslerin arasındaki denge bozulmasın diye raylar boyunca ağır ağır yürüdü. Bataklık, yükselmekte olan sisin içinde bir hayalet gibi kalmıştı. Nick'in gözü ağrıyordu ve karnı açtı. Kilometrelerce demiryolunu ardında bırakarak devam etti uzun yürüyüşüne. Bataklık rayların her iki yanında da aynı görünüyordu.

İleride bir köprü vardı. Nick köprüyü geçerken çizimleri demirin üzerinde yankılanarak çınladı. Aşağıda, traverslerin yarıkları arasından simsiyah görünüyordu. Nick gevşek duran çivilerden birini tekmeleyip suya attı. Köprünün ilerisinde tepeler vardı. Demiryolunun her iki yanında kapkaranlık uzanan yüksek tepeler. Nick rayların yukarısında bir ateş gördü.

Demiryolundan yukarı çıkıp dikkatle ateşin olduğu yere yaklaştı. Ateş, rayların bir yanının ilerisinde, toprak demiryolu setinin aşağısındaydı. Nick'in uzaktan gördüğü şey ateşin ışığıydı yalnızca. Raylar bir yarığın içinden çıkıyor ve ateşin yandığı yerde kırlar başlayıp ormanın içine doğru çekiliyordu. Nick dikkatlice setten aşağı inip ağaçların arasında ateşin olduğu yere ulaşmak için ormana daldı. Bu bir kayın ormanıydı ve ayaklarının altında kayın kozalaklarını hissederek ağaçların arasından yürüdü. Ateş şimdi daha parlak görünüyordu; hemen ağaçların kenarındaydı. Ateşin yanında bir adam oturuyordu. Nick ağacın arkasında durup onu izledi. Adam yalnız gibi görünüyordu. Başını ellerinin arasına almış, ateşi seyredererek öylece duruyordu. Nick ağacın arkasından çıkıp ateşin ışığına doğru yürüdü.

Adam oturmuş ateşe bakıyordu. Nick epey yakınına geldiğinde de yerinden kımıldamadı.

"Merhaba!" dedi Nick.

Adam başını kaldırdı.

"O göz nasıl morardı öyle?" dedi.

"Frencinin teki vurdu."

"Ormanın içinden geçen yük trenindeki mi?"

"Evet."

"Gördüm o orospu çocuğunu" dedi adam. "Yaklaşık bir buçuk saat önce geçti buradan. Vagonların tepesinde yürüyüp elini kolunu sallaya sallaya şarkı söylüyordu."

“Piç kurusu!”

“Seni dövme kendini iyi hissettirmiş olmalı” dedi adam ciddi bir tonla.

“Ben de onu döveceğim.”

“Buradan geçtiği bir ara bir kayayla hallet işini” diye salık verdi adam.

“Halledeceğim.”

“Sertsin demek ha?”

“Hayır” diye yanıtladı Nick.

“Siz çocuklar hep sertsiniz.”

“Öyle olmaya mecbursun” dedi Nick.

“Ben de onu diyorum işte.”

Adam Nick’e bakıp gülümsedi. Nick ateşin alevinde onun yüzünün çarpık çurpuk olduğunu gördü. Burnu içine çökmüştü, gözleri yarık yarıktı ve dudaklarının şekli de bir tuhaftı. Nick bunların hepsini bir anda fark etmedi; yalnızca adamın yüzünün yaralı ve yamru yumru olduğunu görmüştü. Rengi macun gibiydi. Alevlerin ışığında ölü gibi görünüyordu.

“Suratımı beğenmedin mi yoksa?” diye sordu adam.

Nick utanmıştı.

“Beğendim tabii” dedi.

“Şuna bak!” dedi adam kasketini çıkarırken.

Adamın tek bir kulağı vardı ve o da kalınlaşmış ve başının bir yanına sıkıca yapışmıştı. Diğer kulağın olması gereken yerde ufak bir parça vardı.

“Hiç böylesini görmüş müydün?”

“Hayır” dedi Nick. Biraz midesi bulanmıştı.

“Buna dayanabilirim evlat” dedi adam. “Yoksa dayanamayacağımı mı düşünüyorsun ha evlat?”

“Ne münasebet.”

“Hepsi üzerime çullanabilir” dedi küçük adam. “Bana bir şey yapamazlar.”

Nick’e baktı. “Otur” dedi. “Yemek ister misin?”

“Hiç uğraşma” dedi Nick. “Kasabaya gidiyorum.”

“Dinle beni” dedi adam. “Bana Ad de.”

“Tamam!”

“Dinle” dedi küçük adam. “Ben pek iyi sayılmam.”

“Sorun nedir?”

“Deliyim.”

Kasketini taktı. Nick’in gülesi gelmişti.

“Gayet iyisin” dedi.

“Hayır, değilim. Deliyim ben. Dinle beni, sen hiç delirdin mi?”

“Hayır” dedi Nick. “Nasıl başlar?”

“Bilmiyorum” dedi Ad. “Başladığında anlamıyorsun. Beni tanıyorsun, öyle değil mi?”

“Hayır.”

“Adım Ad Francis.”

“Gerçekten mi?”

“İnanmıyor musun?”

“İnanıyorum.”

Nick bunun doğru olması gerektiğini biliyordu.

“Onları nasıl dövdüğümü biliyor musun?”

“Hayır” dedi Nick.

“Benim kalbim yavaş atıyor. Dakikada yalnızca kırk kere. Getir elini.”

Nick tereddüt etti.

“Hadi” dedi adam Nick’in elini kavrarken. “Bileğimi tut. Parmaklarını koy şuraya.”

Küçük adamın bileği kalındı ve kasları kemiğin üzerinde şişkinlik yapıyordu. Nick parmaklarının altında ağır ağır atan nabızı hissetti.

“Saatin var mı?”

“Yok.”

“Benim de” dedi Ad. “Saat olmayınca pek anlamı olmuyor.”

Nick adamın bileğini bıraktı.

“Dinle” dedi Ad Francis. “Tekrar tut bileğimi. Sen say, ben de altmışa kadar sayayım.”

Yavaş ve sert zonklamayı parmaklarının altında hisseden Nick saymaya başladı. Küçük adamın ağır ağır ve yüksek sesle “Bir, iki, üç, dört, beş...” diye saydığını duyuyordu.

“Altmış” diyerek saymayı bitirdi Ad. “Bir dakika eder. Sen ne saydın?”

“Kırk” dedi Nick.

“Doğru” dedi Ad neşeli bir şekilde. “Asla hızlanmıyor.”

Demiryolu setinden aşağı bir adam atladı ve ateşin olduğu açıklığa doğru geldi.

“Selam Bugs!” dedi Ad.

“Selam!” diye yanıtladı Bugs. Bu bir zenci sesiydi. Nick yürüyüşünden onun zenci olduğunu anladı. Adam onlara arkasını dönüp ateşe doğru eğildi. Sonra doğruldu.

“Bu arkadaşım Bugs” dedi Ad. “O da delidir.”

“Tanıştığımıza sevindim” dedi Bugs. “Neredenim dedin?”

“Chicago” dedi Nick.

“Güzel bir şehirdir orası” dedi zenci. “Adını duyamadım?”

“Adams. Nick Adams.”

“Hiç delirmediğini söylüyor Bugs” dedi Ad.

“Bekleyip görsün o zaman” dedi zenci. Ateşin yanında bir paketi açmakla uğraşıyordu.

“Ne zaman yiyeceğiz Bugs?” diye sordu profesyonel boksör.

“Hemen şimdi.”

“Aç mısın Nick?”

“Hem de kurt gibi.”

“Duydun mu Bugs?”

“Olup bitenin çoğunu duyuyorum.”

“Onu sormadım sana.”

“Evet. Beyefendinin ne sorduğunu duydum.”

Bir tavaya jambon dilimleri diziyordu. Tava ısındıkça yağ cızırdamaya başladı ve Bugs uzun zenci bacaklarıyla ateşin üzerine doğru eğilerek jambonları ters çevirip tavaya yumurta kırdı, sonra da tavayı hafifçe iki yana yatırıp yumurtaların sıcak yağla karışmasını sağladı.

“Şu çantadan ekmek çıkarıp birkaç dilim keser misiniz Bay Adams?” dedi Bugs ateşten onlara doğru dönerek.

“Tabii.”

Nick çantaya uzandı ve bir somun ekmek çıkardı. Altı dilim kesti. Ad onu izleyip öne eğildi.

“Bıçağını alayım Nick” dedi.

“Hayır alamazsın” dedi zenci. “Bıçağınıza sahip çıkın Bay Adams.”

Boksör tekrar yerine oturdu. “Ekmeği bana getirir misiniz Bay Adams?” diye sordu zenci. Nick adamın dediğini yaptı.

“Ekmeğinizi jambonun yağına batırmayı sever misiniz?” diye sordu.

“Hem de nasıl!”

“Belki de biraz daha beklemeliyiz. Yemeğin sonunda daha güzel olur. Buyrun.”

Zenci bir dilim jambonu ekmeklerin üzerine koyup en tepeye de tavadan bir yumurta kaydırdı.

“Şunu sandviç yapın lütfen ve Bay Francis’e uzatın.”

Ad sandviçi alıp yemeye başladı.

“Dikkat et, yumurta akıyor” diye uyardı zenci. “Bu sizin Bay Adams. Kalanı da benim.”

Nick sandviçten bir ısırık aldı. Zenci karşısında, Ad’in yanında oturuyordu. Sıcak, kızarmış jambon ve yumurta nefisti.

“Bay Adams iyi acıkmış” dedi zenci. Nick’in eski bir şampiyon dövüşçü olarak ismen tanıdığı küçük adam sessizdi. Zencinin bıçakla ilgili söylediklerinden sonra hiç konuşmamıştı.

“Size sıcak jambon yağına batırılmış bir dilim ekmek verebilir miyim?” dedi Bugs.

“Çok teşekkürler.”

Küçük beyaz adam Nick’e baktı.

“Siz de alır mısınız Bay Adolph Francis?” dedi Bugs tavayı göstererek.

Ad cevap vermedi. Nick’e bakıyordu.

“Bay Francis?” dedi zencinin yumuşak sesi.

Ad cevap vermedi. Nick’e bakıyordu.

“Sizinle konuşuyorum Bay Francis” dedi zenci yumuşak bir ses tonuyla.

Ad hâlâ Nick’e bakıyordu. Kasketini gözlerine kadar indirmişti. Nick gerilmişti.

“Nasıl olur da böyle davranırsın?” diye sert bir ses geldi kasketin altından Nick’e doğru.

“Kim olduğunu sanıyorsun sen? Küstah bir piç kurusundan başka bir şey değilsin. Seni kimsenin davet etmediği bir yere gelip bir adamın yemeğini yiyor, sonra da senden bıçağını ödünç istediğinde küstahlaşıveriyorsun.”

Ters ters Nick’e baktı. Yüzü bembeyazdı ve gözleri de kasketinin altında neredeyse görünmez olmuştu.

“Komik herifmişsin. Kim senden buraya gelip maydanoz olmanı istedi ki?”

“Hiç kimse.”

“Çok haklısın, hiç kimse. Kimse sana burada kal da demedi. Buraya gelip yüzümle ilgili küstah hareketlerde bulunuyorsun, purolarımı ve içkimi içiyorsun, sonra da küstah küstah konuşuyorsun. Bundan paçayı nasıl sıyracağını sanıyorsun ki?”

Nick hiçbir şey söylemedi.

“Dur ben söyleyeyim sana, seni korkak Chicagolu piç. Kıçına tekme yiyeceksin. Anladın mı?”

Nick geriledi. Küçük adam yavaşça ona doğru gelip sol ayağını öne sağ ayağını da onun yanına sürükleyerek dümdüz bir adım attı.

“Vur bana” dedi başını hareket ettirerek. “Hadi vurmaya çalış bana.”

“Sana vurmak istemiyorum.”

“Bu işten böyle kolay kurtulamazsın. Dayak yiyeceksin, anlıyorsun? Hadi, ilk sen vur.”

“Kes şunu” dedi Nick.

“Peki o zaman piç kurusu.”

Küçük adam başını eğip Nick’in ayaklarına baktı. Tam o sırada, o ateşten uzaklaşırken arkasından gelen zenci atlayıp adamın kafatasının alt kısmına hafifçe vurdu. Adam öne doğru düşünce Bugs da beze sarılı haldeki sopayı çimlerin üzerine attı. Küçük adam, yüzü çimlere gömülmüş halde yatıyordu. Zenci onu başı aşağı sarkacak şekilde kaldırıp ateşe taşıdı. Adamın yüzü kötü görünüyordu; gözleri açıktı. Bugs onu nazikçe yere yatırdı.

“Bana şu kovadaki suyu getirir misiniz Bay Adams?” dedi. “Korkarım ona biraz sert vurdum.”

Zenci, adamın yüzüne eliyle su sıçratıp hafifçe kulaklarını çekti. Gözler kapandı.

Bugs ayağa kalktı.

“Bir şeyi yok” dedi. “Endişelenecek bir şey yok. Kusura bakmanın Bay Adams.”

“Sorun değil.” Nick küçük adama bakıyordu. Sonra çimlerin üzerindeki sopayı görüp aldı. Tutulacak yeri son derece esnekti ve elinde eğilip bükülüyordu. Ağır ucuna bir mendil sarılmış, eskimiş siyah meşin.

“Sapı balina kemiğinden yapılma” diye gülümsedi zenci. “Bunlardan yapmıyorlar artık. Senin kendini ne kadar iyi koruyacağını bilemedim ve ne olursa olsun ona zarar vermeni ya da onda şu ankinden daha fazla iz bırakmanı istemedim.”

Zenci bir kez daha gülümsedi.

“Ona sen zarar verdin.”

“Bunun nasıl yapılacağını biliyorum çünkü. Hiçbir şey hatırlamayacak. Böyle olduğu zamanlarda onu normale döndürmek için bunu yapmaya mecburum.”

Nick hâlâ, ateşin ışığında gözleri kapalı yatan küçük adama bakıyordu. Bugs ateşe biraz odun attı.

“Onun için hiç endişelenmeyin Bay Adams. Onu daha önce pek çok kez bu halde gördüm ben.”

“Onu ne delirtti?”

“Ah, pek çok şey” dedi zenci ateşin oradan. “Kahveden bir fincan da size vereyim mi Bay Adams?”

Nick’e fincanı uzatıp yerde baygın yatan adamın başının altına koyduğu paltoyu düzleştirdi.

“Bir kere, çok fazla dayak yedi” dedi zenci kahvesini yudumlarken. “Ama bu onu biraz ahmaklaştırdı. Daha sonra kız kardeşi menajeri oldu ve gazetelerde sürekli ikisiyle ilgili yazılar çıktı. Kız ve erkek kardeşler, kadının erkek kardeşini nasıl sevdiği ve onun da kız kardeşini ne çok sevdiği ile ilgili. Ve sonra New York’ta evlendiler ve bu da pek çok tatsızlığa sebep oldu.”

“Bunu hatırlıyorum.”

“Elbette. Tabii ki onların kardeşliği tavşanlarınkinden farklı değildi ama her şekilde bundan hoşlanmayan bir sürü insan vardı

ve nihayetinde aralarında uyuşmazlıklar başladı ve bir gün kadın basıp gitti ve bir daha da geri dönmedi.”

Zenci kahvesini içip pembe avuç içiyle dudaklarını sildi.

“O da deliriverdi. Daha kahve alır mısınız Bay Adams?”

“Teşekkürler.”

“Kadını birkaç kere görmüştüm ben” diye devam etti zenci. “İnanılmaz hoş bir kadındı. Kardeşine ikizi olabilecek kadar çok benziyordu. Yüzü böyle parçalanmamış olsa Bay Francis hiç de kötü görünmezdi yani.”

Durdu. Hikâye bu kadardı anlaşılan.

“Onunla nerede tanıştın?” diye sordu Nick.

“Hapiste” dedi zenci. “Kadın onu terk ettikten sonra milletle kavga edip duruyordu; onlar da onu içeri tıktılar. Ben de bir adamı doğradığım için içerdeydim.”

Gülümsedi ve yumuşak bir sesle devam etti: “Ona hemen kanım kaydadı ve dışarı çıktığımda ziyaretine gittim. Benim deli olduğumu düşünmek istiyor, ben de umursamıyorum. Onunla birlikte olmayı seviyorum, ülkeyi dolaşmayı seviyorum ve bunun için hırsızlık yapmak zorunda kalmıyorum. Bir beyefendi gibi yaşamak hoşuma gidiyor.”

“N’apıyorsunuz peki?” diye sordu Nick.

“Ah, hiçbir şey. Sadece oradan oraya dolanıyoruz. Onun parası var.”

“Çok para kazanmış olmalı.”

“Tabii ki. Ama hepsini harcadı. Ya da ondan aldılar. Şimdi kadın para gönderiyor ona.”

Ateşi karıştırdı.

“Muazzam derecede iyi bir kadın” dedi. “Bay Francis’e ikizi olacak kadar çok benziyor.”

Zenci eğilip ağır ağır soluyarak yatan küçük adama baktı. Adamın sarı saçları alnına düşmüştü. Bozuk yüzü uyurken çocuksu bir hal almıştı.

“Onu her an uyandırabilirim artık Bay Adams. Sakıncası yoksa siz de gidin yavaştan. Konuksever değilmiş gibi görünmek istemem ama sizi tekrar görmek onu rahatsız edebilir. Onu yumruklamak

zorunda kalmaktan nefret ediyorum ama bir kere böyle oldu mu yapılacak başka bir şey olmuyor. Onu bir anlamda insanlardan uzak tutmam gerekiyor. Sorun etmezsiniz bunu, değil mi Bay Adams? Yoo, bana teşekkür etmeyin Bay Adams. Aslında sizi onunla ilgili uyarırdım ama sizi çok sevmiş görünüyordu ve ben de sorun çıkmayacağını düşündüm. Demiryolunun üç kilometre kadar yukarısında bir kasaba var. Mancelona diyorlar adına. Hoşça kalın. Size gece burada kalın demeyi çok isterdim ama bu söz konusu bile değil. Jambon ve ekmeğin birazını yanınıza almak ister misiniz? Hayır mı? O zaman bir sandviç alın bari.” Tüm bunları alçak tondaki, pürüzsüz ve nazik zenci sesiyle söylemişti.

“Güzel. Eh hoşça kalın Bay Adams. Hoşça kalın ve bol şans!”

Nick ateşten uzaklaşıp demiryoluna giden açıklığı geçti. Ateş görüş alanından çıktığında kulak kabartıp dinledi. Zencinin alçak tondaki, yumuşak sesi geliyordu. Nick onun ne söylediğini duymadı. Sonra küçük adamın, “Başım korkunç ağrıyor Bugs” dediğini duydu.

“Yakında daha iyi hissedeceksiniz Bay Francis” diyerek sakinleştirmeye çalıştı onu zenci. “Şu sıcak kahveden bir fincan için yeter.”

Nick toprak sete tırmanıp rayların üzerinde yürümeye başladı. Elindeki jambonlu sandviçi fark edip cebine koydu. Raylar tepele-
rin içine kıvrılmadan önce geriye dönüp baktığında, açıklıkta yanan ateşin ışığını görebiliyordu.

Nick, sokaktaki makineli tüfek bombardımanına yakalanmasın diye onu sürükledikleri kilise duvarına yaslanmış oturuyordu. İki bacağını da beceriksizce öne uzatmıştı. Omurgasından vurulmuştu. Yüzü ter ve kir içindeydi. Güneş yüzünde parlıyordu. Çok sıcak bir gündü. Geniş sırtlı Rinaldi, eşyaları ortalığa saçılmış halde yüzüstü yatıyordu duvara karşı. Nick parıldayan gözlerle dosdoğru ileri baktı. Karşı taraftaki evin pembe duvarı çatıdan ayrılmıştı ve demir bir karyola yamulmuş bir şekilde sokağa doğru sarkıyordu. İki Avusturyalı evin gölgeindeki enkazın içinde cansız yatıyordu. Sokağın yukarısında başka ölümler de vardı. Kasabada işler ilerliyordu. İyi gidiyordu. Sedye taşıyıcıların gelmesi an meselesiydi artık. Nick dikkatlice başını çevirip Rinaldi'ye baktı. "Senta⁴⁵ Rinaldi. Senta. Sen ve ben kendi barışımıza imza attık." Rinaldi güçlükle nefes alarak güneşin altında yatıyordu. "Vatanseverler değil." Nick ter içinde gülümserken yavaşça başını çevirdi. Rinaldi moral bozucu bir dinleyiciydi.

45) (İtal.) Bak. (ç.n.)

KISACIK BİR ÖYKÜ

Sıcak bir Padua akşamında onu çatıya taşıdılar ve böylece o da kasabaya yukarıdan bakabildi. Gökyüzünde kırlangıçlar uçuyordu. Bir süre sonra hava karardı ve ışıldaklar ortaya çıktı. Diğerleri aşağı inip şişeleri yanlarına aldılar. O ve Luz, onların aşağıdaki balkondan gelen seslerini duyabiliyordu. Luz yatağın üstüne oturdu. Sıcak gecenin içinde serin ve zinde bir görüntüsü vardı.

Luz üç ay boyunca gece nöbetinde kaldı. Onlar da kadının bunu yapmasından memnundular. Adam ameliyat olacağı zaman onu ameliyat masasına hazırlayan Luz'du ve "dost mu lavman mı"⁴⁶ diye şakalaşmışlardı. Anestezi verildiğinde boşboğazlık edip saçma sapan şeyler söylememek için epey kastı kendini. Koltuklu değneği kullanmaya başladıktan sonra, Luz'un yataktan kalkması gerekmesin diye ateş ölçme işini kendi yapardı. Yalnızca birkaç hasta vardı ve hepsi de durumdan haberdardı. Hepsi Luz'u severdi. Koridorlardan geçip geri dönerken, Luz'u kendi yatağında yatarken hayal ederdi.

Cepheye dönmeden önce katedrale gidip beraber dua ederlerdi. Burası loş ve sessizdi ve dua eden başkaları da olurdu. Evlenmek istiyorlardı ama ne kilisede yapılan evlilik ilanı için yeterli zamanları ne de doğum belgeleri vardı. Aslında evli gibi hissediyorlardı ama bunu herkesin bilmesini istiyorlardı ve sırf bu olacak diye de sahip oldukları şeyi kaybedemezlerdi.

Luz ona ateşkesin sonrasına kadar hiç eline geçmeyen bir sürü mektup yazdı. On beş tanesi toplu halde cepheye geldi. O da hepsini tarihlerine göre sıralayıp peş peşe okudu. Hepsi de hastaneyle, onu ne kadar çok sevdiğiyle, onsuz idare etmenin nasıl da imkânsız ve geceleri onu özlemenin ne korkunç olduğuyla ilgiliydi.

Ateşkesten sonra eve dönüp iş bulması konusunda hemfikir diler; böylece evlenebileceklerdi. O iyi bir iş bulup kendisiyle bu-

46) Yazar burada İngilizcede "düşman" anlamına gelen "enemy" yerine "lavman" anlamına gelen "enema" sözcüğünü kullanarak "dost mu düşman mı" ifadesini "dost mu lavman mı" şeklinde bir söz oyununa çevirmiştir. (ç.n.)

luşmak için New York'a gelene kadar Luz eve gelmeyecekti. Anlaşılan o ki içki içmeyecekti ve Birleşik Devletler'de arkadaşlarını ya da başka herhangi birini de görmek istemiyordu. Tek isteği bir iş bulmak ve evlenmekti. Padua'dan Milano'ya giden trende, Luz'un eve hemen gelmek istemiyor olmasıyla ilgili tartışılar. Milano'daki istasyonda, vedalaşmaları gerektiğinde, öpüşüp ayrıldılar ama tartışma sonlanmamıştı. Bu şekilde vedalaştıkları için çok üzülmüştü.

Amerika'ya Cenova'dan kalkan bir tekneyle geçti. Luz bir hastane açmak için Pordenone'ye geri döndü. Orası ıssız ve yağmurluydu ve kasabada konuşlanmış bir *arditi*⁴⁷ taburu vardı. Kışın yağmur ve çamur içindeki kasabada yaşarken, taburdaki binbaşı Luz'a kur yapmaya başladı ve daha önce İtalyanlarla hiç karşılaşmamış olan Luz Amerika'ya mektup yazıp yaşadıkları şeyin bir gönül macerasından ibaret olduğunu söyledi. Luz üzgündü ve onun kendisini muhtemelen anlamayacağını biliyor ama belki bir gün affedeceğini ve ona minnet duyabileceğini düşünüyor ve hiç umulmadık bir şekilde, ilkbaharda evli olmayı umuyordu. Onu her zamanki kadar çok seviyordu ama bunun bir gönül macerasından ibaret olduğunun farkına varmıştı. Onun harika bir kariyeri olmasını umuyordu ve ona olan inancı tamdı. Bunun ikisi için de en iyisi olduğunu biliyordu.

Binbaşı Luz'la ilkbaharda, ya da başka bir zaman, evlenmedi. Luz bununla ilgili Chicago'ya yolladığı mektuba asla cevap alamadı. Kısa bir süre sonra, adam kullandığı taksiyle Lincoln Park'ın içinden geçerken büyük bir mağazada çalışan tezgâhtar bir kızdan belsoğukluğu kaptı.

47) Birinci Dünya Savaşı sırasında İtalyan Kraliyet Ordusu'nun seçkin fırtına birliklerine verilen ad. Sözcüğün, İtalyancada gözüpekler, korkusuzlar gibi bir anlamı vardır. (ç.n.)

–VII–

Fossaltâda bombardıman siperi paramparça ederken, o dümdüz yatmış, terden sıırılsıklam, yüce İsa beni kurtar buradan diye dua ediyordu. Sevgili İsa lütfen beni çıkar buradan. İsa lütfen lütfen lütfen İsa. Eğer beni öldürölmekten kurtarırsan ne dersen yapacağım. Sana inanıyorum ve dünyadaki herkese de tek önemli şeyin sen olduğunu söyleyeceğim. Lütfen lütfen sevgili İsa. Topçu ateşi hattın ilerisine kaydı. Siperi tekrar yapmaya gittik ve sabah güneş doğdu; sıcak, boğucu, neşeli ve sessiz bir gündü. Mestre'deki bir sonraki gece Villa Rossa'da üst kata beraber çıktığı kıza İsa'dan bahsetmedi. Ve asla herhangi başka birine de bahsetmedi.

ASKER YUVAYA DÖNDÜ

Krebs savaşı Kansas'taki bir Metodist üniversitesinden gitti. Cemiyetten kardeşleriyle birlikte çekilmiş, herkesin tam olarak aynı yükseklik ve tarzda yakalar taktığı bir fotoğrafı var. Deniz Kuvvetleri'ne 1917'de yazıldı ve ikinci bölüm 1919 yazında Ren'den dönene kadar da Birleşik Devletler'e geri gelmedi.

Onu Ren Nehri üzerinde iki Alman kızı ve başka bir onbaşıyla gösteren bir fotoğraf var. Üniformaları Krebs ve onbaşıya epey büyük görünüyor. Alman kızlar hiç güzel değil. Ren Nehri resimde görünmüyor.

Krebs Oklahoma'da doğup büyüdüğü kasabaya dönene kadar, kahramanların karşılanmaları sona ermişti. Çok geç gelmişti. Kasabadan askere yazılan erkeklerin hepsi dönüşlerinde şaşaalı bir şekilde karşılanmış ve epey bir histeri yaşanmıştı. Ama artık bu tepkiler sönmüştü. Görünüşe bakılırsa insanlar Krebs'in bu kadar geç, savaş bittikten yıllar sonra gelmesini son derece saçma buluyorlardı.

Belleau Wood, Soissons, Champagne, St. Mihiel ve Argonne'da bulunmuş olan Krebs başta hiçbir şekilde savaşla ilgili konuşmak istemiyordu. Daha sonra konuşma ihtiyacı hissetti ama şimdi de kimse dinlemek istemiyordu. Kasabası gerçeklerden heyecan duyamayacak kadar çok vahşet hikâyesi duymuştu. Krebs, birilerinin onu dinleme zahmetinde bulunması için yalan söylemek zorunda olduğunu gördü ve bunu iki kez yaptıktan sonra kendisinin de savaşı ve onunla ilgili konuşmaya karşı tepkisel olduğunu fark etti. Söylediği yalanlar yüzünden, savaşta başına gelen her şeye ilişkin bir tiksinti hissi oluşmuştu. Bunları düşündüğünde kendi içinde sakin ve net hissedebilmeyi başardığı tüm o zamanlar, çok çok öncekileri, o şeyi –bir erkeğin, başka bir şey de yapabilecek durumdayken, kolayca ve doğal şekilde yapabildiği tek şeyi– yaptığı o zamanlar, artık o güzel, değerli özelliklerini kaybetmişler, sonra kendileri de yok olup gitmişlerdi.

Söylediği yalanlar son derece önemsiz yalanlardı ve kendisine başka adamların gördüğü, yaptığı ya da duyduğu şeyleri atfetmeye ve her askere tanidik gelen birtakım uydurma olayları gerçekmiş gibi anlatmaya dayanıyordu. Uydurduğu yalanlar bile bilardo salonunda bir heyecan uyandırmıyordu. Argonne ormanında makineli tüfeklere zincirlenmiş halde bulunan Alman kadınlarla ilgili ayrıntılı hikâyeler dinlemiş olan veya zincire vurulmamış hiçbir Alman makineli tüfek nişancısını idrak edemeyen –veya vatanseverlikleri bunlara ilgi duymalarına izin vermeyen– tanidikları onun anlattıklarından hiç etkilenmiyordu.

Sahtelik ve abartının sonucu olarak yaşadıkları bir tiksinti duygusu olarak döndü Krebs'e ve arasıra gerçekten asker olmuş bir adamla karşılaştığında ve danslı bir partideki soyunma odasında birkaç dakikalığına konuştuklarında, kolaycacık diğer askerler arasındaki eski asker tavrına bürünüyordu: sürekli berbat ve mide bulandırıcı bir şekilde korktuğu hale. Bu şekilde, her şeyini kaybetti.

Bu zamanlarda, yani yazın sonlarında, geç saate kadar yatakta kalır, sonra kalkıp kütüphaneden kitap almak için kasabaya yürür, eve dönüp öğle yemeği yer ve sıkılana kadar kapının önündeki verandada kitap okur, sonra da kasabaya inip günün en sıcak saatlerini serin ve karanlık bilardo salonunda geçirirdi. Bilardo oynamayı seviyordu.

Akşamları biraz klarnet çalışır, kasabada dolandır, kitap okur ve sonra yatar. Kendisinden küçük iki kız kardeşinin gözünde hâlâ bir kahramandı o. Annesi de istese kahvaltısını yatağa bile getirirdi. O yatarken sık sık odasına gelip savaşı anlatmasını isterdi ama dik-kati çok çabuk dağılıyordu. Babası ise tarafsızdı.

Savaşa gitmeden önce Krebs'in aile arabasını kullanma izni olmamıştı asla. Babası emlak işindeydi ve müşterileri kırsala götürüp bir çiftlik arazisi göstermesi gerektiğinde arabanın elinin altında hazır beklemesini isterdi. Araba her zaman babasının ikinci katında ofisinin bulunduğu First National Bank binasının önünde dururdu. Şimdi, savaş bittikten sonra, hâlâ aynı araba duruyordu.

Kasabada değişen hiçbir şey yoktu; küçük kızların büyümüş olmalarının haricinde. Ama halihazırda tanımlanmış bağılıklar ve her an değişebilen düşmanlıklarla tanımlanan öyle karmaşık bir dünyada yaşıyorlardı ki Krebs kendisinde bunun içinde zorla bir

yer açacak gücü ya da cesareti bulamıyordu. Yine de kızlara bakmayı seviyordu. Bir sürü güzel genç kız vardı. Çoğu saçını kısacık kestirmişti. O savaşa giderken sadece küçük kızlar ya da çok hızlı koşanlar saçını kısa kestirirdi. Hepsi süveter ve yuvarlak, kabarık yakalı şömizye bluzlar giyyordu. Bu bir kalıp gibiydi. Verandada otururken onların sokağın diğer tarafından yürümelerini izlemeyi seviyordu. Ağaçların gölgeliklerinden yürümelerini seyretmeyi seviyordu. Süveterlerinin yukarisından çıkan yuvarlak ve kabarık yakaları seviyordu. İpek çoraplarını ve düz ayakkabılarını seviyordu. Kısa kesilmiş saçlarını ve yürüyüşlerini seviyordu.

Kasabaya indiği zaman ona çok da çekici gelmiyorlardı. Onları Yunanın dondurma dükkânında gördüğünde hoşuna gitmiyorlardı. Aslında onları, kendilerini istemiyordu. Karmaşıklardı çünkü. Başka bir şey vardı. Belli belirsiz bir şekilde, bir kız olsun istiyordu ama o kızı elde etmek için çaba göstermek zorunda kalmak istemiyordu. Hayatında bir kız olsun isterdi ama onu elde etmek için uzun zaman uğraşmak istemiyordu. Entrika ve oyunlara dahil olmak istemiyordu. Kur yapmak zorunda kalmak istemiyordu. Daha fazla yalan söylemek istemiyordu. Buna değmezdi.

Sonuçlarını istemiyordu. Bir daha hiçbir sonuç yaşamak istemiyordu. Hayatına sonuçlar olmadan devam etmek istiyordu. Hem zaten gerçekten ihtiyacı da yoktu bir kıza. Bunu ona ordu öğretmişti. Sanki hayatında bir kız olmak zorundaymış gibi davranmakta sorun yoktu. Bunu hemen herkes yapıyordu. Ama bu doğru değildi. Bir kıza ihtiyacınız yoktu. Komik olan buydu. İnsan önce kızların ona hiçbir şey ifade etmediğini, onları asla aklından geçirmediğini, kendisine dokunamayacaklarını söyleyip böbürlenirdi. Sonra ise kızlar olmadan yapamadığını, sürekli onlarla olmak zorunda olduğunu, onlarsız uykuya dalamadığını söyleyip böbürlenirdi.

Bunların hepsi yalandı. Her iki tarafinki de yalandı. Kızları düşünmezsen kızlara ihtiyacın da olmazdı. Bunu orduda öğrenmişti. Sonra eninde sonunda bir kız girerdi hayatına. Gerçekten bir kız için hazır olduğunda, her zaman bir kız girerdi hayatına. Bunu düşünmen gerekmezdi. Er ya da geç olurdu. Bunu orduda öğrenmişti.

Şimdi bir kız ona yaklaşıp ve konuşmak istemese, bu hoşuna giderdi. Ama burada, evde, her şey çok karışıktı. Bunların hepsiyle yine baş edemeyeceğini biliyordu. Bu zahmete değmezdi. Fransız

ve Alman kızlarıyla ilgili güzel olan şey buydu işte. Bu konuşma faslı olmazdı onlarla. Çok konuşamazdınız ve konuşmaya gerek de duymazdınız. Basitti her şey, arkadaştınız. Fransa'yı düşündü, sonra Almanya'yı düşünmeye başladı. Genel olarak Almanya'yı daha çok sevmişti. Almanya'dan ayrılmak istememişti. Eve dönmek istememişti. Ama gelmişti. Kapının önünde, verandada oturuyordu.

Yolun diğer tarafından yürüyen kızları beğeniyordu. Onların görünüşlerini Fransız ya da Alman kızlarınkinden daha çok seviyordu. Ama onların yaşadığı dünyayla Krebs'in dünyası aynı değildi. Onlardan biriyle birlikte olmayı isterdi. Ama buna değmezdi. Öyle güzel görünüyorlardı ki. Bunu seviyordu. Heyecan vericiydi. Ama tüm o konuşma olayına girmeyecekti. Bir kızla olmayı yeterince istemiyordu. Ama onlara bakmak hoşuna gidiyordu. Buna değmezdi. Tam da her şeyin tekrar iyiye gitmediği şu sıralarda değil.

Verandada oturup savaşla ilgili kitabını okudu. Bir tarih kitabıydı ve kendisinin de girdiği tüm çarpışmalarla ilgili şeyler anlatıyordu. Hayatında yaptığı en ilginç okumaydı. Keşke daha fazla harita olsaydı, diye düşündü. Daha sonra iyi çizilmiş, ayrıntılı haritalarla birlikte çıkacak gerçekten iyi tarih kitaplarını okumayı dört gözle bekliyordu. Şimdi gerçekten savaşla ilgili bir şeyler öğreniyordu. İyi bir asker olmuştu o. Farkı yaratan buydu.

Eve dönüşünden yaklaşık bir ay sonra bir sabah annesi odasına gelip yatağına oturdu. Elleriyle önlüğünü düzeltti.

“Dün gece babanla konuştum Harold” dedi. “Akşamları arabayı almanı istiyor.”

“Öyle mi?” dedi henüz tam uyanmamış olan Krebs. “Arabayı almamı ha?”

“Evet. Baban bir süredir akşamları, ne zaman istersen alabilmen gerektiğini düşünüyor ama bunu daha dün gece konuşabildik.”

“Bahse girerim onu buna sen zorlamışsındır” dedi Krebs.

“Hayır, bu meseleyi konuşmamız babanın fikriydi.”

“Tabii. Bahse girerim sen zorlamışsındır” dedi Krebs yatakta doğrulup oturarak.

“Kahvaltıya inecek misin Harold?” diye sordu annesi.

“Giyinir giyinmez” dedi Krebs.

Annesi odadan çıktı. O bir şeyler kızartırken babasının da elini yüzünü yıkayıp tıraş olduğunu ve aşağı kattaki yemek odasında kahvaltı etmek için üstünü giyindiğini duyabiliyordu. Kahvaltısını ederken kız kardeşi postayı getirdi.

“Vay Hare” dedi. “Seni ihtiyar uykucu. Ne için kalkıyorsun ki sen zaten?”

Krebs ona baktı. Onu seviyordu. En iyi kız kardeşiydi o.

“Gazeteyi aldın mı?” diye sordu.

Kız *The Kansas City Star*’ı uzattı ona. Krebs gazetenin sarılı olduğu kahverengi iplerden kurtulup spor sayfasını açtı. Gazeteyi dışa doğru katlayıp su dolu sürahiye dayadı ve mısır gevreği kâsesiyle de sabitledi. Böylece hem yiyip hem okuyabilecekti.

“Harold” dedi annesi kapı aralığında durduğu yerden, “Harold lütfen gazeteyi buruşturma. Baban *Star*’ı buruşturulmuş halde okuyamıyor.”

“Buruşturmam” dedi Krebs.

Kız kardeşi masaya oturup onu gazete okurken seyretmeye başladı.

“Bu öğleden sonra kapalı salonda oynayacağız” dedi. “Ben atıcıyım.”

“Güzel” dedi Krebs. “Eski kanat nasıl?”

“Erkeklerin pek çoğundan daha iyi atabiliyorum. Hepsine bunu bana senin öğrettiğini anlatıyorum. Diğer kızlar pek iyi sayılmaz.”

“Öyle mi?” dedi Krebs.

“Onlara senin sevgilim olduğunu söylüyorum. Sevgilim değil misin sen benim, Hare?”

“Kesinlikle.”

“İnsanın ağabeyi sırf ağabeyi olduğu için sevgilisi olamaz mı cidden?”

“Bilmiyorum.”

“Tabii ki biliyorsun. Sevgilim olamaz mıydın Hare, yani yaşım yeterince büyük olsa ve sen de isteseydin?”

“Elbette, şu anda da sevgilimsin.”

“Gerçekten öyle miyim?”

“Elbette.”

“Beni seviyor musun?”

“Hı-hı.”

“Hep sevecek misin peki beni?”

“Elbette.”

“Gelip nasıl oynadığımı izleyecek misin?”

“Belki.”

“Of ya Hare, sevmiyorsun sen beni. Sevseydin gelip oyunumu izlerdin.”

Krebs’in annesi mutfaktan yemek odasına geldi. Elindeki tabakların birinde iki tane sahandada yumurta ve biraz çıtır çıtır birkaç domuz pastırması dilimi, diğerinde de karabuğday keki vardı.

“Sen biraz çık Helen” dedi. “Harold’la konuşmak istiyorum.”

Yumurtalarla pastırmayı Krebs’in önüne koyup karabuğday keki için bir sürahide akça ağaç pekmezi getirdi. Sonra oğlunun karşısına oturdu.

“Keşke şu gazeteyi bir dakikalığına bıraksan Harold” dedi.

Krebs gazeteyi indirip katladı.

“Ne yapacağına karar verdin mi Harold?” diye sordu annesi gözlüklerini çıkararak.

“Hayır” dedi Krebs.

“Sence vakti gelmedi mi peki?” Annesi bunu kötü bir şekilde söylememişti. Ama endişeli görünüyordu.

“Hiç düşünmemiştim” dedi Krebs.

“Tanrı’nın herkes için bir işi vardır” dedi annesi. “Onun Krallığı’nda kimse boş durmaz.”

“Ben Onun Krallığı’nda değilim” dedi Krebs.

“Hepimiz Onun Krallığı’ndayız.”

Krebs her zamanki gibi mahcup olmuş ve içerlemişti.

“Son zamanlarda senin için o kadar çok endişeleniyorum ki Harold” diye devam etti annesi. “Maruz kaldığın baştan çıkarıcı şeyleri biliyorum. Erkeklerin ne kadar zayıf olduğunu da biliyorum. Senin öz büyükbabanın, benim öz babamın bize İç Savaş’la ilgili neler anlattığını biliyorum ve senin için hep dua ediyorum. Bütün gün senin için dua ediyorum, Harold.”

Krebs tabağında yağları donmaya başlayan pastırmaya baktı.

“Baban da endişeli” diye devam etti annesi. “Tutkunu kaybettiğini düşünüyor, hayatta belli bir amacın olmadığını. Yaşıtın Charley Simmons’ın iyi bir işi var ve yakında evleniyor. Çocukların hepsi yuva kuruyor artık; hepsi de bir yerlere gelmeye kararlı; Charley Simmons gibi çocukların cemiyetin beğenisini toplama yolunda olduklarını sen de görebilirsin.”

Krebs hiçbir şey söylemedi.

“Öyle bakma bana Harold” dedi annesi. “Seni sevdiğimizi biliyorsun ve ben de senin iyiliğin için işlerin nasıl yürüdüğünü anlatıyorum. Baban senin özgürlüğüne engel olmak istemiyor. Arabayı kullanmana müsaade olması gerektiğini düşünüyor. Şu tatlı kızlardan bazılarını arabayla gezdirmek istersen biz bundan mutluluk duyarız. Keyifli vakit geçirmeni istiyoruz. Ama cidden bir işe de başlaman lazım Harold. Baban neyle başlayacağını umursamıyor. Onun da dediği gibi, her iş onurludur. Ama bir yerden başlaman gerekiyor. Bu sabah seninle konuşmamı rica etti; sonra da gidip onu görebilirsin ofisinde.”

“Bu kadar mı?” dedi Krebs.

“Evet. Anneni sevmiyor musun oğlum?”

“Hayır” dedi Krebs.

Annesi masanın karşısından ona baktı. Gözleri parılıyordu. Ağlamaya başladı.

“Hiç kimseyi sevmiyorum” dedi Krebs.

Bir işe yaramazdı. Ona anlatamazdı, görmesini sağlayamazdı. Bunu söylemesi aptalcaydı. Tek yaptığı kalbini kırmak olmuştu. Yanına gidip kolunu tuttu. Kadın başını ellerinin arasına almış ağlıyordu.

“Öyle demek istemedim” dedi. “Sadece bir şeye kızmıştım. Seni sevmediğimi kastetmemiştim.”

Annesi ağlamaya devam etti. Krebs kolunu onun omzuna doladı.

“Bana inansan olmaz mı anne?”

Annesi başını iki yana salladı.

“Lütfen anne, lütfen. Lütfen bana inan.”

“Peki” dedi annesi tıkanarak. Başını kaldırıp ona baktı.

“Ben senin annenim” dedi. “Küçük bir bebekken kalbimin yanında tuttum seni.”

Krebs kendini çok kötü hissetti ve belli belirsiz bir mide bulantısı geldi.

“Biliyorum anneciğim” dedi. “Senin için iyi bir çocuk olmaya çalışacağım.”

“Diz çöküp benimle birlikte dua eder misin Harold?” diye sordu annesi.

Yemek masasının yanında diz çöktüler ve Krebs’in annesi dua etti.

“Şimdi de sen dua et Harold” dedi kadın.

“Edemem” dedi Krebs.

“Dene Harold.”

“Yapamam.”

“Benim senin için dua etmemi ister misin?”

“Evet.”

Böylece annesi onun yerine dua etti ve birlikte ayağa kalktılar ve Krebs annesini öpüp evden çıktı. Hayatının karmaşık hale gelmemesi için o kadar çok uğraşmıştı ki. Yine de hiçbir şey onu böylesine etkilememişti. Annesi için çok üzülmüştü ve o da Krebs’i yalan söylemek zorunda bırakmıştı. Kansas City’ye gidip bir iş bulacak, böylece annesi de kendini iyi hissedecekti. Bu durumdan kurtulması için yaşaması gereken bir sahne daha vardı belki. Babasının ofisine gitmeyecekti. Onu pas geçecekti. Hayatının sorunsuz geçmesini istiyordu. Tam da öyle gitmeye başlamıştı. Eh, şimdi bitmişti hepsi gerçi. Okulun oyun sahasına gidip Helen’i beysbol oynarken seyredecekti.

–VIII–

Sabahın ikisinde iki Macar Onbeşinci Sokak'la Grand Avenue'un köşesindeki bir puro dükkânına girdiler. Drevitts ve Boyle Onbeşinci Sokak'taki polis merkezinden bir Ford'la yola çıktılar. Macarlar da dört tekerli yük arabalarıyla geri geri bir ara sokaktan çıkıyorlardı. Boyle ateş edip bir tanesini koltuktan, diğerini de kasadan aşağı düşürdü. Drevitts iki adamın da öldüğünü fark edince korkuya kapıldı. Allah kahretsin Jimmy, dedi, bunu yapmaman gerekirdi. Bu bir ton bela açacak başımıza.

–Bunlar dolandırıcı, değil mi? dedi Boyle. İtalyan serserileri değil mi bunlar, ha? Kim sorun çıkaracak Tanrı aşkına?

–Tamam, belki bu seferlik öyle, dedi Drevitts ama onları geberirken İtalyan serserileri olduklarını nasıl anladın?

–Bu serserileri, dedi Boyle, bu İtalyan serserilerini bir mil öteden tanırım ben.

DEVİRİMCİ

1919'da İtalya'daki demiryollarında seyahat ediyordu ve yanında birlik karargâhından aldığı, üzerinde silinmez kopya kalemiyle, yoldaşlardan Budapeşte'de Beyazlar'ın⁴⁸ baskısı altında epey mağdur olan başka bir yoldaşa bir şekilde yardım etmesini istediklerinin yazılı olduğu kare şeklinde bir muşamba vardı. Bilet yerine bunu kullanmıştı. Son derece utangaç ve oldukça da gençti ve demiryolu görevlileri onu bir ekipten diğerine geçirip durdular. Hiç parası yoktu ve ona demiryolu lokantalarındaki tezgâhların arkasında yemek veriyorlardı.

İtalya'yı çok sevmişti. Güzel bir ülke, diyordu. İnsanların hepsi nazikti. Pek çok kasabaya gitmiş, epey yürümüş ve bir sürü tablo görmüştü. Giotto, Masaccio ve Pierro della Francesca reproduksiyonları satın almış ve bunları bir *Avanti*⁴⁹ kopyasına sararak taşımıştı. Mantegna'yı sevmemişti.

Bologna'da haber verince, bir adamı görmek için girmem gereken Romagna'ya onu da götürdüm. Beraber güzel bir yolculuk yaptık. Eylül başıydı ve sayfiye bölgeleri keyifliydi. O bir Macardı ve hem çok iyi hem de çok utangaç bir çocuktu. Horthy'nin⁵⁰ adamları ona kötü bazı şeyler yapmıştı. Bunun hakkında çok az konuştu. Macaristan'a rağmen dünya devrimine her anlamda inanıyordu.

“Tamam ama hareket İtalya'da nasıl gidiyor?” diye sordu.

“Berbat” dedim.

48) “Beyaz Terör”: 1919-1921 yılları arasında Macaristan'da “Beyazlar” denilen muhafazakâr devrim-karşıtı askerlerin, polis teşkilatı dağıldığı için ülkede kendilerine karşı koyabilecek herhangi bir güç olmamasından faydalanıp birçok komünist ve diğer sol görüşlüyü yargılamadan idam ettiği ve ülkenin içinde bulunduğu durumun gerekçesi oldukları bahanesiyle Yahudilere karşı saldırılar düzenlediği baskıcı şiddet dönemi. (ç.n.)

49) 1896'dan beri yayımlanan ve İtalyan Sosyalist Partisi'nin sesi olan günlük İtalyan gazetesi. (ç.n.)

50) Miklós Horthy de Nagybánya (1868-1957): 1 Mart 1920-15 Ekim 1944 tarihleri arasında Macaristan Krallığı Saltanat Vekili olarak görev yapan amiral ve devlet adamı. (ç.n.)

“Ama daha iyi olacak” dedi. “Burada her şeyiniz var. Burası kimsenin şüphe duymadığı tek ülke ve her şeyin başlangıcı olacak.”

Hiçbir şey söylemedim.

Bologna’ya vardığımızda, Milano trenine binip oradan da Aosta’ya gitmek ve İsviçre’ye uzanan geçidi yaya olarak geçmek üzere bizimle vedalaştı. Ona Milano’daki Mantegnalar’dan bahsettim. “Hayır” dedi utanarak; Mantegna’yı sevmiyordu. Ona Milano’da yemek yiyebileceği yerleri ve yoldaşların adreslerini yazdım. Bana çok teşekkür etti ama akli çoktan geçitte yürüyeceği âna kaymıştı. Hava iyiyken geçidin üzerinden yürüyüp gitmeye çok hevesliydi. Dağların sonbahardaki halini seviyordu. Onunla ilgili duyduğum son haber, İsviçrelilerin onu Sion yakınlarında hapse attığı yönünde oldu.

–IX–

İlk matador boynuzu kılıcı tuttuğu eline yiyince kalabalık onu yuhaladı. İkinci matadorun ayağı kayınca boğa onu karnından yakaladı. Matador tek eliyle boynuzla asılıp diğerini yere doğru sıkıca bastırdı ve boğa onu küt diye duvara çarpınca boynuz yerinden çıktı, adam da önce kumda boylu boyunca uzanıp sonra çok sarhoşmuş gibi ayağa kalktı ve onu taşıyan adamlara vurmaya çalışıp kılıcımı verin diye bağırırsa da bayılıp kaldı. Sonra çocuk çıktı; beş tane boğa öldürmesi gerekiyordu çünkü en fazla üç matador çıkabiliyordu ve son boğaya geldiğinde o kadar yorgundu ki kılıcı sokamadı bile. Kolunu kaldıracak hali kalmamıştı. Beş kez denedi; kalabalık çıt bile çıkarmıyordu çünkü bu iyi bir boğaydı ve görünüşe göre kazanan ya çocuk ya boğa olacaktı ve zafer nihayet çocuğun oldu. Kuma oturup kustu ve kalabalık bağırıp arenaya bir şeyler fırlatırken adamlar da çocuğun üzerine bir pelerin tuttular.

BAY VE BAYAN ELLİOT

Bay ve Bayan Elliot bir bebekleri olması için çok uğraşıyorlardı. Bayan Elliot'ın tahammül edebildiği kadar sık deniyorlardı. Evlendikten sonra Boston'da ve dönüş yolunda teknede denemişlerdi. Teknedeyken çok sık denememişlerdi çünkü Bayan Elliot'ın epey midesi bulanıyordu. Midesi bulanıyordu ve midesi bulandığında aynı Güneyli kadınlarınkı gibi bulanırdı midesi. Yani Birleşik Devletler'in güney kesiminden olan kadınlar. Gece yolculuk yapıp sabahları çok erken kalkmanın sonucunda, Bayan Elliot da tüm Güneyli kadınlar gibi deniz tutması karşısında hemencecik darmadağın oluyordu. Teknedeki pek çok insan onun Elliot'ın annesi olduğunu sanıyordu. Evli olduklarını bilen diğerleriye hamile olduğunu düşünüyordu. Aslında kırk yaşındaydı. Yolculuk etmeye başladığında yaşı hızla ilerlemiş ve birden çöküvermişti.

Elliot onunla, çay yaptığı dükkândaki uzun tanışma döneminin ardından onu bir akşam öptükten ve sonrasında haftalar boyunca onunla seviştikten sonra evlendiğinde, çok daha genç görünüyordu kadın; hatta sanki yaşı yok gibiydi.

Hubert Elliot evlendiğinde Harvard'da hukuk alanında lisanüstü çalışmaları yapıyordu. Yılda yaklaşık on bin dolar geliri olan bir şairdi. Çok uzun şiirleri çok hızlı bir şekilde yazıyordu. Yirmi beş yaşındaydı ve Bayan Elliot'la evlenene kadar hiçbir kadınla yatmamıştı. Saf kalmak istemişti; böylece karısına ondan da beklediği akıl ve beden saflığını verebilecekti. Bunu düzgün yaşamak olarak adlandırıyordu. Bayan Elliot'ı öpmeden önce birkaç kıza âşık olmuştu ve her seferinde, eninde sonunda, temiz bir hayat sürdüğünü söylemişti onlara. Bunun üzerine kızların hemen hepsi ona olan ilgilerini kaybetmişti. Kızların, onları pis bir çukura sürüklediklerini bilmeleri gereken adamlarla nişanlanıp evlenmeleri onu çok şaşırtıyor ve cidden dehşete düşürüyordu. Bir keresinde bir kıızı, üniversitede it herifin teki olduğuna neredeyse emin olduğu bir adama karşı uyarmak istemiş ve bu hiç de hoş olmayan sonuçlar doğurmuştu.

Bayan Elliot'ın adı Cornelia'ydı. Hubert'a Güney'de ailesinin içindeki takma adı olan Calutina'yı kullanmayı öğretmişti. Hubert'ın annesi Cornelia'yı evlendikten sonra eve getirdiğinde ağlamış ama yurtdışında yaşayacaklarını öğrendiğinde yüzü aydınlanmıştı.

Cornelia, "Seni sevgili tatlı çocuk" demiş ve kendisini onun için saf ve temiz tuttuğunu söylediğinde her zamankinden de sıkı sarılmıştı. Cornelia da saf ve temizdi. "Bir daha öyle öp beni" dedi.

Hubert böyle öpmeyi bir hemcinsinin bir keresinde anlattığı bir hikâyeyi dinlerken öğrendiğini anlatmıştı ona. Bunu denemekten çok keyif almıştı ve bunu olabildiğince iletmişlerdi. Bazen öpüşme süreleri uzadığında Cornelia ona kendisini gerçekten ona saklayıp saklamadığını soruyordu. Ve gelen cevap onu her seferinde heyecanlandırıyordu.

Başlangıçta Hubert'ın Cornelia'yla evlenmek gibi bir düşüncesi yoktu. Ona hiç o şekilde bakmamıştı. Kadın onun çok iyi arkadaşıydı. Sonra bir gün, Cornelia'nın kız arkadaşı dükkânın ön tarafındayken, onlar arkadaki küçük odada gramofon eşliğinde dans ediyorlardı ve Cornelia onun gözlerinin içine bakmış, o da onu öpmüştü. Evleneceklerine hangi ara karar verdiklerini hatırlayamıyordu. Ama evlenmişlerdi işte.

Evlendikleri günün gecesini Boston'da bir otelde geçirdiler. İki si de hayal kırıklığına uğramıştı ama Cornelia nihayetinde uyuyabildi. Hubert uyuyamadı ve birkaç kez dışarı çıkıp üzerinde düğün seyahati için satın aldığı yeni Jaeger sabahlığıyla otelin koridorunda bir aşağı bir yukarı yürüdü. Yürürken otel odalarının kapılarının dışındaki tüm ayakkabıları gördü, küçük ayakkabılar, büyük ayakkabılar. Bu birden kalbini hızlandırdı ve aceleyle odasına döndü ama Cornelia uyuyordu. Onu uyandırmak istemedi ve kısa sürede her şey yoluna girdi ve o da huzurlu bir uykuya daldı.

Ertesi gün annesini ziyaret ettiler ve bir sonraki gün de Avrupa'ya gitmek üzere denize açıldılar. Bebek yapmayı denemek mümkündü ama her ne kadar bir bebekleri olmasını dünyadaki her şeyden daha çok isteseler de, Cornelia buna çok fazla teşebbüs edemiyordu. Cherbourg'da karaya çıkıp Paris'e gittiler. Paris'te bebek yapmayı denediler. Sonra, bir yaz okulu bulunan ve teknede birlikte oldukları birkaç insanın daha önceden gittiği Dijon'a geçmeye karar verdiler. Dijon'da yapacak hiçbir şey olmadığını gördüler. Bu

arada Hubert bir sürü şiir yazıyor ve Cornelia da bunları onun için daktiloya çekiyordu. Hepsi de çok uzun şiirlerdi. Hubert hata konusunda çok katıydı ve tek bir tane bile görse bütün sayfayı baştan yazdırıyordu. Cornelia epey ağladı ve Dijon'dan ayrılmadan önce defalarca bebek yapmayı denediler.

Paris'e geldiler ve teknedeki arkadaşlarının çoğu da oraya geldi. Dijon'dan çok yorulmuşlardı ve her halükarda, Harvard, Columbia ya da Wabash'tan sonra Côte d'Or'daki Dijon Üniversitesi'nde de okuduklarını söyleyebileceklerdi. Pek çoğu, oralarda üniversite olsa Languedoc, Montpellier veya Perpignan'a gitmeyi tercih ederdi. Ama bunlar hep çok uzak yerler. Dijon ise Paris'ten yalnızca dört buçuk saat uzaklıkta ve trende de yemekli vagon var.

Birkaç gün boyunca, her zaman yabancılarla dolup taşan, soğanın karşı tarafındaki Rotonde'dan uzak durup Café du Dome'un etrafında oturdular ve sonra Elliotlar New York *Herald*'daki bir ilan aracılığıyla Touraine'de bir şato kiraladılar. Elliot'ın, zaman içinde şiirlerine hayranlık besler hale gelmiş birkaç arkadaşı vardı ve Bayan Elliot kocasını, çay dükkânındaki kız arkadaşını Boston'dan yanlarına getirtmesi için ikna etmeye çalıştı. Bayan Elliot'ın neşesi kız arkadaşı geldikten sonra epey yerine geldi ve ikisi defalarca birlikte iyice ağlayıp rahatladılar. Kız arkadaşı Cornelia'dan birkaç yaş büyüktü ve ona Honey⁵¹ diye hitap ederdi. O da çok eski Güneyli bir aileden geliyordu.

Üçü, Elliot'ın ona Hubie diyen birkaç arkadaşıyla birlikte Touraine'deki şatoya geçtiler. Touraine'in aynı Kansas gibi son derece düz ve sıcak bir yer olduğunu gördüler. Elliot'ın neredeyse bir kitaba yetecek kadar şiiri olmuştu artık. Bunları Boston'da yayımlayacaktı ve çoktan bir yayıncıya çek yollayıp anlaşma imzalamıştı bile.

Çok geçmeden arkadaşları Paris'e dönmeye başladı. Touraine başlangıçta görüldüğü gibi çıkmamıştı. Kısa süre sonra tüm arkadaşları genç, zengin ve evli olmayan bir şairle Trouville yakınlarındaki bir sahil beldesine gitmişti.

Orada hepsi çok mutluydu.

Elliot şatoda kalmaya devam etti çünkü orayı bütün yaz için kiralamıştı. O ve Bayan Elliot kocaman, sıcak yatak odasındaki koca-

51) (İng.) Tatlım. (ç.n.)

man, sert yatakta bir bebek yapmak için çok uğraştılar. Bayan Elliot on-parmak daktilo yazmayı öğreniyordu ama bu yöntemin hızıyla birlikte hatalarını da artırdığını gördü. Artık müsveddelerin hemen hepsini kız arkadaş daktilo ediyordu. Kız çok düzenli ve verimli çalışıyor ve bu işten keyif alıyor gibi görünüyordu.

Elliot beyaz şaraba merak sarmıştı ve onlardan ayrı, kendi odasında yaşıyordu. Geceleri bir sürü şiir yazıyor ve sabahları bitik görünüyordu. Bayan Elliot ve kız arkadaş kocaman ortaçağ yatağında birlikte uyuyorlardı artık. Birlikte epey bir ağlaşıp rahatlıyorlardı. Akşamları bahçede bir çınar ağacının altında oturup sıcak rüzgâr eşliğinde hep birlikte yemek yiyorlar, Elliot beyaz şarap içiyor ve Bayan Elliot'la kız arkadaş muhabbet ediyor, hepsi oldukça mutlu görünüyordu.

Beyaz atın bacaklarına sertçe vurdular ve hayvan dizlerine dayanarak ayağa kalktı. Pikador sargıları büküp eyere doğru çekti. Atın iç organları mavi bir salkım halinde sarkıyor ve hayvan eşkin gitmeye⁵² başladığında öne arkaya sallanıyordu; monolar⁵³ sırtımlarla hayvanın bacaklarının arkasına vuruyordu. At barrera⁵⁴ boyunca sarsılarak eşkin ilerledi. Kaskatı bir şekilde durdu ve monolardan biri dizginlerini tutup öne yürüttü onu. Pikador mahmuzlarıyla yere vurup öne eğildi ve mızrağını boğaya doğru salladı. Atın bacaklarının arasından düzenli olarak kan pompalanıyordu. Hayvan gergin bir şekilde sallanıyordu. Boğa hücum edip etmeme konusunda kararsızdı.

52) Atın dörttnal ile tırıs arasındaki hızlı yürüyüşü. (ç.n.)

53) (İsp.) Monosabio: Boğa güreşlerinde pikadorun ata binmesine ve gösteri devam ederken atını tutmasına yardım eden, matadorun başı derde girince boğayı oyalayan, çok az para karşılığında arenadaki en pis işleri yapan cesur arena görevlileri. (ç.n.)

54) (İsp.) Bariyer (ç.n.)

YAĞMURDA BİR KEDİ

Onlar sadece otele uğrayan iki Amerikalıydı. Odalarına gidip gelirken merdivenlerde yanlarından geçtikleri hiç kimseyi tanımyorlardı. Odaları ikinci kattaydı ve deniz görüyordu. Ayrıca parka ve savaş anıtına da bakıyordu. Parkta kocaman palmiyeler ve yeşil banklar vardı. Güzel havalarda mutlaka önünde resim sehpasıyla bir ressam olurdu. Ressamlar palmiyelerin büyümesini ve bahçelerle denize bakan otellerin parlak renklerini severlerdi. İtalyanlar savaş anıtını görmek için çok uzak yoldan gelirdi. Anıt bronzdan yapılmıştı ve yağmurda ışıldardı. Palmiyelerden sular damlar, çakıl taşlı patikada yağmur suları ufak göller oluştururdu. Dalgalar yağmurlu havalarda uzun bir hat halinde kırılır, kumsala doğru geri kayar ve sonra yağmurun altında tekrar uzun bir hat halinde kırılırdı. Otomobiller meydanadaki savaş anıtının yanından geçip gidiyordu. Meydanın karşı tarafında bir garson kafenin girişinde durmuş, boş meydana bakıyordu.

Amerikalı eş pencerenin önünde durmuş dışarı bakıyordu. Dışarıda, pencerelerinin hemen aşağısında kedinin biri, üzerinden sular damlayan yeşil masalardan birinin altına sinmişti. Hayvan, üzerine su gelmesin diye iyice tortop olmuştu.

“Aşağı inip o kediciği alacağım” dedi Amerikalı eş.

“Ben yaparım” dedi kocası yataktan.

“Hayır, ben alırım. Zavallı kediciğ bir masanın altında kuru kalmaya çalışıyor.”

Yatağın ayakucunda iki yastığa dayanmış haldeki kocası, elindekini okumaya devam etti.

“İslenme” dedi.

Amerikalı eş aşağı indi ve otelin sahibi kız ofisinin önünden geçerken ayağa kalkıp başıyla onu selamladı. Adamın masası ofisin en uzak köşesindeydi. Yaşlı ve epey uzun bir adamdı.

“*Il piove*”⁵⁵ dedi eş. Otelciyi seviyordu.

55) (İtal.) Yağmurlar. (ç.n.)

“Sì, sì, Signora, brutto tempo. Çok kötü bir hava.”

Loş odanın en uzak ucundaki masasının arkasında ayakta duruyordu. Kız onu seviyordu. Adamın herhangi bir şikâyeti ölümüne ciddiye almasını seviyordu. Ağırbaşlılığını seviyordu. Kendisine hizmet etmek istemesini seviyordu. Otelci olmakla ilgili düşüncelerini seviyordu. Yaşlı, sert yüzünü ve büyük ellerini seviyordu.

Onu sevmeye devam ederek kapıyı açtı ve dışarı baktı. Yağmur daha da artmıştı. Kauçuk pelerinli bir adam boş meydanı geçip kafeye yöneldi. Kedinin sağ tarafta olması lazımdı. Belki saçakların altından ilerleyerek ulaşabilirdi ona. O kapı aralığında dikilirken arkasında bir şemsiye açıldı. Odalarına bakan hizmetçi kızdı gelen.

“İslanmamalısınız” dedi gülümseyerek ve İtalyanca. Tabii ki otelci yollamıştı onu.

Hizmetçi şemsiyeyi tutarken kız da pencerelerinin altına gelene kadar çakıllı yolda ilerledi. Yeşil masa oradaydı, yağmurda iyice yıkanıp parlamıştı ama kedi gitmişti. Kız birden hayal kırıklığına uğradı. Hizmetçi kafasını kaldırıp ona baktı.

*“Ha perduto qualche cosa, Signora?”*⁵⁶

“Burada bir kedi vardı” dedi Amerikalı kız.

“Kedi mi?”

*“Sì, il gatto.”*⁵⁷

“Kedi mi?” deyip kakhaha attı hizmetçi. *“Yağmurda kedi, öyle mi?”*

“Evet” dedi, *“masanın altında.”* Ve devam etti: *“Ah, çok istiyordum onu. Küçük bir kedi istiyordum.”*

İngilizce konuştuğunda hizmetçinin yüzü kasılıyordu.

“Gelin, Senyora” dedi. *“İçeri girmemiz lazım. İslanacaksınız.”*

“Galiba öyle” dedi Amerikalı kız.

Çakıllı yoldan geri dönüp kapıdan geçtiler. Hizmetçi şemsiyeyi kapatmak için dışarıda kaldı. Amerikalı kız ofisin önünden geçerken patron masasından başıyla selam verdi. Kız küçücük ve gergin hissetti kendini. Patron onun kendisini çok küçük ama aynı zamanda çok önemli hissetmesine sebep oluyordu. Bir an için sanki çok önemli biriymiş gibi hissetmişti. Merdivenleri çıkmaya başladı. Odanın kapısını açtı. George yatakta kitap okuyordu.

56) (İtal.) Bir şey mi kaybettiniz Senyora? (ç.n.)

57) (İtal.) Evet, kedi. (ç.n.)

“Aldın mı kediyi?” diye sordu kitabı bırakıp.

“Gitmişti.”

“Nereye gitti acaba?” dedi adam okumaktan yorulan gözlerini dinlendirirken.

Kız yatağa oturdu.

“Çok istiyordum onu” dedi. “Neden bu kadar çok istiyordum bilmiyorum. Çok istiyordum o zavallı kedicigi. Yağmurda kalmış zavallı bir kedicik olmak hiç de eğlenceli bir şey değil.”

George kitabına dönmüştü.

Kız kalkıp makyaj masasındaki aynanın önüne oturdu ve bir el aynasından kendisine baktı. Profilini inceledi, önce bir yanını, sonra diğerini. Sonra da başının arkasını ve boynunu inceledi.

“Saçımı uzatsam iyi olmaz mıydı sence de?” diye sordu profilden kendine tekrar bakarak.

George başını kaldırdı ve kızın bir oğlan çocuğununki gibi kısacık kırpılmış ensesini gördü.

“Ben bu halini seviyorum.”

“Beni çok yoruyor” dedi. “Oğlan çocuğu gibi görünmek beni çok yoruyor.”

George yataktaki pozisyonunu değiştirdi. Kız konuşmaya başladığından beri bakışlarını ondan çevirmemişti.

“Gayet güzel görünüyorsun” dedi.

Kız aynayı makyaj masasına koyup pencereye gitti ve dışarı baktı. Hava kararıyordu.

“Saçımı arkaya doğru sıkı bir şekilde, dümdüz tarayıp başımın arkasında hissedebileceğim kocaman bir topuz yapmak istiyorum” dedi. “Kucağıma oturup onu sevdiğimde mırıldayan bir kedim olsun istiyorum.”

“Öyle mi?” dedi George yataktan.

“Ve kendime ait gümüşlerin olduğu bir masada yemek yemek istiyorum. Mumlar da olsun istiyorum. Ve ilkbahar olmasını istiyorum ve bir aynanın önünde saçlarımı fırçalamak istiyorum ve bir kedicik istiyorum ve yeni kıyafetler istiyorum.”

“Of, kapa çeneni de git bir şeyler oku” dedi George. Yine kitabına gömülmüştü.

Karısı pencereden dışarı bakıyordu. Hava epey kararmıştı artık ve palmyeler hâlâ yağmurla ıslanıyordu.

“Neyse ne, bir kedi istiyorum” dedi. “Bir kedi istiyorum. Hem şu an bir kedi istiyorum. Madem saçımı uzatamıyorum ya da eğlenemiyorum, en azından bir kedim olabilir.”

George dinlemiyordu. Kitabını okuyordu. Karısı, pencerenin önünde durmuş, ışığın vurduğu meydana bakıyordu.

Kapı çalındı.

“*Avanti*”⁵⁸ dedi George. Kitabından kafasını kaldırdı.

Gelen hizmetçi kızdı. Kucağında sıkı sıkı tuttuğu, aşağı doğru sarkmış kocaman bir tekir kedi vardı.

“Affedersiniz” dedi. “Patron bunu Signora’ya getirmemi söyledi.”

58) (İtal.) Gel. (ç.n.)

Kalabalık sürekli bağıyor ve arenaya ekmek parçaları fırlatıyordu. Sonra yastıklar ve deri şarap şişeleri atıp ıslık çalmaya ve bağırmaya devam ettiler. En sonunda boğa bu kadar yapış yapışlıktan o kadar yoruldu ki dizlerini kırıp yere uzandı ve cuadrilla'lerden⁵⁹ biri hayvanın boynuna doğru eğilip onu puntillo⁶⁰ ile öldürdü. Kalabalık barrerayı aşip toreronun⁶¹ yanına geldi. İki adam onu sıkıca tutup kafasının arkasındaki kuyruğu kestiler ve havada salladılar; sonra çocuğun biri saçı kapıp koşmaya başladı. Daha sonra adamı kafede gördüm. Esmer suratlı, çok kısa boylu bir adamdı ve epey sarhoştı. Zaten daha önce de böyle olmuştu, dedi. Ben hiç iyi bir boğa güreşçisi değilim.

59) Boğa güreşi takımı. (ç.n.)

60) (İsp.) Boğayı nakavt etmek için kullanılan geniş bıçaklı bir tür hançer. (ç.n.)

61) Boğa güreşçisi. (ç.n.)

SEZON DIŞI

Peduzzi otelin bahçesini belleyerek kazandığı dört liretle epey sarhoş olmuştu. Genç beyefendinin yolun aşağısına doğru geldiğini görmüş ve onunla esrarengiz bir şekilde konuşmuştu. Genç beyefendi yemek yemediğini ama öğle yemeğinin hemen ardından gitmek için hazır olacağını söyledi. Kırk dakika, bilemedin bir saat.

Köprünün yakınındaki cantina'da⁶² üç grappa⁶³ için daha ona verisiye vermişlerdi çünkü Peduzzi öğleden sonra yapacağı esrarengiz işle ilgili çok güveniyordu kendine. Güneşin bulutların arkasından çıkmaya başladığı ve yağmurun serpiőtirmeye başlamasıyla geri çekildiğı rüzgârlı bir gündü. Alabalık avlamak için harika bir gün.

Genç beyefendi otelden çıktı ve ona oltaları sordu. Eşi oltaları alıp arkadan mı gelmeliydi? “Evet” dedi Peduzzi, “bırak peőimizden gelsin.” Genç beyefendi otele geri girip karısıyla konuştu. O ve Peduzzi yürümeye başladılar. Genç beyefendinin omzunda bir çanta asılıydı. Peduzzi en az genç beyefendi kadar genç olan, mavi bir bere ve dağ botları giymiş kadının her iki elinde birleőtirilmemiş birer oltayla kendilerini takip ettiğini gördü. Onun öyle arkadan gelmesi Peduzzi'nin hoşuna gitmedi. “Signorina” diye seslendi genç beyefendiye göz kırparak, “buraya gelip bizimle yürüyün. Signora, buraya gelin hadi. Hepimiz birlikte yürüyelim.” Peduzzi Cortina sokağından üçü birlikte yürüsünler istiyordu.

Kadın asık suratlı bir halde arkadan gelmeyi sürdürdü. “Signorina” diye seslendi Peduzzi kibarca, “buraya yanımıza gelin.” Genç beyefendi arkaya dönüp bağırarak bir şey söyledi. Kadın da oyalanmayı bırakıp adımlarını hızlandırdı.

Peduzzi, kasabanın anacaddesinden geçerken karőılaőtıkları herkesi özenle selamladı. “*Buon di, Arturo!*” dedi şapkasını yana yatararak. Banka memuru Fascist café'nin kapısında durmuş gözünü ayırmadan ona bakıyordu. Dükkânların önünde üçlü-dörtlü grup-

62) (İtal.) şarap mahzeni. (ç.n.)

63) Üzüm posalarının damıtılmasıyla yapılan İtalyan içkisi. (ç.n.)

lar halindeki insanlar da bakışlarını bu üçlüye dikmişti. Yeni otelin temel inşaatında çalışan tozlu ceketli işçiler de onlar geçerken başlarını kaldırıp baktılar. Hiç kimse ne konuştu ne de bir işaretle bulundu onlara; yanından geçerlerken şapkasını kaldıran sakalları salyayla dolu, yaşlı ve cılız kasaba dilencisi hariç.

Peduzzi, vitrini şişelerle dolu bir dükkânın önünde durup eski asker kabanının iç cebinden boş bir grappa şişesi çıkardı. “Signora için birazcık içecek bir şeyler, biraz marsala.”⁶⁴ Şişeyle el kol hareketleri yaptı. Harika bir gündü. “Marsala, sever misiniz marsala Signora? Birazcık marsala?”

Kadının suratı asıktı. “Biraz yardımcı olsan diyorum” dedi. “Adamın söylediklerinin tek kelimesini anlamıyorum. Sarhoş, öyle değil mi?”

Genç beyefendi Peduzzi’yi duymuyor gibiydi. “Ne demeye marsala diyor ki? Max Beerbohm’un içtiği şey o” diye düşünüyordu.

“*Geld*”⁶⁵ dedi Peduzzi en sonunda, genç beyefendinin kıyafetinin kolunu tutarak. “*Liret.*” Gülümsedi; baskı yapma konusunda tereddütlüydü ama genç beyefendiyi de harekete geçirmek istiyordu.

Genç beyefendi cüzdanını çıkarıp ona on liretlik bir banknot verdi. Peduzzi, Yerli ve Yabancı Şaraplar dükkânının kapısına giden basamakları çıktı. Kilitliydi.

“İkiye kadar kapalı” dedi sokaktan geçen biri küçümseyerek. Peduzzi basamakları indi. Kalbi kırılmıştı. “Boş verin” dedi. “Concordia’da alırız.”

Üçü yan yana Concordia’ya giden yolda yürüyordu. Concordia’nın, paslı kızakların istiflenmiş olduğu verandasında genç beyefendi, “*Was wollen Sie?*”⁶⁶ dedi. Peduzzi tekrar tekrar katlanmış on liralık banknotu ona verdi. “Hiçbir şey” dedi. “Bir şey istemiyorum.” Utanmıştı. “Marsala belki. Bilmiyorum. Marsala?”

Concordia’nın kapısı genç beyefendiyle eşinin arkasından kapandı. Genç beyefendi hamur işi tezgâhının arkasındaki kıza, “Üç marsala” dedi. “İki mi demek istiyorsunuz?” diye sordu kız. “Hayır” dedi adam, “bir tane de *vecchio*’ya.”⁶⁷ “Ha” dedi kız, “*vecchio*’ya” ve

64) Sicilya şarabı. (ç.n.)

65) (Alm.) Para. (ç.n.)

66) (Alm.) “Ne istiyorsun?” (ç.n.)

67) (İtal.) Yaşlı adam. (ç.n.)

gölerek şişeyi indirdi. Çamur rengindeki içkiyi üç bardağa doldurdu. Genç beyefendinin karısı, çubuklara asılmış bir dizi gazetenin altındaki masada oturuyordu. Beyefendi bardaklardan birini onun önüne koydu. “Sen de iç bari” dedi. “Belki biraz daha iyi hissetmeni sağlar.” Kadın oturduğu yerden bardağa baktı. Genç beyefendi Peduzzi’nin bardağını alıp kapının dışına çıktı ama onu göremedi.

“Nerede olduğunu bilmiyorum” dedi elinde bardakla odaya geri geldiğinde.

“Dörtte bir galon istiyordu” dedi karısı.

“Çeyrek litresi ne kadar?” diye sordu genç beyefendi kıza.

“*Bianco*’nun⁶⁸ mu? Bir lired.”

“Hayır, marsalanın. Bu ikisini de koyun içine” dedi kıza hem kendi bardağını hem de Peduzzi’ninkini uzatarak. Kız çeyrek litre şarabı bir huniyle akıtırken, “Taşıyabilmek için bir de şişe” dedi genç beyefendi.

Kız şişe bulmaya gitti. Tüm bunlar onu çok eğlendiriyordu.

“Kendini bu kadar berbat hissettiğin için üzgünüm Tiny” dedi adam. “Öğle yemeğinde o şekilde konuştuğum için de üzgünüm. Aslında ikimiz de aynı şeye başka açılardan yaklaşıyorduk.”

“Bu bir şeyi değiştirmiyor” dedi kadın. “Bunların hiçbirisi hiçbir şeyi değiştirmiyor.”

“Çok mu üşüyorsun?” diye sordu adam. “Keşke bir kazak daha giyseydin.”

“Üç tane kazak var üstümde.”

Kız elinde incecik, kahverengi bir şişeyle gelip marsalanın hepsini bunun içine boşalttı. Genç beyefendi beş lired daha verdi. Kapıdan çıktılar. Kız çok eğlenmişti. Peduzzi diğer uçta, elinde oltalar, rüzgârda bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

“Hadi” dedi. “Oltaları ben taşıyım. Hem biri onları görse bile ne olacak ki? Bize sorun çıkarmazlar. Cortina’da hiç kimse bana sorun çıkarmaz. Municipio’dakileri⁶⁹ tanıyorum. Askerdim ben. Kasabada herkes sever beni. Kurbağa satıyorum. Balık avlamak ya-saksa n’olmuş? Bir şeycik olmaz. Hiçbir şey. Sorun yok. Alabalıklar kocaman, söylüyorum size. O kadar çok ki.”

68) (İtal.) Beyaz. (ç.n.)

69) (İtal.) Belediye meclisi. (ç.n.)

Tepeden aşağı, nehre doğru yürüyorlardı. Kasaba arkalarında kalmıştı. Güneş batmıştı ve yağmur serpiştiriyordu. “İşte orada” dedi Peduzzi önünden geçtikleri bir evin kapı aralığında duran bir kıza işaret ederek. “Kızım.”

“Doktoru” dedi adamın karısı. “Bize doktorunu göstermek zorunda mı?”

“Kızı olduğunu söyledi” dedi genç beyefendi.⁷⁰

Peduzzi eliyle işaret ederken kız içeri girdi. Tepeyi inip tarlaları geçtiler ve nehir kenarını takip etmek için döndüler. Peduzzi gözlerini kırptırarak, hızla, bilmiş bilmiş konuşuyordu. Üçü yan yana yürürken genç beyefendinin karısı rüzgâra karşı soluklanmak için durdu. Bir ara kadının kaburgalarını dirseğiyle hafifçe dürtmüştü. Bazen Ampezzo lehçesiyle, bazen de Alman Tirol lehçesiyle konuşuyordu. Genç beyefendiyle eşinin hangisini daha iyi anladığını çözemediği için iki dil kullanıyordu. Ama genç beyefendi, “Ja, Ja,”⁷¹ dedikçe, Peduzzi tamamen Tirol’e dönmeye karar verdi. Genç beyefendi ve eşi onun ne dediğini hiç anlamıyorlardı.

“Kasabadaki herkes bu oltalarla geçtiğimizi gördü. Zabıta muhtemelen peşimizdedir. Keşke bu lanet olası işe hiç bulaşmasaydım. Bu kahrolası yaşlı moron da kütük gibi sarhoş zaten.”

“Tabii ki geri dönmek yemiyor, değil mi?” dedi karısı. “Tabii ki devam etmek zorundasın.”

“Sen neden geri dönmüyorsun? Hadi dön Tiny.”

“Seninle kalacağım. Hapse falan girersen beraber gireriz.”

Nehrin kenarından keskin bir dönüş yaptılar ve Peduzzi, kabını rüzgârda dalgalanarak nehre doğru el kol hareketleri yaptı. Nehir kahverengi ve çamurluydu. Sağ tarafta bir çöp yığını vardı.

“İtalyancasını söyle bana” dedi genç beyefendi.

“*Un’ mezz’ora. Piu d’un’ mezz’ora.*”

“En az yarım saat daha olduğunu söylüyor. Hadi geri dön Tiny. Rüzgârda üşüdün zaten. Berbat bir gün ve belli ki hiç de eğlenmeyeceğiz.”

“Tamam” deyip nehrin çimlerle kaplı kıyısından yukarı tırmandı kadın.

70) Peduzzi, İngilizcedeki “daughter” (kız evlat) sözcüğünü “doctor” (doktor) gibi telaffuz ediyor. (ç.n.)

71) (Alm.) “Evet, evet.” (ç.n.)

Peduzzi nehre inmişti ve kadını en tepede gözden neredeyse kaybolduğu âna kadar fark etmedi. “Frau!” diye bağırdı. “Fräulein! Bir yere gitmiyorsunuz.”

Kadın tepenin yukarısında yoluna devam etti.

“Gitti!” dedi Peduzzi. Bu onu şok etmişti.

Oltanın parçalarını bir arada tutan lastik bantları çıkarıp oltalardan birini birleştirmeye koyuldu.

“İyi de daha yarım saatlik yolumuz var demedin mi?”

“Ha, evet. En az yarım saat. Burası da iyi.”

“Gerçekten mi?”

“Tabii ki. Burası da iyi, orası da iyi.”

Genç beyefendi nehrin kenarına oturup oltalardan birini birleştirmeye başladı; makarayı takıp misinayı deliklerden geçirdi. Huzursuzdu ve her an bir bekçi ya da bir grup vatandaş kasabadan gelip nehrin kenarına inecek diye korkuyordu. Tepenin kıyısından kasabadaki evleri ve çan kulesini görebiliyordu. İnce misinaların olduğu kutuyu açtı. Peduzzi öne eğilip yassı ve sert başparmağıyla işaretparmağını soktu, nemlenmiş misinaları birbirlerine doladı.

“Hiç olta kurşunun var mı?”

“Hayır.”

“Biraz olta kurşunun olması lazım.” Peduzzi heyecanlanmıştı. “*Piombon* olması lazım. *Piombo*. Birazcık *piombo*. Tam şuraya. Kancanın tam yukarısına, yoksa yemin suyun üstünde yüzer. Olması lazım. Sadece birazcık *piombo*.”

“Sende var mı hiç?”

“Hayır.” Umutsuzca ceplerini aradı. Heyecanlanmıştı Peduzzi. Asker montunun iç cep astarlarındaki çerçöpü yokladı. “Hiç yok. *Piombomuz* olması şart.”

“Balık tutamayız o zaman” dedi genç beyefendi ve oltayı söküp misinayı geri döndürdü. “*Piombo* alıp yarın tutarız.”

“Ama dinle beni, *caro*,⁷² *piombon* olması lazım. Yoksa misina suyun üzerinde dümdüz kalır.” Peduzzi’nin günü gözlerinin önünde yitip gidiyordu. “*Piombon* olmak zorunda. Azıcık olsa yeter. Malzemelerin tertemiz ve yepyeni ama olta kurşunun yok. Bilsem biraz getirirdim. Her şey var dedin bana.”

72) (İtal.) Canım. (ç.n.)

Genç beyefendi eriyen karla rengi bozulan suya baktı. “Biliyorum” dedi. “Biraz *piombo* alır ve yarın tutarız balık.”

“Sabah saat kaçta? Onu söyle bana.”

“Yedide.”

Güneş çıktı. Hava ılık ve güzeldi. Genç beyefendi rahatlamıştı. Artık yasaları çiğnemek zorunda kalmayacaktı. Nehrin kenarında otururken cebinden marsala şişesini çıkarıp Peduzzi’ye uzattı. Peduzzi de ona geri uzattı. Genç beyefendi bir yudum alıp tekrar Peduzzi’ye verdi. Peduzzi de şişeyi ona geri verdi. “İç” dedi. “İç. Senin marsalan bu.”

Küçük bir yudum daha aldıktan sonra genç beyefendi şişeyi uzattı. O içerken Peduzzi gözünü şişeden ayırmamıştı. Sonra aceleyle alıp kafasına dikti. İçerken boynunun arkasındaki gri tüyler titredi ve gözleri kahverengi, dar şişenin dibine sabitlendi. Hepsini içti. O içerken güneş de pırıl pırıl parlıyordu. Harikaydı. Neticede nefis bir gündü. Harika bir gün.

“*Senta, caro!*⁷³ *Sabah yedide.*” Genç beyefendiye birkaç kez *caro* diye hitap etmiş ve hiçbir şey olmamıştı. İçtikleri iyi bir marsalaydı. Gözleri ışıl ışıldı. Önünde böyle daha pek çok gün olacaktı.

Tepeyi tırmanıp kasabaya doğru yürümeye başladılar. Genç beyefendi önden gidiyordu. Tepenin epey yukarısındaydı. Peduzzi ona seslendi.

“Dinle *caro*, bir iyilik yapıp beş lired verebilir misin bana?”

“Bugün için mi?” diye sordu genç beyefendi kaşlarını çatarak.

“Hayır, bugün için değil. Yarın için ama bugün verin. Yarına her şeyi temin ederim. *Pane, salami, formaggio*, hepimiz için güzel şeyler. Siz, ben, Signora. Balık tutmak için yem, sadece solucan değil hem, yemlik ufak balıklar da. Belki biraz marsala da alabilirim. Hepsini beş lirete. Beş lired, hadi, hayrına.”

Genç beyefendi cüzdanını karıştırıp bir ikilik, iki de birlik çıkarttı.

“Teşekkür ederim *caro*” dedi Peduzzi, bir Carleton Kulübü üyesinin diğerinden *Morning Post*’u alırkenkini andıran bir ses tonuyla. Yaşamak buydu işte. Otel bahçesiyle de, gübre beliyle donmuş dışkıları parçalamakla da işi olmazdı artık. Hayat önünde serpiliyordu.

73) (İtal.) Bak canım. (ç.n.)

“Sabah yedide görüşürüz o zaman *caro*” dedi genç beyefendinin sırtına vurarak. “Tam yedide.”

“Ben gelmeyebilirim” dedi genç beyefendi cüzdanını cebine geri koyarken.

“Ne?” dedi Peduzzi. “Yemlik balık getireceğim, Signor. Salam da. Her şeyi getireceğim. Siz, ben ve Signora. Üçümüz.”

“Gelmeyebilirim” dedi genç beyefendi. “Muhtemelen gelmem hatta. Otelin patronuna not bırakırım.”

-XII-

Bu olay hemen gözünüzün önünde gerçekleşmiş olsa, Villalta'nın boğaya nasıl homurdanıp lanet okuduğunu görebilirdiniz. Boğa saldırıya geçtiğinde, bir meşe ağacının sert rüzgârda sallanması gibi sert bir şekilde geriledi; bacakları sıkıca birbirine yapışmıştı; muleta⁷⁴ süzülüyor ve her savruluşunda kalabalık adeta kükrüyordu.

Öldürmeye başladığında da aynı telaş sürdü. Boğa tam önünde durmuş, nefretle ona bakıyordu. Kılıcı muletanın katları arasından çekti ve aynı anda hedef alıp Toro! Toro! diye bağırdı. Boğa saldırıya geçti, Villalta da saldırıya geçti ve sadece bir anlığına yekvücut oldular. Villalta boğayla bir oldu ve sonra her şey bitti. Villalta dimdik ayakta durmuştu ve kılıcın kırmızı kabzası donuk bir şekilde boğanın omuzlarının arasından çıkmıştı. Villalta elini kalabalığa doğru kaldırdı. Böğürerek kan kusan boğa dosdoğru Villalta'ya baktı ve bacakları çöküverdi.

74) (İsp.) Pelerin. (ç.n.)

DERE TEPE KAR

Kablolu tren bir kez daha sıçradı ve sonra durdu. Daha ileri gidemiyordu; kar yolun üzerinde kaskatı toplanmıştı. Dağın korunmasız kısmını süpüren şiddetli rüzgâr karlı yüzeyi önüne katıp kabuktan bir rüzgârlığa dönüştürmüştü. Yük vagonundaki kayaklarını cilalamakla meşgul olan Nick, botlarını metal plakaların içine itip mengeneyi sıkıca kapadı. Arabanın yan tarafından sertleşmiş rüzgârlığın üzerine atlayıp döndü ve sopalarını da arkasından sürükleyerek hızla bayır aşağı inmeye başladı.

George aşağıdaki beyazlığın içinde bir belirip bir kayboluyordu. Yamaçtaki dik bir kıvrımdan aşağı kayarken yaptığı sıçrama ve ani iniş Nick'in aklını başından alıyor ve ona sadece bedenindeki o muhteşem uçma ve düşme hissini bırakıyordu. Hafifçe yükseldi ve sonra uzun ve dik son yamaçtan aşağı, daha aşağı, gittikçe artan bir hızla indikçe karın ayaklarının altından kayıp gittiğini hissetti. Çekim merkezini mümkünce alçakta tutmak için öyle bir çömelmişti ki neredeyse kayakların üzerine oturacaktı; kar kum fırtınası gibi akıp gidiyordu ve Nick çok hızlı olduğunu farkındaydı. Ama yavaşlamadı. Kendini koyuverip düşmeye niyeti yoktu. Sonra rüzgârın boşluğa bıraktığı bir parça yumuşak kar onu düşürünce kayakları birbirine çarptı ve Nick kendini vurulmuş bir tavşan gibi hissederek yuvarlandı, yuvarlandı ve bacakları çapraz, kayakları dimdik yukarı bakar halde, burnu ve kulakları karla dolu, sıkışıp kaldı.

George yamacın biraz aşağısında ayağa kalkıp elleriyle vurarak rüzgârlığının üzerindeki karları silkeledi.

"Şiir gibi indin Mike"⁷⁵ diye seslendi Nick'e. "Kar berbat, çok yumuşak. Beni de aynı şekilde paketledi."

"Dağ geçidinin üstü nasıl?" Nick sırtının üzerinde yatarken kayaklarını havaya doğru sallayıp ayağa kalktı.

"Solda kalman gerekiyor. Hızlı ve iyi bir düşüş, sonra da çit olduğu için dönüp yan şekilde durmak lazım."

75) İki karakter de öyküde birbirlerine takma isimlerle hitap ediyorlar. (ç.n.)

“Bekle de birlikte yapalım.”

“Hayır, önce sen. Dağ geçidinde ne yapacağını görmek istiyorum.”

Nick Adams, geniş sırtı ve sarı saçları hâlâ biraz karlı halde George’un yanından geçti ve sonra kayakları kenarda kaymaya başlayınca düştü ve kristal tozunu andıran karın üzerinde hiddetli bir ısıklık sesi çıkardı. Dalgalar halinde yükselen yarıklarda yukarı aşağı giderken bir yüzeye çıkıyor bir dibi boyluyordu sanki. Sol tarafta kaldı ve nihayet, dizleri sıkıca birbirine kenetlenmiş ve bedeni bir vidayı sıkılaştırırcasına dönmüş halde çite doğru hızla ilerlerken, kayaklarını her yanı kara boğacak kadar sert bir şekilde sağa çevirip dağın eteğine ve çite paralel hale gelip hızını düşürdü.

Tepenin yukarisına baktı. George diz çökmüş, telemark pozisyonunda⁷⁶ aşağı iniyordu. Bir bacağı önde ve bükük durumda, diğeri arkadaydı; sopaları bir böceğin ince bacakları gibi havada asılı duruyor, yüzeye değdikçe karları kaldırıyor ve nihayet, bacaklarının biri bükük diğeri düz duran bu figür sağa doğru güzel bir kıvrımla çömeliyor, bacaklar öne arkaya gidiyor, beden sallanmanın etkisiyle sarkıyor, sopalar kıvrımı ışık noktaları gibi vurguluyor ve hiddetli bir kar bulutu oluşuyordu.

“Dönüp paralel durmaktan korkuyordum” dedi George, “kar fazla derindi. Sen çok güzel yaptın.”

“Ben bacağımla telemark yapamıyorum” dedi Nick.

Nick tel çitin üst kısmını kayağıyla indirdi ve George da üzerinden kayıp geçti. Nick onu yola kadar takip etti. Dizleri bükülü halde yol boyunca ilerleyip bir çam ormanına girdiler. Yol, ekiplerin kütükleri çekmesi sonucunda parlak bir buza, lekeli bir portakal rengine ve tütün sarısına dönüşmüştü. Kayakçılar yolun yan tarafı boyunca uzayan karların üzerinden gidiyordu. Yol keskin bir inişle bir dereye çıkıp sonra tepe yukarı dümdüz ilerliyordu. Ormanın içinde uzun saçaklı, hava koşullarının yıprattığı yüksek bir bina vardı. Ağaçların arasından soluk sarı renkteymiş gibi görünüyordu. Yaklaştıkça pencere çerçevelerinin yeşil olduğunu gördüler. Boyalar dökülüyordu. Nick kelepçeleri kayak sopalarından biriyle vurarak gevşetti ve kayakları da çıkarıp attı.

76) Bir ayak önde, diğeri arkada, dizler bükülmüş halde meyilli kar yüzeyine iniş yapılan, kayakçının geniş açılı dönüş yapmasına olanak veren manevra. (ç.n.)

“Buradan sonrasında taşırız artık” dedi.

Kayakları omzuna atıp topuklardaki çivileri buzlu zemine vurarak dik yolu tırmanmaya başladı. George’un arkasında nefes alıp verdiğini ve topuklarını yere vurduğunu duyabiliyordu. Kayakları hanın yan tarafına yığıp birbirlerinin pantolonundaki karı silktiler, ayaklarını sertçe yere vurup botlarındaki karı temizlediler ve içeri girdiler.

İçerisi epey karanlıktı. Odanın köşesinde kocaman porselen bir soba parılıyordu. Tavan alçaktı ve odanın her iki tarafında, koyu renkli, şarap lekeli masaların arkalarında uzanan düzgün sıralar vardı. İki İsviçreli ağızlarında pipoları ve yeni yapılmış bulanık şaraplarıyla sobanın yanında oturuyorlardı. Çocuklar ceketlerini çıkarıp sobanın diğer tarafındaki duvara karşı oturdular. Yan odadan gelen şarkı söyleme sesi kesildi ve kapıdan giren mavi önlüklü kız onlara ne içmek istediklerini sordu.

“Bir şişe Sion” dedi Nick. “Uyar mı Gidge?”

“Tabii ki” dedi George. “Sen şaraptan benden daha iyi anlıyorsun. Ben hepsini seviyorum.”

Kız dışarı çıktı.

“Başka hiçbir şey kaymanın verdiği zevki veremez, öyle değil mi?” dedi Nick. “Uzun bir eğitimde yaptığın o ilk inişin verdiği hissi.”

“Hah” dedi George. “Kelimelerle anlatılamayacak kadar muhteşem.”

Kız şarabı getirdi. Mantarla biraz sorun yaşasalar da Nick nihayet şişeyi açmayı başardı. Kız çıktı ve sonra yan odadan Almanca şarkı söyleyen sesi geldi.

“İçindeki mantar parçacıklarının bir önemi yok” dedi Nick.

“Pasta var mıdır acaba?”

“Soralım.”

Kız içeri girdiğinde Nick önlüğünün şişkin hamile karnını örttüğünü fark etti. İlk geldiğinde neden görmemişim ki, diye düşündü.

“Söylediğin neydi?” diye sordu kıza.

“Opera, Alman operası.” Bu konuyu konuşmaya pek hevesli görünmüyordu. “Biraz elmalı turtamız var isterseniz.”

“Pek dost canlısı değil, ha?” dedi George.

“Eh, sonuçta bizi tanımıyor ve belki de şarkı söylemesiyle dalga geçeceğimizi sandı. Almanca konuştukları şu yukarı kesimden muhtemelen ve burada bulunma konusunda hassas davranıyor olabilir. Bir de karnında şu evlenmeden yaptığı çocuk var ve haliyle hassas.”

“Evli olmadığını nereden biliyorsun?”

“Yüzük yok. Çok fena, buralarda hamile kalana kadar evlenmiyor kızlar.”

Kapı açıldı ve yolun yukarisından bir grup oduncu botlarını yere vurarak içeri daldı. Garson kız gruba üç litre yeni yapılmış şarap getirdi. Güruh iki masaya yayıldı. Şapkalarını çıkardılar ve kimi duvara kimi masaya yaslı şekilde sigara içip sessizce oturmaya başladılar. Dışarıda tahta kızaklar üzerindeki atlar kafalarını salladıkça çingiraklarından ahenksiz şingirtılar çıkıyordu.

George ve Nick hayatlarından memnundu. İyi anlaşıyorlardı. Eve dönüş yolunun uzun olduğunun farkındaydılar.

“Okula ne zaman dönmen gerekiyor?” diye sordu Nick.

“Bu gece” diye yanıtladı George. “Montreux’dan 10.40’a yetişmem lazım.”

“Keşke kalsaydın. Dent du Lys⁷⁷ yapardık beraber.”

“Eğitilmem gerekiyor” dedi George. “Ah be Mike, birlikte bronzlaşırđık değil mi? Kayakları alıp trenle güzel eğitimleri olan bir yere gider ve sonra durmayıp barlarda konaklar, sonra doğrudan Oberland’e gidip Valais’e çıkar, Engadine’i boydan boya geçip sırt çantalarımıza sadece ufak bir tamir çantası, fazladan birkaç süveter ve pijama alır, okulu mokulu da boş verirdik.”

“Evet, ve o taraftaki Schwarzwald’a da giderdik. Tanrım, ne muhteşem yerler.”

“Geçen yaz balığa gittiğin yer orası, değil mi?”

“Evet.”

Turtayı yiyip şarabın kalanını bitirdiler.

George duvara yaslanıp gözlerini kapadı.

“Şarap hep böyle yapıyor beni” dedi.

“Kötü müsün?” diye sordu Nick.

“Hayır, iyiyim ama bir tuhaf hissediyorum.”

77) İsviçre’de, Bern Alplerinde bir dağ. (ç.n.)

“Biliyorum” dedi Nick.

“Elbette” dedi George.

“Bir şişe daha söylesek mi?” diye sordu Nick.

“Benim için değil” dedi George.

Orada öylece oturdular, Nick’in dirsekleri masanın üstünde, George ise duvara yığılmış halde.

“Helen’in bebeği mi olacak?” dedi George duvardan masaya doğru gelerek.

“Evet.”

“Ne zaman?”

“Önümüzdeki yaz sonu.”

“Mutlu musun?”

“Evet. Şu an öyleyim.”

“Birleşik Devletler’e geri dönecek misin?”

“Sanırım.”

“Bunu istiyor musun?”

“Hayır.”

“Peki ya Helen?”

“Hayır.”

George sessizce oturdu. Boş şişeye ve boş bardaklara baktı.

“Berbat bir şey, değil mi?” dedi.

“Hayır. Tam olarak öyle denemez” dedi Nick.

“Neden?”

“Bilmiyorum” dedi Nick.

“Birleşik Devletler’de birlikte kaymaya gidecek misiniz?” diye sordu George.

“Bilmiyorum” dedi Nick.

“Oralarda pek dağ yok” dedi George.

“Öyle” dedi Nick. “Fazla kayalık. Kerestelik çok ağaç var ve çok da uzakta zaten hepsi.”

“Evet” dedi George. “Kaliforniya’da öyle.”

“Evet” dedi Nick. “Benim gittiğim her yerde öyle.”

İsviçreli kalkıp ödeme yaptıktan sonra gittiler.

“Keşke İsviçreli olsaydık” dedi George.

“Hepsinin guatrı var” dedi Nick.

“İnanmıyorum ben buna” dedi George.

“Ben de” dedi Nick.

Gülüştüler.

“Belki de bir daha hiç birlikte kayak yapamayacağız Nick” dedi George.

“Gitmek zorundayız” dedi Nick. “Sen gelemesen bir anlamı olmaz ki.”

“Tamam, gideriz” dedi George.

“Buna mecburuz” diye onayladı Nick.

“Keşke buna söz verebilseydik” dedi George.

Nick ayağa kalktı. Rüzgârlığının önünü sıkı sıkı kapattı. George’un üzerinden eğilip duvara yaslı halde duran iki kayak sopasını aldı ve bir tanesini yere sapladı.

“Söz vermenin bir anlamı yok” dedi.

Kapıyı açıp dışarı çıktılar. Hava çok soğuktu. Kar sertleşip kabuk gibi olmuştu. Yol tepeyi tırmanıp çam ağaçlarının içine giriyordu.

Kayaklarını bıraktıkları yerden aldılar. Nick eldivenlerini giydi. George kayaklarını omuzlamış ve yola çıkmıştı bile. Birlikte, eve giden yolu katedeceklerdi şimdi.

Yolun aşağısından gelen davul seslerini duydum ve sonra flütlerle kavalları ve sonra hepsi dans ederek köşeyi dönüp geldiler. Sokak onlarla doluydu. Maera onu gördü, sonra da ben. Çömelme için müziği durdurduklarında diğer herkesle birlikte sokakta yere çöktü ve tekrar başladıklarında yukarı zıplayıp onlarla birlikte dans ederek sokağın aşağısına doğru gitti. Sağlam sarhoştı.

Sen peşinden git, dedi Maera, benden nefret ediyor.

Böylece aşağı doğru gidip onlara yetiştim ve müzik tekrar kopana kadar yere çömelmiş beklerken onu kolundan yakalayıp, Hadi Luis, dedim. Tanrı aşkına, öğleden sonra boğaları seni bekler. Beni dinlemedi, deli gibi müziğin başlamasını bekliyordu.

Dedim ki, aptal olma Luis. Hadi otele geri dön.

Sonra müzik tekrar başladı, o da sıçrayıp kıvrılarak benden uzaklaştı ve dans etmeye başladı. Kolunu tuttum ama kendini kurtarıp, of, dedi beni yalnız bırak. Sen benim babam değilsin. Otele geri döndüm. Maera balkona çıkmış onu geri getirip getiremediğimi görmek için bekliyordu. Beni görünce içeri girdi ve bezmiş bir şekilde aşağı indi.

Eh, dedim, ne de olsa cahil Meksikalı vahşinin teki.

Evet, dedi, Maera, peki o cogida'yi⁷⁸ yedikten sonra boğalarını kim öldürecek?

Biz sanırım, dedim.

Evet, biz, dedi Maera. Vahşilerin boğalarını biz öldürüyoruz, ve sarhoşların boğalarını ve riau-riau dansçıların⁷⁹ boğalarını. Evet. Onları öldürüyoruz. Onları öldürüyoruz, evet. Evet. Evet. Evet.

78) (İsp.) Boynuzlanma. (ç.n.)

79) Kuzey İspanya'nın Pamplona şehrinde her yıl 6-14 Temmuz arasında düzenlenen, tarihi eskilere dayanan ve en önemli olayı boğaların sokaklarda koşması olan San Fermín festivalinde gerçekleştirilen eski etkinliklerden birindeki dansçılar. (ç.n.)

BABAM

Şimdi şöyle bir dönüp bakınca, babam şişman bir adam olmaya çok müsaitti, hani şu etrafta hep gördüğünüz ufak tıknaz adamlar gibi ama kesinlikle hiç öyle olmadı; belki biraz son zamanlara doğru ama bu da onun hatası değildi. Atıyla engellerin üzerinden atlıyordu ve o zamanlar epey bir ağırlık taşımaya yetiyordu gücü. Onun nasıl birkaç kazağın üzerine kauçuk bir gömlek ve onun üzerine de kocaman bir eşofman üstü geçirip beni sıcak öğle öncesi güneşinin altında kendisiyle birlikte koşmaya zorladığını hatırlıyorum da. Belki sabahın dördünde Torino'dan döner dönmez Razzo'nun atlarından biriyle deneme turuna çıkar ve taksiyle ahırların oraya giderdi. Her şeyin üzerini çiy kaplayıp da güneş yükselmeye başladığında ona botlarını çıkarmasında yardım ederdim ve o da spor ayakkabılarıyla tüm o saydığım kazakları giyerdi ve yola koyulurduk.

"Hadi evlat" derdi jokeyin soyunma odasının önünde ayak parmakları üzerinde kalkıp inerken, "başlayalım artık."

Sonra yavaş yavaş sahanın etrafında o önde ben arkada koşmaya başlar, sonra kapıdan çıkıp San Siro'dan gelen ve iki yanında ağaçlar olan o yollardan birine girerdik. Yola çıktığımızda onun önüne geçer ve epey iyi koşup etrafa bakınırdım; o da sakın sakın arkamdan gelirdi ve bir süre sonra tekrar baktığımda onun terlemeye başladığını görürdüm. Ter içinde ve gözünü sırtımdan ayırmadan peşimden gelirdi ama beni kendisine bakarken yakaladığında sırtarak "Çok mu terledin?" derdi. Babamın sırtıttığını görüp de sırtıtmamanız mümkün değildi. Koşmaya devam edip dağlara doğru giderdik ve sonra o, "Hey Joe!" diye bağıırdı ve arkamı döndüğümde onun önceden beline doladığı havluyu boynuna atmış halde bir ağacın altında oturduğunu görürdüm.

Gidip onun yanına otururdum ve o da cebinden bir ip çıkarıp yüzünden terler akarak güneşin altında ip atlamaya başlardı; beyaz tozun içinde yukarı ve aşağı, pat pat pat, küt küt küt ve gittikçe

ısınan güneş ve babamın yolun kenarında bir aşağı bir yukarı zıplaması. Yani, babamı ip atlarken görmek de bir zevkti. İpi hızla vızıldatabilir ya da yavaş ve keyfi bir şekilde sallandırabilirdi. Bazen, kocaman beyaz öküzlerin çektiği bir arabanın yanından kasabaya giden İtalyan asıllı serseriler yanıımızdan geçerken durup bize bakardı. Babamın aklını kaçırmış olduğunu düşündükleri kesindi. İpi onlar tamamen donakalıp ona kitlenene kadar hızla çevirir ve nihayet adamlar öküzleri değnekle dürtüp ittirerek yeniden yola koyulurlardı.

Sıcak güneşin altında onu spor yaparken izlediğimde elbette bayılırdım ona. Kesinlikle eğlenceli bir adamdı ve inanılmaz sıkı ip atlayıp sonra yüzündeki teri suyla yıkanmış gibi yok edecek normal bir hıza dönerek bitirir, ipi ağaca asar, kazağını boynunun etrafına dolayıp, sırtında havlusuyla ağaca dayanıp otururdu.

“Kontrol etmek zor tabii Joe” der ve arkasına yaslanıp gözlerini kapatır, uzun ve derin nefesler alırdı. “Çocukluktaki gibi değil.” Sonra ayağa kalkardı ve o soğumaya başlamadan yavaş yavaş ahırlara doğru koşardık. Kilosunu kontrol altında tutmasının yolu buydu. Sürekli endişe içindeydi. Çoğu jokey istediği gibi binebilirdi ata. Bir jokey her ata binişinde ortalama bir kilo kaybeder ama babam paslanmıştı biraz, o yüzden de kilosunu ancak bunca koşma sayesinde olduğu yerde tutabiliyordu.

Hatırlıyorum da bir keresinde San Siro’da Buzoni için yarışan küçük İtalyan serseri Regoli yarış sonrasında çayırılık alandan geçip serin bir şeyler içmek için bara gitmişti; kırbacıyla botlarına vurarak tartılmıştı ve babam da yeni tartılmış ve eyeri kolunun altında, suratı kıpkırmızı ve kıyafetlerine biraz büyük gelir ve yorgun halde çıkmış, açık hava barının orada dikilen havalı, çocuksu görünüm-lü genç Regoli’ye bakarak duruyordu. Ben de, “Sorun nedir baba?” dedim çünkü Regoli’nin ona çarpmış falan olabileceğini düşünmüştüm ve o sadece Regoli’ye bakıp “Aman, canı cehenneme” dedi ve soyunma odasına devam etti.

Yani, belki eğer Milano’da kalmış olsaydık ve Milano ve Torino’da ata binseydik daha iyi olabilirdi, çünkü eğer kolay parkur diye bir şey varsa, o ikisidir ancak. “Painola, Joe” dedi babam İtalyan serserilerin dehşet olduğunu düşündüğü bir at yarışı sonrasında

kazanan basamağından indiğinde. “Bu parkur kendi kendine koşuyor. Olay gittiğin hızda, atlayışları tehlikeli yapan şey o Joe. Hız yapmıyoruz burada ve atlayışlar da o kadar kötü değil. Ama sorun çıkaran her zaman hız, atlayışlar değil.”

San Siro hayatımda gördüğüm en gösterişli parkurdu ama babam oranın tam bir sefillik olduğunu düşünüyordu. Haftanın neredeyse her günü, iki gecede bir tren yolculuğu yaparak Mirafiore ile San Siro arasında gidip geliyorduk.

Atlara ben de deli oluyordum. Onların çıkıp parkuru geçmelerinde ve varışa gelmelerinde bir şey var. Jokeyin onları sıkı sıkı tutup sonra belki azıcık gevşetmesi ve biraz hızlanarak koşmalarına izin vermesinde dans gibi, müthiş bir şey var. Sonra bariyere geldikleri anda daha da beter oluyordum. Hele ki San Siro’daki o kocaman yeşil saha, çok uzaktaki dağlar, büyük kırbacıyla şişman İtalyan yarışçı, atlarla vakit geçiren jokeyler, çarparak kapanan bariyer, zilin çalması, hepsinin grup halinde toplanması ve dizilmeye başlaması. Bir grup atın parkura nasıl çıktığını bilirsiniz. Tribünde elinizde dürbünle bekliyorsanız onların birbirlerine sokulduğunu ve zil çaldığında sanki bunun bin yıl sürüyormuş hissi vermesini ve nihayetinde virajı hızla almalarını. Benim için bunun gibi başka hiçbir şey yoktu, asla.

Ama babam bir gün soyunma odasında sokak kıyafetlerini giyerken, “Bunların hiçbirisi at değil Joe” dedi. “Paris’te bunları derileri ve toynakları için öldürürler.” Bu, Lantorna’yla Premio Commercio’yu kazandığı gündü. Son yüz metrede mantarı şişeden çeker gibi bir hızla, atını ok gibi fırlatarak sürmüştü.

Çekilip İtalya’dan ayrılmamız da hemen Premio Commercio’dan sonra oldu. Babam, Holbrook ve bir de suratını mendille silip duran hasır şapkalı şişman bir İtalyan Galleria’da bir masada tartışıyorlardı. Hepsi de Fransızca konuşuyordu ve ikisi bir nedenden ötürü babamın peşindeydi. En sonunda artık hiçbir şey söylemeyip Holbrook’a baktı ve ikisi, bir biri bir diğeri konuşmak suretiyle onun başının etini yediler. Şişman olan sürekli Holbrook’a karışıp duruyordu.

“Hadi git de bana bir *Sportsman* al olur mu Joe?” dedi babam ve gözünü Holbrook’tan ayırmadan bana birkaç bozukluk verdi.

Böylece Galleria'dan çıkıp Scala'nın ön tarafına yürüdüm ve gazeteyi aldım; geri döndüğümde onlardan birazcık uzakta durdum çünkü fazla burnumu sokmak istemiyordum. Babam sandalyesinde oturmuş, önündeki kahveye bakıp kaşıkla oynuyor, Holbrook ve iri adam da ayakta dikiliyordu. Şişman İtalyan bir yandan yüzünü silip bir yandan başını iki yana sallıyordu. Sonra yanlarına gittim ve babam sanki o ikisi orada dikilmiyormuşlar gibi, "Dondurma ister misin Joe?" dedi bana. Holbrook babama baktı yavaş ve dikkatli bir şekilde, "Seni o. çocuğu" dedi. O ve şişman İtalyan masaların arasından geçip çıktılar.

Babam orada öylece oturup bana gülümser gibi oldu ama yüzü bembeyazdı ve çok hasta görünüyordu. Korkmuştum ve kendimi kötü hissediyordum çünkü biliyordum ki bir şey olmuştu ve birinin nasıl olup da benim babama o. çocuğu deyip, bir de bundan paçayı sıyrabileceğini anlayamıyordum. Babam *Sportsman*'i açtı ve bir süre engelli koşuları inceledikten sonra bana, "Bu dünyada çok fazla şeye katlanmak gerekiyor Joe" dedi. Ve üç gün sonra, Turner'ın ahırlarının önünde sandık ve bavula sığdıramadığımız her şeyi açık artırmayla sattıktan sonra, Paris'e giden Turin trenine binip Milano'dan temelli ayrıldık.

Paris'e sabahın erken saatlerinde vardık. İhtiyarın Gare de Lyon olduğunu söylediği yer uzun ve pisti. Milano'dan sonra inanılmaz büyük bir şehirdi Paris. Milano'da herkes bir yere gidiyormuş ve tramvaylar sürekli hareket halindeymiş gibidir ve hiçbir zaman bir karışıklık olmaz. Paris ise karman çormandır ve kimse bir şeyi düzeltmeye çalışmaz. Zamanla sevdim gerçi, kısmen yani, ve diyebilirim ki, Paris dünyanın en iyi yarış parkurlarına sahip ve her şey onlara bağlı gibi görünüyor. Kestirebildiğiniz hemen hemen tek şey de otobüslerin her gün izledikleri güzergâh her neyse onu izleyerek her yerden geçip yine o yola girdiği. Paris'i hiçbir zaman çok iyi öğrenemedim, çünkü haftada bir ya da iki kez babamla birlikte Maisons'dan geliyordum ve o hep Opera tarafındaki Café de la Paix'de Maisons'daki ekibin geri kalanıyla otururdu ve sanırım orası da şehrin en işlek yerlerinden biri. Ama yine de, Paris kadar büyük bir şehrin bir Galleria'sı olmaması çok komik değil mi?

Neyse, pansiyon işleten Bayan Meyers adında bir kadının olduğu Maisons-Lafitte'te yaşamaya başladık. Zaten Chantilly'de-

ki ekip hariç neredeyse herkes orada yaşıyordu. Maisons hayatım boyunca gördüğüm en müthiş yer yaşamak için. Kasabada pek iş yok ama bir göl ve biz birkaç çocuğun gündüzleri aylaklık etmeye gittiği muhteşem bir orman vardı. Babam bana bir sapan yapmıştı ve onunla bir sürü şey avladık ama en iyisi bir saksağandı. Genç Dick Atkinson bir gün onunla bir tavşan vurdu ve hayvanı ağacın altına bırakıp etrafına oturduk. Dick'te birkaç tane sigara vardı. Sonra tavşan birden zıplayıp çalılarının içine girdi ve arkasından gittiysek de bulamadık onu. Vay be, ne eğlenmiştik Maisons'da. Bayan Meyers sabahları bana öğle yemeğimi verir ve ben de bütün gün ortalıktan kaybolurdum. Fransızca konuşmayı hemencecik öğrenmiştim. Kolay bir dil.

Maisons'a varır varmaz, babam lisansını istemek için Milano'ya yazdı ve gelene kadar da endişesi hiç geçmedi. Maisons'da ekiple birlikte Café de Paris'te otururdu. Savaşın önce Paris'te yarıştığı ve Maisons'da yaşadığı zamanlardan bir sürü adam tanıyordu ve boş boş oturacak da çok zaman vardı çünkü bir yarış ahırındaki işler, yani jokeyler için, sabah dokuz gibi biter. İlk grup atı dörtlüyle koşturmak için sabah 5:30'da çıkarır, ikinci partiyi de 8'de çalıştırırlardı. Bu gerçekten erken kalkmak ve tabii akşam da erken yatmak anlamına geliyor. Hele ki jokey birileri için yarışıyor, içki içip âlem yapamaz çünkü, eğer çocuksa, antrenörün gözü hep üstündedir ve çocuk değilse de, kendi kendine göz kulak olur. Yani, çoğunlukla, çalışmayan bir jokey, ekiple birlikte Café de Paris civarında oturur ve bu adamların hepsi de vermut ya da maden suyu söyleyip üç dört saat boyunca aynı içeceklerle devam edebilirler ve konuşup hikâyeler anlatır, bilardo oynarlar. Burası aynı bir kulüp ya da Milano'daki Galleria gibidir onlar için. Ama tam olarak Galleria gibi de değildir çünkü oraya herkes sürekli uğrar ve herkes masaların etrafındadır.

Neyse, babam lisansını sorunsuz aldı. Tek kelime etmeden yolladılar ve o da birkaç kez bindi. Amiens'da, iç kesimlerde, orada burada ama ücretli bir iş bulamamıştı henüz. Onu herkes severdi ve ben öğleden önce ne zaman Café'ye gitsem onunla birlikte bir şeyler içen birileri olurdu çünkü babam 1904'te St. Louis'deki Dünya Fuarı'nda at binerek kazandıkları ilk doları hâlâ saklayan diğer çoğu jokey gibi pinti değildir. George Burns'a böyle takılırdı babam. Ama nedense herkes babama at vermekten uzak duruyor gibiydi.

Her gün Maisons'dan atlar nerede koşuyorsa oraya gidiyorduk ve işin en eğlenceli yanı da buydu. Atların yaz bitip de Deauville'den geri gelmesine çok seviniyordum. Gerçi bu ormanda aylaklık edemeyecek olmamız anlamına geliyordu çünkü artık Enghien, Tremblay ya da St. Cloud'a gidiyor ve atları antrenör ya da jokeylerin tribününden izliyorduk. O ekiple birlikte takılırken kesinlikle yarışlar hakkında çok şey öğrendim ve işin eğlenceli yanı da her gün gidiyor olmamızdı.

Bir keresinde St. Cloud'a gittiğimizi hatırlıyorum. Yedi yarışmacının olduğu iki yüz bin franklık büyük bir yarıştı ve Kzar da en büyük favoriydi. Babamla birlikte atları görmek için otlığın oraya gittim ve size söylüyorum, hayatınızda hiç öyle atlar görmemişsinizdir. Bu Kzar denilen at tamamen koşmak için yaratılmış gibi görünen kocaman sarı bir hayvan. Hayatımda hiç öyle bir at görmedim. Onu başı aşağıda otlaklarda gezdiriyorlardı ve hayvan o kadar güzeldi ki yanımdan geçtiğinde sanki içim bomboşmuş gibi hissettim. Bu kadar muhteşem, yağsız, koşmak için yaratılmış başka bir at daha yoktu. Otlığın etrafında ayaklarını tam olması gerektiği gibi, sessiz ve dikkatli bir şekilde yere indirerek dolaşıyor ve tam da yapması gereken şeyin ne olduğunu biliyormuş gibi rahat hareket ediyor, hiç sarsılmadan bacakları üstünde dikiliyordu; gözlerinde yarış için satışa çıkarılan bir doz uyarıcı verilmiş atların deli bakışları vardı. O kadar kalabalıktı ki onu ortalıkta dolanan bacakları ve biraz sarılık dışında tekrar göremedim ve babam kalabalığın içine doğru ilerlemeye başlayınca ben de onu jokeyin arka taraflarda, ağaçların içindeki soyunma odasına kadar takip ettim. Orası da çok kalabalıktı ama kapıdaki melon şapkalı adam babama başıyla geçebileceğini işaret etti ve biz de içeri girdik. Herkes ya boş oturuyor, ya giyiniyor, ya gömleklerini kafalarının üstünden sıyrıyor ya da botlarını ayaklarına geçiriyordu ve içerisi sıcak, ter ve ağrı dindirici merhem kokuyordu. Dışarıdaki kalabalık içeri bakıyordu.

Benim ihtiyar pantolonunu giymekte olan George Gardner'ın yanına oturdu ve "Tahminin nedir?" dedi normal bir ses tonuyla çünkü çok kasmaşının bir faydası yok; ne de olsa George ona söyleyebilir de söylemeyebilir de.

"O kazanmayacak" dedi George çok alçak bir sesle, öne eğilip jokey pantolonunun düğmelerini iliklerken.

“Kim kazanacak?” dedi babam kimse duymasın diye iyice öne eğilerek.

“Kircubbin” dedi George, “ve eğer kazanırsa bana birkaç bilet ayır.”

Sonra babam normal bir sesle George’a bir şey söylüyor ve George da, “Benim söylediğim hiçbir şey üstüne iddiaya girme” diyor şaka yollu ve oradan çıkıp içeriye izleyen kalabalığın içinden geçerek 100 franklık müşterek bahis makinesine gidiyoruz. Ama ben önemli bir şeyler olmak üzere olduğunu biliyordum çünkü George Kzar’ın jokeyiydi. Yol üstünde üzerinde başlangıç ücretlerinin yazılı olduğu bir bahis kâğıdı alıyor ve görüyor ki Kzar sadece 5’e 10 veriyor, Cefisidote 3’e 1’le onu izliyor ve beş isim aşağıda da 8’e 1 veren Kircubbin var. Babam Kircubbin’in kazanacağına beş bin oynayıp bin ile iştirak etti, kapalı tribünün arka tarafından dolanıp basamakları çıktı ve yarışı izlemek için güzel bir yer buldu.

Epey sıkışık oturuyorduk ve önce uzun gri şapkalı, uzun mantolu ve elinde katlı duran kamçısıyla bir adam geldi, sonra üzerlerinde jokeyleriyle birbiri ardına atlar ve iki yanlarında dizginleri tutarak onlarla birlikte yürüyen seyisler de yaşlı adamı takip ettiler. İlk olarak o koca sarı at, Kzar, geldi. İlk baktığınızda o kadar büyük görünmüyordu ama sonra bacaklarının uzunluğunu, ne kadar yapılı olduğunu ve nasıl hareket ettiğini görüyordunuz. Tanrım, hayatımda hiç öyle bir at görmemiştim. Ona George Gardner biniyordu ve ikisi birlikte, sirk müdürü gibi yürüyen uzun gri şapkalı yaşlı adamın arkasından yavaş yavaş ilerliyorlardı. Güneşin altında sarı ve pürüzsüz görünen Kzar’ın arkasında Tommy Archibald’ın jokeyliğini yaptığı güzel siyah bir at, onun arkasında da tribünün ve *pesage*’nin⁸⁰ önünden tek sıra halinde çok yavaş adımlarla geçen beş at daha vardı. Babam siyahın Kircubbin olduğunu söyleyince hayvana alıcı gözle baktım: güzel görünüyordu, evet ama Kzar’ın yanından bile geçemezdi.

Kzar geçerken herkes ona tezahürat etti; gerçekten de çok gösterişli bir hayvandı. Arkalarından sırayla gelenler diğer taraftan dolanıp *pelouse*’un⁸¹ önünden geçtiler ve parkurun yakın ucuna

80) (Fr.) At yarışlarında jokeylerin tartıldıkları oda. (ç.n.)

81) (Fr.) Seyircilerin durduğu çitle çevrili alan. (ç.n.)

doğru ilerlediler; sirk müdürü seyislere atları tribünlerin yanında birbiri ardına serbest bıraktırdı; böylece herkes iyice görebilecekti onları. Gong çaldığında çizgiye gelmemişlerdi bile ve hepsini grup halinde çok uzakta, sahanın öbür tarafındaki ilk dönemeçte görebiliyordunuz. Bir sürü ufacık oyuncak at gibi görünüyordlardı. Onları dürbünle seyrediyordum; Kzar epey geriden koşuyor, doru atlardan biri hızlanıyordu. Aşağı doğru hızlanıp döndüler ve paldır küldür önümüzden geçtiler. Bizi geçip gittiklerinde Kzar açık ara gerideydi ve şu Kircubbin denen at öndeydi ve sorunsuz ilerliyordu. Tanrım, yanınızdan geçip gitmeleri ve sonra uzaklaşıp gitgide küçülmeleri, dönemeçlerde bir araya toplanıp sonra düzlüğe çıkmaları çok fena; insanın küfredesi ve lanet okuyası geliyor. Nihayet son dönemeci geçtiler ve düzlüğe girdiklerinde Kircubbin denilen at açık ara öndeydi. Herkes çok komik görünüyor ve neredeyse bezgin bir şekilde “Kzar” diye sesleniyordu ve atlar piste daha çok yaklaşıyorlardı. Ve sonra grubun içinden bir şey sarı at-başlı bir şimşek gibi çıkıp dürbünümün görüş alanına girdi ve herkes çılgınlar gibi “Kzar” diye bağırmaya başladı. Kzar hayatımda hiç görmediğim kadar hızlandı ve jokeyi tarafından deli gibi kırbaçlanan her siyah atın yapacağı gibi hızla ilerleyen Kircubbin’e yetişti. İki at bir saniyelğine neredeyse başa baş geldi ama Kzar inanılmaz sıçrayışları ve öne uzamış başıyla neredeyse iki katı daha hızlı gidiyor gibiydi –ama tam başa baş gittikleri sırada bitirme çizgisini geçtiler ve skor yazıldığında kazanan 2 numaraydı, ki bu da Kircubbin’in birinci olduğu anlamına geliyordu.

İçim titremiş ve bir tuhaf olmuştum. Sonra kendimizi Kircubbin’in ne kadar kazandırdığını duyuracakları panonun önünde dikilmek için aşağı inen tıkış tıkış bir kalabalığın içinde bulduk. Dürüst olmam gerekirse yarışı izlerken babamın Kircubbin’e ne kadar para koyduğunu unutmuştum. Kzar’ın kazanmasını inanılmaz fazla istiyordum. Ama artık bitmişti ve kazanan atın bizde olduğunu bilmek müthişti.

“Müthiş bir yarış değil miydi baba?” dedim.

Başının arkasındaki melon şapkayla biraz tuhaf görünüyordu. Bana baktı ve “George Gardner müthiş bir jokeydir, evet” dedi. “O Kzar denen atın kazanmasını engellemek için cidden muhteşem bir jokey gerekirdi zaten.”

Bunun her zaman komik olduğunu biliyordum tabii ki. Ama babamın bunu böyle dümdüz söylemesi tüm heyecanımı aldı götürdü ve bir daha asla o gerçek heyecanı duymadım, rakamları panoda açıkladıklarında, ödeme yapmak için zili çaldıklarında ve Kircubbin'in 10 dolara 67.50 verdiğini gördüğümüzde bile. Her yerde insanlar, "Zavallı Kzar! Zavallı Kzar!" deyip duruyordu ve ben de keşke jokey olsaydım da şu o. çocuğu yerine ben binseydim ona, diye düşündüm. Tabii bu çok komikti, George Gardner'ın o. çocuğu olduğunu düşünmem yani, çünkü onu oldum olası sevmişimdir ve üstüne üstlük adam bize yarış kazandırmıştı ama sanırım adamın bütün olayı bu zaten, evet.

Babamın o yarıştan sonra epey parası oldu ve Paris'e daha sık gelmeye başladı. Tremblay'de yarış varsa Maisons'a dönüş yolunda kasabada inerdi ve birlikte Café de la Paix'nin önünde oturur, insanların gelip geçişini seyrederdik. Tuhaf bir şeydi orada oturmak. Akın akın insan olur ve her türden adam gelip size bir şeyler satmaya çalışır. Babamla orada oturmayı severdim. En çok o zaman eğlenirdik. Bir ampulu sıkıştığınızda zıplayan komik tavşanlar satan adamlar gelirdi yanımıza ve babam onlarla dalga geçerdi. Fransızca'yı İngilizce kadar iyi konuşurdu ve o türden adamların hepsi de tanırdı babamı çünkü bir jokeyi görünce tanırırsınız – sonra hep aynı masaya oturduğumuz için bizi orada görmeye de alışmışlardı. Evlilikle ilgili yayınlar satan adamlar ve sıkıştığınızda içinden horoz çıkan lastik yumurtalar satan kızlar ve bir de elindeki Paris kartpostallarını herkese göstererek dolaşan solucan görünümlü yaşlı bir adam vardı. Tabii ki hiç kimse almazdı kartpostallarını; o da gelip arka yüzlerini gösterirdi. Kartlar müstehcen resimlerle doluydu ve bir sürü insan bunu görünce sökülüp almaya başlardı.

Vay canına, gelip geçen tüm o tuhaf insanları hatırlıyorum. Akşam yemeği vakti yaklaştıkça, kendilerini yemeğe çıkaracak birini arayarak babamla konuşmaya gelen kızlar olurdu mesela. Babam onlara Fransızca şakalar yapardı ve onlar da benim başımı okşayıp giderlerdi. Bir keresinde ufak kızıyla yan masamızda oturan Amerikalı bir kadın vardı. Kadın da kızı da dondurma yiyordu ve ben kıza bakıp duruyordum. İnanılmaz güzel görünüyordu ve ben ona gülümsedim, o bana gülümsedi ama başka bir şey çıkmadı o işten çünkü her gün onu ve annesini arayıp kızla konuşmak için neler

yapabileceğimi düşündüm, hatta eğer onu daha yakından tanırsam annesinin onu Auteuil ya da Tremblay'e götürmeme izin verip vermeyeceğini merak ettim. Ama ikisini de bir daha hiç görmedim. Neyse, zaten pek bir şey de olmazmış herhalde çünkü geri dönüp ona ne söylemeyi düşündüğümü hatırlıyorum da: "Affedersin, belki bugün sana Enghien'da bir yarış kazandırabilirim, ne dersin?" Muhtemelen yarış kazandırmaya çalıştığımı değil, karaborsacı falan olduğumu düşünürdü.

Babamla Café de la Paix'de otururduk ve garsonun üstünde epey etkimiz vardı çünkü babam viski içiyordu ve viski beş franktı, ki bu da bardak altlıkları sayıldığında iyi bir bahşış demekti. İhtiyar daha önce hiç görmediğim kadar çok içiyordu ama artık ata falan binmiyordu zaten ve viskinin kilosunu aşağıda tuttuğunu söylüyordu. Ama ben o kiloları aynen geri aldığını görebiliyordum. Maisons'daki eski tayfadan uzaklaşmıştı ve tek yaptığı benimle bulvarda oturmak gibi görünüyordu. Her gün yarışlara para döküyordu. Eğer o gün kaybetmişse son yarış da bitince biraz keyifsiz olurdu ama sonra masamıza geçerdik ve o ilk viskisini söyleyince keyfi yerine gelirdi.

Paris-Sport okurdu ve gazetenin üzerinden bana bakıp, "Senin kız nerede Joe?" diye takılırdı, çünkü ona o gün yan masada oturan kızdan bahsetmiştim. Ve ben kızarırdım ama yine de o kızla ilgili bana takılıyor olması hoşuma giderdi. Bana iyi hissettirirdi. "Gözünü dört aç Joe" derdi, "geri gelecek."

Bana birtakım şeyler hakkında sorular sorar ve söylediğim bazı şeylere gülerdi. Ve sonra da kendisi bir şeyler anlatmaya başlardı. Mısır'da ya da annem ölmeden önce St Moritz'de buz üstünde nasıl ata bindiğiyle ilgili konuşur, savaş sırasında Fransa'nın güneyinde hiç para ödülü, iddia, kalabalık ya da başka bir şey olmadan düzenli olarak yaptıkları yarışları ya da atları yetiştirmek için yaptıkları şeyleri anlatırdı. Jokeylerin atların canlarına okuduğu normal yarışlar. Tanrım, babamı her saat dinleyebilirdim, hele ki birkaç tek atmışsa. Bana Kentucky'de küçük bir çocukken rakun avına çıktığı zamanları ve Birleşik Devletler'de avare avare takıldığı günleri anlatırdı. Ve derdi ki, "Joe, adam gibi bir para kazanınca Birleşik Devletler'e geri dönecek ve okula gideceksin."

“Burada böyle avare avare takılırken neden oraya dönüp okula gitmem gerekiyor ki?” diye sordardım ona.

“Bu başka” deyip garsonu çağırır, dağ gibi yığılmış bardakların parasını öderdi ve taksiyle Gare St. Lazare’a geçip Maisons’a giden trene binerdik.

Bir gün Auteuil’de engelli bir yarış sonrasında, babam kazanan atı 30.000 franka satın aldı. Onu almak için biraz fiyatı artırması gerekti ama adamlar nihayetinde atı verdiler ve babam ruhsatını ve sancağını bir hafta sonra aldı. Atın sahibi olduğunda babamla gurur duydum. Charles Drake’le birlikte ahır alanını ayarlayıp Paris’e gelmeyi kesti ve tekrar koşup terlemeye başladı. Bütün ahır tayfası o ve benden ibaretti. Atımızın adı Gilford’dı ve İrlanda cinsi güzel, tatlı bir engelli koşu atıydı. Babam onu kendi eğitip yine kendi bindiği için iyi bir yatırım olduğunu düşünüyordu. Her şeyle gurur duyuyordum ve Gilford’ın Kzar kadar iyi bir at olduğunu düşünüyordum. Gayet iyi, sağlam bir atlayıcı, eğer isterseniz düzlükte epey hız yapabilen bir doruydu ve bunların dışında çok da güzel bir hayvandı.

Tanrım, ona bayılıyordum. Babam onunla ilk çıktığında 2500 engelli yarışı üçüncü bitirdi ve podyumdan ter içinde ve mutlu bir şekilde inip tartılmaya gittiğinde, sanki bu derece aldığı ilk yarışmış gibi gurur duyuyordum onunla. Anlarsınız ya, biri uzun zamandır ata binmemişse onun aslında önceden bindiğine inandıramazsınız kendinizi bir türlü. Şimdi ise bütün olay değişmişti, çünkü Milano’da büyük yarışlar bile babam için çok önemliymiş gibi görünmezdi; kazandığında ne heyecanlanırdı ne başka bir şey ama şimdi öyle bir hal almıştı ki yarıştan önceki gece neredeyse hiç uyuyamıyordum ve babamın da, göstermese de, heyecanlı olduğunu biliyordum. Ata kendin için binmek tamamen farklı bir olay.

Gilford ile babamın ikinci yarışı, yağmurlu bir pazar günü, Auteuil’de, Prix du Marat’da yapılan bir 4500 metre engelli yarışı. Çıktıkları anda babamın onları seyredebileyim diye aldığı yeni dürbünle tribüne fırladım. Parkurun epey uzak ucundan başladılar ve bariyerde bir sorun çıktı. At gözlükleri takılı olan bir at yaygarayı koparmış, şaha kalkıp bariyeri tekmelemiştir ama ben bizim ihtiyarın siyah ceketini, beyaz pantolonu ve siyah kepiyle Gilford’ın üzerinde olduğunu ve onu eliyle hafif hafif okşadığını görebiliyordum.

dum. Sonra bir sıçrayışla ağaçların arkasında gözden kayboldular, gong uzayıp gitti ve müşterek bahis gişeleri coştı. Tanrım, o kadar heyecanlanmıştım ki. Onlara bakmaya korkuyordum ama dürbünü ağaçların içinden tekrar çıkacakları yere sabitledim ve sonra eski siyah ceket üçüncü sırada çıktı ve atların hepsi kuşlar gibi sıçrayarak ilerledi. Sonra yine gözden kayboldular ve sonra çıkıp paldır küldür tepeden aşağı koştular; hepsi de gayet iyi, güzel ve sakın gidiyor, çite grup halinde rahatça yanaşıp bizden tamamen uzaklaşıyorlardı. O kadar dip dibe ve düzgün ilerliyorlardı ki sırtlarına çıkıp yürüyebilmişsiniz gibi görünüyordu. Sonra çalıdan yapılmış büyük çifte çitin üzerinden göbek üstü geçtiler ve biri düştü. Kim olduğunu göremedim ama bir dakika içinde at kalkmış ve serbest bir şekilde dörtlüyle koşar hale gelmişti. Parkur, hâlâ grup halinde koşan atların altında uzunca sola kıvrılıp düzlüğe çıkıyordu. Taş duvarı atlayıp tikiş tikiş halde tribünlerin önündeki su engeline yöneldiler. Onların geldiğini gördüm ve geçerlerken babama seslendim. Bir boy öndeydi ve bir maymun kadar hafif sıçramalarla ilerliyordu. Hep birlikte su engeline doğru koşuyorlardı. Grup halinde engelin üzerindeki çitin üstünden atladılar ve sonra bir çarpışma oldu ve iki at yanlara çekilip devam etti, üç tanesi de birbirinin üstüne yığıldı. Babamı hiçbir yerde göremiyordum. Atlardan biri dizlerinin üzerinde kalktı ve jokey dizgininden tutup onun üstüne çıktı ve dereceye girebilmek için hızla uzaklaştı. Diğer at kendi kendine kalkıp gitmişti; başını silkeliyor, sarkan dizginlerle dörtlüyle koşturuyordu. Jokeyi yalpalayarak yolun yan tarafına geçip çite dayandı. Sonra Gilford yana yuvarlanıp babamın üstünden kalktı. Toynaklarından biri kopmuştu ve ön tarafta sallanıyordu. Hayvan üç bacak üstünde koşmaya başladı; babam çimlerin üzerinde yüzü yukarıya bakacak şekilde öylece yatıyordu ve başının yan tarafı kan içindeydi. Tribünden aşağı koşup bir sürü insana çarpa çarpa tırabzanlara eriştim ama polislin biri beni tuttu. Sedyeye taşıyan iriyarı iki adam babama doğru gidiyordu ve parkurun diğer tarafında çok uzakta ağaçların içinden çıkıp sıçrayan üç at gördüm.

Babam, getirdiklerinde ölmüştü ve doktorun biri kulaklarına taktığı bir şeyle onun kalbini dinlerken parkurun oradan gelen bir el silah sesi duydum: Gilford'ı vurmuşlardı. Sedyeyi hastaneye taşırlarken babamın yanına uzandım, sedyeye tutundum ve ağladım,

ağladım, ağladım. O kadar beyaz ve bitik ve öylesine cansız görünüyordu ki babam öldüyse bile en azından Gilford'ı vurmayabilirlerdi diye düşünmekten alıkoyamadım kendimi. Belki de iyileşecekti toy-nağı. Bilmiyorum. Babamı öyle çok seviyordum ki.

Sonra iki adam geldi ve biri sırtımı sıvazlayıp babama baktı ve yatağın üstünden bir çarşaf sıyrıp onun üzerine örttü; diğeri telefonda Fransızca onu Maisons'a götürmek için bir ambulans yollamalarını söylüyordu. Ve ben ağlamamı durduramıyordum, sürekli ağlıyordum ve neredeyse nefes alamıyordum. Sonra içeri George Gardner girdi ve yere yanıma oturup kolunu bana doladı. "Hadi Joe, hadi dostum" dedi. "Hadi kalk dışarı çıkalım ve ambulansı bekleyelim."

George'la dışarı çıktık. Ben zırlı zırlı ağlamayı kesmeye çalışıyordum ve George da mendiliyle yüzümü siliyordu. Kalabalık kapıdan çıkarken biraz arkada duruyorduk ve onların geçmesini beklerken iki adam yanımızda durdu. Bir tanesinin elinde bir demet müşterek bahis kuponu vardı ve "Eh, Butler babayı aldı" dedi.

Diğer adam, "Çok da umurumdaydı. Sahtekâr herif" dedi. "Hak ettiğini buldu."

"Aynen, bence de" dedi diğeri ve kuponları ortadan ikiye ayırdı.

George Gardner bunları duyup duymadığımı anlamak için bana baktı, evet duymuştum. Şöyle dedi: "O serserilerin ne dediğine bakma sen Joe. Senin ihtiyar yaman adamdı."

Ama bilmiyorum. Öyle görünüyor ki bir kez başladılar mı in-sanda hiçbir şey bırakmıyorlar.

–XIV–

Maera, kolları başının üzerinde, yüzü kuma gömülü halde hareketsiz yatıyordu. Kanama yüzünden ılık ve yapış yapış bir his vardı üstünde. Her seferinde boynuzun gelişini hissediyordu. Boğa bazen sadece başıyla tosluyordu ona. Bir defasında boynuz onu tamamen delip geçti ve Maera onun kuma saplandığını hissetti. Biri boğayı kuyruğundan yakalamıştı. Ona küfürler savuruyor ve pelerini yüzüne savuruyorlardı. Sonra boğa ortadan kayboldu. Birkaç adam Maera'yı kaldırdı, onunla birlikte bariyerlere doğru koşup koridora açılan kapıdan çıkarak tribünün altına girdi ve revire ulaştı. Maera'yı üzerinde çadır bezi gerili bir yatağa yatırdılar ve adamlardan biri doktor çağdırmak üzere dışarı çıktı. Diğerleri orada dikiliyordu. Doktor pikadorların atlarına dikiş attığı ağıldan koşarak geldi. Önce durup ellerini yıkaması gerekti. Tepelerindeki tribünde kıyamet kopuyordu. Maera her şeyin gitgide büyüdüğünü ve sonra gitgide küçüldüğünü hissetti. Sonra büyüdü, büyüdü, büyüdü ve tekrar küçüldü, küçüldü. Her şey bir film makinesindeymişçesine gittikçe daha da hızlandı. Ve sonra Maera öldü.

I. Kısım

Tren, yanmış kerestelerle dolu tepelerden birinin etrafını dolaşan rayları takip ederek gözden kayboldu. Nick, bagaj hamalının yük vagonunun kapısından dışarı fırlattığı brandayla nevresimin oluşturduğu yığının üzerinde oturuyordu. Ortada kasaba falan yoktu; sadece raylar ve yanıp kül olmuş kırlar. Seney'in tek sokağının üzerinde sıralanan barlardan eser yoktu. Mansion House otelinin temelleri toprağın üzerine çıkmıştı. Taş alevlerin etkisiyle çatlayıp parçalara ayrılmıştı. Seney kasabasından geriye kalan tek şey buydu. Toprağın yüzeyi bile yanıp kül olmuştu.

Nick yamacın yanan kısmına baktı. Kasabanın oraya buraya serpiştirilmiş evlerini görmeyi ummuştu. Sonra demiryolunu takip ederek nehrin üzerinden geçen köprüye yürüdü. İşte oradaydı nehir. Köprünün tahtadan ayaklarına çarparak kıvrılıyordu. Nick, rengini dibindeki çakıl taşlarından alan berrak, kahverengi suya baktı ve alabalıkların yüzgeçlerini hareket ettirerek akıntının içinde nasıl sabit kaldıklarını izledi. Nick onları izlerken balıklar da, yine hızla akan suda sabit durabilmek amacıyla, seri açılar çizerek konumlarını değiştiriyorlardı. Nick uzun bir süre onları seyretti.

Burunlarını kullanarak akıntının içinde kalmalarını izledi. Hızla akan derin nehrin içinde, suyun, köprünün kütüklerden oluşan ayaklarının direncine karşı yumuşak bir şekilde inip kabilen camısı dışbükey yüzeyinin bir miktar çarpıttığı bir sürü alabalık. Göletin dibinde büyük alabalıklar vardı. Nick başta görmemiş, sonra dipte olduklarını fark etmişti. Büyük alabalıklar, çakıl taşlarıyla dolu dipte, akıntının ani hareketleriyle oluşan çakıl-kum karışımı değişken bir pusun içinde tutunmaya çalışıyorlardı.

82) Öykünün özgün adı "Big Two-Hearted River"dır ve adı geçen Two-Hearted Nehri, Amerika Birleşik Devletleri'nin Michigan Eyaleti'nin Yukarı Yarımadası'nda bir nehirdir. (ç.n.)

Nick köprüden gölete baktı. Sıcak bir gündü. Nehirden yukarı doğru bir balıkçıl uçtu. Nick bir nehirde alabalık görmeyeli çok olmuştu. İnsana büyük keyif veriyorlardı. Balıkçılın gölgesi akıntıdan yukarı ilerlerken büyük bir alabalık akıntının ters yönünde uzun bir açı çizerek dışarı fırladı, suyun yüzeyine tekrar yaklaşırken gölgesini kaybetti ve güneşi yakaladı; ve sonra, yüzeyin altındaki akıntıya yeniden girerken, gölgesi akıntıyla birlikte hiç direnmeden nehir aşağı, balığın köprünün altında gerilip akıntıya cesaretle karşı koyduğu yere doğru akıyormuş gibi göründü.

Alabalık hareket ederken Nick'in kalbi sıkıştı. Tüm o eski duygular bir anda geri gelmişti.

Dönüp aşağıdaki akıntıya baktı. Sığ kısımları çakıl taşları ve koca koca kaya parçalarıyla dolu halde uzayıp gidiyor, bir kayalığın dibinde kavis çizip kıvrılarak derin bir göl oluşturuyordu.

Nick, traverslere, demiryolunun yanındaki yanmış kömür artıklarının içinde duran eşyalarının yanına döndü. Mutluydu. Kayışı çantanın etrafına tutturdı, bantları sıkıca çekti, çantayı sırtına attı, kollarını omuz askılarından geçirdi ve alnını geniş taşıma kayışına yaslayarak omuzlarının yükünü biraz hafifletti. Yine de çok ağırdı. Fazlasıyla ağır. Deri olta çantası elindeydi ve omuzlarındaki yükün ağırlığını dengelemek için öne doğru eğilerek demiryolu hattına paralel uzanan yol boyunca ilerlemeye başladı. Yanıp kül olmuş kasabayı arkadaki sıcaklığın içinde bırakıp her iki yanında yanık izleriyle dolu yüksek birer tepe olan bir yokuşun etrafından dolanıp kırsal alana çıkan bir yola saptı. Yol istikrarlı bir şekilde tırmanıyordu ve yokuş yukarı yürümek çetin bir işti. Nick'in kasları sızlıyordu ve hava çok sıcaktı. Yine de mutluydu. Sanki her şeyi geride bırakmış gibi hissediyordu. Düşünme ihtiyacını, yazma ihtiyacını, diğer tüm ihtiyaçlarını. Hepsi geride kalmıştı.

Trenden indiği ve hamalın eşyalarını açık vagon kapısından fırlatıp attığı andan itibaren her şey farklı bir hale bürünmüştü. Sene yanmış, kırlar kül olup değişmişti ama bunların hiçbir önemi yoktu. Hepsi yanmış olamazdı. Bunu biliyordu. Yol boyunca, güneşin altında ter dökerek, çamlık araziye tren yolundan ayıran dağ sıralarını geçmek için tırmanarak yürüdü.

Yol arada inişe geçse de çoğunlukla yukarı tırmanıyordu. Nick devam etti. Ve yol nihayet, bir süre yanmış bayırlara paralel uzan-

dıktan sonra, tepeye ulaştı. Nick bir kütüğe yaslanıp çantanın kayışını çözdü. Önünde, görebildiği kadarıyla, çamlık bir arazi uzanıyordu. Yanmış haldeki kırsal alan, sol tarafta, tepelerin hizasında sona ermişti. İlerde, düzlüğün içinden koyu renk çam ağaçları yükseliyordu. Sol tarafta, ta uzakta, nehrin devam ettiği hat görünüyordu. Nick bu hattı gözleriyle takip etti ve güneşte suyun pırıltılarını gördü.

Önünde, uzaktaki mavi tepelerin Superior Gölü'nün sınırlarını belirlediği noktaya kadar, çam ağaçlarının olduğu düzlüklerden başka bir şey yoktu. Nick düzlüğün üzerindeki ışıktaki soluk ve uzakta görünen bu dağları zar zor seçebiliyordu. Gözünü hiç ayırmadan bakarsa da kayboluyorlardı. Ama gözünün ucuyla bakarsa orada duruyordu su çizgisinin uzak tepeleri.

Nick kömür haline gelmiş kütüğün üzerine oturup bir sigara yaktı. Çantası kütüğün tepesinde dengede duruyor, kayış da Nick'in sırtında oluşmuş bir delik gibi hazırda bekliyordu. Nick sigarasını içip kırık arazilere bakarak oturuyordu. Haritasını çıkarmasına gerek yoktu. Nehrin konumuna bakarak nerede olduğunu anlayabiliyordu.

Bacaklarını öne uzatmış sigarasını içmeye devam ederken, bir çekirgenin toprağın üzerinde ilerleyip yün çorabına tırmandığını gördü. Çekirge siyahtı. Yol boyunca yürürken pek çok çekirgeyi tozun içinde dürtüp harekete geçirmişti. Hepsi de siyahtı. Havaya yükselirken siyah kanat kınlarından çıkardıkları sarı-siyah ya da kırmızı-siyah kanatlarını vızıldatanlar kadar büyük değildi bunlar. Sıradan çekirgelerdi ama hepsi kurum gibi siyahtı. Nick yol boyunca, aslında çok da fazla kafa yormadan, onları düşünmüştü. Şimdi, çorabının yününü kemirmekte olan siyah çekirgeye bakınca, yanmış arazide yaşamaktan siyaha dönüştüklerini anladı. Yangının oraya bir önceki yıl gelmiş olması gerektiğini fark etti ama çekirgelerin hepsi şu an simsiyahtı. Ne kadar daha böyle kalacaklarını merak etti.

Dikkatlice elini uzatıp çekirgeyi kanatlarından yakalayıp ters çevirdi ve eklemli karnına baktı. Hayvanın ayakları havada yürür gibi hareket ediyordu. Evet, karnı da siyahtı. Sırtıyla kafasının tozlu olduğu yerlerse yanardöner.

“Hadi git çekirge” dedi Nick, ilk kez yüksek sesle konuşarak. “Bir yerlere uç.”

Çekirgeyi havaya fırlatıp yolun karşısında duran kömüre dönmüş bir kütüğe doğru uzaklaşmasını izledi.

Nick ayağa kalktı. Sırtını kütüğün üzerinde dimdik durabilecek şekilde çantasının ağırlığına verip kollarını omuz askılarından geçirdi. Arazinin karşı tarafına, uzaktaki nehre bakan tepenin yamacında, sırtında çantasıyla durdu ve sonra yolun uzağındaki dağ eteğine yöneldi. Ayaklarının altındaki toprak yürüyüş için gayet uygundu. Yamacın 200 metre kadar aşağısında düzgün yol bitti. Sıra ayak bileklerine kadar gelen kaya eğreltileriyle banks çamı kümelerinin arasından geçmeye gelmişti; sık sık yükselip alçalan uzun, durgun bir arazi, kumlu bir zemin ve sonra tekrar canlanan toprak.

Nick yönünü güneşe göre ayarlıyordu. Nehre nereden gitmek istediğini biliyor ve çam düzlüğünde ilerliyordu. Önünde belirecek yeni tümsekleri görebilmek için küçük tümsekleri aşıyor, bazen de kocaman, tek parça bir adanın tepesinde durup sağlam soltu uzanan çam ağaçlarına bakıyordu. Fundalığa benzeyen kaya eğreltilerinden birkaç ufak dal parçası koparıp bunları çanta askılarının altına yerleştirdi. Dallar askılara sürtündükçe eziliyor, Nick yürüdükçe kokuları burnuna geliyordu.

Engeli, gölgeden eser olmayan çam düzlüklerini geçerken yorulmuş ve epey terlemişti. İsteddiği an sola dönerek nehre çıkacağından emindi; en fazla 1.5 km. mesafede olmalıydı. Ancak Nick bir günlük yürüyüşle nehrin mümkün olan en üst noktasına gidebilmek için kuzeye ilerlemeye devam etti.

Yürüdüğü süre içerisinde geçmekte olduğu, yuvarlanarak giden yüksek zeminin üzerindeki büyük adalardan birinin görüş alanı içindeydi. Aşağı yöneldi ve zirveye ulaştığında dönüp çam ağaçlarına doğru yürümeye başladı.

Çam ağaçlarından oluşan adacıkta hiç çalılık yoktu. Ağaçların gövdeleri ya dümdüz yukarı çıkıyor ya da birbirlerine yaslanıyordu. Düz, kahverengi, dalsız gövdelerdi bunlar. Olan dallar da yukarı kısımlardaydı. Kimi kahverengi orman tabanında tek parça koyu bir gölge oluşturacak kadar birbirinin içine geçmiş haldeydi. Koruluğun etrafında boş bir alan vardı. Kahverengiydi ve Nick'in ayaklarının altında yumuşacık uzanan bir tabana sahipti. Burası, yukarılardaki dalların eninin ötesine uzanan çam iğneleriyle kaplı zeminin üzerini örtüyordu. Ağaçlar epey uzamışlardı ve dallar bir

zamanlar gölgelerini düşürdükleri bu boş alanı güneşe bırakarak yukarı uzanıyorlardı. Orman tabanının bu uzantısının tam kenarında kaya eğreltileri başlıyordu.

Nick çantasını sırtından indirip gölgeye uzandı. Sırtını yere yaslayıp yukarı, çam ağaçlarına doğru baktı. Bedenini esnettikçe boynu, sırtı ve beli rahatladı. Sırtının toprakla teması iyi geliyordu. Dalların arasından görünen gökyüzüne baktı ve gözlerini kapadı. Sonra tekrar açıp bir kez daha yukarı baktı. Dalların oralarda rüzgâr esiyordu. Gözlerini yeniden yumdu ve uykuya daldı.

Sonra kaskatı kesilmiş halde ve kramplarla uyandı. Güneş batmak üzereydi. Epey ağır olan çantasını kaldırdığında askılar canını yaktı. Sırtında çantayla öne eğilip deri olta kutusunu aldı ve kaya eğreltilerinin arasında oluşan çukurun karşısındaki çam ağaçlarının yanından yürümeye başlayıp nehre yöneldi. 1.5 kilometreden daha uzakta olamayacağını biliyordu.

Kütüklerle kaplı bir yamaçtan inip bir çayıra çıktı. Çayırın kenarından nehir akıyordu. Nick nehre ulaştığı için memnundu. Çayırın içinden geçerek akıntının yukarısına doğru yürümeye başladı. Pantolonu çiy damlalarıyla ıslanmıştı. Sıcak günün ardından hızlı ve yoğun bir şekilde oluşmuştu çiy. Nehir sessizdi; son derece hızlı ve pürüzsüz. Nick çayırın kenarında kamp yapmak için yüksekçe bir parça toprağın üstüne çıkmadan önce nehirde zıplayan alabalıklara baktı. Güneş battığında akıntının diğer tarafındaki bataklıktan gelen böcekleri avlıyorlardı. Alabalıklar bunları avlamak için suyun dışına, epey yükseğe sıçırıyorlardı. Nick akıntının yanındaki küçük toprak alandan geçerken alabalıklar suyun epey yukarısına zıplamışlardı. Şimdi yukarıdan nehre baktığında böceklerin suyun yüzeyine indiklerini tahmin ediyordu çünkü balıklar akıntı boyunca durmadan bir şeyler yiyorlardı. Nehrin görüş alanına giren kısmı boyunca görebildiği kadarıyla alabalıklar yükseliyor ve yağmur başlayacakmış gibi suyun yüzeyinde daireler çiziyorlardı.

Ağaçlarla kaplı kumlu arazi nehrin genişlediği yere ve bataklığa yukarıdan bakacak şekilde yükseliyordu. Nick çantasını ve olta kutusunu bıraktı ve düz bir toprak parçası aradı. Karnı çok açtı ve yemek yapmadan önce kamp kurmak istiyordu. İki bankas çamının arasındaki toprağın yeterince düz olduğunu görünce çantasından baltasını çıkarıp dışarı uzanan iki kökü kesti. Böylece kendine üzerinde uyuy-

yabileceği genişlikte bir yer açmış oldu. Kumlu toprağı eliyle düzledi ve kaya eğreltisi çalılarının hepsini köklerinden çekip kopardı. Kaya eğreltisinin o güzel kokusu ellerine sinmişti. Köklerin çıktığı toprağı düzeltti; battaniyelerin altında potluk olmasını istemiyordu. Zemini iyice düzleştirdikten sonra üç tane battaniye yaydı. Birini ikiye katlayıp en alta koydu; diğer ikisini de onu üstüne serdi.

Baltayla kütüklerin birinden büyük, kalın bir parça kesip bunu çadırı tutturmada kullanmak için ufak parçalara ayırdı. Toprağı iyi tutsunlar diye uzun ve sağlam olmalarını istiyordu. Çadır açılıp da yere yayıldıktan sonra, bir banks çamına yaslı duran sırt çantası çok daha küçük göründü gözüne. Nick çadırın mahya kirişi işlevini gören ipi çam ağaçlarından birinin gövdesine bağlayıp ipin diğer ucunu çekerek çadırı yerden kaldırdı ve bu ucu da diğer çam ağacına bağladı. Çadır ipin üzerinde çamaşır ipine asılmış branda bezinden yapılma bir battaniye gibi duruyordu. Nick branda bezinin üst arka tarafında açtığı bir deliğı çekiştirip kenarlarını kazıklarla sabitleyerek çadıra dönüştürdü. Yan taraflarını iyice gererek tutturdu ve çam dallarından hazırladığı tahta kazıkları iyice derine itti. Sonra ipin ilmekleri gömülene ve branda bezi bir davulunki gibi gerilene kadar kazıkları baltanın düz tarafıyla toprağı çaktı.

Nick çadırın açık tarafının karşısına sivrisinekleri uzak tutmak için bir tülbent tutturdu. Çadır bezinin kıvrımının altındaki yatağın başucuna koymak için çantasından çıkardığı bir sürü şeyle sivrisineklerin oluşturduğu bariyerin altından sürünerek içeri girdi. Işık çadırın içine hoş kokulu kahverengi branda bezinden geçip geliyordu. Daha şimdiden gizemli ve evi hatırlatan bir şeyler vardı. Nick çadırın içinde mutluydu. Gün içinde de mutsuz değildi aslında ama bu farklıydı. Şimdi işler hallolmuştu. Bunun yapılması gerekiyordu ve işte yapılmıştı. Zor bir yolculuk olmuştu. Çok yorgundu. Bitmişti işte. Kampını kurmuştu. Yerleşmişti. Artık hiçbir şey dokunamazdı ona. Kamp yapmak için iyi bir yerdi burası. Ve Nick de oradaydı, o iyi yerde. Kendi yaptığı evinde. Ve acıkmıştı.

Dışarı çıkıp emekleyerek tülbentin altından geçti. Hava epey kararmıştı. Çadırın içi daha aydınlıktı.

Nick çantasının yanına gidip el yordamıyla diplerde bir yerlerde çivilerle dolu bir kesekâğıdı buldu ve içlerinden uzun bir tane aldı. Çiviye baltanın düz tarafıyla çam ağacına yavaşça çakıp çantayı

buraya astı. Bütün erzakı bu çantanın içindeydi. Ve artık yerden kalkmış, korunaklı bir yere alınmışlardı.

Nick çok acıkmıştı. Hatta daha önce hiç bu kadar acıkmadığını düşünüyordu. Bir tane domuz etli fasulye bir tane de makarna konservesi açıp hepsini birlikte tavaya boşalttı.

“Madem taşımayı sorun etmedim, böyle şeyler yemeyi hak ediyorum” dedi Nick. Kararmakta olan ormanın içinde sesi bir tuhaf geldi kulağına. Bir daha konuşmadı.

Baltasıyla bir kütükten kestiği kalınca çam parçalarını kullanarak ateş yaktı ve üzerine bir tel ızgara yerleştirip dört ayağını botlarıyla yerin iyice içine itti. Tavayı alevlerin üzerindeki ızgaraya yerleştirdi. Şimdi daha da acıkmıştı. Fasulyeler ve makarna ısındı. Nick tavadakileri iyice karıştırdı. Yemek fokurdamaya başladı; yüze zar zor erişen küçük kabarcıklar oluşuyordu. Çok güzel kokuyordu. Nick bir şişe ketçap çıkarıp dört dilim de ekmek kesti. Küçük kabarcıklar artık daha hızlı inip çıkıyordu. Nick ateşin yanına oturup tavayı indirdi. İçindekilerin yarısını tenekeden tabağına boşalttı. Yemek tabağın içinde yavaşça yayıldı. Nick çok sıcak olduğunu bildiğinden üzerine biraz ketçap döktü. Ama biliyordu ki fasulye de makarna da hâlâ çok sıcaktı. Ateşe baktı, sonra da çadıra; dilini yakarak tüm bunları berbat etmeyecekti. Yıllardır kızarmış muz yemenin tadına varamamıştı çünkü hiçbir zaman soğumasını bekleyemiyordu. Dili aşırı hassastı. Nick çok acıkmıştı. Nehrin karşısında, bataklığın içinde, neredeyse tamamen kararmış olan havada sis oluşmaya başladığını gördü. Bir kez daha çadıra baktı. Tamam. Tabaktan koca bir kaşık aldı.

“Tanrım” dedi Nick sevinçle.

Koca tabağı ekmek aklına bile gelmeden yuttu. İkinci tabağı ise, ekmekle iyice sıyrıp pırıl pırıl yaptı. St. Ignace’taki istasyon lokantasında bir fincan kahvenin yanında yediği jambonlu sandviçten beri ağzına tek lokma girmemişti. Bu çok güzel bir deneyim olmuştu onun için. Daha önce de bu kadar acıktığı olmuş ama Nick’in bunu tatmin etmesi mümkün olmamıştı. İstese kampı saatler önce de kurabilirdi. Nehrin üzerinde kamp yapmaya elverişli bir sürü yer vardı. Ama burası iyiydi.

Nick ızgaranın altına iki büyük odun parçası sıkıştırınca ateş canlanıverdi. Kahve için su getirmeyi unutmuştu. Çantadan, çadır

bezinden yapılma katlanabilir bir kova çıkarıp tepenin aşağısına, çayırın kıyısındaki akıntıya doğru yürüdü. Nehrin diğer tarafı hâlâ bembeyaz bir sisle kaplıydı. Eğilip bezden kovayı suya daldırdığında ıslak ve soğuk çimleri hissetti. Kova akıntının içinde şişip ağırlaştı. Su buz gibiydi. Nick kovanın dışını silip kampa geri döndü. Akıntıdan yukarı doğru çıkınca hava o kadar da soğuk değildi.

Nick bir büyük çivi daha çıkarıp ona da suyla dolu kovayı astı. Kahve demliğini yarısı dolana kadar suya daldırdı, ızgaranın altındaki ateşe birkaç odun daha attı ve demliği ızgaraya yerleştirdi. Kahveyi nasıl yaptığını hatırlamıyordu. Hopkins'le buna ilişkin bir tartışmaya girdiklerini hatırlıyor ama hangi fikirden yana çıktığını bilemiyordu. Kaynamaya bırakmaya karar verdi. Şimdi hatırlıyordu: bu Hopkins'in yöntemiydi. Bir zamanlar Hopkins'le her konuda tartışırdı. Kahvenin kaynamasını beklerken küçük bir kayısı konserve açtı. Konserve açmayı seviyordu. Kayısıları tenekeden yapılma bir kâseye boşalttı. Ateşin üzerindeki kahveye bakarken kayısıların şerbetini içti. Dökülmesin diye çok ağır ve dikkatli bir şekilde içiyor, aradan kayısıları da yiyordu. Tazelerinden daha lezzetliydi.

Kahve o bakarken kaynadı. Kapak açıldı ve hem kahve hem de telvesi demliğin yanından aktı. Nick demliği ızgaradan aldı. Bu Hopkins için bir zaferdi. Nick boş kayısı kâsesine şeker koyup üzerine soğuması için kahvenin birazını döktü. O kadar sıcaktı ki demliği tutmak için şapkasını kullanmak zorunda kaldı. Kahvenin demlenmesini beklemecekti. En azından ilk fincan için. Her şey Hopkins usulü olacaktı. Hop bunu hak ediyordu. O son derece ciddi bir kahve adamıydı. Hatta Nick'in hayatında tanıdığı en ciddi adamdı. Sert değil, ciddi. Bu çok uzun zaman önceydi. Hopkins dudaklarını oynatmadan konuşurdu. Daha önce polo oynamışlığı vardı. Teksas'ta milyonlarca dolar kazanmıştı. Tam Chicago'ya giden otobüsün bilet parasını ödemek için borç almıştı ki telgraf geldi ve ilk büyük kuyusunun faaliyete geçtiğini öğrendi. Parayı almak için telgraf çekebilirdi ama bu çok yavaş olurdu. Hop'un kızına Sarışın Venüs derlerdi. Hop bunu umursamazdı çünkü öz kızı değildi. Adam haklıydı. Telgraf gelince Hopkins gitti. Bunlar Kara Nehir'in üzerinde oluyordu. Telgrafın ona ulaşması sekiz gün aldı. Hopkins 22 kalibreli Colt otomatik silahını Nick'e, fotoğraf makinesini de Bill'e verdi. Böylece o hep yanlarındaymış gibi olacaktı. Bir sonraki

yaz yine hep birlikte balığa gideceklerdi. Hop Head zengin olmuştu. Bir yat satın alacaktı ve beraber Superior Gölü'nün kuzey kıyı-
larını gezeceklerdi. Heyecanlı ama yine de ciddiydi. Vedalaştılar;
hepsi çok kötü olmuştu. Yolculuk falan olmadı. Hopkins'i bir daha
hiç görmediler. Bunların hepsi çok uzun zaman önce Kara Nehir'in
üzerinde oldu.

Nick kahvesini içti, Hopkins usulü kahvesini. Acıydı. Nick bir
kahkaha attı. Bu, hikâye için iyi bir sondu. Nick'in zihni çalışmaya
başlıyordu ama o bu düşünceleri bastırabileceğini biliyordu çünkü
çok yorgundu. Kahveyi boşaltıp kalan tortuları da demliğı sallaya-
rak ateşin üzerine döktü. Bir sigara yakıp çadıra girdi. Battaniyelerin
üzerine oturup ayakkabılarını ve pantolonunu çıkardı, ayakkabıları
pantolonun içine sarıp yastık yaptı ve battaniyelerin arasına girdi.

Çadırın dışında yanmakta olan, gece rüzgârının üzerine üfle-
diği ateşin parıltısını seyretti. Sessiz bir geceydi. Bataklıktan çıt çık-
mıyordu. Nick battaniyenin altında rahatça gerindi. Bir sivrisinek
kulağının dibinde vızıldadı. Nick yattığı yerden doğrulup bir kibrit
yaktı. Sivrisinek başının üzerinde, branda bezindeydi. Nick hemen
kibriti ona doğru tuttu. Yanan sivrisinekten tatmin edici bir tıslama
çıktı. Kibrit söndü. Nick tekrar battaniyenin altına girdi, yana dön-
dü ve gözlerini kapadı. Uykusu vardı. Uykunun geldiğini hissedebi-
liyordu. Battaniyenin altında kıvrılıp uykuya daldı.

Sam Cardinella'yı sabahın altısında şehir hapishanesinin koridorunda astılar. Her iki yanında hücreler sıralanan koridor yüksek ve dardı ve hücrelerin hepsi doluydu. Adamlar asılmak üzere getirilmişlerdi. Asılarak idama mahkûm edilmiş beş adam üstteki beş hücredeydi. Üçü zenciydi. Korkuyorlardı. Beyaz adamlardan biri yatağının üzerinde başını ellerinin arasına almış oturuyor, diğeri ise başına bir battaniye dolamış yatıyordu.

Duvardaki bir kapıdan geçip darağacına geldiler. İki rahiple beraber yedi kişi vardı. Sam Cardinella'yı taşıyorlardı. Yaklaşık sabahın dördünden beri bu haldeydi adam.

Bacaklarını kayışla bağlarlarken iki gardiyan onu ayakta tuttu ve rahipler de kulağına bir şeyler fısıldıyorlardı. "Cesur ol evladım" dedi rahiplerden biri. Başlığı kafasına geçirmek için geldiklerinde Sam Cardinella büzücü kaslarının kontrolünü kaybetti. Gardiyanlar onu tutamayıp düşürdü. Mideleri bulanmıştı. "Sandalyeye ne dersin Will?" diye sordu gardiyanlardan biri. "Getirsek iyi olur" dedi melon şapkalı bir adam.

İdam tahtası üzerinde, meşe ve çelikten yapılmış, bilyeli yataklara asılı ve epey ağır olan hareketli platformun arkasına doğru adım attıklarında, Sam Cardinella sımsıkı bağlanmış halde orada oturuyordu ve rahiplerden genç olanı sandalyenin yanında diz çökmüştü. Rahip, platform inmeden hemen önce darağacının arkasına sıçradı.

KOCA NEHİR

II. Kısım

Sabah güneşin doğmasıyla çadırın içi sıcak olmaya başladı. Nick çadırın girişine gerili cibinliğin altından geçip sabaha şöyle bir göz atmak için kafasını uzattı. Çıktığında elleri çimlerden ıslanmıştı. Pantolonu ve ayakkabıları elindeydi. Güneş tepenin üzerine henüz çıkmıştı. Çayır, nehir ve bataklık önünde uzanıyordu. Nehrin diğer tarafında, bataklığın yeşilinde, huş ağaçları vardı.

Nehir sabahın bu erken saatinde berrak, hızlı ve pürüzsüzdü. 200 metre kadar aşağıda akıntının ta karşı tarafında üç tane kütük vardı. Bunlar üzerlerinden akıp giden suyu durgun ve derin hale getiriyorlardı. Nick seyretmeye devam ederken bir vizon nehri bu kütüklerin üzerinden geçip bataklığa girdi. Nick heyecanlanmıştı. Hem sabahın bu erken saatleri hem de nehirdi onu heyecanlandıran. Aslında kahvaltı edemeyecek kadar acelesi vardı ama etmesi gerektiğini biliyordu. Küçük bir ateş yaktı ve kahve demliğini üzerine koydu. Su ısınırken Nick boş bir şişe bulup tepenin kenarındaki çayıra indi. Çayır çiy damlalarıyla ıslanmıştı ve Nick güneş çimleri kurutmadan yem olarak çekirge yakalamak istiyordu. Bir sürü de iyi çekirge buldu. Çimlerin hemen dibindeydiler. Bazıları çimen saplarına tutunmuştu. Çiy nedeniyle soğuk ve ıslaklardı ve güneş onları ısıtana kadar da zıplayamayacaklardı. Nick orta boylu kahverengi olanları toplayıp şişeye koydu. Sonra, bulduğu bir kütüğü ters çevirdi ve kenarda saklanmış yüzlerce çekirge olduğunu gördü. Burası adeta bir çekirge pansiyonuydu. Nick orta boy kahverengi olanlardan elli kadarını şişeye doldurdu. O çekirgeleri toplarken diğerleri de güneşte ısınıp zıplamaya başladılar. Zıpladıklarında uçuşa geçiyorlardı. Başlangıçta tek bir uçuş yapıyor ve yere indiklerinde kaskatı kalıyorlardı; sanki ölmüş gibi.

Nick, kahvaltısını bitirdiğinde çekirgelerin her zamanki enerjilerine kavuşmuş olacaklarını biliyordu. Çimenlerin üzerindeki çiy

olmasa bir şişe dolusu iyi çekirge yakalamak bütün gününü alır ve birçoğu da şapkasıyla vurmak zorunda kalacağı için ezilirdi. Akan suda ellerini yıkadı. Nehrin kenarında olmak onu heyecanlandırıyordu. Sonra çadırın yanına döndü. Çekirgeler çimlerin üzerinde kaskatı halde zıplamaya çoktan başlamışlardı. Şişedekilerse, güneşin ısıtmasıyla birlikte gruplar halinde zıplıyorlardı. Nick çam dalından bir tıkaç yapıp çekirgeler dışarı çıkamasın diye şişenin ağzını kapadı ve hava alabilmeleri için de epey bir açıklık bıraktı.

Kütüğü çevirip eski haline getirmişti ve artık oradan her sabah çekirge toplayabileceğini biliyordu.

Nick, içi zıplayan çekirgelerle dolu şişeyi bir çam ağacının gövdesine dayadı. Bir miktar esmer buğday ununu pütürleri gidene kadar hızlıca suyla karıştırdı. Bir fincan un, bir fincan su. Demliğe bir avuç kahve koyup tenekeden çıkardığı bir parça yağı sıcak tavanın içinde cızırdarak kaynamaya bıraktı. Dumanı tüten tavaya hazırladığı sulu hamuru yavaşça döktü. Karışım tavaya lav gibi yayıldı ve yağ şiddetli bir şekilde sıçradı. Kenarlarda esmer buğday çöreği önce katılaşmaya başladı, sonra kahverengi, en son da gevrek oldu. Yüzeydeki hamur yavaşça fokurdayarak gözenekli bir hal almaya başlamıştı. Nick taze bir çam dalı parçasıyla kahverengileşen alt tarafı kaldırdı. Tavayı iki yana salladı; hamurun üstü hâlâ cıvıktı. Zıplatıp döndürmeyi denemeyeceğim, diye düşündü. Temiz dal parçasını çöreğin iyice altına sokup diğer yüzü çevirdi. Hamur tavanın içinde cızırdadı.

Çörek pişince Nick tavayı tekrar yağladı. Kalan hamurun hepsini döktü. Böylece bir küçük bir de büyük daha çıkmış oldu.

Nick üzerini elma marmelatıyla kapladığı bir büyük bir de küçük parça yedi. Üçüncü çöreğin üzerine de elma marmelatı sürüp iki kere katladı, yağlı kâğıda sardı ve gömleğinin cebine koydu. Marmelat kavanozunu çantaya geri koydu ve iki tane sandviç yapmak için ekmek kesti.

Çantasında büyük bir soğan buldu. Bunu ikiye kesip ipeksi kabuğunu soydu. Bir parçasını dilimleyip soğanlı sandviçler yaptı. Bunları yağlı kâğıda sarıp haki renkli gömleğinin diğer cebine koydu. Tavayı ızgaranın üzerinde ters çevirdi, eklediği yoğunlaştırılmış sütle tatlanmış ve sarımsı kahverengi bir renk almış olan kahvesini içti, kampı topladı. Küçük, güzel bir kamp olmuştu bu.

Nick deri olta kutusundan olta kamışını çıkarıp parçaları birbirine ekledikten sonra kutuyu tekrar çadırın içine itti. Makarayı takıp ipi geçirdi. İpi makaraya dolarken sürekli bir elinden diğerine geçiriyordu; aksi takdirde kendi ağırlığıyla geriye düşebilirdi. Ağır, iki kat mumlanmış bir misinaydı. Uzun zaman önce sekiz dolara almıştı. Havada geriye doğru kalkabilsin diye ağır, hiç ağırlığı olmayan bir sineği fırlatabilmeyi mümkün kılmak için de düz ve ağır üretilmişti. Nick olta uçlarının durduğu alüminyumdan yapılma kutuyu açtı. Uçlar nemli elbezleri arasına sarılmıştı. Nick bezleri St. Ignace'e giden trendeki su soğutucusunda ıslatmıştı. Bağırsaktan yapılma uçlar ıslak pedlerin arasında yumuşamıştı; Nick birini alıp açtı ve ağır misinanın ucundaki bir ilmekten bağladı. Başına da bir kanca geçirdi. Küçük, oldukça ince, yaylı bir kancaydı bu.

Nick onu kucağında oltayla otururken kanca paketinden çıkarmıştı. İpi sertçe çekerek düğümü ve oltanın yayını kontrol etti. Bu güzel bir histi. Kancanın parmağına girmemesi için dikkat ediyordu.

Elinde oltasıyla akıntının aşağısına yürümeye başladı. Çekirgelerle dolu şişe gevşek ilmekler atılmış bir sıırıma bağlı halde boyundan sarkıyordu. Ağ kepçesi kemerine bağlı bir kancaya asılıydı. Omzunda her iki köşesi de kulak şeklinde bağlanmış uzun bir un çuvalı vardı. İp omzunun üzerinden geçiyor, çuval ayaklarına çarpıyordu.

Tüm alet edevatı üzerinden sarkarken Nick kendini tuhaf ve profesyonel anlamda mutlu hissediyordu. Çekirge şişesi göğsünün üzerinde sallanıyordu. Gömleğinin göğüs cepleri öğle yemeğiyle şişkinleşmişti.

Suya girdi. Bu tam bir şoktu. Pantolonu bacaklarına sımsıkı yapışmıştı. Ayaklarının altındaki çakılları hissedebiliyordu. Su, şiddeti gittikçe artan soğuk bir şok gibiydi.

Hızla akan su Nick'in bacaklarından içeri giriyordu. Suya adımını attığı yerde seviye dizlerini aşıyordu. Nick akıntıyla birlikte ağır ağır ve güçlkle ilerliyordu. Çakış taşları ayakkabılarının altında kayıyordu. Suyun içinde, bacaklarının aşağısında oluşan helezonlara baktı ve bir çekirge almak için şişeyi yana doğru eğdi.

İlk çekirge şişenin boyun kısmından zıplayıp suya düştü. Nick'in sağ bacağına altındaki girdaba kapılıp akıntının biraz aşağısına

ğısında yüzeye çıktı. Suyun üzerinde hızla giderken mücadele ediyordu. Sonra hızla suyun pürüzsüzlüğünü bozan bir daire çizerek yok oldu. Bir alabalığa yem olmuştu.

Sonra bir başka çekirge kafasını şişeden dışarı çıkardı. Antenleri titreşiyordu. Atlamak için ön bacaklarını şişenin dışına çıkarmaya hazırlanıyordu. Nick onu kafasından tutup ince kancayı çenesinin altından göğsüne ve oradan da karnının alt kısmına geçirdi. Çekirge kancayı ön ayaklarıyla tutup üzerine tütünden kararmış salyasını akıttı. Nick onu suya bıraktı.

Olta niyetine kullandığı sopayı sağ elinde tutarak ipi çekirgenin akıntısındaki çekiş yönünün aksine bıraktı. Sol eliyle ipi makaradan kurtarıp serbest bıraktı. Çekirgeyi sudaki küçük dalgaların içinde görebiliyordu. Sonra çekirge gözden kayboldu.

Bir şey ipi çekiyordu. Nick gergin ipe asıldı. Bu ilk balığıydı. Artık hayat bulmuş olan sopayı akıntıya karşı tutarken sol eliyle de ipi çekti. Sopa şiddetli bir şekilde büküldü ve ipin ucundaki balık suya çarptı. Nick bunun küçük bir alabalık olduğunu biliyordu. Sopayı dümdüz havaya kaldırdı ve sopa bu çekişin etkisiyle eğildi.

Nick sudaki balığın hem kafası hem de bedeniyle ipin nehrin içinde sürekli değişen teğet noktasına karşı şiddetle çırpındığını görebiliyordu.

İpi sol eline alıp suya yorgun vuruşlar yapan balığı yüzeye çekti. Sırtı çakıl taşlarının üstünü kaplayan su gibi saydam ve alacalıydı; yanları ise güneşin altında ıslıl ıslıldı. Nick sopayı sağ kolunun altına alıp öne eğildi ve sağ elini suya daldırdı. Bir an bile durmayan balığı ıslattığı sağ eliyle yakalayıp ağzındaki kancayı çıkardı ve sonra tekrar suya bıraktı.

Balık bir süre akıntının içinde kararsız bir şekilde asılı kaldıktan sonra dipteki bir taşın yanına yerleşti. Nick ona dokunmak için uzanıp kolunu dirseğine kadar suya soktu. Balık hareket halindeki suyun içinde hareketsizdi; taşın yanında, çakılların üzerinde öylece duruyordu. Nick'in parmakları ona, onun suyun altındaki pürüzsüz, serin bedenine dokununca kaçıverdi; nehrin dibindeki bir gölgeye karışmıştı.

Bir şeyi yok, diye düşündü Nick. Sadece yorgun.

Balığa dokunmadan önce, üzerini kaplayan hassas sümüksü tabakaya zarar gelmesin diye elini ıslatmıştı. Bir alabalığa kuru elle

dokunulursa korunmasız kısımları beyaz bir mantarın saldırısına uğruyordu. Nick yıllar önce sağında solunda bir sürü balıkçının olduğu kalabalık nehirlerde balık tutarken, pek çok kez bir kayanın yanına sürüklenmiş ya da karnı üste gelecek şekilde bir gölcüğün yüzeyinde duran, üzeri tüy gibi beyaz mantarla kaplanmış ölü balıklara rastlamıştı. Nick nehirde başkalarıyla birlikte balık tutmaktan hoşlanmıyordu. Eğer sizden değillerse her şeyi berbat ediyorlardı.

Suyun karşı tarafına geçmekte olan kütük yığınının üstünden akıp giden kırk beş metre uzunluğundaki sığ suların içinde, dizlerinin üst kısmına kadar batmış halde ilerledi.

Suda ağır ağır giderken tekrar yem takmadığı kanca da elindeydi. Sığ yerlerde küçük alabalıklar yakalayabileceğini biliyordu ama onları istemiyordu. Günün bu saatinde de sığıklarda büyük alabalık olmazdı.

Su artık derinleşmeye başlamıştı; keskin ve soğuktu ve uyluklarına kadar çıkmıştı. İleride kütüklerin üzerinden aşıp geçen, bir setin arkasında kaldığı için pürüzsüz akan sular vardı. Karanlık ve çalkantısız sular. Solda çayırın aşağı kenarı, sağda bataklık.

Nick sırtını akıntıya verip şişeden bir çekirge aldı. Hayvanı kancaya geçirip şans getirsin diye üstüne tükürdü. Sonra makaradan birkaç metre ip çekip çekirgeyi ileri doğru, hızla akan karanlık suların içine fırlattı. Çekirge bir süre kütüklere doğru sürüklendikten sonra ipin ağırlığıyla suyun altına çekildi. Nick sopayı sağ elinde tutup ipin parmaklarının arasından kayıp gitmesine izin verdi.

Bir şey ipi uzun uzun, kuvvetle çekti. Sopa Nick'in sıkıca asılmasıyla hareketlenip tehlikeli bir hal aldı ve ikiye katlandı. İp gerildi, suyun dışına çıktı, biraz daha gerildi. Bu ağır, tehlikeli ve sağlam bir çekişti. Nick gerilimin artması durumunda olta kurşununun kırılacağı ânı sezip ipi serbest bıraktı.

İp hızla boşalırken makaradan mekanik bir çılgılık yükseldi. Fazla hızlıydı. İp akmış gitmiş, o aktıkça makaranın sesi artmış ve Nick bunları kontrol edememişti.

Makaranın göbek kısmı ortaya çıkmaya başladıkça, Nick kalbi heyecandan duracak sandı. Uyluklarına buz gibi çarpan akıntıya arkasını verip makarayı sol elinin başparmağıyla sertçe çevirdi. Başparmağını makara çerçevesinin içine sokmak tuhaf bir histi.

O bastırdıkça ip aniden sertleşip gerildi ve kütüklerin ilerisinde kocaman bir alabalık sudan dışarı çıktı. O sıçrarken Nick de sopanın ucunu aşağı indirdi. Ama gerginlik azalsın diye onu alçaltırken gerilimin daha da artıp sertliğin iyice belirginleştiğini hissetti. Tabii ki olta kurşunu kırılmıştı. Zembereğin ipi tamamıyla bırakıp keskinleştiğine ve sertleştiğine şüphe yoktu. Sonra birden gevşeyiverdi.

Nick ağzı kurumuş ve canı sıkılmış halde makarayı sarmaya başladı. Hayatında hiç bu kadar büyük bir alabalık görmemişti. Zıplarken zapt edilemeyecek bir ağırlığı, gücü ve hacmi vardı. Bir somon büyüklüğündeydi.

Nick'in eli titriyordu. Makarayı yavaşça sardı. Bu heyecan ona biraz fazla gelmişti. Kendini hasta gibi hissetti; sanki otursa daha iyi olacaktı.

Olta kurşunu kancanın bağlı olduğu yerden kırılmıştı. Nick onu eline aldı. Dipte bir yerlerde, ışığın çok aşağısında ve kütüklerin altında, çenesindeki kancayla çakıl taşlarının üzerinde kıpırdamadan durmaya çalışan balığı düşündü. Nick alabalığın dişlerinin kancanın ucunu keseceğini biliyordu. Kanca çenesinin içinde kalacaktı. Balığın öfkeli olduğuna bahse girerdi. O boyutta ne olsa bu duruma öfkelenirdi. O bir alabalıktı ve kancayla sağlam bir şekilde yakalanmıştı. Bir kaya kadar sağlam. Başlamadan önce de kaya gibiydi. Vay canına, cidden büyük bir balıktı. Cidden, duyduğum en büyük alabalıktı.

Nick çayıra çıkıp öylece durdu. Pantolonundan ve vıcık vıcık ayakkabılarının içinden sular akıyordu. Biraz ilerideki kütüklerin üzerine oturdu. Duygularını aceleye getirmek istemiyordu.

Su dolu ayakkabılarının içinde parmaklarını oynattı ve göğüs cebinden bir sigara çıkardı. Sigarayı yakıp kibriti kütüklerin altından hızla akan nehre fırlattı. Akıntının içinde salınmakta olan küçücük bir alabalık kibrite doğru sıçradı. Nick bir kahkaha attı. Sigarasını bitirecekti.

Sigara içip güneşin altında kuruyarak kütüklerin üzerinde oturdu. Sırtını ısıtan güneş, kıvrılarak ormanın içine giren nehir, sığıklar, parıldayan ışık, suyun aşındırdığı pürüzsüz, kocaman kayalar, nehrin kenarı boyunca uzanan sedir ve kayınlar, güneşin ısıttığı düzgün yüzeyli, kabuksuz, kurşuni renkteki kütükler; Nick'in

hayal kırıklığı yavaş yavaş kayboldu. Omuzlarına ağırlar saplayan o heyecanla birlikte keskin bir şekilde gelip içine yerleşen hayal kırıklığı hissi yavaşça terk etti onu. Artık her şey yolundaydı. Sopadan bozma oltası kütüklerin üzerinde dururken Nick yeni bir kanca geçirip misinayı sıkı bir düğüm olana dek çekti.

Kancaya yem taktı, sopayı aldı ve suya girmek için derinliğin pek fazla olmadığı kütüklerin ucuna doğru yürüdü. Kütüklerin altında ve ilerisinde derin bir su birikintisi vardı. Nick sığ nehir yatağına ulaşana kadar bataklık kıyısının yakınındaki sığlığın etrafını dolaştı.

Sol tarafta, çayırın bitip ormanın başladığı yerde, koca bir karaağaç kökünden sökülüştü. Bir fırtına sırasında devrilmiş, içlerinde çimenlerin büyümeye başladığı kir pas içindeki kökleriyle ormanın içine boylu boyunca uzanmış, nehrin yanında sağlam bir set oluşturmuştu. Nehir köklerinden sökülmüş ağacın kıyısına geliyordu. Nick durduğu yerden, suyun akmasıyla nehrin sığ yatağında açılmış olan ve tekerlek izlerini andıran su kanallarını görebiliyordu. Durduğu yer çakılıydı; ilerisi ise hem çakılı hem de iri kaya parçalarıyla doluydu. Ağaç köklerinin olduğu yerde kıvrılan nehir yatağı marnlıydı ve derin su izlerinin arasında, akıntının içinde yeşil yabani otlar vardı.

Nick sopayı omzuna atıp öne doğru uzatınca ip de ileri doğru kıvrıldı ve çekirge otların arasındaki derin kanallardan birinin üzerine indi. Bir alabalık tuzağa düştü ve Nick de onu yakaladı.

Nick sopayı köklerinden sökülmüş ağaca doğru ve akıntıda geriye doğru sallayarak, sürekli dalıp çıkan balığı oynattı; olta yabani otların yarattığı tehlikeden uzaklaşıp nehrin açıklarına doğru canlıymış gibi eğilip bükülüyordu. Hızla sulara çarpan sopayı tutan Nick alabalığı yanına çekmeyi başardı. Balık çırpınıyor ama hep geliyordu; oltanın yayı bazen bu çırpınıslara teslim oluyor, bazen de aniden suyun altına çekiliyor ama sonuçta balığı hep Nick'e getiriyordu. Nick oltayı balığın hareketlerine göre akıntıdan aşağı yavaş yavaş oynatıyordu. Sopayı başının üzerine alıp balığı ağın üzerine çekiyor ve sonra yukarı kaldırıyordu.

Alabalığın ağın içindeki ağırlığı hissediliyordu; sırtı alacalı, yan tarafları gümüş renkli alabalık. Nick onu kancadan kurtardı.

Yanları ağır, ele geliyor, alttaki kesici dişlerin dışarıda kaldığı sağlam bir çene; sonra omuzlarında asılı duran çuvalın içine doğru tüm ağırlığıyla kayan bu koca yaratığı suya doğru indirdi.

Nick çuvalın ağzını akıntıya doğru açıp içini suyla doldurdu. Sonra dibi suyun içinde kalacak şekilde yukarı kaldırdı ve su yanlardan akmaya başladı. İçinde, dipteki suda hâlâ canlı olan alabalık vardı.

Nick akıntının aşağısına doğru gitmeye başladı. Çuval tüm ağırlığıyla ileride, suyun içinde duruyor, onu omuzlarından çekiyordu.

Hava ısınmaya başlamıştı. Güneş ensesini yakıyordu.

Nick güzel bir alabalık yakalamıştı. Bir sürü yakalamak gibi bir derdi yoktu. Nehir artık sığlaşıp genişlemişti. Her iki kıyıda ağaçlar vardı. Sol taraftaki ağaçlar o anki öğle öncesi güneşi altında nehre kısa gölgeler düşürüyordu. Nick her bir gölgenin altında alabalıklar olduğunu biliyordu. Öğleden sonra, güneş tepelere doğru uzaklaştığında balıklar nehrin diğer tarafındaki serin gölgelerin içinde olacaktı.

En iri olanlar nehrin kenarına yakın yerlerde duracaktı. Orada, Kara Nehir’de ne zaman isterseniz yakalayabilirdiniz onları. Güneş battığında hepsi akıntının içine doğru yüzerdi. Güneş batmadan hemen önce suyun yüzeyinde insanı kör edecek parıltılar yarattığı sırada, akıntının herhangi bir yerinde büyük bir balığa denk gelme ihtimaliniz doğacaktı. Ancak o zaman, suyun yüzeyi güneşe tutulmuş bir ayna gibi kör edici olduğu sırada, balık yakalamak neredeyse imkânsız hale gelecekti. Elbette akıntının yukarısında avlanabilirdiniz ama Kara Nehir ya da bunun gibi bir akarsuyun içinde, akıntıya karşı debelenmeniz gerekirdi ve derin bir yere geldiğinizde su üzerinize yığılırdı. Bunca akıntı varken nehrin yukarısında balık tutmak pek de eğlenceli olmazdı.

Nick nehrin kenarında olabilecek derin çukurlara bakarak sığlık boyunca ilerledi. Nehrin hemen yanında büyüyen bir kayın ağacının dalları suya doğru sarkmıştı. Nehir yaprakların altında geri dönüyordu. Böyle bir yerde her zaman alabalık olurdu.

Nick o çukurda balık tutmayı düşünmüyordu. Dallara takılacağından adı gibi emindi.

Derin görünüyordu gerçi. Çekirgeyi elinden bıraktı ve akıntı hayvanı sarkan dalın altındaki suyun içine çekti. İp sertçe çekildi ve Nick sopaya asıldı. Balık yaprakların ve dalların içinden suyun yarı dışına çıkarak kuvvetlice suya çarptı. İp takılmıştı. Nick asılıp çekince balık kurtuldu. Nick makarayı sardı ve elinde kancayla nehirde aşağı yürümeye başladı.

İleride, nehrin sol kıyısına yakın bir yerde, kocaman bir kütük vardı. Nick onun içinin boş olduğunu gördü; nehrin yukarısına bakan kısmından sular yavaşça giriyordu; kütüğün iki yanından sadece ufak bir dalga yayılıyordu. Su derinleşiyordu. İçi oyuk kütüğün tepesi gri renkte ve kuruydu. Bir kısmı gölgede kalıyordu.

Nick çekirge şişesinin tıpasını çıkarırken çekirgelerden biri tıpaya tutundu. Nick eliyle onu alıp kancaya tutturdu ve fırlattı. Suyun üzerindeki çekirge oyuk kütüğün içinden akan suya doğru gidebilsin diye oltayı uzakta tuttu. O oltayı alçaltınca çekirge de suyun üzerinde yüzmeye başladı. İp birden sertçe çekildi ve Nick sopaya asıldı. O canlı his hariç, sanki kendisiydi kütüğe kancalanmış olan.

Nick balığı suyun dışına çekmeye çalıştı. Balık da geldi, tüm ağırlığıyla.

İp gevşeyince Nick balığın kurtulduğunu sandı. Sonra onu akıntının içinde, çok yakın bir yerde kafasını sallayıp kancadan kurtulmaya çalışırken gördü. Ağzı sıkı sıkı kapalıydı. Berrak suyun içinde kancadan kurtulmaya çalışıyordu.

Nick ipi eliyle dolayıp gerginleştirmek için oltayı çevirdi ve balığı ağı çekmeye çalıştı ama balık, ipi çekmeye devam etmekle beraber, yine gözden kaybolmuştu. Nick onunla akıntıya karşı mücadele ediyor, oltanın yayına karşı suya darbeler indirmesine izin veriyordu. Oltayı sol eline geçirip, oltanın üzerindeki ağırlığıyla savuşturarak balığın nehrin yukarısına gelmesini sağladı ve sonra da ağın içine aldı. Üzerinden sular akan ağı içinde ağır bir yarım daire gibi olan balığı çıkarıp kancadan kurtardı ve sonra çuvala attı. Çuvalın ağzını açıp içindeki suda kıpırdayan iki koca alabalığa baktı. Gittikçe derinleşen suyun içinde içi oyuk kütüğe doğru ağır ağır ilerledi. Çuvalı başının üzerinden geçirip çıkarırken sudan çıkan balıklar çırpınmaya başladı. Çuvalı balıklar iyice suyun içine girebilsin diye

astı. Sonra kendini kütüğün üstüne doğru çekip oturdu; pantolonundan ve botlarından akan sular nehre karışıyordu. Oltasını indirdi, kütüğün gölgedeki ucuna doğru ilerledi ve cebinden sandviçlerini çıkardı. Sandviçleri soğuk suya daldırdı. Akıntı kırıntıları alıp götürdü. Sandviçleri yiyip bitirdi ve şapkasını nehre daldırıp suyla doldurdu. Su onun içmesinden daha hızlı bir şekilde akıp gitti şapkanın içinden.

Kütüğün üzerinde oturduğu gölgelik serindi. Bir sigara çıkarıp yakmak için kibrit çaktı. Kibrit üzerinde ufacak bir iz bırakarak gri ağacın içine gömüldü. Nick kütüğün yan tarafına doğru eğilip sert bir yer aradı ve sonra kibriti çaktı. Sigarasını içerek nehri seyre koyuldu.

İleride nehir daralıp bataklığın içine giriyordu. Nehir pürüzsüzleşip derinleşiyor, bataklık da birbirine yakın duran gövdeleri ve sağlam dalları olan sedir ağaçlarıyla sık ve dolu görünüyordu. Böylesi bir bataklık yürüyerek geçmek kolay olmazdı. Dallar uzayıp iyice aşağı sarkmıştı. Hareket edebilmek için neredeyse yerle aynı hızda olmanız gerekiyordu. Dalların içinden geçmek mümkün değildi. Bu yüzden bataklıkta yaşayan hayvanlar bu şekilde yaratılmış olmalı, diye düşündü Nick.

Yanında okumak için bir şeyler getirmiş olmayı istedi. Canı kitap okumak istiyordu, bataklığa girmek değil. Nehirden aşağı baktı. Koca bir sedir ağacı nehir boyunca eğilmişti. Onun bittiği yerde de nehir bataklığın içine giriyordu.

Nick artık oraya gitmek istemiyordu. Su koltukaltlarına kadar yükselirken karaya çıkarmanın imkânsız olduğu yerlerde büyük alabalıklar yakalamak için çamura bata çıka yürümeye karşı tepkili hissediyordu kendini. Bataklığın kenarları çıplaktı. Koca sedirler yukarıda bir araya geliyor ve birkaç küçük parça dışında güneşin içeri girmesine izin vermiyorlardı; hızla akan derin sularda, yarım yamalak ışık altında balık tutmak çok trajik olurdu. Bataklıkta balık tutmak trajik bir maceraydı. Nick böyle bir şey istemiyordu. Bugün nehirde daha fazla ilerlemek istemiyordu.

Çakısını çıkarıp açtı ve kütüğe sapladı. Sonra çuvalı çekip uzandı ve alabalıklardan birini çıkardı. Tutmanın epey zor olduğu kuyruk kısmından hâlâ canlı olan balığı kavrayıp kütüğe çarptı. Ba-

lık titreyip kaskatı kesildi. Nick onu kütüğün gölge kısmına bıraktıktan sonra diğer balığın boynunu da aynı şekilde kırdı. İki balığı kütüğün üzerinde yan yana yatırdı. İyi balıklardı bunlar.

Nick arka kısımlarından başlayıp çenelerinin ucuna kadar yararak iki balığı da temizledi. Hayvanların bütün bağırsakları, solungaçları ve dilleri tek parça halinde çıktı. İkisi de erkekti; uzun, gri-beyaz çizgiler halinde akışkan, temiz spermleri vardı. Tüm iç organları temiz ve sıkı bir şekilde hep birlikte dışarı çıktı. Nick yenmeyecek bu kısımları vizonlar bulsun diye kıyıya fırlattı.

Balıkları nehirde yıkadı. Sudaki halleriyle canlı balık gibi duruyorlardı. Renkleri henüz kaybolmamıştı. Ellerini yıkayıp kütüğün üzerinde kuruttu. Sonra balıkları kütüğün üzerine yaydığı çuvala sarıp bohça yaptı ve ağ kepçesinin içine koydu. Çakısı hâlâ bıçak kısmı kütüğe saplı halde duruyordu. Onu çıkardı, tahtanın üstünde temizledi ve cebine koydu.

Nick elinde ağ kepçesinin tüm ağırlığıyla sarktığı sopasıyla kütüğün üzerinde ayağa kalktı; sonra kıyıya sular sıçratarak nehre girdi. Kıyıya çıkıp ormana, yüksek kısımlara yöneldi. Kampa dönüyordu. Arkasına baktı. Nehir ağaçların arasından görünüyordu. Önünde, bataklıkta balık tutabileceği daha çok gün olacaktı.

L'ENVOI⁸³

Kral bahçede çalışıyordu. Beni gördüğüne çok memnun olmuş gibiydi. Bahçenin içinden yürüdük. Bu kraliçe, dedi. Kraliçe bir gül fidanının uçlarını buduyordu. Ah, nasılsınız, dedi. Büyük bir ağacın altındaki bir masaya oturduk ve kral viski soda istedi. Viskimiz iyidir, dedi. Devrim komitesi, dedi bana, saray arazisinin dışına çıkmasına izin vermiyormuş. Plastiras'ın çok iyi bir adam olduğunu düşünüyorum, dedi ama ziyadesiyle de zor. Ancak bana kalırsa o adamları vurmakla doğru olanı yaptı. Eğer Kerensky birkaç adamı vurmuş olsaydı, her şey çok daha farklı olabilirdi. Tabii böyle bir meselede en önemli şey, kendin vurulmamak!

Bu çok keyifliydi. Uzun uzun konuştuk. Tüm Yunanlar gibi o da Amerika'ya gitmek istiyordu.

83) (Fr.) Elçi, mesaj. (ç.n.)

YENİLMEZ

Manuel Garcia, Don Miguel Retana'nın ofisine çıkan merdivenleri tırmandı. Bavulunu yere koyup kapıyı tıklattı. Cevap gelmedi. Manuel, koridorda öylece dikilirken, odada biri olduğunu sezdi. Kapının arkasından öyle hissetmişti.

"Retana" dedi kapının arkasını dinleyerek.

Cevap yoktu.

Orada, evet, diye düşündü Manuel.

"Retana" dedi ve kapıya kuvvetlice vurdu.

"Kim var orada?" dedi ofiste biri.

"Benim, Manolo" dedi Manuel.

"Ne istiyorsun?" diye sordu ses.

"Çalışmak istiyorum" dedi Manuel.

Bir şey birkaç kez tıkırdadı ve kapı savrularak açıldı. Manuel, elinde bavuluyla içeri girdi.

Odanın uzak ucundaki bir masanın arkasında ufak tefek bir adam oturuyordu. Başının üzerinde, Madridli bir postçu tarafından doldurulmuş bir boğa başı vardı; duvarlarda da çerçeveli fotoğraflar ve boğa güreşi posterleri.

Ufak adam Manuel'e bakarak oturuyordu.

"Seni öldürdüklerini sanıyordum" dedi.

Manuel parmaklarının eklem kısımlarını masaya vurup tıkırdattı. Ufak adam masanın üzerinden ona bakıp oturmaya devam etti.

"Bu yıl kaç tane corrida⁸⁴ yaptın?" diye sordu Retana.

"Bir" diye cevapladı.

"Sadece o mu?" diye sordu ufak adam.

"Hepsi o."

"Gazetelerde okumuştum" dedi Retana. Sandalyede arkasına yaslanıp Manuel'e baktı. Manuel doldurulmuş boğaya baktı. Daha

84) (İsp.) Boğa güreşi. (ç.n.)

önce çok görmüştü bunu. Özel, ailevi bir ilgi duyuyordu ona. Umut vaadeden bir güreşçi olan erkek kardeşini öldürmüştü, yaklaşık dokuz yıl önce. Manuel o günü hatırlıyordu. Boğa başının monte edildiği meşe kaplamanın üzerinde pirinç bir levha vardı. Manuel levhada ne yazdığını okuyamıyordu ama kardeşinin anısına bir şeyler olduğunu tahmin etti. Eh, iyi bir çocuktu o.

Levhada şöyle yazıyordu: “Veragua Dükü’ne ait, 7 caballo’dan⁸⁵ 9 vara⁸⁶ yiyen ‘Mariposa’ adlı Boğa, 27 Nisan 1909’da Novillero⁸⁷ Antonio Garcia’nın ölümüne sebep olmuştur.”

Retana onun doldurulmuş boğa başına baktığını gördü.

“Dük’ün beni pazar günü almam için yolladığı parti bir skandalı açacak” dedi. “Hepsinin de bacakları kötü durumda. Café’de ne diyorlar onlarla ilgili?”

“Bilmiyorum” dedi Manuel. “Daha yeni geldim.”

“Evet” dedi Retana. “Çantan hâlâ yanında.”

Koca masanın arkasında sırtını koltuğa yaslayıp Manuel’e baktı.

“Otur” dedi. “Kepini çıkar.”

Manuel oturdu; kepi çıkarınca yüzü de değişmişti. Soluk görünüyordu ve *coleta*’sı⁸⁸ kepin altından çıkmasını diye başının önüne doğru tutturulmuş, bu da ona tuhaf bir görünüm vermişti.

“İyi görünmüyorsun” dedi Retana.

“Hastaneden yeni çıktım” dedi Manuel.

“Bacağı kesmişler diye duymuştum” dedi Retana.

“Hayır” dedi Manuel. “İyileşti.”

Retana masanın üzerinden eğilip ahşap bir sigara kutusunu Manuel’e doğru itti.

“Sigara al” dedi.

“Sağ ol.”

Manuel sigarasını yaktı.

“İçecek misin?” dedi kibriti Retana’ya uzatarak.

“Hayır” dedi elini sallayarak Retana. “Ben asla sigara içmem.”

85) (İsp.) At. (ç.n.)

86) (İsp.) Sopa, sırik. (ç.n.)

87) (İsp.) Henüz matador unvanı almamış genç boğa güreşçilerine verilen ad. (ç.n.)

88) (İsp.) At kuyruğu. (ç.n.)

Retana onun sigara içişini seyretti.

“Neden bir iş bulup çalışmıyorsun?” dedi.

“İş falan istemiyorum” dedi Manuel. “Ben bir matadorum.”

“Matador falan kalmadı artık” dedi Retana.

“Ben bir matadorum” dedi Manuel.

“Evet, oradayken öylesin” dedi Retana.

Manuel güldü.

Retana öylece oturup hiçbir şey söylemeden Manuel’e baktı.

“Sana bir gece dövüşü ayarlayabilirim istersen” dedi.

“Ne zaman?” diye sordu Manuel.

“Yarın gece.”

“Hiç kimsenin yerine çıkmak istemiyorum” dedi Manuel. Hepsi böyle ölüyordu işte. Salvador böyle ölmüştü. Parmaklarıyla masaya hafifçe vurdu.

“Bir tek bu var elimde” dedi Retana.

“Gelecek haftaya neden koymuyorsun beni?” diye önerdi Manuel.

“Seni seçmezler” dedi Retana. “Tek istedikleri Litri ve Rubito ve La Torre. Çocuklar çok iyi.”

“Kazandığımı görmek için gelirlerdi bence” dedi Manuel umutla.

“Hayır, gelmezler. Senin kim olduğunu bilmiyorlar artık.”

“Bende çok iş var” dedi Manuel.

“Sana teklifim yarın gece çıkman” dedi Retana. “Genç Hernandez’le birlikte çalışıp Charlots’tan sonra iki *novillo*⁸⁹ öldürebilirsin.”

“Kimin *novillo*’ları?” diye sordu Manuel.

“Bilmiyorum. Ağılarda ne varsa işte. Veterinerlerin gündüz vakti geçiş izni vermedikleri.”

“Birinin yerini almaktan hoşlanmıyorum” dedi Manuel.

“Kabul edip etmemek sana kalmış” dedi Retana. Kâğıtların üzerine eğildi. Artık ilgilenmiyordu. Eski günleri düşününce Manuel’in onda bir an için uyandırdığı ilgi sönmişti. Onu Larita’nın yerine çıkarmak istiyordu çünkü ucuza gelecekti. Düşük ücrete başkalarını da bulabilirdi. Ona yardım etmek istiyordu ve bir şans vermişti. Karar onundu.

89) (İsp.) Genç boğa. (ç.n.)

“Ne kadar alacağım?” diye sordu Manuel. Hâlâ geri çevirme fikri dolanıyordu beyninde. Ama bunu yapamayacağını biliyordu.

“İki yüz elli peseta” dedi Retana. Aslında beş yüz diye düşünmüştü ama ağzını açınca iki yüz elli çıktı.

“Villalta’ya yedi bin veriyorsun” dedi Manuel.

“Sen Villalta değilsin” dedi Retana.

“Bunu biliyorum” dedi Manuel.

“O ilgi çekmeyi başarıyor Manolo” diye açıkladı Retana.

“Elbette” dedi Manuel. Ayağa kalktı. “Bana üç yüz ver Retana.”

“Tamam” diye onayladı Retana. Kâğıt almak için çekmeceye uzandı.

“Ellisini şimdi alabilir miyim?” diye sordu Manuel.

“Tabii ki” dedi Retana. Cüzdanından elli pesetalık bir banknot çıkartıp düzelterek masaya koydu.

Manuel parayı alıp cebine koydu.

“Peki ya *cuadrilla*?”⁹⁰ diye sordu.

“Geceleri sürekli benim için çalışan çocuklar var” dedi Retana. “Onlar yeter.”

“Peki pikadorlar?” diye sordu Manuel.

“Pek fazla yok” dedi Retana açıksözlülükle.

“İyi bir pikadorum olması lazım” dedi Manuel.

“Bul o zaman” dedi Retana. “Git bul.”

“Bunlarla olmaz” dedi Manuel. “Altmış duro’dan⁹¹ hiçbir *cuadrilla*’ya bir şey veremem.”

Retana hiçbir şey söylemeden masanın karşı tarafından Manuel’e baktı.

“İyi bir pikadorum olması gerektiğini biliyorsun” dedi Manuel.

Retana hiçbir şey söylemedi ama çok uzaklardaymış gibi baktı Manuel’e.

“Bu doğru değil” dedi Manuel.

Retana hâlâ sandalyesine yaslanmış, onu değerlendiriyordu. Çok uzaklardan.

“Standart pikadorlar var” diye öneride bulundu.

90) (İsp.) Boğa güreşi ekibi. (ç.n.)

91) (İsp.) Beş pesetalık madeni para. (ç.n.)

“Biliyorum” dedi Manuel. “Standart pikadorlarını biliyorum.”

Retana gülümsemiyordu. Manuel pazarlığın bittiğini anlamıştı.

“Tek istediğim eşit fırsat vermen” dedi Manuel gerekçe göstermek için. “Oraya çıktığımda kendi kararlarımı alabilecek durumda olmak istiyorum. Ve bunun için de iyi bir pikador gerekiyor.”

Kendisini artık dinlemeyen bir adamla konuşuyordu.

“Ekstra bir şey istiyorsan” dedi Retana, “git bul. Orada standart bir *cuadrilla* olacak. Kendin de istediğin sayıda pikador getirebilirsin. *Charlotada*⁹² 10:30’da bitmiş olur.”

“Tamam” dedi Manuel. “Madem düşüncen bu.”

“Evet, bu” dedi Retana.

“Yarın gece görüşürüz” dedi Manuel.

“Orada olacağım” dedi Retana.

Manuel bavulunu alıp çıktı.

“Kapıyı kapat” diye seslendi Retana.

Manuel arkasına baktı. Retana öne eğilmiş birtakım kâğıtlara bakıyordu. Manuel kapıyı kapanma sesi gelene kadar çekti.

Merdivenlerden inip kapıdan sokağın kızgın parıltısına çıktı. Çok sıcaktı sokak ve beyaz binalardan birden yansıyan ışık gözlerini kamaştırdı. Dik sokağın gölge tarafından Puerta del Sol’a doğru yürüdü. Gölge yerlerde akan su keskin ve serindi. Sıcak, kesişen sokakları geçtiği anda birdenbire bastırdı. Manuel yanından geçip gittiği onca insan arasında tanıdığı kimseyi göremedi.

Puerta del Sol’dan hemen önce bir kafeye girdi.

İçerisi sessizdi. Duvara yaslı masalarda oturan birkaç adam vardı. Masalardan birinde dört adam iskambil oynuyordu. Adamların çoğu duvara dayanmış sigara içiyorlardı ve önlerindeki masalarda boş kahve fincanlarıyla likör bardakları vardı. Manuel uzun odanın içinden geçip arkadaki küçük odaya gitti. Köşedeki bir masada adamın biri oturur vaziyette uyuyordu. Manuel masalardan birine geçti.

Bir garson gelip onun masasının yanında durdu.

“Zurito’yu gördün mü?” diye sordu Manuel ona.

“Öğle yemeğinden önce buradaydı” diye cevapladı garson. “Beşten önce geri gelmez.”

92) (İsp.) Abartılı hareketlerle oynanan boğa güreşi gösterisi. (ç.n.)

“Bana biraz kahve, süt ve bir de her zamankinden getir” dedi Manuel.

Garson odaya geri geldiğinde üzerinde büyük bir kahve fincanıyla likör bardağı olan bir tepsi taşıyordu. Sol elinde bir şişe konyak vardı. Hepsini masaya bıraktı ve onun arkasından gelen bir oğlan da fincana uzun kulpları olan parlak ve akıtma ağzı olan iki ayrı kaptan kahve ve süt koydu.

Manuel kepini çıkarınca garson onun başının ön tarafına tutturulmuş atkuyruğunu gördü. Manuel’in kahve fincanının yanında duran küçük bardağa konyak doldururken kahveyi koyan çocuğa göz kırptı. Kahveci çocuk merak içinde Manuel’in yüzüne baktı.

“Burada mı boğa güreşine çıkıyorsun?” diye sordu garson şişenin ağzını mantarla kapatırken.

“Evet” dedi Manuel. “Yarın.”

Garson şişeyi kalçalarından birinin üstüne koymuş duruyordu.

“Charlie Chaplins’te⁹³ misin?” diye sordu.

Kahveci çocuk mahcup bir şekilde bakışlarını başka yöne çevirdi.

“Hayır. Normal olanda.”

“Chaves ve Hernandez’i alacaklar sanıyordum” dedi garson.

“Hayır. Ben ve başka biri.”

“Kim? Chaves mi Hernandez mi?”

“Hernandez sanırım.”

“Chaves’e ne olmuş?”

“Yaralanmış.”

“Nereden duydun bunu?”

“Retana.”

“Hey Looie” diye seslendi garson yan odaya, “Chaves *cogida*⁹⁴ mı yedi?”

Manuel kesme şekerlerin sarılı olduğu kâğıdı açıp şekerleri kahvesine atmıştı. Kahveyi karıştırıp içti, tatlı, sıcak, boş midesini ısıtan kahve. Konyağı da kafaya dikti.

“Bir tane daha ver bundan” dedi garsona.

93) Ünlü yönetmen ve oyuncu Charlie Chaplin’in abartılı komedilerini taklit ederek boğa güreşçilerini hicveden bir grup. (ç.n.)

94) (İsp.) Boynuz. (ç.n.)

Garson şişenin mantarını çıkarıp bardağı öyle bir doldurdu ki tabağa da içki döküldü. Masanın önüne başka bir garson daha gelmiş, kahveci çocuksa gitmişti.

“Chaves kötü mü yaralanmış?” diye sordu ikinci garson Manuel’e.

“Bilmiyorum” dedi Manuel. “Retana söylemedi.”

“Fazla önemsiyor” dedi uzun boylu garson. Manuel onu daha önce görmemişti. Yeni gelmiş olmalıydı.

“Bu şehirde eğer yanında Retana varsa, esas adamsın” dedi uzun garson. “Onunla değilsen, dışarı çıkıp kendini vur daha iyi.”

“Söylemiştin sen” dedi içeri giren garson. “O zaman söylemiştin sen bunu.”

“Haklısın, söylemiştim” dedi uzun garson. “O adamdan bahsederken neyden bahsettiğimi iyi biliyorum.”

“Villalta için yaptıklarına baksana” dedi ilk garson.

“Hepsi o da değil” dedi uzun garson. “Marcial Lalanda için neler yaptığına bir bak. Nacional için neler yaptığına bak.”

“Söylemiştin bunu evlat” diye onayladı kısa garson.

Manuel masasının önünde dikilip konuşan iki adama baktı. İkinci konyasını da bitirmişti. Onun orada olduğunu unutmuşlardı. Onunla ilgilenmiyorlardı.

“Develerden oluşan şu takıma baksana” diye devam etti uzun garson. “Şu Nacional II’yi hiç gördün mü?”

“Geçen pazar görmüştüm, değil mi?” dedi ilk garson.

“Tam bir zürafa” dedi kısa garson.

“Ne dedim sana?” dedi uzun olan. “Bunlar Retana’nın çocukları.”

“Hadi, bana şundan bir tane daha koy” dedi Manuel. Garsonun bardağın altındaki tabağa döktüğü konyayı bardağına boşaltıp onlar konuşurlarken içmişti.

İlk garson Manuel’in bardağını mekanik bir şekilde doldurdu ve üçü birlikte konuşarak odadan çıktılar.

Uzaktaki köşede adam başı duvara yaslı halde hâlâ uyuyor ve nefes alırken hafifçe horluyordu.

Manuel konyasını içti. Uykusu vardı. Şehre inmek için hava çok sıcaktı. Ayrıca yapacak bir şey de yoktu. Zurito’yu görmek is-

tiyordu. Beklerken uyumaya karar verdi. Bavulunu orada olduğundan emin olmak için masanın altına itti. Belki de yine koltuğun altına koyup duvara dayamak daha iyiydi. Eğilip koltuğun altına çekti. Sonra masaya yatıp uykuya daldı.

Uyandığında masada, tam karşısında biri oturuyordu. Bir Hintlininkini andıran koyu kahverengi yüzlü iriyarı bir adamdı. Bir süredir oradaydı. Eliyle işaret edip garsonu yollamış ve oturup gazetesini okurken arada da başı masanın üzerinde uyuyan Manuel'e bakmıştı. Gazeteyi, okudukça sözcükleri dudaklarıyla oluşturarak zar zor takip ediyordu. Yorulduğu zaman başını kaldırıp Manuel'e baktı. Sandalyeye iyice gömülmüştü ve siyah Cordoba şapkası da öne kaykılmıştı.

Manuel oturuşunu dikleştirip ona baktı.

"Merhaba Zurito" dedi.

"Merhaba evlat" dedi koca adam.

"Uyuyakalmışım." Manuel yumruğunun tersiyle alnını ovuşturdu.

"Ben de öyle düşünmüştüm."

"Nasil gidiyor her şey?"

"Pek iyi sayılmaz."

İkisi de sustu. Zurito, pikador, Manuel'in beyaz suratına baktı. Manuel de, pikadorun cebine sokmak için katlamakla meşgul olduğu gazeteyi tutan devasa ellerine baktı.

"Senden bir iyilik isteyeceğim Manos" dedi Manuel.

Manosduros Zurito'nun takma adıydı ve bu adı duyduğunda devasa ellerini düşünmediği tek bir sefer bile olmazdı.⁹⁵ Ellerini mahcup bir şekilde masaya koydu.

"Hadi bir şeyler içelim" dedi.

"Elbette" dedi Manuel.

Garson geldi ve gitti ve sonra tekrar geldi. Masadaki iki adama bakarak çıktı odadan.

"Sorun nedir Manolo?" Zurito bardağını masaya bıraktı.

"Yarın gece benim için iki boğaya pikadorluk yapar mısın?" diye sordu Manuel masanın karşısındaki Zurito'ya bakarak.

95) İspanyolcada mano "el", duro da "sert" anlamına gelmektedir. (ç.n.)

“Hayır” dedi Zurito. “Pikadorluk yapmıyorum.”

Manuel başını eğip bardağına baktı. Bu cevabı bekliyordu ve almıştı. Evet, almıştı işte.

“Üzgünüm Manolo ama pikadorluk yapmıyorum.” Zurito elle-rine baktı. “Sorun değil” dedi Manuel.

“Bunun için fazla yaşlıyım” dedi Zurito.

“Sadece sordum” dedi Manuel.

“Gece maçı yarın mı?”

“Öyle. İyi bir pikadorem olsa kıvırırım diye düşünmüştüm.”

“Ne kadar alıyorsun?”

“Üç yüz peseta.”

“Ben pikadorluk için bundan fazla alıyorum.”

“Biliyorum” dedi Manuel. “Sana sormaya hakkım yoktu.”

“Neden bunu yapmaya devam ediyorsun ki?” diye sordu Zurito. “*Coleta*’nı neden kesip atmıyorsun?”

“Bilmiyorum” dedi Manuel.

“Neredeyse benim yaşıma geldin” dedi Zurito.

“Bilmiyorum” dedi Manuel. “Yapmak zorundayım. Durumu dzeltip eşit şans yakalasam, tek istediğim o. Buna devam etmek zorundayım Manos.”

“Hayır, değilsin.”

“Evet, öyleyim. Uzak durmayı denedim.”

“Ne hissettiğini biliyorum. Ama bu doğru değil. Bu işten çık-man ve bir daha da dönmemen lazım.”

“Bunu yapamam. Hem son zamanlarda iyiyim.”

Zurito onun yüzüne baktı.

“Hastanedeydin.”

“Ama yaralanmadan önce harika gidiyordum.”

Zurito hiçbir şey söylemedi. Konyağı tabaktan bardağına boşalttı.

“Gazeteler daha önce bundan daha iyi bir *faena*⁹⁶ görmedikle-rini yazdılar” dedi Manuel.

Zurito ona baktı.

96) (İsp.) Boğa güreşi gösterisi (ç.n.)

“Bilirsin, bir başladı mı iyi oluyorum” dedi Manuel.

“Bunun için fazla yaşlısın” dedi pikador.

“Hayır” dedi Manuel. “Sen benden on yaş büyüksün.”

“Benim olayım farklı.”

“Fazla yaşlı falan değilim” dedi Manuel.

Sessizce oturdular. Manuel pikadorun yüzüne bakıyordu.

“Yaralanana kadar harika gidiyordum” dedi Manuel.

“Beni görmen lazımdı Manos” diye ekledi sitemle.

“Seni görmek istemiyorum” dedi Zurito. “Bu beni geriyor.”

“Son zamanlarda görmedin ama beni.”

“Yeterince gördüm.”

Zurito Manuel’e baktı ama gözlerine değil.

“Bırakman lazım Manolo.”

“Yapamam” dedi Manuel. “Şu an iyi gidiyorum, söyledim sana.”

Zurito öne doğru eğildi. Elleri masadaydı.

“Dinle. Sana pikadorluk yaparım ama yarın gece iyi iş çıkar-mazsan bırakacaksın. Anladın mı? Yapacak mısın?”

“Tamam.”

Zurito rahatlamış halde arkasına yaslandı.

“Bırakman lazım” dedi. “Alavere dalavere yok. *Coleta*’yı kes-men lazım.”

“Bırakmam gerekmeyecek” dedi Manuel. “İzle ve gör. Bende iş var.”

Zurito ayağa kalktı. Tartışmaktan yorulmuştu.

“Bırakman gerekiyor” dedi. “*Coleta*’nı ben kendi ellerimle ke-seceğim.”

“Hayır, kesmeyeceksin” dedi Manuel. “Buna fırsatın olmayacak.”

Zurito garsonu çağırdı.

“Hadi gel” dedi Zurito. “Gel eve çıkalım.”

Manuel bavulunu almak için koltuğun altına eğildi. Mutluydu. Zurito’nun kendisine pikadorluk yapacağını biliyordu. O bu dünya üzerinde yaşayan en iyi pikadordu. Her şey çok kolaydı artık.

“Eve gel de bir şeyler yiyelim” dedi Zurito.

Manuel *patio de caballos*'ta⁹⁷ durmuş Charlie Chaplins'in bitmesini bekliyordu. Zurito da yanındaydı. Durdukları yer karanlıktı. Arenaya açılan kapı kapalıydı. Yukarıdan bir yerden bir bağırıtı geldi, sonra da yüksek bir kahkaha. Sonra sessizlik oldu. Manuel *patio de caballos*'taki ahır kokusunu seviyordu. Karanlıkta güzel kokuyordu. Arenadan bir gürlleme daha geldi, sonra alkış, durmadan devam eden uzun bir alkış.

"Bu adamları izledin mi hiç?" diye sordu Zurito. Karanlıkta Manuel'in yanında kocaman bir karaltı gibiydi.

"Hayır" dedi Manuel.

"Çok komikler" dedi Zurito. Karanlıkta kendi kendine gülümsedi.

Arenaya açılan yüksek, çift kanatlı dar kapı savrulurken açıldı ve Manuel ark lambalarının çiğ ışığında arenayı gördü. Etrafı tamamen karanlık olan meydan yukarı doğru yükseliyordu; arenanın kenarında berduşlar gibi giyinmiş iki adam koşarak başlarıyla kalabalığı selamlıyor, otel komisi gibi giyinmiş üçüncü bir adam da onların peşinden eğilerek kuma atılan şapkalarla bastonları topluyor, sonra da onları karanlığın içine geri fırlatıyordu.

Işık avluya doldu.

"Sen çocukları toplarken ben de şu midillilerden birine bineceğim" dedi Zurito.

Arkalarından, arenaya girmek üzere ahırdan çıkan ve ölen boğaya bağlanacak olan katırların şingirtıları geliyordu.

Vodvil tiyatrosunu *barrera*⁹⁸ ve koltukların arasından izlemekte olan *cuadrilla* üyeleri yürüyüp geri geldiler ve ayakta, avlunun elektrik lambasının altında grup halinde konuşmaya başladılar. Gümüş-turuncu renkli bir takım giymiş olan genç ve yakışıklı bir çocuk Manuel'e doğru gelip gülümsedi.

"Ben Hernandez" diyerek elini uzattı.

Manuel delikanlının elini sıktı.

"Bildığınız filler var bu gece" dedi çocuk neşeyle.

"Boynuzları olan epey büyük filler" diye onayladı Manuel.

"Kurada en kötüsünü çekmişsiniz" dedi çocuk.

97) (İsp.) Atların durduğu avlu. (ç.n.)

98) (İsp.) Bariyer. (ç.n.)

“Sorun değil” dedi Manuel. “Ne kadar büyük olurlarsa, fakirlerle o kadar et çıkar.”

“Bunu nereden öğrendiniz?” diye sırttı Hernandez.

“Eskidir bu” dedi Manuel. “*Cuadrilla*’nı toparla da elimde ne varmış bir göreyim.”

“İyi çocuklar var” dedi Hernandez. Çok neşeliydi. Daha önce iki kez gece maçına çıkmıştı ve artık Madrid’de takipçileri oluşmaya başlamıştı. Dövüş birkaç dakika içinde başlayacağı için mutluydu.

“Pikadorlar nerede?” diye sordu Manuel.

“Arka taraftaki ağıllarda kimin güzel atları alacağını tartışıyorlar” diyerek sırttı Hernandez.

Katırlar telaşla kapıdan içeri girdiler. Kırbaçlar şaklıyor, ziller şingirdiyor ve genç boğa ayağının altındaki kumu eşeliyordu.

Boğa geçer geçmez *paseo*⁹⁹ için dizildiler.

Manuel ve Hernandez önde duruyordu. *Cuadrilla*’nın gençleri, ağır pelerinleri kollarına sarılmış halde arkadaydı. Geride, ağılın yarı karanlığında, dört pikador ellerinde dik bir şekilde tuttukları çelik uçlu dürtükleme sırkalarıyla atların üzerinde bekliyordlardı.

“Retana’nın bize atları görebilmemiz için yeterli ışık vermeme-si şaşılacak şey” dedi bir pikador.

“Bu hayvanların derilerine çok fazla bakmazsak daha mutlu olacağımızı biliyor” diye cevapladı bir başka pikador.

“Şu an üstünde olduğum bu şey ayaklarımı zar zor yerden ke-siyor” dedi ilk pikador.

“Eh, atlar sonuçta.”

“Evet tabii, atlar.”

Cılız atlarının üzerinde oturarak konuşmaya devam ettiler.

Zurito hiçbir şey söylemedi. Grubun tek sağlam atı ondaydı. Onu ağılda daireler çizdirerek denemişti ve hayvan dizginlemeye ve mahmuzla dürtmeye tepki vermişti. Sağ gözündeki bandajı çıkarmış ve kulaklarını alttan sıkıca bağladıkları ipleri kesmişti. İyi, sağlam bir attı ve ayakları yere iyi basıyordu. Tek ihtiyacı olan da buydu. Onu *corrida* boyunca koşturmayı planlıyordu. Ata binip yarı karanlıkta o büyük, müflonlu eyere oturup *paseo*’yu bekleme-

99) (İsp.) Yürüyüş, geçiş. (ç.n.)

ye başladığından beri, kafasında tüm *corrida*'yı canlandırmıştı bile. Diğer pikadorlar iki yanında konuşmaya devam ediyorlardı. Onları duymuyordu.

İki matador üç *peones*'in¹⁰⁰ önünde pelerinleri kollarına aynı şekilde sarılı halde duruyorlardı. Manuel arkasındaki üç çocuğu düşünüyordu. Üçü de, aynı Hernandez gibi, yaklaşık on dokuzlarında Madrileñoslardı.¹⁰¹ Bir tanesinin görünüşünü sevmiştii, ciddi, soğuk ve koyu tenli bir Çingene. Arkasına döndü.

“Senin adın ne evlat?” diye sordu çingeneye.

“Fuentes” dedi çingene.

“Güzel isim” dedi Manuel.

Çingene dişlerini göstererek gülümsedi.

“Boğa çıktığında onu alıp birazcık koştur” dedi Manuel.

“Tamam” dedi çingene. Suratı ciddiydi. Yapacağı şeyi düşünüyordu.

“İşte gidiyor” dedi Manuel Hernandez'e.

“Evet. Gidiyoruz.”

Başları yukarıda, müziğin ritmine göre sallanarak, sağ kolları serbest bir şekilde yürümeye başlayıp ark lambalarının ışığı altındaki kumlu arenadan geçtiler. *Cuadrillas* arayı açıyor, pikadorlar atların üstünde arkadan geliyor, onları arena müstahdemleri ve şingırdayan katırlar izliyordu. Arenayı boylu boyunca geçerlerken kalabalık Hernandez'i alkışladı. Dosdoğru ileri bakarak yürümeye devam ederlerken kibirli görünüyor ve salınıyorlardı.

Başkanın önünde eğilip selam verdiler; sonra elemanlar gruptan ayrılıp kendi yerlerine geçti. Matadorlar *barrera*'ya gidip ağır pelerinlerini hafif dövüş pelerinleriyle değiştirdiler. Katırlar dışarı çıktı. Pikadorlar arenada sarsılarak dörtlüye koşturmaya başladı ve iki tanesi girdikleri kapıdan geri çıktı. Müstahdemler ise kumu süpürüp düzlediler.

Manuel, Retana'nın, menajeri ve kılıççısı gibi davranan yardımcılarından birinin koyduğu bir bardak suyu içti. Hernandez de kendi menajeriyle konuşup geri geldi.

“Elin iş tutuyor evlat” diye iltifat etti ona Manuel.

100) (İsp.) Çalışan, işçi. (ç.n.)

101) (İsp.) Madridli. (ç.n.)

“Beni seviyorlar” dedi Manuel memnun bir şekilde.

“*Paseo* nasıl geçti?” diye sordu Manuel Retana’nın adamına.

“Düğün dernek gibi” dedi kılıcı tutan. “Güzeldi. Joselito ve Belmonte gibi çıktınız.”

Yanlarından atıyla Zurito geçti, hantal bir atlı heykel. Atına daireler çizdirdikten sonra onu arenanın uzak ucunda boğanın çıkacağı *toril*¹⁰² doğru çevirdi. Ark lambasının altında tuhaf görünüyordu. O, sıcak öğleden sonraları büyük paralara pikadorluk yapmaya alıştı. Bu ark lambası olayından hoşlanmıyordu. Artık başlasalar diye düşündü.

Manuel ona doğru gitti.

“Onun işini bitir Manos” dedi. “Benim için ona haddini bildir.”

“Bitireceğim, evlat” dedi Zurito ve kuma tükürdü. “Onu zıplattıp arenanın dışına yollayacağım.”

“Onu sıkıştır Manos” dedi Manuel.

“Sıkıştıracağım” dedi Zurito. “Neyi bekliyor ki?”

“İşte geliyor” dedi Manuel.

Zurito, ayakları üzengilerin, iri bacakları da atı sıkı sıkı tutan geyik derisiyle kaplı zırhın içinde, dizginler sol, uzun mızrak sağ elinde, geniş şapkası ışığı kesmek için epey gözüne inmiş halde, *toril*’in uzaktaki kapısını izleyerek oturuyordu. Atının kulakları titriyordu. Zurito onu sol eliyle hafifçe okşadı.

Toril’in kırmızı kapısı savrularak açıldı ve Zurito bir an için arenanın karşı tarafındaki boş koridora baktı. Sonra boğa geldi, telaşla, ışıkların altında dört ayağı üzerinde patinaj yaparak. Sonra dörtlüye saldırıya geçti; hızlı koşuyor ama yumuşak hareket ediyordu, saldırırken geniş burun deliklerinden çıkan soluma sesi hariç sessiz; hayvan karanlık kafesten çıktığı için memnundu.

Ön sırada, *El Heraldo*’nun başkasının yerine vekâleten görev yapan ve biraz sıkılmış olan boğa güreşi eleştirmeni dizlerinin önündeki çimento duvara doğru eğilip şunları karaladı: “Campagnero, Negro, 42, saatte 90 mil hız ve epey gazla çıktı...”

Barrera’ya dayanmış halde boğayı izleyen Manuel’in elini sallaması üzerine çingene pelerinini peşinden sürükleyerek koştu. Boğa dörtlüye koşarak, başı aşağıda kuyruğu yukarıya kalkarak pelerinin

102) (İsp.) Boğa ağılı. (ç.n.)

etrafında dönüp saldırdı. Çingene bir zikzak çizdi ve tam boğanın yanından geçerken hayvan onu fark etti ve adama saldırmak için pelerinin peşini bıraktı. Çingene hızlanıp *barrera*'nın kırmızı çitinin üzerinden atlarken boğa da boynuzlarını *barrera*'ya geçirdi. Ahşaba boynuzlarıyla çılgınlar gibi vurarak *barrera*'yı iki kere sarstı.

*El Herald*o'nun eleştirmeni bir sigara yakıp maçı boğaya verdi ve defterine şunları yazdı: "Campagnero kocaman ve boynuzları da para verip giren müşterileri tatmin etmeye yeter. Matadorların bölgesine girme eğiliminde olduğunu gösterdi."

Boğa çite şiddetle vururken Manuel sert kumların üzerine indi. Gözünün ucuyla Zurito'nun, sola doğru arenanın bir çeyreği kadar mesafede, *barrera*'nın yakınında beyaz atın üzerinde olduğunu gördü. Manuel pelerini her bir elinde bir kıvrım olacak şekilde önde, kendine yakın tutup boğaya bağırdı. "Hah! Hah!" Boğa döndü ve epey uğraşarak saldırıya geçerken bir an çite takılmış gibi göründü ve pelerine daldı. Tam o sırada Manuel yana kaçtı, boğanın hücumuyla topuklarının üzerinde döndü ve pelerini hayvanın boynuzlarının tam önünden savurdu. Pelerin indiğinde boğayla bir kez daha karşı karşıya geldi ve pelerini yine bedenine yakın olacak şekilde önde tutup hayvan tekrar hücumla geçerken yine bir eksen etrafında döndü. Pelerini her savuruşunda kalabalık bağıırıyordu.

Dört kez pelerini tamamen kabarana kadar savurarak boğayla birlikte döndü ve her seferinde boğayı tekrar hücum pozisyonuna soktu. Sonra, beşinci dönüşün ardından, pelerini kalçasında tutup kendi ekseninde döndü ve pelerin bir balerinin eteği gibi açılıp boğanın etrafını bir kemer gibi sarınca tamamen uzaklaştı ve boğayı beyaz atın üzerindeki Zurito'yla karşı karşıya bıraktı. Boğayla yüz yüze olan at iyice dikilmişti ve ayakları sıkıca zemine basıyordu. Kulakları öne doğru eğilmiş, dudaklarıysa huzursuzdu. Şapkası gözlerine kadar inmiş olan Zurito öne eğilmişti ve yarı yola kadar inmiş haldeki uzun sırık sağ kolunun altından hem öne hem arkaya uzuyor, üçgen şeklindeki demir ucu boğaya bakıyordu.

*El Herald*o'nun ikinci sınıf eleştirmeni gözlerini boğadan ayırmadan sigarasına uzanırken şunları yazdı: "Eski kurt Manolo bir dizi kabul edilebilir *verónica*¹⁰³ planladı ve bunlar müdavimlerden

103) (İsp.) Boğa güreşinde pelerinle yapılan bir tür dönüş. (ç.n.)

alkış alan son derece Belmontvari bir *recorte*¹⁰⁴ ile son buldu ve süvarinin olduğu *tercio*'ya¹⁰⁵ girdik.”

Zurito atının üstünden boğayla mızrağın ucu arasındaki mesafeyi ölçtü. O bakarken boğa kendini toparlayıp gözleri atın göğsüne kilitlenmiş şekilde hücumla geçti. Başını geçirebilmek için alçaltırken, Zurito mızrağın ucunu boğanın omzunun üzerindeki kaslardan oluşan şişkin tümseğe batırıp bütün ağırlığını mızrağın sapına verdi ve sol eliyle atı şaha kaldırıp ön toynaklarıyla yeri eşelemesini sağladı. Sonra atı sağa savurup boğayı boynuzları ata zarar veremeyecek şekilde karnının altından geçirdi, at titreyerek yere indi ve Hernandez'in salladığı pelerine saldıran boğanın kuyruğu göğsünü süpürdü.

Hernandez yana doğru koşup boğayı pelerinle birlikte epey uzağa, diğer pikadora doğru sürdü. Hayvanı pelerinin bir savruluşuyla atla binicisinin tam karşısına gelecek şekilde ayarladı ve geri çekildi. Boğa atı görünce hücumla geçti. Pikadorun mızrağı sırtından kaydı ve saldırının şokuyla havalanan atın üzerindeki pikador eğerden epey bir kaydı ve mızrağı ıskalayınca sağ bacağını iyice açıp kaldırarak atı kendisiyle boğanın arasında tutabilmek için sola doğru düştü. Havalanmış ve boynuzlanmış haldeki at, boğa onu köşeye kısırmaya çalışırken gürültüyle düştü ve pikador botlarıyla atı sertçe itip kendini uzaklaştırdı ve sürüklenip tekrar ayakları üzerine kaldırılmayı bekledi.

Manuel boğanın yerdeki atı kısırtmasına izin verdi; acelesi yoktu, pikador güvendeydi; ayrıca böyle bir pikadorun biraz tedirgin olmasında da sorun yoktu. Bir dahaki sefere atın üzerinde daha uzun kalırdı. Rezil pikadorlar! Kumun karşı tarafında *barrera*'nın azıcık uzağında olan ve atı dimdik bekleyen Zurito'ya baktı.

“Hah!” diye bağırды boğaya, dikkatini çeksin diye pelerini her iki eliyle tutarak, “*Tomar!*”¹⁰⁶ Boğa kendini attan koparıp pelerine saldırdı ve yanlara koşup pelerini genişçe yayarak tutan Manuel durdu, topukları üzerinde döndü ve boğayı keskin bir dönüşle Zurito'yla karşı karşıya getirdi.

104) (İsp.) Boğanın hücumunu kısa kesen manevralara verilen genel ad. (ç.n.)

105) (İsp.) Kısım, bölüm, sahne. (ç.n.)

106) (İsp.) Al! (ç.n.)

“Campagnero bir *rosinante*’nin¹⁰⁷ ölümü için bir çift *varas*’ı¹⁰⁸ kabul etti ve Hernandez ile Manolo *quites*¹⁰⁹ halindeler” diye yazdı *El Heraldó*’nun eleştirmeni. “Demiri iyice batırdı ve atsever bir adam olmadığını açıkça gösterdi. Emektar Zurito eski özelliklerinden bazı-
larını, başta da şansını, sııklı kancasıyla tekrar canlandırdı...”

“*Olé! Olé*” diye bağırdı yanında oturan adam. Sesi kalabalığın uğultusu içinde kaybolan adam eleştirmenin sırtına hafifçe vurdu. Eleştirmen Zurito’yu görmek için başını kaldırdığında hemen aşağısında olduğunu gördü; atının üzerinden iyice eğilmişti ve mızrak koltukaltından keskin bir açıyla yükseliyordu. Onu neredeyse ucundan tutmuştu ve tüm ağırlığıyla bastırarak boğayı uzak tutuyordu; boğa ata erişebilmek için itip vururken Zurito, uzaktan atı tuttu, tuttu ve yavaşça döndürdü ve hayvan nihayet serbest kaldı. Zurito atın serbest kalıp boğanın yanından geçebildiği ânı hissetti ve gösterdiği direncin çelik kilidini yumuşattı ve boğa kurtulmaya çalışırken mızrağın üçgen şeklindeki çelik ucu omuz kasının olduğu kamburu deşti ve hayvan Hernandez’in peleriniyle burun buruna geldi. Körlemesine daldı pelerine ve oğlan da onu açık arenaya çekti.

Zurito atının sırtını sıvazlayarak oturuyor ve boğanın Hernandez’in parlak ışıklar altında ve seyircilerin bağırtıları eşliğinde onun için savurduğu pelerine saldırmasını seyrediyordu.

“Gördün mü?” dedi Manuel’e.

“İnanılmazdı” dedi Manuel. “Ona ben vakit kazandırdım” dedi Zurito. “Ona bak şimdi.”

Pelerinin çok yakından geçerek dönmesiyle boğa dizlerinin üzerine çöktü. Hemen kalktı ama Manuel ve Zurito kumun ta öbür tarafından, boğanın siyah omzunun üzerinde pürüzsüz bir şekilde parıldayan kanı görebiliyorlardı.

“Ona ben vakit kazandırdım” dedi Zurito.

“İyi bir boğa” dedi Manuel.

“Bana bir fırsat daha verseler öldürürdüm onu” dedi Zurito.

“Üçüncü yarıyı lehimize çevirecekler” dedi Manuel.

“Şu haline bir bak” dedi Zurito.

107) (İsp.) Doğrusu “*rocinante*”. Yaşlı, bitkin at. (ç.n.)

108) (İsp.) Mızrak. (ç.n.)

109) (İsp.) Dikkat dağıtan manevra. (ç.n.)

“Oraya gitmem lazım” dedi Manuel ve arenanın, *monos*’un¹¹⁰ bir atı dizginlerinden tutup boğaya doğru götürdükleri, daha doğrusu değnekler ve başka şeylerle sertçe bacaklarına vurarak, bir tören alayı gibi, boğaya sürüklemeye çalıştıkları diğer tarafına doğru koşmaya başladı. Ayağa kalkmış olan boğa başını öne düşürmüş, yeri eşeliyordu ve saldırıp saldırmama konusunda kararsız gibiydi.

Atını hiçbir ayrıntıyı kaçırmadan bu sahneye doğru süren Zurito kaşlarını çatı.

Boğa nihayet saldırıya geçince at terbiyecileri *barrera*’ya doğru koştular, pikador mızrağı fazla arkaya fırlattı ve boğa atın altına girip onu kaldırdı ve sırtına attı.

Zurito seyrediyordu. *Monos*, kırmızı tişörtleriyle, pikadoru açığa sürüklemek için koşturuyordu. Artık ayağa kalkmış olan pikador küfrederek kollarını savurdu. Manuel ve Hernandez pelerinleriyle hazır bekliyordardı. Ve sırtında toynakları aşağı sarkan, dizginleri boynuzlarının arasına takılmış bir at taşıyan boğa, büyük, kara boğa. Sırtında bir atla dolaşan bacakları iyice kısalıp sendeleyerek kara boğa daha sonra boynuyla yukarı doğru bir kavis çizip atı kaldırdı, itip üstünden kaydırmak için harekete geçti ve at kayıp düştü. Boğa daha sonra Manuel’in ona doğru açtığı pelerine hücum etti.

Boğanın hızı kesilmişti, diye düşünüyordu Manuel. Çok kan kaybediyordu. Yan tarafı pırıl pırıl parlıyordu kanla.

Manuel pelerini bir kez daha ona doğru salladı. İşte geliyordu, gözleri açık, çirkin, pelerini izleyerek. Manuel yana çekilip kollarını açtı ve *verónica* için pelerini boğanın önünde iyice gerdi.

Şimdi boğayla karşı karşıyaydı. Evet, başı biraz aşağı düşüyordu. Daha aşağı indirdi. Zurito’du bu.

Manuel pelerini savurdu; işte geliyor; yana çekilip bir *verónica* daha savurdu. Çok isabetli saldırıyor, diye düşündü. Yeterince dövüşmüştü ve şimdi sadece izliyordu. Avlanıyor. Gözü benim üstümde. Ama ben ona hep pelerinle geliyorum.

Pelerini boğaya doğru salladı; geliyor işte; yana çekildi. Bu kez inanılmaz yakın. Ona bu kadar yakın olmak istemiyorum.

Pelerinin boğa yanından geçerken sırtına sürtünen kenarı kan olmuştu.

110) (İsp.) Boğa güreşi alanındaki görevliler. (ç.n.)

Pekâlâ, işte bu da sonuncusu.

Her hücumda onunla birlikte dönen Manuel şimdi onunla karşı karşıyaydı ve pelerini iki eliyle birden tutup boğaya gösterdi. Boğa ona baktı. Gözleri üzerinde, boynuzlar dümdüz önde, ona baktı.

“Hah!” dedi Manuel. “*Toro!*”¹¹¹ Ve arkaya kaykılarak pelerini öne savurdu. İşte geliyor. Yana çekildi, pelerini arkasından savurup kendi etrafında döndü ve böylece boğa bir pelerin girdabının içine girdi ve sonra başka hiçbir şeyi kalmadı, bu hareket onu kilitlemişti, pelerin ona hükmediyordu. Manuel, hayvanın hareketsiz olduğunu göstermek için tek eliyle pelerini hayvanın ağzının altından sallayıp geçirdi ve sonra yürüyüp gitti.

Hiç alkış yoktu.

Manuel kum alanı geçip *barrera*’ya doğru yürürken Zurito da atını arenanın dışına sürdü. Manuel boğayla uğraşırken trompetler de sahneyi *banderillas*’ın¹¹² yerleştirilme sahnesinin başlayacağını haber veriyordu. Bilinçli olarak fark etmemişti bunu. *Mono*’lar iki ölü atın üzerini branda beziyle örtüyor ve üzerlerine talaş serpiştiriyorlardı.

Manuel su içmek için *barrera*’ya geldi. Retana’nın adamı ağır, gözenekli testiye uzattı.

Fuentes, uzun boylu çingene, elinde bir çift *banderilla* ile duruyordu. İnce, kırmızı renkli çubukları balık iğneleri görünecek şekilde bir arada tutuyordu. Manuel’e baktı.

“Hadi git oraya” dedi Manuel.

Çingene hızlı adımlarla gitti. Manuel testiye bırakıp onu seyretti. Mendiliyle yüzünü sildi.

El Heraldo’nun eleştirmeni ayaklarının arasında duran ılık şampanya şişesine uzanıp bir yudum aldı ve paragrafını tamamladı.

“...ihtiyar Manolo pelerinle sergilediği bir dizi kaba hareketle hiç alkış koparamadı ve böylece üçüncü yarıya girdik.”

Boğa, arenanın ortasında, tek başına ve hâlâ kıpırdamadan duruyordu. Uzun boyu ve düz sırtıyla Fuentes mağrur bir edayla ona doğru yürüyüp kollarını iki yana açtı. Her bir elinin parmakları ince, kırmızı çubukları uçları öne bakacak şekilde tutuyordu. Fuen-

111) (İsp.) Boğa. (ç.n.)

112) (İsp.) Boğa güreşinde kullanılan renkli süslemeli, iğneli çubuklar. (ç.n.)

tes öne doğru yürüdü. Arka tarafında ve bir yana doğru pelerinli bir amele duruyordu. Boğa ona baktı. Artık hareketsiz değildi.

Gözleri, şimdi kımıldamadan duran Fuentes'i izliyordu. Fuentes arkaya doğru kaykıldı ve ona seslendi. İki *banderilla*'yı birdenbire çekince çelik uçlardan yansıyan ışık boğanın gözüne girdi.

Kuyruğu havaya dikilen boğa saldırıya geçti.

Gözleri adamın üzerine sabitlenmiş halde dosdoğru geldi. Fuentes geri çekilip hareketsiz durdu. *Banderilla*'ların ucu karşıya bakıyordu. Boğa boynuzlarını takmak için başını indirince, Fuentes arkaya doğru eğildi, kolları birleşip havaya kalktı ve elleri birbirine değdi. Öne eğilerek, artık inişe geçen iki kırmızı çizgi gibi görünen *banderilla*'ların uçlarını boğanın omzuna geçirdi ve hayvanın boynuzlarının üzerinden olabildiğince uzanıp dik duran iki çubuğun üzerinde kendi etrafında döndü. Bacakları sımsıkı birbirine yapışmıştı ve bedeni boğanın geçebilmesi için yana kıvrılmıştı.

"Olé!" diye bağırdı kalabalık.

Boğa vahşi bir şekilde asılıyor, bir alabalık gibi zıplıyor, dört ayağı birden yerden kesiliyordu. *Banderillas*'ın kırmızı sapları o zıpladıkça sarsılıyordu.

Barrera'nın orada duran Manuel hep sağ tarafa baktığını fark etti.

"Ona bir sonraki çifti sağ tarafa batırmasını söyle" dedi elinde yeni *banderilla*'larla Fuentes'e doğru koşmaya başlayan çocuğa.

Omzuna ağır bir el indi. Gelen Zurito'ydü.

"Nasil hissediyorsun evlat?" diye sordu.

Manuel boğayı izliyordu.

Zurito *barrera*'da öne doğru eğildi ve bedeninin ağırlığını kollarına verdi. Manuel ona döndü.

"İyi gidiyorsun" dedi Zurito.

Manuel başını iki yana salladı. Bir sonraki üçüncüye kadar yapacak hiçbir şeyi yoktu. Çingene *banderillas* konusunda çok iyiydi. Boğa sonraki üçüncü kısımda kendisine iyi bir halde gelecekti. İyi bir boğaydı. Şu âna kadar her şey kolay olmuştu. Endişelendiği tek şey kılıçla yapılacak son hareketti. Çok da endişelenmiyordu aslında. Hatta düşünmüyordu bile. Ama orada öylece dikilirken feci bir kuruntu hali baş göstermişti. Boğaya baktı, *faena*'sını ve görevi

boğayı uysallaştırma amacıyla düşürmek olan kırmızı kumaş parçasıyla yapacağı hareketi planladı.

Çingene tekrar boğaya doğru yürümeye başlamıştı; küçük adımlarla yürüyordu, bir salon dansçısı gibi; ve *banderilla*’ların kırmızı sapları o yürüdükçe kıpırdıyordu. Boğa onu izliyordu, hareketsiz değildi artık ve onu takip ediyordu ama yeterince yaklaşp onu alt etmesinin kesin olacağı, boynuzlarını ona geçirebileceği âni bekliyordu.

Fuentes öne ilerlerken boğa saldırıya geçti. Adam onun hücumuyla birlikte çeyrek daire kadar koştu ve arkaya doğru koşarken yanından geçince durdu, öne sallanıp ayak parmaklarının ucunda yükseldi, kollarını dümdüz uzattı ve *banderilla*’ları kendisini ısıkalayan boğanın kocaman omuz kaslarının en sert yerine batırıverdi.

Kalabalık çıldırmıştı.

“Bu çocuk bu gece işinde çok kalmaz” dedi Retana’nın adamı Zurito’ya.

“Evet, iyi” dedi Zurito.

“Şimdi seyret bak.”

Seyrettiler.

Fuentes sırtını *barrera*’lara vermiş duruyordu. *Cuadrilla*’dan iki kişi, boğanın dikkatini dağıtmak için çitin üzerinden atmak üzere hazır bekleyen pelerinleriyle onun arkasındaydı.

Boğa, dili dışarıda, karnı şişmiş halde, çingeneyi izliyordu. Artık onu ele geçirdiğini düşünüyordu. Kırmızı tahtaların orada. Kısa bir mesafede. Omuzlara geçecek iğne falan yoktu artık.

Fuentes boğaya birazcık daha yaklaştı. Geriye eğildi. Tekrar seslendi. Kalabalığın içinden biri bağırarak onu uyardı.

“Fazla yaklaştı” dedi Zurito.

“Seyret bak” dedi Retana’nın adamı. Arkaya kaykılıp boğayı *banderilla*’larla kışkırtan Fuentes zıplayıp iki ayağını birden yerden kesti. O zıplarken boğanın kuyruğu da havaya kalktı ve hayvan hücum geçti. Fuentes ayaklarının üzerine indi, kollarını dümdüz uzattı ve tüm bedeni öne doğru kıvrılırken çubukların saplarını dümdüz aşağı indirdi ve bedenini sağ boynuzdan tamamen uzaklaştırdı.

Boğa, o adamı kaybettiği sırada gözüne çarpan pelerinlerin sallandığı *barrera*'ya çarptı.

Çingene *barrera* boyunca koşarak Manuel'e doğru geldi ve kalabalıktan alkış aldı. Yeleği boynuzun ucundan kaçamadığı yerden yırtılmıştı. Bu durumdan hoşnuttu ve hatta bunu seyircilere gösteriyordu. Arenada bir tur attı. Zurito onun gülümseyip yeleğini göstererek geçtiğini gördü. O da gülümsedi.

Bu arada başka biri son *banderilla* çiftini batırıyordu. Kimse-nin umurunda değildi.

Retana'nın adamı *muleta*'nın kırmızı kumaşının içine bir değnek sokup kumaşı etrafına sardı ve *barrera*'daki Manuel'e uzattı. Deri kılıfa uzanıp kınından tutarak kılıcı çekti, sonra da çitin üzerinden uzanıp Manuel'e verdi. Manuel kılıcın kırmızı kabzasını çekince kın gevşeyiverdi.

Zurito'ya baktı. Koca adam onun terlediğini görmüştü.

"Git gebert onu evlat" dedi Zurito.

Manuel başıyla onayladı.

"İyi durumda" dedi Zurito.

"Aynı senin istediğin gibi" diye moral verdi Retana'nın adamı.

Manuel başıyla onayladı.

Yukarıda, çatının altında duran trompetçi son sahneyi haber verdi ve Manuel arena boyunca yürüyüp, muhtemelen başkanın olduğu karanlık kulübelerin oraya geldi.

Oturma yerlerinin ön sırasında, *El Heraldo*'nun yedek boğa güreşi eleştirmeni ılık şampanyasından büyük bir yudum aldı. Hâlâ devam eden bir hikâyeyi anlatmaya değmeyeceğine, *corrida*'yı ofise döndüğünde yazabileceğine karar vermişti. Hem zaten neydi ki bu Allah aşkına? Sadece bir gece gösterisi. Bir şey kaçırsa bile sabah gazetelerine bakıp yakalayabilirdi. Şampanyadan bir yudum daha aldı. Saat on ikide Maxim's'de randevusu vardı. Hem kimdi ki bu boğa güreşçileri? Çocuklar ve serseriler. Bir avuç serseri. Defterini cebine kaldırıp arenada epey yalnız görünen ve karanlık meydanın yukarılarında, göremediği bir yerdeki bir kulübeye doğru şapkasıyla selam veren Manuel'e baktı. Boğa arenada sessizce duruyor ve hiçbir yere bakmıyordu.

“Bu boğayı size ithaf ediyorum Sayın Başkan ve dünyanın en zeki ve en eliaçık halkı olan Madrid halkına” diyordu Manuel. Bu bir kuraldı. Hepsini söylemişti. Gece dövüşü için biraz uzun kaçmıştı.

Karanlıkta eğilip başıyla selamladı, doğruldu, şapkasını omzunun üzerinden attı ve sol elinde *muleta* sağ elinde kılıçla boğaya doğru yürüdü.

Manuel boğaya doğru yürüdü. Boğa ona baktı; gözleri hızlı hızlı hareket ediyordu. Manuel *banderillas*’ın onun sol omzundan nasıl sarktığını ve Zurito’nun mızrak darbelerinin yol açtığı, durmadan akan kanın parıltılarını gördü. Boğanın ayaklarının ne halde olduğunu fark etti. Sol elinde *muleta*, sağ elinde kılıçla ilerlerken, boğanın ayaklarına bakıyordu. Hayvan ayaklarını bir araya toplamadan saldırıya geçemiyordu. Şu an sersem bir halde hepsinin birden üzerinde duruyordu.

Manuel gözlerini hayvanın ayaklarından ayırmadan ona doğru yürüdü. Sorun yoktu. Bunu yapabiliirdi. Boğanın başını aşağı indirmeye uğraşması lazımdı; böylece boynuzların arasından dalıp onu öldürebilirdi. Kılıcı düşünmüyordu, ya da boğayı öldürmeyi. Tek seferde tek şey düşünüyordu. Yaklaşmakta olan şeyler içini sıkıyordu ama. Öne doğru, boğanın ayaklarına bakarak yürürken, sırasıyla gözlerini, ıslak burnunu ve uçları öne doğru uzayan boynuzlarının yanlara açılışını gördü. Boğanın gözlerinin etrafında açık renkte halkalar vardı. Gözleri Manuel’in üzerindeydi. Beyaz suratlı bu ufaklığı haklayacağını düşünüyordu.

Şimdi hareket etmeden duran ve *muleta*’nın kırmızı kumaşını artık sol elinde tuttuğu kılıcın ucunu batırarak bir teknenin flok yelkeni gibi iyice gerip yayan Manuel, boğanın boynuzlarının uçlarını fark etti. Biri *barrera*’ya toslamaktan paramparça olmuştu. Diğeri ise bir kirpi oku kadar keskindi. Manuel *muleta*’yı yayarak açarken boynuzun beyaz alt kısmındaki kırmızı lekeyi gördü. Tüm bunlara dikkat ederken boğanın ayaklarından da ayırmıyordu gözlerini. Boğa da istikrarlı bir şekilde Manuel’i izliyordu.

Şu an savunma durumunda, diye düşündü Manuel. İhtiyatla bekliyor. Onu bundan çıkarıp başını aşağı eğmem lazım. Her zaman başını aşağı indir. Zurito bir kez başarmıştı bunu ama geri geldi. Başladığımda kan kaybetmeye başlayacak ve bu da onu indirecek.

Sol elindeki kılıcın genişlettiği *muleta*'yı önünde tutarak boğaya seslendi.

Boğa ona baktı.

Aşağılayıcı bir şekilde geriye yaslanıp genişçe açılmış olan kumaşı salladı.

Boğa *muleta*'yı gördü. Ark lambasının ışığı altında rengi parlak bir lal kırmızısıydı. Hayvanın bacakları gerildi.

Ve işte geliyor. Vınnn! Manuel boğa yaklaşıırken dönüp *muleta*'yı havaya kaldırdı, böylece *muleta* hayvanın boynuzları üzerinden geçip geniş sırtının tamamını, başından kuyruğuna kadar süpürdü. Boğa bu hareket karşısında öfkeden köpürmüştü. Manuel kıpırdamadı.

Geçiş biter bitmez boğa köşeyi dönen bir kedi gibi dönüp Manuel'in karşısına geçti.

Yine saldırı halindeydi artık. Üzerindeki o ağırlık gitmişti. Manuel siyah omuzdan parıldayarak inip hayvanın bacağına damlayan taze kanı fark etti. *Muleta*'nın içinden kılıcı çekip çıkardı ve sağ eline aldı. *Muleta* sol elinde, aşağıda duruyordu ve Manuel sola doğru eğilerek boğaya seslendi. Boğanın bacakları gerildi. Gözleri *muleta*'daydı. İşte geliyor, diye düşündü Manuel. Evet!

Hücumla birlikte sallanıp *muleta*'yı boğanın önüne doğru savurdu. Ayakları yere sağlam basıyor ve kılıç arkların altındaki ışıklı bir noktadaki kavisi takip ediyordu.

*Pase natural*¹¹³ bitince boğa tekrar saldırıya geçti ve Manuel *muleta*'yı bir *pase de pecho*¹¹⁴ için kaldırdı. Yere sağlam bir şekilde kök salmış olan boğa, havalanan *muleta*'nın altından Manuel'in göğsünün yanına geldi. Manuel *banderillo*'ların takırdayan saplarından kaçmak için başını arkaya götürdü. Boğanın sıcak, kara bedeni, yanından geçerken göğsüne değdi.

Fazla yaklaştı, diye düşündü Manuel. Zurito *barrera*'ya yaslanarak, elinde bir pelerinle Manuel'e doğru koşan çingeneye hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Zurito şapkasını iyice aşağı indirdi ve arenasının öbür tarafındaki Manuel'e baktı.

113) (İsp.) Boğa güreşinde, sağ elde kılıç olduğu için pelerini sol elle tutarak yapılan çalıma verilen ad; doğal çalım. (ç.n.)

114) (İsp.) Boğa güreşinde, sol elle yapılan doğal çalımları sonlandırmak için yapılan göğüs hizası çalımlarına verilen ad. (ç.n.)

Manuel bir kez daha boğayla karşı karşıyaydı. *Muleta*'yı solda, alçakta tutuyordu. Boğanın başı *muleta*'yı izlerken aşağı inmişti.

“Şunu yapan Belmonte olsa, herkes çıldırırdı” dedi Retana'nın adamı.

Zurito hiçbir şey söylemedi. Arenanın ortasındaki Manuel'i izliyordu.

“Patron bu adamı nerden bulmuş?” diye sordu Retana'nın adamı.

“Hastaneden” dedi Zurito.

“Hızla oraya geri dönecek zaten” dedi Retana'nın adamı.

Zurito ona döndü.

“Şuraya vur” dedi *barrera*'yı işaret ederek.

“Sadece takılıyordum dostum” dedi Retana'nın adamı.

“Tahtaya vur dedim.”

Retana'nın adamı öne eğilip *barrera*'ya üç kez vurdu.

“*Faena*'yı seyret” dedi Zurito.

Manuel arenanın ortasında, ışıkların altında, dizleri üzerine çökmüş halde boğayla karşı karşıyaydı ve *muleta*'yı iki eliyle birden kaldırdığı anda boğa uzayıp saldırdı.

Boğa tekrar saldırırken Manuel bedenini savurup geri çekildi ve *muleta*'yı yarım daire şeklinde döndürüp boğayı dizlerinin üstüne indirdi.

“Vay, müthiş bir matador bu” dedi Retana'nın adamı.

“Hayır, değil” dedi Zurito.

Manuel ayağa kalktı ve sol elinde *muleta*, sağ elinde kılıç, karanlık meydandan gelen alkışları kabul etti.

Boğa kendini kamburlaştırıp dizlerinin üzerinden doğrulmuş, başı aşağı sarkmış halde ayakta bekliyordu.

Zurito *cuadrilla*'daki diğer iki çocuğa bir şeyler söyledi ve onlar da Manuel'in arkasında durmak için pelerinleriyle koştular. Şimdi dört adam vardı arkasında. Hernandez *muleta*'yla ilk çıktığı andan beri onu takip ediyordu. Fuentes, pelerinini bedeninin önünde tutmuş, uzun boyuyla, hareketsiz, tembel gözlerle seyrediyordu. Şimdi de bu ikisi gelmişti. Hernandez eliyle iki yanda durmalarını işaret etti. Manuel tek başına, boğayla yüz yüze duruyordu.

Manuel arkadaki pelerinli adamlara eliyle geri gitmelerini işaret etti. Dikkatlice geri çekilirken Manuel'in yüzünün bembeyaz ve ter içinde olduğunu gördüler.

Geride durmaları gerektiğini bilmiyorlar mıydı? Boğa tam da kilitlenmiş ve hazır haldeyken pelerinleriyle onun dikkatini mi çekmek istiyorlardı? Böyle bir şey olmadan da yeterince tedirgindi zaten Manuel.

Boğa dört ayağı da yere tam basar halde dikilmiş, *muleta*'ya bakıyordu. Manuel *muleta*'yı sol elinde topladı. Boğa gözleriyle onu takip ediyordu. Bedeni tüm ağırlığıyla ayaklarının üzerindeydi. Başını aşağıda tutuyordu, çok aşağıda değil ama.

Manuel *muleta*'yı ona doğru kaldırdı. Boğa hareket etmedi. Sadece gözleriyle izliyordu.

Tam yerinde, diye düşündü Manuel. Gereken açıda. Doğru çerçevede. Karşılık verecekti.

Boğa güreşi terimleriyle düşünüyordu. Bazen aklına bir şey gelir ve bunu belli bir argo sözcükle ifade edemez ve düşündüğü şeyi gerçeğe dönüştüremezdi. İçgüdüleri ve bilgisi otomatik olarak, beyni ise yavaş ve sözcüklerle çalışıyordu. Boğalar hakkında her şeyi biliyordu. Onlarla ilgili düşünmesi gerekmiyordu. Her zaman doğru olanı yapıyordu. Gözleri olup biteni not alıyor ve bedeni düşünmeksizin gerekli tedbirleri alıyordu. Düşünecek olursa, işi biterdi.

Şimdi, boğanın karşısında dururken aynı anda pek çok şeyin farkındaydı. Boynuzlar vardı, parçalanmış olan bir boynuz, pürüzsüz keskinliğe sahip diğeri, kendini sol boynuza doğru yan çevirme ihtiyacı, mızrakla kısa ve düz gitmeli, boğanın takip etmesi için *muleta*'yı indirmek ve boynuzların üzerinden dalıp kılıcı boynun arkasında, boğanın omuzlarının keskin eğimi arasında yaklaşık beş peseta büyüklüğündeki küçük kısmın dibine kadar geçirmek lazım. Tüm bunları yapması ve sonra da o boynuzların arasından geri çıkması gerekiyordu. Tüm bunları yapması gerektiğinin farkındaydı ama tek düşüncesi sözcüklerle: "*Corto y derecho*."¹¹⁵

"*Corto y derecho*" diye düşündü *muleta*'yı toplayarak. Kısa ve düz. *Corto y derecho*, kılıcı *muleta*'nın içinden çekti, parçalanmış

115) (İsp.) Kısa ve düz. (ç.n.)

sol boynuzla yan döndü, *muleta*'yı vücuduna çapraz olarak attı, böylece kılıcı gözüyle aynı hizada tutan sağ eli haç çizmiş oldu ve ayak parmaklarının üstünde yükselerek kılıcın boğanın omuzlarının arasındaki tümseğe giren bıçak kısmına baktı.

Corto y derecho kendini boğanın üzerine attı.

Bir anlık bir şok oldu ve Manuel havaya fırladığını hissetti. Yukarı doğru fırlarken kılıcı itti ama kılıç elinden uçup gitti. Manuel yere düştü; boğa üstündeydi. Yerde yatan matador terlikli ayaklarıyla boğanın burnuna tekme attı. Tekmeledi, tekmeledi, boğa da arkasından, heyecandan ıskalayarak, başıyla toslayıp boynuzlarını kuma sürterek. Bir topu havada tutmaya çalışmış gibi tekmeler savuran Manuel, boğanın kendisine net bir saldırıda bulunmasını engelliyordu.

Manuel arkasında boğaya doğru savrulan pelerinlerin rüzgârını hissetti ve sonra boğa kayboldu. Telaşla üzerinden geçip gitmişti. Karnı üzerinden geçerken etraf kararmıştı. Basmamıştı bile üstüne.

Manuel ayağa kalkıp *muleta*'yı yerden aldı. Fuentes ona kılıcı uzattı. Kürek kemiğine girdiği kısımdan eğilmişti. Manuel onu dizinin üstünde düzelterip, artık ölü atlardan birinin yanında duran boğaya doğru koştu. Koştukça, ceketinin koltuk altından yırtılan kısım sallanıyordu.

“Onu götür buradan” diye bağırdı Manuel çingeneye. Boğa ölü atın kokusunu almış ve çadır bezini boynuzlarıyla parçalamıştı. Boynuzlarından sarkan bezle Fuentes’in pelerinine saldırınca kalabalık bir kahkaha attı. Arenada, boğa bezden kurtulmak için başını sallıyordu. Hayvanın arkasından koşup gelen Hernandez çadır bezini ucundan tutup boynuzdan çekiverdi.

Boğa bunu yarım kalan bir hücumla takip etti ve sonra durdu. Yine savunmaya geçmişti. Manuel kılıcı ve *muleta*'sıyla ona doğru yürüyordu. *Muleta*'yı önünde savurdu. Boğa saldırmadı.

Manuel boğaya doğru yan yan gidip kılıcın bıçaklı kısmına baktı. Boğa hareketsizdi, sanki ayaklarının üzerinde ölmüş ve bir kez daha hücumla geçemeyecekmiş gibi.

Manuel ayak parmaklarının üstünde yükseldi, çeliğin ucunu izleyerek ilerledi ve saldırdı.

Yine bir şok yaşayarak telaşla kaldırıldığını ve yere sertçe çarptığını hissetti. Bu sefer tekme atma gibi bir şansı yoktu. Boğa tam

üzerindeydi. Manuel ölmüş gibi yatıp kollarını başının üstüne koydu ve boğa ona tosladı. Sırtına tosladı, yüzünü kuma tosladı. Manuel boynuzların bükük kollarının arasından kuma girdiğini hissetti. Boğa adamın sırtının en dar yerine vurdu. Manuel'in yüzü kuma girdi. Boynuz, giysisinin kollarından birine girdi ve boğa bunu yırtıp attı. Manuel epey bir ileri fırladı ve boğa pelerinlerin peşine takıldı.

Manuel ayağa kalktı, kılıçla *muleta*'yı buldu, başparmağıyla kılıcın ucunu denedi ve sonra yeni bir kılıç almak için *barrera*'ya koştu.

Retana'nın adamı *barrera*'nın kenarından ona kılıcı uzattı.

"Yüzünü sil" dedi.

Tekrar boğaya doğru koşmaya başlayan Manuel kanlı yüzünü mendiliyle sildi. Zurito'yu görmemişti. Neredeydi Zurito?

Cuadrilla boğadan uzaklaşmıştı ve pelerinlerle bekliyordu. Boğa bu kadar aksiyondan sonra yine ağırlaşmış donuklaşmıştı.

Manuel *muleta*'yla ona doğru yürüdü. Durup salladı kumaş parçasını. Boğa tepki vermedi. Manuel *muleta*'yı hayvanın burnunun önünden sağdan sola geçirdi, sonra da soldan sağa. Boğa gözleriyle takip etti ve sallanmasıyla birlikte döndü ama saldırmıyordu. Manuel'i bekliyordu.

Manuel endişeliydi. Dalmaktan başka çare yoktu. *Corto y derecho*. Boğaya yandan iyice yaklaştı, *muleta*'yı vücudunun önünde çaprazladı ve saldırdı. Kılıcı sokarken boynuzdan kaçmak için vücudunu hızla sola çekti. Boğa onu geçip gitti ve kılıç havaya fırlayıp ark lambalarının altında parıldadı ve kırmızı kabzasıyla kumun üstüne düştü.

Manuel koşup aldı onu yerden. Eğilmişti. Dizinin üstünde düzeltilti.

Tekrar durgunlaşan boğaya doğru koşarken, peleriniyle duran Hernandez'in yanından geçti.

"Kemikleri sayılıyor" dedi oğlan cesaret vermek için.

Manuel başıyla onayladı ve yüzünü sildi. Kanlı mendili cebine koydu.

İşte oradaydı boğa. Artık *barrera*'ya yakındı. Allah'ın cezası hayvan. Belki de safi kemikti cidden. Belki de kılıcın girebileceği bir yer yoktu. Bok yoktu! Onlara gösterecekti.

Muleta'yla çalım atmayı denedi ama boğa kıpırdamadı. Manuel *muleta*'yı boğanın karşısında öne arkaya dalgalandırdı. Bir işe yaramadı.

Muleta'yı toplayıp kılıcı çekti, yandan gitti ve boğaya saldırdı. Sokarken kılıcın eğildiğini duyumsayıp ağırlığını iyice üzerine verdi ve sonra kılıç havaya fırlayıp kalabalığın içine uçtu. Kılıç zıpladığında Manuel geri sıçramıştı.

Karanlığın içinden atılan ilk minderler onu ıskaladı. Sonra bir tanesi yüzüne çarptı, kalabalığa dönük olan kanlı yüzüne. Çok hızlı geliyorlardı. Kumu lekeleyerek. Birisi yakın mesafeden boş bir şampanya şişesi fırlattı. Şişe Manuel'in ayağına çarptı. Orada durup, içinden bir şeylerin çıkıp geldiği karanlığa baktı. Sonra bir şey havada vınlıyarak uçup ona isabet etti. Manuel eğilip aldı çarpan şeyi. Kılıcıydı bu. Onu dizinin üstünde düzeltip kalabalığa doğru salladı.

"Sağ olun" dedi. "Sağ olun."

Ah, kahrolası piç kuruları! Kahrolası piç kuruları! Bu rezil, iğrenç piç kuruları! Koşarken bir mindere tekme attı.

İşte oradaydı boğa. Her zamanki haliyle. Pekâlâ, seni iğrenç piç kurusu!

Manuel *muleta*'yı boğanın siyah burnunun önünden geçirdi.

Bir şey olmadı.

Demek saldırmıyorsun! Peki. Yaklaşıp *muleta*'nın sivri kısmını boğanın ıslak burnuna tıktı.

Geriye sıçradığında boğa üzerindeydi ve Manuel bir mindere takılıp düşünce boynuzun böğrüne girdiğini hissetti. Boynuzu iki eliyle kavrayıp yere iyice yapıştı ve kendini geriye çekti. Boğa ona tosladı ve Manuel ileri fırladı. Hareket etmeden yatıyordu. Bir şeyi yoktu. Boğa gitmişti.

Öksürerek ayağa kalktı. Kendini yıkılmış ve bitmiş hissediyordu. İğrenç piç kuruları!

"Bana kılıcı verin" diye bağırdı. "Bana eşyalarımı verin."

Fuentes elinde *muleta* ve kılıçla geldi.

Hernandez koluyla ona sarıldı.

"Hadi kliniğe git dostum" dedi. "Aptallık etme."

"Benden uzak dur" dedi Manuel. "Benden uzak dur lanet olası."

Bükölüp serbest kaldı. Hernandez omuzlarını silkti. Manuel boğaya doğru koştu.

Boğa tüm ağırlığıyla durmuş bekliyordu.

Pekâlâ, seni kahrolası! Manuel *muleta*'dan kılıcı çıkardı, aynı hareketle kendini boğanın üstüne attı. Kılıcın tamamının girdiğini hissetti. Sonuna kadar. Dört parmağı ve başparmak boğanın içindeydi. Sıcak kan eklemlerinin üstünden akıyordu ve o boğanın tepesindeydi.

Boğa o üstündeyken yalpalamaya başladı, sanki çökecek gibiydi; sonra geri çekildi. Boğanın yana doğru yavaşça indiğini gördü ve birden dört ayak birden havaya dikildi.

Kalabalığa dönüp el kol hareketleri yaptı; eli boğanın kanıyla sınımsıktı.

Pekala, sizi piç kuruları! Bir şey söylemek istedi ama öksürmeye başladı. Sıcak ve boğucuydu. Aşağı bakıp gözleriyle *muleta*'yı aradı. Gidip başkanı selamlamalıydı. Başkanmış, peh! Oturmuş bir şeye bakıyordu. Boğaya. Dört ayağı da havada. Kalın dili dışarı sarkmış. Karnının etrafında ve bacaklarının altında bir şeyler yürüyor. Tüylerinin inceldiği yerlerde. Ölü boğa. Boğanın canı cehennem! Hepsinin canı cehennem! Tam ayağa kalkıyordu ki öksürmeye başladı. Öksürerek tekrar oturdu. Biri gelip onu yukarı kaldırdı.

Onu arena boyunca taşıyıp kumda koşarak kliniğe götürdüler ama katırların girmesiyle kapıda kaldılar, sonra karanlık koridordan geçtiler. Onu merdivenlerden yukarı çıkarırlarken etraftaki adamlar homurdanıyordu ve sonra onu yatırdılar.

Doktor ve beyazlı iki adam onu bekliyorlardı. Onu masaya yatırdılar. Gömleğini kesiyorlardı. Manuel yorgun hissediyordu. Sanki bütün göğsünün içi kaynıyor gibiydi. Öksürmeye başlayınca adamlar ağzına bir şey tuttular. Herkes çok meşguldü.

Gözlerinde bir ışık vardı. Gözlerini kapattı.

Merdivenlerden ağır adımlarla birinin geldiğini duydu. Sonra duymaz oldu. Sonra uzaklardan bir ses duydu. Kalabalığın sesiydi bu. Eh, birilerinin onun diğer boğasını da öldürmesi gerekecekti. Gömleğinin tamamını kesmişlerdi. Doktor ona gülümsedi. Retana gelmişti.

“Merhaba Retana!” dedi Manuel. Kendi sesini duyamıyordu. Retana ona gülümseyip bir şeyler söyledi. Manuel duyamadı.

Zurito masanın yanında, doktorun çalıştığı yere doğru eğilmişti. Pikador kıyafeti üzerindeydi ama şapkası yoktu.

Zurito bir şey söyledi. Manuel duymadı.

Zurito Retana'yla konuşuyordu. Beyazlı adamlardan biri gülümsedi ve Retana'ya bir makas verdi. Retana da makası Zurito'ya uzattı. Zurito Manuel'e bir şeyler söyledi. Manuel duymadı.

Başlayacaktı ama bu ameliyat masasına. Daha önce çok yatmıştı ameliyat masasında. Ölmeyecekti. Ölecek olsa rahip gelirdi.

Zurito ona bir şeyler söylüyordu. Makas elindeydi.

Buydu demek. *Coleta*'sını keseceklerdi. Atkuyruğunu keseceklerdi.

Manuel ameliyat masasında doğrulup oturdu. Doktor kızgın bir şekilde geri çekildi. Biri onu sıkıca tuttu.

“Bunu yapamazsın Manos” dedi.

Birden, çok net bir şekilde, Zurito'nun sesini duydu.

“Sorun yok” dedi Zurito. “Yapmayacağım. Şakaydı.”

“İyi gidiyordum” dedi Manuel. “Şansım yoktu. Hepsi bu.”

Manuel yeniden yattı. Yüzüne bir şey koymuşlardı. Bunların hepsi tanıdık şeylerdi. Derin derin nefes aldı. Çok yorgun hissediyordu. Çok çok yorgundu. Yüzündeki şeyi kaldırdılar.

“İyi gidiyordum” dedi Manuel güçsüz bir sesle. “Harika gidiyordum.”

Retana Zurito'ya bakıp kapıya yöneldi.

“Ben burada onunla kalacağım” dedi Zurito.

Retana omuzlarını silkti.

Manuel gözlerini açıp Zurito'ya baktı.

“İyi gitmiyor muydum Manos?” diye sordu onaylanma arzusuyla.

“Tabii ki” dedi Zurito. “Harika gidiyordun.”

Doktorun asistanı anestezi maskesini Manuel'in yüzüne indirdi ve Manuel derin derin nefes aldı. Zurito sıkıntılı bir halde orada durup ona baktı.

BAŞKA BİR ÜLKEDE

Sonbaharda savaş sürekli oradaydı ama biz gitmiyorduk artık. Milano’da sonbahar soğuk oluyor, hava çok erken kararıyordu. Sonra elektrik lambaları geldi ve camlardan sokakları izlemek keyifli bir hal aldı. Dükkânların önünde bir sürü av hayvanı asılıydı ve kar tilkilerin kürklerine pudra gibi yağıyor, rüzgâr da kuyruklarını uçuruyordu. Geyikler katı, ağır ve boş bir şekilde asılı duruyor, küçük kuşlar tüylerini ters döndüren rüzgârda savruluyordu.

Her öğleden sonra hep birlikte hastanedeydik ve alacakaranlıkta kasabayı yürüyerek geçmek için farklı yollar vardı. Yollardan ikisi kanalların yanında uzanıyordu ama çok uzunlardı. Yine de hastaneye girmek için bir kanalın üzerindeki köprülerden birinden geçmek gerekiyordu. Üç köprü seçeneği vardı. Birinde kadının biri kestane kebab satıyordu. Mangal kömürünün ateşi önünde durunca ısıniyordu insan ve sonrasında da cebinizde sıcak kestaneler oluyordu. Hastane çok eski ve çok güzeldi. Bahçe kapısından içeri giriyor, avlunun içinden geçiyor ve diğer taraftaki başka bir kapıdan çıkıyordunuz. Avlu genellikle cenaze törenlerinin başlama noktasıydı. Eski hastanenin ilerisinde yeni tuğla pavyonlar¹¹⁶ vardı ve biz her öğleden sonra orada buluşurduk. Son derece naziktik ve mesele neyse onunla ilgileniyorduk; durumumuzda büyük değişiklikler yaratması beklenen makinelere yerleştiriliyorduk.

Doktor benim oturduğum cihazın yanına gelip, “Savaştan önce yapmayı en çok sevdiğin şey neydi? Herhangi bir sporla uğraşıyor muydun?” dedi.

Ben de, “Evet, futbolla” dedim.

“Güzel” dedi. “Öncekinden daha da iyi futbol oynayabileceksin.”

Dizim bükülmüyordu ve bacak dizden ayak bileğine doğru baldırsız bir şekilde dümdüz sarkıyordu. Aletin dizi büküp üç tekerlekli bir bisiklete biniyormuş gibi hareket ettirmesi gerekiyordu. Ama

116) Bir kuruluşun bahçe içindeki yapılarından her biri. (ç.n.)

dizim henüz bükülmemişti; hatta makine bükme işini yapma sırası geldiğinde sarsılıyordu. Doktor, “Bunların hepsi geçecek” dedi. “Siz çok şanslı bir genç adamsınız. Tekrar futbol oynayabileceksiniz, hem de bir şampiyon gibi.”

Bir sonraki makinede bir bebeğinki gibi küçücük bir eli olan bir binbaşı vardı. Doktor bir aşağı bir yukarı sıçrayarak kaskatı parmaklara çarpan deriden iki kayışın arasındaki eli muayene ederken binbaşı bana göz kırpıp, “Peki ya ben? Ben de futbol oynayabilecek miyim yüzbaşı-doktor?” dedi. Kendisi çok iyi bir eskrimciymiş önceden, hatta savaştan önce İtalya’daki en iyi eskrimci.

Doktor arka taraflardaki ofisine gidip en az binbaşınıniki kadar kuruyup küçülmüş bir elin aynı aletle tedavi edilmeden önceki ve sonraki hallerinin fotoğrafıyla döndü. Tedaviden sonra birazcık büyümüştü. Binbaşı fotoğrafı iyi olan eliyle tutup büyük bir dikkatle baktı. “Yaralanma mı?” diye sordu.

“Sanayi kazası” dedi doktor.

“Çok ilginç, çok ilginç” dedi binbaşı ve fotoğrafı doktora geri verdi.

“Kendine güveniyor musun?”

“Hayır” dedi binbaşı.

Yaşları benimkiyle hemen hemen aynı olan ve her gün oraya gelen üç çocuk vardı. Üçü de Milanoluydu ve biri avukat olacaktı, biri ressam; diğeri de asker olmaya niyetlenmişti. Bazen makinelerle işimiz bittiğinde, Scala’nın hemen yanındaki Café Cova’ya kadar beraber yürürdük. Dördümüz birlikte olduğumuz için kısa yol olan Komünist mahallesinden geçerdik. Subay olduğumuz için bizden nefret ediyorlardı ve şarapçı dükkânından biri biz geçerken, “*A basso gli ufficiali*”¹¹⁷ diye bağıırdı. Arasıra beşincimiz olarak bizimle birlikte yürüyen bir başka çocuk, yüzüne siyah ipekten bir mendil takıyordu çünkü o sırada burnu yoktu ve yüzünün yeniden yapılması gerekiyordu. Cepheye Harp Okulu’ndan gitmişti ve ileri hatlara ilk girişinden sonraki bir saat içinde yaralanmıştı. Yüzünü yeniden yaptılar ama çocuk çok eski bir aileden geliyordu ve burnunu bir türlü olması gerektiği gibi yapamadılar. Sonra Güney Amerika’ya gitti ve bir bankada çalışmaya başladı. Ama bu uzun

117) (İtal.) Adi subaylar. (ç.n.)

zaman önceydi ve o zamanlar hiçbirimiz sonrasında ne olacağını bilmiyorduk. O zaman tek bildiğimiz şey sürekli savaş olduğu ama bizim artık savaşa gitmediğimizdi.

Yüzü siyah ipek sargılı çocuk dışında hepimizin madalyaları aynıydı. O herhangi bir madalya alabilecek kadar uzun kalmamıştı cephede. Avukat olmak isteyen uzun boylu, soluk suratlı çocuk Arditi teğmenlerinden biriydi ve hepimizde birer tane olan madalyadan onda üç tane vardı. Çok uzun süre ölümle burun buruna yaşamıştı ve biraz kopuktu. Hepimiz biraz kopuktuk ve her öğleden sonra hastanede buluşmak dışında bizi bir arada tutan bir şey de yoktu. Yine de, kasabanın zorlu bölgesinden geçerek, şarap dükkanlarından taşan ışık ve şarkılar eşliğinde karanlıkta Cova'ya yürürken, ve bazen kadınlar ve erkekler geçmek için kendilerini itip kakmak zorunda kalalım diye hep birlikte kaldırımı toplandığında sokaktan yürümemiz gerekince, onların, bizi sevmeyen insanların anlamadığı bir şeyin bizi bir arada tuttuğunu hissederdik.

Hepimiz Cova'yı iyi biliyorduk. İçerisi sıcak ve güzeldi; ışıklandırması fazla parlak sayılmazdı ve belli saatlerde gürültülü ve dumanlı olurdu. Masalarda her zaman kızlar, duvardaki bir rafta da resimli gazeteler olurdu. Cova'daki kızlar son derece vatanseverdi ve ben İtalya'daki en vatansever insanların kafelerdeki kızlar olduğunu keşfetmiştim –hâlâ da öyle olduklarını düşünüyorum.

Çocuklar başlangıçta madalyalarım konusunda çok kibarlardı ve bana onları almak için ne yaptığımı sordular. Onlara çok güzel bir dille yazılmış, *fratellanza*¹¹⁸ ve *abnegazione*'lerle¹¹⁹ dolu olan ama aslında, kullanılan sıfatlar çıkarıldığında madalyaların bana Amerikalı olduğum için verildiğini söyleyen kâğıtları gösterdim. Ondan sonra, her ne kadar gruptan olmayan yabancılara karşı onların arkadaşı olsam da, bana karşı tavırları biraz değişti. Arkadaşlarıydım ama belgelerimi gösterdikten sonra asla içlerinden biri olamadım çünkü onlar madalyalarını almak için çok farklı şeyler yapmışlardı. Yaralanmıştım, bu doğrudu; ama hepimiz yaralanmamın aslında bir kaza olduğunu biliyorduk. Yine de rozetlerimden utanmıyordum ve bazen, kokteyl saatinden sonra, onların madalyalarını hak etmek için yaptıkları şeyleri kendimin de yapmış olduğunu hayal

118) (İtal.) Kardeşlik. (ç.n.)

119) (İtal.) Özveri. (ç.n.)

ederdim; ama gece buz gibi rüzgâr eşliğinde, tüm dükkânların kapalı olduğu boş sokaklardan geçerek ve sokak lambalarına yakın durmaya çalışarak eve yürürken, fırsatım olsa bile asla öyle şeyler yapmayacağımı bilirdim. Ölmekten fazlasıyla korkuyordum ve sık sık ölmekten korkarak gece yatağıma tek başıma uzanıp cepheye tekrar döndüğümde nasıl olacağımı düşünürdüm.

Madalyaları olan üç çocuk avcı şahinler gibiydi; ben ise, her ne kadar hayatlarında hiç ava gitmemiş olanlara öyle görünsem de, şahin değildim. Onlar, o üçü, benden daha fazlasını biliyorlardı ve o yüzden de yollarımız ayrıldı. Ama cephedeki ilk gününde yaralanan çocukla arkadaşlığım devam etti çünkü o cephede kalmış olsa nasıl bir değişim yaşayacağını asla bilemeyecek, o yüzden de aynı benim gibi, hiçbir zaman kabul görmeyecekti; ve ben de, cephede kalsa bile bir şahine dönüşmeyeceğini düşündüğüm için ondan hoşlanıyordum.

Eskiden muhteşem bir eskrimci olan binbaşı cesarete inanmıyordu ve makinelere bağlı otururken dil bilgimi düzeltmek için epey zaman harcadı. Bana İtalyancamla ilgili övgüler yağdırdı ve birbirimizle kolayca konuşup anlaştık. Bir gün, İtalyancanın bana fazla kolay bir dil gibi görüldüğünü ve o yüzden de hiçbir zaman çok büyük bir ilgi duymadığımı söylemiştim; her şeyin söylenişi çok basitti. “Ah, evet” dedi binbaşı. “O halde neden İtalyanca dilbilgisi kullanımlarını çalışmayı denemiyorsun?” Böylece dilbilgisi çalışmaya başladık ve kısa süre içinde İtalyanca öyle zor bir dil haline geldi ki kuralları kafamda tam olarak oturtmadan onunla konuşmaktan korkar oldum.

Binbaşı hastaneye çok düzenli geliyordu. Hiç gün atladığını sanmıyorum ama makinelere inanmadığını adım gibi biliyorum. Hiçbirimizin makinelere inanmadığı bir dönem vardı ve bir gün binbaşı bunun tamamen bir saçmalık olduğunu söyledi. O zamanlar aletler yeniydi ve onların işe yaradığını ispatlayacak olan da bizlerdik. Ona göre bu ahmakça bir fikirdi, “aynı diğerleri gibi, yalnızca bir teori.” Dilbilgisi konularımı öğrenememiştim ve o da bana ümitsiz bir yüzkarası olduğumu, benimle uğraşmakla aptallık ettiğini söylemişti. Ufak tefek bir adamdı; sağ eli aletin içine sokulmuş halde sandalyesinde dimdik oturuyordu ve kayışlar parmaklarıyla

birlikte bir aşağı bir yukarı vurdukça dümdüz karşısındaki duvara bakıyordu.

“Savaş bitince, eğer biterse, ne yapacaksın?” diye sordu bana. “Dilbilgisi kurallarına uygun şekilde söyle!”

“Birleşik Devletler’e gideceğim.”

“Evli misin?”

“Hayır ama evlenmeyi umuyorum.”

“Sandığımdan da aptalmışsın” dedi. Çok kızgın görünüyordu. “Bir erkek evlenmemeli.”

“Neden Sinyor Maggiore?”

“Bana ‘Sinyor Maggiore’ deme.”

“Bir erkek neden evlenmemeli?”

“Evlenemez. Evlenemez” dedi öfkeyle. “Evlenirse her şeyini kaybeder. Buna sebep olacak bir duruma düşürmemeli kendini. Kaybedecek duruma düşürmemeli kendini. Kaybetmeyeceği şeyler bulmalı.”

Çok sert ve öfkeli konuşuyor, konuşurken de doğrudan karşıya bakıyordu.

“İyi ama neden illa kaybetmek zorunda olsun ki?”

“Kaybedecektir” dedi binbaşı. Duvara bakıyordu. Sonra makineye bakıp ufak elini kayışların arasından sertçe çekip uyluklarına vurdu. “Kaybedecektir” dedi neredeyse bağırarak. “Benimle tartışma!” Sonra makineleri çalıştıran görevliye seslendi. “Buraya gel de şu lanet şeyi kapat.”

Işık tedavisi ve masaj için diğer odaya gitti. Sonra doktora telefonu kullanıp kullanamayacağını sorduğunu duydum ve sonrasında da kapıyı kapattı. Odaya geri döndüğünde ben başka bir aletin başında oturuyordum. Binbaşı peleriniyle kepini giymişti ve doğrudan benim makinemin olduğu yere gelerek kolunu omzuma attı.

“Çok özür dilerim” deyip sağlıklı eliyle omzuma hafifçe vurdu. “Kabalaşmak istemezdim. Karımı yeni kaybettim. Beni affet lütfen.”

“Ah!..” dedim onu için üzülererek. “Çok üzüldüm.”

Orada öylece durup dudaklarını ısırdı. “Bu çok zor” dedi. “Bunu kabullenemiyorum.”

Bakışları doğrudan içimden geçip pencerenin dışına yöneldi. Ve sonra ağlamaya başladı. “Bunu kesinlikle kabul edemiyorum” dedi ve hıçkırıklara boğuldu. Ve başını boş gözlerle yukarıya çevirip ağlayarak, bir askere yakışacak şekilde dimdik, her iki yanından yaşlar süzülerek ve dudaklarını ısırarak makineleri geçip kapıdan çıktı.

Doktor bana binbaşının çok genç olan ve o kesin olarak çürüğe çıkmadan evlenmediği eşinin zatürreeden öldüğünü söyledi. Yalnızca birkaç gündür hastaydı ve hiç kimse ölmesini beklemiyordu. Binbaşı üç gün boyunca hastaneye gelmedi. Sonra her zamanki saatinde, üniformasının kolunda siyah bir bantla geldi. Döndüğünde duvarda her çeşit yaranın makineler tarafından tedavi edilmeden önce ve edildikten sonrasını gösteren geniş çerçeveli fotoğraflar vardı. Binbaşının kullandığı aletin önünde kendisinininki gibi olan ve tamamen eski haline dönmüş ellerin görüldüğü üç fotoğraf vardı. Doktorun onları nereden bulduğunu bilmiyorum. Ben hep makineleri ilk kullananların biz olduğumuzu düşünmüştüm. Fotoğraflar binbaşı için pek fazla şey değiştirmede çünkü o sadece camdan dışarı bakıyordu.

BEYAZ FİL TEPELERİ

Ebro Vadisi'nin karşı tarafındaki tepeler uzun ve beyazdı. Bu tarafta hiç gölgelik ya da ağaç yoktu ve istasyon iki ray sırasının arasında, güneşin altındaydı. İstasyonun yan tarafına yakın bir yere binanın sıcak gölgesi düşüyordu ve barın açık kapısı üstünde, sinekleri dışarıda tutmak için asılmış, bambu boncuklarından yapılmış iplerden oluşan bir perde asılıydı. Amerikalı ve beraberindeki kız, binanın dışında gölge bir masada oturuyorlardı. Hava çok sıcaktı ve Barcelona'dan gelecek ekspres de kırk dakika sonra varacaktı. Bu kavşakta iki dakika durup Madrid'e devam ediyordu.

"Ne içelim?" diye sordu kız. Şapkasını çıkartıp masanın üstüne koymuştu.

"Felaket sıcak" dedi adam.

"Bira içelim."

"*Dos cervezas*"¹²⁰ diye seslendi adam perdeden içeri doğru.

"Büyük mü?" diye sordu bir kadın kapı aralığından.

"Evet, iki büyük."

Kadın iki bardak bira, iki de bardakaltlığı getirdi. Altlıkları ve biraları masaya bırakıp adama ve kıza baktı. Kız ileri, sıra sıra dizili tepelere dikmişti gözlerini. Tepeler güneşin altında beyaz görünüyordu; arazi ise kahverengi ve kupkuruydu.

"Beyaz fillere benziyorlar" dedi.

"Hiç beyaz fil görmedim" dedi adam ve birasından içti.

"Evet, görmemiştir."

"Görmüş olabilirim" dedi adam. "Sırf senin görmemiştir demen bir şeyi kanıtlamaz."

Kız boncuklu perdeye baktı. "Üzerine bir şey boyamışlar" dedi. "Ne yazıyor?"

"Anis del Toro. Bir içecek."

"Deneyebilir miyiz?"

"Bakar mısınız?" diye seslendi adam perdeden içeri doğru.

120) (İsp.) İki bira. (ç.n.)

“Dört real.”

“İki tane Anis del Toro istiyoruz.”

“Suyla mı?”

“Suyla mı istersin?”

“Bilmiyorum” dedi kız. “Suyla iyi mi oluyor?”

“İdare eder.”

“Suyla mı istiyorsunuz?” diye sordu kadın.

“Evet, suyla.”

“Tadı meyanköküne benziyor” dedi kız ve bardağı masaya koydu.

“Her şey gibi.”

“Evet” dedi kız. “Her şeyin tadı meyankökü gibi. Özellikle de uzun zamandır yolunu gözlediğin şeylerin, apsent gibi.”

“Ah, kes şunu.”

“Sen başlattın” dedi kız. “Eğleniyordum ben. İyi vakit geçiriyordum.”

“Eh, hadi o zaman iyi vakit geçirmeyi deneyelim.”

“Tamam. Yaptığım oydu zaten. Dağların beyaz fillere benzediğini söyledim. Bu harika değil miydi?”

“Harikaydı.”

“Şu yeni içeceği denemek istedim: Zaten tek yaptığımız o değil mi –bir şeylere bakmak ve yeni içkiler denemek?”

“Sanırım öyle.”

Kız tepelere doğru baktı.

“Çok güzel bu tepeler” dedi. “Aslında beyaz fillere benzemiyorlar. Sadece ağaçların arasından görünen tenlerinin rengini kasetmişim.”

“Birer içki daha söylesek mi?”

“Olur.”

Ilık rüzgâr boncuktan perdeyi masaya doğru savurdu.

“Bira güzel ve soğuk” dedi adam.

“Nefis” dedi kız.

“Bak bu gerçekten de inanılmaz basit bir operasyon Jig” dedi adam. “Operasyon bile sayılmaz aslında.”

Kız, masanın bacaklarının üzerinde durduğu zemine baktı.

“Biliyorum, kafaya takmazsın sen bunu Jig. Hiçbir şey değil bu. Hava girebilsin diye sadece.”¹²¹

Kız hiçbir şey söylemedi.

“Seninle geleceğim ve hep yanında kalacağım. Havanın girmesini sağlıyorlar ve sonra her şey gayet doğal bir şekilde oluveriyor.”

“Peki sonrasında ne yapacağız?”

“Sonrasında gayet iyi olacağız. Aynı önceden olduğumuz gibi.”

“Neden öyle düşünüyorsun?”

“Çünkü canımızı sıkan tek şey bu. Bizi mutsuz eden tek şey.”

Kız boncuklu perdeye baktı, sonra elini uzatıp iki sıra boncuklu ipi tuttu.

“Ve tekrar iyi ve mutlu olacağımızı düşünüyorsun, öyle mi?”

“Olacağımızı biliyorum. Korkmana gerek yok. Bunu yapan bir sürü insan tanıyorum.”

“Ben de” dedi kız. “Ve sonrasında hepsi de çok mutlulardı.”

“Yani” dedi adam. “İstemiyorsan mecbur değilsin. Eğer istemiyorsan seni böyle bir şeye zorlamam. Ama son derece basit bir şey olduğunu biliyorum.”

“Ve gerçekten de istiyorsun, öyle mi?”

“Bence yapılacak en iyi şey bu. Ama eğer gerçekten istemiyorsan, yapmanı istemiyorum.”

“Ve eğer yaparsam mutlu olacaksın ve her şey eskisi gibi olacak ve beni seveceksin, öyle mi?”

“Şimdi de seviyorum seni. Sevdığimi biliyorsun.”

“Biliyorum. Ama eğer yaparsam, o zaman beyaz filler gibi şeyler söylediğimde güzel gelecek ve hoşuna gidecek, öyle mi?”

“Evet, gidecek. Şu anda da gidiyor ama sadece bunu düşünemiyorum şu an. Endişelendiğimde nasıl oluyorum biliyorsun.”

“Eğer bunu yaparsam bir daha asla endişelenmeyecek misin?”

“Bu konuda endişelenmeyeceğim, çünkü son derece basit bir şey.”

“O zaman yapacağım. Çünkü kendimi umursamıyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

121) Bu ifade, hem adamın söz konusu operasyonu hafıfsediğini vurguluyor hem de bu tür operasyonların hikâyesinin yazıldığı dönemde nasıl (ilkel bir şekilde) yapıldığına işaret ediyor olabilir. (ç.n.)

“Kendimi umursamıyorum.”

“Ama ben seni umursuyorum.”

“Şey, evet. Ama ben kendimi umursamıyorum. Ve bunu yapacağım ve sonra her şey iyi olacak.”

“Hissettiğin buysa yapmanı istemiyorum.”

Kız ayağa kalkıp istasyonun ucuna yürüdü. Karşıda, diğer tarafta, tahıl tarlaları ve Ebro’nun kıyıları boyunca ağaçlar vardı. Uzaklarda, nehrin ötesinde, dağlar uzanıyordu. Bir bulutun gölgesi tahıl tarlasının üzerinde hareket etti ve kız ağaçların arasından nehri gördü.

“Ve tüm bunlar bizim olabilirdi” dedi. “Ve her şeye sahip olabilirdik ama her geçen gün bunu daha da imkânsız hale getiriyoruz.”

“Ne dedin?”

“Her şeye sahip olabilirdik dedim.”

“Her şeye sahip olabiliriz.”

“Hayır, olamayız.”

“Bütün dünyaya sahip olabiliriz.”

“Hayır, olamayız.”

“Her yere gidebiliriz.”

“Hayır, gidemeyiz. Bizim değil artık.”

“Bizim.”

“Hayır, değil. Ve onu bir kez elinden aldılar mı, bir daha asla geri alamazsın.”

“Ama elimizden almadılar.”

“Bekleyip göreceğiz.”

“Hadi, gölgeye geri gel” dedi adam. “Böyle hissetmemelisin.”

“Bir şey falan hissediyor değilim” dedi kız. “Sadece bazı şeyleri biliyorum.”

“Yapmak istemediğin hiçbir şeyi yapmanı istemiyorum...”

“Ya da benim için iyi olmayan” dedi kız. “Biliyorum. Bir bira daha alabilir miyiz?”

“Peki. Ama şunu bilmen lazım...”

“Biliyorum” dedi kız. “Belki de artık konuşmayı bıraksak?”

Masada oturdular ve kız karşıya, vadinin kurak tarafındaki tepelere doğru baktı; adam da kıza ve masaya.

“Şunu bilmen gerekir ki” dedi adam, “yapmak istemiyorsan, yapmanı istemiyorum. Eğer bu senin için herhangi bir şey ifade ediyorsa, senin yanında olmaya sonuna kadar hazırım.”

“Senin için bir şey ifade etmiyor mu yani? Gayet güzel idare edebilirdik.”

“Tabii ki ediyor. Ama ben senden başka birini istemiyorum. Başka hiç kimseyi istemiyorum. Ve bunun son derece basit olduğunu biliyorum.”

“Evet, bunun son derece basit olduğunu biliyorsun.”

“Sorun yok, böyle söyleyebilirsin ama biliyorum gerçekten de.”

“Şimdi benim için bir şey yapar mısın?”

“Senin için her şeyi yaparım.”

“Lütfen lütfen lütfen lütfen lütfen lütfen lütfen konuşmayı keser misin?”

Adam hiçbir şey söylemedi ama istasyonun duvarına dayalı çantalara doğru baktı. Hepsinin üzerlerinde gecelerini geçirdikleri otellerin etiketleri vardı.

“Ama yapmanı istemiyorum” dedi adam. “Zerre kadar umrumda değil.”

“Şimdi avaz avaz bağıracağım” dedi kız.

Kadın perdeyi aralayıp dışarı çıktı ve elindeki iki bardak birayı nemli altlıkların üstüne bıraktı. “Tren beş dakikaya gelecek” dedi.

“Ne dedi?” diye sordu kız.

“Trenin beş dakikaya geleceğini söyledi.”

Kız, teşekkür etmek için ıslıl ıslıl gülümsedi kadına.

“Çantaları istasyonun diğer tarafına götürsem iyi olacak” dedi adam. Kız ona gülümsedi.

“Tamam. Sonra geri gel de biraları bitirelim.”

Adam iki ağır çantayı kaldırıp istasyon boyunca taşıyarak diğer yola götürdü. Yola baktıysa da treni göremedi. Geri dönerken, insanların treni beklerken içkilerini yudumladıkları barın içinden geçti. Bara oturup bir Anis içti ve insanlara baktı. Hepsi de makul bir şekilde trenin gelmesini bekliyordu. Boncuklu perdeyi aralayıp dışarı çıktı. Kız masada oturuyordu ve adamı görünce gülümsedi.

“Kendini daha iyi hissediyor musun?” diye sordu adam.

“İyiym ben” dedi. “Hiçbir şeyim yok. İyiym ben.”

KATİLLER

Henry'nin lokantasının kapısı açıldı ve içeri iki adam girdi. Tezgâha oturdular.

"Ne alırsınız?" diye sordu George.

"Bilmiyorum" dedi adamlardan biri. "Ne yemek istiyorsun Al?"

"Bilmiyorum" dedi Al. "Ne yemek istediğimi bilmiyorum."

Dışarıda hava kararmaya başlamıştı. Sokak lambasının ışığı pencerenin dışına vuruyordu. Tezgâhtaki iki adam menüye baktılar. Tezgâhın diğer ucunda Nick Adams izliyordu onları. Adamlar içeri girdiğinde o da George'la konuşuyordu.

"Ben elma soslu kızarmış domuz filetosu ve patates püresi istiyorum" dedi adamlardan ilki.

"O henüz çıkmadı."

"Ne bok yemeye buraya yazıyorsunuz o zaman?"

"O akşam yemeği" diye açıkladı George. "Saat altıda yiyebilirsiniz."

George tezgâhın arkasındaki duvarda asılı duran saate baktı.

"Saat beş."

"Beşi yirmi geçtiğini gösteriyor saat" dedi ikinci adam.

"Yirmi dakika ileri."

"Amaan başlarım saatine" dedi birinci adam. "Neyin var yiyecek?"

"Her tür sandviç verebilirim size" dedi George. "Jambonlu yumurtalı, domuz pastırmalı yumurtalı, ciğerli pastırmalı ya da biftekli."

"Bana bezelyeli tavuk köftesi, kremalı sos ve patates püresi getir."

"O akşam yemeği."

"Ne istesek akşam yemeği öyle mi? Böyle çıkıyorsun yani işin içinden."

"Size jambonlu yumurtalı sandviç verebilirim ya da domuz pastırmalı yumurtalı veya ciğerli..."

“Ben jambonlu yumurtalı alayım” dedi adı Al olan. Başında melon bir şapka, üzerinde de göğüsten düğmeli siyah bir palto vardı. Suratı ufak ve beyaz, dudakları gergindi. İpek bir kaşkol ve eldiven takmıştı.

“Bana domuz pastırmalı yumurtalı getir” dedi diğer adam. Al ile hemen hemen aynı ebatlardaydı. Suratları farklıydı ama ikiz gibi giyinmişlerdi. İkisinin üstünde de kendilerine çok dar gelen paltolar vardı. Dirseklerini tezgâha koymuş, öne eğilerek oturuyorlardı.

“İçecek bir şeylerin var mı?” diye sordu Al.

“Sürahide bira, alkolsüz bira, zencefilli gazoz” dedi George.

“İçecek bir şeyin var mı diyorum?”

“Yalnızca bu saydıklarım.”

“Çok heyecan verici bir kasaba” dedi diğeri. “Ne diyorlar buraya?”

“Summit.”

“Duymuş muydun hiç?” dedi Al arkadaşına.

“Hayır” dedi arkadaşı.

“Geceleri n’aparsınız siz burada?” diye sordu Al.

“Akşam yemeği yiyorlarmış” dedi arkadaşı. “Hepsi burada toplanıp büyük bir yemek yiyorlarmış.”

“Bu doğru” dedi George.

“Demek bu doğru ha?” dedi Al George’a.

“Tabii ki.”

“Epey zeki bir çocuksun sen, öyle değil mi?”

“Tabii ki” dedi George.

“Şey, pek değilsin” dedi diğer ufak tefek adam. “Öyle mi sence Al?”

“Budalanın teki” dedi al. Nick’e döndü. “Senin adın ne?”

“Adams.”

“Bir parlak çocuk daha” dedi Al. “Sence de parlak bir çocuk değil mi Max?”

“Bu kasaba parlak çocuklarla dolu” dedi Max. George, birinde jambonlu yumurtalı, diğerinde domuz pastırmalı yumurtalı sandviç olan iki servis tabağını tezgâha koyup yanlarına da iki tabak kızarmış patates bıraktıktan sonra mutfağa açılan küçük kapıyı kapattı.

“Seninki hangisi?” diye sordu Al.

“Hatırlamıyor musun?”

“Jambonlu yumurtalı.”

“Ne parlak çocuk ama” dedi Max. Öne eğilip jambonlu yumurtalı olanı aldı. İki adam da eldivenlerini çıkarmadan yiyorlardı. George onların yiyeşini seyrediyordu.

“Neye bakıyorsun?” dedi Max George’a dönerek.

“Hiç.”

“Bal gibi bakıyordun işte. Bana bakıyordun.”

“Belki çocuk espri yapmak istemiştir Max” dedi Al.

George güldü.

“Gülmek zorunda değilsin” dedi Max ona. “Hem de hiç, anladın mı?”

“Peki” dedi George.

“Peki diyor baksana” dedi Max Al’a dönerek. “Peki diyor. Bu iyiymiş.”

“Ah, ne filozof ama” dedi Al. Yemeye devam ettiler.

“Tezgâhın öbür ucundaki parlak çocuğun adı ne?” diye sordu Al Max’e.

“Hey, parlak çocuk” diye seslendi Max Nick’e. “Sen de erkek arkadaşınla birlikte tezgâhın öbür tarafına geçsene.”

“Sebep?” dedi Nick.

“Sebep mebep yok.”

“Geçsen iyi edersin parlak çocuk” dedi Al. Nick tezgâhın arkasına geçti.

“Niye ki?” diye sordu George.

“Seni hiç ilgilendirmez” dedi Al. “Mutfakta kim var?”

“Zenci.”

“Ne demek ‘zenci’?”

“Yemekleri pişiren zenci.”

“Ona buraya gelmesini söyle.”

“Niye ki?”

“Ona buraya gelmesini söyle.”

“Sen nerede olduğunu sanıyorsun?”

“Gayet iyi biliyoruz nerede olduğumuzu” dedi Max adlı adam. “Aptal gibi mi görünüyoruz?”

“Aptal gibi konuşuyorsun” dedi Al adama. “Ne demeye bu çocukla tartışıyorsun ki?” Sonra, “Dinle” dedi George’a, “zenciye söyle buraya gelsin.”

“Ona ne yapacaksınız?”

“Hiçbir şey. Kafanı kullan parlak çocuk. Bir zenciye ne yapabiliriz ki?”

George mutfağa açılan pencereyi aralayıp, “Sam” diye seslendi. “Bir dakika buraya geliver.”

Mutfak kapısı açıldı ve içeri bir zenci girdi. “Ne vardı?” diye sordu. Tezgâhtaki iki adam ona şöyle bir baktılar.

“Pekâlâ zenci. Tam orada dur öyle” dedi Al.

Zenci Sam, üzerinde önlüğüyle öylece dikilerek tezgâhta oturan iki adama baktı. “Peki, bayım” dedi. Al taburesinden aşağı indi.

“Ben zenci ve parlak çocukla birlikte mutfağa geçiyorum” dedi. “Mutfaka geri gir zenci. Sen de onunla git parlak çocuk.” Küçük adam Nick’in ve aşçı Sam’in arkasından mutfağa girdi. Kapı arkalarından kapandı. Max denilen adam tezgâhta George’un karşısında oturuyordu. George’a değil ama tezgâhın arka tarafı boyunca uzanan aynaya bakıyordu. Henry’nin yeri, bardan küçük bir lokantaya dönüştürülmüştü.

“Peki, parlak çocuk” dedi Max aynaya bakarak, “neden bir şey söylemiyorsun?”

“Neler oluyor?”

“Hey Al!” diye bağırdı Max. “Parlak çocuk neler olup bittiğini öğrenmek istiyor.”

“Neden söylemiyorsun ona?” diyen sesi geldi Al’ın mutfaktan.

“Sen ne düşünüyorsun?”

“Bilmiyorum.”

“Ne düşünüyorsun diyorum?”

Max konuştuğu süre boyunca aynaya bakıyordu.

“Söyleyemem.”

“Hey Al, parlak çocuk neler olup bittiği hakkında düşündüklerini söylemek istemiyormuş.”

“Seni duydum, tamam” diye seslendi Al mutfaktan. Tabakların mutfağa geçirildiği pencereyi bir ketçap şişesiyle destekleyerek açmıştı. “Dinle parlak çocuk” dedi George’a mutfaktan. “Barın birazcık ilerisinde dur. Max, sen de azıcık sola kay.” Grup fotoğrafı için ayarlamalar yapan bir fotoğrafçıya benziyordu.

“Haydi, konuş parlak çocuk” dedi Max. “Ne olacağını düşünüyorsun?”

George bir şey söylemedi.

“Ben söyleyeyim” dedi Max. “Bir İsveçliyi öldüreceğiz. Ole Anderson adında iriyarı bir İsveçli tanıyor musun?”

“Evet.”

“Her akşam yemek yemek için buraya geliyor, öyle değil mi?”

“Bazen geliyor.”

“Saat altıda geliyor, değil mi?”

“Eğer gelirse.”

“Bunları zaten biliyoruz parlak çocuk” dedi Max. “Başka şeylerden bahset. Sinemaya gider misin?”

“Arada bir.”

“Daha çok sinemaya gitmelisin. Filmler senin gibi parlak çocuklar için iyidir.”

“Ole Anderson’ı ne diye öldüreceksiniz? Ne yaptı ki o size?”

“Bize bir şey yapma gibi bir şansı olmadı hiç. Hatta bizi hiç görmedi bile.”

“Ve bizi yalnızca bir kez görecek” dedi Al mutfaktan.

“Onu niye öldüreceksiniz ki o zaman?” diye sordu George.

“Onu bir arkadaşımız için öldürüyoruz. Bir arkadaşına iyilik olsun diye parlak çocuk.”

“Kapa çeneni” dedi Al mutfaktan. “Çok fazla konuşuyorsun.”

“Eee, parlak çocuğu eğlendirmem gerekiyor. Öyle değil mi parlak çocuk?”

“Çok fazla konuşuyorsun” dedi Al. “Zenci ve parlak dostum kendi kendilerine eğleniyorlar zaten. Onları manastırdaki kızlar gibi bağladım.”

“Daha önce bir manastırda bulundun galiba.”

“Belli olmaz böyle şeyler.”

“Bir Yahudi manastırındaydın sen. Gittiğin yer oydu.”

George başını kaldırıp saate baktı.

“İçeri giren olursa onlara aşçı izinli diyecek ve üsteleyecek olurlarsa da mutfağa geçip kendin pişireceğini söyleyeceksin. İyice anladın mı parlak çocuk?”

“Tamam” dedi George. “Sonra bize ne yapacaksınız?”

“O, duruma göre değişir” dedi Max. “Tam olarak bilemeyeceğimiz şeylerden biri bu.”

George yine saate baktı. Altıyı çeyrek geçiyordu. Sokak kapısı açıldı. İçeri bir vatman¹²² girdi.

“Selam George” dedi. “Akşam yemeği alabilir miyim?”

“Sam dışarı çıktı” dedi George. “Yarım saate kadar döner.”

“Yolun yukarısına gideyim o zaman” dedi vatman. George saate baktı. Altıyı yirmi geçiyordu.

“Aferin sana parlak çocuk” dedi Max. “Sen kurallara uyan küçük bir beyefendisin.”

“Kafasını uçuracağımı biliyordu da ondan” dedi Al mutfaktan.

“Hayır” dedi Max. “Ondan değil. O iyi bir çocuk. İyi bir çocuk. Onu seviyorum.”

Saat altı elli beşi gösterdiğinde George, “Gelmeyecek” dedi.

Lokantaya iki kişi daha gelmişti. Bir seferinde George mutfağa girip paket olmak üzere bir jambonlu yumurtalı sandviç hazırlamıştı. Mutfakta Al'i melon şapkası geriye itilmiş ve kısa namlulu tüfeğinin ağzı rafa dayanmış halde küçük kapının yanındaki bir taburede otururken görmüştü. Nick ve aşçı, sırt sırta ve ağızlarına birer havlu bağlanmış halde köşede duruyorlardı. George sandviçi hazırlamış, yağlı kâğıda sarıp bir torbaya koymuş ve içeri getirmişti. Adam da sandviğin parasını ödeyip dışarı çıkmıştı.

“Parlak çocuğun elinden her iş geliyor” dedi Max. “Baksana, yemek falan pişirebiliyor. Günün birinde bir kızla evlenip ona çok güzel karılık edeceksin parlak çocuk.”

“Eee?” dedi George. “Arkadaşınız Ole Anderson gelmeyecek.”

“Ona on dakika daha vereceğiz” dedi Max.

Max aynaya ve saate baktı. Saatin kolları yediyi gösteriyordu ve sonra da yediyi beş geçeyi.

122) Tramvay sürücüsü. (ç.n.)

“Hadi Al” dedi Max. “Gitsek iyi olur. Gelmiyor.”

“Beş dakika daha ver” dedi Al mutfaktan.

O beş dakika içinde bir adam geldi ve George da adama aşçının hasta olduğunu söyledi.

“Ne demeye başka bir aşçı tutmuyorsun ki?” diye sordu adam. “Sen lokanta işletmiyor musun?” Sonra dışarı çıktı.

“Hadi Al” dedi Max.

“İki parlak çocukla zenci ne olacak?”

“Onlar tamam, sorun yok.”

“Öyle mi düşünüyorsun?”

“Evet tabii, işimiz bitti.”

“Bunu sevmedim” dedi Al. “Çok baştan savma oldu. Çok fazla konuşuyorsun.”

“Aman, boşversene” dedi Max. “Eğlenmemiz lazım, öyle değil mi?”

“Olsun, yine de çok konuşuyorsun” dedi Al. Mutfaktan dışarı çıktı. Tüfeğin kesik namlusu üzerine fazlaca oturan paltosunun bel kısmında ufak bir şişkinlik yapıyordu. Paltosunu eldivenli elleriyle düzeltti.

“Hoşça kal parlak çocuk” dedi George’a. “Çok şanslısın.”

“Bu doğru” dedi Max. “At yarışı oynamalısın parlak çocuk.”

İki adam kapıdan çıktılar. George pencereden adamların ark lambasının altından geçip sokağın karşı tarafına yürümelerini izledi. Daracık paltoları ve melon şapkalarıyla bir vodvil ikilisine benziyorlardı. George her iki tarafa da açılabilen kapıdan geçip mutfığa girdi ve Nick ile aşçıyı çözdü.

“Bir daha böyle bir şey istemiyorum” dedi aşçı Sam. “Bir daha böyle bir şey istemiyorum.”

Nick ayağa kalktı. Daha önce hiç ağzına havlu tikiştirilmamıştı.

“Eee söyle” dedi. “Ne halt istiyorlarmış?” Dayılanmaya çalışıyordu.

“Ole Anderson’ı öldüreceklerdi” dedi George. “Yemek yemeye geldiği zaman vuracaklardı onu.”

“Ole Anderson’ı mı?”

“Aynen öyle.”

Aşçı başparmaklarını ağzının kenarlarında dolaştırdı.

“Gittiler mi?” diye sordu.

“Evet” dedi George. “Gittiler.”

“Bundan hiç hoşlanmadım” dedi aşçı. “Hem de hiç hoşlanmadım.”

“Beni dinle” dedi George Nick’e. “Gidip Ole Anderson’ı görmelisin.”

“Tamam.”

“Bence hiç karışmasan daha iyi edersin” dedi aşçı Sam. “Bu olayın dışında kalsan iyi olur.”

“Eğer istemiyorsan gitme” dedi George.

“Bu olaya karışmak sana hiçbir şey kazandırmayacak” dedi aşçı. “Hiç karışma.”

“Gidip onu göreceğim” dedi Nick George’a. “Nerede yaşıyor?”

Aşçı sırtını döndü.

“Küçük oğlanlar her zaman ne yapmak istediklerini bilirler” dedi.

“Hirsch’ün pansiyonunda kalıyor” dedi George Nick’e.

“Ben de oraya giderim öyleyse.”

Dışarıda, ark lambasının ışığı bir ağacın çıplak dallarının arasından parlıyordu. Nick arabaların geçtiği yolun yanından sokağın yukarısına yürüyüp yan sokaklardan birinin aşağısındaki lambadan döndü. Sokağın yukarısına doğru üç evi geçince Hirsch’ün pansiyonuna geliniyordu. Nick önündeki iki basamağı çıkıp zili çaldı. Kapıya bir kadın geldi.

“Ole Anderson burada mı?”

“Onu görmek mi istiyorsun?”

“Evet, eğer içerideyse.”

Nick bir kattan diğerine çıkan merdivenleri tırmanıp bir koridorun sonuna yürüyen kadını takip etti. Kadın kapıyı çaldı.

“Kim o?”

“Sizi görmeye gelen biri var Bay Anderson” dedi kadın.

“Adım Nick Adams.”

“İçeri gel.”

Nick kapıyı açıp odaya girdi. Ole Anderson üzerinde kıyafetleriyle yatağa uzanmıştı. Yıllarca ödöl için dövüşmüş ağırsıklet bir boksördü ve yatağa fazla uzun geliyordu. Başının altında iki yastık vardı. Nick'e bakmadı bile.

"Mesele nedir?" diye sordu.

"Henry'nin yerindeydim" dedi Nick. "İki adam gelip beni ve aşçıyı bağladı ve sizi öldüreceklerini söyledi."

Böyle anlatınca kulağına çok aptalca gelmişti. Ole Anderson hiçbir şey söylemedi.

"Bizi mutfağa götürdüler" diye devam etti Nick. "Akşam yemeği için geldiğinizde sizi vuracaklardı."

Ole Anderson gözünü duvara dikti ve hiçbir şey söylemedi.

"George buraya gelip size bunu anlatmam gerektiğini söyledi."

"Bu konuda yapabileceğim bir şey yok" dedi Ole Anderson.

"Size neye benzediklerini söyleyeyim."

"Neye benzediklerini bilmek istemiyorum" dedi Ole Anderson. Duvara baktı. "Buraya kadar gelip anlattığın için sağ ol."

"Sorun değil."

Nick yatakta yatan koca adama baktı.

"Gidip polise haber vermemi istemiyor musunuz?"

"Hayır" dedi Ole Anderson. "Bu bir işe yaramaz."

"Yapabileceğim bir şey yok mu?"

"Hayır. Yapılacak hiçbir şey yok."

"Belki de yalnızca blöf yapıyorlardı."

"Hayır, blöf değildi."

Ole Anderson duvara doğru yuvarlandı.

"Mesele şu ki" dedi duvara karşı konuşarak, "Bir türlü kafamı toplayıp dışarı çıkamıyorum. Bütün gün buradaydım."

"Kasabanın dışına çıkamaz mısınız?"

"Hayır" dedi Ole Anderson. "O tarz kovalamacalarla işim bitti artık."

Duvara baktı.

"Artık yapacak bir şey yok."

"Bu durumu bir şekilde düzeltemez misiniz?"

“Hayır. Yanlış yaptım.” Aynı tekdüze sesle konuşuyordu. “Yapacak bir şey yok. Bir süre sonra kafamı toplayıp dışarı çıkacağım.”

“Ben geri dönüp George’a uğrasam iyi olur.”

“Güle güle” dedi Ole Anderson. Nick’e bakmıyordu. “Uğradığın için sağ ol.”

Nick dışarı çıktı. Kapıyı kapatırken Ole Anderson’ı üzerinde kıyafetleriyle yatar halde, duvara bakarken gördü.

“Bütün gün odasından çıkmadı” dedi aşağı kattaki pansiyoncu kadın. “Sanırım kendini iyi hissetmiyor. Ona, ‘Bay Anderson, böylesine güzel bir sonbahar gününde dışarı çıkıp biraz yürümelisiniz,’ dedim ama canı istemedi.”

“Dışarı çıkmak istemiyor.”

“Kendini iyi hissetmemesine üzuldüm” dedi kadın. Son derece iyi bir adam. Daha önce ringlerdeydi biliyorsun.”

“Biliyorum.”

“Yüzünün şekli hariç hiçbir şeyden anlayamazsın ama” dedi kadın. Sokak kapısının içinde, ayakta konuşuyorlardı. “O kadar ki-
bar ki.”

“Şey, iyi geceler Bayan Hirsch” dedi Nick.

“Ben Bayan Hirsch değilim” dedi kadın. “O buranın sahibi. Ben sadece onun için buraya göz kulak oluyorum. Benim adım Bayan Bell.”

“Peki, iyi geceler Bayan Bell” dedi Nick.

“İyi geceler” dedi kadın.

Nick karanlık sokak boyunca yürüyüp ark lambasının olduğu köşeye gitti ve sonra da araba izleri boyunca ilerleyip Henry’nin lokantasına vardı. George içeride, tezgâhın arkasındaydı.

“Ole’u gördün mü?”

“Evet” dedi Nick. “Odasında ve dışarı da çıkmıyor.”

Aşçı Nick’in sesini duyunca mutfağın kapısını açtı.

“Dinlemiyorum bile” deyip geri kapattı.

“Ona durumdan bahsettin mi?”

“Elbette. Olayı anlattım ama zaten her şeyden haberi var.”

“Ne yapacakmış peki?”

“Hiçbir şey.”

“Onu öldürecekler.”

“Sanırım öyle.”

“Chicago’da birtakım işlere bulaşmış olmalı.”

“Herhalde” dedi Nick.

“Çok boktan bir durum.”

“Berbat bir durum” dedi Nick.

Sonra sustular. George uzanıp bir havlu aldı ve tezgâhın üzerini sildi.

“Ne yapmış acaba? Merak ettim” dedi Nick.

“Birine kazık atmıştır. Onun gibileri bu yüzden öldürürler.”

“Bu kasabadan gideceğim” dedi Nick.

“Evet” dedi George. “Bu akıllıca olur.”

“Öldürüleceğini bildiği halde odasında oturup beklediğini düşünmeye tahammül edemiyorum. Bu çok ama çok korkunç.”

“Eh” dedi George, “düşünmesen daha iyi edersin.”

Geçidin yolu sert ve pürüzsüzdü ama sabahın erken saatinde tozlu değildi. Aşağıda meşe ve kestane ağaçlarının olduğu tepeler ve çok aşağıda, uzaklarda da deniz vardı. Diğer tarafta karlı dağlar uzanıyordu.

Geçitten aşağı inip ağaçlık alana girdik. Yolun yanına kömür çuvalları yığılmıştı ve ağaçların arasından kömürcü kulübelerini görebiliyorduk. Pazar günüydü ve bir yükselip bir alçalan ama geçidin yüksekliği yüzünden seviyesi sürekli düşen yol, maki ormanlarının ve köylerin içinden geçiyordu.

Köylerin dışında asmalarla dolu araziler vardı. Toprak kahverengi, asmalar büyük ve kalındı. Evler beyazdı ve sokaklarda pazar kıyafetlerini giymiş adamlar sokakta o bölgeye has bir oyun oynuyorlardı. Bazı evlerin duvarlarının yanında armut ağaçları vardı ve dalları beyaz duvarlara dolanmıştı. Armut ağaçları ilaçlanmış, evlerin duvarlarında spreyin buharından metalik mavi-yeşil lekeler oluşmuştu. Köylerin etrafında asmaların büyüdüğü küçük açıklıklar ve sonra da ormanlık alan vardı.

Spezia'nın yirmi kilometre yukarısındaki bir köyün meydanında bir kalabalık toplanmıştı ve elinde bavul olan genç bir adam arabaya doğru gelip bizden onu Spezia'ya götürmemizi rica etmişti.

"Sadece iki yer var ve ikisi de dolu" dedim. Eski, iki kapılı bir Ford'umuz vardı.

"Dışarıda gelirim."

"Rahat edemezsiniz."

"Bu hiç önemli değil. Spezia'ya gitmem gerekiyor."

"Onu alsak mı?" diye sordum Guy'a.

"Gidiyor gibi görünüyor" dedi Guy. Genç adam pencereden içeri bir paket uzatıyordu.

"Buna göz kulak ol" dedi. İki adam onun bavulunu arabanın arkasına, bizim bavulların üzerine bağladı. Genç adam herkesle el

123) (İtal.) Yurdun neler anlatıyor sana? (ç.n.)

sıkışık bir faşist ve kendisi gibi seyahat etmeye alışık bir adam için rahatsızlık diye bir şey olmadığını açıkladı ve arabanın sol tarafındaki marşpiyelin üstüne çıktı, sağ kolunu açık pencerenin içinden geçirip içerden tutundu.

“Çalıştırabilirsin” dedi. Kalabalık el salladı. O da boştaki elini sallayarak karşılık verdi.

“Ne söyledi?” diye sordu Guy bana.

“Arabayı çalıştırabileceğimizi.”

“Çok şeker değil mi?”

Yol, öbür yanında dağlar olan bir nehri takip ediyordu. Güneş çimlerin üzerindeki donu çözüyordu. Hava aydınlık ve soğuktu ve açık ön camdan içeri giriyordu.

“Sence nasıldır dışarıda?” Guy yola bakıyordu. Arabanın onun tarafındaki manzarasını misafirimiz kapatmıştı. Genç adam arabanın yan tarafında gemi başı süsü gibi duruyordu. Paltosunun yakasını kaldırıp şapkasını aşağı indirmişti ve burnu soğuktan üşümüş gibi görünüyordu.

“Belki manzaraya doyar” dedi Guy. “Orası kötü lastiğin olduğu taraf.”

“Ah, patlarsa bizi bırakır” dedim. “Yolculuk kıyafetlerini kirletmek istemez.”

“Valla benim çok umurumda değil” dedi Guy, “dönüşlerde sarkması hariç.”

Ormanlık alan bitmişti; yol nehirden ayrılıp yukarı sapmıştı; radyatör kaynıyordu; genç adam rahatsız olmuş ve şüphelenmiş bir tavırla buhara ve pas rengindeki suya bakıyordu; motor gıcırdayıyordu. Guy’ın iki ayağı birden gaz pedalının üstündeydi, yukarı, yukarı, geri ve sonra ileri ve yukarı ve nihayet düz. Gıcırta durdu ve bu yeni sessizliğin içinde radyatörden inanılmaz bir çalkalanıp köpürme sesi geldi. Spezia’nın ve denizin yukarısındaki son sıradanın tepesindeydik. Yol kısa ve çok hafif dönemeçlerle aşağı inmeye başlıyordu. Misafirimiz dönüşlerde asılıyor ve arabayı neredeyse kenara deviriyordu.

“Ona yapma diyemezsin” dedim Guy’a. “Adam kendini koruyor.”

“Muhteşem İtalyan sağduyusu.”

“En muhteşem İtalyan sağduyusu.”

Kıvrımlardan döne döne yoğun tozun, zeytin ağaçlarının üzerine yağan tozun içine girdik. Spezia aşağıda, deniz kenarında uzanıyordu. Kasabanın dışında yol düzleşti. Misafirimiz başını cama dayadı.

“Durmak istiyorum.”

“Durdur arabayı” dedim Guy’a.

Yolun kenarında yavaşladık. Genç adam indi, arabanın arkasına gitti ve bavulunu çözdü.

“Ben burada ineyim de yolcu taşıma konusunda sıkıntı yaşamayın” dedi. “Paketim.”

Ona paketini verdim. Eli cebine gitti.

“Size borcum nedir?”

“Yok.”

“Neden?”

“Bilmiyorum” dedim.

“Sağ olun o zaman” dedi genç adam. İtalya’da eskiden biri sizi bir yere yetiştirdiğinde veya yol tarif ettiğinde dendiği gibi “teşekkür ederim” ya da “çok teşekkür ederim” ya da “binlerce kez teşekkür ederim” değil. Genç adam “teşekkürler” sözcüğünün en alt formunu söylemiş ve Guy motoru çalıştırırken şüpheli gözlerle arkamızdan bakmıştı. Ona el salladım. Cevap vermeyecek kadar ağırbaşlıydı. Spezia’ya girdik.

SPEZIA’DA BİR YEMEK

Spezia’da yemek yiyecek bir yer aramaya başladık. Sokak geniş, evler yüksek ve sarı boyalıydı. Şehrin merkezine kadar tramvay yolunu takip ettik. Evlerin duvarlarında Mussolini’nin şablonla çizilmiş göz yoran portreleri ve iki V’sinin siyah boyaları duvarın dibine kadar akmış bir “vivas” yazısı vardı. Ara sokaklar limana iniyordu. Etraf aydınlıktı ve herkes pazar günü için dışarı çıkmıştı. Yolun taş döşemesine su sıçramıştı ve tozun üstünde ıslak kısımlar vardı. Tramvaydan kaçmak için bordürlere yaklaştık.

“Basit bir yerde yiyelim” dedi Guy.

İki restoran tabelasının karşısında durduk. Yolun diğer tarafındaydık ve ben gazete alıyordum. İki restoran yan yanaydı. Bir tanesinin kapı aralığında kadının biri durmuş bize gülümsüyordu ve biz de yolun karşısına geçip içeri girdik.

İçerisi karanlıktı ve odanın arka tarafındaki masada üç kız yaşlı bir kadınla birlikte oturuyordu. Bizim karşıımızdaki başka bir masada bir denizci vardı. Ne bir şey yiyor, ne de içiyordu. Daha gerideki bir masada mavi takım elbiseli genç bir adam bir şeyler yazıyordu. Saçları briyantimli ve pırıl pırıldı. Çok şık giyimli, son derece düzgün görünümlü bir adamdı.

Kapı aralığından ve sebze meyvelerle biftek ve pirzolaların bir camekâna yerleştirildiği pencereden ışık giriyordu. Bir kız gelip siparişimizi aldı. Başka bir kız da kapı aralığında duruyordu. Ev kıyafetinin içine hiçbir şey giymemiş olduğunu fark ettik. Siparişimizi alan kız biz menüye bakarken kolunu Guy'ın boynuna doladı. Toplamda üç kız vardı ve sırayla gidip kapıda duruyorlardı. Odaanın arka tarafındaki masada oturan yaşlı kadın onlara bir şeyler söyleyince tekrar masaya oturdular.

Odada sadece mutfağa açılan kapı vardı ve onun önünde de bir perde asılıydı. Siparişimizi alan kız elinde spagettiyle mutfaktan çıktı. Yemeği masaya bırakıp bir şişe de kırmızı şarap getirdi ve masaya oturdu.

“Eh” dedim Guy’a. “Basit bir yerde yemek istiyordun.”

“Bu basit değil. Bu karmaşık.”

“Ne diyorsunuz?” diye sordu kız. “Siz Alman mısınız?”

“Güney Almanya’dan” dedim. “Güney Almanyalı olanlar nazik ve cana yakın insanlardır.”

“Anlamıyorum” dedi kız.

“Buranın olayı ne?” diye sordu Guy. “Kolunu boynuma dolmasına izin vermek zorunda mıyım?”

“Kesinlikle” dedim. “Mussolini bütün genelevleri kapattı. Burası bir restoran.”

Kız tek parça bir elbise giymişti. Masaya dayanıp öne eğildi ve ellerini göğüslerinin üstüne koyup gülümsedi. Yüzünün bir tarafıyla diğerine göre daha iyi gülümsüyordu ve iyi olan tarafı bize doğru çevirdi. İyi tarafın albenisi, burnunun diğer tarafını içeri doğru

düzleştiren –aynı ılık balmumunun düzleşeceği gibi– bir olay sonucunda daha da artmıştı. Ama burnu hiç de ılık balmumu gibi görünmüyordu. Çok soğuk ve katıydı, sadece içe doğru düzleşmişti. “Benden hoşlandın mı?” diye sordu kız Guy’a.

“Sana tapıyor” dedim. “Ama İtalyanca bilmiyor.”

“*Ich spreche Deutsch*”¹²⁴ dedi kız ve Guy’ın saçlarını okşadı.

“Kadınla kendi dilinde konuş Guy.”

“Nereden geliyorsun?” diye sordu kadın.

“Potsdam.”

“Ve burada bir süre kalacak mısınız?”

“Bu çok sevgili Spezia’da mı?” diye sordum.

“Ona gitmek zorunda olduğumuzu söyle” dedi Guy. “Ona çok hasta olduğumuzu ve hiç paramız olmadığını söyle.”

“Arkadaşım kadın düşmanındır” dedim, “eski, Alman bir kadın düşmanı.”

“Ona onu sevdiğimi söyle.”

Söyledim.

“Çeneni kapayıp bizi buradan çıkarır mısınız?” dedi Guy. Kadın diğer kolunu da onun boynuna dolamıştı. “Ona benim olduğumu söyle” dedi. Söyledim.

“Bizi buradan çıkarır mısın lütfen?”

“Tartışıyorsunuz” dedi kadın. “Birbirinizi sevmiyorsunuz.”

“Biz Almanız” dedim gururla. “Eski Güney Almanyalılarız.”

“Ona çok güzel bir çocuk olduğunu söyle” dedi kadın. Guy otuz sekiz yaşında ve Fransa’da onu seyyar satıcı sandıkları için de pek bir gurur duyuyor. “Çok güzel bir çocuksun” dedim.

“Kim diyor bunu?” diye sordu Guy. “Sen mi, o mu?”

“O diyor. Ben sadece çevirmenim. Beni bu gezide bunun için getirmedin mi yanında?”

“O olmasına sevindim” dedi Guy. “Seni de burada bırakmak istemezdim doğrusu.”

“Bilmiyorum. Spezia güzel bir yer.”

“Spezia” dedi kadın. “Spezia hakkında konuşuyorsunuz.”

“Güzel bir yer” dedim.

124) (Alm.) Almanca biliyorum. (ç.n.)

“Burası benim ülkem” dedi kadın. “Spezia benim evim ve İtalya da ülkem.”

“İtalya’nın onun ülkesi olduğunu söylüyor.”

“Ona söyle, evet onun ülkesine benziyor” dedi Guy.

“Tatlı olarak neyiniz var?” diye sordum.

“Meyve. Muzumuz var.”

“Muz iyidir” dedi Guy. “Dışında kabuğu var.”

“Ah, muz alacak” dedi kadın. Guy’a sarıldı.

“Ne diyor?” diye sordu Guy yüzünü ondan uzaklaştırarak.

“Muz alacağın için çok memnun oldu.”

“Ona muz almayacağımı söyle.”

“Ah” dedi kadın mahzun mahzun, “muz almıyor.”

“Ona her sabah soğuk duş aldığımı söyle” dedi Guy.

“Senyor her sabah soğuk duş alır.”

“Anlamıyor” dedi kadın.

Karşı masamızdaki denizci yerinden hiç kımıldamamıştı. Mekânda onunla ilgilenen hiç kimse yoktu.

“Hesabı istiyoruz” dedim.

“Ah, hayır. Kalmalısınız.”

“Dinle” dedi arka masada yazı yazan düzgün görünümlü genç adam, “bırak da gitsinler. Bu ikisi beş para etmez.”

Kadın elimi tuttu. “Kalmayacaksınız? Ondan kalmasını istemeyeceksin?”

“Gitmek zorundayız” dedim. “Bu gece Pisa’ya veya mümkünse Firenze’ye gitmemiz gerekiyor. Gün sonunda o şehirlerde gönül eğlendirebiliriz. Daha gündüz. Gündüzleri mesafe katetmemiz gerekiyor.”

“Birazcık kalmak iyi.”

“Gün ışığında yol almamız gerekiyor.”

“Dinle” dedi düzgün görünümlü genç adam. “Bu ikisiyle konuş-tuğuna değmez. Sana söylüyorum, beş para etmezler, biliyorum.”

“Bize hesabı getir” dedim. Hesabı yaşlı kadından alıp getirdi, sonra geri gidip masaya oturdu. Mutfaktan başka bir kız geldi. Oda-yı boydan boya geçip kapı aralığında durdu.

“Bu ikisini kafana takma” dedi düzgün görünümlü genç adam bitkin bir sesle. “Gel de yemek ye. Onlar beş para etmez.”

Hesabı ödeyip kalktık. Bütün kızlar, yaşlı kadın ve düzgün görünümlü genç adam masada birlikte oturuyorlardı. Denizci başını ellerinin arasına almış oturuyordu. Bizim öğle yemeği yediğimiz süre boyunca kimse ona tek kelime etmemişti. Kız yaşlı kadının hesaplayıp verdiği para üstünü bize getirdi ve sonra masadaki yerine döndü. Masaya biraz bahşış bırakıp çıktık. Tam arabayı çalıştıracakken kız çıkıp kapının önünde durdu. Motoru çalıştırıp ona el salladık. O el sallamadı, sadece orada durup arkamızdan baktı.

YAĞMURDAN SONRA

Cenova’nın banliyölerinden geçerken yağmur çok şiddetliydi ve tramvaylarla yük kamyonlarının arkasından çok yavaş giderken bile kaldırıma su ve çamur sıçradığı için insanlar bizim geldiğimizi görünce kapı aralıklarına kaçıyorlardı. Genova’nın dışında yer alan sanayi bölgesi San Pier d’Arena’da iki araba yolu olan geniş bir sokak var ve biz de işten eve dönen adamların üstüne çamur sıçratmayalım diye ortadan gittik. Solumuzda Akdeniz vardı. Koca deniz akıyor, dalgalar kırılıyor ve rüzgâr arabaya su püskürtüyordu. Daha önce de İtalya’ya girerken yanından geçtiğimiz geniş, taşlı ve kuru bir nehir yatağından şimdi kahverengi sular akıyor ve nehri ta kenarlarına kadar dolduruyordu. Kahverengi sular denizin rengini bozuyor ve dalgalar kırılırken incelik berraklaştıkça ışık sarı suyun ve dalganın en tepesinden çıkıp rüzgâr tarafından koparılıyor ve yola uçuyordu.

Büyük bir araba bizi hızla geçti ve bir çamurlu su çarşafı halıvalanıp ön camımızla radyatörümüzün üstünü kapladı. Otomatik cam sileceği ileri geri gidip tabakayı bütün cama yaydı. Sestri’de durup öğle yemeği yedik. Restoranın ısıtması yoktu, o yüzden şapkalarımızı ve paltolarımızı çıkarmadık. Pencereden baktığımızda arabayı görebiliyorduk. Çamurla kaplıydı ve dalgaların ulaşamadığı bir yere çekilmiş birkaç teknenin yanında duruyordu. Restoranın içinde kendi soluğunuzu görebiliyordunuz.

Pasta asciutta güzeldi; şarapta biraz şap tadı vardı, biz de içine su kattık. Sonra garson biftek ve kızarmış patates getirdi. Restoranın diğer ucunda bir kadınla bir adam oturuyordu. Adam orta yaşlıydı; kadınsa gençti ve siyah giymişti. Yemek boyunca nefesini soğuk, rutubetli havaya doğru üfledi. Adam da buna bakıp başını iki yana salladı. Hiç konuşmadan yemeklerini yediler ve adam masanın altından kadının elini tuttu. Güzel bir kadındı ve ikisi de çok üzgün görünüyordu. Yanlarında bir seyahat çantası vardı.

Gazeteleri aldık ve ben Şangay Olayı'nı yüksek sesle Guy'a okudum. Yemekten sonra Guy garsonla birlikte kalacak yer aramaya çıktı çünkü restoranda böyle bir imkân yoktu. Ben de bir paçavra bulup camı, farları ve plakaları temizledim. Guy geri geldi, arabayı geri geri çıkardık ve yola koyulduk. Garson onu yolun karşı tarafındaki eski bir eve götürmüştü. Evdeki insanlar biraz şüphelenmişler ve garson da hiçbir şeyin çalınmadığından emin olmak için Guy'la birlikte kalmıştı.

"Yani ben sıhhi tesisatçı falan değilim, nasıl bir şey çalacağımı düşündüler bilmiyorum" dedi Guy.

Kasabanın ilerisinde dağlık bir burna geldiğimiz sırada rüzgâr arabaya çarpıp onu neredeyse deviriyordu.

"Neyse ki denizden uzağa doğru atıyor bizi" dedi Guy.

"Yani" dedim. "Shelley'yi buralarda bir yerlerde boğmuşlardı."¹²⁵

"Orası Viareggio'nun aşağılarında bir yerdeydi" dedi Guy. "Bu ülkeye ne için geldiğimizi hatırlıyor musun?"

"Evet" dedim, "ama bunu başaramadık."

"Ve bu gece de ayrılıyorruz."

"Eğer Ventimiglia'yı geçebilirsek."

"Göreceğiz. Bu kıyıda gece araba kullanmayı sevmiyorum." Ögle sonuydu ve güneş tepedeydi. Aşağıda, deniz Savona'ya doğru

125) İngiliz Romantik şiirinin en önemli isimlerinden olan Percy Bysshe Shelley (1792-1822) 8 Temmuz 1822'de, otuzuncu yaş gününe bir aydan daha az zaman kalmışken, Spezia Körfezi'nde çıkan ani bir fırtına sonucu boğularak ölmüştür. Şair, Livorno'dan Lerici'ye giderken, kendisi için özel olarak inşa edilmiş *Don Juan* adlı yelkenli tekne çok şiddetli bir fırtınaya yakalanmış ve alabora olmamasına rağmen aralarında Shelley'nin de olduğu üç adamın denizcilik becerileri yetersiz kaldığından batmıştır. (ç.n.)

köpüklü dalgalarla masmavi uzanıyordu. Geride, burnun ilerisinde, kahverengi ve mavi sular birleşiyordu. Bizim ta ilerimizde ise bir yük vapuru kıyıdan yukarı çıkıyordu.

“Cenova’yı hâlâ görebiliyor musun?” diye sordu Guy.

“Ah, evet.”

“Bir sonraki büyük burunla birlikte görüş alanımızdan çıkacak muhtemelen.”

“Yine de daha epey göreceğiz. Hâlâ arkasında Portofino Burnu’nu görebiliyorum.”

Ve nihayet Cenova’yı göremez olduk. Çıkarken arkama baktım. Sadece deniz vardı. Ve aşağıda, körfezde, balıkçı teknelerinin olduğu bir sahil şeridi, yukarıda, tepenin yan tarafında da, bir kasaba ve kıyının çok aşağılarında da burunlar.

“Kayboldu” dedim Guy’a.

“Ah, çok oldu kaybolalı.”

“Ama çıkış yolunu bulana kadar emin olamazdık.”

Bir viraj işareti ve *Svolta Pericolosa*¹²⁶ tabelası vardı. Yol dağlık burnun etrafından dolanıyordu ve rüzgâr ön camdaki çatlaktan içeri giriyordu. Burnun aşağısında denizin hemen yanında düz bir alan vardı. Rüzgâr çamuru kurutmuş ve tekerlekler toz kaldırmaya başlamıştı. Düz yolda sırtındaki kılıfta ağır bir altıpatlar taşıyan bisikletli bir faşistin yanından geçtik. Bisikletiyle yolun ortasını tutmuştu ve mecburen onun etrafından dolandık. Yanından geçerken başını kaldırıp bize baktı. İleride kontrolsüz bir demiryolu geçidi vardı ve biz yaklaşırken bariyerler aşağı indi.

Biz beklerken faşist de bisikletiyle geldi. Tren geçip gitti ve Guy motoru çalıştırdı.

“Bekleyin” dedi bisikletli arabanın arkasından. “Plaka numaranız kirlenmiş.”

Elimde bir bez parçasıyla arabadan indim. Plakayı öğle yemeği sırasında temizlemiştik.

“Okunuyor” dedim.

“Öyle mi sence?”

“Oku.”

“Okuyamıyorum. Çok kirli.”

126) (İtal.) Tehlikeli dönüş. (ç.n.)

Plakayı bezle sildim.

“Böyle nasıl?”

“Yirmi beş lired.”

“Ne?” dedim. “Okuyabilirdin. Kirli olması da yolların bu hali yüzünden.”

“İtalyan yollarını beğenmiyor musun?”

“Çok pisler.”

“Elli lired.” Yola tükürdü. “Sizin arabanız pis ve siz de pisliksiniz.”

“İyi. Bana makbuz ver ve adını da üstüne yaz.”

İki nüshalı, bir tarafı koparılıp müşteriye verilebilsin diye hat halinde delinmiş, diğer kısmı doldurulup koçanı saklanan bir makbuz defteri çıkardı. Adamda yazının müşteriye verilecek kısma geçmesi için karbon kâğıdı yoktu.

“Bana elli lired ver.”

Silinmeyen kurşunkalemle yazıp slipi yırttı ve bana verdi. Yazdığı şeyi okudum.

“Burada yirmi beş lired yazıyor.”

“Hata olmuş” dedi ve yirmi beşi elli yaptı.

“Ve şimdi diğer tarafa da. Sende kalacak kısımdakini de elli yap.”

O güzel İtalyan gülümsemesiyle gülümsedi ve makbuz koçanına benim göremeyeceğim şekilde bir şey yazdı.

“Hadi” dedi “plakanız tekrar kirlenmeden gidin.”

Karanlık bastırdıktan sonra iki saat daha direksiyon sallayıp o gece Mentone’de uyuduk. Çok neşeli, temiz, akli başında ve hoş bir yer gibi görünüyordu. Arabayla Ventimiglia’dan Pisa ve Floransa’ya gelmiş, Romagna’dan Rimini’ye geçip Forli, Imola, Bologna, Parma, Piacenza ve Genoa’yı katedip tekrar Ventimiglia’ya gelmiştik. Bütün gezi sadece on gün sürmüştü. Bu kadar kısa bir gezide, doğal olarak, bu ülkenin kendisini ya da insanlarını tanıma fırsatımız olmamıştı.

ELLİ BİN PAPEL

“Nasıl gidiyor Jack?” diye sordum ona.

“Şu Walcott’u gördün mü sen?” diyor.

“Sadece spor salonunda.”

“Eh” diyor Jack. “O çocukla epey şansa ihtiyacım olacak.”

“Seni vuramaz Jack” dedi Asker.

“Ah keşke vuramasa.”

“Bir avuç saçmayla vuramaz seni.”

“Saçma sorun olmazdı” diyor Jack. “Saçmayı hiç umursamadım.”

“Kolay vurulmuş gibi görünüyor” dedim.

“Tabii ki” diyor Jack, “çok dayanamaz. Senin benim gibi uzun süre dayanamaz Jerry. Ama şu an her şeye sahip.”

“Sen onu sol elinle bile öldürürsün.”

“Belki” diyor Jack. “Tabii ki. Bunu yapma şansım var.”

“Kid Lewis’e yaptığını yap ona da.”

“Kid Lewis” diyor Jack. “Şu Yahudi!”¹²⁷

Üçümüz, Jack Brennan, Asker Bartlett ve ben, Hanley’in Yeri’nde idik. Yanımızdaki masada iki fahişe oturuyordu. Epeydir içiyorlardı.

“Yahudi derken neyi kastediyorsun?” dedi fahişelerden biri. “Yahudiyle neyi kastediyorsun seni koca İrlandalı serseri?”

“Tabii” diyor Jack. “İşte bu.”

“Yahudiler” diye devam ediyor aynı fahişe. “Bu iriyarı İrlandalılar da hep Yahudilerden bahsediyor. Ne demek istiyorsun sen Yahudi derken?”

“Hadi. Çıkalım buradan.”

“Yahudiler” diye devam ediyor aynı fahişe. “Sizin içki aldığınızı gören olmuş mu hiç? Karılarınız her sabah ceplerinizi dikeyor.

127) Hemingway burada argoda Yahudi anlamına gelen “kike” sözcüğünü kullanmıştır. Yahudi sözcüğü de bazen argoda “cimri” anlamında kullanılmaktadır. (ç.n.)

Şu İrlandalılar ve Yahudiler! Ted Lewis sizi alev gibi yalar geçer ayrıca.”

“Tabii” diyor Jack. “Siz de epey bir şeyi bedavaya veriyorsunuz, öyle değil mi?”

Dışarı çıktı. Jack böyleydi işte. Söylemek istediği şeyi, söylemek istediği zamanda söylerdi.

Jack, Danny Hogan’ın Jersey’deki sağlık çiftliğinde idmana başladı. Güzel bir yerdi ama Jack pek sevmemişti. Karısından ve çocuklarından uzak olmak hoşuna gitmemişi ve çoğu zaman alıngan ve huysuz oluyordu. Beni seviyordu ve iyi anlaşıyorduk; Hogan’ı da seviyordu ama Asker Bartlett bir süre sonra sinirini bozmaya başladı. Kamptayken etrafta şakacı birinin olması, şakalarının tadı kaçmaya başlarsa çekilmez oluyordu. Asker, Jack’e sürekli takılıyordu, hem de sürekli. Bu hiç komik değildi ve hiç hoş da değildi ve Jack’in damarına basmaya başlamıştı. Şunun gibi şeylerdi genellikle. Diyelim Jack’in ağırlıklarla ve kum torbasıyla işi bitmiş ve eldivenlerini takmış.

“Çalışmak istiyor musun?” derdi Asker’e.

“Tabii ki. Nasıl çalışmamı istiyorsun?” diye sorardı Asker. “Sana Walcott gibi sert davranmamı mı istersin? Seni birkaç kez yere sereyim ister misin?”

“Evet, aynen öyle” derdi Jack. Hiç de hoşuna gitmiyordu ama bunlar.

Bir sabah hep beraber yola çıkmıştık. Epey gitmiş ve artık geri dönmeye başlamıştık. Üç dakika boyunca hızlı ilerleyip bir dakika yürüyor, sonra üç dakika daha hızlı gidiyorduk. Jack de pek öyle kısa mesafe koşucusu diyebileceğiniz tipte biri değildi. Mecbur kalsın ringde hızlı hareket ederdi ama yolda hiç hızlı sayılmazdı. Yürüdüğümüz süre boyunca Asker ona takıldı. Nihayet tepeyi çıkıp çiftlik evine ulaştık.

“Eh” diyor Jack, “sen kasabaya dönsen iyi olur Asker.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Kasabaya dönüp orada kalsan iyi olur.”

“Mesele nedir?”

“Senin konuşmalarını dinlemekten bıktım usandım.”

“Öyle mi?” diyor Asker.

“Evet” diyor Jack.

“Walcott’un seninle işi bittiğinde daha da beter olacaksın o zaman.”

“Evet” diyor Jack. “Belki. Ama senden usandığım kesin.”

Böylece Asker aynı sabah trenle kasabaya geri döndü. Ona tren kadar eşlik ettim. İyi ama kırgındı.

“Sadece takılıyordum ona” dedi. Peronda bekliyorduk. “Bana böyle davranamaz Jerry.”

“Adam gergin ve huysuz” dedim. “Yoksa iyi biridir, Asker.”

“Bok iyi. İyiymiş de, falan filan.”

“Peki” dedim, “hoşça kal Asker.”

Tren gelmişti. Çantası sırtında basamakları çıktı. “Hoşça kal Jerry” dedi o da. “Dövüşten önce kasabaya iner misin?”

“Sanmam.”

“Görüşürüz o zaman.”

Trene bindi, kondüktör motoru çalıştırdı ve tren gitti. Ben de at arabasıyla çiftliğe döndüm. Jack verandada oturmuş karısına mektup yazıyordu. Posta gelmişti ve ben de gazeteleri alıp verandanın diğer yanına geçtim ve oturup okumaya başladım. Hogan kapıdan çıkıp bana doğru yürüdü.

“Asker’le bir sorun mu yaşadı?”

“Sorun değil” dedim. “Sadece ona kasabaya geri dönmesini söyledi.”

“Bunun olacağını biliyordum” dedi Hogan. “Asker’den hiçbir zaman çok hoşlanmamıştı.”

“Hayır. Pek fazla sevdiği insan yok.”

“Epey soğuk bir adam” dedi Hogan.

“Valla bana karşı hep iyi olmuştur.”

“Bana da” dedi Hogan. “Benim onunla bir sorunum yok. Ama yine de soğuk biri.”

Hogan tel örgülü kapıdan geçip içeri girdi ve ben verandada oturup gazetemi okumaya devam ettim. Hava yavaştan sonbahara dönmeye başlıyordu ve Jersey kırsalı güzeldi. Gazeteyi iyice okuyup bitirdikten sonra oturup etrafı seyrettim ve ormanın karşısındaki, arabaların toz toprak kaldırarak geçtiği aşağı yola baktım. Hava gü-

zeldi ve burası da epey hoş bir sayfiye yeri idi. Hogan kapıya geldiğinde ona, “Söylesene Hogan” dedim, “buralarda vuracak hiçbir şey yok mu?”

“Yok” dedi Hogan. “Sadece serçeler.”

“Gazeteyi gördün mü?” diye sordum.

“Ne yazıyor?”

“Sande dün üç tanesini pataklamış.”

“Dün gece telefonda öğrenmiştim.”

“Epey yakından takip ediyorsun, ha Hogan?” diye sordum.

“Ah, sürekli irtibat halindeyim, evet” dedi Hogan.

“Peki ya Jack?” dedim. “Hâlâ oynuyor mu?”

“O mu?” dedi Hogan. “Yaparken görüyor musun hiç?”

Tam o sırada Jack elinde mektupla köşeyi dönüp geldi. Üzerinde bir süveter, eski bir pantolon ve boks ayakkabıları vardı.

“Pulun var mı Hogan?” diye sordu.

“Mektubu bana ver” dedi Hogan. “Senin için atarım.”

“Söylesene Jack” dedim, “sen eskiden at yarışı oynamıyor muydun?”

“Tabii.”

“Biliyordum. Eskiden seni Sheepshead’de gördüğüme eminim.”

“Neden bıraktın peki?”

“Para kaybettim.”

Jack yanıma gelip verandaya oturdu. Sırtını bir direğe dayadı. Yüzünü güneşe verip gözlerini kapadı.

“Sandalye ister misin?” diye sordu Hogan.

“Hayır” dedi Jack. “Böyle iyi.”

“Güzel bir gün” dedim. “Manzara çok güzel.”

“Kasabada eşimle olmayı yeğlerdim.”

“Eh, sadece bir haftan kaldı.”

“Evet” dedi Jack. “Öyle.”

Oturduk verandada. Hogan ofise girmişti.

“Nasıl görünüyorsun sence?” diye sordu Jack.

“Valla, pek anlaşılmıyor” dedim. “Forma girmek için bir haftan var.”

“Kaçamak cevap verme.”

“Şey” dedim, “iyi görünmüyorsun.”

“Uyuyamıyorum” dedi Jack.

“Birkaç güne bir şeyin kalmaz.”

“Hayır” dedi Jack. “Uykusuzluk hastalığına yakalandım.”

“Aklını kurcalayan ne?”

“Karımı özleyorum.”

“Söyle buraya gelsin.”

“Hayır. Bunun için çok yaşıyım.”

“Sen onunla içeri girip iyice yorulana kadar uzun bir yürüyüşe çıkarız biz.”

“Yorulmak mı?!” dedi Jack. “Sürekli yorgunum zaten.”

Bütün hafta böyleydi. Bütün gece uyumuyor ve sabahları da, bilirsiniz hani, avuçlarını bile sıkamayacak halde kalkıyordu. “Yoksullar evindeki bayat kekler olur ya” dedi Hogan, “öyle bitmiş oluyor.”

“Walcott’u hiç görmedim” dedim.

“Onu öldürecek” dedi Hogan. “Onu iki parçaya ayıracak.”

“Eh” dedim, “herkesin er ya da geç başına gelecek olan bu.”

“Bu şekilde değil ama” dedi Hogan. “Hiç antrenman yapmadığını düşünecekler. Çiftiğin itibarını sarsıyor.”

“Muhabirlerin onunla ilgili söylediklerini duydun mu?”

“Duymam mı! Berbat olduğunu söylediler. Onun dövüşmesine izin verilmemesi gerektiğini düşünüyorlar.”

“Yani” dedim, “hiçbir zaman haklı değiller, değil mi?”

“Evet” dedi Hogan, “ama bu sefer haklılar.”

“Birinin haklı olup olmadığı hakkında ne biliyorlar ki?”

“Şey” dedi Hogan, “öyle aptal adamlar değiller.”

“Tek yaptıkları Toledo’da Willard’ı tutmaktı. Şu Lardner denen adam, çok mantıklı konuşuyor şu an, ona Toledo’da Willard’ı tuttuğu zamanı sor.”

“Ah, o çıkmamıştı” dedi Hogan. “Sadece büyük dövüşleri yazıyor.”

“Kim oldukları umurumda değil” dedim. “Ne halt biliyor ki? Evet, bir şeyler yazabilirler ama ne halt biliyorlar?”

“Sen Jack’in formda olmadığını düşünüyorsun, değil mi?” diye sordu Hogan.

“Hayır. Onun işi bitmiş. Tek ihtiyacı olan Corbett’in kazanmak için onu seçmesi. Böylece her şey sona erer.”

“Eh, Corbett onu seçecek” diyor Hogan.

“Tabii ki. Onu seçecek.”

O gece Jack de uyumadı. Ertesi sabah dövüşten önceki son gündü. Kahvaltıdan sonra yine verandaya çıktık.

“Uyuyamadığın zamanlarda, Jack, ne düşünüyorsun?”

“Ah, endişeleniyorum” diyor Jack. “Bronx’taki malım mülküm için endişeleniyorum. Florida’daki mal mülk için endişeleniyorum. Çocuklar için endişeleniyorum. Karım için endişeleniyorum. Bazen dövüşleri düşünüyorum. Ted Lewis’le birlikte kızdığımız şu Yahu-diye düşünüyorum. Bazı hisselerim var, onlarla ilgili endişeleniyorum. Ne düşünmüyorum ki?”

“Eh” dedim, “yarın gece hepsi bitecek.”

“Elbette” dedi Jack. “Bu hep işe yarar, değil mi? Her şeyi düzeltir, sınırlar. Elbette.”

Bütün gün sinirliydi. Biz hiç iş yapmadık. Jack de sadece gevşemek için azıcık etrafta dolandı. Birkaç gölge çalışması yaptı. Bunu yaparken bile iyi görünmüyordu. Biraz da ip atladı. Terleyemiyordu.

“Hiçbir şey yapmasa daha iyi” dedi Hogan. Ayakta dikilmiş onun ip atlamasını izliyorduk.

“Artık hiç terlemiyor mu bu adam?”

“Terleyemiyor.”

“Hasta olabilir mi acaba? Daha önce kilo almakta sıkıntı çekmiyordu, değil mi?”

“Hayır, hasta falan değil. Sadece içinde hiçbir şey kalmamış artık.”

“Terlemesi gerekir” dedi Hogan.

Jack ip atlamaya devam ederek yanımıza geldi. Önümüzde durmuş yukarı aşağı zıplıyor, her üç seferde bir kollarını çapraz geçiriyordu.

“Eee” diyor. “Siz akbabalar toplanmış ne konuşuyorsunuz bakalım?”

“Bence daha fazla idman yapmamalısın” dedi Hogan. “Tüketeceksin kendini.”

“Bu korkunç olmaz mıydı?” diyor Jack ve ipi yere sertçe vurarak uzaklaşıyor.

O öğleden sonra çiftliğe John Collins geldi. Jack yukarıda odasındaydı. John kasabadan arabayla gelmişti ve yanında iki arkadaşı da vardı. Araba durdu ve hep birlikte indiler.

“Jack nerede?” diye sordu John bana.

“Yukarıda, odasında yatıyor.”

“Yatıyor mu?”

“Evet” dedim.

“Nasıl peki?”

John’la birlikte gelen iki adama baktım.

“Bunlar Jack’in arkadaşları” dedi John.

“Epey kötü durumda” dedim.

“Sorunu nedir?”

“Uyumuyor.”

“Kahretsin” dedi John. “Bu İrlandalıyı bildim bileli uyku sorunu vardır.”

“İyi değil” dedim.

“Kahretsin” dedi John. “Ne zaman iyi oldu ki? On yıldır bende bu adam ve daha hiç iyi olduğunu görmedim.”

Yanında gelen adamlar güldüler.

“Bay Morgan ve Bay Steinfeld’le el sıkışmanı istiyorum” dedi John. “Bu Bay Doyle. Kendisi Jack’i çalıştırıyor.”

“Tanıştığımıza memnun oldum” dedim.

“Hadi yukarı çıkıp şu çocuğa bakalım” dedi Morgan adındaki herif.

“Evet, bakalım” dedi Steinfeld.

Hep birlikte yukarı çıktık.

“Hogan nerede?” diye sordu John.

“İki müşteriyle birlikte ahırda” dedim.

“Çok insan getirdi mi şimdi buraya?” diye sordu John.

“Sadece iki kişi.”

“Epey sessiz, öyle değil mi?” dedi Morgan.

“Evet” dedim. “Epey sessiz.”

Jack’in odasının önündeydik. John kapıyı tıklattı. Cevap gelmedi.

“Belki uyuyordur” dedim.

“Gündüz vakti ne demeye uyuyormuş ki?”

John kapı kolunu çevirdi ve hep birlikte içeri girdik. Jack yatağına yatmış uyuyordu. Yüzüstü yatmış ve suratını yastığa gömüp iki koluyla da yastığa sarılmıştı.

“Selam Jack!” dedi John.

Jack’in kafası yastığın üzerinde hafifçe hareket etti. “Jack!” dedi John onun üzerine eğilerek. Jack yastığa biraz daha gömüldü. John onun omzuna dokundu. Jack doğrulup oturdu ve bize baktı. Tıraş olmamıştı ve üzerinde eski bir kazak vardı.

“Tanrım! Neden uyumama izin vermiyorsun?” dedi John’a.

“Sinirlenme” dedi John. “Uyandırmak istememiştim.”

“Ah, tabii” dedi Jack. “Öyledir mutlaka.”

“Morgan ve Steinfeld’i tanıyorsun.”

“Sizi gördüğüme sevindim” dedi Jack.

“Kendini nasıl hissediyorsun Jack?” diye sordu Morgan.

“İyi” diye yanıtladı Jack. “Nasıl hissedecektim ki?”

“İyi görünüyorsun” dedi Steinfeld.

“Evet öyle, değil mi?” dedi Jack. “Söylesene” dedi John’a. “Sen benim menajerimsin. Yeterince büyük bir pay alıyorsun. Haberciler geldiğinde ne demeye gelmiyorsun buraya?! Onlarla ben ve Jerry’nin mi konuşmasını istiyorsun?”

“Philadelphia’da Lew’ün dövüşü vardı” dedi John.

“Bundan bana ne ki?” diyor Jack. “Sen benim menajerimsin. Yeterince pay alıyorsun zaten, öyle değil mi? Philadelphia’da bana para kazandırmıyorsun, değil mi? Sana ihtiyacım varken ne halt etmeye burada değilsin?”

“Hogan buradaydı.”

“Hogan” diyor Jack. “Hogan da en az benim kadar aptal.”

“Asker Bahtlett bir süre burada seninleydi, öyle değil mi?” dedi Steinfeld konuyu değiştirmek için.

“Jerry” diyor John bana. “Hogan’ı bulup onu yarım saat içinde görmek istediğimi söyler misin?”

“Elbette” dedim.

“Neden buralarda durmuyor ki?” diyor Jack. “Buralarda ol Jerry.” Morgan ve Steinfeld birbirlerine baktılar.

“Sakin ol Jack” dedi John.

“Ben gidip Hogan’ı bulsam iyi olur” dedim.

“Tamam, eğer gitmek istiyorsan” dedi Jack. “Bu adamların hiç-biri seni yollamaz gerçi ama.”

“Gidip Hogan’ı bulacağım” dedim.

Hogan ahırdaki spor salonundaydı. Yanında sağlık çiftliğinin iki müşterisi vardı ve eldiven takmışlardı. Diğer karşılık verip vurur korkusuyla ikisi de birbirine vurmak istemiyordu.

“Bu kadarı yeter” dedi Hogan benim içeri girdiğimi görünce. “Birbirinizi boğazlamayı bırakabilirsiniz. Haydi beyler gidin düş alın, Bruce da size masaj yapacak.”

İplerin üstünden atlayarak çıktılar ve Hogan bana doğru geldi.

“John Collins iki arkadaşıyla birlikte Jack’i görmeye gelmiş” dedim.

“Arabayla geldiklerini görmüştüm.”

“John’un yanındaki iki adam kim?”

“Tecrübeli bahisçi dedikleri adamlardan” dedi Hogan. “Tanımıyor musun o ikisini?”

“Hayır” dedim.

“Happy Steinfeld ve Lew Morgan. Bilardo salonları var.”

“Epeydir yoktum” dedim.

“Elbette” dedi Hogan. “Happy Steinfeld denen adam büyük bir komisyoncudur.”

“Adını duymuştum” dedim. “Çok düzgün çocuktur” dedi Hogan. “İkisi de keskin nişancıdır.”

“Şey” dedim. “Yarım saat içinde bizi görmek istiyorlar.”

“Yani yarım saatten önce görmek istemiyorlar, öyle mi?”

“Aynen.”

“Ofisime gel” dedi Hogan. “O keskin nişancıların canı cehennem.”

Yaklaşık otuz dakika sonra Hogan ve ben üst kata çıktık. Jack'in kapısını çaldık. İçeride konuşuyorlardı.

Biri, "Bir dakika bekleyin" dedi.

"Başlarım böyle işe" dedi Hogan. "Beni görmek isterseniz ofisimde olacağım."

Kapının kilidinin açıldığını duyduk. Açıkan Steinfeld'ti.

"İçeri gel Hogan" dedi. "Hep beraber bir şeyler içeceğiz."

"Eh" dedi Hogan. "Bu da bir şeydir."

İçeri girdik. Jack yatağın üzerinde oturuyordu. John ve Morgan da sandalyelere yerleşmişlerdi. Steinfeld ayakta idi.

"Pek gizemli çocuklarsınız ciddi" dedi Hogan.

"Merhaba Danny" dedi John.

"Merhaba Danny" dedi Morgan ve el sıkıştılar.

Jack hiçbir şey söylemiyordu. Öylece yatağın üzerinde oturuyordu. Diğerleriyle birlikte değildi. Tamamen kendi başına. Üzerinde eski mavi bir kazak, pantolon ve boks ayakkabıları vardı. Tıraş olması gerekiyordu. Steinfeld ve Morgan gayet şıktı. John da epey şıktı. Jack ise oturduğu yerde gayet İrlandalı ve kaba saba görünüyordu.

Steinfeld bir şişe çıkardı, Hogan da bardak getirdi ve herkes birer içki aldı. Jack ve ben birer tane içtik ama diğerleri ikişer üçer devam ettiler.

"Dönüş yoluna da biraz ayırsanız iyi olur" dedi Hogan.

"Merak etme. Çok var" dedi Morgan.

Jack o tek içkiden sonra hiçbir şey içmemişti. Ayakta durmuş onlara bakıyordu.

Morgan, yatakta daha önce Jack'in oturduğu yere oturmuştu.

"Bir içki al Jack" dedi John ve ona bardakla şişeyi uzattı.

"Hayır" dedi Jack. "Böyle sabahlamayı hiçbir zaman sevmemişim."

Hepsi birden güldü. Jack gülmedi.

Gittiklerinde hepsi de kendini gayet iyi hissediyordu. Arabaya bindiklerinde Jack verandada durup onlara el salladı.

"Hoşça kalın" dedi.

Sonra akşam yemeği yedik. Jack yemek boyunca, "Şunu uzatır mısın?" ya da "Bunu uzatabilir misin?" dışında hiçbir şey söylemedi.

İki sağlık çiftliği hastası da bizimle aynı masada yedi. Çok iyi adamlardı. Yemeğimiz bitince verandaya çıktık. Hava erken kararmıştı.

“Biraz yürümek ister misin Jerry?” diye sordu Jack.

“Elbette” dedim.

Kabanlarımızı giyip yürümeye koyulduk. Anayola epey bir mesafe vardı ve oraya varınca da anayolu bir buçuk mil kadar takip ederek yürüdük. Arabalar geçip duruyor ve biz onlar geçene kadar yana çekilip bekliyorduk. Jack hiç konuşmamıştı. Büyük bir arabanın geçmesi için çalılıkların içine girdiğimizde ise, “Başlarım yürüyüşüne. Hogan’ın oraya dönelim” dedi.

Tepede kesilip tarlaların içinden geçen bir tali yolu izleyerek Hogan’ın yerine döndük. Tepedeki evin ışıklarını görebiliyorduk. Ön tarafa dolandık ve kapı aralığında bekleyen Hogan’ı gördük.

“İyi geçti mi yürüyüşünüz?” diye sordu Hogan.

“Ah, iyi” dedi Jack. “Dinle Hogan. İçkin var mı hiç?”

“Tabii ki” dedi Hogan. “Aklında ne var?”

“Odaya yolla” dedi Jack. “Bu gece uyuyacağım.”

“Doktor sensin” dedi Hogan.

“Hadi odaya gel Jerry” dedi Jack.

Yukarı çıktığımızda Jack başını ellerinin arasına alıp yatağa oturdu.

“Ne hayat ama değil mi?” dedi Jack.

Hogan bir galonun dörtte biri kadar içkiyle birlikte iki de bardak getirdi.

“Biraz zencefilli gazoz ister misin?”

“Ne istiyorsun, kusmamı mı?”

“Sadece sordum” dedi Hogan.

“İçki alır mısın?” dedi Jack. “Hayır, sağ ol” dedi Hogan ve dışarı çıktı.

“Ya sen Jerry?”

“Ben seninle içerim bir tane” dedim.

Jack iki içki koydu. “Şimdi” dedi, “Yavaş yavaş içmek istiyorum.”

“İçine biraz su koy” dedim.

“Evet” dedi Jack. “Sanırım öyle daha iyi olur.”

Hiç konuşmadan ikişer tane içtik. Jack bana bir tane daha doldurmaya başladı.

“Hayır” dedim. “Bana bu yetti.”

“Peki” dedi Jack. Kendisine bir büyük bardak daha koyup içine su kattı. Ufaktan neşelenmeye başlamıştı.

“Öğleden sonra çok sağlam bir grup vardı burada” dedi. “O ikisi hiç riske girmiyor.”

Birazcık daha sonra, “Yani” diyor, “haklılar. Riske girmenin ne faydası var ki?”

“Bir tane daha içmez misin Jerry?” dedi. “Hadi, bana eşlik et.”

“Hiç gerek yok Jack” dedim. “İyiyim ben.”

“Sadece bir tane daha iç” dedi Jack. İçki onu yumuşatmaya başlamıştı.

“Peki” dedim.

Jack bana bir içki doldurdu ve kendine de büyük bir tane koydu.

“Bilirsin” dedi, “alkolü çok severim. Eğer boks yapıyor olmasaydım muhtemelen çok içerdim.”

“Tabii” dedim.

“Biliyor musun” dedi, “çok şeye hasret kaldım, boks yaparken yani.”

“Çok para kazandın.”

“Elbette, istediğim o zaten. Ama çok özlediğimi biliyorsun Jerry.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Şey” diyor, “karımı falan. Ve evden bu kadar uzak kalmak. Kızlarıma hiçbir faydam yok. Şu sosyetik çocuklar ‘Baban kim’ diye soruyor onlara. ‘Babamın adı Jack Brennan.’ Bunun onlara hiçbir faydası yok.”

“Boş versene” dedim. “Önemli olan paralarının olup olmadığı.”

“Şey” diyor Jack, “onlar için gereken parayı kazanıyorum.”

Bir içki daha doldurdu. Şişe neredeyse boşalmıştı.

“İçine biraz su koy” dedim. Jack dediğimi yaptı.

“Var ya” diyor, “karımı nasıl özlediğim hakkında hiçbir fikrin olamaz.”

“Tabii ki.”

“Hiç fikrin olamaz. Bunun nasıl bir şey olduğunu bilemezsin.”

“Sayfiyede olmak kasabada olmaktan daha iyi olmalı.”

“Benim şu anki durumumda” dedi Jack, “nerede olduğum hiç fark etmiyor. Bunun nasıl bir şey olduğunu bilemezsin.”

“Bir tane daha iç.”

“Sarhoş mu oluyorum? Komik mi konuşuyorum?”

“İyi gidiyorsun.”

“Nasıl bir şey olduğunu bilemezsin. Nasıl bir şey olduğunu hiç kimse bilemez.”

“Şunun içine su kat biraz” dedim.

“Jerry” dedi Jack, “bunun zamanla nasıl bir hal aldığını bilemezsin.”

İyiymi ve sarhoştı. Kıpırdamadan bana bakıyordu. Gözleri de kıpırdamıyordu.

“İyi uyuyacaksın” dedim.

“Dinle Jerry” dedi Jack. “Biraz para kazanmak ister misin? Walcott’a biraz para yatır.”

“Efendim?”

“Dinle Jerry” dedi Jack bardağını indirirken. “Gördüğün gibi şu an sarhoş değilim. Benim onun üzerine ne kadarına bahse girdiğimi biliyor musun? Elli bin papel.”

“Bu çok para.”

“Elli bin dolar” diyor Jack, “ikiye bir. Yirmi beş bin alacağım. Ona biraz para yatır Jerry.”

“Kulağa güzel geliyor” dedim.

“Onu nasıl yenebilirim ki?” diyor Jack. “Hileli bir dövüş değil. Nasıl yenebilirim onu? Ve o zaman neden bundan para kazanmayayım?”

“Şuna biraz su ekle” dedim.

“Bu dövüşten sonra tamamım ben” diyor Jack. “Boksla işim bitti. Madem bozguna uğrayacağım, neden bundan para kazanmayayım?”

“Tabii ki.”

“Bir haftadır uyumadım” diyor Jack. “Bütün gece ayaktaydım ve bir tarafım tutuştu. Uyuyamıyorum Jerry. İnsan uyuyamadığında n’oluyor hiçbir fikrin olamaz.”

“Tabii.”

“Uyuyamıyorum. Hepsi bu. Uyuyamıyorum işte. Yatağa yatınca uyuyamıyorsan bunca yıl kendine bakmanın ne anlamı kalıyor ki?”

“Çok fena.”

“Hiçbir fikrin yok nasıl olduğu hakkında Jerry, yani uyku tutmadığında.”

“Şuna biraz su koy” dedim.

Ve saat on bir civarında Jack sızıyor ve ben onu yatağa götürüyorum. Nihayet uykudan kaçamayacak bir hale gelmiş halde. Kıyafetlerini çıkartmasına yardım edip yatırıyorum onu.

“İyi bir uyku çekeceksin Jack” dedim.

“Kesinlikle” diyor Jack, “Şimdi uyuyacağım.”

“İyi geceler Jack” dedim.

“İyi geceler Jerry” diyor Jack. “Sen benim sahip olduğum tek dostsun.”

“Aman ya” dedim.

“Sahip olduğum tek dostsun” diyor Jack, “tek dostum.”

“Hadi uyu” dedim.

“Uyuyacağım” diyor Jack.

Alt katta Hogan ofisteki masasında oturmuş gazeteleri okuyordu. Kafasını kaldırdı. “N’aptın, erkek arkadaşını uyutabildin mi?” diye sordu.

“Kapandı.”

“Böylesi uyuyamamaktan daha iyi onun için” dedi Hogan.

“Aynen.”

“Bunu şu spor yazarlarına açıklamaya çalışırken çok eğleneceksin ama” dedi Hogan.

“Eh, ben de yatıyorum artık.”

“İyi geceler” dedi Hogan.

Sabah saat sekizde aşağı inip kahvaltı ettim. Hogan iki müşterisini ambara idman yapmaya götürmüştü. Dışarı çıkıp onları izledim.

“Bir! İki! Üç! Dört!” Hogan onlar için sayıyordu. “Merhaba Jerry” dedi. “Jack kalktı mı?”

“Hayır. Hâlâ uyuyor.”

Odama gidip kasabaya inmek için toplandım. Dokuz buçuk civarında yan odada Jack’in kalktığını duydum. Aşağı indiğini duyunca da arkasından gittim. Jack kahvaltı masasında oturuyordu. Hogan da gelmiş, masanın arkasında ayakta duruyordu.

“Kendini nasıl hissediyorsun Jack?” diye sordum.

“Çok da fena değil.”

“İyi uyudun mu?” diye sordu Hogan.

“Gayet iyi uyudum” dedi Jack. “Biraz dilim dolanıyor ama başım iyi.”

“Güzel” dedi Hogan. “İyi bir içkiydi o.”

“Hesaba yaz” diyor Jack. “Kasabaya kaçta inmek istiyorsun?” diye sordu Hogan.

“Öğle yemeğinden önce” diyor Jack. “On bir treniyle.”

“Otur Jerry” dedi Jack. Hogan dışarı çıktı. Masaya oturdum. Jack greyfurt yiyordu. Ağzına çekirdek gelirse kaşığa tükürüyor, sonra da tabağa bırakıyordu.

“Dün gece epey küfelik oldum sanırım” diye başladı söze.

“Biraz içtin.”

“Sanırım bir sürü saçma sapan şey söyledim.”

“Çok da kötü değildin.”

“Hogan nerede?” diye sordu. Greyfurtunu bitirmişti.

“Dışarıda, ofisin önünde.”

“Dövüşle ilgili bahse girme konusunda ne dedim?” diye sordu Jack. Kaşık elindeydi ve greyfurtu didikleyip duruyordu.

Kız elinde jambon ve yumurtayla çıkageldi ve greyfurtu alıp götürdü.

“Bana bir bardak daha süt getir” dedi kıza Jack. Kız çıktı.

“Walcott’a elli bin dolar koyduğunu söyledin” dedim.

“Bu doğru” dedi Jack.

“Bu çok para.”

“Bu konuda çok da iyi hissetmiyorum kendimi” dedi Jack.

“Bir şey olabilir.”

“Hayır” dedi Jack. “O unvanı çok istiyor. Onunla çekim yapacaklar.”

“Bunu asla bilemezsin.”

“Hayır. Unvanı istiyor. Bu onun için çok para demek.”

“Elli bin dolar çok para” dedim.

“İş bu” dedi Jack. “Kazanamam. Hiçbir şekilde kazanamayacağımı biliyorsun.”

“Orada olduğun sürece şansın var.”

“Hayır” diyor Jack. “Benim işim bitti. Bu sadece iş.”

“Kendini nasıl hissediyorsun?”

“Oldukça iyi” dedi Jack. “İhtiyacım olan şey uykuydu.”

“İyi iş çıkarabilirsin.”

“Onlara güzel bir gösteri sunacağım” dedi Jack.

Kahvaltıdan sonra Jack karısıyla görüşmek için şehirlerarası bir arama yaptı. Telefon kulübesinin içindeydi.

“Buraya geldiğinden beri onu ilk kez arıyor” dedi Hogan.

“Ona her gün yazıyor.”

“Aynen” diyor Hogan. “Bir mektup sadece iki sent tutuyor.”

Hogan bize veda etti ve zenci masajcı Bruce da bizi at arabasıyla trene götürdü.

“Hoşça kalın Bay Brennan” dedi Bruce trende, “umarım onun kışına tekme yi vurursunuz.”

“Hoşça kal” dedi Jack. Bruce’a iki dolar verdi. Bruce ona epey masaj yapmıştı. Biraz hayal kırıklığına uğramış gibi görünüyordu. Jack benim elindeki iki dolarla öylece duran Bruce’a baktığımı gördü.

“Hepsi hesaba dahil” dedi. “Hogan masajın parasını aldı benden.”

Kasabaya giden trene bindiğimizde Jack hiç konuşmadı. Biletini şapka şeridine sıkıştırmış halde koltuğun köşesinde oturup camdan dışarı baktı. Bir ara dönüp benimle konuştu.

“Karıma bu akşam Shelby’de bir oda tutacağımı söyledim” dedi. “Garden’den¹²⁸ köşeyi dönünce hemen orada. Eve yarın sabah geçebilirim.”

128) The Garden (Madison Square Garden): New York, Manhattan’ta bulunan bir spor kompleksi. (ç.n.)

“Bu iyi fikir” dedim. “Karın seni hiç dövüşürken izledi mi Jack?”

“Hayır” diyor Jack. “Beni hiç dövüşürken izlemedi.”

Sanırım, sonrasında eve gitmek istemezse temiz bir dayak yiyeceğini düşünüyordu. Kasabaya vardığımızda Shelby’ye gitmek için taksiye bindik. Bir çocuk dışarı gelip çantalarımızı aldı ve biz de resepsiyona gittik. “Odalar ne kadar?” diye sordu Jack.

“Yalnızca iki kişilik odalarımız var” dedi resepsiyonist. “On dolara çok güzel iki kişilik bir oda verebilirim size.”

“Bu çok fazla.”

“Yedi dolarlık da verebilirim.”

“Banyosu var mı?”

“Tabii ki.”

“Benimle beraber kalabilirsin Jerry” diyor Jack.

“Ah” dedim, “ben kayınbiraderimde kalacağım.”

“Bana para vermene gerek yok” diyor Jack. “Sadece paramın karşılığını almak istiyorum.”

“Deftere yazabilir misiniz lütfen?” diyor resepsiyonist. İsimlere baktı.

“238 numara, Bay Brennan.”

Asansörle yukarı çıktık. İki yatağı ve banyoya açılan tek bir kapısı olan güzel, büyük bir odaydı.

“Bayağı iyiymiş” diyor Jack.

Bizi yukarı çıkaran çocuk perdeleri açıp çantalarımızı getirdi. Baktım Jack’de tık yok, çocuğa bir çeyreklik verdim. Duş aldık ve Jack dışarı çıkıp bir şeyler yememizin iyi olacağını söyledi.

Jimmy Hanley’in Yeri’nde öğle yemeği yedik. Çocukların çoğu oradaydı. Yemeğimizi yarılamiştık ki John içeri girip yanımıza oturdu. Jack pek konuşmadı.

“Kilon ne durumda Jack?” diye sordu John. Jack epey sağlam bir öğle yemeğini mideye indirmekle meşguldü.

“Üstümdeki kıyafetlerle bile çıkabilirim” dedi Jack. Kilo verme konusunda hiçbir zaman endişelenmesi gerekmemişti. Doğal bir orta sıkletti ve asla şişmanlamıyordu. Hogan’ın yerinde de kilo vermişti.

“Ah, hiç endişelenmen gerekmeyen tek şey bu herhalde” dedi John.

“Tek şey” dedi Jack. Öğle yemeğinden önce tartılmak için Garden’in oraya gittik. Maç saat üçte altmış altı kiloda yapılacaktı. Jack belinde bir havluyla tartıya çıktı. Çubuk hiç oynamadı. Walcott yeni tartılmıştı ve etrafında bir sürü insanla orada dikiliyordu.

“Bakalım kaç kiloymuşsun Jack” dedi Walcott’un menajeri Freedman.

“Pekala, *onu* tart o zaman” dedi Jack başıyla Walcott’u işaret ederek.

“Havluyu at” dedi Freedman.

“Ne diyorsunuz?” diye sordu Jack tartılan adamlara.

“Altmış beş kilo” dedi kilosunu ölçen şişman adam.

“İyisin Jack” dedi Freedman.

“*Onu* tart” diyor Jack.

Walcott yaklaştı. Geniş omuzları ve bir ağırsıkletinkine benzer kolları olan sarışın bir adamdı. Bacakları pek uzun değildi. Jack ondan yarım kafa uzun duruyordu.

“Merhaba Jack” dedi. Suratı izlerle doluydu.

“Merhaba” dedi Jack. “Nasılsın?”

“İyi” dedi Walcott. Belinden havluyu atıp tartıya çıktı. Görebileceğiniz en geniş omuzlara ve sırta sahipti.

“Altmış altı kilo üç yüz elli gram.”

Walcott tartıdan inip Jack’e sırttı.

“Eh” dedi John ona. “Jack neredeyse bir buçuk kilo fark atmış sana.”

“Döndüğümde daha da fazla olacak ufaklık” dedi Walcott. “Şimdi gidip bir şeyler yiyeceğim.”

Geri döndük ve Jack üstünü giyindi. “Çok sert görünümlü bir çocuk” dedi bana Jack.

“Yüzüne çok darbe almış gibi görünüyor.”

“Ah, evet” dedi Jack. “Vurulması zor bir tip değil.”

Jack üstünü giyindikten sonra, “Nereye gidiyorsun?” diye sordu John ona.

“Otele geri dönüyorum” dedi Jack. “Sen her şeyi kontrol ettin mi?”

“Evet” diyor John. “Her şey kontrol edildi.”

“Biraz uzanacağım” dedi Jack.

“Yediye çeyrek kala gibi gelip seni alırım. Birlikte yemek yeriz.”

“Tamam.”

Jack otele gittiğinde ayakkabılarını ve kabanını çıkarıp bir süre uzandı. Ben de bir mektup yazdım. Birkaç kez baktım ama Jack uyumuyordu. Tamamen hareketsiz yatıyor ama arasıra gözlerini açıyordu. Nihayet doğrulup oturdu.

“Kâğıt oynamak ister misin Jerry?” diye sordu.

“Tabii ki” dedim.

Valizine gidip kartları ve oyun tahtasını çıkardı.¹²⁹ Oynadık ve benden üç dolar üttü. John kapıyı çalıp içeri girdi.

“Oynamak ister misin John?” diye sordu Jack.

John şapkasını masaya koydu. Sırılsıklamdı şapka. Kabanı da aynı şekilde.

“Yağmur mu yağıyor?” diye sordu Jack.

“Şakır şakır” dedi John. “Bindiğim taksi trafikte sıkışıp kaldı, ben de inip yürüdüm.”

“Hadi gel, kâğıt oyna biraz” dedi Jack.

“Gidip bir şeyler yemelisin.”

“Hayır” dedi Jack. “Henüz yemek istemiyorum.”

Böylece yarım saat kadar oyun oynadılar ve Jack ondan bir buçuk dolar üttü.

“Eh, sanırım artık bir şeyler yememiz lazım” dedi Jack. Pencereye gidip dışarı baktı.

“Hâlâ yağıyor mu?”

“Evet.”

“Otelde yiyelim o zaman” dedi John.

“Tamam” dedi Jack. “Seninle bir el daha atacağım. Böylece yemeği kim ödeyecek görürüz.”

Kısa bir süre sonra Jack ayağa kalkıp, “Yemeği sen ısmarlıyorsun John” dedi ve birlikte aşağı inip büyük salonda yemeğimizi yedik.

129) Bahsi geçen “cribbage” adlı oyun esasen bir iskambil oyunudur ve alınan puanları toplamak için üzerinde delikler olan bir tahta kullanılır. (ç.n.)

Yemekten sonra yukarı çıktık ve Jack yine John'la iskambil oynayıp iki buçuk dolar kazandı. Jack kendini epey iyi hissediyordu. John'un yanında içinde tüm eşyalarının olduğu bir çanta vardı. Jack gömleğini ve yakasını çıkarıp maçıdan çıktığında üşütmemek için üst üste bir kazak ve süveter giydi. Ring kıyafetlerini ve bornozunu da bir çantaya koydu.

"Her şeyin hazır mı?" diye sordu John ona. "Arayıp bir taksi çağırımlarını söyleyeceğim."

Çok kısa bir süre sonra telefon çaldı ve taksinin geldiğini söylediler.

Asansörle aşağı inip lobiden geçtik ve taksiye binip Garden'in oraya gittik. Çok feci yağıyordu ama sokaklarda bir sürü insan vardı. Garden'da biletlerin tamamı satılmıştı. Soyunma odasına doğru ilerlerlerken mekânın nasıl dolu olduğunu gördüm. Ringe kadar bir kilometreye yakın yol var gibiydi. Tamamen karanlıktı. Yalnızca ringin üzerindeki ışıklar.

"Yağmura bakıyorum da, iyi ki maçı beysbol stadyumunda yapmaya kalkışmamışlar" dedi John.

"İyi kalabalık toplanmış" diyor Jack.

"Bu Garden'in bile kaldıramayacağı kalabalıkları buraya çekecek bir maç".

"Havayı hiç bilemiyor insan" dedi Jack.

John soyunma odasının kapısına gelip başını içeri uzattı. Jack üzerinde bornozuyla oturuyordu. Kollarını kavuşturmuş, yere bakıyordu. John'un yanında iki antrenör vardı, omzunun üstünden ona bakıyorlardı. Jack kafasını kaldırdı.

"Geldi mi?" diye sordu.

"Şimdi aşağı indi" dedi John.

Aşağı indik. Walcott tam ringe giriyordu. Kalabalıktan koca bir alkış koptu. Adam iplerin arasından tırmanıp çıktı ve iki yumruğunu yan yana getirip gülümseyerek seyirciye doğru salladı; önce ringin bir tarafına, sonra diğerine gitti ve nihayet oturdu. Jack de kalabalığın içinden geçerken sağlam alkış aldı. Jack İrlandalı ve İrlandalılar da her zaman iyi alkış alır. Bir İrlandalının New York'ta bir Yahudi ya da İtalyan kadar cazibesi yoktur ama yine de her zaman iyi alkış toplar. Jack ringe tırmanmak için ipleri eğdiği sırada

Walcott gelip Jack'in geçebilmesi için ipi aşağı doğru itti. Kalabalık buna bayılmıştı. Walcott elini Jack'in omzuna koydu ve bir saniyeliliğine orada öyle durdular.

"Demek şu popüler şampiyonlardan olmak istiyorsun ha?" dedi Jack ona. "Şu lanet elini çek omzumdan."

"Kendin ol" dedi Walcott.

Bunların hepsi kalabalık için harika şeyler. Dövüşten önce çocuklar nasıl da centilmence davranıyorlar, nasıl da şans diliyorlar birbirlerine.

Jack ellerini bandajla sararken Solly Freedman bizim köşeye geldi ve John da Walcott'un köşesine gitti. Jack başparmağını bandajdaki yarıktan geçirip elini güzel ve düzgünce sardı. Ben de bandajı el bileğinin oradan ve iki kez de parmak eklemlerinin olduğu yerden bantladım.

"Hey" diyor Freedman. "O kadar bantı nereden buldun?"

"Dokunsana" diyor Jack. "Çok yumuşak, değil mi? Hödükleşme."

Freedman, Jack'in diğer elini sarması boyunca orada dikiliyor ve onunla ilgilenecek çocuklardan biri eldivenleri getiriyor; ben de onları takıp deniyorum.

"Söylesene Freedman" diyor Jack, "Walcott nereli?"

"Bilmiyorum" diyor Solly. "Bir tür Danimarkalı galiba."

"Bohemyalı" dedi eldivenleri getiren çocuk.

Hakem ikisini de ringin ortasına çağırınca Jack gitti. Walcott da gülümseyerek geldi. Ortada buluştular ve hakem kollarını onların omzuna attı.

"Selam popüler" dedi Jack Walcott'a.

"Kendin ol."

"Ne demeye Walcott diyorsun ki kendine?" dedi Jack. "O zenciydi, bilmiyor musun?"

"Dinleyin..." diyor hakem ve onlara her maçtan önceki klasik şeyleri söylüyor. Walcott bir kez onun lafını kesiyor. Jack'in kolunu tutup, "Beni böyle tutarsa ona vurabilir miyim?" diye soruyor.

"Çek ellerini üstümden" diyor Jack. "Filme çekmeyecekler bunu."

İki adam da köşelerine döndüler. Jack'in bornozunu çıkardım ve o da iplere yaslanıp dizlerini birkaç kez büktü ve ayakkabılarını

reçineye sürdü. Gong çaldı ve Jack hızla çıktı. Walcott ona yaklaştı ve iki adam eldiven tokuşturdular. Walcott ellerini indirir indirmez Jack soluyla onun yüzüne iki kez vurdu. Jack'ten daha iyi boks yapan biri yoktu. Walcott, çenesini göğsüne indirmiş, sürekli öne giderek onun peşine düşmüştü. Adam tam bir kroşeci ve ellerini çok aşağıda tutuyor. Tek bildiği oraya yaklaşıp vurmaktır. Ama her yaklaştığında Jack sol yumruğunu suratına gömüyor. Sanki otomatik bir hareket gibi. Jack sadece sol elini kaldırıyor ve hop, yumruk Walcott'un suratında. Üç ya da dört sefer Jack sağı getiriyor ama Walcott'un omzuna ya da başının tepesine denk geliyor. Aynı kroşeciler gibi. Korktuğu tek şey kendi türünden olan bir başkası. Canını yakabileceğiniz her yerini kapatmış. Suratına yediği bir sol yumruğu umursamıyor.

Dört raunt kadar sonra Jack onu kan revan içinde bırakıyor ve yüzü paramparça; ama Walcott her yaklaştığında o kadar sert vuruyor ki Jack'in kaburgalarının hemen altında, her iki tarafta da kocaman kırmızı lekeler var. Her yaklaştığında Jack onu sıkıştırıyor, sonra bir elini gevşetip aparkat¹³⁰ vuruyor ama Walcott ellerini kurtardığında Jack'in gövdesine öyle bir vuruyor ki çıkan sesi sokakta-kiler bile duyabiliyor. O tam bir vurucu.

Üç raunt daha böyle gidiyor. Hiç konuşmuyorlar. Sürekli çalışıyorlar. Biz de raunt aralarında Jack'in üstünde çalışıyoruz epey. Hiç de iyi görünmüyor ama ringde pek bir şey yaptığı yok. Çok hareket etmiyor ve o sol el de otomatik hareket ediyor. Sanki Walcott'un yüzüyle bağlantılıymış ve her seferinde Jack'in sadece istemesi yetiyormuş gibi. Yakın mesafede Jack her zaman çok sakın ve hiç ter dökmüyor. Yakından çalışmayla ilgili her şeyi de biliyor ve yaptıklarının çoğu yanına kalıyor. Bizim köşemize geldiklerinde onun nasıl Walcott'u bloke ettiğini, sonra da sağ elini nasıl gevşetip çevirerek Walcott'un burnuna eldivenin alt tarafıyla aparkat vurduğunu gördüm. Walcott'un burnu çok feci kanıyordu ve sanki Jack'e de biraz bulaşsın ister gibi burnunu onun omzuna dayadı ve Jack de sert bir şekilde omzunu kaldırıp onu burnundan yakaladı ve sağ elini indirip aynı şeyi bir kez daha yaptı.

Walcott delirmişti. Beş raundun sonuna geldiklerinde Jack'ten tiksiniyordu. Jack öfkeli değildi; yani her zaman olduğundan daha

130) Aşağıdan yukarıya doğru çeneye atılan yumruk. (ç.n.)

fazla değil. Önceden birlikte boks yaptığı adamları bokstan soğuttuğu kesindi. Kid Lewis'ten bu kadar nefret etmesinin sebebi buydu. Kid'in zorbalığı onda asla olmamıştı. Kid Lewis'in her zaman Jack'in yapamadığı birkaç yeni ve pis hareketi olurdu. Jack her şeyiyle orada olduğu, güçlü kalabildiği sürece kilisedeymişçesine güvende olurdu. Walcott'a sert davrandığı kesindi. Komik olan ise Jack'in klasik bir boksör gibi görünmesiydi. Bunun sebebi, tüm o hareketlerin onda da olmasıydı.

Yedinci raunttan sonra Jack, "Sol elim ağırlaşıyor" diyor.

İşte ondan sonra yenilmeye başladı. Bu ilk başta anlaşılmadı. Ama dövüş hâkim olan o değil Walcott'du ve artık önceki gibi güvende değil, tehlikede idi. Artık onu sol eliyle uzaklaştıramıyordu. Her şey aynı gibi görünüyordu; tek fark Walcott'un yumruklarının artık onu ıskalamamasıydı. Jack gövdesine inanılmaz darbeler almıştı.

"Kaçınıcı raunt?" diye sordu Jack.

"On bir."

"Duramıyorum" diyor Jack. "Bacaklarım kötüleşiyor."

Walcott ona uzun süredir vuruyordu. Bu beysbolda yakalayıcının topu çekip darbenin etkisini kısmen azaltması gibi bir şeydi. Walcott artık sağlam indiriyordu. Kesinlikle bir vurma makinesiydi. Jack artık hepsini engellemeye çalışıyordu. Bu ne kadar kötü dayak yediğini saklıyordu. Raunt aralarında bacaklarıyla uğraşıyordum. Kasları onları ovduğum süre boyunca ellerimin altında titre-yip durdu. Darmadağın haldeydi.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu John'a dönüp, suratının her yeri şişmiş halde.

"Maç onun."

"Bence dayanabilirim" dedi Jack. "Bu çingenenin beni durdurmasını istemiyorum."

Tam da tahmin ettiği gibi gidiyordu. Walcott'u yenemeyeceğini biliyordu. Gücü kalmamıştı. Yine de iyi sayılırdı. Parası iyi durumdaydı ve şimdi de bu işi kendi hoşuna gidecek şekilde bitirmek istiyordu. Nakavt olmak istemiyordu.

Gongun çalmasıyla onu ringin ortasına doğru ittik. Yavaşça gitti. Walcott hemen onun arkasından geldi. Jack sol yumruğunu

onun suratına indirdi ve Walcott bunu karşılayıp eğildi ve Jack'in gövdesine çalışmaya başladı. Jack onu kısırmaya çalıştı ama bu aynı daire şeklinde bir testereye tutunmaya çalışmak gibiydi. Jack kurtuldu ve sağıyla vurdu ama ıskaladı. Walcott ona bir sol kroşe indirince Jack yere düştü. Elleri ve dizleri üzerinde kalkıp başını iki yana salladı. Hakem sekize geldiğinde John ona el kol işaretleri yaptı. Kalabalıktan hiçbir şey duyulmuyordu. Jack ayağa kalktı. Hakem sayarken Walcott'u tek kolundan geride tutuyordu.

Jack ayaklarının üstüne basınca Walcott ona yöneldi.

Solly Freedman'ın ona, "Dikkat et Jimmy" diye bağırdığını duydum.

Walcott bakışlarını yüzünden ayırmadan Jack'e doğru geldi. Jack sol yumruğunu savurdu. Walcott yalnızca başını sağa sola salladı. Jack'i iplere doğru sıkıştırıp şöyle bir tarttıktan sonra sol kroşesini çok hafifçe Jack'in başının yanına ve sağı da olabildiğince sert bir şekilde gövdesine, olabildiğince aşağı indirdi. Herhalde kemerin on-on iki santim altına vurmuştu. Jack'in gözleri kafasından çıkacak sandım. Yuvalarından fırlamışlardı. Ağzı açıldı.

Hakem Walcott'u tuttu. Jack öne doğru bir adım attı. Eğer yere düşerse beş bin dolara da veda edecekti. Sanki içindeki her şey dışarı dökülmek üzereymiş gibi yürüyordu.

"Aşağı gelmedi" dedi. "Kazara oldu."

Kalabalık öyle çok bağıırıyordu ki bir şey duymanın imkânı yoktu.

"Ben iyiyim" dedi Jack. Hemen önümüzdeydiler. Hakem John'a bakıp başını iki yana salladı.

"Hadi gel o. çocuğu" dedi Jack Walcott'a.

John iplere asılmıştı. Her an havlu atmaya hazırdı. Jack iplerin azıcık uzağında ayakta duruyordu. Öne doğru bir adım attı. Sanki biri yüzünü sıkıyormuş gibi ter fışkırdığını gördüm ve sonra da burnundan aşağı koca bir damla indi.

"Hadi, gel de dövüş" dedi Jack.

Hakem John'a baktı ve Walcott'a devam etmesi için eliyle işaret etti.

"Gir şuraya sersem" dedi.

Walcott girdi. O da ne yapacağını bilmiyordu. Jack'in buna dayanabileceğini hiç düşünmemişti. Jack sol yumruğunu onun suratına indirdi. O kadar çok bağırış çağırış vardı ki. Hemen önümüzdeydiler. Walcott ona iki kere vurdu. Jack'in yüzü kadar kötü bir şey görmemişim hayatımda – ve o bakış! Kendini ve tüm bedenini ayakta tutmaya çalışıyordu ve bu yüzünden anlaşılıyordu. Sürekli düşünüyor ve vücudunun patlamış yerlerini tutuyordu.

Sonra vurmaya başladı. Yüzü hep çok kötü görünüyordu. Ellerini yanda ve aşağıda tutup vurmaya, Walcott'a savurmaya başladı. Walcott kendini korumaya çalışıyor ve Jack çılgınlar gibi onun kafasına yumruk sallıyordu. Sonra bir sol yumruk salladı; bu Walcott'un kasığına denk geldi ve sağ da daha önce Walcott'un Jack'e vurduğu yere indi gürültüyle. Kemerin çok altına. Walcott yere düştü ve kendine sarılıp yuvarlandı ve bükülüp kaldı.

Hakem Jack'ı tuttu ve köşesine itti. John ringe atladı. Herkes bağırıp çağırıyordu. Hakem yan hakemlerle konuşuyordu ve sonra spiker elinde megafonla ringe çıktı ve şöyle dedi: "Walcott'a faul var."

Hakem John'la konuşuyor ve "Ne yapabilirdim? Jack faulu kabul etmedi. Sonra da hali kalmayınca kendi faul yaptı" diyor.

"Her şekilde kaybetmişti zaten" diyor John.

Jack sandalyede oturuyor. Eldivenlerini çıkarıyorum ve o da iki eliyle birden tutunuyor. Destekleyen bir şey olduğunda yüzü o kadar da kötü görünmüyor.

"Git ve özür dile" diyor John kulağına. "Bu iyi bir izlenim bırakır."

Jack ayağa kalkıyor ve yüzünden ter boşanıyor. Sırtına bornozu koyuyorum ve o da bornozun altından bir eliyle kendini tutarken ringin öbür tarafına gidiyor. Walcott'u ayağa kaldırmışlar ve onunla ilgileniyorlar. Walcott'un köşesinde çok insan var. Kimse Jack'le konuşmuyor. Jack Walcott'un üzerine eğiliyor.

"Üzgünüm" diyor. "Sana faul yapmak değildi amacım."

Walcott hiçbir şey söylemiyor. Çok kötü görünüyor.

"Eh, artık şampiyon sensin" diyor Jack ona. "Umarım bunun adamakıllı keyfini sürersin."

"Çocuğu yalnız bırak" diyor Solly Freedman.

“Selam Solly” diyor Jack. “Senin oğlana faul yaptığım için üzgünüm.”

Freedman ona sadece bakıyor.

Jack o komik, sarsak haliyle kendi köşesine gitti ve biz de onu iplerin ve muhabir masalarının arasından geçirip koridora çıkardık. Bir sürü insan Jack’in sırtını sıvazlamak istiyor. Tüm o gürhunun içinden bornozuyla geçip soyunma odasına ulaşıyor. İzleyicinin sevdiği türden bir galibiyet Walcott’un aldığı. Garden’da bahisler bu yönde oynanmıştı.

Soyunma odasına girdiğimizde Jack uzanıp gözlerini kapadı.

“Otele gidip doktor çağırmak istiyoruz” diyor John.

“İçimdeki her şey patlamış gibi” diyor Jack.

“Çok çok üzgünüm Jack” diyor John.

“Sorun değil” diyor Jack.

Orada öylece, gözleri kapalı halde yatıyor.

“Sırtından vurmaya çalıştıkları kesin” diyor John.

“Arkadaşların Morgan ve Steinfeld” dedi Jack. “İyi arkadaşların var.”

Hâlâ öylece yatıyor ama gözleri artık açık. Yüzünde hâlâ o tükenmiş ifade var.

“İnsanın işin ucunda onca para olunca bu kadar hızlı düşünebilmesi çok ilginç” diyor Jack.

“Ne adamsın Jack” diyor John.

“Hayır” diyor Jack. “Bu hiçbir şey değildi.”

BASİT BİR SORGU

Dışarıda kar pencerenin boyunu aşmıştı. Camdan içeri güneş ışığı giriyor ve barakanın ahşap duvarı üzerindeki harita üzerinde parlıyordu. Güneş yükselmişti ve ışık karların üstünden geçip geliyordu. Barakanın açık tarafı boyunca bir siper kazılmıştı ve havanın açık olduğu her gün duvarın üzerinde parıldayan güneş karı ısıtıyor, hendeği genişletiyordu. Mart ayının sonlarıydı. Binbaşı duvara dayalı bir masada oturuyordu. Emir subayıysa başka bir masadaydı.

Binbaşının gözlerinin çevresinde, yüzünü kardaki güneşten korumak için taktığı kar gözlükleri yüzünden iki beyaz halka vardı. Yüzünün geri kalanı önce güneşten yanmış, sonra bronzlaşmış, sonra o bronzluğun üstünden tekrar yanmıştı. Burnu kabarmıştı ve önceden su toplayan yerlerde derisi gevşemişti. Evraklar üzerinde çalışırken sol elinin parmaklarını yağla dolu bir fincan tabağına sokup parmaklarının ucuyla hafifçe dokunarak yağı yüzüne sürdü. Yağı alırken parmaklarını tabağın kenarına üzerlerinde sadece ince bir yağ tabakası kalacak şekilde değdirdi ve alnıyla yanaklarından sonra burnunu da parmaklarının arasına alıp yavaşça sıvazladı. İşi bittiğinde ayağa kalktı, yağ tabağını aldı ve barakanın içinde uyuduğu küçük odaya geçti. “Biraz uyuyacağım” dedi emir subayına. O orduda emir subayı muvazzaf subay değildir. “Sen tamamlarsın.”

“Elbette, *signor maggiore*”¹³¹ diye yanıtladı emir subayı. Sandalyesine yaslanıp esnedi. Paltosunun cebinden dışı kâğıtla kaplı bir kitap çıkarıp açtı; sonra kitabı masaya bırakıp piposunu yaktı. Okumak için masada öne doğru eğilip pipodan bir nefes çekti. Sonra kitabı kapatıp cebine geri koydu. Halletmesi gereken çok fazla kâğıt işi vardı. O işler bitene kadar okumaktan bir keyif almayacaktı. Dışarıda, güneş bir dağın arkasına saklandı; barakanın duvarında ışık yoktu artık. İçeri bir asker girdi ve sobaya farklı boylarda kesilmiş çam dalları attı. “Yavaş ol Pinin” dedi emir subayı. “Binbaşı uyuyor.”

131) (İtal.) Binbaşı. (ç.n.)

Pinin, binbaşının emir eriydi. Koyu tenli bir çocuktu. Sobayı düzeltti, çam dallarını dikkatlice yerleştirdi, kapıyı kapattı ve tekrar barakanın arka tarafına gitti. Emir subayı kâğıt işlerine devam etti.

“Tonani” diye seslendi binbaşı.

“*Signor maggiore?*”

“Bana Pinin’i gönder.”

“Pinin!” diye seslendi emir subayı. Pinin odaya girdi. “Binbaşı seni istiyor” dedi emir subayı.

Pinin barakanın ana odasını boydan boya geçip binbaşının odasının kapısına geldi. Yarı açık kapıyı tıklattı. “*Signor maggiore?*”

“İçeri gel” dediğini duydu emir subayı binbaşının, “ve kapıyı kapat.”

Odada, binbaşı yatağına uzanmıştı. Pinin yatağın yanında durdu. Binbaşı başını, yastık gibi kullanabilmek için yedek kıyafetlerle doldurduğu sırt çantasına koymuştu. Uzun, yanmış, yağlı yüzü Pinin’e dönüktü. Elleri battaniyelerin üzerindeydi.

“On dokuz yaşında mısın sen?” diye sordu.

“Evet, *signor maggiore.*”

“Hiç âşık oldun mu?”

“Ne anlamda soruyorsunuz *signor maggiore?*”

“Âşık... bir kıza?”

“Kızlarla birlikte oldum.”

“Onu sormadım. Âşık olup olmadığını sordum... bir kıza.”

“Evet *signor maggiore.*”

“Bu kıza âşık mısın şu anda? Ona yazmıyorsun. Bütün mektuplarını okudum.”

“Ona âşığım” dedi Pinin, “ama ona yazmıyorum.”

“Bundan emin misin?”

“Eminim.”

“Tonani” dedi binbaşı aynı ses tonuyla, “konuşmalarımı duyabiliyor musun?”

Yan odadan cevap gelmedi.

“Duymuyor” dedi binbaşı. “Ve sen gerçekten eminsin bir kıza âşık olduğundan, öyle mi?”

“Eminim.”

“Ve” dedi binbaşı ona hızlı bir bakış atarak, “ahlaksızlık etmediğinden?”

“Ahlaksızlık derken neyi kastettiğinizi bilmiyorum.”

“Tamam” dedi binbaşı. “Kendini bir şey sanma.”

Pinin yere baktı. Binbaşı onun kahverengi yüzüne baktı, sonra baştan aşağı süzdü ve ellerini inceledi. Sonra, hiç gülümsemeden, devam etti: “Ve aslında şey istemiyorsun, öyle mi...” Binbaşı durdu. Pinin yere bakıyordu. “Yani aslında en büyük arzun...” Pinin yere bakıyordu. Binbaşı başını tekrar sırt çantasının üstüne indirip gülümsedi. Gerçekten rahatlamıştı: orduda hayat çok karmaşıktı. “Sen iyi bir çocuksun” dedi. “Sen iyi bir çocuksun Pinin. Ama kendini bir şey sanma ve dikkat et de biri gelip seni götürmesin.”

Pinin hareket etmeden yatağın yanında duruyordu.

“Korkma” dedi binbaşı. Elleri battaniyelerin üzerinde kıvrılmıştı. “Sana dokunmayacağım. Eğer istersen müfrezene geri dönebilirsin. Ama benim yardımcım olarak kalman daha iyi olur. Öldürülme olasılığın azalır.”

“Benden istediğiniz bir şey var mı *signor maggiore*?”

“Hayır” dedi binbaşı. “Git ve her neyle meşgul idiysen ona devam et. Çıktığında da kapıyı açık bırak.”

Pinin dışarı çıktı ve kapıyı açık bıraktı. Beceriksiz hareketlerle odayı geçip dışarı çıkan adama baktı emir subayı. Pinin’in yüzü kıpkırmızıydı ve ateş için odun getirdiği zamankinden farklı hareket ediyordu. Emir subayı onun arkasından bakıp gülümsedi. Pinin kucağında soba için daha fazla odunla içeri girdi. Yattığı yerden duvardaki bir çiviye asılı bezle kaplı miğferine ve kar gözlüklerine bakmakta olan binbaşı, onun oda boyunca yürümesini dinledi. Küçük şeytan, diye düşündü, bana yalan mı söyledi acaba?

ON KIZILDERİLİ

Bir 4 Temmuz¹³² sonrası Nick geç saatte Joe Garner ve ailesiyle birlikte büyük yük arabasıyla kasabadan eve dönüş yolundayken, dokuz sarhoş Kızılderiliyle karşılaştı. Rakamın dokuz olduğunu hatırlıyordu çünkü alacakaranlıkta ilerleyen Joe Garner atları durdurup yola atlamış ve Kızılderililerden birini teker izinin içinden sürükleyip çıkarmıştı. Kızılderili, yüzü kumun içinde uyuyakalmıştı. Joe onu çalılıkların arasına çektikten sonra tekrar çıkıp yerine oturdu.

“Bununla dokuz ediyor” dedi Joe. “Sadece kasabanın sınırıyla burası arasında.”

“Ah şu Kızılderililer” dedi Bayan Garner.

Nick, Garner’ların iki oğluyla birlikte arka tarafta oturuyordu. Kafasını uzatmış, Joe’nun yolun kenarına çektiği Kızılderiliyi görmeye çalışıyordu.

“Billy Tabeshaw mıydı?” diye sordu Carl.

“Hayır.”

“Pantolonu Billy’ninkiler gibi büyük görünüyordu.”

“Pek bir şey göremedim” dedi Frank. “Ben daha doğru dürüst bakamadan babam yola inip geri gelmişti bile. Yılan falan öldürdüğüünü sandım.”

“Sanırım bu gece bir sürü Kızılderili yılan öldürecek” dedi Joe Garner.

“Ah şu Kızılderililer” dedi Bayan Garner.

Devam ettiler. Yol, anayoldan ayrılıp tepelere sapıyordu. Atlar için arabayı çekmek zorlaşınca çocuklar inip yürümeye başladılar. Yol kumluymdu. Nick bayırın tepesine gelince arkasına dönüp okul binasına baktı. Petoskey’nin¹³³ ışıklarını gördü ve Little Traverse

132) Amerika Birleşik Devletleri’nin Büyük Britanya Krallığı’ndan bağımsız olduğunu ilan eden 4 Temmuz 1776 tarihli Bağımsızlık Bildirgesi’nin kabul edilmesinin kutlamalarla anıldığı gün. (ç.n.)

133) ABD’nin Michigan eyaletinde bir kent. (ç.n.)

Koyu'nun karşısındaki Harbor Springs'in ışıklarını. Tekrar arabaya bindiler.

"O kısma biraz çakıl döşemeliler" dedi Joe Garner. Araba yol boyunca ilerleyerek ormanın içinden geçti. Joe ve Bayan Garner ön tarafta dip dibe oturuyorlardı. Nick de iki oğlanın arasına oturmuştu. Yol nihayet bir açıklığa çıktı.

"Burası babamın o kokarcayı ezdiği yer."

"Hayır, orası daha ilerideydi."

"Nerede olduğunun bir önemi yok" dedi Joe Garner onlara dönerek. "Bir kokarcanın üzerinden geçmek için her yer iyidir, orasıymış burasıymış fark etmez."

"Dün gece iki tane gördüm ben" dedi Nick.

"Nerede?"

"Gölün aşağısında. Kumsalda ölü balık arıyorlardı."

"Sanırım rakunmuş gördüklerin" dedi Carl.

"Kokarcaydılar. Herhalde kokarcanın ne olduğunu biliyorum."

"Bilmen gerekir" dedi Carl. "Kız arkadaşın bir Kızılderili."

"Bu şekilde konuşmayı kes Carl" dedi Bayan Garner.

"Ama kokuları hemen hemen aynı sayılır."

Joe Garner bir kahkaha attı.

"Sen de gülmeyi kes Joe" dedi Bayan Garner. "Carl'ın bu şekilde konuşmasına izin veremem."

"Kız arkadaşın Kızılderili mi Nickie?" diye sordu Joe.

"Hayır."

"Evet, öyle baba" dedi Frank. "Prudence Mitchell."

"Hayır, değil."

"Her gün onu görmeye gidiyor."

"Gitmiyorum." Karanlıkta iki oğlanın arasında oturmakta olan Nick, kendisine Prudence Mitchell ile ilgili olarak takılmalarından içten içe mutlu oluyor ve kendini bir tuhaf hissediyordu. "O benim kız arkadaşım değil" dedi.

"Bak hele şuna" dedi Carl. "Onları her gün beraber görüyoruz."

"Carl bir kızı tavlayamaz" dedi annesi. "Bir Kızılderiliyi bile."

Carl sessizleşti.

“Carl kızlar konusunda pek de iyi sayılmaz” dedi Frank.

“Sen kapa çeneni.”

“Merak etme, gayet iyisin Carl” dedi Joe Garner. “Bir kızın bir erkeği iyi bir yerlere getirdiği görülmüş şey değildir. Bak babana.”

“Ah, böyle söylersin tabii” dedi Bayan Garner ve arabanın sarsılmasıyla Joe’ya daha da yaklaştı. “Ne de olsa zamanında epey kız arkadaşın olmuş.”

“Eminim babam asla bir Kızılderiliyle çıkmazdı.”

“Öyle mi düşünüyorsun?” dedi Joe. “Sen Prudie’yi elinden kaçırılmaya bak Nick.”

O sırada karısı kulağına bir şey fısıldayınca bir kahkaha attı Joe.

“Neye gülüyorsun?” diye sordu Frank.

“Sakin ha söyleyeyim deme Garner” diye uyardı karısı. Joe bir kahkaha daha attı.

“Prudence Nick’in olsun” dedi Joe Garner. “Ben sevgilimden memnunum.”

“Hah şöyle” dedi Bayan Garner.

Atların ayakları fena halde kuma batıyordu. Joe karanlığın içinde kırbacı salladı.

“Hadi çek. Yarın bundan daha iyi çekmen gerekecek.”

Tepeden aşağı tırıs giderlerken araba sarsılıp duruyordu. Çiftlik evine geldiklerinde herkes aşağı indi. Bayan Garner kapıyı açtı, içeri girdi ve elinde bir lambayla geri döndü. Carl ve Nick arabanın arkasındakileri boşalttılar. Frank arabayı çiftliğin ambarına götürüp atları bırakmak için ön tarafa oturdu. Nick basamakları çıkıp mutfak kapısını açtı. Bayan Garner ocağın ateşini yakıyordu. Odunların üzerine gazyığı dökmeyi bırakıp ona baktı. “Hoşça kalın Bayan Garner” dedi Nick. “Beni de götürdüğünüz için teşekkürler.”

“Aman Nickie, n’olacak sanki.”

“Harika vakit geçirdim.”

“Seninle birlikte olmak hoşumuza gidiyor. Kalıp bizimle akşam yemeği yemez misin?”

“Gitsem daha iyi. Babam muhtemelen beklemiştir beni.”

“Eh, peki, hadi git o zaman. Carl’a söyle eve gelsin, olur mu?”

“Tamam.”

“İyi geceler Nickie.”

“İyi geceler Bayan Garner.”

Nick avluya çıkıp oradan da ambara geçti. Joe ve Frank süt sağıyorlardı.

“İyi geceler” dedi Nick. “Çok güzel vakit geçirdim.”

“İyi geceler Nick” diye seslendi Joe Garner. “Yemeğe kalmıyor musun?”

“Hayır, kalamam. Carl’a annesinin onu eve çağırdığını söyler misiniz?”

“Olur. İyi geceler Nickie.”

Nick, ambarın aşağı tarafındaki otlağın içinden geçen patika-da yalınayak yürüyordu. Patika düzgün, çıplak ayaklarına damlayan çiy damlaları serindi. Otlığın bitimindeki çite tırmandı, ayaklarının bataklık çamurunda ıslandığı dar ve derin bir vadinin içinden geçti ve kulübenin ışıklarını görünceye kadar kuru kayın odunlarının arasından geçerek yukarı doğru yürüdü. Pencereden, masada oturmuş büyük lambanın ışığında kitap okuyan babasını gördü. Kapıyı açıp içeri girdi.

“Eee Nickie” dedi babası, “günün iyi geçti mi?”

“İnanılmaz vakit geçirdim baba. Harika bir 4 Temmuzdu.”

“Karnın aç mı?”

“Hem de nasıl.”

“Ayakkabılarına n’oldu?”

“Garner’ların oradaki arabada bıraktım.”

“Hadi mutfağa gel.”

Nick’in babası elinde lambayla önden gitti. Sonra durup buzlüğün kapağını kaldırdı. Nick mutfağa geçti. Babası bir parça soğuk tavukla bir sürahi dolusu süt getirip masada oturan Nick’in önüne koydu. Lambayı da bıraktı.

“Biraz da turta var” dedi. “Bastırır mı açlığını?”

“Evet, bu harika.”

Babası, üzeri muşambayla örtülü masanın yanındaki bir sandalyeye oturdu. Mutfak duvarına kocaman gölgesi düşmüştü.

“Kim kazandı maçı?”

“Petoskey. Beşe üç.”

Babası öylece oturup onun yemek yiyişini seyretti ve bardağına süt doldurdu. Nick sütü içip peçeteyle ağzını sildi. Babası turtayı almak için rafa uzanıp Nick’e kocaman bir dilim kesti. Yabanmer-sinliydi turta.

“Sen n’aptın baba?”

“Sabah balığa çıktım.”

“Ne yakaladın?”

“Sadece levrek.”

Babası onun turtayı yiyişini seyrediyordu.

“Öğleden sonra n’aptın?” diye sordu Nick.

“Kızılderili kampının oraya yürüyüşe çıktım.”

“Kimseyi gördün mü?”

“Kızılderililerin hepsi kasabada kafayı çekmekle meşguldu.”

“Hiç kimseyi mi görmedin?”

“Arkadaşın Prudie’yi gördüm.”

“Neredeydi?”

“Frank Washburn’le birlikte ormandaydı. Yürürken rastladım onlara. Epey iyi vakit geçiriyorlardı.”

Babası ona bakmıyordu.

“N’apıyorlardı?”

“Bunu öğrenmek için beklemedim.”

“Bana ne yaptıklarını söyle.”

“Bilmiyorum” dedi babası. “Sadece itişip kakıştıklarını duy-dum.”

“Onlar olduğunu nasıl anladın?”

“Gördüm.”

“Az önce görmediğini söylediğini sanıyordum.”

“Ah, gördüm, evet.”

“Yanındaki kimdi?” diye sordu Nick.

“Frank Washburn.”

“Peki... peki...”

“Peki ne?”

“Keyifleri yerinde miydi?”

“Sanırım.”

Babası masadan kalkıp mutfağın tel kapısından dışarı çıktı. Geri döndüğünde Nick tabağına bakıyordu. Gözlerinden ağladığı anlaşılıyordu.

“Biraz daha alır mısın?” Babası turtayı kesmek için bıçağı aldı.

“Hayır” dedi Nick.

“Bence bir parça daha yemelisin.”

“Hayır, yemeyeceğim.”

Babası masayı temizledi.

“Ormanda neredelerdi?” diye sordu Nick.

“Kampın arka yukarı tarafında.” Nick gözlerini tabağına indirdi. Babası, “Yatsan iyi olur Nick” dedi.

“Tamam.”

Nick odasına gitti, üzerindekiyi çıkardı ve yatağa girdi. Babasının oturma odasında dolandığını duyabiliyordu. Yüzünü yastığa gömüp öylece yattı.

“Kalbim kırıldı” diye düşündü. “Eğer bu şekilde hissediyorsam, kalbim kırılmış olmalı.”

Bir süre sonra babasının lambayı üfleyerek söndürüp odasına çekildiğini duydu. Dışarıdan ağaçlara doğru esen rüzgârın sesi geldi ve tel kapıdan giren serinliği hissetti Nick. Uzunca bir süre yüzü yastığa gömülü halde kaldı ve bir süre sonra Prudence’ı düşünmeyi unutup nihayet uykuya daldı. Gece uyandığında rüzgârın kulübenin dışındaki katran ağacını salladığını ve gölün dalgalarının kıyıya vuruşunu duyup tekrar uykuya daldı. Sabah olduğunda dışarıda sert bir rüzgâr esiyor, dalgalar kumsalın yukarılarına tırmanıyordu. Nick, kalbinin kırılmış olduğunu hatırlamasından epey önce uyanmıştı.

KAFESTE BİR KANARYA

Tren, gölgelerinde masaların durduğu dört kalın palmiyenin bulunduğu bir bahçesi olan uzun, kırmızı taştan yapılma bir evin yanından geçti hızlıca. Diğer tarafta deniz vardı. Kırmızı taşla balçığın arasındaki açıklıktan yalnızca arasına görünüyordu deniz, çok uzaklarda, aşağıda, kayalara karşı.

“Onu Palermo’dan aldım” dedi Amerikalı bayan. “Karada sadece bir saat kalabilecektik ve pazar sabahıydı. Adam ödemeyi dolarla yapmamı istedi ve ben de ona bir buçuk dolar verdim. Gerçekten çok güzel şarkı söylüyor.”

Trenin içi çok sıcaktı ve *lit salon*¹³⁴ kompartımanı da çok sıcaktı. Açık pencereden içeri hiç esinti gelmiyordu. Amerikalı bayan güneşliği indirdi; artık deniz falan görünmüyordu, arasına bile. Diğer tarafta cam vardı, sonra koridor, sonra açık bir pencere ve pencerenin dışında tozlu ağaçlar, yağlı bir yol ve dümdüz üzüm tarlalarıyla arkalarında da gri taşlı tepeler.

Bir sürü uzun bacadan duman çıkıyordu. Marseilles’e yaklaşıyorlardı ve tren yavaşlayıp istasyona giden pek çok yoldan birine girdi. Yirmi beş dakika Marseilles’deki istasyonda bekledi ve o arada Amerikalı bayan *The Daily Mail* gazetesiyle Evian marka şişe su aldı. Peron boyunca biraz yürüdüyse de vagonun basamaklarından uzaklaşmadı çünkü daha önce on iki dakika beklediği Cannes’daki istasyonda trenin kalkacağına ilişkin hiçbir işaret verilmemiş ve o da son anda binebilmişti. Amerikalı bayanın kulakları biraz ağır işitiyordu ve kalkış sinyallerinin verilip kendisinin duymamış olabileceğinden korkuyordu.

Tren Marseilles’deki istasyondan ayrıldı ve geride sadece makas bölgesi ve fabrika dumanları değil, Marseilles kasabası, arkasında taşlık tepelerle liman ve güneşin suyun üzerine düşen son ışıkları da vardı. Hava kararırken tren bir tarlanın ortasında yanmakta olan bir çiftlik evinin yanından geçti. Yol boyunca otomo-

134) (Fr.) Yataklı vagon. (ç.n.)

billeri durmuş, çiftlik evinin içinden çıkartılmış yatak takımları ve başka şeyler araziye yayılmıştı. Bir sürü insan evin yanışını seyrediyordu. Hava karardıktan sonra tren Avignon'a vardı. İnsanlar inip bindi. Paris'e dönmekte olan Fransız adamlar gazete büfesinden o günün Fransız gazetelerini satın aldılar. Peronda zenci askerler vardı. Kahverengi üniformalar giymişlerdi, uzun boylulardı ve elektrik lambasına yakın duran yüzleri parlıyordu. Yüzleri simsiyahtı ve dik dik bakamayacağınız kadar uzun boylulardı. Zenciler orada beklerken, tren Avignon istasyonundan ayrıldı. Yanlarında kısa boylu beyaz bir çavuş vardı.

Lit salon kompartımanında yükçü duvarın içinden üç yatak indirerek uyumaya hazır hale getirdi. Gece Amerikalı bayan gözünü bile kırpmadan uzandı çünkü bu bir *rapide*¹³⁵ trendi ve çok hızlıydı ve o geceleyin hızlı gitmekten korkuyordu. Amerikalı bayanın yatağı pencerenin yanındakiydi. Kafesinin üzerine bir bez parçası örtülmüş olan Marseilles'den alınma kanarya, kompartımanın lavabosuna doğru giden koridorda cereyan olmayan bir yerde duruyordu. Kompartımanın dışında mavi bir ışık vardı. Tren gece boyunca çok hızlı ilerledi ve Amerikalı bayan uyanık vaziyette yatıp bir kaza olmasını bekledi.

Sabah olduğunda tren Paris'e yaklaşmıştı ve Amerikalı bayan uyumamış olmasına rağmen lavabodan son derece sağlıklı, orta yaşlı ve gayet Amerikalı bir görünümde çıktıktan ve kuş kafesinin üzerindeki örtüyü kaldırıp kafesi güneşli bir yere astıktan sonra, kahvaltı için yemekli vagona döndü. Yeniden *lit salon* kompartımanına geldiğinde yataklar duvara itilip koltuk haline getirilmişti ve kanarya açık pencereden içeri giren güneş ışıklarının altında tüylerini silkeliyordu. Tren Paris'e iyice yaklaşmıştı.

"Güneşe bayılıyor" dedi Amerikalı bayan. "Birazdan şakımaya başlar."

Kanarya tüylerini silkeleyip gagaladı. "Kuşları hep sevmişimdir" dedi Amerikalı bayan. "Onu eve, küçük kızıma götürüyorum. Bakın... şakımaya başladı işte."

Kanarya cıvıldaınca boğazındaki tüyler dikleşti. Kuş sonra gagasını indirip tekrar tüylerini didikledi. Tren bir nehrin üzerinden,

sonra çok bakımlı bir ormanın içinden ve Paris'in dışında kalan pek çok kasabanın içinden geçti. Bu kasabalarda tramvaylar ve trene doğru olan duvarlarda Belle Jardinière, Dubonnet ve Pernod'nun kocaman reklamları vardı. Trenin geçtiği her yer sanki kahvaltıdan önceki bir saatteymiş havasındaydı. Eşimle konuşan Amerikalı bayanı son birkaç dakikadır dinlememiş olduğumu fark ettim.

"Kocanız da Amerikalı mı?" diye sordu bayan.

"Evet" dedi eşim. "İkimiz de Amerikalıyız."

"İngiliz olduğunuzu düşünmüştüm."

"Ah, hayır."

"Belki de pantolon askısı taktığım içindir" dedim. Tam "bağ" diyecektim ki, İngiliz havamı korumak için son anda pantolon askısına çevirdim lafımı. Amerikalı bayan duymadı dediğimi. Gerçekten de epey ağır işitiyordu; söylenenleri dudak okuyarak anlıyordu ve ben de ona doğru değil, pencereden dışarı bakarak konuşmuştum. Kadın eşimle konuşmayı sürdürdü.

"Amerikalı olmanıza çok sevindim. En iyi eşler Amerikalı erkeklerden çıkıyor" diyordu Amerikalı bayan. "Avrupa'dan bu yüzden ayrıldık biz. Kızım Vevey'de bir adama âşık oldu." Sustu. "Gerçekten çılgınca âşıklardı birbirlerine." Tekrar sustu. "Tabii ki uzaklaştırdım onu oradan."

"Bunu atlatabildi mi?" diye sordu eşim.

"Sanmıyorum" dedi Amerikalı bayan. "Hiçbir şey yemiyor ve neredeyse hiç uyumuyor. Gerçekten çok uğraştım ama hiçbir şeye ilgi duymuyor gibi görünüyor. Hiçbir şeyi umursamıyor. Onun bir yabancıyla evlenmesine göz yumamazdım." Durdu. "Zamanında birisi, çok iyi bir dostum, 'Hiçbir yabancı, Amerikalı bir kıza iyi koca olamaz' demişti."

"Hayır" dedi eşim. "Sanmam."

Amerikalı bayan eşimin yolculuk için seçtiği mantoya bayılmıştı ve sonradan ortaya çıktı ki kendisi de kıyafetlerini yirmi yıl önce Rue Saint Honoré'deki aynı *maison de couture*'den¹³⁶ satın almıştı. Kadının ölçüsünü almışlar ve onu tanıyan ve zevklerini bilen bir *vendeuse*'ün¹³⁷ onun için seçtiği kıyafetleri Amerika'ya yolla-

136) (Fr.) Moda evi. (ç.n.)

137) (Fr.) Tezgâhtar; mağaza görevlisi. (ç.n.)

mışlardı. Kıyafetler, kadının New York şehir merkezi dışındaki evinin yakınlarındaki postaneye gelmiş. Çok külfetli bir iş sayılmazmış bu çünkü kıyafetleri değerlendirmek için postanede açıyorlarmış ve bunlar hep basit görünümlü, pahalı gösterecek sırmalı şeritleri ya da aksesuarları olmayan kıyafetler olurmuş. Şu anki *vendeuse*'den, yani Thérèse'den önce Amélie adında başka bir *vendeuse* varmış. Yirmi yıldır bu ikisinden başkası olmamış. Elbiseleri yapan da hep aynı kadın terziymiş. Fiyatlar ise yıllar içinde epey artmış. Değiş tokuş olayı durumu eşitlemiş gerçi. Şimdi kızının ölçüleri de varmış onlarda. Kızı artık yetişkinmiş ve ölçülerinin değişmesi pek olası değilmiş.

Tren artık Paris'e yaklaşıyordu. Siperler yıkılmış ama henüz çimler çıkmamıştı. Rayların üstünde bir sürü vagon vardı –kahverengi, ahşap yemek vagonları, o gece saat beşte İtalya'ya hareket edecek olan kahverengi, ahşap yataklı vagonlar (o tren hâlâ beşte kalkıyorsa tabii); üzerinde Paris-Roma yazan vagonlar ve tepesinde oturacak yerler olan, banliyöler arasında gidip gelen ve belli saatlerde tüm koltukların ve tepedeki oturacak yerlerin de dolu olduğu (tabii hâlâ aynı uygulama devam ediyorsa) vagonlar ve yanlarından geçip gittikleri beyaz duvarlar ve onlarca evin pencereleri. Daha kargalar bile kahvaltı etmemişken.

“En iyi koca Amerikalılardan çıkıyor” dedi Amerikalı bayan eşime. Ben çantaları indirmekle meşguldüm. “Bu dünyada evlenilecek tek adamlar Amerikalılar.”

“Vevey'den ne kadar zaman önce ayrıldınız?” diye sordu eşim.

“Bu sonbaharda iki yıl olacak. Bu kanaryayı kızıma götürüyorum aslında.”

“Kızınızın âşık olduğu adam İsviçreli miydi?”

“Evet” dedi Amerikalı bayan. “Vevey'de çok iyi bir ailenin oğluydu. Mühendis olacaktı. Vevey'de tanışmışlardı. Beraber uzun yürüyüşlere çıkarlardı.”

“Vevey'i biliyorum” dedi eşim. “Balayımızda oraya gitmiştik.”

“Gerçekten mi? Çok hoş olmalı. Ona âşık olacağını hiç düşünmemiştim tabii ki.”

“Çok hoş bir yerdi” dedi eşim.

“Evet” dedi Amerikalı bayan. “Çok güzel değil mi? Neresine gitmiştiniz?”

“Trois Couronnes’te kalmıştık” dedi eşim.

“Ne kadar eski ve güzel bir oteldir orası” dedi Amerikalı bayan.

“Evet” dedi eşim. “Odamız çok güzeldi ve oradaki kırsalın sonbaharı da harika oluyor.”

“Sonbaharda mı gitmiştiniz?”

“Evet” dedi eşim.

Enkaz haline gelmiş üç vagonun yanından geçiyorduk. Paramparça olmuşlardı ve tavanları içeri çökmüştü.

“Bakın” dedim. “Kaza olmuş.”

Amerikalı bayan dönüp baktı ve son vagonu gördü. “İşte bütün gece korktuğum şey buydu” dedi. “Bazen inanılmaz önsezilerim oluyor olacıklara ilişkin. Bir daha geceleyin asla *rapide* ile seyahat etmem. Bu kadar hızlı gitmeyen başka konforlu trenler de vardır illa ki.”

Sonra tren Gare de Lyons’un karanlığına girdi, durdu ve yükçüler pencerelere yaklaştı. Çantaları pencereden onlara uzattım ve bir an sonra hep birlikte peronun loş uzunluğuna çıkmıştık. Amerikalı bayan kendisini Cook’s’tan gelen üç adamdan birine teslim etti: “Hanımefendi bir dakika beklerseniz hemen adınıza bakayım.”

Yükçü bir el arabası getirip eşyaları üstüne yığdı. Eşim de ben de, adı Cook’s görevlisinin cebindeki daktilo edilmiş kâğıt tomarında bulunan Amerikalı bayana hoşça kalın dedik.

Trenin yanındaki uzun beton platform boyunca el arabasını itmekte olan yükçünün peşine takıldık. Yolun sonunda bir gişe vardı ve bir adam biletlerimizi aldı.

Evlerimizi ayırmak üzere Paris’e dönüyorduk.

BİR ALP DAĞLARI MASALI

Sabahın o erken saatinde bile vadinin üzerine bir sıcaklık yayılıyordu. Güneş elimizdeki kayakların üzerinde biriken karı eritiyor, odunları kurutuyordu. Vadide bahar yaşanıyor ama güneş fazlasıyla sıcaktı. Kayaklarımız ve sırt çantalarımızla ilerleyip Galtur'a vardık. Kilise avlusunun yanından geçtiğimiz sırada bir cenaze töreni henüz bitmişti. Avludan çıkıp yanımızdan geçen rahibe, "Grüss Gott"¹³⁸ dedim. O da başıyla selamladı beni.

"Bir rahibin insanlarla hiç konuşmaması çok komik bir olay" dedi John.

"Hâlbuki 'Grüss Gott' demek isteyeceklerini sanırsın."

"Asla cevap vermezler" dedi John.

Yolda durup kürekle taze toprağı atan zangocu izledik. Siyah sakalları ve yüksek tabanlı deri çizmeleri olan bir köylü mezarın arkasında dikiliyordu. Zangoç toprak atmaya bırakıp belini düzleştirdi. Çizmeli köylü küreğı zangoçtan alıp mezarı doldurmaya devam etti – bahçe gübreleyen bir adam gibi toprağı eşit olarak yayıyordu. Parlak mayıs sabahında böyle bir mezar doldurma işlemi gerçekdışı görünüyordu insana. Hiç kimsenin öldüğünü hayal edemiyordum.

"Böyle bir günde gömüldüğünü hayal etsene" dedim John'a.

"Hiç istemezdim."

"Eh, bunu yapmamız gerekmiyor."

Yol boyunca uzanan kasaba evlerini geçip hana geldik. Bir aydan beri Silvretta'da kayıyorduk ve şimdi vadiye inmiş olmak güzeldi. Silvretta'da kaymak güzeldi ama bahar kayağıydı; kar yalnızca sabahın çok erken saatlerinde ve bir de akşamları iyi oluyordu. Günün geri kalan zamanlarında güneş karı mahvediyordu. İkimiz de güneşten bıkmıştık. Ondan kaçışınız yoktu. Yalnızca kayaların, bir de buzulun yanındaki kayanın korumasında inşa edilmiş kulübenin

138) Bavyera ve Avusturya gibi Almanca konuşulan kuzey kesimlerde Tanrı'ya selam olsun gibi bir anlama gelen bir tür selamlama. (ç.n.)

gölgesi vardı. Ve gölgede durduğunuzda teriniz iç çamaşırlarınızın içinde donup kalıyordu. Kulübenin dışında gözünüzde koyu gözlükler olmadan oturamazdınız. Kararmak güzeldi ama güneş çok yormuştu. O varken dinlenmeniz söz konusu değildi. Aşağıda, kardan uzakta olduğuma memnundum. Bahar yukarıda, Silvretta’da olamayacak kadar ilerlemişti artık. Kaymaktan biraz yorulmuştum. Çok fazla kalmıştık. İçtiğimiz kar suyunun tadından, kulübenin tepesindeki teneke çatıdan eriyip geldiğini anlayabiliyordum. Bu tat kaymayla ilgili hissettiklerimin bir parçasıydı. Kayak yapmak dışında şeyler de olduğu için mutluydum. Aşağı inmiş olduğum için de mutluydum, doğallıktan uzak yüksek dağ baharından uzakta, vadi-deki bu mayıs sabahında.

Hancı hanın verandasında oturmuş, sandalyesini duvara yaslamıştı. Yanında da aşçı oturuyordu.

“*Ski-heil!*”¹³⁹ dedi hancı.

“*Heil!*” dedik biz de ve kayakları duvara dayayıp sırt çantalarımızı indirdik.

“Yukarısı nasıldı?” diye soru hancı.

“Schön.”¹⁴⁰ Biraz fazla güneşliydi ama.”

“Evet. Yılın bu zamanı çok güneşli olur.”

Aşçı hancının sandalyesine geçti ve hancı da bizimle birlikte içeri girip ofisinin kapısını açtı ve postamızı getirdi. Bir tomar mektup ve birtakım kâğıtlar.

“Hadi bira alalım” dedi John.

“Tamam. İçeride içeriz.”

Mal sahibinin getirdiği iki şişeyi içerken mektupları okuduk.

“Biz en iyisi biraz daha bira alalım” dedi John. Bu kez biraları getiren bir kızdı. Şişeleri açarken gülümsedi.

“Ne çok mektup” dedi.

“Evet. Çok.”

“Prosit”¹⁴¹ dedi kız ve boş şişeleri de alıp dışarı çıktı.

“Biranın tadını unutmuşum.”

139) (Alm.) Kayakçılara selam olsun! (ç.n.)

140) (Alm.) Güzel. (ç.n.)

141) (Alm.) Şerefe. (ç.n.)

“Ben unutmamıştım” dedi John. “Yukarıda kulübede kalırken sık sık aklıma geliyordu.”

“Eh” dedim. “Şimdi içiyoruz işte.”

“İnsan hiçbir şeyi gereğinden uzun süre yapmamalı.”

“Hem de nasıl uzundu” dedi John. “Bir şeyi çok uzun süre yapmanın hiçbir anlamı yok.”

Güneş açık pencereden içeri girip masanın üzerindeki bira şişelerinin arasından parladı. Yarıları dolu olan şişelerdeki bira hafif köpüklüydü, çok değil ama; çünkü çok soğuktu. Köpük birayı uzun bardaklara boşalttığınızda halka gibi oluyordu. Açık pencereden dışarıda uzanan beyaz yola baktım. Yolun yanındaki ağaçlar tozlu gibiydi. İleride yeşil bir tarla, bir de dere vardı. Dere boyunca ağaçlar ve su çarkı olan bir değirmen vardı. Değirmenin açık tarafından uzun bir kütük ve onu keserken alçalıp yükselen bir testere görüyordum. Başında kimse yok gibiydi. Yeşil tarlada dört karga yürüyordu. Bir tanesi etrafı seyrederek bir ağaca tünedi. Dışarıda, verandada, aşçı sandalyesinden kalkıp mutfığa giden hole geçmişti. İçeride, güneşin ışıkları masadaki boş şişelerin arasından parlıyordu. John başını kollarına dayayıp öne eğilmişti.

Pencereden hanın önündeki basamakları çıkan iki adam gördüm. İçki içilen odaya geldiler. Bir tanesi yüksek tabanlı çizmeleleri olan köylüydü. Diğeri de zangoç. Pencerenin altındaki masaya oturdular. Kız gidip masalarının yanında durdu. Köylü onu fark etmemiş gibiydi. Elleri masanın üzerinde, öylece oturuyordu. Üzerinde eski ordu kıyafetleri vardı. Dirsek kısımları yamalıydı.

“Ne söyleyelim?” diye sordu zangoç. Köylü onu dikkate almadı.

“Ne içeceksin?”

“Schnapps” diye yanıtladı köylü.

“Çeyrek litre de kırmızı şarap” dedi zangoç kıza.

Kız içkileri getirdi ve köylü schnapps’ı içti. Pencereden dışarı baktı. Zangoç onu izliyordu. John’un kafası masadaydı. Uyuyakalmıştı.

Hancı içeri girip adamların masasına gitti. O bölgenin diyaletkiyle konuştu ve zangoç da ona yanıt verdi. Köylü camdan dışarı bakıyordu. Hancı odadan çıktı. Köylü ayağa kalktı. Deri bir cüzdan-dan katlanmış on binlik bir kron çıkarıp eliyle düzeltti. Kız geldi.

“Alles?”¹⁴² diye sordu kız.

“Alles” dedi adam da.

“İzin ver de şarabı ben ödeyeyim” dedi zangoç.

“Alles” diye tekrarladı köylü kıza. Kız elini önlüğünün cebine atıp bir sürü bozukluk çıkardı ve para üstünü saydı. Köylü kapıdan çıktı. O gider gitmez hancı tekrar içeri girip zangoçla konuşmaya başladı. Masaya oturdu. Kendi lehçelerinde konuşuyorlardı. Zangoç eğleniyordu. Hancı ise nefret doluydu. Zangoç masadan kalktı. Bıyıklı, ufak tefek bir adamdı. Pencereden eğilip yola baktı.

“İşte giriyor” dedi.

“Löwen’e mi?”

“Ja.”

Tekrar konuştular ve hancı bizim masamıza geldi. Uzun boylu, yaşlı bir adamdı. Uyumakta olan John’a baktı.

“Epey yorulmuş.”

“Öyle, çok erken kalkmıştık.”

“Yemeğinizi hemen mi yemek istersiniz?”

“Ne zaman olursa” dedim. “Ne yiyebiliriz?”

“Ne isterseniz. Kıza söyleyeyim yemek listesini getirsin.”

Kız menüyü getirdi. John uyandı. Menü bir kartın üzerine mürekkeple yazılmış ve tahta bir palete geçirilmişti.

“*Speisekarte* getirdiler” dedim John’a. Şöyle bir baktı. Hâlâ uykuluydu.

“Bizimle bir şeyler içmez miydiniz” diye sordum hancıya. Oturdu. “Bu köylüler hayvandan başka bir şey değil” dedi.

“Az öncekini kasabaya giden bir cenazede görmüştük.”

“Ölen eşiydi.”

“Ah.”

“Hayvanın teki. Bütün köylüler hayvan.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“İnanamazsınız. Ne olduğunu anlatsam inanmazsınız.”

“Anlatın.”

“İnanmazsınız.” Hancı zangoca seslendi: “Franz, buraya gel.” Zangoç küçük şarap şişesiyle kadehini alıp geldi.

142) (Alm.) Hepsini buradan mı? (ç.n.)

“Bu beyler *Wiesbadenerhütte*’den yeni geldiler” dedi hancı. Tokalaştık.

“Ne içersiniz?” diye sordum.

“Hiçbir şey” dedi Franz parmağını sallayarak.

“Bir çeyrek litre daha?”

“Peki.”

“Buranın lehçesini anlıyor musunuz?” diye sordu hancı.

“Hayır.”

“Olay nedir?” diye sordu John.

“Kasabaya gelirken mezarı doldurduğunu gördüğümüz köylüden bahsedecek bize.”

“Takip edemiyorum” dedi John. “Bu benim için biraz fazla hızlı.”

“O köylü” dedi hancı, “bugün gömülmesi için karısını getirdi. Kadın geçen kasım ayında öldü.”

“Aralık” dedi zangoç.

“Bunun bir önemi yok. Geçen aralıkta öldü öyleyse ve adam da bunu yerel idareye bildirdi.”

“18 Aralık” dedi zangoç.

“Neyse, kar yerden kalkana kadar onu gömülmesi için getiremedi.”

“Paznaun’un öteki tarafında yaşıyor” dedi zangoç. “Ama bu kiliseye üye.”

“Kadını dışarı çıkaramadı mı yani?” diye sordum.

“Hayır. Karlar eriyene kadar yaşadığı yerden buraya sadece kayakları üzerinde gelebiliyor. Yani bugün kadını gömmek için buraya getirdi ve rahip de kadının yüzünü görünce onu gömmek istemişti. Hadi sen anlat” dedi zangoca. “Lehçeyle değil Almanca konuş ama.”

“Rahip olayı çok tuhaftı” dedi zangoç. “Yerel idareye verilen raporda kadının bir kalp sorunu nedeniyle öldüğü yazılı. Kalp sorunu olduğunu biz buradan biliyorduk. Bazen kilisede bayılırdı. Uzun zaman gelmediği olurdu. Tırmanacak gücü yoktu. Rahip onun yüzünü açınca, ‘Karınız çok acı çekti mi?’ diye sordu Olz’a. ‘Hayır’ dedi Olz. ‘Eve gittiğimde yatağın üzerinde cansız yatıyordu.’

Rahip kadına bir kez daha baktı. Bu hoşuna gitmemişti.

‘Yüzü nasıl bu hale geldi?’

‘Bilmiyorum’ dedi Olz.

‘Bunu öğrensen iyi olur’ dedi rahip ve battaniyeyi tekrar örttü. Olz hiçbir şey söylemedi. Rahip ona baktı. Olz da rahibe. ‘Bilmek mi istiyorsun?’

‘Bilmek zorundayım’ dedi rahip.”

“İşte burası çok iyi” dedi hancı. “Dinle şunu. Devam et Franz.”

“‘Şey’ dedi Olz. ‘Karım öldüğünde bunu yerel idareye bildirip karımı odunluktaki büyük odunun üstüne koydum. Büyük odunu kullanmam gerektiğinde o kaskatı kesilmişti ve ben de onu duvara dayadım. Ağzı açıktı ve gece büyük odunu kesmek için odunluğa geldiğimde feneri onun vücuduna astım.’

‘Bunu neden yaptın?’ diye sordu rahip.

‘Bilmiyorum’ diye cevapladı Olz.

‘Bunu çok kez tekrar ettin mi?’

‘Gece çalışmak için odunluğa gittiğim her sefer.’

‘Bu çok yanlış bir şeydi’ dedi rahip. ‘Eşinizi seviyor muydunuz?’

‘Ja, onu severdim’ dedi Olz. ‘Çok severdim.’”

“Siz bu işten bir şey anladınız mı?” diye sordu hancı. “Karısıyla ilgili bu işi anladınız mı?”

“Duydum.”

“Yemek yesek?” dedi John.

“Sen siparişini ver” dedim. “Sizce bu doğru mu?” diye sordum hancıya.

“Tabii ki doğru” dedi adam. “Bu köylülerin hepsi hayvan.”

“Peki şimdi nereye gitti?”

“Benim arkadaşın hanında içmeye gitti, Löwen’de.”

“Benimle birlikte içmek istemedi” dedi zangoç.

“Ona eşikle ilgili durumu anlatınca benimle de içmek istemedi” dedi hancı.

“Hadi” dedi John. “Yemek yesek?”

“Tamam” dedim.

ZAMANA KARŞI YARIŞ

William Campbell Pittsburgh'dan beri bir vodvil tiyatrosuyla zamana karşı yarış içindeydi. Bisiklet yarışlarındaki zamana karşı yarışlarda bisikletçiler eşit zaman aralıklarıyla birbiri ardına çıkarlar. Çok hızlı sürerler çünkü yarış çoğunlukla çok kısa bir mesafeyle sınırlıdır ve yavaşlamaları halinde kendileriyle aynı hızı koruyan bir başka bisikletçi, başlangıçta onları eşit şekilde birbirinden ayıran arayı kapatır. Bisikletçi başkası tarafından yakalanıp geçildiği anda yarış dışı kalır ve bisikletinden inip yoldan ayrılması gerekir. Eğer bisikletçilerden hiçbiri yakalanmazsa, kazanan en fazla mesafeyi kateden olur. Zamana karşı yarışların çoğunda, eğer sadece iki bisikletçi varsa, bisikletçilerden biri 9-10 kilometre içerisinde yakalanır. Vodvil tiyatrosu da William Campbell'ı Kansas City'de yakalamıştı.

William Campbell, Pasifik kıyısına varana kadar vodvil tiyatrosundan biraz olsun önde olmayı ummuştu. Ona, önden gidip program ve tanıtım işlerini ayarlaması için, vodvil tiyatrosunun önünde ilerlediği sürece para veriyorlardı. Vodvil tiyatrosu ona yetiştiğinde Campbell yataktaydı. Vodvil grubunun yöneticisi odasına geldiğinde yataktaydı ve adam çıktıktan sonra da yatmaya devam etmesinde bir sakınca olmadığına karar verdi. Kansas City çok soğuktu ve dışarı çıkmak için hiç acelesi yoktu. Kansas City'yi sevmiyordu. Yatağın altına uzanıp bir şişe çıkardı ve bunu kafaya dikti. Midesine iyi gelmişti. Bay Turner, vodvil tiyatrosunun müdürü, onun içki teklifini reddetmişti.

William Campbell'ın Bay Turner'la görüşmesi biraz tuhaf geçmişti. Bay Turner kapıyı tıklatmıştı. Campbell da "Girin!" demişti. Bay Turner odaya girdiğinde bir sandalyenin üzerine atılmış giysiler, yatağın yanındaki bir sandalyede duran bir şişe ve yatakta tamamen çarşaflara sarınmış halde yatan birini gördü.

"Bay Campbell" dedi Bay Turner.

“Beni kovamazsınız” dedi William Campbell örtülerin altından. Örtülerin altı sıcak, beyaz ve havasıydı. “Bisikletimden indim diye beni kovamazsınız.”

“Sarhoşsun” dedi Bay Turner.

“Ah, evet” dedi William Campbell doğrudan çarşafa konuşup dokuyu dudaklarıyla hissederek.

“Sen aptalın tekisin” dedi Bay Turner. Işıkları söndürdü. Bütün gece açık kalmışlardı. Şu an saat sabahın onuydu. “Sarhoş aptalın tekisin. Bu şehre ne zaman geldin?”

“Bu şehre dün gece geldim” dedi William Campbell ağzı çarşafa gömülü halde konuşarak. Çarşafın içinden konuşmayı sevmiştir. “Hiç çarşafın içinden konuşmayı denediniz mi?”

“Komik olmaya çalışma. Çünkü değilsin.”

“Komiklik yapmıyorum. Sadece çarşafın içine konuşuyorum.”

“Çarşafın içine konuşuyorsun, tamam.”

“Artık gidebilirsiniz Bay Turner” dedi Campbell. “Artık sizin için çalışmıyorum.”

“Bunu zaten biliyorsun.”

“Çok şey biliyorum ben” dedi Campbell. Çarşafı kafasından indirip Bay Turner’a baktı. “Yeterince şey biliyorum, o yüzden de size bakma gereği duymuyorum. Ne bildiğimi duymak ister misiniz?”

“Hayır.”

“Güzel” dedi William Campbell. “Çünkü aslında hiçbir şey bildiğim yok. Yalnızca konuşuyordum.” Çarşafı tekrar yüzüne çekti. “Çarşafın altında olmayı seviyorum” dedi. Bay Turner yatağın yanında duruyordu. Koca göbekli, kel kafalı, orta yaşlı bir adamdı ve yapacak çok işi vardı. “Burada durman gerekiyor ve tedavi olman” dedi. “Eğer istiyorsan senin için ayarlarım.”

“Tedavi olmak istemiyorum” dedi William Campbell. “Tedavi tedavi olmak istemiyorum. Ben gayet mutluyum. Tüm hayatım boyunca da hep gayet mutluydum.”

“Ne kadar zamandır böylesin?”

“Ne soru ama!” William Campbell çarşafın içinden nefes alıp veriyordu.

“Ne kadar zamandır böyle küfe gibisin Billy?”

“İşimi yapmadım mı?”

“Tabii ki yaptın. Sadece ne kadar zamandır böyle küfe gibi olduğunu sordum.”

“Bilmiyorum. Ama kurduma tekrar kavuştum” dedi ve diliyle çarşafa dokundu. “Bir haftadır benimle.”

“Diyorsun.”

“Ah evet. Canım kurdum benim. Ne zaman içki içsem odadan çıkıyor. Alkole tahammülü yok. Zavallı küçük şey.” Dilini çarşafın üzerinde tekrar tekrar dolandırdı. “Çok güzel bir kurt. Hep öyleydi.” William Campbell gözlerini kapattı ve derin bir nefes aldı.

“Tedavi olman lazım Billy” dedi Bay Turner. “Keeley’i¹⁴³ çok büyütme kafanda. O kadar kötü değil.”

“Keeley” dedi William Campbell. “Londra’ya çok uzak değil.” Gözlerini sıkıca kapadı, sonra açtı ve kirpiklerini çarşafa sürttü. “Baylıyorum bu çarşafı” dedi. Dönüp Bay Turner’a baktı.

“Bakın, sarhoş olduğumu düşünüyorsunuz.”

“Sarhoşsun.”

“Hayır, değilim.”

“Sarhoşsun ve DT’ye¹⁴⁴ girmişsin.”

“Hayır.” William Campbell çarşafı kafasının etrafına doladı. “Ah sevgili çarşaf” dedi. Onun içinden hafifçe nefes alıp veriyordu. “Güzel çarşaf. Beni seviyorsun, öyle değil mi çarşaf? Hem de oda fiyatına dahil. Aynı Japonya’daki gibi. Hayır” dedi. “Dinle Billy, sevgili Sıvışan Billy. Sana bir sürprizim var. Ben sarhoş değilim. Sadece öyle görünüyorum.”

“Hayır” dedi Bay Turner.

“Şuna bir bak.” William Campbell pijamasının üstünün sağ kolunu çarşafın altından sıyrıp sonra da kolunu dışarı itirdi. “Şuna bak.” Ön kolda, bileğin hemen yukarisından dirseğe kadar, koyu

143) 1879-1965 yılları arasında Keeley Tedavisi ya da Altın Tedavi adını verdikleri yöntemle alkolizm tedavisi veren, ilk olarak ABD’nin Illinois eyaletinde kurulan, daha sonra ABD ve Avrupa genelinde 200 şube açan ticari tıbbi işletme. (ç.n.)

144) Delirium Tremens: Çok uzun süre alkol alan birinin alkolü azaltması ya da bırakması sonucunda ortaya çıkabilen, titreme, terleme, düzensiz kalp atışı, yüksek vücut ısısı gibi durumlara ve hatta kriz halinde ölüme bile götürebilen ağır hezeyan durumu. (ç.n.)

mavi renkte minik deliklerin etrafında küçük mavi halkalar vardı. Halkalar neredeyse birbirine değiyordu. “Yeni gelişme bu” dedi William Campbell. “Artık sadece arada sırada ve çok az içiyorum, o da kurdu odadan çıkarabilmek için.”

“Bunun tedavisi var” dedi ‘Sıvışan Billy’ Turner.

“Hayır” dedi William Campbell. “Hiçbir şey için tedavileri falan yok.”

“Bu şekilde pes edemezsin Billy” dedi Turner. Yatağa oturdu.

“Çarşafıma dikkat et” dedi William Campbell.

“Bu yaşta içkiyi bırakıp sırf zor duruma düştün diye vücudunu o zıkkımla dolduramazsın böyle.”

“Bu yasalara aykırı. Demek istediğin oysa yani.”

“Hayır, demek istediğim bununla savaşman ve bunu yenmen gerektiği.”

William Campbell çarşafı dudakları ve diliyle öpüp okşadı. “Sevgili çarşaf” dedi. “Bu çarşafı hem öpüp hem de aynı anda içini görebiliyorum.”

“Kes artık şu çarşaf konusunu. O zıkkıma saramazsın Billy.”

William Campbell gözlerini yumdu. Midesi hafifçe bulanmaya başlamıştı. Bu bulantının sürekli artacağını ve hiçbir rahatlama olmaksızın, sanki biri ona bir şey yapmış gibi büyüyeceğini biliyordu. İşte tam bu noktada Bay Turner’a içki teklif etmişti. Bay Turner teklifi geri çevirdi. William Campbell şişeden bir yudum aldı. Bu geçici bir tedbirdi. Bay Turner ona baktı. Bu odada gerekenden çok daha uzun kalmıştı; daha yapacak bir sürü işi vardı. Hayatının her günü uyuşturucu kullanan insanlarla birlikte geçiyor olsa da, uyuşturuculardan nefret ediyordu ve William Campbell’ı da çok severdi; onu bırakmak istemiyordu. Onun için çok üzülüyordu ve tedavi olmasının iyi gelebileceğini düşünüyordu. Kansas City’de iyi tedavi merkezleri olduğunu biliyordu. Ama gitmek zorundaydı. Ayağa kalktı.

“Dinle Billy” dedi William Campbell. “Sana bir şey söylemek istiyorum. Sana ‘Sıvışan Billy’ diyorlar. Sen sıvışıp kendini kurtarabildiğin için böyle diyorlar sana. Ben ise sadece Billy’yim. Ve bunun sebebi hayatım boyunca sıvışıp kaçmayı hiç becerememiş olmam. Ben sıvışamıyorum Billy. Bir şekilde yakalıyor beni. Ne zaman de-

nesem, yakalıyor.” Gözlerini yumdu. “Sıvışamıyorum Billy. Sıvışamamak korkunç.”

“Evet” dedi ‘Sıvışan Billy’ Turner.

“Evet ne?” dedi William Campbell ona bakarak.

“Sen bir şey söylüyordun.”

“Hayır” dedi William Campbell. “Ben bir şey söylemiyordum. Bir yanlışlık olmalı.”

“Sıvışmakla ilgili bir şey söylüyordun.”

“Hayır. Sıvışmakla ilgili olamaz. Ama dinle beni Billy, sana bir sır vereceğim. Çarşafı sakın bırakma Billy. Kadınlardan ve atlardan ve, ve...” Bir an durdu. “Kartallardan uzak dur Billy. Atları seversen at pisliğine batarsın ve kartalları seversen de kartal pisliğine batarsın.” Durdu ve başını çarşafın altına soktu.

“Gitmem gerekiyor” dedi ‘Sıvışan Billy’ Turner.

“Eğer kadınları seviyorsan, bir doz alırsın” dedi William Campbell. “Eğer atları seviyorsan...”

“Evet, bunu söylemiştin.”

“Neyi söyledim?”

“Atları ve kartalları.”

“Ah evet. Ve eğer çarşafı seviyorsan.” Çarşafın üstünde nefes aldı ve burnunu çarşafa sürttü. “Çarşafı bilmiyorum” dedi. “Bu çarşafı daha yeni sevmeye başladım.”

“Gitmek zorundayım” dedi Bay Turner. “Çok işim var.”

“Sorun değil” dedi William Campbell. “Herkes gitmek zorunda.”

“Gitsem iyi olur.”

“Tamam, git hadi.”

“İyi misin Billy?”

“Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım.”

“Ve iyisin, öyle mi?”

“İyiyim. Sen git. Birazcık yatacağım burada. Öğlen gibi de kalırım.”

Ama Bay Turner öğle vakti William Campbell’ın odasına geldiğinde William Campbell uyuyordu ve Bay Turner hayatta nelerin kıymetli olduğunu bilen adamlardan olduğu için onu uyandırmadı.

BUGÜN CUMA

Üç Romalı asker gece saat on birde içki içilen bir yerdedir. Duvar boyunca fiçılar dizilidir. Ahşap tezgâhın arkasında Yahudi bir şarap satıcısı durmaktadır. Romalı askerlerin üçü de biraz sarhoştur.

1. *Romalı Asker*– Kırmızı olanı denedin mi?

2. *Asker*– Hayır, denemedim.

1. *Asker*– Denemelisin.

2. *Asker*– Tamam George, birer tane alalım kırmızıdan.

Yahudi Şarapçı– Buyurun beyler. Eminim seveceksiniz. [*Varillerden birinden doldurduğu toprak sürahiyi tezgâha koyar.*] Küçük, güzel bir şaraptır bu.

1. *Asker*– Sen de bir tane iç. [*Bir fiçiya dayanarak duran üçüncü Romalı askere döner.*] Senin derdin ne?

3. *Romalı Asker*– Midem ağrıyor.

2. *Asker*– İyi de sadece su içtin.

1. *Asker*– Şu kırmızıyı bir deñe.

3. *Asker*– O lanet olasıca şeyi içemem. Midemi ekşitiyor.

1. *Asker*– Çok uzun zamandır buradasın.

3. *Asker*– Kahretsin, bilmiyor muyum sanki?

1. *Asker*– Hey George, bu beye midesini düzeltecek bir şey veremez misin?

Yahudi Şarapçı– Hemen hazırlıyorum.

[*Üçüncü Romalı asker, şarapçının onun için hazırladığı karışımın tadına bakar.*]

3. *Asker*– Yahu, ne koydun bunun içine? Deve boku mu?

Yahudi Şarapçı– Hepsini içip bitirin Teymenim.¹⁴⁵ Size çok iyi gelecek.

145) Özgün metinde, teğmen anlamındaki “lieutenant” muhtemelen şarap satıcısının bozuk İngilizcesini ifade etmek için “lootenant” şeklinde yazıldığı için çevirisinde bu şekilde yazılması tercih edilmiştir. Ancak İngilizcede “loo” sözcüğünün tuvalet, “tenant” sözcüğünün de kiracı anlamına geldiğini belirtmekte fayda olabilir. Oyunda pek çok sembole yer verildiğini göz önünde bulundurursak, bu kullanım da okurun yorumuna açıktır. (ç.n.)

3. Asker– Valla daha kötü hissedemezdim.

1. Asker– Bir dene bakalım. George geçen gün beni iyileştirdi.

Yahudi Şarapçı– Çok kötü durumdaydınız Teymen. Kötü bir mideye neyin iyi geleceğini bilirim ben.

[*Üçüncü Romalı asker bardaktakinin hepsini içip bitirir.*]

3. Romalı Asker– Yüce İsa. [*Yüzünü buruşturur.*]

2. Asker– Ah o yanlış alarm!

1. Asker– Ah, bilmiyorum. Bugün orada gayet iyiydi.

2. Asker– Neden çarmıhtan inmedi?

1. Asker– Çarmıhtan inmek istemedi. Bu ona göre bir şey değil.

2. Asker– Çarmıhtan inmek istemeyen bir adam göstere bana.

1. Asker– Of, lanet olsun, bu konuda hiçbir şey bilmiyorsun. Bak George’a sor. Çarmıhtan inmek istedi mi George?

Yahudi Şarapçı– Şunu söyleyeyim beyler. Orada değildim. Bu hiçbir zaman ilgi duymadığım bir konu.

2. Asker– Dinle. Ben çok gördüm onlardan–burada ve başka pek çok yerde. Bana vakit geldiğinde–yani o vakit geldiğinde–çarmıhtan inmek istemeyen birini göster, onunla birlikte yukarı çıkacağım.

1. Asker– Bence bugün orada gayet iyiydi.

3. Asker– İdare ederdi.

2. Romalı Asker– Benim neden bahsettiğim hakkında hiçbir fikriniz yok. Ben onun iyi olup olmadığından bahsetmiyorum. Demek istediğim şey, vakit geldiğinde. Onu ilk çivilemeye başladıklarında, ellerinden gelse bunu durdurmayacak bir kişi bile olmazdı.

1. Asker– Sen takip etmedin mi George?

Yahudi Şarapçı– Hayır, hiç ilgi duymadım Teymen.

1. Asker– Davranış şekli beni şaşırttı.

3. Asker– Benim hoşlanmadığım kısım şu çivileme kısmı. Anlarsın ya, epey hırpalar insanı herhalde.

2. Asker– Onları ilk havaya kaldırdıklarındaki kadar kötü olamaz. [*İki avucunu birleştirip yukarı kaldırır.*] Ağırlık binmeye başladığında. O zaman etkiliyor işte.

3. Romalı Asker– Bazılarını epey kötü etkiledi.

1. Asker– Görmedim mi sanki? Bir sürü gördüm. Diyorum işte, orada gayet iyiydi bugün.

2. Asker– Biraz daha şaraba ne dersiniz?

[Şarap satıcısı hevesle bakar. Üçüncü Romalı asker başı aşağı eğik şekilde oturmakta ve pek de iyi görünmemektedir.]

3. Asker– Ben başka istemiyorum.

2. Asker– Sadece iki tane George.

[Şarapçı bir sürahi şarap koyar, sonuncusundan daha küçük bir sürahidir bu. Ahşap tezgâhta öne doğru eğilir.]

1. Romalı Asker– Onun kızı gördün mü?

2. Asker– Hemen yanında durmuyor muydum?

1. Asker– Hoş bir kız.

2. Asker– Ben ondan daha önce tanıyordum o kızı. [Şarapçıya göz kırpar.]

1. Asker– Kasabada görürdüm eskiden.

2. Asker– Hep bir sürü ıvır zıvırı vardı. Kızın kendisine iyi şans getirmedeği kesin.

1. Asker– Ah, adam şanssız. Ama bugün orada gayet iyi göründü bana.

2. Asker– Yanındaki o güruha ne oldu?

1. Asker– Onlar gözden kayboldu. Yalnızca kadınlar destek verdi.

2. Romalı Asker– Epey ödlele bir kalabalıktı. Onun yukarı çıktığını görünce her şeyden vazgeçtiler.

1. Asker– Kadınlar iyi durdu.

2. Asker– Evet , iyi durdular.

1. Romalı Asker– Eski mızrağı ona nasıl geçirdiğimi gördün mü?

2. Romalı Asker– Bir gün bunu yaparken başın belaya girecek.

1. Asker– En azından bunu yapabildim onun için. Sana söylüyorum, bugün orada gayet iyi göründü bana.

Yahudi Şarapçı– Beyler, kapatmam gerekiyor, biliyorsunuz.

1. Romalı Asker– Birer tane daha alacağız.

2. Romalı Asker– Ne gerek var? Bu zıkkım seni bir yere götürmüyor. Hadi gidelim.

1. Asker– Sadece birer tane daha.

3. Romalı Asker– [*Yaslandığı fıçıdan kalkarak*] Hayır, hadi. Gidelim. Bok gibi hissediyorum bu gece.

1. Asker– Sadece bir tane.

2. Asker– Hayır, hadi. Gidiyoruz. İyi geceler George. Bizim hesaba yaz.

Yahudi Şarapçı– İyi geceler beyler. [*Biraz endişeli görünmektedir.*] Borcun birazını bari ödeyemez misiniz Teymen?

2. Romalı Asker– Tanrı aşkına George! Maaş günü çarşamba.

Yahudi Şarapçı– Sorun değil Teymen. İyi geceler beyler.

[*Üç Romalı asker kapıdan geçip sokağa çıkarlar.*]

[*Sokakta.*]

2. Romalı Asker– George da diğer hepsi gibi Yahudi.

1. Romalı Asker– Ah, George iyi bir adam.

2. Asker– Bugün de herkes iyi adam sana göre.

3. Romalı Asker– Hadi kışlaya gidelim. Berbat hissediyorum bu gece.

2. Asker– Fazla zamandır buradasın.

3. Romalı Asker– Yok, sadece ondan değil. Berbat hissediyorum.

2. Asker– Fazla zamandır buradasın. Hepsi bu.

PERDE

SIRADAN BİR HİKÂYE

Bir portakal yedi çekirdeklerini yavaşça tükürerek. Dışarıda kar yağmura dönüyordu. İçeride, elektrikli soba hiç ısıtmıyor gibiydi, o da yazı masasından kalkıp sobanın üstüne oturdu. Nasıl da iyi gelmişti! Hayat buydu işte nihayetinde.

Uzanıp bir portakal daha aldı. Uzaklarda, Paris'te Mascart, Danny Frush çatlağını ikinci raundda devirmişti. Daha uzaklarda, Mezopotamya'da, yere 6.5 metre kalınlığında kar düşmüştü. En uzakta, dünyanın öbür ucundaki Avustralya'da, İngiliz kriketçiler kalelerini keskinleştiriyorlardı. Romantizm *buydu*.

Sanat ve edebiyat dünyasının hamileri *The Forum*'u keşfetmişler, diye okudu. Düşünen azınlığın rehberi, filozofu ve dostu. Ödüllü kısa öyküler – bunların yazarları yarının çok satanlarını mı yazacaktı?

Bu sıcacık, gösterişsiz Amerikan öykülerini seveceksiniz, büyük çiftliklerden, kalabalık apartmanlar ya da rahat evlerden alınma gerçek hayat kırıntıları ve hepsinde de gizliden gizliye, sağlıklı bir mizah.

Bunları okumalıyım, diye düşündü adam.

Okumaya devam etti. Çocuklarımızın çocukları – ne olmuştu onlara? Kim? Bize güneşin altında daha çok yer açmanın yeni yolları bulunmalı. Bu savaşla mı olacak yoksa barışçıl yöntemlerle de yapılabilir mi?

Yoksa hepimizin Kanada'ya mı yerleşmesi gerekecek?

Peki ya en derin inançlarımız? Bilim onları yıkacak mı? Medeniyetimiz – eski düzenlerin aşağısında mı kalacak?

Ve bu arada uzaklarda, Yucatan'ın sıırıslıklam vahşi ormanlarında kauçukları kesenler baltalarını ağaçlara vurduğunda çıkan ses.

İriyari adamlar mı istiyorsunuz – yoksa kültürlü olmalarını mı tercih ederiz? Joyce'u ele alalım. Ya da Başkan Coolidge'i. Üniver-

site öğrencilerimiz hangi yıldızı örnek almalı kendine? Jack Britton var mesela. Doktor Henry Van Dyke var. Bu ikisini uzlaştırmamız mümkün mü? Genç Stribling olayını düşünelim örneğin.

Peki ya kendi sondajlarını yapmak zorunda kalan kız çocuklarımız? Nancy Hawthorne hayat denizinde kendi sondajlarını yapmak zorunda. Cesur ve mantıklı bir şekilde yüzleşiyor on sekiz yaşındaki her kızı bulan sorunlarla.

Olağanüstü bir broşürdü.

On sekiz yaşında bir genç kız mısınız? Jeanne D'Arc'ı ele alalım. Bernard Shaw'u alalım. Betsy Ross'u alalım.

Bunların hepsini 1925 yılı içinde düşünün – Püriten tarihinde hiç müstehcen bir sayfa var mıydı? Pocahontas'ın iki yüzü mü vardı? Dördüncü bir boyuta sahip miydi?

Modern tablolar –ve şiir– sanat mıdır? Evet ve hayır. Picasso mesela.

Orospuların etik kuralları var mıdır? Zihninizi bir maceraya yollayın.

Her yerde Romantizm var. *Forum* yazarları meselenin özüne iniyorlar, mizah gücüne ve ince bir zekâyâ sahipler. Ama kurnazlık etmeye çalışmıyorlar ve asla uzun soluklu olamıyorlar.

Aklın dolu dolu hayatını yaşayın, yeni fikirlerden keyif alın, sıradışının romantikliği mest etsin sizi. Broşürü bıraktı elinden.

Ve bu arada, Manuel Garcia Maera Triana'daki evinin karartılmış odasında bir yatakta, akciğerlerine yerleştirilmiş birer tüple öylece yatıyor ve zatürreeden boğuluyordu. Endülüs'teki bütün gazeteler, birkaç gündür beklenmekte olan ölümüne ilişkin özel ekler vermişlerdi. Erkekler ve oğlan çocukları onu hatırlayabilmek için tam boy renkli fotoğraflarını çekmişler ve basılan resimlere bakıp onun hafızalarındaki halini yitirmişlerdi. Boğa güreşçileri o öldü diye epey rahatlamışlardı çünkü onların arenada yalnızca arasına yapabildikleri şeyleri o her daim yapabiliirdi. Yağmurun altında tabutunun arkasından yürüdüler hep birlikte ve onu Joselito'nun mezarının yanına gömdükleri mezarlığa kadar yüz kırk yedi boğa güreşçisi eşlik etti ona. Cenazeden sonra yağmurdan kaçıp kafelere oturdu ve Maera'nın renkli fotoğrafları pek çok kişi tarafından satın alındı ve kıvrılıp ceplere konuldu.

UYKUYU BEKLERKEN

O gece odanın zemininde uzandık ve ben ipekböceklerinin yaprakları kemirirken çıkardıkları sesi dinledim. İpekböcekleri dut ağacı yapraklarıyla besleniyordu ve bütün gece onların yemesini ve yaprakların düşme sesini duyabilirdiniz. Ben uyumak istemiyordum çünkü uzunca bir zamandır, karanlıkta gözlerimi kapatıp kendimi bırakmam halinde ruhumun bedenimi terk edeceğini bilerek yaşıyordum. Epey bir zamandır, bir gece ruhumun ani bir patlamayla içimden çıkıp benden uzaklaştığını ve sonra tekrar geldiğini hissettiğimden beri, bu durumdaydım. Bunu aklıma getirmemeye çalışıyordum ama o günden sonra geceleri, tam uykuya dalmak üzere olduğum anda beni terk etmeye başlamıştı ve ancak çok çabalarsam buna engel olabiliyordum. Yani, her ne kadar gerçekten dışarı çıkmayacağından artık emin olsam da, o zaman, o yaz, bu deneyi yapmaya pek hevesli değildim.

Uyanık halde yatarken kendimi oyalamak için değişik yöntemler bulmuştum. Küçük bir çocukken balık tutmaya gittiğim, alabalıkların olduğu dereyi düşünür, zihnimde dereyi boydan boya araştırır, tüm ağaç gövdelerinin altına, kıyıdaki kıvrımların aralarına, derin çukurlara, sığ ve berrak kısımlara bakar, alabalıkları bazen yakalar bazen de kaçırdım. Öğlen olunca yemek için avlanmaya ara verir, bazen derenin üzerindeki bir ağaç gövdesinin bazen de bir ağacın altında kıyının yüksek olduğu bir yere oturur ve her zaman çok yavaş bir şekilde yiyip altımdan akıp giden suyu izlerdim. Genelde olta yemim yetmezdi çünkü başta yanıma bir tütün kutusu içinde sadece on solucan alırdım. Hepsini kullandığım zaman yenilerini bulmam gerekirdi ve bazen nehrin kıyısındaki toprağı kazmak çok zor olurdu. Sedir ağaçları güneşin gelmesini engellediği için buralarda çimen büyümez, yalnızca çıplak, rutubetli toprak olurdu ve ben de çoğunlukla solucan falan bulamazdım. Yine de bir tür yem bulmayı başarırdım her zaman; ama bir keresinde bataklıkta hiçbir şey bulamayıp yakaladığım alabalıklardan birini kesip yem olarak kullanmak zorunda kalmıştım.

Bazen bataklıkli çayirlarda, çimlerin arasinda ya da eğreltiot-larının altında bulduğum böcekleri kullanırdım. Çimen saplarına benzeyen bacakları olan böcekler ve kınkanatlılar, çürümüş kütük-lerin içinde yaşayan kurtçuklar, kancanın üzerinde durmayan kal-kık kahverengi kafaları olan ve soğuk suya girince içleri boşalan beyaz kurtçuklar ve kütüğü kaldırır kaldırmaz toprağın içine ka-yıp giden solucanlara rastladığım ağaç gövdelerinin altında kene-ler olurdu. Bir keresinde yaşlı bir kütüğün altında bulduğum bir semenderi kullanmıştım. Semender minicik, düzgün ve kıvraktı ve çok hoş bir rengi vardı. Kancaya tutunmaya çalışan ufacık ayakları vardı ve o tek seferden sonra, sık sık rastlamama rağmen, bir daha asla yem olarak semender kullanmadım. Kancaya takılınca yaptık-ları hareketler yüzünden cırcırböceklerini de kullanmadım.

Nehir bazen açık bir otlağın içinden geçerdi ve ben de ku-rumuş çimenlerin arasında çekirge yakalayıp bunları yem olarak kullanırdım. Bazen de yakaladığım çekirgeleri dereye atıp suyun üzerinde gitmelerini, akıntıyla birlikte yüzmelerini, akıntı onları sürükledikçe yüzeyde daireler çizmelerini ve bir alabalığın sıçra-masıyla birlikte yok olmalarını izlerdim. Bazen bir gecede dört ya da beş farklı dereye balık tutardım. Toplandıkları yere mümkün olan en yakın yerden başlayıp akıntıyı takip eder ve ırmağın aşağısı-na doğru avlanmaya devam ederdim. İşimi fazla hızlı bitirdiysem ve zaman geçmek bilmiyorsa, göle boşaldığı yerden başlayıp akıntıdan yukarı ilerleyerek bütün dereyi baştan tarar, aşağı doğru gelirken kaçırdığım tüm alabalıkları yakalamaya çalışırdım. Bazı geceler de hayali dereler yaratırdım. Bunlardan bazıları epey heyecan verici olurdu; sanki uyanıkken rüya görüyormuşum gibi. Bu derelerden kimini hâlâ hatırlıyorum ve onlarda balık tuttuğumu düşünüyorum ve gerçekten var olduğunu bildiğim derelerle karışıyorlar. Hepsine isim vermişim ve bazen trenle gidiyor, bazen de varmak için kilo-metrelerce yürüyordum.

Ama bazı geceler balık tutamıyordum. Öyle gecelerde gözü-me uyku girmezdi ve tekrar tekrar dua eder, o güne kadar tanıdı-ğım herkesi dualarıma dahil etmeye çalışırdım. Bu epey vakit alırdı çünkü hayatınız boyunca tanıdığınız tüm insanları hatırlamaya ça-lışır ve hatırladığınız ilk anınıza kadar gitmeye çalışırsanız –ki bu benim için, doğduğum, annemle babamın teneke bir kutu içindeki

düğün pastasının çatı kirişlerinin birinden sarktığı evin çatı katı ve bu çatı katında, babamın küçük bir çocukken toplayıp alkolle dolu kavanozların içinde sakladığı bir sürü yılan ve başka şey, kavanozun dibine çöken alkol nedeniyle omurgaları açığa çıkan, beyazlaşmış birtakım yılanlar ve başka şeyler anlamına geliyor– yani eğer bu kadar gerilere giderseniz, hayli çok insan gelir aklınıza. Hepsi için dua edecek olursanız, her biri için bir Hail Mary¹⁴⁶ bir de Our Father¹⁴⁷ duası okumaya kalksanız, bu epey vakit alır ve nihayet gün ağarır ve işte o zaman, eğer gün ışığında uyuyabileceğiniz bir yerdeyseniz, uykuya dalabilirsiniz artık.

Böyle gecelerde, savaşa gitmeden hemen önceki dönemle başlayıp oradan oraya atlayarak hayatım boyunca başıma gelen her şeyi hatırlamaya çalışırdım. Sonra fark ettim ki ancak büyükbabamın evindeki o çatı katına kadar gidebiliyorum. Böylece ben de oradan başlar ve bu şekilde tekrar hatırlardım, ta ki savaşa gelene kadar.

Büyükbabam öldükten sonra o evden taşındığımızı ve annemin planlayıp inşa ettiği yeni bir eve geçtiğimizi hatırladım. Yeni eve götürülmeyecek olan pek çok şey arka bahçede yakıldı. Çatı katındaki o kavanozların da ateşe atıldığını, ısının etkisiyle nasıl patladıklarını ve alkolün alevleri nasıl coşturduğunu hatırlıyorum. Arka bahçedeki ateşin içinde yanan yılanları hatırlıyorum. Ama hatırladıklarımın arasında hiç insan yoktu, hep nesneler. Hatta eşyaları kimin yaktığını bile hatırlayamıyordum. Sonra insanları hatırlamaya başladığım noktaya kadar gelir, durur ve onlar için dua etmeye başladım.

Yeni evle ilgili olarak da annemin nasıl sürekli bir şeyleri temizleyip ayıkladığını hatırlıyorum. Bir keresinde, babam bir av gezisindeyken, bodrumda derinlemesine bir temizliğe girişmiş ve orada olmaması gereken her şeyi yakmıştı. Babam eve dönüp tek bir atın çektiği arabasından inip hayvanı bağladığında, ateş evin yanındaki yolda yanmaya devam ediyordu. Onu karşılamak için dışarı çıktım. Av tüfeğini bana verip ateşe baktı. “Bu da ne böyle?” diye sordu.

“Bugün bodrumu temizledim hayatım” diye seslendi annem verandadan. Orada gülümseyerek durmuş, babamı karşılamayı

146) Katoliklerin, Hz. İsa’nın annesi Hz. Meryem’e atfettikleri özel bir dua. (ç.n.)

147) Hz. İsa’nın havarilerine öğrettiği en önemli dua. (ç.n.)

bekliyordu. Babam ateşe bakıp bir şeye tekme attı. Sonra eğilip küllerin arasından bir şey aldı. “Bir tırmık getir Nick” dedi bana. Bodruma gidip bir tırmık getirdim ve babam çok dikkatli bir şekilde küllerin içini taradı. Taş baltalar, deri yüzme için kullanılan taştan bıçaklar, ok ucu yapmakta kullanılan birtakım araçlar, çanak çömlek parçaları ve bir sürü ok ucu çıkardı. Hepsini de ateş yüzünden kararıp dağılmıştı. Babam hepsini tırmıkla dikkatlice çekip çıkardı ve yolun yanındaki çimlerin üzerine yaydı. Deri kılıfındaki tüfeği ve av çantaları at arabasından indiğinde bıraktığı yerde, çimin üzerinde duruyordu hâlâ.

“Tüfeği ve çantaları eve götür ve bana kâğıt getir Nick” dedi. Annem eve girmişti. Epey ağır olan ve bacaklarıma çarpıp duran tüfekte iki av çantasını yüklenip eve yöneldim. “Tek tek taşı” dedi babam. “Bir seferde hepsini birden almaya çalışma.” Çantaları yere bırakıp tüfeği eve bıraktım ve babamın ofisindeki yığının içinden bir gazete alıp babama götürdüm. Babam önce kırılıp kararmış tüm taş araç gereci gazetenin üzerine yaydı, sonra da hepsini sardı. “En iyi ok uçları paramparça olmuş” dedi. O elindeki paketle eve girerken ben dışarıda, yerde duran iki av çantasının yanında bekledim. Bir süre sonra onları da götürdüm. Bu olayda iki kişi vardı ve ben ikisi için de dua ettim.

Ama bazı geceler dualarımı bile hatırlayamadığım oluyordu. “Yeryüzünde ve cennette...” kısmına kadar geliyor, sonra en başa dönüyor ve bir türlü sonraki bölüme geçemiyordum. Sonra hatırlayamadığımı kabul edip o gece dua etmekten vazgeçmem ve başka bir şeyler denemem gerekiyordu. Böylece, kimi geceler dünyadaki tüm hayvanları isimleriyle birlikte aklıma getirmeye çalışırdım; sonra kuşları, sonra balıkları ve daha sonra ülkelerle şehirleri ve yemek türlerini, Chicago’nun hatırlayabildiğim tüm sokaklarını. Ve artık hiçbir şey hatırlayamaz hale geldiğimde sadece durup dinlerdim. Kulak kabartıp de hiçbir şey duymadığım bir gece hatırlamıyorum. Eğer ışığım varsa uyumaktan korkmazdım çünkü biliyordum ki ruhum beni yalnızca karanlıkta terk edip gidebilirdi. Ve tabii ki bu yüzden çoğu gece ışık olan bir yerlerde olurdum ve hemen uykuya daldırdım çünkü hemen her zaman yorgun ve çok uykulu olurdum. Ve eminim ki pek çok kez farkına bile varmadan uyuyakalmışım –ama bu asla bilinçli bir şekilde olmadı– ve bu

gece de ipekböceklerini dinledim. Geceleri ipekböceklerinin yaparak kemirme sesini çok net bir şekilde duyabilirsiniz ve ben de gözlerim açık halde öylece yatıp onları dinledim.

Odada benden başka sadece bir kişi daha vardı ve o da uyanıktı. Uzunca bir süre onun uyanık oluşunu dinledim. O benim kadar sessiz yatmayı beceremiyordu; belki de uyanık olma konusunda benim kadar deneyimli değildi. Samanların üzerine yayılmış battaniyelerde yatıyorduk ve o ne zaman hareket etse samanlardan ses çıkıyordu; ama ipekböcekleri yaptığımız hiçbir sestten korkmuyor ve durmadan yiyorlardı. Dışarıdaki taburların yedi kilometre dışında gecenin sesleri yankılanıyordu ama bunlar karanlıktaki odanın içinde çıkan küçük seslerden farklıydı. Odadaki diğer adam sessizce yatmayı denedi. Sonra yine hareket etti. Uyanık olduğumu anlasın diye ben de kımıldandım. On yıl Chicago'da yaşamıştı. 1914'te ailesini ziyaret etmek için geldiğinde askere almışlardı onu ve sonra da İngilizce bildiği için emir eri olarak benim yanıma vermişlerdi. Kulak kabarttığını duyunca battaniyelerin arasında tekrar kıpırdandım.

“Uyuyamıyor musunuz Senyör Tenente?” diye sordu.

“Hayır.”

“Ben de.”

“Sorun nedir?”

“Bilmiyorum. Uyuyamıyorum.”

“İyi misin?”

“Evet evet, iyiyim. Sadece uyuyamıyorum.”

“Biraz konuşmak ister misin?” diye sordum.

“Tabii, olur. Bu lanet olası yerde ne hakkında konuşabiliriz ki?”

“Burası oldukça iyi bir yer sayılır.”

“Elbette” dedi. “Gayet iyi.”

“Bana Chicago’yu anlat” dedim.

“Ah” dedi. “Anlatmıştım ya hepsini.”

“Nasıl evlendiğini anlat.”

“Onu da anlatmıştım.”

“Pazartesi günü gelen mektup... ondan mıydı?”

“Evet, tabii. Bana sürekli yazıyor. Oradan iyi para kazanıyor.”

“Geri döndüğünde güzel bir eviniz olacak.”

“Kesinlikle. Orayı iyi idare ediyor. Bir sürü para kazanıyor.”

“Sence konuşmamız onları uyandırmaz mı?” diye sordum.

“Hayır. Duyamazlar. Ne de olsa domuz gibi uyuyorlar. Ben öyle değilim” dedi. “Gerginim.”

“Yavaş konuş” dedim. “Sigara ister misin?”

Karanlıkta ustalıkla içtik sigaralarımızı.

“Siz pek fazla sigara içmiyorsunuz Senyör Tenente.”

“Hayır. Bıraktım sayılır.”

“Eh” dedi, “hiçbir faydası yok ve sanırım siz de sırf özlememek için arada içiyorsunuz. Çıkan dumanı göremediği için sigara içmeyen kör adamı duymuş muydun hiç?”

“Buna inanmam.”

“Bence de deli saçması” dedi. “Bir yerlerde duymuştum işte. Bilirsiniz insanın kulağına çalınıyor böyle şeyler.”

İkimiz de sustuk ve ipekböceklerini dinledik.

“Şu kahrolası ipekböceklerini duyuyor musunuz?” diye sordu. “Çiğneme seslerini duyabiliyor insan.”

“Komik” dedim.

“Söylesenize Senyör Tenente, sizi uyutmayan bir mesele mi var? Hiç uyuduğunuzu görmüyorum. Sizin yanınıza geldiğim günden beri geceler boyunca uyumadınız.”

“Bilmiyorum John” dedim. “Geçen yıl baharın başında epey kötüleştim ve geceleri rahatsız ediyor.”

“Aynı benim gibi” dedi. “Bu savaşa hiç katılmamalıydım. O kadar gerginim ki.”

“Belki geçer.”

“Söylesenize Senyör Tenente, siz bu savaşa neden katıldınız?”

“Bilmiyorum John. O zamanlar istiyordum bunu.”

“İstiyordunuz” dedi. “Bu berbat bir sebep.”

“Sesimizi yükseltmemeliyiz” dedim.

“Domuz gibi uyuyorlar” dedi. “İngilizce de anlamıyorlar zaten. Hiçbir bok bildikleri yok. Savaş bitip de Birleşik Devletler’e döndüğümüzde ne yapacaksınız?”

“Bir gazetede iş bulacağım.”

“Chicago’da mı?”

“Belki.”

“Şu Brisbane denen adamı okuyor musun hiç? Eşim onun yazılarını kesip yolluyor bana.”

“Elbette.”

“Onunla tanıştın mı?”

“Hayır ama görmüştüm.”

“O adamla tanışmak istiyorum. İyi bir yazar. Eşim İngilizce okuyamıyor ama aynı ben evdeyken olduğu gibi gazeteyi alıyor, baş makaleleri ve spor sayfasını kesip bana yolluyor.”

“Çocukların nasıl?”

“İyiler. Kızlardan biri dördüncü sınıfa gidiyor. Biliyorsunuz Senyör Tenente, çocuklarım olmasaydı şu an sizin emir eriniz olmazdım. Beni sürekli taburda tutarlardı.”

“İyi ki çocukların var.”

“Bence de. Hepsi de iyi çocuklar ama ben oğlan istiyorum. Üç kız, hiç oğlan yok. Ne itibar ama.”

“Uyumaya çalışsana.”

“Hayır, şimdi uyuyamam. Cin gibiyim Senyör Tenente. Ama sizin uyumamanız konusunda endişeliyim.”

“Hallolur John.”

“Sizin gibi genç bir adamın uyumaması...”

“Düzelirim. Sadece biraz zaman alıyor.”

“Düzelmelisiniz de zaten. Uyumadan nasıl yaşar insan? Sizi endişelendiren bir şey mi var? Aklınıza takılan bir şey?”

“Hayır John, sanmıyorum.”

“Sizin evlenmeniz lazım Senyör Tenente. O zaman endişelenmeyi bırakırdınız.”

“Bilemiyorum.”

“Evlenmeniz lazım. Neden kendinize çok parası olan güzel bir İtalyan kızı bulmuyorsunuz? İstedığınız herkesi elde edebilirsiniz. Gençsiniz, bir sürü güzel madalyanız var, iyi de görünüyorsunuz. Birkaç kez yaralanmışsınız da üstelik.”

“Dillerini yeterince iyi konuşamıyorum.”

“Gayet iyi konuşuyorsunuz. Boş verin gitsin dili. Onlarla konuşmanız gerekmiyor. Evlenmeniz gerekiyor.”

“Bunu düşüneneğim.”

“Tanıdığınız kızlar var, öyle değil mi?”

“Elbette.”

“Eh, en çok parası olanla evlenin işte. Buralardaki kızlar yetiştirilme tarzları nedeniyle iyi eş olurlar.”

“Bunu düşüneneceğim.”

“Düşünmeyin Senyör Tenente. Yapın.”

“Peki.”

“Bir erkeğin evlenmesi şart. Asla pişman olmazsınız. Her erkeğin evlenmesi gerekir.”

“Tamam” dedim. “Haydi biraz uyumaya çalışalım.”

“Peki, Senyör Tenente. Tekrar deneyeyim. Ama söylediklerimi unutmayın.”

“Unutmam” dedim. “Şimdi biraz uyuyalım John.”

“Tamam” dedi. “Umarım uyuyabilirsiniz Senyör Tenente.”

Samanların üstündeki battaniyelerin içinde döndüğünü duydum; sonra ses kesildi. Düzenli nefes alıp verişlerini duyabiliyordum. Horlamaya başladı. Uzunca bir süre horlamasını dinledim ve sonra vazgeçip ipekböceklerinin yeme seslerini dinlemeye başladım. Yaprakları düşürüp hiç durmadan yiyorlardı. Artık düşünecek yeni bir şeyim vardı ve karanlıkta gözlerim açık halde uzanıp o güne kadar tanıdığım bütün kızları ve nasıl birer eş olacaklarını düşündüm. Bu üzerine düşünmek için ilginç bir konuydu ve bir süreliğine bana alabalıkları tamamen unutturdu ve dualarıma da engel oldu. Ama nihayetinde balık tutmaya geri döndüm çünkü fark ettim ki tüm dereleri hatırlayabiliyordum ve aklıma hep onlarla ilgili yeni bir şey geliyordu. Kızlarsa, bir süre haklarında düşündükten sonra bulanıklaştı ve onları aklıma getirememeye başladım; sonra da hepsi bulanıklaşıp birbirlerinin aynısı oldular ve neredeyse tamamen vazgeçtim onları düşünmekten. Ama dualarıma devam ettim ve geceleri John için çok sık dua ettim ve onun içinde olduğu grup ekim taarruzundan önce cephe hizmetinden alındı. Orada olmadığına sevindim çünkü benim için büyük bir endişe kaynağı olacaktı. Aylar sonra Milano’daki hastanede ziyaretime geldi ve hâlâ evlenmemiş olmam karşısında büyük hayal kırıklığına uğradı ve biliyorum ki şu âna kadar hâlâ evlenmediğimi bilse yine çok üzülürdü. Amerika’ya geri dönüyordu ve evlilik konusunda söylediklerinden çok emindi. Bunun her şeyi yoluna sokacağını düşünüyordu.

FIRTINA SONRASI

Ortada bir mesele falan yoktu, meyve kokteyli yapmakla ilgili bir şeyler sadece, sonra kavga etmeye başladık. Benim ayağım kaydı ve o da beni devirip göğsümün üstüne dizleriyle bastırdı ve sanki öldürmeye çalışıyormuş gibi iki eliyle birden boğazımı sıktı ve tüm bunlar olurken ben ondan kurtulmak için cebimden bıçağımı çıkar-maya çalışıyordum. Herkes de onu tepemden indiremeyecek kadar sarhoştı. Boğazımı sıkıyor, başımı yere vuruyordu ve tam o sırada bıçağı çıkarıp açtım; ve kolunu boydan boya geçen kası kestim ve bu sayede bıraktı beni. İstese de tutamazdı artık. Sonra yuvarlanıp koluna yapıştı ve ağlamaya başladı. Dedim ki:

“Ne bok yemeye beni boğmaya çalışıyorsun ki?”

Onu öldürebilirdim. Bir hafta yutkunamadım. Boğazımı ciddi şekilde incitmişti.

Sonra oradan çıktım; yanında bir sürü başka insan da vardı ve bazıları arkamdan geldi; ben de bir U çizip rıhtımların olduğu yere indim ve bir adamla karşılaştım. Birisinin sokakta bir adamı öldürdüğünü söyledi. Ben de, “Kim öldürdü?” diye sordum ve adam da, “Kimin öldürdüğünü bilmiyorum ama bildiğin öldü adam” dedi. Hava karanlıktı, sokak su içindeydi, hiç ışık yoktu, camlar kırılmış-tı ve kasabadaki teknelerin hepsi çıkmış, ağaçlar devrilmiş ve her şey uçmuştu. Bir sandala atlayıp açıldım ve Mango Key'deki tek-nemi buldum. İyi durumdaydı ama suyla dolmuştu. Suyu kovalarla ve pompalarla boşalttım. Ay gökyüzünde belirmişti ama çok bulut vardı ve hava hâlâ epey sertti. Tekneyi indirdim; gün doğduğunda Eastern Harbor açıklarındaydım.

Arkadaş, o ne fırtınaydı öyle. Çıkan ilk tekne benimkiydi ve inanın bana suyu daha önce hiç böyle görmemişsinizdir. Bir sodalı su fıçısı kadar beyazdı ve Eastern Harbor'dan Sou'west Key'e gider-ken kıyıyı göremiyordunuz. Sahilin ortasında kocaman bir kanal oluşmuştu. Ağaçlar ve diğer her şey uçmuştu, sahilin ortasından bir kanal geçiyordu ve suyun tamamı ve üzerindeki her şey tebeşir

kadar beyazdı; dallar, bütün bütün ağaçlar ve ölü kuşlar hep suyun üstünde yüzüyordu. Adacıkların içinde dünyanın tüm pelikanları ve her türden kuş uçuyordu. Fırtınanın yaklaştığını hissettiklerinde oraya çekilmiş olmalıydı.

Bir gün Sou'west Key'de kaldım ve arkamdan gelen kimse olmadı. Çıkan ilk tekne benimkiydi ve suyun üstünde yüzen bir seren gördüğümde bunun bir gemi enkazına ait olması gerektiğini düşünüp aramaya başladım. Buldum da. Üç direkli bir guletti bu ve suyun dışında yalnızca serenlerinden kopan parçaları görebiliyordum. Epey derindeydi ve ondan hiçbir şey kurtaramadım. Ben de başka şeyler aramaya devam ettim. Hepsine ilk ulaşan ben oluyordum ve her ne varsa almam gerektiğini biliyordum. Üç direkli guleti bıraktığım sahil kordonlarının üzerinden geçtim ama hiçbir şey bulamadım ve çok uzun yol katettim. Hareketli kumların oraya kadar gittim ama yine hiçbir şey bulamayıp devam ettim. Sonra Rebecca deniz fenerini ve bir şeyin üstünde uçuşan türlü türlü kuş gördüm ve ne yaptıklarını görebilmek için onlara doğru gittim. Kuşlardan meydana gelen bir buluttu sanki.

Suyun üstüne çıkmış serene benzer bir şey gördüm ve yaklaştığımda kuşların hepsi havalanıp etrafımı sardı. Bu bölgede su berraktı ve seren gibi bir şey suyun hemen dışına çıkmıştı. Yaklaştığımda suyun altının upuzun bir gölge gibi karanlık olduğunu görüp tam üzerine gittim ve onu gördüm: suyun altında bir yolcu gemisi vardı; koca bir dünya gibi, tamamı suyun altında, öylece uzanıyordu. Tekneyle üzerinde gezindim. Yan yatmıştı ve kış kısmı suyun derinliklerindeydi. Lombarların hepsi sımsıkı kapalıydı ve camın suda ve geminin gövdesinde nasıl parladığını görebiliyordum; hayatımda gördüğüm en büyük gemi aşağıda öylece yatıyordu ve ben onun uzunluğu boyunca ilerleyip demir attım, güverteadaki sandalı suya indirdim ve etrafımda uçuşan kuşlarla birlikte kürek çekmeye başladım.

Sünger avında kullandığımız bir su camı vardı ve elim öyle bir titriyordu ki onu neredeyse düşürüyordum. Gemi boyunca uzanan lombarların hepsi sıkı sıkı kapalıydı ama diplerde bir yerde açık bir yer olmalıydı çünkü sürekli su yüzeyine çıkan parçalar vardı. Ne olduklarını anlamak güçtü. Öylesine parçalar. Kuşlar bunların pe-

şindeydi demek. Hayatınızda bu kadar kuşu bir arada görmemişsinizdir. Her yanımdaydılar ve çılgınlar gibi bağrışıyorlardı.

Her şeyi açık ve net bir şekilde görebiliyordum. Dönmüş olduğunu görebiliyordum ve suyun altında uzunluğu iki kilometreye yakınmış gibi görünüyordu. Belirgin, beyaz bir kum seddinin üzerinde uzanıyordu ve sereni bir tür pruva direği veya palanga takımı gibi çıkmıştı sudan. Pruvası çok aşağılarda değildi. Pruvanın üzerinde yazılı olan isminin üzerinde ayakta durabiliyordum ve başım tam suyun üzerinde kalıyordu. Ama en yakın lombar 3.5 metre kadar aşağıdaydı. Direkle ancak uzanabiliyordum ve camı onunla kırmaya çalıştım ama olmadı. Fazla sağlam bir camdı. Böylece sandalla tekneye geri gidip bir İngiliz anahtarı aldım, onu direğin ucuna bağladım ama yine kıramadım. Orada durmuş camın içine, içindeki her şeyle orada öylece yatan gemiye bakıyordum; üstelik ona ilk ulaşan bendim ama içine giremiyordum. İçinde beş milyon dolar değerinde eşya olmalıydı.

İçinde ne çok değerli şey olduğunu düşününce titredim. En yakın lombardan içeri baktığımda bir şey görüyordum ama su camının içinden bakınca ne olduğunu anlayamıyordum. Direkle de bir şey becerememiştim; o yüzden kıyafetlerimi çıkarıp ayağa kalktım, birkaç derin nefes aldım ve elimde İngiliz anahtarıyla kış tarafından suya dalıp aşağı doğru yüzdüm. Bir saniyeliğine lombarın kenarına tutunabildiğimde içeriyi gördüm; içeride saçları suda uçuşan bir kadın vardı. Onun suda süzüldüğünü net bir şekilde görebiliyordum ve İngiliz anahtarıyla cama iki kez sertçe vurdum. Sesin kulaklarımda çınladığını duyabiliyordum ama cam kırılmıyordu ve yukarı çıkmak zorunda kaldım.

Sandala tutundum, nefesimin düzelmesini bekledim, sonra tekrar yukarı çıkıp birkaç nefes aldıktan sonra yine daldım. Aşağı yüzüp parmaklarımla lombarın kenarından tuttum ve yapabildiğim en sert şekilde İngiliz anahtarıyla cama vurdum. Camdan baktığımda suda süzülen kadını görebiliyordum. Saçları başına yakın bir şekilde bağlanmıştı ve suda dalgalanıyordu. Ellerinden birinde bir yüzük olduğunu görebiliyordum. Lombara çok yakındı ve ben cama iki kez vurmama rağmen onu çatlatamadım bile. Yukarı çıkarken bir an nefesimin yetmeyeceğini düşündüm.

Bir kez daha aşağı indim ve bu kez camı çatlattım ama sadece o kadar ve yukarı çıktığımda burnum kanıyordu. Pruvanın üzerinde, geminin adının yazdığı yerde çıplak ayak, başım suyun dışında durup dinlendim ve sonra kayığa yüzüp kendimi yukarı çektim ve su camına doğru bakıp başımın ağrısının geçmesini bekledim; ama burnum kanıyordu ve su camını temizlemem gerekti. Sonra kayıkta uzanıp kanamayı durdurmak için elimi burnumun altına tuttum ve başım yukarıya gelecek şekilde öylece yattım. Yukarıda ve her yerde milyonlarca kuş vardı.

Kanama durduğunda camın içine bir kez daha baktım ve sonra kayığı tekneye doğru götürüp İngiliz anahtarından daha ağır bir şey bulabilir miyim diye baktım ama hiçbir şey yoktu; bir sünger kancası bile. Geri döndüm; su gittikçe daha da berraklaşıyordu ve o beyaz kum seddinin üzerinde suda yüzen her şeyi çok net görebiliyordunuz. Köpekbalığı var mı diye baktım; yoktu. Belki epey uzakta görebilirdiniz köpekbalığı. Su çok berrak, kumlar bembeyazdı. Kayıkta demir atmak için bir borda kancası vardı; onu kesip denize atladım ve aşağı indim. Beni olduğu gibi aşağı çekti, hatta lombarı da geçtik ve tutunmaya çalışsam da yapamayıp geminin kıvrımı boyunca kayarak gitgide daha derine indim. Kancayı bırakmıştım. Bir kez çarptığını duydum ve suyun üzerine çıkarken sanki bir yıl geçmiş gibi hissettim. Kayık akıntıyla uzaklaşmıştı ve ben burnumdan suya kanlar akararak ona doğru yüzdüm. Ortalıkta köpekbalıkları olmadığı için çok mutluydum ama yorulmuştum.

Sanki başım ikiye yarılmış gibi hissediyordum. Kayığın içinde yatıp dinlendim, sonra yine küreklere asıldım. Öğleden sonra ilerliyordu. Bir kez daha İngiliz anahtarıyla suyun altına daldım ama bu hiçbir işe yaramadı. Anahtar fazla hafıftı ve büyük bir çekiç ya da işe yarayacak ağırlıkta bir şey olmadığı sürece dalmanın bir faydası yoktu. Sonra İngiliz anahtarını tekrar direğe bağladım ve su camının içinden baktım, cama vurdum ve anahtarı fırlayıp gidene kadar sertçe indirdim; sonra camın içinden, gayet net bir şekilde aletin geminin yan tarafı boyunca kaydığını, kurtulduğunu ve hareketli kumlara doğru inip içine girdiğini gördüm. Anahtar gitmişti ve kancayı da kaybetmiştim, o yüzden tekneye doğru kürek çekmeye başladım. Kayığı güverteye çekemeyecek kadar yorulmuştum ve güneş de epey alçalmıştı. Kuşların hepsi gemiden uzaklaşıyordu ve ben de kayığı

tekneye halatla bağlayıp çekerek Sou'west Key'e yöneldim. Önümde ve arkamda kuşlar vardı. Gerçekten çok yorgundum.

O gece rüzgâr başladı ve tam bir hafta boyunca durmadı. Gemiye gitmek imkânsızdı. Kasabadan gelenler, yaraladığım adamın kolu hariç iyi olduğunu söylediler, ben de kasabaya geri gittim ve beni beş yüz dolarlık senet borcunun altına soktular. Ama bu sorun halloldu çünkü içlerinden bazıları, yani benim arkadaşım olanlar, elinde baltayla üzerime gelenin o olduğuna yemin ettiler ama gemiye geri döndüğümüzde Yunanlar gemiyi havaya uçurup her şeyi almışlardı. Kasayı dinamitle çıkarmışlardı. Ne kadar para bulduklarını asla kimse bilemedi. Gemi altın taşıyordu ve adamlar hepsini almışlardı. Gemiye silip süpürmüşlerdi. Onu ben bulmuştum ama tek bir kuruş bile alamamıştım.

Bu gerçekten inanılmaz bir şeydi. Kasırğa vurduğunda Havana limanının hemen dışında olduğunu söylüyorlar. İçeri girememiş ya da sahipleri kaptanın içeri girmesine izin vermemişler. Söylediklerine göre adam denemek istemiş ve böylece geminin gitmesi gerekmiş ve karanlıkta onu Rebecca ve Tortugas arasındaki körfezden geçirmeye çalışırken hareketli kumun olduğu yerde takılmış. Belki de dümen başını alıp gitmiştir. Ya da belki dümende bile değillermiş. Ama her şekilde oranın hareketli kum olduğunu bilemezlerdi ve çarptıklarında kaptan geminin sağlam durabilmesi için balast tankını açmaları emrini vermiş olmalı. Ama çarptığı şey hareketli kumdu ve tankı açtıklarında ilk olarak kış tarafı suya girdi ve sonra da alabandalardan döndü. Dört yüz elli yolcusu varmış ve mürettebatı, ben gemiyi bulduğumda muhtemelen hepsi gemideydi. Tankları gemi çarpar çarpmaz açmış olmalı ve oturduğu anda da kum gemiyi aşağı çekti. Sonra kazanları patlamış olmalı; suyun üstüne çıkan o parçaların sebebi muhtemelen buydu. Yine de hiç köpekbalığı olmaması çok acayipti. Tek bir balık bile yoktu. Olsaydı, o tertemiz beyaz kumun üzerinde görürdüm.

Şimdi bir sürü balık vardı ama; benekli geniş balık, en büyüğünden. Geminin en büyük kısmı kumun altında artık ama balıklar geminin içinde yaşıyorlar; en büyük tür benekli balıklar. Bazılarının ağırlığı 1.5-2 kilo. Bir ara gidip biraz avlayacağız. Rebecca fenerini buradan görmek mümkün. Şimdi üzerinde bir şamandıra var. Körfezin hemen kenarında, hareketli kumların olduğu yerin

bitiş noktasında gemi. 90 metre gibi bir şeyle kaçırılmış geçmeyi. Karanlıkta, fırtınada, kaçırılmışlar o aralığı; o yağmurda Rebecca'yı görmüş olmaları mümkün değil. Hem böyle bir şeye de alışık değiller. Bir yolcu gemisi kaptanı rüzgârla bu şekilde hızlı sürüklenmeye alışık değildir. Onların bir rotası olur ve bana söylediklerine göre bir tür pusula ayarı yapıyorlarmış ve dümen kendi kendine dönüyormuş. O rüzgârla sürüklendiklerinde muhtemelen nerede olduklarını bilmiyorlardı ama neredeyse başaracaklarmış. Belki de dümenin kontrolünü kaybettiler. Ama o körfeze bir girebilselerdi, Meksika'ya varana kadar çarpabilecekleri başka hiçbir şey yoktu. O yağmur ve rüzgârda çarpıp da tanklarını açmasını söylemesi de büyük bir şeydi muhtemelen. O fırtınada, o yağmurda güvertede kimsenin olması mümkün değildi. Muhtemelen herkes aşağıdaydı. Güvertede hayatta kalamazlardı. İçerde de bir sürü olay olmuştur muhtemelen çünkü, biliyorsunuz, çok sert oturmuş gemi. O İngiliz anahtarının kumun içine nasıl gömüldüğünü gördüm. Kaptan, eğer bu suları iyi tanıımıyorsa, çarptıklarında bunun hareketli kum olduğunu bilemezdi. Sadece kaya olmadığını anlayabilirdi. Kaptan köşkünden her şeyi görmüş olmalı. Durumu gemi oturduğunda anlamış olmalı. Acaba gemi ne hızla indi aşağı? İkinci kaptan da orada onunla mıydı? Sizce kaptan köşkünün içinde mi kaldılar yoksa bunu dışarıda mı karşıladılar? Hiç ceset bulunamadı. Tek bir tane bile. Suyun yüzüne çıkan ceset de olmadı. Can yelekleri olsa uzun mesafe katederlerdi. Olayı içeride karşılamış olmalılar. Eh, Yunanlar her şeyi aldılar. Epey hızlı gelmiş olmalılar. Onu silip süpürmüşler. Önce kuşlar geldi, sonra ben, sonra Yunanlar ve kuşlar bile o gemiden benden daha çok şey aldılar.

AYDINLIK VE TEMİZ BİR YER

Geç bir saatti ve kafe boşalmıştı. Ağacın yapraklarının lambaya düşürdüğü gölgede oturan yaşlı adam dışında herkes gitmişti. Gündüz vakti sokak tozlu olurdu ama geceleyin çiy damlacıkları tozları yere indirirdi ve yaşlı adam geç saatlerde burada oturmayı seviyordu çünkü kulakları duymuyordu. Ve şimdi, gece vakti, ortalık sessizdi ve o da aradaki farkı anlayabiliyordu. Kafenin içindeki iki garson yaşlı adamın hafiften sarhoş olduğunu biliyordu. İyi bir müşteri olsa da, eğer fazla sarhoş olursa para vermeden gideceğini bildiklerinden, gözlerini ondan ayırmıyorlardı.

“Geçen hafta intihar etmeye kalkışmış” dedi garsonlardan biri.

“Neden?”

“Çaresiz hissetmiş.”

“Ne konuda?”

“Hiç.”

“Nereden biliyorsun hiçbir şey olmadığını?”

“Çok parası var.”

Kafenin kapısına yakın duvarın oradaki bir masaya oturmuş, yaprakları rüzgârda hafif hafif kıpırdayan ağacın gölgesinde oturan adamın dışında tüm masaların boş olduğu terasa bakıyorlardı. Sokaktan bir kız ve bir asker geçti. Sokak ışıkları adamın yakasındaki pirinçten numaranın üzerinde parıldadı. Kız başörtüsü takmamıştı ve acele adımlarla adamın yanında yürüyordu.

“Nöbetçi onu götürecektir” dedi garsonlardan biri.

“Peşinde olduğu şeyi elde ederse bunun ne önemi var ki?”

“Şu an sokaktan ayrılrsa iyi olur. Nöbetçi onu yakalayacak. Beş dakika önce gittiler.”

Gölgede oturan yaşlı adam, üzerinde bardağının durduğu tabağa hafifçe vurdu. Daha genç olan garson ona doğru gitti.

“Ne istiyorsunuz?”

Yaşlı adam ona baktı.

“Bir kanyak daha” dedi.

“Sarhoş olacaksınız” dedi garson. Yaşlı adam ona baktı. Garson uzaklaştı.

“Bütün gece oturacak” dedi iş arkadaşına. “Çok uykum var. Gece üçten önce giremiyorum yatağa. Geçen hafta öldürseymiş ya kendini.”

Garson kanyak şişesiyle beraber içerideki tezgâhtan bir tabak daha aldı ve yaşlı adamın masasına gitti. Tabağı masaya koyup bardağı kanyakla doldurdu.

“Geçen hafta öldürseymişsin kendini iyiymiş” dedi sağır adama. Yaşlı adam parmağıyla bir hareket yaptı. “Birazcık daha” dedi. Garson, kanyağı bardağın gövdesinden dökülüp biriken tabaklardan en üsttekine kadar akacak şekilde doldurdu. “Teşekkürler” dedi yaşlı adam. Garson şişeyi tekrar kafenin içine götürdü ve yine iş arkadaşının yanına gelip oturdu.

“İşte şimdi sarhoş oldu” dedi.

“Her gece sarhoş zaten.”

“Kendini neden öldürmek istemiş ki?”

“Ben nereden bileyim.”

“Nasıl yapmış?”

“Bir iple asmış kendini.”

“Kim kesmiş peki ipi?”

“Yeğeni.”

“Niye ki?”

“Ruhu için endişelenmişler.”

“Ne kadar parası var?”

“Çok.”

“Seksen yaşında falan olmalı.”

“Kesin vardır seksen.”

“Keşke evine gitse. Üçten önce yatamıyorum. Yatağa girmek için ne biçim bir saat ki bu?”

“Uyumuyor, çünkü bundan keyif alıyor.”

“Adam yapayalnız. Ben değilim. Yatakta beni bekleyen bir karım var.”

“Onun da bir zamanlar karısı vardı.”

“Artık bir işine yaramaz karısı olması.”

“Onu bilemezsin. Bir karısı olsa daha iyi olabilirdi.”

“Ona yeğeni bakıyor. İpi kızın kestiğini söyledin, öyle değil mi?”

“Biliyorum.”

“Ben o kadar yaşlanmak istemezdim. Pis olur yaşlı adamlar.”

“Her zaman değil. Bu adam çok temiz. Hiç dökmeden içeriyor. Hatta şu an, sarhoşken bile. Baksana.”

“Ona bakmak falan istemiyorum. Keşke eve gitse. Çalışmak zorunda olanları hiç hesaba katmıyor.”

Yaşlı adam meydanın karşı tarafında önce bardağına, sonra da garsonlara baktı.

“Bir kanyak daha” dedi bardağını işaret ederek. Acelesi olan garson onun yanına gitti.

“Bitti” dedi, aptal insanların sarhoşlarla ya da yabancılarla konuşurken yaptığı gibi sözdizim kurallarını hiç sayarak. “Bu gece başka yok. Kapandı artık.”

“Bir tane daha” dedi yaşlı adam.

“Hayır. Bitti.” Garson masanın kenarını bir havluyla sildi ve başını iki yana salladı.

Yaşlı adam ayağa kalktı, ağır ağır tabakları saydı, sonra cebinden deri bir bozukluk çantası çıkarıp içkilerin parasını ödedi ve yarım peseta da bahşiş bıraktı.

Garson onun yolun aşağısına doğru yürüyüp gitmesini seyretti. Sarsak adımlarla ama vakarla yürüyen çok yaşlı bir adam.

“Neden kalıp içmesine izin vermedin ki?” diye sordu acelesi olmayan garson. Kepenkleri indiriyorlardı. “Daha saat iki buçuk olmadı ki.”

“Eve gidip yatmak istiyorum.”

“Bir saat nedir ki?”

“Onun için olduğundan daha önemli bir süre benim için.”

“Bir saat bir şey fark ettirmez.”

“Sen de ihtiyar bir adam gibi konuşuyorsun. Bir şişe alıp evde içebilir.”

“Aynı şey değil.”

“Hayır, değil” diye onayladı karısı olan garson. Haksızlık etmek istememişti. Sadece acelesi vardı.

“Peki ya sen? Normal saatinden önce eve gitmekten korkuyormusun hiç?”

“Beni aşağılamaya mı çalışıyorsun sen?”

“Hayır, *hombre*,¹⁴⁸ sadece takılıyorum.”

“Hayır” dedi acelesi olan garson metal kepengi indirdikten sonra ayağa kalkarak. “Kendime güveniyorum. Hatta güven benim göbek adım.”

“Gençsin, kendine güvenin tam, işin de var” dedi daha yaşlıca olan garson. “Her şeye sahipsin.”

“Peki senin neyin eksik?”

“İş dışında her şeyim.”

“Bende olan her şey sende de var.”

“Hayır. Asla kendime güvenim olmadı ve genç de değilim.”

“Yapma. Saçma sapan konuşmayı bırak da kilitte şurayı.”

“Ben kafede geç saate kadar kalmayı sevenlerdenim” dedi yaşlıca olan garson. “Uyumak istemeyen diğer herkesle birlikte. Gece bir ışığa ihtiyaç duyan diğer herkesle birlikte.”

“Ben eve ve yatağıma gitmek istiyorum.”

“İkimiz farklı insanlarız” dedi yaşlıca olan. Şimdi eve gitmek üzere üstünü giyinmişti. “Her ne kadar bunlar güzel şeyler de olsa, bu bir genç olma ya da kendine güven meselesi değil. Her akşam kapatırken tereddüt ediyorum çünkü bu kafeye ihtiyaç duyan birileri olabilir.”

“Hombre, bütün gece açık olan *bodega*’lar¹⁴⁹ var.”

“Anlamıyorsun. Burası temiz ve güzel bir kafe. Aydınlık. Işık çok iyi ve şu an yaprakların gölgesi de düşüyor.”

“İyi geceler” dedi genç olan garson.

“İyi geceler” dedi diğeri de. Işığı kapatıp kendi kendine sürdürdü konuşmayı. Tabii ki olay ışıktı ama mekânın temiz ve hoş da olması lazım. Müzik falan istemez. Kesinlikle müzik istemez. Bunca saat sana verilen sadece bu da olsa, bir barın önünde ağır-

148) (İsp.) Adamım, dostum. (ç.n.)

149) (İsp.) Şaraphane. (ç.n.)

başlı bir şekilde durmak mümkün değildir. Neyden korkuyordu? Bu korku ya da ürkme değildi. Bu, onun çok iyi bildiği bir hiçlikti. Her şey bir hiçti ve insan da bir hiçti. Olay bundan ibaretti ve tek ihtiyacı olan şey ışıktı, bir miktar da temizlik ve düzen. Bazıları bunun içinde yaşar ve bunu asla anlamazlardı ama o her şeyin *nada y pues nada y nada y pues nada*¹⁵⁰ olduğunu biliyordu. *Nada*'da olan *nadalarımız*, isminiz *nada* olsun krallığınız *nada* siz de *nada*'da *nada* olacaksınız aynı *nada*'da olduğu gibi. Bize bu *nada*'yı verin günlük *nadamızı* ve *nadamızı nada* edin bize çünkü *nadalarımıza nada* ediyoruz ve bizi *nadaya nadalamayın* da *nada*'dan kurtarın bizi; *pues nada*. Hiçlikle dolu hiçbir şeyi alkışlamayın, hiçliktir sizinle olan. Gülümsedi ve buhar basınçlı pırıl pırıl bir kahve makinesi olan bir barın önünde durdu.

“Sen ne alırsın?” diye sordu barmen.

“*Nada*.”

“*Otro loco más*”¹⁵¹ dedi barmen ve arkasını döndü.

“Ufak bir bardak” dedi garson.

Barmen istediği şekilde doldurdu içkiyi.

“Işık çok parlak ve hoş ama bar çok donuk” dedi garson.

Barmen ona baktı ama cevap vermedi. Muhabbet etmek için epey geç bir saatti.

“Bir *copita*”¹⁵² daha istiyor musun?” diye sordu barmen.

“Hayır, teşekkür ederim” dedi garson ve dışarı çıktı. Barlardan ve *bodega*'lardan hoşlanmıyordu. İyi ışıklandırılmış, temiz bir kafe farklı bir şeydi. Şimdi, daha fazla düşünmeden, evine, odasına gidecekti. Yatağa uzanacak ve nihayet gün ağardığında uykuya dala-caktı. Muhtemelen sadece uykusuzluk, dedi kendi kendine. Pek çok kişide vardır mutlaka.

150) (İsp.) Hiçbir şey ama hiçbir şey. (ç.n.)

151) (İsp.) Bir manyak daha. (ç.n.)

152) (İsp.) Bardak. (ç.n.)

Kapıdan girdiğimizi gören garson başını kaldırıp baktıktan sonra uzanıp önündeki iki bedava öğle yemeği¹⁵⁴ kâsesinin üzerini cam kapaklarla örttü.

“Bana bir bira ver” dedim. Garson bardağa bira doldurup üstündeki fazlalığı spatulayla aldıktan sonra bardak elinde durdu. Beş senti tahtanın üzerine koyduğumda birayı bana doğru itti.

“Sen ne içiyorsun?” dedi Tom’a.

“Bira.”

Birayı koydu, üzerini sıyırıp aldı ve yine parayı görünce bardağı Tom’a doğru itti.

“Sorun nedir?” diye sordu Tom.

Barmen yanıt vermedi. Yalnızca başlarımızın üzerinden bakıp, içeri giren bir adama, “Sen ne içiyorsun?” dedi.

“Çavdar viskisi” dedi adam. Barmen şişeyle bardağı çıkarıp bir bardak da su koydu.

Tom uzanıp bedava yemek kâsesinin kapağını kaldırdı. İçinde salamura edilmiş domuzyağıyla ucunda domuzu tutmaya yarayan tahta çatallar olan tahta makas gibi bir şey vardı.

“Hayır” dedi barmen ve cam kapağı tekrar kâsenin üzerine kapattı. Tom’un elinde tahta makaslı çatal duruyordu. “Onu geri koy” dedi barmen.

“Nereye koyacağımı biliyorsun” dedi Tom.

153) Öykünün başlığında ve geri kalanının belli yerlerinde Yuhanna İncili’nde Yahya Peygamber’in dünyaya gelen ışığın dünyayı aydınlatması, zina ve Yahya’nın kendi tanıklığının güvenilirliğiyle ilgili kısımlara gönderme söz konusu olduğu yönünde yorumlar vardır. (ç.n.)

154) 1870-1920 tarihleri arasında Amerikan yazınında sıkça kullanılan “free lunch” deyimi, o zamanlar ABD’deki barlarda yaygın olan bir geleneği ifade etmektedir. Buna göre, söz konusu uygulamadan faydalanmak isteyen kişinin en az bir içki satın alması gerekiyordu; ancak bar sahipleri çoğu müşterinin birden fazla içki içeceğini düşündüğünden, bu “bedava yemekler”in ederi çoğunlukla bir içkiden fazla oluyordu. (ç.n.)

Barmen ikimizden de gözlerini ayırmadan bir elini barın altına sokup öne doğru uzattı. Tahtanın üzerine elli sent koydum; o da doğruldu.

“Sen ne istiyordun?” dedi.

“Bira” dedim ve adam birayı koymadan önce her iki kâsenin kapağını da kaldırdı.

“Lanet olası domuzayağın leş gibi kokuyor” dedi Tom ve ağzındaki yere tükürdü. Barmen hiçbir şey demedi. Viski için adam parasını ödeyip arkasına bakmadan çıktı.

“Asıl sen leş gibi kokuyorsun” dedi barmen. “Siz serseriler hep kokarsınız zaten.”

“Bize serseri diyor” dedi Tommy bana.

“Dinle” dedim. “Gidelim buradan.”

“Serseri herifler, defolup gidin buradan” dedi barmen.

“Ben de çıkacağımızı söylüyordum zaten” dedim. “Bu senin fikrin değildi yani.”

“Geri geleceğiz” dedi Tommy.

“Hayır, gelmeyeceksiniz” dedi barmen ona.

“Ona ne kadar yanıldığını söylesene” dedi Tom bana dönerek.

“Hadi gel” dedim.

Dışarısı güzel ve karanlıktı.

“Ne biçim bir yer burası böyle, ha?” dedi Tommy.

“Bilmiyorum” dedim. “Hadi istasyona gidelim.”

O kasabaya bir uçtan gelmiştik ve şimdi de diğer uçtan çıkıyorduk. Her yerde hayvan derisi, meşe kabukları ve yığınlar halinde duran talaşların kokusu vardı. Tam biz girerken hava kararıyordu ve havanın kararmasıyla ortalık soğudu ve yoldaki su birikintilerinin kenarları buz tutmaya başladı.

Trenin gelmesini bekleyen beş fahişe, altı beyaz adam, dört de Kızılderili vardı. İstasyon kalabalıktı, sobadan ötürü sıcaktı ve küflü duman kokuyordu. Biz geldiğimizde hiç kimse konuşmuyordu ve bilet gişesinin penceresi de kapalıydı.

“Şu kapıyı kapat olur mu?” dedi biri.

Kimin söylediğini görmek için döndüm. Beyaz adamlardan biriydi. Üzerinde dizin altında biten bir pantolon, oduncuların giydi-

gi türden lastik ayakkabılar ve aynı diğerlerinde olduğu gibi oduncu gömleği vardı; ama kasketi yoktu, yüzü beyazdı ve elleri de hem beyaz hem inceydi.

“Kapatmayacak mısın?”

“Tabii” deyip kapattım.

“Teşekkürler” dedi. Diğer adamlardan biri kıs kıs güldü.

“Hiçbir aşçıyı elledin mi?” dedi bana.

“Hayır.”

“Bunu elleyebilirsin” dedi aşçıya bakarak. “Hoşuna gidiyor.”

Aşçı dudaklarını sıkıca birbirine bastırıp kafasını çevirdi.

“Ellerine limon suyu sürüyor” dedi adam. “Onları hiçbir şekilde bulaşık suyuna sokmaz. Baksana ne kadar da beyazlar.”

Fahişelerden biri yüksek sesle güldü. Hayatımda gördüğüm en iri fahişe ve aynı zamanda en iri kadındı. Ve üzerinde şu renk değiştiren ipek elbiselerden vardı. Neredeyse onun kadar iri olan iki fahişe daha vardı ama bahsettiğim kadın herhalde 150-160 kilo vardı. Ona baktığınızda gerçek olduğuna inanamıyordunuz. Üçü de o yanardöner ipek elbiselerden giymişti. Bankta yan yana oturuyorlardı. Dev gibilerdi. Diğer ikisi sıradan görünümlü fahişelerdi, saçları oksijenli suyla açılmış sarışınlar.

“Ellerine bak” dedi adam ve başıyla aşçıyı işaret etti. Fahişe bir kahkaha daha attı ve bütün vücudu sarsıldı.

Aşçı ona dönüp bir solukta, “Seni koca, pis et yığını” dedi.

Kadın gülmeye ve sarsılmaya devam ediyordu.

“Of Tanrım” dedi. Hoş bir sesi vardı. “Of güzel Tanrım.”

Diğer iki fahişe, iri olanlar, sanki pek fazla bir anlama yetisine sahip değillermiş gibi gayet sessiz sakin duruyorlardı ama iriydiler, neredeyse en iri olan kadar iri. Nereden baksanız 100-110 kilo varlardı. Diğer ikisiyse ağırbaşlıydı.

Adamların arasında, aşcının ve konuşup duranın dışında, biri ilgili ama sıkılğan bir tavırla konuşulanları dinleyen, diğeri bir şey söylemeye hazırlanıyor gibi görünen iki oduncu daha ve iki de İsveçli vardı. İki Kızılderili bankın ucunda oturuyor, bir tanesi de duvara yaslanmış duruyordu.

Bir şey söyleme hazırlığındaki adam çok alçak bir sesle, “Saman yığınının tepesine çıkmak gibi bir şeydir herhalde” dedi.

Güldüm ve adamın dediği şeyi Tommy'ye söyledim.

"Yemin ediyorum daha önce hiç böyle bir yerde bulunmamıştım" dedi. "Şu üçüne baksana." Sonra sözü aşçı aldı.

"Kaç yaşındasınız çocuklar?"

"Ben doksan altıyım, o da altmış dokuz" dedi Tommy.

"Ha ha ha!" İri fahişe kahkahalarla sarsılıyordu. Gerçekten çok hoş bir sesi vardı. Diğer fahişeler gülümsemediler bile.

"Ah, biraz nazik olamaz mısın?" dedi aşçı. "Yalnızca dostça davranmaya çalışıyordum."

"Yaşlarımız on yedi ve on dokuz" dedim.

"Senin derdin ne?" dedi Tommy bana dönerek.

"Sorun değil."

"Bana Alice diyebilirsin" dedi iri fahişe ve tekrar sarsılmaya başladı.

"Adın bu mu?" diye sordu Tommy.

"Elbette" dedi kadın. "Alice. Öyle değil mi?" dedi aşçının yanında oturan adama dönerek.

"Alice. Doğru."

"Anca böyle bir adın olabilirdi zaten" dedi aşçı.

"Bu benim gerçek adım" dedi Alice.

"Diğer kızları ne?" diye sordu Tom.

"Hazel ve Ethel" dedi Alice. Hazel ve Ethel gülümsediler. Pek zeki sayılmazlardı.

"Senin adın ne?" dedim sarışınlardan birine.

"Frances" dedi.

"Frances ne?"

"Frances Wilson. Sana ne ki?"

"Senin ne?" diye sordum diğerine.

"Ah, küstahlaşma" dedi kadın.

"Tek istediği hepimizin arkadaş olması" dedi konuşup duran adam. "Siz istemiyor musunuz arkadaş olmayı?"

"Hayır" dedi saçları oksijenli suyla açılmış olan. "Seninle değil."

"Patlamaya hazır bir volkan bu kız" dedi adam. "Bildiğin, küçük bir volkan."

Sarışınlardan biri ötekine bakıp başını iki yana salladı.

“Sizi Allahın cezası örümcek kafalılar” dedi.

Alice bir kez daha kahkahalar atmaya başladı; bütün vücudu sarsılıyordu.

“Ortada komik bir şey yok” dedi aşçı. “Hepiniz gülüp duruyorsunuz ama komik olan bir şey yok. Delikanlılar, yolculuk nereye?”

“Sen nereye gidiyorsun?” diye sordu Tom adama.

“Cadillac’a gitmek istiyorum” dedi aşçı. “Hiç gittin mi oraya? Kız kardeşim orada yaşıyor.”

“Kendisi de bir kız kardeş aslında” dedi kısa pantolonlu adam.

“Şunu kesemez misin artık?” dedi aşçı. “Terbiyeli bir şekilde konuşamaz mıyız sanki?”

“Cadillac, Steve Ketchel’in geldiği yer. Ad Wolgast da oralı” dedi çekingen olan.

“Steve Ketchel” dedi sarışınlardan biri yüksek sesle. Sanki bu isim içinde bir şeyi tetiklemişti. “Öz babası tarafından vurularak öldürüldü. Evet, inanılmaz, öz babası tarafından. Artık Steve Ketchel gibi adamlar kalmadı.”

“O adamın adı Stanley Ketchel değil miydi?” diye sordu aşçı.¹⁵⁵

“Of, kapa çeneni” dedi sarışın. “Sen Steve hakkında ne biliyorsun ki? Stanley. Onun adı Stanley falan değildi. Steve Ketchel, bu dünyaya gelmiş en iyi, en güzel adamdı. Hayatımda Steve Ketchel kadar temiz, beyaz ve güzel bir adam görmedim ben. Onun gibisi yoktu. Aynı bir kaplan gibi hareket ederdi ve bu dünyadaki en ince, en cömert insandı.”

“Onu tanıyor muydun?” diye sordu adamlardan biri.

“Onu tanıyor muydum? Onu tanıyor muydum? Onu seviyor muydum? Bunu mu soruyorsun bana? Onu senin bu dünyada hiç kimseyi tanımadığın kadar iyi tanıyordum ve onu aynı senin Tanrı’yı sevdiğin gibi seviyordum. O, Steve Ketchel, bu dünyaya gelmiş en muhteşem, en kaliteli, en beyaz, en güzel adamdı ve öz babası onu bir köpek gibi vurdu.”

“Onunla birlikte kıyıda mıydın?”

155) Bahsi geçen kişi, asıl adı Stanisław Kiecal olan ama boks dünyasında Stanley Ketchel olarak tanınan Polonya asıllı Amerikalı ortasıket bok-sördür. Ketchel 24 yaşındayken Conway Missouri’deki bir çiftlikte öldürülmüştür. (ç.n.)

“Hayır. Onu önceden tanıyordum. O benim hayatım boyunca sevdiğim tek erkekti.”

Herkes, tüm bunları fazlaca dramatik bir şekilde anlatan sarışını saygıyla dinliyordu ama Alice yine titremeye başlamıştı. Yanında oturduğum için bunu hissedebiliyordum.

“Onunla evlenmeliydin” dedi aşçı.

“Onun kariyerine zarar veremezdim” dedi Oksijen Sarışını. “Ona ayakbağı olamazdım. İhtiyacı olan şey bir eş değildi. Ah Tanrım, ne adamdı ama.”

“Bu iyi bir bakış açısıymış” dedi aşçı. “Ama Jack Johnson onu yere sermemiş miydi?”

“Orada hile vardı” dedi Oksijen Sarışını. “O irikıyım herif onu gafil avladı. Hemen öncesinde Jack Johnson’ı yere sermişti o koca siyah piç kurusu. O pis zenci ona şans eseri vurabildi.”

Bilet gişesinin penceresi açıldı ve üç Kızılderili oraya yöneldi.

“Steve onu yere devirdi” dedi Oksijen Sarışını. Sonra da dönüp bana gülümsedi.

“Kıyıda olmadığını söylemiştin hani?” dedi birisi.

“Sırf o dövüşü görmek için gittim. Steve gülümsemek için bana dönünce o kahrolası siyah orospu çocuğu üzerine atlayıp beklemeyeceği bir anda vurdu ona. Steve o siyah hergele gibi daha yüz tanesini dövebilecek güçteydi.”

“İnanılmaz bir dövüşçüydü” dedi oduncu.

“Tanrı’dan dileğim öyle olmuş olması” dedi Oksijen Sarışını. “Tanrı’dan dileğim artık böyle dövüşçülerin olmaması. O adeta bir Tanrı’ydı, evet, öyleydi. Öyle beyaz, öyle temiz, öyle güzel, öyle düzgün ve aynı bir kaplan ya da şimşek gibi öyle hızlıydı ki.”

“Ben onun dövüşünün filmini görmüştüm” dedi Tom. Hepimiz çok etkilenmiştik. Alice’in bütün bedeni sarsılıyordu ve ona baktığımda ağladığını gördüm. Kızılderililer peronun dışına çıkmışlardı.

“O hiçbir kocanın olamayacağı kadar iyiydi” dedi Oksijen Sarışını. “Biz Tanrı katında evliydik ve ben şu anda ona aitim ve hep de öyle olacağım; her şeyim onun. Bedenim umurumda bile değil. Bedenimi alabilirler. Ruhum Steve Ketchel’a ait. Tanrı biliyor ya, o gerçek bir erkekti.”

Herkes çok kötü olmuştu. Bu hem üzücü hem de huzursuz edici bir durumdu. Sonra, hâlâ sarsılmakta olan Alice konuştu. “Sen pis bir yalancısın” dedi o pes sesiyle. “Hayatın boyunca Steve Ketchel’i hiç yatağa atmadın ve sen de bal gibi biliyorsun bunu.”

“Bunu nasıl söylersin?” dedi Oksijen Sarışını gururlu bir tavırla.

“Söylüyorum çünkü doğru” dedi Alice. Burada Steve Ketchel’i tanıyan tek insan benim. Ben Mancelonalıyım ve onunla da orada tanışmıştım. Bu gerçek ve sen de bunun doğru olduğunu biliyorsun ve eğer yalan söylüyorsam Allah çarpsın.”

“Beni de çarpsın” dedi Oksijen Sarışını.

“Bu doğru, doğru, doğru ve sen de bunu biliyorsun. Uydurma falan değil ve bana tam olarak ne söylediğini de biliyorum.”

“Ne söyledi?” diye sordu Oksijen Sarışını kendini beğenmiş bir tavırla.

Alice ağlarken çok fazla sarsıldığı için doğru dürüst konuşamıyordu.

“Dedi ki, ‘Çok hoş bir parçasın Alice.’ Tam olarak böyle dedi işte.”

“Bu bir yalan” dedi Oksijen Sarışını.

“Hayır, doğru” dedi Alice. “Gerçekten de böyle söyledi.”

“Yalan” dedi Oksijen Sarışını gururlu bir şekilde.

“Hayır, İsa’nın ve Meryem’in adına yemin ederim ki doğru, doğru, doğru.”

“Steve böyle bir şey söylemiş olamaz. O bu şekilde konuşmazdı” dedi Oksijen Sarışını neşeyle.

“Söylediğim doğru” dedi Alice o güzel sesiyle. “Ve senin inanıp inanmaman da umurumda değil.” Artık ağlamıyordu; sakinleşmişti.

“Steve’in böyle bir şey söylemiş olması imkânsız” dedi Oksijen Sarışını.

“Ama söyledi” dedi Alice ve gülümsedi. “Ne zaman söylediğini de hatırlıyorum ve o zamanlar aynen onun dediği gibi çok hoş bir parçaydım; ve şimdi de senden çok daha iyi bir parçayım seni kurmuş yaşlı sıcak su torbası.”

“Bana bu şekilde hakaret edemezsin” dedi Oksijen Sarışını. “Seni irinli koca dağ. Benim de hatıralarım var.”

“Hayır” dedi Alice o tatlı sesiyle, “tüplerini aldırдың ve C. ve M.’ye¹⁵⁶ başladığın zamandan başka gerçek hatıran yok senin. Geri kalan her şeyi gazetelerden okumuşsun. Ben namusluyum ve sen de bunu biliyorsun. Erkekler benden hoşlanıyor, iri olmama rağmen, sen de biliyorsun bunu ve ben asla yalan söylemem, bunu da biliyorsun.”

“Beni hatıralarımla yalnız bırak” dedi Oksijenli Sarışın. “Gerçek ve muhteşem hatıralarımla.”

Alice önce ona, sonra bize baktı ve yüzündeki o incinmiş ifade yok oldu. Gülümsedi; hayatımda gördüğüm en güzel yüzdü herhalde onunki. Güzel bir yüzü, hoş, pürüzsüz bir cildi ve nefis bir sesi vardı; son derece nazik ve gerçekten cana yakındı. Ama yüce Tanrım, çok iriydi. Neredeyse üç kadın büyüklüğündeydi. Tom benim ona baktığımı görüp, “Hadi, gidelim” dedi.

“Hoşça kal” dedi Alice. Kesinlikle çok hoş bir sesi vardı.

“Hoşça kal” dedim.

“Ne tarafa gidiyorsunuz çocuklar?” diye sordu aşçı.

“Senin gittiğinin aksi tarafa” diye yanıtladı onu Tom.

156) Buradaki C ve M başharfleri, çok büyük ihtimalle eskiden uyuşturucu argosunda sıkça kullanılan Kokain (Cocain) ve Morfinin (Morphine) kısaltmalarıdır ve bazı kaynaklara göre belsoğukluğu tedavisini ima ediyor olabilir. (ç.n.)

O zamanlar mesafeler çok farklıydı, yok edildikleri için artık olmayan tepelerin üzerinden toz toprak uçardı ve Kansas City, Konstantinopolis'e çok benziyordu. Buna inanmayabilirsiniz. Buna hiç kimse inanmıyor; ama doğru. O öğleden sonra kar yağıyordu ve bir araba satıcısının karanlığın çökmeye başlamasıyla ışıklandırılmış mağaza vitrininde, son cilası tamamen gümüşle yapılmış ve kaportasında Dans Argent yazan bir yarış arabası vardı. Yanılmıyorsam bu gümüş dans veya gümüş dansçı demekti ve hangi anlama geldiğini bilemediğim için kafam birazcık karışsa da, arabayı gördüğümde çok mutlu olmuştum ve bir yabancı dil biliyor olmaktan ötürü keyiflenmiş halde karın altında sokak boyunca yürüdüm. Noel ve Şükran Günlerinde bedava hindi servisi yapılan Woolf Brothers barından, şehirdeki dumana, binalara ve sokaklarına bakan yüksek bir tepenin üzerine inşa edilmiş şehir hastanesine doğru gidiyordum. Hastanenin bekleme odasında iki ambulans cerrahı, Dr. Fischer ve Dr. Wilcox vardı ve biri bir masanın önünde, diğeriye duvara yaslı bir sandalyede oturuyordu.

Dr. Fischer ince, kum sarısı saçları olan, ince ağızlı, gülen gözlerle ve bir kumarbazın ellerine sahip bir adamdı. Dr. Wilcox kısa boylu, koyu tenli bir adamdı ve herhangi bir konuda danışabileceği, hastalık belirtilerini ve tedavilerini anlatan *Genç Doktorun Dostu ve Rehberi* adlı dizinli bir kitap taşıyordu. Çapraz dizini de vardı ve böylece bir belirti için başvurduğunuzda teşhislerini de veriyordu. Dr. Fischer'ın önerisi, gelecekteki olası baskılarda daha detaylı bir çapraz dizin yer alması yönündeydi; böylece verilen tedaviler danışıldığında rahatsızlık ve belirtiler de çıkacaktı. "Hafızaya yardım amaçlı" dedi.

Dr. Wilcox bu kitap konusunda hassastı ama onsuz da idare edemiyordu. Kitap gevşek deriden ciltle kaplıydı ve paltosunun cebine sığıyordu. Onu, "Wilcox, senin doktor olmakla hiçbir ala-

157) Öykü bir İngiliz Noel ilahisiyle aynı adı taşımaktadır ("God Rest Ye Merry, Gentlemen"). (ç.n.)

kan yok ve lisanslı bir doktor olmaman için de elimden geleni ardıma koymadım. Ama madem artık bu âlimlere has mesleğin bir üyesisin, insanlık namına *Genç Doktorun Dostu ve Rehberi*'nin bir kopyasını edin ve onu kullan, Doktor Wilcox" diyen bir hocasının tavsiyesi üzerine almıştı.

Doktor Wilcox hiçbir şey dememiş ama deri ciltli rehberi hemen o gün satın almıştı.

"N'aber Horace" dedi Dr Fischer ben sigara, iyodoform, fenol ve fazla yakılmış kalorifer kokan bekleme odasına girdiğimde.

"Beyler" dedim.

"Rialto'dan ne haberler var?"¹⁵⁸ diye sordu Dr Fischer. Abartılı bir konuşma tarzı vardı ve bu bana son derece zarif geliyordu.

"Woolf'un Barı'nda bedava hindi" diye cevapladım.

"Siz iştirak ettiniz mi?"

"Bol miktarda."

"Meslektaşların çoğu orada mı?"

"Hepsi. Tüm personel."

"Çokça Noel tezahüratı?"

"Çok değil."

"Doktor Wilcox çok az iştirak etti" dedi Dr. Fischer. Doktor Wilcox önce ona, sonra bana baktı.

"İçecek bir şey ister misin?" diye sordu.

"Hayır, teşekkürler" dedim.

"Sorun değil" dedi Doktor Wilcox.

"Horace" dedi Dr. Fischer, "sana Horace diye hitap etmemde bir sıkıntı yok, değil mi?"

"Hayır."

"Sevgili Horace. Son derece ilginç bir vakayla karşılaştık."

"Bak sen" dedi Doktor Wilcox.

"Dün buraya gelen delikanlıyı hatırlıyor musun?"

"Hangisi?"

"Şu hadım edilmek isteyen çocuk."

158) Rialto, İtalya'nın Venedik kentinde yer alan, yüzyıllardır ticaretin kalbi olarak kabul edilen merkezi bir bölgedir ve "What news on the Rialto?" sorusu da ünlü İngiliz oyun yazarı William Shakespeare'in *Venedik Taciri* adlı oyunundaki tüccarlardan birinin sorusudur. (ç.n.)

“Evet. Çocuk geldiğinde oradaydım.

On altı yaşlarındaydı. Şapkası yoktu, çok heyecanlıydı, korkuyordu ama kararlıydı. Kıvrıkcık saçlı, yapılı bir çocuktü ve dudakları etliydi.

‘Sorunun nedir evlat?’ diye sordu Doktor Wilson ona.

‘Hadım edilmek istiyorum’ dedi çocuk.

‘Neden?’ diye sordu Dr. Fischer.

‘Çok dua ettim, her şeyi yaptım ama hiçbir şey fayda etmiyor.’

‘Neye fayda etmiyor?’

‘Bu korkunç arzuya.’

‘Hangi korkunç arzu?’

‘Öyle oluyorum işte. Ne kadar olsa yetmiyor. Her gece bunun için dua ediyorum.’

‘Tam olarak ne oluyor?’ diye sordu Dr. Fischer.

Çocuk ona anlattı. ‘Dinle evlat’ dedi Dr. Fischer. ‘Senin hiçbir sorunun yok. Olman gerektiği gibisin. Bunda hiçbir sorun yok.’

‘Bu çok yanlış’ dedi çocuk. ‘Bu namusa karşı işlenmiş bir günah. Tanrımıza ve Yüce Mesih’e karşı işlenmiş bir günah.’

‘Hayır’ dedi Dr. Fischer. ‘Bu doğal bir şey. Olman gerektiği gibisin ve daha sonra bu yüzden çok şanslı olduğunu düşüneceksin.’

‘Ah, anlamıyorsunuz’ dedi çocuk.

‘Dinle’ dedi Dr. Fischer ve çocuğa bazı şeyler anlattı.

‘Hayır. Dinlemeyeceğim. Beni dinlemeye zorlayamazsınız.’

‘Lütfen dinle’ dedi Dr. Fischer.

‘Lanet olası aptalın tekisin’ dedi Doktor Wilcox çocuğa.

‘Yani yapmayacak mısınız?’ diye sordu çocuk.

‘Neyi yapmayacak mıyız?’

‘Beni hadım etmeyecek misiniz?’

‘Dinle’ dedi Dr. Fischer. ‘Kimse seni hadım etmeyecek. Bedeninle ilgili hiçbir sorun yok. Gayet sağlıklı bir bedenın var ve bunu düşünmemelisin. Eğer dindarım diyorsan, unutma ki şikâyet ettiğin şey bir günah değil, bir ayini eksiksiz hale getirme aracı.’

‘Buna engel olamıyorum’ dedi çocuk. ‘Bütün gece dua ediyorum ve ardından da bütün gün. Bu bir günah. Saflığa karşı sürekli işlenen bir günah.’

‘Off bi si...’ dedi Doktor Wilcox.

‘Bu şekilde konuştuğunuzda sizi duymuyorum’ dedi çocuk Doktor Wilcox’a ağırbaşlı bir tavırla. ‘Lütfen, yapamaz mısınız?’ diye sordu Dr. Fischer’a.

‘Hayır’ dedi Dr. Fischer. ‘Sana söyledim evlat.’

‘Onu buradan çıkarın’ dedi Doktor Wilcox.

‘Kendim çıkarım’ dedi çocuk. ‘Bana dokunmayın. Kendim çıkarım.’

Bu bir önceki gün saat beş sularında olmuştu.

“Eee ne olmuş?” diye sordum.

“Bu sabah saat birde” dedi Dr. Fischer, “bu çocuk aletini kendi başına usturayla kesmiş halde bize getirildi.”

“Hadım mı etmiş kendini?”

“Hayır” dedi Dr. Fischer. “Hadım etmenin ne demek olduğunu bilmiyormuş.”

“Ölebilir” dedi Doktor Wilcox.

“Neden?”

“Kan kaybından.”

“Gördüğün bu harika doktor, Doktor Wilcox, sevgili meslektaşım, nöbetteydi ve bu acil durumu kitabında bulamadı.”

“Böyle konuştuğun için canın cehenneme” dedi Doktor Wilcox.

“Bunu son derece dostane bir şekilde söylüyorum doktor” dedi Dr. Fischer, ellerine, iyilik yapma isteği ve Federal yasalara saygı duymamasıyla bir olup başına bela açan ellerine bakarak. “Horace bunu son derece dostane bir şekilde söylediğim konusunda bana destek çıkacaktır. Genç adam organını kesmiş Horace.”

“Keşke bu konuda benim üstüme gelmesen” dedi Doktor Wilcox. “Üstüme gelmene hiç gerek yok.”

“Üstüne mi geliyorum doktor, hem de kurtarıcımızın doğum yıldönümünde?”

“Kurtarıcımız derken? Sen Yahudi değil misin?” dedi Doktor Wilcox.

“Öyleyim. Öyleyim. Hep aklımdan çıkıyor. Buna hiçbir zaman gereken önemi veremedim. İyi ki hatırlattın bak. *Sizin* kurtarıcınız.

Bu doğru. *Sizin* kurtarıcınız, şüphesiz *sizin* kurtarıcınız –ve onun Paskalya’dan önceki pazar günü yolculuğu.”

“Zehir gibisin” dedi Doktor Wilcox.

“Harika bir teşhis doktor. Her zaman zehir gibi olmuşumdur. Hele sahildeyken ne zehir ama. Bundan kaçın Horace. Pek bir temayülün yok ama arasıra bir parıltı görüyorum. Ne teşhis ama – hem de kitabı kullanmadan.”

“Canın cehenneme” dedi Doktor Wilcox.

“Zamanı gelince doktor” dedi Dr. Fischer. “Zamanı gelince. Eğer öyle bir yer varsa ziyaret edeceğim kesin. Hatta ucundan azıcık baktım bile. Dikizlemeden ötesine geçmedi aslında. Hemen yüzümü çevirdim. Ve genç delikanlının bu harika doktor onu getirdiğinde ne dediğini biliyor musun Horace? Dedi ki, ‘Ah, sizden rica ettim. Sizden defalarca bunu yapmanızı rica ettim.’”

“Hem de Noel’de” dedi Doktor Wilcox.

“O günün ne anlam arz ettiği çok mühim değil” dedi Dr. Fischer.

“Senin için olmayabilir” dedi Doktor Wilcox.

“Onu duyuyor musun Horace?” dedi Dr. Fischer. “Duyuyor musun? Zayıf noktamı, tabir-i caizse aşıl tendonumu buldu ve kendi çıkarına göre kullanıyor.”

“Zehir gibisin cidden” dedi Doktor Wilcox.

BÜYÜK DEĞİŞİM

“Evet” dedi adam. “Ne diyorsun?”

“Hayır” dedi kız. “Yapamam.”

“Yapmazsın demek istiyorsun.”

“Yapamam” dedi kız. “Tek demek istediğim bu.”

“Yapmayacağını kastediyorsun.”

“Peki” dedi kız. “Nasıl istiyorsan öyle olsun.”

“Nasıl istiyorsam öyle olmuyor. Ah Tanrım, keşke öyle olsaydı.”

“Uzun zaman boyunca öyle oldu” dedi kız.

Saat daha erkendi ve barda barmenle köşedeki masada birlikte oturan bu ikili dışında kimse yoktu. Yaz sonuydu ve ikisi de bronzlaşmıştı, o yüzden Paris’te çok kel alaka duruyorlardı. Kız tüvit bir takım giymişti, cildi pürüzsüz altın rengine çalan bir kahverengiydi, sarı saçları kısacık kesilmişti ve alnından geriye doğru uzuyorlardı. Adam ona baktı.

“O kızı öldüreceğim” dedi.

“Lütfen yapma” dedi kız. Çok güzel elleri vardı ve adam ellere bakıyordu. İncecik, kahverengi ve çok güzel eller.

“Öldüreceğim. Yemin olsun ki öldüreceğim.”

“Bu seni mutlu etmez ki.”

“Başka bir işe kalkışsaydın olmuyor muydu? Başka türlü bir dara düşsen?”

“Olmamış demek ki” dedi kız. “Ne yapacaksın bu konuda?”

“Söyledim ya.”

“Hayır, gerçekten yani.”

“Bilmiyorum” dedi adam. Kız ona baktı ve elini uzattı. “Seni zavallı ihtiyar Phil” dedi. Adam onun ellerine baktı ama kendi elini değdirmemi onunkine.

“Hayır, teşekkürler” dedi.

“Üzgün olduğumu söylemem hiçbir işe yaramıyor mu?”

“Hayır.”

“Nasıl olduğunu söylemem de mi?”

“Duymamayı tercih ederim.”

“Seni çok seviyorum.”

“Evet, bu da ispatı.”

“Eğer bunu anlamıyorsan” dedi kız, “üzgünüm.”

“Anlıyorum. Sorun da bu ya. Anlıyorum.”

“Anlıyorsun” dedi kız. “Tabii bu da iyice kötüleştiriyor durumu.”

“Tabii ki” dedi adam ona bakarak. “Her zaman anlayacağım. Her gün ve her gece. Özellikle de her gece. Anlayacağım. Bu konuda endişelenmene gerek yok.”

“Affedersin” dedi kız.

“Eğer erkek olsaydı..”

“Öyle söyleme. Asla bir erkek olmazdı. Bunu biliyorsun. Bana güvenmiyor musun?”

“Bu çok komik” dedi adam. “Sana güvenmek. Bu cidden çok komik.”

“Affedersin” dedi kız. “Sürekli aynı şeyi söylüyorum sanırım. Ama birbirimizi gerçekten de anlıyorken anlamıyormuş gibi davranmanın gereği yok.”

“Hayır” dedi adam. “Yok sanırım.”

“Eğer beni istersen geri gelirim.”

“Hayır. Seni istemiyorum.”

Bir süre hiçbir şey söylemediler.

“Seni sevdiğime inanmıyorsun, değil mi?” diye sordu kız.

“Saçma sapan konuşmayalım” dedi adam.

“Seni sevdiğime gerçekten inanmıyor musun?”

“Neden ispat etmeyi denemiyorsun?”

“Eskiden böyle değildin. Benden hiçbir şeyi ispatlamamı istemezdin. Bu hiç de nazik değil.”

“Komik bir kızsın.”

“Sen değilsin. İyi bir adamsın ama yürüyüp gitmek ve seni terk etmek kalbimi kırıyor..”

“Buna mecbursun tabii.”

“Evet” dedi kız. “Mecburum ve sen de bunu biliyorsun.”

Adam hiçbir şey söylemedi ve kız ona bakıp elini tekrar uzattı. Barmen barın en uzak ucundaydı. Yüzü beyazdı, ceketi de. Bu ikisini tanıyor ve güzel bir çift olduklarını düşünüyordu. Pek çok genç ve güzel çiftin ayrıldığına ve çok da uzun süre bu kadar güzel kalmayan yeni çiftler oluştuğuna tanıklık etmişti. Bunu değil, bir atı düşünüyordu. Yarım saat sonra yolun karşısına birini yollayıp atın kazanıp kazanmadığını öğrenebilirdi.

“Bana iyi davransan ve gitmeme izin versen? Olamaz mı bu?” diye sordu kız.

“Ne yapacağımı düşünüyorsun ki?”

Kapıdan iki kişi girdi ve bara yöneldi.

“Buyrun bayım” dedi barmen ve siparişlerini aldı.

“Beni affedemez misin? Bunu biliyorken yani?” diye sordu kız.

“Hayır.”

“Bugüne kadar yaptığımız ve sahip olduğumuz şeyler anlaman konusunda hiçbir fark yaratmıyor mu sence yani?”

“Ahlaksızlık böylesi korkunç çehreleri olan bir canavar işte” dedi genç adam sert bir tavırla, “şu ya da bu olduğunun görülmesi gerekir. Sonra bir şey yaparız, bir şey bir şey ve sarılırız.” Sözcükleri hatırlayamamıştı. “Alıntı yapamıyorum” dedi.

“Ahlaksızlık demeyelim ona” dedi kız. “Bu çok da kibar olmuyor.”

“Sapıklık” dedi adam.

“James” diye seslendi müşterilerden biri barmene, “çok iyi görünüyorsun.”

“Sen de çok iyi görünüyorsun” dedi barmen.

“İhtiyar James” dedi bir başka müşteri. “Şişmanlamışsın James.”

“Felaket” dedi barmen, “nasıl fena aldıysam.”

“Kanyak da koymayı ihmal etme James” dedi ilk müşteri.

“Elbette bayım” dedi barmen. “Bana güvenin.”

Bardaki ikili masadaki ikiliye baktı, sonra tekrar dönüp barmene baktı. Barmenden tarafa bakmak daha rahat olacaktı.

“Bu tür kelimeler kullanmamanı tercih ederim” dedi kız. “Bu tarz bir şey söylemenin gereği yok.”

“Buna ne ad vermemi isterdin?”

“Bir ad vermek gerekmiyor. Hiçbir ad koymak gerekmiyor.”

“Adı bu ama.”

“Hayır” dedi kız. “Pek çok farklı şeyden meydana geliyoruz. Bunu biliyordun. Yeterince de kullandın.”

“Bunu bir kez daha söylemene gerek yok.”

“Çünkü bu sana durumu açıklıyor.”

“Tamam” dedi adam. “Tamam.”

“Hepsi yanlış demek istiyorsun. Biliyorum. Hepsi yanlış. Ama geri geleceğim. Söyledim sana geri geleceğimi. Hemen döneceğim.”

“Hayır, dönmeyeceksin.”

“Döneceğim.”

“Hayır, dönmeyeceksin. Bana değil.”

“Göreceksin.”

“Evet” dedi. “Berbat olan da bu. Muhtemelen döneceksin.”

“Tabii ki döneceğim.”

“Hadi git o zaman.”

“Gerçekten mi?” Ona inanamamıştı kız ama sesi mutluydu.

“Hadi” derken kendi sesi bir tuhaf geldi adama. Kıza bakıyordu, ağzının şekline, elmacık kemiklerindeki kavise, gözlerine ve saçlarının alnından büyüme şekline ve kulağının kenarına ve boynuna.

“Ciddi olamazsın. Ah, fazla tatlısın sen” dedi kız. “Bana karşı fazla iyisin.”

“Ve geri geldiğinde bana hepsini anlat.” Sesi çok tuhaf geliyordu kulağa. Onu tanıyamıyordu adam. Kız hızlıca ona baktı. Bir şey düşünüyordu.

“Gitmemi mi istiyorsun?” diye sordu ciddi bir ifadeyle.

“Evet” dedi adam da ciddi bir şekilde. “Hemen.” Sesi aynı değildi artık ve ağzı çok kurumuştı. “Şimdi” dedi.

Kız ayağa kalktı ve çabucak dışarı çıktı. Geri dönüp bakmadı ona. Adam kızın gidişini seyretti. Ona gitmesini söylemeden önceki adam değildi artık. Masadan kalktı, iki hesabı da alıp bara gitti.

“Ben başka bir adamım artık James” dedi barmene. “Bana bakınca epey farklı bir adam göreceksin artık.”

“Efendim bayım?” dedi James.

“Ahlaksızlık” dedi bronz tenli genç adam, “çok garip bir şey James.”

Kapının dışına doğru baktı. Kızın yolun aşağısına yürüdüğünü görebiliyordu. Cama baktığında gerçekten de çok farklı görünen bir adam olduğunu gördü. Bardaki diğer iki adam ona yer açmak için biraz kaydılar.

“O konuda çok haklısınız bayım” dedi James.

Diğer ikisi onun rahat edebilmesi için biraz daha kaydılar. Genç adam barın arkasındaki aynada kendini gördü. “Farklı bir adam olduğumu söyledim James” dedi. Aynaya baktığında bunun son derece doğru olduğunu gördü.

“Gayet iyi görünüyorsunuz bayım” dedi James. “Harika bir yaz geçirmiş olmalısınız.”

HİÇ OLMAYACAĞIN GİBİ

Saldırı tarlanın karşı tarafına geçmişti; sonra, çökmüş yoldan ve çiftlik evlerinden gelen makineli tüfek ateşlerine takılsa da, kasabada hiçbir engelle karşılaşmadan nehir kenarına ulaştı. Yolda bisikletiyle ilerleyen, yolun fazlaca çökmüş olduğu yerlerde bisikleti itmek için inen Nicholas Adams, ölülerin nasıl durduklarını gördü.

Tarladaki uzun çimenlerde ya da yolun kenarında, kimi tek başına kimiye bir yığının içinde öylece yatıyorlardı. Cepleri dışarı çıkmıştı ve üzerlerinde sinekler uçuşuyordu. Her cesedin ya da ceset yığınının üzerine kâğıtlar yayılmıştı. Çimenlerin ve tahılların arasında, yolun kenarında, bazı yerlerde de yola saçılmış halde duran bir sürü malzeme vardı: sahra mutfağı işler henüz yolunda giderken uzaklardan gelmiş olmalıydı; sığır derisi kaplı bir sürü asker çantası, tarama bombaları, miğferler, kiminin dipçiği yukarı dikilmiş tüfekler, son anda birazcık olsun kazabildikleri toprağın içine saplanmış süngüler; bombalar, miğferler, tüfekler, siper kazma aletleri, mühimmat kutuları, kovanları ortalığa saçılmış ışık mermili tabancalar, tıbbi araç gereçler, gaz maskeleri, boş gaz maskesi kutuları, boş kovanlardan oluşan bir yatağın üzerindeki bacakları бүкүlmüş tripodaya yerleştirilmiş bir makineli tüfek, kutulardan dışarı sarkan kayışlar, içi boş, yana devrilmiş bir su soğutucu, mahvolmuş bir kama gövdesi, tuhaf pozisyonlarda yatan mürettebat ve etraflarında, çimenlerin üzerinde, malum kâğıtlardan bir sürü daha.

Pek çok dua kitabı ve makineli tüfek birliğinin üniversite yıl-lıklarında resimleri olan futbol takımlarının sıraya dizilmiş, kanlı canlı halde neşe saçarak poz vermelerini andıran grup kartpostal-ları vardı; şimdi aynı adamlar çimenlerin üzerinde kamburlaşp şişmişlerdi. Avusturya üniforması giymiş bir askeri bir kadını yatağın üzerine doğru eğerken gösteren propaganda kartpostalları vardı; adamla kadının vücutları izlenimci bir yaklaşımla resmedilmiş ve oldukça albenili tasvir edilmişti. Kadının eteğinin zapt etme amacıyla kafasına geçirildiği ve hatta bazen de başına yoldaşlardan bi-

rinin oturduğu gerçek tecavüz sahneleriyle alakası bile yoktu. Saldırıdan hemen önce yapıldığı besbelli olan bu kışkırtıcı kartlardan bir sürü vardı. Şimdi müstehcen kartpostal ve fotoğraflarla birlikte etrafa saçılmışlardı; köy fotoğrafçılarının çektiği, köylü kızlara ait küçük fotoğraflar, tek tük çocuk fotoğrafları ve mektuplar, mektuplar, mektuplar. Ölülerin etrafında her zaman bir sürü kâğıt olurdu ve bu saldırının enkazı da bir istisna olmamıştı.

Bu insanlar daha yeni ölmüşlerdi ve hiç kimse cepleri dışında bir şeyle ilgilenmemişti. Nick, kendi tarafına ait ölülerin, ya da hâlâ kendi tarafına ait olduğunu düşündüğü ölülerin sayısının şaşırtıcı derecede az olduğunu fark etti. Paltoları da açılmış ve cepleri dışarı çıkartılmıştı; yerdeki pozisyonlarından saldırının ne şekilde ve nasıl bir beceriyle gerçekleştirildiği anlaşıyordu. Sıcak hava milliyet gözetmeksizin hepsini aynı şekilde şişirmişti.

Kasabanın savunulduğu, nihayetinde, çökmüş yoldan anlaşıyordu ve açılan çukura düşecek pek bir Avusturyalı da kalmamıştı. Sokakta yalnızca üç ceset vardı ve onlar da koşarken öldürülmüş gibi görünüyordlardı. Kasabadaki evler bombardıman nedeniyle yıkılmıştı; sokakta alçı ve kireç molozları, kırılmış kiriş ve kiremitler ve kimisinin kenarları hardal gazı nedeniyle sararmış bir sürü delik vardı. Ortalıkta pek çok mermi kovanı vardı ve şarapnel topları etrafa saçılmıştı. Kasabada bir Allah'ın kulu yoktu.

Nick Adams Fornaci'den ayrıldığından beri hiç kimseye rastlamamış ama her yeri yapraklarla kaplı yolda ilerlerken yolun sol tarafına doğru dut yapraklarının altına gizlenmiş olan ve güneş ışınlarının metale çarptığı yerlerde yaprakların üzerinde meydana gelen ısı dalgaları nedeniyle kendilerini belli eden tüfekler görmüştü. Şimdi kasabanın içinden geçiyordu. Terk edilmiş olduğunu görünce şaşırdı ve nehrin aşağısındaki alçak yoldan çıktı. Kasabanın çıkışında, yolun eğim kazandığı açık bir alan vardı ve buradan sakın bir şekilde uzayıp giden nehri ve karşı kıyının alçak kıvrımıyla Avusturyalıların çukur kazdığı güneşte kuruyup solmuş çamurları görebiliyordu. Son gördüğünden beri her yerden gür bitki ve otlar fışkırmış, ortalık yemyeşil olmuştu ve mekânın tarihsel bir nitelik kazanmış olmasının burada, nehrin aşağısında, hiçbir etkisi olmamıştı.

Tabur nehrin sol kıyısı boyunca uzanıyordu. Setin üzerinde, içlerinde birkaç adam olan bir dizi oyuk vardı. Nick makineli tüfeklerin nereye koyulmuş olduğunu ve bomba taşıyıcılarıdaki işaret fişeklerini gördü. Nehir kenarındaki oyuklarda bekleyen adamlar uykudaydı. Ona zorluk çıkaran hiç kimse olmadı. Yoluna devam etti ve tam çamurdan bir setin oradan dönecekken, kirli sakallı, gözleri kan çanağına dönmüş genç bir teğmen elindeki tabancayı ona doğrulttu.

“Sen de kimsin?”

Nick kendini tanıttı.

“Nereden bileceğim ki?”

Nick, üzerinde fotoğrafının, kimliğinin ve 3. Ordu’nun mühürünün olduğu kartı gösterdi. Teğmen kartı alıp, “Bu bende kalacak” dedi.

“Hayır” dedi Nick. “Kartı bana geri ver ve silahını da kaldır. Oraya. Kılıfına.”

“Senin kim olduğunu nereden bileceğim?”

“Kartta yazıyor ya.”

“Peki ya kartta yazanlar doğru değilse? Ver şunu bana.”

“Saçmalama” dedi Nick neşeyle. “Beni bölük komutanına götür.”

“Seni tabur karargâhına göndermem gerekiyor.”

“Peki” dedi Nick. “Yüzbaşı Paravicini’yi tanıyor musun? Savaştan önce mimar olan, İngilizce konuşan, ince bıyıklı uzun adamı?”

“Sen onu tanıyor musun?”

“Biraz.”

“Hangi bölümün komutanı?”

“İkincinin.”

“Tabur komutanı o.”

“Güzel” dedi Nick. Para’nın iyi olduğunu öğrenince rahatlamıştı. “Hadi tabura gidelim.”

Nick kasaba sınırından ayrıldığı sırada üç adet şarapnel havada patlayıp sağ tarafa, enkaz halindeki evlerin üzerine düşmüş, ondan beri de başka bombalama olmamıştı. Ama bu subayın suratı bombardıman altındaki bir subayın suratı gibiydi. Aynı o zamanki gibi

gergindi ve sesi de kulağa hiç doğal gelmiyordu. Tabancası Nick'in sinirlerini bozuyordu.

"Şunu kaldır" dedi. "Onlarla aranda koskoca bir nehir var."

"Senin casus olduğunu düşünsem vurmak için bir dakika bile beklemezdim" dedi teğmen.

"Hadi" dedi Nick. "Tabura gidelim." Bu subay onu inanılmaz geriordu.

Gerçek yaşından daha büyük, öncekine göre daha zayıf ve daha önce hiç olmadığı kadar "İngiliz" görünen Yüzbaşı Paravicini, tabur karargâhı olan yeraltı sığınağındaki masanın arkasından kendisini saygıyla selamlayan Nick'i görünce ayağa kalktı.

"Merhaba" dedi. "Seni tanıyamadım. Ne işin var o üniformanın içinde?"

"Giydirdiler işte."

"Seni gördüğüme çok sevindim Nicolo."

"Tamam. İyi görünüyorsun. Gösteri nasıldı?"

"Çok başarılı bir saldırı gerçekleştirdik. Gerçekten. Çok başarılı bir saldırı. Göstereyim sana. Bak."

Haritadan saldırının nasıl gittiğini gösterdi.

"Fornaci üzerinden geldim" dedi Nick. "Nasıl olduğunu gördüm yani. Gayet iyiymiş."

"İnanılmazdı. Baştan sona inanılmazdı. Sen alaya mı bağlısın?"

"Hayır. Ortalıkta dolanıp üniformayı göstermem gerekiyor."

"Ne tuhaf."

"Bir Amerikan üniforması görünce başkalarının da yolda olduğunu düşünsünler diye."

"İyi de bunun Amerikan üniforması olduğunu nasıl anlayacaklar?"

"Sen söyleyeceksin tabii ki."

"Ha, anladım, tamam. Sana etrafı göstermesi için yanına bir onbaşı vereyim de taburları dolaş."

"Kahrolası bir politikacı gibi" dedi Nick.

"Sivil kıyafetler içinde çok daha rahat fark edilirsin. Asıl göze çarpanlar onlar çünkü."

"Kıvrık kenarlı fötr şapkayla" dedi Nick.

“Ya da bir sürü tüyü olan bir şapkaıyla.”

“Ceplerimin sigara, kartpostal ve onu gibi şeylerle dolu olması gerekiyor” dedi Nick. “Bir de içi çikolatalarla dolu bir yem torbası lazım. Bunları nazik laflar edip sırtlarını sıvazlayarak dağıtmam gerekiyor. Ama ne sigara bulabildim, ne de kartpostal ve çikolata. Yine de dolaşmaya devam etmemi söylediler.”

“Eminim görünümün bölükleri yüreklendirecektir.”

“Keşke yüreklendirmese” dedi Nick. “Şu haliyle bile yeterince kötü hissediyorum. Prensipite, sana bir şişe kanyak getirmem gerekiyordu.”

“Prensipite” dedi Para ve ilk kez, sararmış dişlerini göstererek gülümsedi. “Ne güzel bir laf. Grappa ister misin?”

“Hayır, sağ ol” dedi Nick.

“İçinde eter yok.”

“Yine de tadını alırım eminim” dedi Nick birdenbire ve tamamiyle hatırlayarak.

“Biliyorsun değil mi, kamyonlarla dönerken konuşmaya başlana kadar sarhoş olduğunu anlamamıştım.”

“Her saldırıda leş gibi kokuyordum” dedi Nick.

“Ben yapamıyorum” dedi Para. “İlk gösteride, ilkinde içtim ve bu yalnızca kendimi daha da kötü hissetmeme sebep oldu, sonrasında da deli gibi susadım.”

“Senin içkiye ihtiyacın yok.”

“Saldırılarda sen benden çok daha cesur oluyorsun.”

“Hayır” dedi Nick. “Nasıl olduğumu biliyorum ve kötü kokmayı tercih ediyorum. Bundan utanmıyorum.”

“Seni hiç sarhoş görmedim.”

“Öyle mi?” dedi Nick. “Hiç mi? Mestre’den Portogrande’ye gittiğimiz ve benim uykum gelince bisikleti battaniye niyetine kullanıp çenemin altına kadar çektiğim gece bile mi?”

“Ama o taburun içinde olmadı.”

“Benim nasıl olduğumu konuşmayalım artık” dedi Nick. “Bu benim, hakkında artık düşünmek istemediğim kadar çok şey bildiğim bir konu.”

“Burada biraz kalabilirsin aslında” dedi Paravicini. “Biraz kestir istersen. Bombardıman sırasında buraya pek bir şey yapmadılar. Hava dışarı çıkmak için çok sıcak henüz.”

“Sanırım bir acelemiz yok.”

“Gerçekten nasılsın?”

“İyiyim. Gayet iyiyim.”

“Hayır. Gerçekten diyorum.”

“İyiyim. Işık olmazsa uyuyamıyorum. Şimdilik tek sorunum bu.”

“Kafatasının delinmesi gerektiğini söylemiştim. Doktor değilim ama bu kadarını biliyorum.”

“Şey, içine çekmesinin daha iyi olacağını düşündüler ve şu anda elimden gelen bu. Sorun nedir? Sana delirmiş gibi mi görünüyorum?”

“Olabileceğin en iyi durumda görünüyorsun.”

“Bir kere deli olduğun belgelendi mi başın belada demektir” dedi Nick. “Bir daha hiç kimse sana güvenmez.”

“Senin yerinde olsam biraz kestirirdim Nicolo” dedi Paravicini. “Burası bizim bildiğimiz eski tabur karargâhı değil. Yalnızca buradan alınmayı bekliyoruz. Şu anda sığağa çıkmamalısın – bu aptalca olur. Şu yatağı kullanabilirsin.”

“Sadece uzanmam gerekiyor” dedi Nick.

Nick yatağa uzandı. Böyle hissettiği için hayal kırıklığına uğramış, Yüzbaşı Paravicini bu durumu fark ettiği için de ayrıca üzülmüştü. Burası, 1899 grubundan oluşan müfrezenin hemen cephenin orada, saldırıdan önceki bombardıman sırasında histeri nöbetleri geçirdiği yeraltı sığınağı kadar büyük değildi. Para hiçbir şey olmayacağını göstermek için onları dışarıda ikili gruplar halinde yürütmüş, dudaklarından ses çıkmaması için miğferinin kayışını sıkıca ağzına bastırmıştı. Başladığında onları durduramayacağını biliyordu çünkü. Tüm bunların kahrolası bir saçmalık olduğunu biliyordu çünkü. Eğer ağlamayı kesmezse ona düşünecek başka bir şey ver: burnunu kır. Birini vururdum ama artık çok geç. Hepsini daha da kötü olurdu. Burnunu kır. Yine beş-yirmi yaptılar. Sadece dört dakikamız kaldı. Diğer geri zekâlı herifin burnunu kır ve aptal kıkına vur tekmeyle gitsin. Sence geçip giderler mi? Gitmezlerse içlerinden

ikisini vur ve diğerlerini de bir şekilde atlatmaya çalış. Arkalarında kal çavuş. Önden gidip de arkandan gelen hiçbir şey olmadığını fark etmenin hiçbir âlemi yok. İlerledikçe onları serbest bırak. Ne büyük saçmalık. Tamam. Bu doğru. Sonra, saatine bakarak, o sakın, sakın ve çok değerli ses tonuyla: “Savoia.” Soğukkanlılıkla; alacak vakit yoktu. Göçükten sonra kendisinininkini bile bulamamıştı. Bir uç tamamen çökmüş ve bu da onları harekete geçirmişti; o yokuştan soğukkanlılıkla çıkarken, kötü kokular saçmadan yaptığı tek sefer. Ve geri döndüklerinde teleferik kulübesi yanmış gibi görünüyordu ve yaralılarından bazıları dört gün sonra aşağı inmiş, bazılarıysa inememişti. Biz ise yukarı çıktık, geri döndük ve aşağı indik – sürekli aşağı indik. Ve tuhaftır ki, Gaby Delys üzerinde tüylerle oradaydı; bir yıl önce bana bebek diyordun tatatata beni tanımanın çok güzel olduğunu söylüyordun tatatata kuş tüyleri olsun ya da olmasın, muhteşem Gaby, ve benim adım da Harry Pilcer, tepe dikleşip de tırmanmak zor olunca pistlerin uzağına giderdik ve o tepeyi her gece rüyasında, sabun köpüğü gibi bembeyaz olan Sacré Coeur ile birlikte görebilirdi. Bazen kız arkadaşı yanında olur ve bazen de kız bir başkasıyla birlikte olurdu ve o bunu hiç anlayamazdı ama bunlar nehrin olması gerekenden daha fazla yayılarak ve daha sakın aktığı gecelerdi ve Fossalta’nın dışında etrafı söğüt ağaçlarıyla çevrili sarı boyalı alçak bir ev ile alçak bir ahır vardı. Bir de kanal vardı ama oraya bin kere gitmiş olmasına rağmen daha hiç görmemişti; yine de oradaydı her gece işte, tepe gibi dümdüz ve tek yaptığı onu korkutmaktı. O ev onun için her şeyden daha anlamlıydı ve her gece ona aitti. İhtiyacı olan şey buydu ama korkutuyordu onu işte, özellikle de kayık kanalın üzerindeki söğütlerin arasında sessizce durduğu zaman; ama sahillere bu nehir gibi değildi. Adamların suya batmış zeminde elleriyle yukarıda tutmaya çalıştıkları tüfekleri, suyun içine düşene kadar çamurun içinde yuvarlana yuvarlana onlara doğru geldikleri yer olan Portogrande’de olduğu için çok daha alçaktı. Bu emri kim vermişti ki? Eğer bu kadar karman çorman olmasa adam gibi yerine getirebilirdi. İşler düzgün gitsin diye her şeyi bu kadar ayrıntısıyla hatırlamasının sebebi buydu; böylece tam nerede olduğunu bilebiliyordu. Ama sonra birden sebepsiz yere karışırırdı, aynı şu anda olduğu gibi; o tabur karargâhındaki bir ranzada yatarken Para tabura kumanda eder ve o da kahrolası bir

Amerikan üniforması giymek zorunda kalırdı. Olduğu yerde doğrulup oturdu ve etrafına bakındı; herkes ona bakıyordu. Para dışarı çıkmıştı. Tekrar yattı.

Paris görevi daha önce gelmişti ve kızın başka biriyle kaçıp gittiği zaman ve aynı sürücüyü iki kez denk gelme ihtimalinin verdiği tedirginlik dışında hiç korkmamıştı. Korkuları bunlarla ilgili olmuştu, asla cepheyle değil. Artık cepheyle ilgili rüyalar görmüyordu hiç ama onu hâlâ kurtulamayacağı şekilde korkutan şey o uzun sarı ev ve nehrin olağandışı genişliği idi. Ve şimdi o nehre geri dönmüştü işte; aynı kasabadan geçmişti ve ev falan yoktu. Ve nehir de hiç hatırladığı gibi değildi. Peki her gece gittiği yer neresiydi ve tehlike neydi; neden bir ev, uzun bir ahır ve bir kanal yüzünden, hayatında hiçbir bombardımanda olmadığı kadar korkmuş ve sırsıklam halde uyanıyordu?

Doğrulup bacaklarını dikkatlice salladı –ne zaman uzun süre düz pozisyonda kalsalar kaskatı kesilirlerdi– emir subayının, muhaberecilerin ve kapının yanındaki iki habercinin dik bakışlarına karşılık verdi ve üzerinde bir bez parçası olan hendek miğferini taktı.

“Çikolata, kartpostal ve sigara olmaması çok kötü” dedi. “Ama yine de giyiyorum üniformayı.”

“Binbaşı hemen dönecek” dedi emir subayı. O orduda, emir subayı muvazzaf subay değildir.

“Bu üniforma tam olması gerektiği gibi değil” dedi Nick onlara. “Ama gerekli fikri uyandırıyor. Kısa süre sonra milyonlarca Amerikalı olacak burada.”

“Sence Amerikalıları buraya yollarlar mı?” diye sordu emir subayı.

“Ah tabii, kesinlikle. Benim iki katım kadar olan, sağlıklı, temiz kalpli, geceleri uyuyabilen, hayatlarında hiç yaralanmamış, hiç havaya uçurulmamış, hiç göçük altında kalmamış, hiç korkmamış, içki içmeyen, arkalarında bıraktıkları kızlara sadık, çoğu hayatında hiç yengeç avlamamış harika çocuklar. Göreceksiniz.”

“Sen İtalyan mısın?” diye sordu emir subayı.

“Hayır, Amerikalıyım. Üniformama baksana. Spagnolini yaptı ama pek gerektiği gibi olmadı.”

“Kuzey Amerikalı mı Güney Amerikalı mı?”

“Kuzey” dedi Nick. İşte şimdi geliyordu o soru. Sussa iyi olacaktı.

“Ama İtalyanca konuşuyorsun.”

“Olamaz mı? İtalyanca konuşmamın sizin için bir sakıncası mı var? İtalyanca konuşma hakkım yok mu?”

“Üzerinde İtalyan nişanları var.”

“Sadece şeritleriyle kâğıtları. Nişanlar daha sonra geliyor. Yoksa saklamaları için birilerine veriyorsunuz, o birileri de bir yerlere gidiyor ve nişanlar da eşyalarınızla birlikte kayboluyor. Milano’dan yenilerini satın alabilirsiniz. Önemli olan kâğıtlar. Bu konuda kendinizi kötü hissetmemelisiniz. Cephede yeterince uzun süre kalırsanız sizin de olacak.”

“Ben Eritrea harekâtı gazisiyim” dedi emir subayı sert bir tavırla. “Tripoli’de savaştım.”

“Sizinle tanışmak büyük şeref” dedi Nick elini uzatırken. “Çok zor günler geçirmiş olmalısınız. Nişanları fark ettim. Carsó’da çarpışmış olmanız mümkün mü?”

“Bu savaş için daha yeni çağırıldım. Benim sınıfım çok eskiydi.”

“Bir zamanlar yaş sınırının altındaydım” dedi Nick. “Ama şimdi savaştan büyümüş olarak çıktım.”

“İyi ama şimdi neden buradasın?”

“Amerikan üniformasını tanıtıyorum” dedi Nick. “Sence de çok belirgin değil mi? Yakası biraz sıkıyor ama çok kısa bir süre sonra milyonlarca insan çekirge sürüleri gibi bunu giyecek, görecek. Çekirge, bilirsin, Amerika’da çekirge dediğimiz şey, aslında başka bir şey, sürü halinde hareket edip her şeyi silip süpüren türden. Gerçek çekirge küçük ve yeşil olur ve nispeten daha çelimsizdir. Ama onu şu anda hatırlayamadığım sürekli tuhaf bir ses çıkartan ağustosböceğiyle karıştırmamak lazım. Hatırlamaya çalışıyorum ama olmuyor. Neredeyse duyacak gibi oluyorum, sonra birden gidiveriyor. Konuşmamızı burada bölsem kusuruma bakmazsın, değil mi?”

“Binbaşıyı bulmaya çalışın bakalım” dedi emir subayı iki haberciye. “Görüyorum ki yaralanmışsın” dedi Nick’e.

“Çeşitli yerlerden” dedi Nick. “Yara izleriyle ilgileniyorsan çok ilginç birkaç tane gösterebilirim sana ama çekirgelerden konuşmayı tercih ederim. Bizim çekirge dediğimiz şey, aslında başka bir şey. Bu

böcekler zamanında hayatımda çok önemli bir rol oynamışlardı. Bu ilgini çekebilir ve ben konuşurken sen de üniformaya bakabilirsin.”

Emir subayı eliyle ikinci haberciye bir hareket yapınca haberci dışarı çıktı.

“Gözlerini üniformanın üzerinde sabitle. Spagnolini yaptı bunu, biliyorsun. Siz de bakabilirsiniz isterseniz” dedi Nick muhaberecilere.

“Aslında hiçbir rütbem yok. Amerikan konsolosluğunun yönetimindeyiz. Bakmanızda hiçbir sakınca yok. Uzun uzun bakabilirsiniz isterseniz. Ben size Amerikan çekirgesini anlatacağım. Biz her zaman ‘orta kahve’ dediğimiz bir türünü tercih ederdik. Suya en uzun süre dayanan onlardır ve balıklar da onları tercih eder. Daha büyük olanlar az çok çingırağını çingırdatan bir çingıraklı yılanın çıkardığı sesi andıran, son derece monoton bir ses çıkararak uçarlar ve çok canlı renkleri olan kanatları vardır. Bu kanatların kimi capcanlı bir kırmızıdır, kimiye siyah çizgileri olan bir sarı ama suya girdiklerinde paramparça oldukları için darmadağın bir yem görüntüsü verirler. Orta kahve ise dolgun, sıkı ve etlidir ve hiç karşılaşmayacağınız bir şeyi önermek anlamlı olursa, şiddetle öneririm. Yalnız şunu da belirtmem gerekir ki ellerinizi kullanarak ya da şapkayla vurarak yakalamaya çalışırsanız bir günlük avlanmaya yetecek miktarda asla toplayamazsınız. Bu tam bir saçmalık ve zaman kaybıdır. Tekrar ediyorum beyler, bunu yaparak hiçbir yere varamazsınız. Doğru; ve –eğer benim bir söz hakkım olsa ve kim bunun asla olmayacağını söyleyebilir ki?– genç subaylara her hafif silah dersinde öğretilmesi gereken yöntem, sivrisineklere karşı kullanılan sıradan bir cibinlikten yapılan bir ağ kullanmaktır. Cibinliği karşı uçlarından –ya da iki ucundan diyelim– tutan, iki subay eğilip bir elleriyle ağın alttaki uzantısını, diğeriyle de üstteki uzantısını tutarlar ve rüzgâra karşı koşarlar. Rüzgârla birlikte uçan çekirgeler ağın boyuna karşı uçup kıvrımları içine hapsolurlar. Çok büyük miktarda yakalamak bir marifet sayılmaz aslına bakarsanız ve bana kalırsa, hiçbir subay yanında hemencecik bu tarz bir çekirge ağı hazırlayabilmeye uygun uzunlukta bir cibinlik olmadan dolaşmamalıdır. Umarım ne demek istediğimi anlatabilmişimdir beyler. Sorusu olan var mı? Dersle ilgili anlamadığınız bir şey varsa sorabilirsiniz. Hadi. Yok mu? O zaman konuşmamı büyük asker ve beyefendi Sir

Henry Wilson'ın sözleriyle bitirmek istiyorum: Baylar, ya yönetirsiniz, ya da yönetilirsiniz. Tekrar etmeme izin verin. Baylar, hatırlamanızı istediğim bir şey var. Bu odadan çıkarken beraberinizde götürmenizi istediğim bir şey. Baylar, ya yönetirsiniz –ya da yönetilirsiniz. Hepsi bu baylar. İyi günler.”

Üzeri bezle örtülü miğferini çıkardı, sonra tekrar taktı ve başını eğerek sığınaktan çıktı. İki habercinin eşlik ettiği Para, çöken yolun hizasından aşağı doğru geliyordu. Güneş yakıyordu. Nick miğferini çıkardı.

“Bu şeyleri ıslatmak için bir sistem olmalı” dedi. “Şunu nehirde ıslatayım.” Nehir kıyısına yöneldi.

“Nicolo” diye seslendi Paravicini. “Nicolo. Nereye gidiyorsun?”

“Gitmem gerekmiyor aslında.” Nick, elinde miğferi, yamaçtan aşağı indi. “Islak da olsalar kuru da tam bir baş belası bunlar. Sen her zaman takıyor musun?”

“Her zaman” dedi Para. “Kel kalıyorum bu yüzden. İçeri gel.”

İçeride Para ona oturmasını söyledi.

“Sen de biliyorsun, bunlar kesinlikle hiçbir boka yaramıyor” dedi Nick. “İlk kullanmaya başladığımızda rahat ettiğimizi hatırlıyorum ama sonra pek çok kez içlerinin beyinle dolduğunu gördüm.”

“Nicolo” dedi Para. “Geri dönmen gerektiğini düşünüyorum. Bana kalırsa gerekli erzağı toparlamadan gelmesen daha iyi olurdu. Burada senin yapabileceğin hiçbir şey yok. Eğer ortalıkta dolanırsan, vermeye degecek bir şeyler olsa bile, adamlar toplanacak ve bu da bombalamaya davetiye çıkarır. Buna izin veremem.”

“Saçma olduğunu biliyorum” dedi Nick. “Ama bu benim fikrim değildi. Tugayın burada olduğunu duydum ve düşündüm ki seni ya da tanıdığım başka birini görürüm. Zenzon’a ya da San Dona’ya da gidebilirdim. Köprüyü tekrar görmek için San Dona’ya gitmek istiyorum.”

“Senin böyle amaçsız bir şekilde ortalıkta dolaşmana izin veremem” dedi Yüzbaşı Paravicini.

“Peki” dedi Nick. İşte yine o his geliyordu üzerine.

“Anlıyor musun?”

“Elbette” dedi Nick. Kendini tutmaya çalışıyordu.

“Biliyorsun ki ben tabur komutanıyım” dedi Para.

“Neden olmayacakmışsın ki?” dedi Nick. “İşte geliyordu. “Okuma yazman var, öyle değil mi?”

“Evet” dedi Para nazikçe.

“Sorun şu ki komuta ettiğin bu tabur fazla küçük. Eski gücüne kavuşur kavuşmaz seni eski bölüğüne geri yollayacaklar. Ölüleri neden gömmüyorlar? Şimdi gördüm onları. Tekrar görmeye de aldırıyor falan değilim. Bildiğim kadarıyla onları her an gömebilirler ve bu da senin için çok daha iyi olur. Hepiniz hastalıktan döküleceksiniz.”

“Bisikletini nereye bıraktın?”

“Son girdiğim evin içinde.”

“Sence orada güvende mi?”

“Merak etme” dedi Nick. “Kısa bir süre sonra gideceğim.”

“Biraz uzan Nicolo.”

“Tamam.”

Gözlerini kapattı; ve parlak, beyaz bir ışık ve bir sopanıninkine benzeyen bir darbe sonucunda dizlerinin üstüne düşüp onu boğan sıcak ve tatlı kanı adamlar yanından geçerken oradaki kayanın üstüne tükürerek, sıkışıp ezilmeden hemen önce son derece soğukkanlı bir şekilde tüfeğin nişangâhlarının üzerinden kendisine bakan sakallı adamın yerinde, alçak bir ahırı olan uzun, sarı bir ev ile normalde olduğundan çok daha geniş ve sakın akan nehri gördü. “Tanrım” dedi. “Gitsem daha iyi olacak.”

Ayağa kalktı.

“Ben gidiyorum Para” dedi. “Öğleden sonra bisikletle biraz turlarım. Erzak gelmişse toplayıp bu gece buraya getiririm. Gelmemişse gece getirecek bir şeyim olduğunda gelirim.”

“Bisikletle dolaşmak için hâlâ çok sıcak hava” dedi Yüzbaşı Paravicini.

“Merak etmene gerek yok” dedi Nick. “Epey bir süre iyi olurum artık. Bir kere oldu ama kolayca atlattım. Gittikçe daha iyi oluyor. Ne zaman olacağını biliyorum artık çünkü çok fazla konuşuyorum.”

“Yanına bir haberci vereceğim.”

“Vermemeni tercih ederim. Yolu biliyorum.”

“Hemen döner misin?”

“Kesinlikle.”

“İzin ver de şeyi göndereyim...”

“Hayır” dedi Nick. “Bana güvendiğinin bir işareti olarak.”

“Eh, o zaman *ciao*.”¹⁵⁹

“*Ciao*” dedi Nick. Çökmüş yola çıkıp bisikletini bıraktığı yere doğru ilerlemeye başladı. Öğleden sonra, kanalı geçer geçmez, yol karanlığa bürünecekti. Oranın da ilerisinde, iki yana dizilmiş ve henüz hiç bombalanmamış ağaçlar vardı. Bir keresinde uygun adım yürüyerek, karda mızraklarıyla gitmekte olan Terza Savoia süvari alayının yanından geçtikleri yeri orası. Atların nefesleri soğuk havada tüy şeklinde bulutlar oluşturuyordu. Hayır, orası başka bir yeri. Neresiydi ki?

“Şu lanet olası bisiklete ulaşırsam iyi olacak” dedi Nick kendi kendine. “Fornaci’ye giden yolu kaybetmek istemiyorum.”

159) (İtal.) Hoşça kal, görüşürüz. (ç.n.)

KRALİÇENİN ANNESİ

Babası öldüğünde daha çocuktuk ve adamın müdürü onu son-
suza dek gömmüştü. Yani, arsa daimi olarak onun olacaktı. Ama
annesi öldüğünde müdür onların birbirleri üzerinde çok da öyle
her zaman heyecanlı olmayabileceklerini düşünmüştü. Sevgililerdi;
o bir kraliçeydi tabii ki, bilmiyor muydunuz sanki, elbette öyleydi.
O yüzden de kadını sadece beş yıllığına gömdü.

İspanya'dan Meksika'ya döndüğünde ilk uyarıyı aldı. Kâğıtta
bunun ilk uyarı olduğu, beş yılın dolduğu, annesinin mezarının de-
vam ettirilmesi için gerekli ayarlamaları yapması gerektiği yazıyor-
du. Süresiz olması için yirmi dolar vermesi yeterliydi. O zamanlar
kasaya ben bakıyordum ve bırak da ben ilgileneyim Paco, dedim.
Ama o hayır dedi, kendisi halledecekti. Hem de hemen halledecekti.
Söz konusu olan onun annesiydi ve bu işi kendi yapmak istiyordu.

Sonra, bir hafta içinde ikincinci uyarıyı aldı. Kâğıdı ona oku-
dum ve ona bu işi hallettiğini sandığımı söyledim.

“Hayır” dedi, “halletmedim.”

“İzin ver de ben yapayım” dedim. “Bak para burada, kasada.”

“Hayır” dedi. Hiç kimse ona ne yapacağını söyleyemezdi. Za-
man ayırabildiğinde kendisi halledecekti. “Vaktinden önce para
harcamanın ne anlamı var ki?”

“Peki” dedim, “ama mutlaka hallet.” O sıralar dövüş başına
dört bin peso alacağı altı karşılaşma ve bir de yardım etkinliği için
kontrat imzalamıştı. Sadece başkentte on beş bin doların üzerinde
para kazanmıştı. Biraz pintiydi, o kadar.

Takip eden hafta içinde üçüncü uyarı geldi ve ben de ona oku-
dum. Ödemeyi bir sonraki cumartesiye kadar yapmazsa annesinin
mezarının açılacağını ve ondan artakalanların da kemiklerin yığıl-
dığı umumi alana atılacağını yazmışlardı. O öğleden sonra şehre
indiğinde bu işi halledeceğini söyledi.

“Neden benim yapmama izin vermiyorsun?” diye sordum.

“İşime karışma” dedi. “Bu benim meselem ve ben ilgileneceğim.”

“Tamam, madem böyle hissediyorsun” dedim. “Kendi işini kendin hallet.”

Kasadan parayı çıkardı –gerçi o zamanlar yanında hep yüz ya da daha çok peso taşırdı ama– ve halledeceğini söyledi. Parayı alıp çıktı ve doğal olarak ben de hallettiğini düşündüm.

Bir hafta sonra, yapılan son uyarıya hiçbir yanıt gelmediği için annesinden kalanların kemik mezarlığına atıldığını söyleyen bir bildiri geldi; umumi kemik mezarlığına.

“Aman Tanrım” dedim ona, “parayı ödeyeceğini söyledin ve kasadan çıkardın ve şimdi annenin başına şu gelenlere bir bak! Aman Yarabbi, düşünsene! Halka açık kemik mezarlığı ve senin annen. Neden benim halletmeme izin vermedin ki? İlk uyarı geldiğinde hemen yollardım parayı.”

“Bu seni ilgilendirmez. Söz konusu olan *benim* annem.”

“*Beni* ilgilendirmez, evet ama *seni* ilgilendiriyordu. İnsanın annesine bunun yapılmasına izin vermesi için nasıl bir kan dolaşı-yordur ki damarlarında? Sen bir annen olmasını hak etmiyorsun.”¹⁶⁰

“O benim annem” dedi. “Ve şu an çok daha yakın bana. Artık onun tek bir yerde gömülü oluşunu düşünüp üzülmem gerek-meyecek. O artık her yanımda, havada, kuşlar ve çiçekler gibi. Artık her zaman benimle olacak.”

“Aman Tanrım” dedim, “nasıl bir kanın varmış ki senin? Benimle konuşmanı bile istemiyorum.”

“O her yanımda, etrafımda” dedi. “Artık asla üzgün hissetmeyeceğim.”

O aralar ona kendisini erkek gibi hissettirmeye çalışan kadınlara ve aptal insanlara inanılmaz paralar harcıyordu ama onu biraz olsun tanıyan hiç kimse bundan etkilenmiyordu. Bana altı yüz pesodan fazla borcu vardı ve bunu ödemi-yordu. “Neden şimdi istiyorsun ki?” di-yordu. “Bana güvenmiyor musun? Biz arkadaş değil miyiz?”

160) Bu noktada, öykünün özgün adında (*The Mother of a Queen*) geçen “queen” sözcüğünün hem eşcinsel, hem de kraliçe demek olduğunu ve kahramanın arkadaşı tarafından öykünün farklı yerlerinde sarfedilen “nasıl bir kan dolaşıyor ki damarlarında” tarzındaki ifadeler de göz önünde bulundurulduğunda, yazarın sözcük seçiminin –elbette– bilinçli olduğuna dikkat çekmek gerekiyor. (ç.n.)

“Mesele arkadaş olmak ya da güvenmek değil. Senin yokluğunda hesapların hepsini kendi paramla kapattım ve şimdi o parayı geri almam lazım ve sende de bana verebilecek kadar para var.”

“Hayır, yok.”

“Var” dedim. “Kasada şu anda ve istesen hemen ödeyebilirsin.”

“O paraya başka bir şey için ihtiyacım var” dedi. “Paraya ne kadar ihtiyacım olduğunu bilmiyorsun.”

“Sen İspanya’dayken ben sürekli burada bekledim ve sen de bana masraf çıktıkça ödeme yapmam ve evle ilgili her türlü masrafı karşılamam için yetki verdin, ve oradayken bana para da yolladığın için kendi cebimden altı yüz pesodan fazla ödedim ve şimdi o paraya ihtiyacım var ve sen de verebilecek durumdasın.”

“Yakında vereceğim” dedi. “Şu an o paraya feci ihtiyacım var.”

“Ne için?”

“Kendi işim için.”

“Neden en azından bir kısmını ödemiyorsun?”

“Yapamam” dedi. “O paraya çok fena ihtiyacım var. Ama parayı vereceğim.”

İspanya’da yalnızca iki kez arenaya çıkmıştı, ona katlanamamışlardı orada, kısa sürede ciğerini okumuşlardı ve boğa güreşleri için yedi yeni takım yaptırmıştı ve öyle bir adamdı işte: kıyafetleri o kadar kötü paketlettirmişti ki dört tanesi dönüş yolculuğunda deniz suyundan zarar görmüştü ve onları hiç giyememişti bile.

“Tanrım” dedim. “İspanya’ya gidiyorsun, koca bir sezonu orada geçiriyorsun ve sadece iki dövüş yapıyorsun. Yanında götürdüğün paranın hepsini yeni kıyafetlere harcıyorsun ve onları da tuzlu suyla mahvettiğin için giyemiyorsun bile. Neden bana borcun olan parayı vermiyorsun? Böylece çekip gidebilirim.”

“Burada olmanı istiyorum” dedi, “ve parayı da vereceğim. Ama şu anda ihtiyacım var o paraya.”

“Annenin gömülü kalmaya devam edebilmesi için mezarına para vermen lazım, değil mi? O yüzden bu kadar çok ihtiyacın var” dedim.

“Annemin başına gelen şeyden dolayı mutluyum ben” dedi. “Sen anlayamazsın.”

“Çok şükür ki anlayamıyorum” dedim. “Bana borcun olanı öde, yoksa kasayı açıp kendim alacağım.”

“Kasa bende duracak bundan sonra” dedi.

“Hayır, durmayacak” dedim.

Hemen o öğleden sonra yanında serseri bir herifle çıkageldi, kasabadan, beş parası olmayan adamın teki, ve şöyle dedi: “Bu evine dönmek için paraya ihtiyacı olan bir *paisano*,¹⁶¹ çünkü annesi çok hastaymış.” Herif sadece punk bir serseriydi, bilirsiniz, daha önce hayatında hiç görmediği biri ama onun kasabasındandı ve o da kasabalısına cömert davranan büyük matador olmak istiyordu.

“Ona kasadan elli peso ver” dedi bana.

“Daha yeni bana verecek paran olmadığını söyledin” dedim. “Ve şimdi bu serseriye elli peso vermek istiyorsun.”

“O benim hemşerim” dedi, “ve sıkıntıda.”

“Seni kaltak” dedim. Ona kasanın anahtarını verdim. “Git kendin al. Ben şehre iniyorum.”

“Kızma” dedi. “Sana paranı vereceğim.”

Şehre gitmek için arabayı çıkarttım. Onun arabasıydı ama ondan daha iyi kullandığımı biliyordu. Onun yaptığı her şeyin daha iyisini yapabiliyordum. Bunu biliyordu. Okuma yazması bile yoktu. Birini görmeye gidecek ve bana parayı ödemesi için ne yapabileceğime bakacaktım. Dışarı çıkıp, “Ben de seninle geliyorum, paranı vereceğim” dedi. “Biz iyi arkadaşız. Tartışmaya gerek yok.”

Arabayla şehre indik ve ben kullandım. Tam yaklaşıştık ki cebinden yirmi peso çıkardı.

“Al işte, paran” dedi.

“Seni piç kurusu” dedim ve o parayla ne yapabileceğini söyledim ona. “O serseriye elli peso veriyorsun ve bana olan borcun altı yüzken yirmi teklif ediyorsun. Senden tek kuruş almam. Onu da ne yapacağını biliyorsun.”

Cebimde tek bir peso olmadan arabadan indim. O gece nerede kalacağımı bile bilmiyordum. Daha sonra bir arkadaşım la gidip onun evinden eşyalarımı aldım. Bu yıla kadar da bir daha hiç konuşmadım onunla. Bir akşam üç arkadaşıyla Madrid'deki Gran

161) (İsp.) Hemşehri. (ç.n.)

Via'da bulunan Callao sinemasına doğru yürürken rastladım ona. Bana elini uzattı.

“Merhaba Roger, eski dostum” dedi. “Nasılsın? İnsanlar benim aleyhimde konuştuğunu söylüyorlar. Benimle ilgili bir sürü yalan yanlış şey anlatıyormuşsun.”

“Tek söylediğim, senin bir annen olmadığı” dedim. İspanyolcada bir adama hakaret etmek istediğinizde söyleyebileceğiniz en ağır şeydir bu.

“Bu doğru” dedi. “Zavallı annem ben o kadar küçükken öldü ki sanki hiç annem olmamış gibi. Bu çok üzücü.”

Alın size bir kraliçe. Onlara dokunamazsınız. Onlara hiç ama hiçbir şey dokunamaz. Ya kendilerine ya da sırf gösteriş olsun diye para harcarlar ve asla borçlarını ödemezler. Birinden para almayı bir deneyin. Ona tam orada, Gran Via'da, üç arkadaşının önünde onun hakkında ne düşündüğümü söyledim ama şu an benimle sanki arkadaşmışız gibi konuşuyor. Nasıl bir kan bir adamı böyle yapar ki?

BİR OKUYUCU MEKTUBU

Önünde açılıp katlanmış vaziyette bir gazeteyle yatak odasında-ki masaya oturmuştu ve sadece dışarıda yağan ve çatıya değdiği anda eriyen kara bakmak için kafasını kaldırıyordu. Aşağıdaki mektubu yazdı, hiç durup düzeltme ya da tekrar yazma gereği duymadan.

Roanoke, Virginia

6 Şubat 1933

Sevgili Doktor –

Çok önemli bir tavsiye almak için size yazabilir miyim acaba – bir karar vermem gerekiyor ve kime güvenebileceğimi bilmiyorum, annemle babama soramam – o yüzden size geldim – ve sizi görmediğim için de size güvenebilirim. Şimdi, durum şu – ben 1929’da Amerikan askeri hizmetinden bir adamla evlendim ve kocam aynı yıl Çin’e, Şangay’a gönderildi – orada üç yıl kaldı¹⁶² – sonra eve döndü – birkaç ay önce hizmetine son verildi – ve o da Helena, Arkansas’taki annesinin evine gitti. Mektup yazıp beni de çağırdı – gittim ve gördüm ki bir dizi iğne vuruluyor, tabii ben de doğal olarak sordum ve öğrendim ki bir hastalık için tedavi görüyor, nasıl yazıldığını bilmiyorum ama okunuşu “firengi” gibi bir şey – Anlıyor musunuz beni – şimdi bana söyleyiverin, tekrar onunla birlikte yaşamam güvenli olur mu – Çin’den döndüğünden beri onunla hiçbir şekilde yakın temasta bulunmadım. Doktorun onunla işi bittikten sonra iyi olacağına temin ediyor beni – sizce doğru mu bu – Babam sık sık derdi ki insan hastalık kurbanı olacağına ölsün daha iyi – Babama güveniyorum ama en çok kocama güvenmek istiyorum – Lütfen, lütfen bana söyleyin ne yapayım – Babası Çin’deyken doğan bir de kızım var –

Teşekkür ediyorum ve vereceğiniz akla tamamen güveniyorum

162) Özgün metinde “kaldı” sözcüğü “staid” şeklinde yanlış yazılmış; doğrusu “stayed”. Yazar bunu muhtemelen mektubu yazan kadına ilişkin yaratmaya çalıştığı izlenimi kuvvetlendirmek için yapmış. (ç.n.)

Ve altına adını yazıp imzaladı.

Belki bana ne yapmanın doğru olduğunu söyleyebilir, dedi kendi kendine. Belki bana söyleyebilir. Gazetedeki resminden anlarım gibi duruyor. Akıllı bir adama benziyor, evet. Her gün birilerine ne yapması gerektiğini söylüyor. Bilmesi lazım. Doğru olan neyse onu yapmak istiyorum. Çok uzun bir süre gerçi. Çok uzun bir süre. Ve çok zaman olmuş. Yüce İsa, çok uzun zaman olmuş. Onu nereye gönderirlerse oraya gitmesi gerekti, biliyorum ama ne demeye bunu kapması gerekti onu bilmiyorum. Ah, Yüce İsa'dan bunu hiç kapmamış olmasını dilerdim. Kapmak için ne yaptığı umurumda değil. Ama hiç kapmamış olmasını dilerdim. Görünen o ki kapmaya mecbur değildi. Ne yapacağımı bilmiyorum. Yüce İsa'dan hiçbir hastalığa yakalanmamış olmasını dilerdim. Neden hastalık kapmak zorundaydı bilmiyorum.

İSVİÇRE'YE HÜRMETLER

I. BÖLÜM

BAY WHEELER'IN MONTREUX'DEKİ PORTRESİ

İstasyondaki kafenin içi sıcak ve aydınlıktı. Masaların ahşabı sürekli silinmekten parlamıştı ve sırlı kâğıt torbaların içinde kraker sepetleri vardı. Sandalyeler oymalıydı ama oturma yerleri aşınmış ve rahattı. Duvarda oymalı ahşap bir saat, odanın en uzak ucunda da bir bar vardı. Dışarıda kar yağıyordu.

İstasyon yükçülerinden iki tanesi saatin altındaki masaya oturmuş, yeni açılmış şarap içiyorlardı. Bir başka yükçü içeri girip Simplon-Orient Ekspresi'nin Saint-Maurice'te bir saat geciktiğini haber verdi. Sonra dışarı çıktı. Garson kız Bay Wheeler'ın masasına yaklaştı.

"Ekspres bir saat gecikmiş efendim" dedi. "Size biraz kahve getirebilir miyim?"

"Uykumu kaçırmayacağını söylüyorsan?"

"Lütfen?" dedi garson kız.

"Hadi getir biraz" dedi Bay Wheeler.

"Teşekkürler."

Mutfaktan kahveyi getirdi ve Bay Wheeler pencereden dışarı, platformdan gelen ışığın altında yağan kara baktı.

"İngilizce dışında başka dil de konuşuyor musun?" diye sordu garson kıza.

"Ah evet efendim. Almanca, Fransızca ve onların farklı lehçelerini."

"Bir şeyler içmek ister misin?"

"Ah hayır efendim. Kafede müşterilerle birlikte bir şey içmemiz yasak."

"Puro da mı almazsın?"

"Ah hayır efendim. Sigara içmiyorum efendim."

“Pekâlâ” dedi Bay Wheeler. Tekrar camdan dışarı baktı, kahvesini içti ve bir sigara yaktı.

“Fräulein”¹⁶³ diye seslendi. Garson kız masaya geldi.

“Ne istemiştiniz efendim?”

“Seni” dedi adam.

“Bana bu şekilde şaka yapmamalısınız.”

“Şaka yapmıyorum.”

“O zaman bunu söylememelisiniz.”

“Tartışacak zamanım yok” dedi Bay Wheeler. “Tren kırk dakika sonra gelecek. Benimle üst kata gelersen sana yüz frank veririm.”

“Böyle şeyler söylememelisiniz efendim. Yükçüye sizinle konuşmasını söyleyeceğim.”

“Yükçü falan istemiyorum” dedi Bay Wheeler. “Polis memuru ya da sigara satan şu çocuklardan da istemiyorum. Ben seni istiyorum.”

“Eğer böyle konuşacaksanız çıkmanız gerekiyor. Hem burada kalıp hem de böyle konuşamazsınız.”

“Neden yanımdan gitmiyorsun o zaman? Gidersen seninle konuşamam.”

Garson kız uzaklaştı. Bay Wheeler onun yükçülerle konuşup konuşmadığına baktı. Konuşmamıştı.

“Matmazel!” diye seslendi. Garson kız masaya geldi. “Bana bir şişe Sion getirin lütfen.”

“Tabii efendim.”

Bay Wheeler onun önce dışarı çıkmasını, sonra da elinde şarapla geri girip masaya gelmesini izledi. Saate doğru baktı.

“İki yüz frank veririm sana.”

“Lütfen böyle şeyler söylemeyin.”

“İki yüz frank çok iyi para.”

“Böyle şeyler söylemeyeceksiniz!” dedi kız. İngilizcesi bozulmaya başlamıştı. Bay Wheeler merak ve ilgiyle ona baktı.

“İki yüz frank.”

“İğrençsiniz.”

163) (Alm.) Hem genç bayan, hem bayan garson anlamına gelir. (ç.n.)

“Neden gitmiyorsun o zaman? Burada durmazsan seninle konuşamam.”

Garson kız masadan uzaklaşıp bara gitti. Bay Wheeler şarabı içip bir süre kendi kendine gülümsedi.

“Matmazel” diye seslendi. Garson kız onu duymuyormuş gibi yaptı. “Matmazel” diye seslendi yine. Kız bu kez onun yanına gitti.

“Bir şey mi arzu etmiştiniz?”

“Hem de çok. Sana üç yüz frank veririm.”

“İğrençsiniz.”

“Üç yüz İsviçre frankı.”

Kız uzaklaştı ve Bay Wheeler onun arkasından baktı. Bir yükçü kapıyı açtı. Bay Wheeler’ın çantalarından sorumlu olan adamdı bu.

“Tren geliyor bayım” dedi Fransızca. Bay Wheeler ayağa kalktı.

“Matmazel” diye seslendi. Garson kız masaya geldi. “Şarabın fiyatı nedir?”

“Yedi frank.”

Bay Wheeler sekiz frank sayıp masaya bıraktı. Paltosunu giydi ve yükçünün arkasından karların düştüğü perona doğru ilerledi.

“*Au revoir*”¹⁶⁴ Matmazel.” Garson kız onun arkasından baktı. Çirkin bir adam, diye düşündü, çirkin ve iğrenç. Parayla ilgisi olmayan bir şey için üç yüz frank. Kaç kez hiçbir karşılık beklemeden yaptım ben bunu. Ayrıca burada gidebilecek bir yer de yok. Biraz akli olsa gidebilecek bir yer olmadığını anlardı. Zaman da yok, gidecek yer de. Bunu yapmak için üç yüz frank. Ne adamlardı şu Amerikalılar.

Çimentodan platformun üzerinde, çantalarının yanında dikipli yağın karın arasından geçerek gelen tren farının ışığına doğru raylara bakıyordu Bay Wheeler ve bunun masrafsız bir eğlence olduğunu düşünüyordu. Aslına bakılırsa, akşam yemeği hariç, bir şişe şaraba yedi frank vermiş ve bir frank da bahşiş bırakmıştı. Yetmiş beş kuruş bıraksa daha iyiydi ama neyse. Bahşiş olarak yetmiş beş kuruş bırakmış olsa şu an daha iyi hissederdi kendini. Bir İsviçre frankı beş Fransız frankına denk geliyor. Bay Wheeler Paris’e gidiyordu. Para konusunda çok dikkatliydi ve kadınlarla ilgilenmiyordu.

164) (Fr.) Hoşça kalın. (ç.n.)

Daha önce bu istasyonda bulunmuştu ve gidilebilecek bir üst kat olmadığını da biliyordu. Bay Wheeler işini asla şansa bırakmazdı.

II. BÖLÜM

BAY JOHNSON VEVEY'DE OLAYI ANLATIYOR

İstasyondaki kafenin içi sıcak ve aydınlıktı; masalar sürekli silinmekten parlıyordu ve bazılarının üzerinde kırmızı-beyaz çizgili masa örtüleri, diğerlerinde de mavi-beyaz çizgili örtüler vardı; tüm masaların üstünde sırlı kâğıt torbaların içinde kraker sepetleri vardı. Sandalyeler oymalıydı ama oturma yerleri aşınmış ve rahattı. Duvarda bir saat, odanın en uzak ucunda da çinko kaplı bir bar vardı ve dışarıda kar yağıyordu.

Bir başka yükçü içeri girdi ve Simplon-Orient Ekspresi'nin Saint-Maurice'te bir saat geciktiğini haber verdi. Sonra dışarı çıktı. Garson kız Bay Johnson'ın masasına yaklaştı.

“Ekspres bir saat gecikmiş efendim” dedi. “Size biraz kahve getirebilir miyim?”

“Çok zor olmayacaksa?”

“Lütfen?” dedi garson kız.

“Biraz alayım” dedi Bay Johnson.

“Teşekkürler.”

Mutfaktan kahveyi getirdi ve Bay Johnson pencereden dışarı, platformdan gelen ışığın altında yağan kara baktı.

“İngilizce dışında başka dil konuşuyor musun?” diye sordu garson kıza.

“Ah evet. Almanca, Fransızca ve onların farklı lehçelerini.”

“Bir şeyler içmek ister misin?”

“Ah hayır efendim. Kafede müşterilerle birlikte bir şey içmemiz yasak.”

“Puro ikram edeyim?”

“Ah hayır efendim” dedi kız gülerek. “Sigara içmiyorum efendim.”

“Ben de” dedi Johnson. “Pis bir alışkanlık.”

Garson kız uzaklaştı ve Johnson bir sigara yakıp kahvesini içti. Duvardaki saat ona çeyrek kalayı gösteriyordu. Bay Johnson'ın kolundaki saat biraz ileriydi. Tren on otuzda gelecekti –bir saat gecikme demek on bir buçukta geleceği anlamına geliyordu. Johnson garson kıza seslendi.

“*Signorina!*”¹⁶⁵ Garson kız masaya geldi.

“Ne istemiştiniz efendim?”

“Benimle oynamak istemez misin?” dedi adam. Kızın yüzü kızardı.

“Hayır efendim.”

“Hiç kötü bir şey kastetmiyorum. Beraber Vevey'in gece hayatını görmek istemez misin? İstersen bir kız arkadaşını da getir.”

“Çalışmak zorundayım” dedi kız. “Burada bir görevim var.”

“Biliyorum” dedi Johnson. “Ama yerine bakacak birini bulamaz mısın? İç Savaş zamanında öyle yaparlardı.”

“Ah, hayır efendim. Benim bizzat burada olmam gerekiyor.”

“İngilizceyi nerede öğrendin?”

“Berlitz okulunda efendim.”

“Anlatsana bana. Berlitz öğrencileri çok mu çılgındı? Sarmaş dolaş öpüşüp sevişiyorlar mıydı? Kızları hemen tavlayıveren tatlı dilli adamlar çok muydu? Scott Fitzgerald'la karşılaştın mı hiç?”

“Pardon?”

“Demek istediğim, üniversite yılların hayatının en mutlu günleri miydi? Geçtiğimiz sonbaharda nasıl bir takımı vardı Berlitz'in?”

“Şaka mı yapıyorsunuz efendim?”

“Sadece birazcık” dedi Johnson. “Sen inanılmaz iyi bir kızsın. Ve benimle oynamak istemiyorsun, öyle mi?”

“Ah, hayır efendim” dedi garson kız. “Size bir şey getirmemi ister misiniz?”

“Evet” dedi Johnson. “Bana şarap listesini getirir misin?”

“Tabii efendim.”

Johnson elinde şarap listesiyle üç yükçünün oturduğu masaya gitti. Adamlar başlarını kaldırıp ona baktılar. Yaşlı tiplerdi.

165) (İtal.) Genç bayan. (ç.n.)

“Wollen Sie trinken?”¹⁶⁶ diye sordu. Bir tanesi başıyla onaylayıp gülümsedi.

“Oui, monsieur.”¹⁶⁷

“Fransızca biliyor musunuz?”

“Oui, monsieur.”

“Ne içsek? *Connais-vous des champagnes?*”¹⁶⁸

“Non, monsieur.”¹⁶⁹

“*Faut les connaître*”¹⁷⁰ dedi Johnson.

“Fräulein” diye seslendi garson kıza. “Biz şampanya içeceğiz.”

“Hangi şampanyayı tercih ederdiniz bayım?”

“En iyisini” dedi Johnson. “*Laquelle est le best?*”¹⁷¹ diye sordu yükçülere.

“*Le meilleur?*”¹⁷² diye sordu ilk konuşan yükçü.

“Elbette.”

Yükçü paltosunun cebinden kenarları altın rengi bir gözlük çıkarıp listeye göz gezdirdi.

“Sportsman” dedi. “Sportsman en iyisidir.”

“Siz de katılıyor musunuz beyler?” diye sordu Johnson diğer yükçülere. Bir tanesi başıyla onayladı. Diğeri Fransızca, “Bizzat deneyişliğim yok ama Sportsman’ın adını çok duydum. İyidir” dedi.

“Bir şişe Sportsman” dedi Johnson garson kıza. Şarap menüsündeki fiyata baktı: on bir İsviçre frankı. “İki olsun Sportsman. Burada sizinle oturmamın sakıncası var mı?” diye sordu Sportsman önerisinde bulunan yükçüye.

“Oturun. Şuraya gelin lütfen.” Yükçü ona gülümsedi. Gözlüklerini katlayıp kabına koyuyordu bu arada. “Beyefendinin doğumgünü mü?”

“Hayır” dedi Johnson. “Bu bir fête¹⁷³ değil. Karım benden boşanmaya karar verdi.”

166) (Alm.) İçmek ister misiniz?

167) (Fr.) Evet bayım. (ç.n.)

168) (Fr.) Şampanyadan anlar mısınız?

169) (Fr.) Hayır, bayım.

170) (Fr.) Bilmek lazım. (ç.n.)

171) (Fr.) Hangisi en iyisi? (ç.n.)

172) (Fr.) En iyisi mi? (ç.n.)

173) (Fr.) Kutlama. (ç.n.)

“Yani” dedi yükçü. “Umarım olmaz.” Diğer yükçü başını iki yana salladı. Üçüncü yükçü biraz az işitiyor gibiydi.

“Bu tabii ki herkesin yaşadığı bir şey” dedi Johnson. “Aynı ilk defa dişçiye gitmek veya bir kızın ilk defa hastalanması gibi; ama canım sıkıldı işte.”

“Bu gayet anlaşılabilir bir şey” dedi en yaşlı yükçü. “Anlayabiliyorum.”

“Siz beylerden hiçbiri daha önce boşanmadı mı?” diye sordu Johnson. Dille oyunlar oynamayı bırakmış, iyi bir Fransızcayla konuşmaya başlamıştı; bir süredir iyi konuşuyordu.

“Hayır” dedi Sportsman sipariş eden yükçü. “Buralarda pek boşanmaz insanlar. Boşanmış beyler var tabii ama çok fazla değil.”

“Bizde ise” dedi Johnson, “durum farklı. Neredeyse herkes boşanmış durumda.”

“Bu doğru” diye onayladı yükçü. “Gazetede okumuştum.”

“Ben biraz geciktim” diye devam etti Johnson. “İlk kez boşanıyorum. Otuz beş yaşındayım.”

“*Mais vous êtes encore jeune*”¹⁷⁴ dedi yükçü. Diğer ikisine de açıkladı. “*Monsieur n’a que trente-cinq ans.*”¹⁷⁵ Diğer yükçüler başlarıyla onayladı ve bir tanesi, “Çok gençmiş” dedi.

“Ve gerçekten de ilk kez mi boşanıyorsunuz?” diye sordu yükçü.

“Kesinlikle” dedi Johnson. “Lütfen şarabı açın matmazel.”

“Çok pahalı mı bu?”

“On bin frank.”

“İsviçre parasıyla mı?”

“Hayır, Fransız parasıyla.”

“Ah, evet. İki bin İsviçre frankı. Yine de ucuz sayılmaz.”

“Hayır.”

“Peki, insan niye boşanır ki?”

“Karşısındaki istediği için.”

“Ama neden böyle bir şey isterler ki?”

“Başka biriyle evlenmek için.”

“İyi de bu çok aptalca.”

174) (Fr.) Ama daha çok gençsin. (ç.n.)

175) (Fr.) Bu bey sadece otuz beş yaşındaymış. (ç.n.)

“Size katılıyorum” dedi Johnson. Garson kız dört bardağı da doldurdu. Hep birlikte kadeh kaldırdılar.

“*Prosit*” dedi Johnson.

“*A votre santé, monsieur*”¹⁷⁶ dedi yükçü. Diğer iki yükçü de, “*Salut*” dedi. Şampanyanın tadı tatlı pembe elma şarabı gibiydi.

“Söylenen bir şeye her zaman farklı bir dilde yanıt vermek İsviçre’de bir alışkanlık mı?” diye sordu Johnson.

“Hayır” dedi yükçü. “Fransızca daha kültürlü bir dil. Hem bu İsviçre Fransızcası.”

“Ama Almanca konuşuyorsunuz?”

“Evet. Geldiğim yerde Almanca konuşulur.”

“Anlıyorum” dedi Johnson. “Ve hiç boşanmadım diyorsunuz?”

“Hayır. Bu çok pahalıya patlardı. Ayrıca ben hiç evlenmedim.”

“Haa” dedi Johnson. “Peki ya bu beyler?”

“Onlar evli.”

“Evli olmaktan hoşnut musunuz?” diye sordu Johnson yükçülerden birine.

“Ne?”

“Evli olmayı seviyor musunuz?”

“*Oui. C’est normale.*”¹⁷⁷

“Kesinlikle” dedi Johnson. “*Et vous, monsieur?*”¹⁷⁸

“*Ça va*”¹⁷⁹ dedi diğer yükçü.

“*Pour moi*” dedi Johnson, “*ça ne va pas.*”¹⁸⁰

“Mösyö boşanıyormuş” diye açıkladı ilk yükçü.

“Ah” dedi ikinci yükçü.

“Haa” dedi üçüncü de.

“Eh” dedi Johnson, “konu tükenmiş gibi görünüyor. Benim sorunlarımla ilgilenecek değilsiniz tabii” dedi birinci yükçüye hitaben.

“Şey, evet” dedi yükçü.

“Eh, başka bir şeyden konuşalım o zaman.”

176) (Fr.) Sağlığınıza bayım. (ç.n.)

177) (Fr.) Evet, bu normal bir şey. (ç.n.)

178) (Fr.) Ya siz bayım? (ç.n.)

179) (Fr.) İdare eder. (ç.n.)

180) (Fr.) Benimki idare etmiyor. (ç.n.)

“Nasıl isterseniz.”

“Ne hakkında konuşabiliriz?”

“Spor yapıyor musunuz?”

“Hayır” dedi Johnson. “Eşim yapar ama.”

“Eğlenmek için ne yaparsınız?”

“Ben bir yazarım.”

“Çok para getiriyor mu o iş?”

“Hayır. Ama daha sonra ünlü olduğunuzda getiriyor.”

“İlginçmiş.”

“Hayır” dedi Johnson. “Hiç ilginç değil. Üzgünüm beyler ama sizden ayrılmam gerekiyor. Lütfen diğer şeyeyi de için siz, olur mu?”

“Ama daha üç çeyrek var trenin gelmesine.”

“Biliyorum” dedi Johnson. Garson kız geldi ve Johnson şarabın ve yemeğin parasını ödedi.

“Dışarı mı çıkıyorsunuz efendim?” diye sordu kız.

“Evet” dedi, Johnson. “Kısa bir yürüyüşe çıkacağım. Çantalarımı burada bırakıyorum.”

Atkısını takıp paltosuyla şapkasını giydi. Dışarıda çok yoğun bir kar yağışı vardı. Geri dönüp pencerenin iç tarafında, masada oturan üç yükçüye baktı. Garson kız kadehlerini açılmış olan şişedeki son şarapla dolduruyordu. Açılmamış şişeyi bara geri götürdü. Adam başı üç frank ediyor, diye düşündü Johnson. Dönüp platformdan aşağı yürüdü. Kafede otururken, konu hakkında konuşmanın durumu biraz törpüleyeceğini düşünmüştü ama öyle olmamıştı; sadece kendini iğrenç hissetmesine neden olmuştu.

III. BÖLÜM

TERRITET’TE BİR CEMİYET ÜYESİNİN OĞLU

Territet’teki istasyondaki kafenin içi biraz fazla sıcaktı; ışıklar parlaktı ve masalar da sürekli silinmekten parlıyordu. Masaların üzerinde sırlı kâğıt torbaların içinde kraker sepetleri ve nemli bira bardaklarının masanın üzerinde halka izleri bırakmaması için karton bardakaltları vardı. Sandalyeler oymalıydı ama oturma yerleri

aşınmış ve rahattı. Duvarda bir saat, odanın en uzak ucunda da bir bar vardı ve dışarıda kar yağıyordu. Yaşlı bir adam saatin altında ki masada oturmuş kahvesini içiyor ve akşam gazetesini okuyordu. Bir yükçü içeri girip Simplon-Orient Ekspresi'nin Saint-Maurice'te bir saat geciktiğini haber verdi. Garson kız Bay Harris'in masasına yaklaştı. Bay Harris yemeğini yeni bitirmişti.

"Ekspres bir saat gecikmiş efendim" dedi. "Size biraz kahve getirebilir miyim?"

"Eğer çok istiyorsan?"

"Lütfen?" dedi garson kız.

"Peki" dedi Bay Harris.

"Teşekkürler efendim" dedi garson kız.

Mutfaktan kahveyi getirdi ve Bay Harris içine şeker atıp topaklananları kaşığıyla ezdikten sonra pencereden dışarı, platformdan gelen ışığın altında yağan kara baktı.

"İngilizce dışında başka dil de konuşuyor musun?" diye sordu garson kıza.

"Ah evet efendim. Almanca, Fransızca ve onların farklı lehçelerini."

"En çok hangisini seviyorsun?"

"Hepsi hemen hemen aynı efendim. Birini diğerinden daha fazla sevdiğimi söyleyemem."

"Bir şeyler içmek ister misin ya da kahve?"

"Ah hayır efendim. Kafede müşterilerle birlikte bir şey içmemiz yasak."

"Puro da mı almazsın?"

"Ah hayır efendim" dedi gülerek. "Sigara içmiyorum efendim."

"Ben de" dedi Bay Harris. "David Belasco'ya¹⁸¹ katılmıyorum."

"Efendim?"

"Belasco. David Belasco. Ona hep takılabilirsin çünkü yakasını hep ters takar. Ama ona katılmıyorum. Hem zaten öldü."

"Bana izin verir misiniz efendim?" diye sordu garson kız.

"Tabii ki" dedi Harris. Sandalyesinde öne doğru oturup camdan dışarı baktı. Odanın diğer ucunda yaşlı adam gazetesini katladı.

181) Puro içmeyi çok sevdiği bilinen Amerikalı tiyatro yapımcısı, yönetmen ve oyun yazarı (1853-1931). (ç.n.)

Bay Harris'e baktı, sonra kahve fincanıyla fincan tabağını alıp Harris'in masasına doğru yürüdü.

"Rahatsız ediyorsam özür dilerim" dedi İngilizce konuşarak. "Ama National Geographic Cemiyeti üyesi olabileceğiniz kanaatine vardım."

"Lütfen oturun" dedi Harris. Beyefendi oturdu.

"Bir kahve daha almaz mısınız ya da bir likör?"

"Teşekkür ederim" dedi beyefendi. "Benimle birlikte bir kirsch almaz mıydınız?"

"Olabilir. Ama benimle paylaşırsanız."

"Hayır, ısrar ediyorum." Harris garson kızı çağırdı. Yaşlı beyefendi paltosunun iç ceplerinden birinden deri bir defter çıkardı. Geniş bir paket lastiğini sıyrıp birkaç kâğıt çıkardı ve içlerinden birini seçip Harris'e uzattı.

"Bu benim üyelik sertifikam" dedi. "Amerika'dan Frederick J. Roussel'ı tanıyor musunuz?"

"Korkarım hayır."

"Çok mühim biri bence kendisi."

"Nereli? Birleşik Devletler'in neresinden, biliyor musunuz?"

"Washington'dan tabii ki. Cemiyetin genel merkezi orası değil mi?"

"Sanırım öyle."

"Öyle olduğunu sanıyorsunuz. Emin değil misiniz?"

"Çok uzun süre uzak kaldım" dedi Harris.

"Üye değilsiniz o zaman?"

"Hayır. Ama babam üye. Çok uzun yıllardır hem de."

"O zaman o tanır Frederick J. Roussel'ı. Kendisi cemiyetin yetkililerinden biri. Beni üyelik için aday gösteren kişinin Bay Roussel olduğunu göreceksiniz."

"Çok çok memnun oldum."

"Üye olmadığınıza üzüldüm. Ama babanız aracılığıyla aday olabilirsiniz, öyle değil mi?"

"Sanırım" dedi Harris. "Döndüğümde bunu yapmalıyım."

"Yapmanızı öneririm" dedi beyefendi. "Dergiyi görüyorsunuz tabii?"

“Mutlaka.”

“Kuzey Amerika faunasının renkli resimlerinin olduğu sayıyı gördünüz mü?”

“Evet, Paris’te var.”

“Peki, Alaska yanardağlarının panoramasının olduğu sayı?”

“O inanılmazdı.”

“George Shiras III’ün vahşi hayvan fotoğraflarını ben de çok beğendim.”

“Müthiştı onlar.”

“Efendim?”

“Harikalardı. Shiras denen o herif...”

“O herif mi diyorsunuz ona?”

“Eski arkadaşız biz” dedi Harris.

“Anlıyorum. George Shiras III’ü tanıyorsunuz. Çok ilginç bir insan olmalı.”

“Öyledir. Tanıdığım en ilginç insan diyebilirim hatta.”

“Peki George Shiras II’yi tanıyor musunuz? O da ilginç mi?”

“Ah, o çok da ilginç değil.”

“Bense epey ilginçtir diye düşünmüştüm.”

“Biliyor musunuz, çok acayip. Pek de ilginç sayılmaz. Nedenini hep merak etmişimdir.”

“Hmm” dedi beyefendi, “bense o aileye mensup herkesin ilginç olacağını düşünürdüm.”

“Sahra Çölü’nün panoramik fotoğrafını hatırlıyor musunuz?” diye sordu Harris.

“Sahra Çölü mü? Neredeyse on beş yıl önceydi o.”

“Doğru. Babamın favorilerinden biriydi.”

“Yeni sayıları pek tercih etmiyor mu?”

“Muhtemelen ediyordur. Ama Sahra panoramasını çok sevmiştı.”

“Mükemmeldi o. Ama bana sorarsanız sanatsal değeri bilimsel öneminin epey üstüne çıkmıştı.”

“Bilmiyorum” dedi Harris. “Bütün o kumu uçuran rüzgâr ve devesiyle Mekke’ye doğru diz çökmüş o Arap.”

“Hatırladığım kadarıyla Arap ayakta durmuş deveyi tutuyordu.”

“Çok haklısınız” dedi Harris. “Ben Albay Lawrence’ın kitabını düşünmüşüm.”

“Lawrence’ın kitabı Arabistan’la ilgili sanırım.”

“Kesinlikle” dedi Harris. “Resimdeki Arap aklıma getirdi.”

“Çok ilginç bir genç adam olmalı.”

“Öyle sanırım.”

“Şu anda ne ile uğraştığını biliyor musunuz?”

“İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri’nde.”

“Peki, neden böyle bir şey yapıyor?”

“Seviyor.”

“National Geographic Cemiyeti’ne üye olup olmadığını biliyor musunuz?”

“Öyle mi ki, hiç bilmiyorum.”

“Çok iyi bir üye olurmuş. Cemiyetin üye olarak isteyeceği türden bir insan. Eğer onu isteyeceklerini düşünürseniz, kendisini aday göstermekten çok memnun olurum.

“İsterlerdi sanırım.”

“Vevey’den bir bilim adamını ve Lozan’dan bir meslektaşımı aday göstermiştim ve ikisi de kabul edilmişti. Bence Albay Lawrence’ı aday göstersem çok mutlu olurlardı.”

“Bu olağanüstü bir fikir” dedi Harris. “Bu kafeye sık gelir misiniz?”

“Akşam yemeğinden sonra kahve içmeye gelirim buraya.”

“Üniversiteden misiniz?”

“Faal olarak çalışmıyorum artık.”

“Ben sadece treni bekliyorum” dedi Harris. “Paris’e gideceğim ve Havre’dan gemiyle Birleşik Devletler’e geçeceğim.”

“Ben Amerika’ya hiç gitmedim. Ama gitmeyi çok istiyorum. Belki de bir ara cemiyetin bir toplantısına katılmalıyım. Babanızla tanışmaktan çok mutlu olurum.”

“Eminim o da sizinle tanışmayı çok isterdi ama geçen yıl vefat etti. Tuftadır ki, kendini vurdu.”

“Gerçekten çok üzüldüm. Kaybı ailesine olduğu kadar bilim dünyasına da büyük bir darbe olmuştur eminim.”

“Bilim dünyası gayet iyi karşıladı durumu.”

“Bu benim kartım” dedi Harris. “Onun adının baş harfleri de E.D. değil E.J’ydi. Yaşasa sizi tanımak isterdi, bundan eminim.”

“Çok memnun olurdum.” Beyefendi de cüzdanından kartını çıkarıp Harris’e uzattı. Şöyle yazıyordu üzerinde:

Dr. SIGISMUND WYER. PH.D
National Geographic Cemiyeti Üyesi,
Washington, D.C., U.S.A.

“Bunu özenle saklayacağım” dedi Harris.

BİR GÜNLÜK BEKLEYİŞ

Biz hâlâ yataktayken pencereleri kapatmak için odaya girdi ve ben onun hasta görüldüğünü fark ettim. Titriyordu, suratı bembeyazdı ve sanki yürümek canını yakıyormuş gibi yavaş hareket ediyordu.

“Sorun nedir Schatz?”

“Başım ağrıyor.”

“Yatağa dönsen iyi olur.”

“Hayır, iyiyim ben.”

“Yatağa dön. Giyinince gelip bakacağım sana.”

Ama alt kata indiğimde üstünü giyinmiş, şöminenin yanında oturuyordu ve çok hasta ve perişan görümlü dokuz yaşında bir oğlan görüntüsü çiziyordu. Elimi alına koyduğumda ateşi olduğunu anladım.

“Hemen yatağa gidiyorsun” dedim. “Hastasın.”

“Ben iyiyim” dedi.

Doktor gelir gelmez oğlanın ateşini ölçtü.

“Kaçmış?” diye sordum.

“Yüz iki.”

Alt katta, doktor kullanma talimatlarıyla birlikte farklı renkte kapsüllerden oluşan üç farklı ilaç bıraktı. Biri ateşi düşürmek, bir başkası bağırsakları boşaltmak, sonuncusu da asidik bir durumun üstesinden gelmek içindi. Grip virüsü yalnızca asidik koşullarda var olabilir, diye açıkladı. Grip hakkında her şeyi biliyor gibiydi ve ateş yüz dört dereceyi geçmedikçe endişelenecek bir durum olmadığını söyledi. Bu hafif bir grip salgınıydı ve zatürreeye çevirmediği sürece bir tehlikesi yoktu.

Odaya döndüğümde çocuğun ateşini ve hapların verildiği saati bir yere not ettim.

“Sana bir şeyler okumamı ister misin?”

“Olur. Eğer istiyorsan” dedi çocuk. Yüzü bembeyaz, göz alt-larıysa kopkoyuydu. Yatakta hareketsiz yatıyordu ve etrafta neler olup bittiğinden epey kopuk görünüyordu.

Howard Pyle’ın *Korsanlar Kitabı*’nı yüksek sesle okumaya baş-ladım; ama okuduğum şeyi takip etmediğini görebiliyordum.

“Kendini nasıl hissediyorsun Schatz?” diye sordum ona.

“Şu âna kadar aynı” dedi.

Yatağın ayakucuna oturdum ve bir sonraki ilaç saati gelene ka-dar kendi kendime okudum. Normalde uykuya dalması gerekirdi ama başımı kaldırdığımda yatağın ayakucuna doğru ve çok tuhaf bir şekilde bakıyordu.

“Neden uyumaya çalışmıyorsun? İlaç için uyandıracağım seni.”

“Uyanık kalmayı tercih ederim.”

Bir süre sonra bana” Eğer seni rahatsız ediyorsa burada benim-le kalmak zorunda değilsin Baba” dedi.

“Rahatsız etmiyor.”

“Hayır, demek istediğim, eğer bu seni rahatsız edecekse kal-mak zorunda değilsin.”

Belki de biraz sersemledi diye düşündüm ve saat on birde ilaç-larını verdikten sonra bir süre dışarı çıktım.

Aydınlık, soğuk bir gündü ve yerler donmuş haldeki sulu karla kaplı olduğu için sanki tüm yapraksız ağaçlar, çalılıklar, budanmış çalılar ve çimenlerin tamamı ile çıplak zemin buzla cilalanmış gibi görünüyordu. Genç İrlanda av köpeğini yolun yukarısına kısa bir yürüyüşe çıkardım ve kızıl tüylü köpek kayarak ve düşe kalka iler-leyebildi; ben de iki kere epey sert düştüm ve bunlardan birinde tabancam düşüp buzun üzerinde kaydı gitti.

Üzerinden çalı çırpı sarkan yüksek, toprak bir setin altındaki bir bıldırcın sürüsünü ürkütüp uçurduk ve tüm sürü setin üzerinde uzaklaşıp gözden kaybolurken iki tanesini öldürdüm. Sürünün bir kısmı ağaçlara kondu ama çoğu çalı yığınlarının içine dağıldı ve on-lar ürküp havalanmadan buzla kaplı çalı çırpı yığınlarının üstünde atlayıp zıplamak gerekiyordu. Buzlu ve yay gibi esnek çalı çırpı de-metlerinin üzerinde sarsak bir şekilde dengede durmaya çalışırken çıkıp vurmak epey zor oluyordu ve iki tanesini öldürüp beş tane de

kaçırdım; eve bu kadar yakın bir sürü bulmanın ve başka bir gün vurabilecek birçoklarının olmasından hoşnut halde eve döndüm.

Eve vardığımda oğlanın hiç kimsenin odasına girmesine izin vermediğini söylediler.

“Giremezsin” diyormuş. “Size de bulaşmamalı.”

Yukarı çıkıp onu tam bıraktığım şekilde buldum, yüzü bembeyaz ama yanaklarının üst kısmı ateş yüzünden al al, bakışları sabit ve yatağın ayakucuna kilitlemiş halde.

Ateşini ölçtüm.

“Kaç?”

“Yüz civarı bir şey” dedim. Yüz iki nokta dörtttü.

“Yüz ikiydi demin.”

“Kim söyledi bunu?”

“Doktor.”

“Ateşin gayet iyi” dedim. “Korkacak bir şey yok.”

“Korkmuyorum” dedi çocuk, “ama düşünmeden edemiyorum.”

“Düşünme” dedim. “Sakin ol yeter.”

“Sakinim” dedi ve ilerde bir noktaya baktı. Belli ki bir şey yüzünden kasiyordu kendini.

“Bunu suyla yut.”

“Sence bir işe yarayacak mı?”

“Tabii ki yarayacak.”

Oturdum ve *Korsan* kitabını açıp okumaya devam ettim ama beni dinlemediğini görebiliyordum; o yüzden durdum.

“Sence saat kaç civarında öleceğim?” diye sordu.

“Ne?”

“Ne kadar zaman sonra öleceğim?”

“Ölmeyeceksin. Senin derdin ne?”

“Ah, evet öleceğim. Yüz iki dediğini duydum.”

“İnsanlar yüz iki derece ateşten ölmezler. Saçma sapan konuşuyorsun.”

“Öldüklerini biliyorum. Fransa’da okuldayken çocuklar bana insanın kırk dört dereceyle hayatta kalamayacağını söylemişlerdi. Benimki ise yüz iki.”

Bütün gün ölmeyi beklemişti, sabahın dokuzundan beri.

“Ah zavallı Schatz” dedim. “Zavallı yavrum. Bu aynı mil-kilometre farkı gibi. Ölmeyeceksin. O farklı bir termometre. O termometrede otuz yedi normal, bunda ise doksan sekiz.”

“Emin misin?”

“Kesinlikle” dedim. “Aynı mil ve kilometre gibi. Hani şey gibi, bir arabayla yetmiş mil gittiğimizde kaç kilometre gitmiş oluruz, onun gibi.”

“Ha” dedi.

Ama yatağın ayakucuna kilitlenmiş olan bakışı çok yavaş bir şekilde yumuşadı. Kendini kasmaı da, nihayet geçti ve ertesi gün epey hassastı ve hiç önemi olmayan minicik şeylere bile kolayca ağladı.

ÖLÜLERİN DOĞAL TARİHİ

Savaşın doğabilimciler için bir gözlem alanı olduğu gerçeği hep göz ardı edilmiş gibi gelmiştir bana. Merhum W. H. Hudson'ın Patagonya'nın bitki örtüsü ve bölgeye has hayvanlarına ilişkin büyüleyici ve esaslı anlatımları vardır; Muhterem Rahip Gilbert White ibibik kuşunun Selborne'a yaptığı tesadüfi ve çok da sık olmayan ziyaretleri hakkında çok ilginç yazılar yazmıştır; Piskopos Stanley de bize, her ne kadar halka hitaben yazılmış olsa da, çok değerli eseri *Kuşların Bilinen Tarihi*'ni bırakmıştır. Okuyucuya ölüme ilişkin birkaç mantıklı ve ilginç olgu sunmayı umamaz mıyız? Umarım bunu yapabiliriz.

Şu azimli gezgin, Mungo Park, rotasının bir bölümünde bir Afrika çölünün uçsuz bucaksız yabanında çırlıçıplak ve yapayalnız halde bayılıp günlerinin sayılı olduğunu düşünürken ve ona artık yere uzanıp ölmekten başka yapacak bir şey yokmuş gibi görünürken, gözü fevkalade güzellikteki ufacık bir yosun çiçeğine takılmış. "Bitkinin tamamı" diyor Park, "benim bir parmağımdan biraz büyük olmamasına rağmen, onun köklerinin, yapraklarının ve tohum zarflarının hassas yapısını kavrayamamıştım. Dünyanın bu kuytu köşesinde bu pek önemsiz görünen şeyi eken, sulayan ve mükemmelliğe eriştiren varlık, kendi suretinde yaratılmış canlıların durumuna ve ıstırabına kayıtsız kalabilir miydi? Elbette hayır. Bu tarz düşünceler beni umutsuzluğa itemezdi; hem açlığı hem de tükenmişliği hiçe sayarak ayağa kalktım, yakında feraha ereceğimden emin, ileri gittim ve hayal kırıklığına uğramadım."

Benzer bir merak ve tapınma eğilimi içinde Piskopos Stanley de der ki, Doğal Tarih'in herhangi bir dalı, bizim, her birimizin aynı zamanda yaşamın yabanındaki yolculuğumuzda ihtiyaç duyduğumuz inancı, sevgiyi ve umudu çoğaltmadan incelenebilir mi? O zaman bırakın da ölülerden nasıl bir esin sağlayabileceğimizi bir görelim.

Savaşta ölüler genellikle insan türünün erkek olanlarıdır ama bu hayvanlar için doğru değildir ve benim atlar arasında ölü kısıraklar

gördüğüm çok olmuştur. Savaşın bir ilginç yanı da, doğabilimcinin ölü katırları yalnızca orada gözlemleme fırsatı yakalayabilmesidir. Yirmi yıllık sivil gözlem hayatım boyunca hiç ölü katır görmemiştim ve kafamda artık bu hayvanların gerçekten ölümlü olduklarına ilişkin şüpheler oluşmaya başlamıştı. Nadir bazı durumlarda ölü katır olduğunu düşündüğüm şeyler görmüştüm ama yaklaştığımda hep bunların uyurken tamamen sükûnete bürünebilme özellikleri sayesinde ölü gibi görünen canlı varlıklar olduğu ortaya çıkmıştı. Ama savaşta, bu hayvanlar daha yaygın ama daha dayanıksız atlarla hemen hemen aynı şekilde ölüme yenik düşüyorlardı.

Ölülerini gördüğüm bu katırların çoğu dağ yollarında ya da artık külfet gibi görünüp yolda yer açmak amacıyla itilip yuvarlandıkları dip yamaçların eteğinde oluyordu. Onların varlıklarına aşına olunan dağlarda, ortamla uyumlu bir görüntü çiziyorlardı ve daha sonra Yunanların tüm yük hayvanlarının bacaklarını kırıp onları boğulmaları için iskeleden sığ sulara attıkları İzmir'dekinden daha az aykırı görünüyorlardı. Sığ sularda boğulan, bacakları kırılmış sayısız katır ve atın tasviri için bir Goya gerekirdi. Her ne kadar, kelimenin tam anlamıyla konuşacak olursak, sadece tek bir Goya yaşamış olsa ve o da çok önce öldüğü için bir Goya'ya gereksinim duyduklarını söylemek pek mümkün olmasa da, bu hayvanların, bir şansları olsaydı, bu zor durumlarının resmedilmesini isteyip istemeyecekleri son derece şüphelidir; muhtemelen, eğer konuşabilirler, acılarını dindirecek birini isterlerdi.

Ölülerin cinsiyeti göz önüne alındığında şu bir gerçektir ki, tüm ölenlerin erkek olduğu bir görüntüye öyle alışıyor ki insan, ölü bir kadın görmek ciddi şok etkisi yaratabiliyor. Alışılmış cinsiyetteki ölümün tersyüz olmuş halini ilk olarak İtalya'nın Milano şehri yakınlarındaki bir kırsal arazide bulunan mühimmat fabrikasının havaya uçmasından sonra gördüm. Kamyonlarla, kavakların gölgesinin düştüğü, sınırları kamyonların kaldırdığı koca toz bulutları yüzünden pek net gözlemleyemediğim çok az hayvan yaşamını barındıran hendeklerle çizilmiş yollardan geçerek facianın gerçekleştiği yere gittik. Mühimmat imalathanesinin olduğu yere vardığımızda kimilerimiz bir sebepten patlamamış büyük mühimmat depolarıyla ilgili devriye gezmekle görevlendirilirken, kimimiz de komşu arazilerden birinin çimlik alanına sıçrayan yangını sön-

dürmeye yollandı; işimiz bitince de, aldığımız emir gereği, cesetleri bulmak için yakın çevreyi ve etraftaki arazileri araştırmak durumundaydık. Çok sayıda ceset bulduk ve bunları eğreti bir morga taşıdık. Dürüstçe kabul etmem gerekir ki bulduğumuz ölülerin erkek değil kadın olması tam bir şoktu. O günlerde kadınlar henüz, daha sonra Avrupa ve Amerika'da yıllar boyunca yapacakları gibi, saçlarını kısa kestirmiyordu ve en sinir bozucu olan şey, belki de en alışılmadık olduğu için, bu uzun saçların varlığı ve daha da sinir bozucusu, bunun nadiren de olsa karşımıza çıkan yokluğuydu. Tüm ölüleri bulmak için etraflıca araştırma yaptıktan sonra parçalar topladığımızı hatırlıyorum. Bu parçaların pek çoğu fabrikanın bulunduğu yerin etrafını çeviren yoğun tel örgülü çitten ve güçlü patlayıcının muazzam etkisini mükemmel bir şekilde gözler önüne seren kopmuş parçaları aldığımız mevcut kısımlardan alınmıştı. Çok sayıda parçayı, kendi ağırlıklarıyla fırlayıp gitmiş halde tarlaların epey uzağında bulduk.

Milano'ya döndüğümüzde içimizden bir iki kişinin bu olayı tartıştığını ve gerçekdışı olması ve hiç yaralanan olmamasının bu felaketi çok daha dehşet verici bir kâbusa dönüştürmekten kurtardığı konusunda hepimizin hemfikir olduğunu hatırlıyorum. Ayrıca çok ani olması ve sonuçta ölülerin taşınmasının ve onlarla ilgilenmenin yine de olabildiğince az nahoş olması, bunu alelade bir savaş alanı deneyiminden uzak kılmıştı. Güzel manzaralı Lombard kırsalından geçerek yaptığımız tozlu ama keyifli araba yolculuğu da bu görevin tatsızlığını telafi etmişti. Döndüğümüzde, birbirimize izlenimlerimizi anlatırken, hepimiz oraya varmamızdan hemen önce çıkan yangının olabildiğince hızlı bir şekilde ve görünüşe göre devasa olan patlamamış mühimmat stoklarına erişmeden kontrol altına alınmasının bir şans olduğu konusunda hemfikir olduk. Hemfikir olduğumuz bir başka konu da parçaların toplanmasının sıra dışı bir iş olduğuydu; insan vücudunun hiçbir anatomik hattı izlemeyip en az tahrip gücü yüksek bir bombanın patlamasındaki ufalanma kadar hercai bir şekilde parçalara ayrılması insanı hayrete düşürüyordu.

Bir doğabilimci, yaptığı gözlemde kesinlik sağlamak amacıyla, kendini belli bir dönemle sınırlayabilir ve ben ilk olarak Haziran 1918'de İtalya'da gerçekleşen, çok sayıda insanın öldüğü Avusturya taarruzunu takiben geri çekilmeye zorlanmalarını ve çarpışmadan

sonraki konumların ölülerin mevcudiyeti hariç öncekiyle aynı olması için kaybedilen toprağın yeniden ele geçirilmesi yönünde bir adım atılmasını ele alacağım. Ölülerin görüntüleri, gömülene kadar her gün bir parça değişir. Beyaz ırktan olanlardaki renk değişikliği beyazdan sarıya, sarı-yeşile ve sonra siyaha doğru gerçekleşir. Sıcaklığın altında yeterince uzun süre bırakılırsa, et, özellikle kırılmış ya da yırtılmış olan yerlerde, katranı andırmaya başlar ve gözle görülür katranımsı bir yanardönerliğe erişir. Ölüler her geçen gün biraz daha büyür ve en sonunda üniformalarına sığamayacak hale gelir ve onları öyle bir doldururlar ki sanki patlayana kadar şişirilmiş gibi görünürler. Bireylerin bel çevreleri inanılmaz derecede genişleyebilir ve yüzleri balon gibi gergin ve yuvarlak hale gelir. Gitgide artan irilikleri dışında şaşırtıcı bir başka şey de ölülerin etrafına saçılan kâğıt miktarıdır. Nihai pozisyonları, henüz gömülmeleri söz konusu değilken, üniformadaki ceplerin yerine bağlıdır. Avusturya ordusunda bu cepler pantolonlarının arka tarafındaydı ve bu yüzden de ölülerin hepsi, kısa süre sonra, yüzüstü yatar hale gelirler ve arka cepleri dışarı çıkar, ceplerdeki tüm o kâğıtlar etraflarındaki çimenlerin üstüne yayılırdı. İnsanın aklında kalan, sıcaklık, sinekler, cesetlerin çimlerdeki belirleyici konumları ve etrafa saçılan kâğıtların miktarıdır. Bir savaş alanının sıcak havada nasıl koktuğunu hatırlayamaz insan. Bir koku olduğunu hatırlarsınız, evet ama o kokuyu geri getirebilecek hiçbir şey olmaz asla. Tramvayda giderken birdenbire burnunuza gelen ve karşınızda duran adamdan geldiğini anladığınız askeri birlik kokusu gibi değildir. Aynı âşık olduğunuzdaki gibi tamamen yok olmuştur diğer koku; olan biteni hatırlarsınız ama o zamanki duygular geri gelmez.

İnsan şu azimli gezgin Mungo Park kendine olan güvenini yerine getirmek için sıcak havada bir savaş alanında ne görürdü diye merak ediyor. Haziranın sonunda ve temmuzda buğdayların arasında hep gelincikler olurdu ve dut ağaçları tamamen yapraklanır, insan yaprakların arkasından üzerlerine güneş vuran silah namlularından yükselen ısı dalgalarını görebilirdi. Toprak hardal gazı bombası atılan yerlerde oluşan çukurların kenarlarında parlak sarıya döner ve ortalama yıkıklıktaki bir eve bakmak bombalanmış bir eve bakmaktan daha tercih edilir bir şey olurdu. Ama çok az gezgin o

yaz başı havasını şöyle tamamen içine çekip Mungo Park'inki gibi kendi suretinde yaratılanlar üstüne kafa yorardı.

Ölümlerle ilgili öğrendiğiniz ilk şey şu oluyordu: eğer yeterince kötü vurulmuşlarsa, aynı hayvanlar gibi ölüyorlardı. Bazıları bir tavşanı bile öldürmeyeceğini düşündüğünüz küçücük bir yara-dan ölüverirdi. Bazen de, tavşanların üç dört parça küçük tahıldan ölebilmesi gibi, derilerini bile delip geçemeyen küçük kurşun yaralarından ölürlerdi. Kimisi de kediler gibi öldü; kafatası kırılıp beyin içine bir demir parçası girer, sürünerek kömürlüğe giden kediler gibi beyinlerinde bir kurşunla iki gün boyunca yaşayıp baş-ları kesilene kadar yaşamaya devam ederler. Belki kediler ölmüyordur böyle bir durumda, dokuz canları olduğunu söylüyorlar, bil-miyorum ama çoğu insan hayvan gibi ölüyor, insan gibi değil. Hiç doğal ölüm denen şeyi görmedim ve bu konuda savaşı suçluyorum; ve aynı şu azimli gezgin Mungo Park gibi işin içinde başka bir şey olduğunu biliyordum, o hep eksik olan başka şey ve sonra bir tane gördüm.

Gördüğüm tek doğal ölüm, kan kaybı hariç çok da kötü değildi ve nedeni İspanyol gribiydi. Bu hastalıkta kendi balgamınızda bo-ğulup nefes alamıyorsunuz ve hastanın öldüğünü şöyle anlıyorsunuz: en sonunda, tüm o erkeksi kuvvetine rağmen tekrar küçük bir çocuğa dönüşüp aynı bezini doldurur gibi çarşafı adam göçüp git-tikten sonra akıp her yere damlayan son bir devasa, sarı çağlayanla doldurur. Ve şimdi de kendine Hümanist¹⁸² diyen herhangi birinin ölümünü görmek istiyorum çünkü Mungo Park ya da bendeniz gibi azimli gezginler bu edebi cemaatin üyelerinin gerçekten öldüğü zamanı ve sahneyi nasıl da asil bir şekilde terk ettiklerini görecektik kadar yaşayabiliriz. Bir doğabilimci olarak düşüncelere daldığımda, her ne kadar edep harika bir şeyse de, mesele ırkın devamını sağ-lamaksa bazılarının edepsiz olması gerekir çünkü üreme için buy-rulan konum edepsiz, son derece edepsizdir, ve bana öyle geliyor ki bu insanlar tam da böyle, ya da eskiden böyleydi: usturluplu bir şekilde dost hayatı yaşayanların çocukları. Ama nasıl başladıkları-

182) Bu artık sona ermiş olgudan bahsetmek için okuyucunun anlayışını rica ediyoruz. Bu gönderme, moda olan şeylere yapılan tüm göndermeler gibi, öykünün güncel olmadığını ortaya koyuyor ama az da olsa tarihi önem taşıdığı ve çıkarılması ritmi bozacağı için tutmaya karar verdik. (Yayıncının notu)

na dikkat etmeksizin, bazılarının nasıl sonlandırıldığını görebilmeyi umuyor ve solucanların o uzun zamandır korunmuş olan sterilliği nasıl yoklayacağı üzerine tahminlerde bulunuyorum; ilginç el ilanları başarısız olmuş ve tüm şehvetleri dipnotlarda kalmış.

Ölülerin doğal tarihini anlatırken –ki belki de bu tanım bu çalışma yayımlandığında hiçbir anlam ifade etmeyecek– kendilerini tanımlayan bu yurttaşları ele almak belki meşru olsa da, bu, gençliklerinde kendi tercihleriyle ölmeyen, dergi sahibi falan olmayan, çoğu büyük ihtimalle hayatında tek bir eleştiri yazısı bile okumamış olan, sıcağın altında önceden ağızlarının olduğu yerde topraktan çıkan kurtçukların dolaştığı diğer ölümlere haksızlık. Ölümler her zaman sıcak havada olmazlardı; çoğunlukla onları temizleyen, gömüldüklerinde toprağı yumuşatan, bazen toprak çamura dönüşene dek devam eden ve onları tekrar gömmenizi gerektirecek kadar toprağı süpüren bir yağmurun altında olurlardı. Ya da kışın dağlarda onları karda bırakmanız ve ilkbaharda karlar eridiğinde bir başkasının gömmesi gerekirdi. Dağlarda çok güzel kabristanlar olurdu; dağlardaki savaş, savaşların en güzelidir. Bunlardan birinde, Pocol denilen bir yerde, keskin bir nişancı tarafından başından vurulan bir generali gömmüşlerdi. İşte *Generaller Yataklarında Ölümler* gibi kitaplar yazan yazarların yanıldığı nokta bu.¹⁸³ Bahsi geçen general dağların tepesinde, karların içine kazılmış bir siperin içinde, başında kartal tüylü, önünde küçük parmağınızı bile sokamayacağınız kadar küçük, arkasında ise küçük bir yumruğun girebileceği kadar –ki oraya sokmak istiyorsunuz onu– büyük birer delik olan Alpler’e has şapkasıyla, kara akan epeyce kanın içinde öldü. Müthiş bir generaldi. Caporetto muharebesinde Bavyalı Alpenkorps birliklerine komuta eden ve birliklerinin başında Udine’ye giderken İtalyan artçı birlikleri tarafından makam aracının içinde öldürülen General von Behr de öyle. Ve eğer bir doğruluk payı olsun istiyorsak, bu tür kitapların adları *Generaller Genellikle Yataklarında Ölümler* olarak değişmelidir.

Bazen, dağın bombalardan koruduğu tarafta yer alan tıbbi yardım istasyonunun dışında ölümlerin üzerine kar yağdığı da olurdu. Adamları toprak donmadan dağ yamacının içine oyulmuş bir ma-

183) *Generals Die in Bed*. Kanadalı yazar Charles Yale Harrison’ın ilk olarak 1930’da basılan savaş karşıtı kısa romanı. (ç.n.)

ğaraya taşırıldardı. İşte kafası, her ne kadar ince zarlar ve çok iyi sarılmış ama artık ıslanıp sertleşmiş bandajlarla tamamen bir arada tutuluyor olsa da, bir saksı gibi kırılmış olan ve beyninin yapısı, içinde kalan bir parça kırık çelik yüzünden bozulmuş olan bir adam, böyle bir mağarada bir gün, bir gece ve bir gün daha kalmıştı. Sedyeciler doktordan içeri girip ona bir bakmasını istediler. Adamı oraya her gelişlerinde gördüler ve ona bakmadıkları zamanlarda bile nefesini duyabiliyorlardı. Doktorun gözleri kıpkırmızı, gözkapakları da şişmiş, hatta göz yaşırtıcı gaz yüzünden neredeyse kapanmış haldeydi. Adama iki kez baktı; birinde gün ışığında, diğerinde cep feneriyle. Bu da Goya için güzel bir gravür olurdu, fenerli ziyareti kastediyorum yani. Doktor ona ikinci kez baktıktan sonra sedyecilerin adamın hâlâ hayatta olduğuna ilişkin sözlerine inandı.

“Ne yapılmasını istiyorsunuz?” diye sordu.

Yapılmasını istedikleri bir şey yoktu. Ama bir süre sonra onu dışarı çıkarıp ağır yaralıların yanına yatırmak için izin istediler.

“Hayır. Hayır. Hayır!” dedi işi başından aşmış haldeki doktor. “Sorun nedir? Ondan korkuyor musunuz?”

“Ölülerin yanında onun sesini duymak istemiyoruz.”

“Dinlemeyin öyleyse. Onu oraya çıkarırsanız geri içeri taşımanız gerekir.”

“Bu sorun olmaz Yüzbaşı.”

“Hayır” dedi doktor. “Hayır. Hayır dediğimi duymadınız mı?”

“Neden ona aşırı dozda morfin vermiyorsunuz?” diye sordu yarasına pansuman yapılmasını bekleyen bir topçu subayı.

“Sence morfini sadece böyle şeyler için mi kullanıyorum? İstersen morfinsiz ameliyat yapayım? Silahın var, git de kendin vur onu.”

“Zaten vurulmuş” dedi subay. “Eğer doktorlardan biri vurulmuş olsa farklı davranırdınız.”

“Çok sağ ol” dedi doktor pensini havada sallayarak. “Binlerce kez sağ ol. Peki ya bu gözler?” Pensi gözlerine doğru tuttu. “Bunlara ne diyeceksin?”

“Biber gazı. Biber gazı yemişsek şanslı sayıyoruz biz kendimizi.”

“Çünkü o zaman hattan ayrılabilyorsunuz” dedi doktor. “Çünkü koşa koşa buraya gelip biber gazının temizlenmesini istiyorsunuz. Gözlerinize soğan sürüyorsunuz.”

“Sen kendinden geçmişsin. Hakaretlerini duymazdan geliyorum. Delirmişsin sen.”

Sedyeciler geldi.

“Doktor, yüzbaşım” dedi içlerinden biri.

“Çıkın buradan!” dedi doktor.

Çıktılar.

“Zavallı adamı vuracağım” dedi topçu subayı. “Ben insancıl biriyim. Onun acı çekmesine izin vermeyeceğim.”

“Vur o zaman” dedi doktor. “Vur hadi. Sorumluluk sende. Bir rapor yazacağım. Yaralı topçu teğmen tarafından ilk tedavi süreci içerisinde vurulmuştur. Vur onu. Hadi durma, vur onu.”

“Sen insan değilsin.”

“Benim işim yaralıları bakmak, onları öldürmek değil. Bu siz topçu beyefendilerin işi.”

“Neden bakmıyorsun ona o zaman?”

“Baktım. Yapılabilecek her şeyi yaptım.”

“Neden onu kablolu demiryoluna göndermiyorsun?”

“Sen kim oluyorsun da bana bunları soruyorsun? Üstüm müsün? Bu tıbbi yardım istasyonu senin emrinde mi? Bana bunu söyleme nezaketinde bulunur musun lütfen?”

Topçu teğmen hiçbir şey söylemedi. Odadaki diğer herkes erdi ve başka hiç subay yoktu.

“Bana cevap ver” dedi doktor pensin ucuyla bir iğne tutarak. “Soruma cevap ver.”

“S. git” dedi, topçu subayı.

“Demek öyle” dedi doktor. “Demek böyle söylüyorsun. Pekâlâ. Pekâlâ. Göreceğiz bakalım.”

Topçu teğmen ayağa kalkıp ona doğru yürüdü.

“S. git” dedi. “S. git. Ananı s. senin. Bacını da s...”

Doktor iyotla dolu kabı onun yüzüne fırlattı. Teğmen kör olmuş halde ona yaklaşırken eliyle silahını yokladı. Doktor hemencecik onun arkasına geçip ona çelme taktı ve adam yere düşünce onu defalarca tekmeleyip silahını lastik eldivenlerle tutup aldı. Teğmen sağlam eliyle gözlerini tutarak yerde oturuyordu.

“Seni öldüreceğim!” dedi. “Tekrar görebildiğim an seni öldüreceğim.”

“Burada patron benim” dedi doktor. “Patron ben olduğum için de tüm yaptıklarını affediyorum. Beni öldüremezsın çünkü silahın bende. Çavuş! Yaver! Yaver!”

“Yaver kablolu demiryolunda” dedi çavuş.

“Bu subayın gözlerini alkol ve suyla sil. Gözlerine iyot kaçtı. Bana da ellerimi yıkamam için leğeni getir. Bir sonraki ilgileneneğim hasta o olacak.”

“Bana dokunmayacaksın.”

“Onu sıkı tut. Hafif hezeyan halinde.”

Sedyecilerden biri içeri girdi.

“Yüzbaşım, doktor.”

“Ne istiyorsun?”

“Ölüevindeki adam...”

“Dışarı çık.”

“Öldü yüzbaşım. Bilmek istersiniz diye düşündüm.”

“Görüyor musun benim zavallı teğmenim? Hiçbir şeyi tartışmıyoruz. Savaş zamanında hiçbir şeyi tartışmıyoruz.”

“S. git” dedi topçu teğmen. Hâlâ göremiyordu. “Beni kör ettin.”

“Bu hiçbir şey değil” dedi doktor. “Gözlerin düzelecek. Bu hiçbir şey değil. Hiçbir şeyle ilgili tartışıyoruz şu an.”

“Ayyy! Ayyy! Ayyy!” diye çığlık attı teğmen birden. “Beni kör ettin! Beni kör ettin!”

“Onu sıkı tut” dedi doktor. “Çok acısı var. Onu sıkı tut.”

WYOMING ŞARABI

Wyoming’de sıcak bir öğleden sonraydı; dağlar epey uzaktaydı ve tepelerindeki karları görebiliyordunuz ama hiç gölgeleri yoktu ve vadideki tahıl tarlaları sapsarı uzanıyordu. Yollar geçen arabalar yüzünden tozluydu ve kasabanın kenarındaki küçük ahşap evler güneşin altında kavruluyordu. Fontan’ın arka verandasında gölge yapan bir ağaç vardı ve ben de oradaki bir masada oturuyordum. Madam Fontan kilerden soğuk bira getirdi. Bir otomobil anayoldan tali yola dönüp geldi ve evin yanında durdu. Arabadan iki adam inip bahçe kapısından içeri girdi. Şişeleri masanın altına koydum. Madam Fontan ayağa kalktı.

“Sam nerede?” diye sordu adamlardan biri sineklikli kapının önünde.

“Burada değil. Madende.”

“Biran var mı?”

“Hayır. Hiç bira yok. O son şişeydi. Hepsi bitti.”

“O ne içiyor?”

“O son şişeydi. Hepsi bitti.”

“Git de bize bira getir. Beni tanıyorsun.”

“Hiç bira yok. O son şişeydi. Hepsi bitti.”

“Hadi gel, gerçek bira içebileceğimiz bir yere gidelim” dedi içlerinden biri ve tekrar arabaya gittiler. Bir tanesi sarsak adımlarla yürüyordu. Otomobil sarsılarak çalışmaya başladı, yolda hızla döndü ve uzaklaşıp gitti.

“Birayı masaya koyun” dedi Madam Fontan. “Sorun nedir? Evet, tamam. Sorun nedir? Yerden içmeyin.”

“Kim olduklarını bilmiyordum” dedim.

“Sarhoşlar” dedi Madam. “Sorun o. Sonra başka bir yere gidip içkiyi burada bulduklarını söylüyorlar. Belki hatırlamıyorlardır bile.” Fransızca konuşuyordu ama sadece arasıra Fransızca ve bir sürü İngilizce sözcük ve İngilizce bazı yapılar kullanıyordu.

“Fontan nerede?”

“Il fait de la vendange. Ah, Tanrım, il est deliriyor pour le vin.”¹⁸⁴

“Ama siz bira mı seviyorsunuz?”

“Oui, j’aime la bière, mais Fontan, il est deliriyor pour le vin.”¹⁸⁵

Hoş, kanlı canlı bir cildi ve beyaz saçları olan, etine dolgun yaşlı bir kadındı. Temiz bir kadındı ve evi de son derece temiz ve derli topluydu. Lens’ten gelmişti.

“Nerede yemek yediniz?”

“Otelde.”

“Mangez ici. Il ne faut pas manger à l’hôtel ou au restaurant. Mangez ici!”¹⁸⁶

“Size zahmet vermek istemiyorum. Hem otelde iyi yemekler oluyor.”

“Ben asla otelde yemek yemem. Belki iyi yemek yiyenler vardır orada. Hayatımda sadece bir kere Amerika’da bir restoranda yemek yemiştım. Bana ne verdiler biliyor musun? Çiğ domuz eti verdiler!”

“Gerçekten mi?”

“Size yalan söylemiyorum. Pişmemiş domuzdu verdikleri şey! Et mon fils il est marié avec un américaine, et tout le temps il a mangé les *konserve fasulye*.”¹⁸⁷

“Ne kadar zamandır evli?”

“Ah, Tanrım, bilmiyorum. Karısı yüz kilo falan. Çalışmıyor. Yemek de yapmıyor. Oğluma konserve fasulye yediriyor.”

“Ne yapıyor peki?”

“Sürekli okuyor. Rien que des kitap. Tous les temps elle yatakta kitap okuyor.”¹⁸⁸ Zaten başka çocuk da doğuramaz. Çok şişman. Yer yok.”

“Sorunu ne peki?”

“Sürekli kitap okuyor. Oğlum iyi bir çocuktur. Çok çalışıyor. Önceden madenlerde çalışıyordu; şimdiyse büyük bir çiftlikte. Daha

184) (Fr.) Bağbozumuna gitti. Şarap için deliriyor. (ç.n.)

185) (Fr.) Evet, ben bira seviyorum ama Fontan, şarap için deliriyor. (ç.n.)

186) (Fr.) Burada yiyin. Otelde ya da restoranda yemeyin. Burada yiyin! (ç.n.)

187) (Fr.) Ve oğlum bir Amerikalıyla evli ve o da sürekli konserve fasulye yiyor. (ç.n.)

188) (Fr.) Kitaptan başka bir şey bilmiyor. Sürekli yatakta kitap okuyor. (ç.n.)

önce hiç çiftlikte çalışmamıştı ve çiftliğin sahibi Fontan'a daha önce o çiftlikte bu çocuktan daha iyi çalışan birini görmediğini söylemiş. Sonra eve geliyor ve kadın ona yemek bile vermiyor."

"Neden ondan boşanmıyor?"

"Boşanacak parası yok. Hem, il est *deliriyor* pour elle."¹⁸⁹

"Güzel mi?"

"Oğlum öyle olduğunu düşünüyor. Onu eve ilk getirdiğinde öleceğimi sandım. O kadar iyi bir çocuk ki hep çok çalışır ve asla ortalıkta dolanıp sorun çıkarmaz. Sonra petrol sahalarında çalışmaya gitti ve o zamanlar 40 kilo civarında olan bu Indienne'i¹⁹⁰ getirdi."

"Elle est Indienne?"¹⁹¹

"Evet, Kızılderili. Tanrım, evet öyle. Sürekli o. çocuğu deyip duruyor, lanet olasıca. Çalışmıyor da."

"Şimdi nerede?"

"Au show'da."

"O nerede?"

"*Au show*. Sinema. Tek yaptığı kitap okuyup sinemaya gitmek."

"Başka biranız var mı?"

"Tanrım, evet. Tabii ki. Bu akşam gel de yemeği bizimle ye."

"Tamam. Ne getireyim?"

"Hiçbir şey getirme. Hiçbir şeye gerek yok. Belki Fontan biraz şarap getirir."

O gece yemeğe Fontanların evine gittim. Yemek odasında yedik ve masa örtüsü tertemizdi. Yeni şarabın tadına baktık. Son derece hafif, berrak ve güzeldi ve ağza hâlâ üzüm tadı geliyordu. Masada Fontan ve Madam, bir de André adındaki küçük oğlan çocuğu vardı.

"Ne yaptın bugün?" diye sordu Fontan. Maden yorgunu ufak tefek bir bedeni, sarkık gri bir bıyığı ve parlak gözleri olan yaşlı bir adamdı ve Saint-Etienne yakınlarındaki Centre'den geliyordu.

"Kitabım üzerinde çalıştım."

189) (Fr.) Oğlum onun için deliriyor. (ç.n.)

190) (Fr.) Kızılderili. (ç.n.)

191) (Fr.) Kız Kızılderili mi? (ç.n.)

“Kitaplarınız iyi miydi?” diye sordu Madam.

“Bir yazar gibi kitap yazdığını söylüyor. Un roman”¹⁹² diye açıkladı Fontan.

“Baba, sinemaya gidebilir miyim?” diye sordu André.

“Tabii ki” dedi Fontan. André bana döndü.

“Sence ben kaç yaşındayım? Sence on dört gösteriyor muyum?” Zayıf, ufak tefek bir oğlandı ama yüzü on altı gibi duruyordu.

“Evet. On dört gösteriyorsun.”

“Filme gittiğimde şöyle büzülüp küçükmüş gibi görünmeye çalışıyorum.”

Sesi çok tiz ve çatlaktı. “Onlara bir çeyreklik verirsem üstünü vermiyorlar ama sadece on beş sent verirsem alıyorlar içeri.”

“O zaman sadece on beş sent vereyim sana” dedi Fontan.

“Hayır. Çeyrekliğin hepsini ver. Yolda bozdururum.”

“Il faut revenir tout de suite après le show”¹⁹³ dedi Madam Fontan.

“Hemen geri gelirim.” André kapıdan çıkıp gitti. Dışarıda gece serinliği başlıyordu. Kapıyı açık bırakınca içeri soğuk bir esinti girdi.

“Mangez!”¹⁹⁴ dedi Madam Fontan. “Hiçbir şey yemediniz.” İki porsiyon tavuk ve patates kızartması, üç mısır, biraz dilimlenmiş salatalık ve iki porsiyon da salata yemiştin.

“Belki de biraz kek ister” dedi Fontan.

“Onun için biraz kek almalıydım” dedi Madam Fontan. “Mangez du fromage. Mangez du crémage. Vous n’avez rien mangé.”¹⁹⁵ Kek almam gerekirdi. Amerikalılar hep kek yer.”

“Mais j’ai rudement bien mangé.”¹⁹⁶

“Mangez! Vous n’avez rien mangé. Hepsini yiyin. Biz hiçbir şeyi saklamayız. Hepsini yiyip bitirin.”

“Biraz daha salata yiyin” dedi Fontan.

“Ben birkaç bira daha getireyim” dedi Madam Fontan. “Bütün gün kitap fabrikasında çalışmak acıktırır.”

192) (Fr.Bir roman. (ç.n.)

193) (Fr.) Filmden sonra hemen geri dönmesi lazım. (ç.n.)

194) (Fr.) Yiyin! (ç.n.)

195) (Fr.) Peynir yiyin. Krem peynir yiyin. Hiçbir şey yemediniz.(ç.n.)

196) (Fr.) Ama gayet iyi yedim. (ç.n.)

“Elle ne comprend pas que vous êtes écrivain”¹⁹⁷ dedi Fontan. Argo kullanan ve 1890’ların sonunda kendi askerlik yaptığı dönemin popüler şarkılarını bilen nazik bir ihtiyardı. “Kitapları kendisi yazıyor” diye açıkladı Madam’a.

“Kitapları kendiniz mi yazıyorsunuz?” diye sordu Madam.

“Bazen.”

“Ah!” dedi kadın. “Ah! Onları kendiniz yazıyorsunuz. Ah! Onu yapmak da acıktırır. Mangez! Je vais chercher de la bière.”¹⁹⁸

Onun kilere giden merdivenlerdeki ayak seslerini duyduk. Fontan bana gülümsedi. Kendi deneyimine ve genel kültürüne sahip olmayan insanlara karşı son derece hoşgörülüydü.

André sinemadan eve döndüğünde biz hâlâ mutfakta oturuyor ve avlanmaktan bahsediyorduk.

“İşçi bayramında hepimiz Clear Creek’e gittik” dedi Madam. “Ah, Tanrım, gerçekten de orada olmalıydınız. Hep beraber kamyon binip gittik. Tout le monde est allé dans le kamyon. Nous sommes partis le dimanche. C’est le kamyon de Charley.”¹⁹⁹

“On a mangé, on a bu du vin, de la bière, et il y avait aussi un français qui a apporté de l’absinthe” dedi Fontan. “Un français de la Californie!”²⁰⁰

“Tanrım, nous avons chanté.”²⁰¹ Ne olup bittiğini görmek için gelen bir çiftçi vardı, ona da içecek bir şeyler verdik ve bir süre bizimle kaldı. Birkaç İtalyan vardı ve onlar da bizimle kalmak istediler. İtalyanlarla ilgili bir şarkı söyledik ama anlamıyorlar. Onları istemediğimizi anlamadılar ama onlarla hiçbir alakamız yoktu ve bir süre sonra da çekip gittiler zaten.”

“Kaç tane balık yakaladınız?”

“Très peu.”²⁰² Kısa bir süreliğine balık tutmaya gittik ama sonra tekrar şarkı söylemek için geri döndük. Nous avons chanté, vous savez.”²⁰³

197) (Fr.) Sizin yazar olduğunuzu anlamıyor. (ç.n.)

198) (Fr.) Ben gidip bira bulmaya çalışayım. (ç.n.)

199) (Fr.) Herkes kamyonu bindi. Pazar günü gittik. Charley’nin kamyonuydu. (ç.n.)

200) (Fr.) Yemek yedik, insanlar şarap içti, bira içti, bir de apsent getiren bir Fransız vardı. Kaliforniyalı bir Fransız! (ç.n.)

201) (Fr.) Şarkılar söyledik. (ç.n.)

202) (Fr.) Çok az. (ç.n.)

203) (Fr.) Şarkılar söyledik, bilirsiniz. (ç.n.)

“Geceleyin” dedi Madam, “toutes les femmes ont dormi dans le truck. Les hommes à côté du feu.”²⁰⁴ Gece Fontan’ın biraz daha şarap almak için geldiğini duydum ve ona dedim ki, Fontan, Tanrı aşkına, yarına da biraz bırak. Yarın içmek için hiçbir şeyleri olmayacak ve üzülecekler.”

“Mais nous avons tout bu” dedi Fontan. “Et le lendemain il ne reste rien.”²⁰⁵

“Ne yaptınız?”

“Nous avons pêché sérieusement.”²⁰⁶

“Hem de ne alabalıklar. Of Tanrım, evet. Hepsi aynıydı; yaklaşık 250 gram.”

“Ne kadar büyüklerdi?”

“250 gramdı. Tam yenecek boyda. Hepsi aynıydı. 250 gr.”

“Amerika’yı seviyor musunuz?” diye sordu bana Fontan.

“Burası benim ülkem, biliyorsunuz. Yani seviyorum, çünkü benim ülkem. Mais on ne mange pas très bien. D’antan, oui. Mais maintenant, no.”²⁰⁷

“Hayır” dedi Madam. “On ne mange pas bien.”²⁰⁸ Başını iki yana salladı. “Et aussi, il y a trop de Polack. Quand j’étais petite ma mère m’a dit, ‘vous mangez comme les Polacks.’ Je n’ai jamais compris ce que c’est qu’un Polack. Mais maintenant en Amérique je comprends. Il y a trop de Polack. Et, Tanrım, ils sont sales, les Polacks.”²⁰⁹

“Avlanma ve balık tutma açısından iyi” dedim. “Oui. Ça, c’est le meilleur. La chasse et la pêche,” dedi Fontan. “Qu’est-ce que vous avez comme fusil?”²¹⁰

“On iki kalibrelik pompalı.”

“Il est bon, le pump”²¹¹ diye başıyla onayladı Fontan.

204) (Fr.) Kadınların hepsi kamyonda uyudu. Erkekler ateşin başında kaldı. (ç.n.)

205) (Fr.) Ama hepimiz içtik ve ertesi güne hiçbir şey kalmadı. (ç.n.)

206) (Fr.) Ciddi balık avladık. (ç.n.)

207) (Fr.) Ama yemekleri pek iyi değil. Eskiden, evet. Ama artık. Hayır. (ç.n.)

208) (Fr.) İyi yemekler yemiyoruz. (ç.n.)

209) (Fr.) Ayrıca çok fazla da Polonyalı vardı. Küçükken annem bana ‘Polonyalılar gibi yiyorsun’ derdi. O zamanlar anlamazdım Polonyalı ne demek. Ama şimdi, Amerika’da, anlıyorum. Çok fazla Polonyalı var. Ve Tanrım öyle pis ki Polonyalılar. (ç.n.)

210) (Fr.) Evet, en iyisi. Avlanma ve balık tutma. Tüfek olarak ne var sizde? (ç.n.)

211) (Fr.) Pompalı iyidir. (ç.n.)

“Je veux aller à la chasse moi-même”²¹² dedi André tiz, küçük oğlan sesiyle.

“Tu ne peux pas”²¹³ dedi Fontan ve bana döndü.

“Ils sont des sauvages, les boys, vous savez. Ils sont des sauvages. Ils veulent shooter les uns les autres.”²¹⁴

“Je veux aller tout seul”²¹⁵ dedi André kulak tırmalayan, heyecanlı bir sesle.

“Gidemezsin” dedi Madam Fontan. “Daha çok küçüksün.”

“Je veux aller tout seul” dedi André cırtlak bir şekilde. “Je veux shooter les rats d’eau.”²¹⁶

“Rats d’eau da nedir?”

“Bilmiyor musunuz? Kesin biliyorsunuzdur. Misk sıçanına öyle derler.”

André dolaptan yirmi iki kalibrelik tüfeği getirmişti ve ışığın altında elinde tutuyordu.

“Ils sont des sauvages” diye açıkladı yine Fontan. “Ils veulent shooter les uns les autres.”

“Je veux aller tout seul” dedi cırladı André. Umutsuzca tüfeğin namlusuna baktı. “Je veux shooter les rats d’eau. Je connais beaucoup de rats d’eau.”²¹⁷

“Tüfeği bana ver” dedi Fontan. Ve bana bir kez daha açıkladı. “Bunlar vahşi. Birbirlerini vururlar.”

André tüfeği sıkı sıkı tutuyordu.

“On peut seyrirci. On ne fait pas de mal. On peut seyrirci.”²¹⁸

“Il est çıldırıyor ateş etmek için” dedi Madam Fontan. “Mais il est trop jeune.”²¹⁹

André yirmi iki kalibrelik tüfeği dolaba geri kaldırdı.

“Büyüdüğüm zaman hem misk sıçanlarını vuracağım hem de Amerikan tavşanlarını” dedi İngilizce. “Bir keresinde babamla bir-

212) (Fr.) Ben de ava gitmek istiyorum. (ç.n.)

213) (Fr.) Ama gidemezsin. (ç.n.)

214) (Fr.) Vahşi oluyor bunlar, erkek çocuklar, bilirsin. Vahşi oluyorlar. Birbirlerini bile vururlar. (ç.n.)

215) (Fr.) Tek başıma gitmek istiyorum. (ç.n.)

216) (Fr.) Su sıçanlarını vurmam istiyorum. (ç.n.)

217) (Fr.) Bir sürü su sıçanı biliyorum ben. (ç.n.)

218) (Fr.) Seyredebilirim. Bir zarar gelmez ki. Seyredebilirim. (ç.n.)

219) (Fr.) Ama daha çok küçük. (ç.n.)

likte gitmiştim ve babam uzun ayaklı bir Amerikan tavşanını önden vurmuştu, sonra da ben ateş etmiş ve isabet ettirmiştim.”

“C’est vrai” diye başıyla onayladı Fontan. “Il a tué un tawşan.”²²⁰

“Ama önce o vurdu” dedi André. “Ben tamamen tek başıma gitmek ve tamamen kendim vurmak istiyorum. Gelecek yıl yapabilirim.” Bir köşeye gidip oturdu ve kitap okumaya başladı. Yemekten sonra oturmak için mutfağa gittiğimde alıp bakmıştım o kitaba. Kütüphaneden alınmıştı –*Frank on a Gunboat*.

“Il aime les kitaplar”²²¹ dedi Madam Fontan. “Ama geceleyin diğer oğlanlarla orada burada koşturup hırsızlık yapmasından iyidir.”

“Kitaplar iyidir” dedi Fontan. “Mösyö kendi yaratıyor kitapları.”

“Evet, öyle, tamam. Ama çok fazla kitap da kötü” dedi Madam Fontan. “Ici, c’est une maladie, les kitaplar. C’est comme les kiliseler. Ici il y a trop de kilise. En France il y a seulement les catholiques et les protestants –et très peu de protestants. Mais ici rien que de kiliseler. Quand j’étais venu ici je disais, ah Tanrım, nedir tüm bu kiliseler?”²²²

“C’est vrai” dedi Fontan. “I y a trop de kilise.”

“Geçen gün” dedi Madam Fontan, “küçük Fransız bir kız annesiyle, Fontan’ın kuzeni, birlikte buradaydı ve bana, ‘En Amérique il ne faut pas être catholique.’²²³ Katolik olmak iyi bir şey değil. Amerikalılar Katolik olmanızı istemiyorlar. İçki yasağı gibi aynı’ dedi. Ben de ona, ‘Sen ne olacaksın? Ha? Eğer Katoliksen, Katolik olmak daha iyidir’ dedim. Ama o da, ‘Hayır, Amerika’da Katolik olmak hiç de iyi bir şey değil’ dedi. Ama eğer zaten öyleysen Katolik olmak daha iyi bence. Ce n’est pas bon de changer sa religion.’²²⁴ Ah Tanrım, hayır.”

“Buradaki ayine gidiyor musunuz?”

“Hayır. Amerika’da gitmiyorum, bazen uzun aralarla sadece. Mais je reste catholique.’²²⁵ Din değiştirmek iyi bir şey değil.”

220) (Fr.) Bu doğru. Bir tavşan öldürmüştü. (ç.n.)

221) (Fr.) Kitapları seviyor. (ç.n.)

222) (Fr.) Yani, bu bir hastalık, kitaplar diyorum. Aynı kiliseler gibi. Burada çok fazla kilise var. Fransa’da sadece Katolikler ve Protestanlar var –çok az Protestan. Ama burada kiliseden başka bir şey yok. Buraya ilk geldiğimde, ah Tanrım, nedir tüm bu kiliseler, diye düşünmüştüm. (ç.n.)

223) (Fr.) Amerika Katolik olmamalı. (ç.n.)

224) (Fr.) Din değiştirmek iyi bir şey değil. (ç.n.)

225) (Fr.) Ama hâlâ Katoliğim. (ç.n.)

“On dit que Schmidt est catholique”²²⁶ dedi Fontan.

“On dit, mais on ne sait jamais”²²⁷ dedi Madam Fontan. “Schmidt’in Katolik olduğunu sanmam. Amerika’da çok fazla Katolik yok.”

“Biz Katoliğiz” dedim.

“Elbette ama Fransa’da yaşıyorsunuz” dedi Madam Fontan. “Je ne crois pas que Schmidt est Catholique.”²²⁸ Hiç Fransa’da yaşamış mı?”

“Polonyalılar sont catholiques”²²⁹ dedi Fontan.

“Bu doğru” dedi Madam Fontan. “Kiliseye gidiyorlar, sonra eve dönerken bıçaklarla kavga edip pazar günü boyunca da birbirlerini öldürüyorlar. Ama onlar gerçek Katolik değiller. Polonyalı Katolikler.”

“Tüm Katolikler aynıdır” dedi Fontan. “Katolik Katoliğe benzer.”

“Schmidt’in Katolik olduğunu düşünmüyorum” dedi Madam Fontan. “Eğer Katolikse bu çok komik cidden. Moi, je ne crois pas.”²³⁰

“Il est catholique” dedim.

“Schmidt Katolik ha” dedi Madam Fontan eğlenerek. “Hayatta inanmazdım. Hey Tanrım, il est catholique.”

“Marie va chercher de la bière” dedi Fontan. “Monsieur a soif – moi aussi.”²³¹

“Evet, tamam” dedi Madam Fontan yan odadan. Merdivenlerden aşağı inerken basamakların gıcırdadığını duyduk. André köşede oturmuş kitap okuyordu. Fontan ve ben masada oturuyorduk. Fontan son şişeden ikimizin bardağına da bira doldurdu ve dibinde biraz bıraktı.

“C’est un bon pays pour la chasse” dedi Fontan. “J’aime beaucoup shooter les canards.”²³²

“Mais il y a très bone chasse aussi en France” dedim.²³³

226) (Fr.) Schmidt’in Katolik olduğunu söylüyorlar. (ç.n.)

227) (Fr.) Öyle diyorlar ama asla bilemezsin. (ç.n.)

228) (Fr.) Schmidt’in Katolik olduğunu sanmıyorum. (ç.n.)

229) (Fr.) Polonyalılar Katolik. (ç.n.)

230) (Fr.) Ben inanmıyorum buna. (ç.n.)

231) (Fr.) Marie bira var mı diye bakmaya gitti. Mösyö susamış, ben de öyle. (ç.n.)

232) (Fr.) Avlanmak için güzel bir ülke. Ördek vurmaya bayılıyorum. (ç.n.)

233) (Fr.) Ama Fransa’da çok fazla boynuz avı var. (ç.n.)

“C’est vrai” dedi Fontan. “Nous avons beaucoup de gibier là-bas.”²³⁴

Madam Fontan ellerinde bira şişeleriyle geldi ve “Il est catholique” dedi, “Aman Tanrım, Schmidt est catholique.”

“Sence başkan olacak mı?” diye sordu Fontan.

“Hayır” dedim.

Bir sonraki öğleden sonra arabayla kasabanın gölgelerinin içinden geçip, sonra tozlu bir yol boyunca ilerleyip tali bir yola saparak Fontanların evine gittim ve arabayı çitin yanında bıraktım. Yine sıcak bir gündü. Madam Fontan arka kapıya geldi. Temiz, al al yüzü, beyaz saçları ve paytak yürüyüşüyle Noel Anne gibi görünüyordu.

“Ah, Tanrım, merhaba” dedi. “Çok sıcak, Tanrım.” Bira getirmek için tekrar eve girdi. Arka verandaya oturdum ve sinekliğin arka tarafına ve ağacın sıcaklığının altındaki yapraklarıyla uzaklardaki dağlara baktım. Üzerlerinde saban izleri olan kahverengi dağlar, onların yukarısında üç zirve ve ağaçların arasından baktığınızda görebildiğiniz karlı bir dağ buzulu vardı. Kar bembeyaz, saf ve gerçekdişi görünüyordu. Madam Fontan dışarı çıktı ve şişeleri masaya bıraktı.

“Ne görüyorsun orada?”

“Kar.”

“C’est jolie, la neige.”²³⁵

“Siz de bir bardak için.”

“Olur.”

Yanımdaki bir sandalyeye oturdu. “Schmidt” dedi. “Eğer başkan olursa, şarabı ve birayı sorunsuz alır mıyız sizce?”

“Tabii ki” dedim. “Schmidt’e güvenin.”

“Fontan’ı tutukladıklarında ceza olarak yedi yüz elli beş dolar ödedik zaten. İki kez polis, bir kez de devlet yakaladı bizi. Fontan’ın onca zaman madenlerde çalışarak, benim de çamaşır yıkayarak kazandığımız paranın hepsi. Hepsini verdik. Fontan’ı hapse attılar. Il n’a jamais fait de mal à personne.”²³⁶

“O iyi bir adam” dedim. “Ama bu suç.”

234) (Fr.) Burada çok aktivite var. (ç.n.)

235) (Fr.) Çok güzel, kar. (ç.n.)

236) (Fr.) O asla hiç kimseye kötülük etmemiştir. (ç.n.)

“Çok fazla para almıyoruz ki. Şarabın litresi bir dolar. Biranın şişesi on sent. Birayı asla iyi olmadan satmıyoruz. Bir sürü yer birayı yapar yapmaz satıyor, sonra da herkesin başı ağrıyor. Bunda sorun olan ne? Fontan’ı hapse atıyorlar ve yedi yüz elli beş dolar alıyorlar.”

“Bu çok fena” dedim. “Nerede o?”

“Şarabın yanında bekliyor. Şu aralar, olduğu zamanı yakalaya-bilmek için başında beklemesi gerekiyor” diye gülümsedi. Artık pa-rayı düşünmüyordu. “Vous savez, ils est deliriyor pour le vin. Dün gece eve gelirken azıcık getirmiş yanında, hani şu içtiğiniz, yeni mahsulden az bir miktar. Son mahsul. Henüz hazır değil ama yine de azıcık içti ve bu sabah azıcık da kahvesine koydu. Dans son café, vous savez! Il est deliriyor pour le vin! Il est comme ça. Son pays est comme ça.”²³⁷ Benim kuzeyde yaşadığım yerde şarap içilmez. Herkes bira içer. Yaşadığımız yerin hemen yakınında büyük bir bira fabrikası vardı. Küçük bir kızken yük arabalarından gelen o şerbet-çiotu kokusunu hiç sevmezdim. Tarlalardakini de. Je n’aime pas les houblons.²³⁸ Hayır, Tanrım, hem de hiç. Bira fabrikasının sahibi olana adam bana ve kız kardeşime fabrikaya gidip biradan içme-mizi söyledi ve sonra sevdik şerbetçiotunu. İşin gerçeği bu. Ondan sonra gayet hoşumuza gitti. Ama Fontan, il est deliriyor pour le vin. Bir keresinde uzun bacaklı bir Amerikan tavşanı öldürdü ve onu şarap sosuyla pişirmemi istedi, tavşan için şarap, tereyağı, mantar, soğan ve daha bir sürü başka şey olan koyu bir sos. Tanrım, yaptım sosu, hepsini yedi ve sonra dedi ki, ‘La sauce est meilleure que le jack.’ Dans son pays c’est comme ça. Il y a beaucoup de gibier et de vin. Moi, j’aime les pommes de tere, le saucisson, et la bière. C’est bon, la bière. C’est très bon pour la santé.”²³⁹

“İyidir” dedim. “Hem o hem şarap.”

“Sen de Fontan gibisin. Ama burada daha önce hiç görmedi-ğim bir şey vardı. Senin de görmüş olduğunu sanmam. Buraya bazı Amerikalılar geldi ve biranın içine viski koydular.”

237) (Fr.) Kahvesine, anlarsınız ya! Şarap için deliriyor! Böyle işte. Onun ülke-si böyle. (ç.n.)

238) (Fr.) Şerbetçiotunu sevmezdim. (ç.n.)

239) (Fr.) ‘Sos tavşandan daha güzel olmuş.’ Onun ülkesinde böyle işte. Bir sürü etkinlik ve şarap var. Bense patates, sosis ve bira seviyorum. Bira iyidir. Sağlık için çok iyidir. (ç.n.)

“Hayır” dedim.

“Oui. Tanrım, evet, doğru söylüyorum. Et aussi une femme qui a vomis sur la table!”

“Comment?”

“C’est vrai. Elle a vomis sur la table. Et après elle a vomis dans ses ayakkabıları.²⁴⁰ Ve sonra geri geldiler ve tekrar gelip bir sonraki cumartesi bir parti daha vermek istediklerini söylediler ve ben de hayır dedim, Tanrım, hayır! Geldiklerinde de kapıyı kitledim.”

“Sarhoş olduklarında kötü oluyorlar.”

“Kış zamanı oğlanlar dansa gittiklerinde arabayla gelip dışarıda bekler ve Fontan’a, ‘Hey Sam, hadi bize bir şişe şarap sat’ derler ya da bira alırlar ve sonra ceplerinden kaçak içki şişelerini çıkarıp içlerine bira doldurur ve içerler. Tanrım, hayatımda ilk defa böyle bir şey gördüm. Biranın içine viski koydular. Tanrım, *bunu* anlamıyorum işte!”

“Mideleri bulansın istiyorlar, böylece sarhoş olduklarını anlayabiliyorlar.”

“Bir keresinde buraya geldi ve bana onlar için büyük bir akşam yemeği hazırlamamı istediğini, bir iki şişe de şarap içeceklerini, kız arkadaşlarının da geleceğini ve birlikte dansa gideceklerini söyledi. Tamam dedim. Ve büyük bir akşam yemeği hazırladım ama geldiklerinde zaten çok içmişlerdi. Sonra da şaraba viski karıştırdılar. Tanrım, evet. Fontan’a dedim ki, ‘On va être malade!’ ‘Oui,’ il dit.²⁴¹ Sonra o kızların midesi bulanmaya başladı, iyi de kızlardı, fena değillerdi. Tam masada mideleri bulanmaya başladı. Fontan onları kollarından tutup kusmalarının sorun olmayacağı bir odaya götürmek istedi ama adamlar, hayır, dedi, masada iyilermiş.”

Fontan gelmişti. “Tekrar geldiklerinde kapıyı kitledim. ‘Hayır’ dedim. ‘Yüz elli dolar bile verseniz olmaz.’ Ah Tanrım, hayır.”

“Fransızcada bu tür insanlar için bir laf var, böyle şeyler yaptıkları zamanlar için” dedi Fontan. Ayakta dikilmiş, çok yaşlı ve sıcaktan yorulmuş görünüyordu.

“Nedir?”

240) (Fr.) Ve kadının biri masanın üstüne kustu! – Nasıl? – Doğru söylüyorum. Masaya kustu. Sonra da ayakkabılarına. (ç.n.)

241) (Fr.) ‘Kusacağız!’ – ‘Evet’ dedi o da. (ç.n.)

“Cochon”²⁴² dedi ihtiyatla, bu kadar kuvvetli bir sözcük kullanıyor olmaktan tereddüt ederek. “Aynı domuzlar gibiydiler. C’est un mot très fort” diye özür diledi, “mais vomir sur la table...”²⁴³ Üzgün bir şekilde başını iki yana salladı.

“Cochon’lar” dedim. “Tam da öyleler – cochon’lar. Piç kuruları.”

Sözcüklerin kabalığı Fontan’ın hiç hoşuna gitmemişti. Başka bir konuya geçmekten memnuniyet duydu.

“Il y a des gents très gentils, très sensibles, qui viennent aussi” dedi.²⁴⁴ “Kaleden gelen subaylar var mesela. Çok hoş insanlar. İyi adamlar. Hayatlarının bir döneminde Fransa’da bulunmuş herkes illa ki gelip şarap içmek ister. Şarap seviyorlar.”

“Bir adam vardı” dedi Madam Fontan, “eşi dışarı çıkmasına hiç izin vermezdi. O da kadına yorgun olduğunu söyleyip yatar ve kadın sinemaya gittiğinde hemen buraya gelirdi. Bazen sadece pijamalarının üstüne bir kaban giyip. ‘Maria, bira ver bana’ derdi, ‘Tanrı aşkına.’ Pijamalarıyla oturup birasını içer, sonra kaleye çıkar, karısı sinemadan gelmeden de yatağa dönmüş olurdu.”

“C’est un original” dedi Fontan, “mais vraiment gentil.”²⁴⁵ İyi bir adam.”

“Ah Tanrım, evet, iyi bir adam cidden” dedi Madam Fontan. “Karısı sinemadan dönmeden hep yatakta oluyor.”

“Yarın gitmem gerekiyor” dedim. “Crow Rezervi’ne.”²⁴⁶ Çayırta-vuğu sezonunun açılışı için gidiyoruz.”

“Öyle mi? Gitmeden önce buraya uğrayın. Uğra, tamam mı?”

“Kesinlikle.”

“O zamana şarap olmuş olur” dedi Fontan. “Birlikte bir şişe içeriz.”

“Üç şişe” dedi Madam Fontan.

“Geri geleceğim” dedim.

“Size güveniyoruz” dedi Fontan.

“İyi geceler” dedim.

242) (Fr.) Domuz. (ç.n.)

243) (Fr.) Çok sert bir sözcük oldu ama masaya kusmak--- (ç.n.)

244) (Fr.) Çok hoş insanlar da var buraya gelen, çok duyarlı. (ç.n.)

245) (Fr.) Çok ilginç bir tip ama gerçekten hoş. (ç.n.)

246) Reservation (İng.): Kızılderililer için ayrılmış arazilere verilen ad. (ç.n.)

Öğleden sonra erken saatte av gezisinden döndük. O sabah beşe kadar uyumamıştık. Bir önceki gün iyi avlanmıştık ama o sabah tek bir çayırtavuşu bile görmemiştik. Üstü açık arabayla giderken sıcaktan bunaldık ve öğle yemeğimizi güneşten kaçarak yemek için yol kenarındaki bir ağacın altında durduk. Güneş tepedeydi ve ağacın gölgesi küçüktü. Sandviç ve üzerinde sandviç malzemesi olan krakerler yedik. Susamıştık, yorgunduk ve kasabaya giden ana yola tekrar çıktığımızda mutluyduk. Bir tarla faresi tüneli görünce arabayı durdurup tabancayla tarla faresi vurduk. İki tane vurduk ama sonra bıraktık, çünkü ıskalayan kurşunlar kayaları ve toprağı sıyrıp geçiyor, tarlaların üstünde sekiyordu ve tarlaların ötesinde bir akarsu boyunca uzanan ağaçlar ve bir de ev olduğundan serse-ri kurşunların eve gitmesini ve başımızın belaya girmesini istemiyorduk. Böylece sürmeye devam ettik ve nihayet kasaba merkezine uzak evlere giden yokuş aşağı yola çıktık. Düzlüğün ilerisinde dağları görebiliyorduk. O gün maviydiler ve yüksek dağlardaki karlar da cam gibi parlıyordu. Yaz bitiyordu ama dağların tepesine yerleşecek yeni kar henüz yağmamıştı; sadece güneşin erittiği eski karlar ve buz vardı ve epey uzak mesafeden bile inanılmaz parlıyordu.

Serin bir şeyler ve gölge istiyorduk. Güneşten yanmıştık ve dudaklarımız da güneşten ve alkali toz yüzünden kabarmıştı. Fontanlar'ın evine giden tali yola saptık, arabayı evin dışında bıraktık ve içeri girdik. Yemek odasının içi serindi. Madam Fontan tek başınaydı.

“Sadece iki şişe bira var” dedi. “Hepsi bitti. Yenisi de şu an bir işe yaramaz.”

Ona birkaç tane kuş verdim. “İyiymiş bu” dedi. “Tamam. Teşekkürler. İyi oldu bu.” Kuşları daha serin bir yere koymak için dışarı çıktı. Biramız bittiğinde ayağa kalktım. “Gitmemiz gerekiyor” dedim.

“Bu gece gelin, tamam mı? Fontan şarabı getirecek.”

“Gitmeden önce uğrarız.”

“Gidiyor musunuz?”

“Evet. Sabah yola çıkmamız gerekiyor.”

“Gidiyor olmanız ne kötü. Bu gece gelin. Fontan şarap getirecek. Siz gitmeden bir fête²⁴⁷ çekelim.”

247) (Fr.) Ziyafet. (ç.n.)

“Gitmeden önce uğrarız.”

Ama o öğleden sonra yollanacak telgraflar vardı ve arabayla ilgilenilmesi gerekiyordu –lastiklerden birini taş kesmişti ve kaynak yapılması gerekiyordu– ve arabasız halde, kasabaya yürüyüp gidebilmemiz için yapılması gereken şeyleri hallettim. Yemek vakti geldiğinde dışarı çıkamayacak kadar yorgundum. Yabancı bir dil dinleyecek halimiz de yoktu. Tek istediğimiz erkenden uyumaktı.

Uyumadan önce yatakta uzandığım sırada, etrafımda toplanmayı bekleyen yaza dair yığınla şey vardı, camlar açıktı ve dağlardan gelen serin hava içeri giriyordu. Fontanlar’a gidememek yazık oldu, diye düşündüm –ama kısa süre sonra uykuya dalmıştım bile. Ertesi gün bütün sabahı, toplanıp yazı sonlandırmakla geçirdik. Öğle yemeği yedik ve saat iki itibariyle yola çıkmaya hazırдық.

“Gidip Fontanlar’a hoşça kal demeliyiz” dedim.

“Evet, demeliyiz.”

“Korkarım bizi dün gece bekliyorlardı.”

“Aslında gidebilirdik.”

“Keşke gitseydik.”

Otel resepsiyonundaki adamla vedalaştık, sonra Larry ve kasabadaki diğer arkadaşlarımızla, sonra arabaya binip Fontanlar’ın oraya gittik. Hem Mösyö hem de Madam oradaydı. Bizi gördüklerine sevindiler. Fontan yaşlı ve yorgun görünüyordu.

“Dün gece gelirsiniz diye düşünmüştük” dedi Madam Fontan. “Fontan üç şişe şarap getirmişti. Siz gelmeyince de hepsini içti.”

“Yalnızca bir dakika kalabileceğiz” dedim. “Hoşça kalın demek için uğradık. Dün gece gelmeyi çok istiyorduk. Gelmeye de niyetlendik ama gezi sonrası inanılmaz yorgunduk.”

“Git biraz şarap getir” dedi Fontan.

“Şarap yok. Hepsini içtin.”

Fontan çok üzgün görünüyordu.

“Gidip biraz getireyim” dedi. “Sadece birkaç dakikalığına gidiyorum. Dün gece hepsini içmişim. Halbuki sizin için getirmiştik.”

“Yorgun olduğunuzu biliyordum, ‘Ah Tanrım, buraya gelemecek kadar yorgunlar’ dedim hatta” dedi Madam Fontan. “Git de biraz şarap getir Fontan.”

“Sizi arabayla götüreyim” dedim.

“Tamam” dedi Fontan. “Böylece daha hızlı gidebiliriz.”

Arabayla yola çıktık ve bir mil kadar ötedeki tali yola saptık.

“Bu şarabı seveceksiniz” dedi Fontan. “İyi olmuş. Bu gece yemek yerken içebilirsiniz.”

Ahşap bir evin önünde durduk. Fontan kapıyı çaldı. Cevap gelmedi. Arkaya dolandık. Arka kapı da kilitliydi. Arka kapının oralarında boş teneke kutular vardı. Camdan içeri baktık. Hiç kimse yoktu. Mutfak pis ve dağınıktı ama tüm kapı ve pencereler sıkı sıkı kapatılmıştı.

“O. çocuğu. Nereye gitmiş bu kadın?” dedi Fontan. Çaresiz görünüyordu.

“Nereden anahtar bulacağımı biliyorum” dedi. “Siz burada kalın.” Onun yolun aşağısındaki eve yürümesini, kapıya vurmasını, çıkan kadınla konuşmasını ve nihayet geri dönmesini izledim. Elinde bir anahtar vardı. Hem ön hem de arka kapıda denedik ama ikisini de açmadı.

“O. çocuğu” dedi Fontan. “Bir yere gitmiş.”

Camdan içeri baktığımda şarapların durduğu yeri görebiliyordum. Cama yaklaşıncı evin içinden gelen kokuyu alabiliyordunuz. Aynı bir Kızılderili evi gibi şekerli ve mide bulandırıcı bir kokusu vardı. Birden Fontan boşta duran bir kereste parçasını alıp arka kapının yanındaki toprağı kazmaya başladı.

“İçeri girebilirim” dedi. “O. çocuğu. İçeri girebilirim.”

Yan evin arka bahçesinde eski bir Ford’un ön tekerleriyle uğraşan bir adam vardı.

“Yapmasan iyi edersin” dedim. “Şu adam görecektir. Sana bakıyor.”

Fontan doğruldu. “Anahtarı bir kez daha deneyelim” dedi. Denedik ama işe yaramadı. İki yöne doğru da sadece yarım dönüyordu.

“Giremiyoruz” dedim. “Dönsek iyi olur.”

“Arka tarafı kazacağım” diye atıldı Fontan.

“Hayır, bu riske girmenize izin veremem.”

“Yapacağım.”

“Hayır” dedim. “O adam görecektir. Bakın sonra hepsine el koyarlar.”

Arabaya gittik ve yol üstünde anahtarı bıraktıktan sonra Fontanlar'ın evine geri döndük. Fontan İngilizce küfür etmek dışında hiçbir şey söylemedi. Tutarsız ve ezilmiş görünüyordu. Eve girdik.

"O. çocuğu!" dedi. "Şarabı alamadık. Kendi elimle yaptığım kendi şarabımı."

Madam Fontan'ın yüzündeki tüm mutluluk uçup gitti. Fontan bir köşeye oturup başını ellerinin arasına aldı.

"Gitmemiz gerekiyor" dedim. "Şarap konusunu da dert etmeyin hiç. Biz gittikten sonra bizim için içersiniz."

"Nereye gitmiş o çatlak?" diye sordu Madam Fontan.

"Bilmiyorum" dedi Fontan. "Nereye gittiğini bilmiyorum. Şarapsız gideceksiniz şimdi."

"Hiç sorun değil" dedim.

"Bu hiç iyi değil" dedi Madam Fontan ve başını iki yana salladı.

"Gitmemiz lazım" dedim. "Hoşça kalın ve bol şans. Çok güzel vakit geçirdik, teşekkür ederiz."

Fontan başını iki yana salladı. Kendini rezil olmuş gibi hissediyordu. Madam Fontan da üzgün görünüyordu.

"Şarap yüzünden kötü hissetmeyin kendinizi," dedim.

"Şarabından içmenizi istiyordu" dedi Madam Fontan. "Gelecek yıl yine gelebilir misiniz?"

"Hayır. Belki ondan sonraki yıl."

"Gördün mü?" dedi Fontan ona.

"Hoşça kalın" dedim. "Şarabı dert etmeyin. Biz gittikten sonra bizim yerimize de için biraz." Fontan başını iki yana salladı. Gülümsemiyordu. Her şeyi berbat ettiğini biliyordu.

"Ah o o. çocuğu" dedi Fontan kendi kendine.

"Dün gece üç şişe içti" dedi Madam Fontan onu rahatlatmak için. Adam başını iki yana salladı.

"Hoşça kalın" dedi.

Madam Fontan'ın gözleri yaşarmıştı.

"Hoşça kalın" dedi. Fontan için üzülmüyordu.

"Hoşça kalın" dedik. Hepimiz kötü hissediyorduk. Kapının ağzında durdular ve biz de arabaya binip motoru çalıştırdık. El salladık. Üzgün bir şekilde verandada yan yana duruyorlardı. Fontan

çok yaşı, Madam Fontan da üzgün görünüyordu. Kadın bize el salladı ve Fontan eve girdi. Yolun yukarısından döndük.

“Çok kötü hissettiler. Fontan berbat hissetti.”

“Dün gece gitmeliydik.”

“Evet, gitmeliydik.”

Kasabanın içinden geçmiştik ve önümüzde pürüzsüz bir yol uzanıyordu. İki yanda tahıl tarlalarının anızları vardı ve sağ tarafta dağlar uzanıyordu. İspanya’ya benziyordu ama Wyoming’di.

“Umarım şansları bol olur.”

“Olmayacak” dedim, “ve Schmidt de başkan falan seçilmeyecek.”

Beton yol bitmişti. Yol artık çakıllıydı ve biz de düzlükten ayrı-
lıp iki dağ eteği arasına girdik; yol kıvrımlıydı ve tırmanmaya başlı-
yordu. Tepelerdeki toprak kırmızıydı, gri adaçayı yığınları vardı ve
yol yukarı doğru çıktıkça tepelerin ilerisini ve dağlara uzanan vadi
düzlüğünün ötesini görebilmeye başladık. Şimdi daha da uzaktay-
dılar ve her zamankinden daha fazla benziyorlardı İspanya’ya. Yol
tekrar kıvrılıp tırmandı ve ileride yolu tozutan birkaç orman tavuğu
çıktı karşılarına. Onlar yaklaşıncı kanatlarını hızla çırparak uçtular
ve uzun eğimlerle süzülüp aşağıdaki yamacın üzerine indiler.

“Ne kadar büyük ve güzeller. Avrupa keklüğinden bile büyükler.”

“La chasse²⁴⁸ için güzel bir ülke, diyor Fontan.”

“Peki ya chasse bittiğinde?”

“O zamana ölürler.”

“Çocuk ölmez.”

“Bunun bir garantisi yok” dedim.

“Dün gece gitmeliydik.”

“Ah, evet” dedim. “Gitmeliydik.”

248) (Fr.) Avlanmak. (ç.n.)

KUMARBAZ, RAHİBE VE RADYO

Onları gece yarısı gibi getirdiler ve sonra, bütün gece boyunca, koridordaki herkes Rus olanı dinledi.

“Neresinden vurulmuş?” diye sordu Bay Frazer gece hemşiresine.

“Uyluk sanırım.”

“Peki ya diğeri?”

“Ah, korkarım o ölecek.”

“Nereden vurulmuş?”

“Karnından, iki kere. Kurşunların sadece birini bulabildiler.”

Adamların ikisi de pancar işçisiydi, bir Meksikalı ve bir Rus, ve bütün gece açık olan bir restoranda oturmuş kahve içerlerken biri kapıdan girip Meksikalıya ateş etmeye başlamıştı. Rus olan sürünecek bir masanın altına girmiş ve yerde karnında iki kurşunla yatan Meksikalıyı hedef alan ama yolunu şaşıran bir kurşunla vurulmuştu. Kâğıtta öyle yazıyordu yani.

Meksikalı polise kendisini kimin vurduğu hakkında hiçbir fikri olmadığını söyledi. Bunun bir kaza olduğunu düşünüyordu.

“Sana sekiz el ateş edip ikisinde de aynı yerden vurmuş olması mı kaza?”

“*Sí, señor*”²⁴⁹ dedi Cayetano Ruiz adındaki Meksikalı.

“Beni vurmuş olması tamamen kaza o *cabron*’un”²⁵⁰ dedi çevirmene.

“Ne diyor?” diye sordu komiser muavini yatağın üzerinden çevirmene bakarak.

“Kaza olduğunu söylüyor.”

“Ona doğruyu söylemesini söyle ve öleceğini” dedi dedektif.

“Yok” dedi Cayetano. “Ama ona kendimi çok kötü hissettiğimi ve çok konuşmamayı tercih ettiğimi söyle.”

249) (İsp.) Evet bayım. (ç.n.)

250) (İsp. argo) Piç kurusu. (ç.n.)

“Doğruyu söylediğini söylüyor” dedi çevirmen. Sonra, kendinden gayet emin, detektife bakarak, “Kendisini kimin vurduğunu bilmiyor. Onu arkadan vurmuşlar.”

“Evet” dedi detektif. “Onu anlıyorum ama kurşunlar neden önden girmiş?”

“Belki de kendi etrafında dönmüştür” dedi çevirmen.

“Dinle” dedi dedektif parmağını Cayetano’nun gözlerinin bir şahininkiler kadar canlı olduğu ölü adam suratından soluk sarı bir uzantı şeklinde çıkan burnuna doğru sallayarak. “Seni kimin vurduğu umurumda değil ama bu olayı aydınlatmak zorundayım. Seni vuran adamın cezalandırılmasını istemiyor musun? Çevir ona bunları.”

“Seni kimin vurduğunu söylemeni söylüyor.”

“*Mandarlo al carajo*”²⁵¹ dedi çok yorgun olan Cayetano.

“Adamı hiç görmediğini söylüyor” dedi çevirmen. “Size açıkça söylüyorum, onu arkadan vurdular.”

“Ona Rusu kimin vurduğunu sor.”

“Zavallı Rus” dedi Cayetano. “Başını kollarının arasına almış yerde yatıyordu. Onu vurduklarında çığlık atmaya başladı ve hâlâ da atıyor. Zavallı Rus.”

“Tanımadığı bir herifmiş. Belki de onu vuranla aynı.”

“Dinle” dedi dedektif. “Burası Chicago değil. Sen de gangster değilsin. Filmdeymiş gibi davranmana gerek yok. Seni kimin vurduğunu söylemende bir sorun yok. Kim olsa söyler kendisini kimin vurduğunu. Bunda hiçbir sorun yok. Kim olduğunu söylemediğini ve adamın gidip bir başkasını daha vurduğunu düşün. Bir kadını ya da çocuğu vurduğunu düşün. Bunun o adamın yanına kalmasına izin veremezsin. Söyle ona” dedi Bay Frazer’a. “Bu lanet olası çevirmene güvenmiyorum.”

“Son derece güvenilirim ben” dedi çevirmen. Cayetano Bay Frazer’a baktı.

“Dinle amigo” dedi Bay Frazer. “Polis Chicago’da değil, Hailey, Montana’da olduğumuzu söylüyor. Sen de bir haydut değilsin ve bunun filmlerde olanlarla alakası yok.”

“Ona inanıyorum” dedi Cayetano yumuşak bir ifadeyle. “*Ya lo creo.*”

251) (İsp.) Ona cehenneme kadar yolu olduğunu söyle. (ç.n.)

“Bir insan, onuruyla, kendisine saldıran kişiyi ifşa edebilir. Burada bunu herkes yapıyor diyor. Diyor ki, ya seni vurduktan sonra gidip bir kadını ya da çocuğu vurursa ne olacak?”

“Ben evli değilim ki” dedi Cayetano.

“Herhangi bir kadını ya da çocuğu diyor.”

“Adam manyağın teki falan değil” dedi Cayetano.

“Onu ihbar etmen gerektiğini söylüyor” diyerek bitirdi Bay Frazer.

“Teşekkür ederim” dedi Cayetano. “Sen harika bir çevirmensin. İngilizcem var ama kötü. Ama gayet iyi anlıyorum. Bacağını nasıl kırdın?”

“Attan düştüm.”

“Amma şanssızlık. Çok üzüldüm. Çok acıyor mu?”

“Artık değil ama başta çok acıdı evet.”

“Dinle amigo” diye söze başladı Cayetano, “çok güçsüzüm. Beni affet. Ayrıca çok da ağrım var; epey çok. Muhtemelen öleceğim. Lütfen bu polisi buradan çıkar çünkü çok yorgunum.” Sanki bir yana doğru dönecekmiş gibi yaptı ama sonra hareketsiz kaldı.

“Ona söylediklerinizi aynen aktardım ve o da size kendisini vuranın kim olduğunu gerçekten bilmediğini, çok güçsüz olduğunu ve onu daha sonra sorguya çekmenizi tercih edeceğini söyledi” dedi Bay Frazer.

“Daha sonra muhtemelen ölmüş olacak.”

“Bu son derece olası.”

“O yüzden onu şimdi sorguya çekmek istiyorum.”

“Biri onu arkadan vurmuş, söylüyorum size” dedi çevirmen.

“Of, Tanrı aşkına” dedi komiser muavini ve not defterini cebine koydu.

Komiser muavini çevirmenle birlikte dışarıdaki koridorda, Bay Frazer’ın tekerlekli sandalyesinin yanında duruyordu.

“Sanırım siz de birinin onu arkadan vurduğunu düşünüyorsunuz, öyle mi?”

“Evet” dedi Frazer. “Biri onu arkadan vurdu. Sizin için neden bu kadar önemli ki?”

“Sinirlenmeyin hemen” dedi dedektif. “Keşke dilinizi konuşabilseydim.”

“Neden öğrenmiyorsunuz?”

“Sinirlenmenize gerek yok. Ben de bu soruları sormaktan keyif almıyorum. Dilinizi konuşabilseydim her şey farklı olurdu.”

“İspanyolca konuşmanıza gerek yok” dedi çevirmen. “Ben son derece güvenilir bir çevirmenim.”

“Of Tanrı aşkına” dedi komiser muavini. “Pekâlâ, görüşmek üzere. Gelip sizi göreceğim.”

“Teşekkürler. Her zaman buradayım.”

“Sanırım iyisiniz. Büyük şanssızlıktı. Gerçekten büyük şanssızlık.”

“Kemiğin uçlarını birleştirdiğinden beri iyiye gidiyor.”

“Evet ama bu uzun bir süre. Çok çok uzun bir süre.”

“Kimsenin seni arkandan vurmasına izin verme.”

“Bak bu doğru” dedi. “Bu doğru. Şey, kızgın olmamanıza sevindim.”

“Hoşça kalın” dedi Bay Frazer.

Bay Frazer Cayetano’yu uzun süre tekrar görmedi ama Rahibe Cecilia her sabah ondan haber getiriyordu. Adamın hiç şikâyet etmediğini ve artık iyice kötülediğini söylüyordu. Karınzarı iltihabı varmış ve onun yaşamayacağını düşünüyorlarmış. Zavallı Cayetano, dedi rahibe. Ne kadar güzel elleri vardı ve ne de hoş bir yüzü ve asla şikâyet etmiyordu. Koku artık dayanılmaz bir hal almıştı. Tek parmağıyla burnuna işaret edip gülümsüyor ve başını iki yana sallıyor, diyordu kadın. Koku yüzünden kendini kötü hissediyordu. Bu onu utandırıyor, diyordu Rahibe Cecilia.

Ah, o kadar iyi bir hastaydı ki. Hep gülümsüyordu. Pedere günah çıkartmaya gitmiyordu ama dualarını edeceğine söz vermişti ve oraya getirildiğinden beri tek bir Meksikalı bile onu görmeye gelmemişti. Rus haftanın sonunda çıkacaktı. Rus olanla ilgili başından beri hiçbir şey hissedemedim, dedi Rahibe Cecilia. Zavallı adam, o da çok acı çekti. Yağlı bir kurşunmuş ve kirliymiş de, bu yüzden yara iltihap kapmış ama o kadar çok gürültü yaptı ki. Bir de ben hep kötülerini severim. Cayetano denen o adam, o kötü biri. Ah,

gerçekten de kötü biri olmalı, baştan aşağı kötü, o kadar ince ve kırılğan yaratılmış ki. Hayatı boyunca hiç ellerini kullandığı bir işi de olmamış. O bir pancar işçisi değil. Onun pancar işçisi olmadığını biliyorum. Elleri son derece pürüzsüz ve üzerlerinde tek bir nasır bile yok. O bir şekilde kötü biri, bunu biliyorum. Şimdi aşağı inip onun için dua edeceğim. Zavallı Cayetano, berbat halde ama sesi bile çıkmıyor. Onu ne demeye vurmuşlar ki? Ah, zavallı Cayetano! Şimdi hemen aşağı inip onun için dua edeceğim.

Hemen aşağı indi ve onun için dua etti.

O hastanede alacakaranlık vaktine kadar radyo iyi çekmezdi. Bunun toprakta çok fazla maden olmasından ya da dağlarla ilgili bir şeyden kaynaklandığını söylüyorlardı ama her ne sebeptense dışarıda hava kararmaya başlayana kadar hiç çekmiyordu; gece boyunca gayet güzel çalışırdı ama bir istasyon durduğunda biraz batıya gidip başka bir tane bulurdunuz. Son bulduğunuz istasyon Seattle, Washington olurdu ve saat farkından dolayı onlar sabahın dördünde programlarını bitirdiğinde hastanede saat beş olur ve altıda da Minneapolis'te sabah cümbüşçüleri gelirdi. Bu da saat farkından dolayıldı ve Bay Frazer sabah cümbüşçülerinin stüdyoya gelişlerini düşünmekten keyif alırdı. Onların ellerinde enstrümanlarıyla daha güneş doğmadan tramvaydan indiklerinde nasıl göründüklerini gözünün önüne getirmeye çalışırdı. Belki de yanılıyordu, belki enstrümanlarını cümbüş yaptıkları yerde tutuyorlardı ama o onları hep enstrümanlarıyla birlikte gelirken hayal ederdi. Minneapolis'e hiç gitmemişti ve muhtemelen de hiç gitmem, diye düşünüyordu. Ama sabahın o erken saatinde nasıl göründüğünü biliyordu.

Hastanenin penceresinden baktığınızda, karların içinden çıkan çalı topraklarının olduğu bir arazi ve çıplak topraktan oluşan bir şahin tepesi görünüyordu. Bir sabah doktor Bay Frazer'a karda dolaşan iki sülün göstermek isteyip de yatağı pencereye doğru çektiğinde, gece lambası demir karyoladan düşüp Bay Frazer'ın kafasına çarptı. Bu şu an kulağa komik gelmiyor olabilir ama o zaman çok komikti. Herkes camdan dışarı bakıyordu ve doktor, mükemmel bir doktordu gerçekten de, sülünlere işaret ederek yatağı pencereye doğru itiyor ve tam o sırada komik bir şey oluyor ve lambanın kurşunla kaplı tabanı Bay Frazer'ın başının tepesine çarparak onu

nakavt ediyor. Bu sanki iyileştirmenin ya da insanların hastaneye gelme sebeplerinin antitezi gibiydi ve herkes bunu çok komik bulmuştu, sanki Bay Frazer'a ve doktora yapılmış bir şaka gibi. Hastanede her şey çok daha basittir ve şakalar da buna dahildir.

Diğer pencereden, yatağın çevrilmesi halinde, üzerinde biraz pusla kasabayı görebilirdiniz ve Dawson dağları da üzerlerindeki kar nedeniyle gerçek dağlar gibi görünürdü. Tekerlekli sandalye için henüz erken olduğu anlaşıldığından beri bu iki manzara vardı. Eğer hastanedeyseniz, en iyisi yatakta olmaktır aslında; çünkü iki manzara, onları inceleyebilecek zamanınız olunca ve hele de ısını kontrol edebileceğiniz bir odadaysanız, tekerlekli sandalyeyle götürüldüğünüz, başka birini bekleyen ya da terk edilmiş haldeki sıcak ve boş odalardan görülen birkaç dakikalık her sayıdaki manzaradan daha iyidir. Eğer bir odada yeterince uzun süre kalırsanız, manzara, ne manzarası olursa olsun, büyük değer kazanır ve çok önemli bir hal alır ve onu, farklı bir açıdan görecektir şekilde bile değiştirmek istemezsiniz. Aynı radyo gibi, zaman içinde çok sevdiğiniz şeyler olur ve onlara kucak açarken, yeni şeylere içerlersiniz. O kış çaldıkları en iyi parçalar "Sing Something Simple", "Singsong Girl" ve "Little White Lies"dı. Başka hiçbir parça bunlar kadar tatmin edici değil, diye düşünüyordu Bay Frazer. "Betty Co-ed" de iyi parçaydı ama sözcüklerin Bay Frazer'ın elinde olmadan aklına düşen gü-lünçlüğü öyle bir büyüdü ve gitgide daha da ağza alınmaz oldu ki, yanında bunun değerini anlayacak kimse olmadığından Bay Frazer nihayetinde bu parçadan vazgeçti ve onun futboldaki yerine dönmesine izin verdi.

Sabah saat dokuz sularında röntgen cihazını kullanmaya baş-larlardı ve sonra da o saatte sadece Hailey'yi çeken radyo işe yara-maz hale gelirdi. Hailey'de radyosu olan pek çok insan hastanenin sabahları sinyallerini kesen röntgen cihazından şikâyet ederdi ama her ne kadar hastanenin makineyi insanların radyolarını kullanma-dıkları bir saatte kullanmamaları büyük talihsizlik olsa da, kimse harekete geçip hiçbir şey yapmazdı.

Radyoyu kapatmak gereken saate doğru, Rahibe Cecilia girdi içeri.

"Cayetano nasıl Rahibe Cecilia?" diye sordu Bay Frazer.

“Ah, çok kötü.”

“Aklını mı kaçırdı?”

“Hayır ama korkarım ölecek.”

“Siz nasılsınız?”

“Onun için çok endişeleniyorum. Ve biliyor musunuz onu görmeye bir kişi bile gelmedi. Bir köpek gibi ölüp gidecek ve tüm o Meksikalıların umurunda bile değil. Gerçekten de iğrençler.”

“Bugün gelip maçı dinlemek ister misiniz?”

“Ah, hayır” dedi kadın. “Fazla heyecanlanırım. Şapelde dua ediyor olacağım.”

“Çok iyi duyabilmemiz lazım diye düşünüyorum” dedi Bay Frazer. “Kıyıda oynuyorlar ve saat farkı nedeniyle yeterince geç olacak, o yüzden çeker bence.”

“Ah, hayır. Yapamam. Dünya serisi beni mahvetti. Vuruş Athletics'teyken yüksek sesle dua ediyordum: ‘Ah Tanrım, vuruşu yapacak olanların gözlerine yön ver! Ah Tanrım, lütfen bir atışı tuttur-sun! Ah Tanrım, lütfen güvenli bir şekilde tuttursun!’ Sonra üçüncü oyunda saha kenarını doldurduklarında, hatırlarsınız, bu bana çok fazla geldi. ‘Of Tanrım, lütfen sahanın dışına atсын! Of Tanrım tel örgünün üzerinden düzgün aşırsın!’ Sonra biliyorsunuz Cardinals takımının vuruş sırası geldiğinde bu epey korkutucuydu. “Ah Tanrım, lütfen göremesinler! Ah Tanrım, göz ucuyla bile görmelerine izin verme! Ah Tanrım, savursunlar lütfen!’ Hem bu oyun daha da beter. Notre Dame, Our Lady’ye karşı. Hayır, ben şapelde olacağım. Our Lady için. Our Lady için oynuyorlar. Keşke bir ara Our Lady için bir şeyler yazsanız. Bunu yapabilirsiniz. Bunu yapabileceğinizi biliyorsunuz Bay Frazer.”

“Hakkında yazacak kadar çok şey bilmiyorum. Zaten yazılacak her şey yazılmış” dedi Bay Frazer. “Benim yazma şeklimden hoşlanmazsınız. İlginizi de çekmez.”

“Bir ara yazacaksınız onunla ilgili” dedi Rahibe. “Yazacağınızı biliyorum. Our Lady’mizi yazmalısınız.”

“Bence gelip maçı dinleseniz güzel olur.”

“Bana fazla gelir. Hayır, ben şapele gidip elimden gelen ne varsa yapacağım.”

O öğleden sonra, maç başlayalı daha altı dakika kadar olmuşken, şartlı tahliyeyle dışarıda olan biri odaya gelip, "Rahibe Cecilia maçın nasıl gittiğini öğrenmek istiyor" dedi.

"Daha şimdiden kale çizgisini bir kere geçtiklerini söyle ona."

Kısa süre sonra adam tekrar odaya geldi.

"Onları mahvediyorlarmış de ona" dedi Bay Frazer.

Kısa bir süre sonra Bay Frazer kat nöbetindeki hemşirenin zili ni çaldı. "Acaba şapele gidip ya da biriyle haber yollayıp Rahibe Cecilia'ya Notre Dame'ın onları ilk çeyreğin sonunda on dörde sıfır yendiğini ve bunun sorun olmadığını söyler misiniz? Dua etmeyi bırakabilir."

Birkaç dakika sonra Rahibe Cecilia odaya geldi. Çok heyecanlıydı. "On dörde sıfır ne anlama geliyor? Bu oyun hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Beyzbol için gayet iyi ve güvenli bir sayı. Ama futbol hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Belki de hiçbir şey demek değildir. Şimdi hemen şapele geri inip oyun bitene kadar dua edeceğim."

"Onları mağlup ettiler" dedi Frazer. "Yemin ederim. Kalın ve benimle birlikte dinleyin."

"Hayır. Hayır. Hayır. Hayır. Hayır. Hayır. Hayır" dedi kadın. "Dua etmek için hemen şapele iniyorum."

Bay Frazer Notre Dame her puan aldığı anda aşağı haber yolladı ve nihayet hava epey önce kararmışken, maç sonuçlandı.

"Rahibe Cecilia nasıl?"

"Hep birlikte şapeldeler" dedi kadın.

Ertesi sabah Rahibe Cecilia odaya geldi. "Yapamadılar. Ve Cayetano da daha iyi. Çok daha iyi. Ziyaretçileri gelecek. Onlarla henüz görüşemez ama sonuçta gelecekler ve bu da kendisini daha iyi hissetmesini ve kendi halkından insanların onu unutmadığını anlamasını sağlayacak. Aşağı inip Emniyet Müdürlüğü'nde O'Brien denen şu çocuğun yanına gittim ve zavallı Cayetano'yu ziyaret etmesi için birkaç Meksikalı yollaması gerektiğini söyledim. Bu öğleden sonra birkaç kişi yollayacak. Kimsenin onu görmeye gelmemesi gerçekten çok feci."

O öğleden sonra saat beş sularında odaya üç Meksikalı geldi.

"Girebilir miyiz?" diye sordu en iri olan. Kalın dudaklı ve epey şişman bir adamdı.

“Neden olmasın?” diye cevapladı Bay Frazer. “Oturun beyler. Bir şey alır mısınız?”

“Çok çok teşekkürler” dedi iri olan.

“Teşekkürler” dedi en koyu tenli ve en ufak tefek olan.

“Teşekkürler, hayır” dedi zayıf olan. “Başıma vuruyor.” Parmaklarıyla hafifçe başına vurdu.

Hemşire birkaç bardak getirdi. “Lütfen onlara şişeyi verin” dedi Frazer. “Bu Red Lodge’dan geldi” diye açıkladı.

“Red Lodge’unki en iyisi” dedi iri olan. “Big Timber’inkine göre çok çok iyi.”

“Kesinlikle” dedi ufak tefek olan, “ve daha pahalı.”

“Red Lodge’daki en pahalısı” dedi iri olan.

“Radyonun kaç tane lambası var?” dedi içki içmeyen.

“Yedi.”

“Çok güzel” dedi. “Fiyatı ne kadar?”

“Bilmiyorum” dedi Frazer. “Kiralık.”

“Siz beyefendiler Cayetano’nun arkadaşlarısınız, öyle mi?”

“Hayır” dedi iri olan. “Onu yaralayanın arkadaşlarıyız.”

“Bizi buraya polis gönderdi” dedi ufak tefek olan.

“Küçük bir yerimiz var” dedi iriyarı olan. “Onun ve benim” dedi içmeyene işaret ederek. “Onun da küçük bir yeri-var” dedi ufak tefek, esmer olanı göstererek. “Polis bize gelmek zorunda olduğumuzu söyledi –biz de geldik.”

“Geldiğinize çok sevindim.”

“Aynı şekilde” dedi iriyarı olan.

“Bir ufak bardak daha alır mısınız?”

“Neden olmasın?” dedi iriyarı olan.

“İzninizle” dedi ufak tefek olan.

“Ben almayayım” dedi zayıf olan. “Başıma vuruyor.”

“Çok iyi ama” dedi ufak tefek olan.

“Neden birazcık denemiyorsunuz?” diye sordu Bay Frazer zayıf olana. “Bırakın azıcık vursun başınıza.”

“Sonra çok baş ağrısı yapıyor” dedi zayıf olan.

“Onu görmeleri için Cayetano’nun arkadaşlarını yollayamaz mısınız?” diye sordu Frazer.

“Onun hiç arkadaşı yok.”

“Herkesin arkadaşı vardır.”

“Onun yok.”

“Ne iş yapıyor?”

“Kâğıt oynar.”

“İyi mi peki?”

“Sanırım.”

“Benden” dedi ufak tefek olan, “yüz seksen dolar kazandı. Artık dünyada yüz seksen dolar yok.”

“Benden” dedi zayıf olan, “iki yüz on bir dolar kazandı. Düşünün.”

“Ben onunla hiç oynamadım” dedi en iri olan.

“Çok zengin olmalı” diye tahminde bulundu Bay Frazer.

“Bizden daha fakir” dedi ufak tefek Meksikalı. “Sırtındaki gömlekten başka bir şeyi yok.”

“Ve o gömlek de artık beş para etmez” dedi Bay Frazer. “O delik deşik haliyle.”

“Yani.”

“Onu vuran kişi bir kart oyuncusu muydu?”

“Hayır, pancar işçisi. Olaydan sonra kasabayı terk etmek zorunda kaldı.”

“Düşünün” dedi en ufak tefek olan. “Bu kasabanın gelmiş geçmiş en iyi gitaristiydi. En iyisi.”

“Ne yazık.”

“Ona inanıyordum” dedi en iri olan. “Gitara dokunma şekline.”

“Hiç iyi gitar çalan kalmadı mı?”

“Gölgesi bile kalmadı.”

“Fena olmayan bir akordeoncu var” dedi zayıf adam.

“Çeşitli enstrümanlar çalan birkaç kişi var” dedi iri olan. “Müzik sever misiniz?”

“Nasıl sevmeyeyim ki?”

“Bir gece müzik için gelelim mi? Sizce rahibe buna izin verir mi? Çok sıcakkanlı birine benziyor.”

“Cayetano da dinleyebileceği zaman eminim ki izin verir.”

“Biraz çatlak mı?” diye sordu zayıf olan.

“Kim?”

“O rahibe.”

“Hayır” dedi Bay Frazer. “İnanılmaz bir zekâyâ ve şefkate sahip çok iyi bir kadın kendisi.”

“Hiçbir rahip, keşiş ya da rahibeye güvenmiyorum” dedi zayıf olan.

“Küçük bir çocukken kötü deneyimler yaşamış” dedi ufak tefek olan.

“Rahip yardımcısıydım” dedi zayıf olan gururla. “Şimdiyse hiçbir şeye inanmıyorum. Ayinlere de gitmiyorum.”

“Neden? Başına mı vuruyor?”

“Hayır” dedi zayıf olan. “Başıma vuran alkol. Din fakirin afyonudur.”

“Fakirin afyonu esrar sanıyordum” dedi Frazer.

“Hiç afyon içtiniz mi?” diye sordu iriyarı olan.

“Hayır.”

“Ben de” dedi. “Çok kötü bir şey gibi görünüyor. Bir başlayan bir daha bırakamıyor. Bu bir bozukluk.”

“Bir şeye karşı güçlü durmak gerek” dedi Bay Frazer kibarca.

“Cehaletlerine rağmen inanç sahibi olan insanlara saygı duyuyorum” dedi zayıf olan.

“Güzel” dedi Bay Frazer.

“Size ne getirebiliriz?” diye sordu koca Meksikalı. “Eksik bir şeyiniz var mı?”

“İyi bira varsa biraz satın almak isterdim.”

“Bira getirelim, tamam.”

“Gitmeden birer *copita* daha?”

“Çok iyiymiş cidden.”

“Sizi soyduk resmen.”

“Ben alamıyorum. Başına vuruyor. Sonra feci bir baş ağrısı oluyor ve midem bulanıyor.”

“Hoşça kalın beyler.”

“Hoşça kalın ve teşekkürler.”

Adamlar gitti, sonra akşam yemeği yendi, radyo olabildiğince alçak sesle ama yine de duyulacak şekilde açıldı ve istasyonlar şu sı-

rayla birer birer sonlandırdı yayınlarını: Denver, Salt Lake City, Los Angeles ve Seattle. Bay Frazer radyodan dinlediklerinden Denver hakkında bir fikir edinememişti. *Denver Post*'tan aldığı bir bilginin doğrusunu, *The Rocky Mountain News*'dan öğreniyordu. Benzer şekilde, Salt Lake City ya da Los Angeles radyolarından dinlediklerinden bu yerler hakkında hiçbir fikir edinememişti. Salt Lake City ile ilgili anlayabildiği tek şey temiz ama sıkıcı olduğu, Los Angeles'la ilgili tek öğrendiği de bir sürü büyük otelde bir sürü balo salonu olduğuydu. Balo salonları onu çok ilgilendirmiyordu.. Ama Seattle'ı epey iyi tanımıştı: (her birinin kendine ait radyosu olan) ve her gece Kanada tarafındaki yol kenarında arayanların istedikleri parçalara göre şekillenen partilere katıldığı dinlenme tesisine giden büyük beyaz taksileri olan taksi şirketi mesela. Her gece saat ikiden itibaren, farklı farklı insanların istedikleri parçaları dinleyerek Seattle'da yaşamıştı ve bu her sabah stüdyoya gitmek için yataklarından kalkan cümbüşçülerin olduğu Minneapolis kadar gerçektir. Bay Frazer Seattle, Washington'ı çok sevmişti.

Meksikalılar geldiler ve yanlarında da bira getirdiler ama hiç güzel değildi. Bay Frazer onları gördü ama canı konuşmak istemiyordu ve oradan ayrıldıklarında bir daha gelmeyeceklerini biliyordu. Asa-bı bozuktur ve bu haldeyken insanlarla görüşmekten hoşlanmıyordu. Beş haftanın sonunda sinirleri yıpranmıştı ve halinden memnunken bile bu kadar süre dayanabilmişlerdi ama cevabı zaten bildiği halde aynı deneyi yapmaya zorlanıyor olmaya içerliyordu. Bay Frazer tüm bunları daha önce yaşamıştı. Onun için yeni olan tek şey radyoydu. Bütün gece dinliyordu, neredeyse kendisinin bile duyamayacağı kadar alçak sesle ve düşünmeden dinlemeyi öğreniyordu.

Rahibe Cecilia o gün sabah onda odaya girip postayı getirdi. Çok hoş bir kadındı ve Bay Frazer onu görmekten de onunla konuşmaktan da keyif alıyordu ama sözümona farklı bir dünyadan gelen posta çok daha önemliydi. Ne var ki ilgi çekecek hiçbir şey yoktu içinde.

“Çok daha iyi görünüyorsunuz” dedi Rahibe. “Yakında bizden ayrılırsınız.”

“Evet” dedi Bay Frazer. “Bu sabah çok mutlu görünüyorsunuz.”

“Ah, öyleyim. Bu sabah sanki bir azizeymişim gibi hissediyorum kendimi.”

Bay Frazer buna biraz şaşırılmış gibiydi.

“Evet” diye devam etti Rahibe Cecilia. “Olmak istediğim şey bu. Bir azize. Küçük bir kızken bile azize olmak isterdim. Çocukken, dünyadan vazgeçip bir manastıra gidince azize olabileceğimi düşünürdüm. Olmak istediğim şey buydu ve bunu gerçekleştirmek için de dediğim şeyi yapmam gerektiğini düşünüyordum. Bir azize olacağımı düşünüyordum. Bundan kesinlikle emindim. Bir an için oldum sandım hatta. Çok mutluydum ve bu basit ve zahmetsiz görünmüştü bana. Sabah uyandığımda bir azizeye dönüşmüş olmayı umuyordum ama dönüşmemiştim. Hiçbir zaman da olmadım. Olmayı o kadar çok istiyorum ki. Tek istediğim bir azize olmak. Hayatım boyunca tek istediğim bu oldu. Ve bu sabah sanki olabilirmişim gibi hissediyorum. Ah umarım olacağım.”

“Olacaksınız. Herkes istediğini alır. Bana hep böyle söylerler.”

“Artık tam emin değilim. Küçük bir kızken çok basit görünüyordu. Bir azize olacağımı biliyordum. Sadece, birdenbire olmadığınızı anladığımda bunun zaman alacağını düşünmüştüm. Şimdi ise neredeyse imkânsız görünüyor.”

“Bence epey şansınız var.”

“Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz? Ah, hayır, sırf cesaretlendirmek için böyle demenizi istemiyorum. Sırf onun için yapmayın lütfen. Ben bir azize olmak istiyorum. Bir azize olmayı gerçekten çok istiyorum.”

“Tabii ki bir azize olacaksınız” dedi Bay Frazer.

“Hayır, muhtemelen olmayacağım. Ama ah, keşke olabilseydim! Bu beni inanılmaz mutlu ederdi!”

“Bire üç bahse girerim ki olacaksınız.”

“Hayır, beni cesaretlendirmeyin. Ama, ah, keşke olabilsem! Keşke azize olabilsem!”

“Arkadaşınız Cayetano nasıl?”

“İyileşecek ama felç oldu. Kurşunlardan biri uyluktan aşağı inen büyük sinire denk gelmiş ve o bacağa felç indi. Bunu da ancak hareket edebilecek kadar iyileştiği zaman fark edebildiler.”

“Belki sinir kendini yeniler.”

“Öyle olması için dua ediyorum” dedi Rahibe Cecilia. “Onu ziyaret etmelisiniz.”

“Hiç kimseyi görmek istemiyor canım.”

“Onu görmek istediğinizi siz de biliyorsunuz. Tekerlekli sandalyeyle buraya getirebilirler.”

“Peki.”

Cayetano’yu tekerlekli sandalyeyle getirdiler: zayıf, cildi saydam, saçları siyah ve kesilmeye ihtiyacı var, gözleri gülüyor, kendisi gülümsediğindeyse dişleri berbat görünüyor.

“*Hola, amigo! Qué tal?*”²⁵²

“Gördüğün gibi” dedi Bay Frazer. “Ya sen?”

“Canlı ve bacağı felçli.”

“Kötü” dedi Bay Frazer. “Ama sinir kendini yenileyip en az eskisi kadar iyi olabilir.”

“Öyle söylüyorlar.”

“Peki, ağrı var mı?”

“Şu anda yok. Bir süre karnımın ağrısından mahvoldum. Sırf ağrıdan öleceğimi sandım.”

Rahibe Cecilia mutlu mutlu onlara bakıyordu.

“Rahibe bana hiç ses çıkarmadığını söyledi” dedi Bay Frazer.

“Koğuştaki çok insan var” dedi Meksikalı küçümseyerek. “Senin ağrıların ne durumda?”

“Epey çok. Şüphesiz seninkiler kadar kötü değil. Hemşire gitğinde bir, bilemedin iki saat ağlıyorum. Bu beni rahatlatıyor. Şu aralar sinirlerim epey bozuk.”

“Radyon var ama. Benim müstakil odam ve radyom olsa bütün gece bağırıp çağırırdım.”

“Bundan şüpheliyim.”

“*Hombre, sí.*”²⁵³ Çok sağlıklı bir şey ama o kadar çok insan varken yapamıyorsun.”

“En azından” dedi Bay Frazer, “ellerin hâlâ iyi durumda. Bana senin hayatını ellerinle kazandığını söylediler.”

252) (İsp.) Selam dostum, nasılsın? (ç.n.)

253) (İsp.) Adamım, evet. (ç.n.)

“Ve kafamla” dedi parmaklarıyla alnına vurarak. “Ama kafam o kadar etmez.”

“Üç tane hemşehrin buradaydı.”

“Beni görmeleri için polis yollamış onları.”

“Birkaç bira getirdiler.”

“Muhtemelen kötüdür.”

“Kötüydü, evet.”

“Polis bu gece de bana serenat yapmaları için yollayacakmış” dedi. Bir kahkaha attı, sonra karnına dokundu. “Henüz gülemiyorum. Müzisyen olarak korkunçlar.”

“Peki ya seni vuran?”

“O da ayrı bir ahmak. İskambilde ondan otuz sekiz dolar kazandım. Bunun için adam öldürülmez.”

“O üçü bana senin çok para kazandığını söyledi.”

“Kuşlardan bile fakirim.”

“Nasıl?”

“Ben fakir bir idealistim. Yanılsamaların kurbanıyım.” Güldü, sonra dişlerini sıkıp karnına dokundu. “Ben profesyonel bir kumarbazım ama kumar oynamaktan keyif de alıyorum. Gerçek anlamda kumar oynamaktan. Ufak kumar oyunlarında hep hile olur. Gerçek kumar içinse şansa ihtiyacın vardır. Benim şansım yok.”

“Hiç mi?”

“Hiç. Bildiğin şanssızım. Bak, şimdi beni vuran bu *cabrón*. Ateş etmeyi biliyor mu? Hayır. İlk atışı boşa gidiyor. İkincisi zavallı Rusa denk geliyor. Bu şans gibi sanki. Ne oluyor? Beni karnımdan iki kez vuruyor. Bu şanslı bir adam. Bende şans yok. O adam normalde üzensini tutarak bile bir atı vuramaz. Tamamen şans.”

“Önce seni sonra Rusu vurdu sanıyordum.”

“Hayır, önce Rusu sonra beni. Gazetede yanlış yazmışlar.”

“Sen onu neden vurmadın?”

“Ben asla silah taşımam. Silah taşıyacak olsam, bende ki bu şansla yılda on kez asılırdım. Ben önemsiz bir kart oyuncusuyum, hepsi bu.” Durdu, sonra devam etti. “Elime toplu para geçince kumar oynuyorum ve kumar oynadığımda da kaybediyorum. Hem de iyi zarlarla. Çok oldu bu, birden fazla kez.”

“Neden devam ediyorsun?”

“Yeterince yaşarsam şansım dönecek. On beş yıldır şansım kötü gitti. Olur da dönerse zengin olacağım.” Sırıttı. “Ben iyi bir kumarbazım, zengin olmak gerçekten keyifli olurdu.”

“Tüm oyunlarda mı şanssızsın?”

“Her şeyde ve kadınlar konusunda da.” Kötü dişlerini gösterek yine gülümsedi.

“Gerçekten mi?”

“Gerçekten.”

“Peki, ne yapmak lazım?”

“Devam etmek sakince ve şansının dönmesini beklemek.”

“Peki ya kadınlar konusunda?”

“Hiçbir kumarbazın kadınlardan yana şansı yoktur. İşine fazla yoğunlaşmıştır çünkü. Geceleri çalışır. O da kadınla birlikte olması gereken zaman. Geceleri çalışan hiçbir erkek bir kadını elinde tutamaz, degecek bir kadını yani.”

“Sen bir filozofsun.”

“Hayır, hombre. Küçük kasaba kumarbazı sadece. Şu küçük kasaba, sonra şu, sonra bir başkası, sonra büyük bir kasaba, sonra sil baştan.”

“Sonra karnından vuruldun.”

“İlk kez” dedi. “Bu sadece bir kez oldu.”

“Konuşarak seni yoruyor muyum?” diye sordu Bay Frazer.

“Hayır” dedi Cayetano. “Ben sizi yoruyor olmalıyım.”

“Peki ya bacağın?”

“Bacağı çok da ihtiyacım yok. Bacaklı bacaksız fark etmez. Bir şekilde dolaşırım.”

“Sana şans diliyorum, gerçekten, tüm kalbimle” dedi Bay Frazer.

“Aynen” dedi diğeri. “Ve ağrının da geçmesini.”

“Sonsuza kadar sürmeyeceği kesin. Geçiyor. Önemli değil.”

“Çabucak geçmesini.”

“Aynen.”

O gece Meksikalılar koğuştaki akordeon ve başka enstrümanlar çaldılar. Bu çok hoştu ve akordeonun havayı alıp verme sesleri

ve zillerle davulun sesi koridoru çınlattı. O koğuştta, sıcak ve tozlu bir öğleden sonra Midnight'ta çok büyük bir kalabalığın karşısında gösteriye çıkmış bir rodeocu vardı. Omurgası kırılmıştı ve hastaneden çıkacak kadar iyi olduğunda deriyle uğraşıp hasırdan iskemle yapmayı öğrenecekti. Bir yapı iskelesiyle birlikte düşerek hem ayak hem de el bileklerinin ikisini de kırmış olan bir marangoz vardı. Kedi gibi inmişti yere ama kedinin esnekliği olmadan. Onu tekrar çalışabilsin diye iyileştirebilirlerdi ama bu uzun zaman alacaktı. Bir çiftlikten gelen ve bacağındaki kırık kötü kaynadığı için tekrar kırılması gereken on altı yaşlarında bir oğlan vardı. Cayetano Ruiz vardı, bacağına felç inen küçük kasaba kumarbazı. Koridorun aşağı kısmında Bay Frazer onların polisin gönderdiği Meksikalıların yaptığı müzikle gülüp eğlendiğini duyabiliyordu. Meksikalılar iyi vakit geçiriyordu. Heyecanlı bir şekilde Bay Frazer'ı görmek için odaya girip çalmalarını istediği bir şey olup olmadığını sordular ve o gece çalmak için kendi istekleriyle iki kez daha geldiler.

Son çaldıklarında Bay Frazer kapısı açık halde odasında uzanıp içeri dolan gürültülü, kötü müziği dinledi ve kendini düşünmekten alıkoyamadı. Ona hangi parçayı çalmalarını istediğini sorduklarında, insanların göçüp gitmek üzereyken dinlediği parçaların çoğunda bulunan uğursuz bir hafiflik ve çabukluğa sahip olan Cucaracha'yı istemişti. Parçayı gürültülü ve duygu yüklü bir şekilde çalmışlardı. Bu ezgi, Bay Frazer'a kalırsa, bu türden çoğu ezgiye göre daha iyiydi ama yarattığı etki aynıydı.

Bu duygulara rağmen, Bay Frazer düşünmeye devam etti. Genelde elinden geldiğince düşünmekten kaçınırdı, yazdığı zamanlar hariç; ama şimdi müziği çalanları ve ufak tefek olanın söylediklerini düşünüyordu.

Din fakirin afyonudur. Buna inanıyordu o küçük hazımsız otçu. Doğru ve müzik de insanların afyonuydu. İhtiyar bunu düşünmemiştir. Ve artık ekonomi de insanların afyonuydu; İtalya ve Almanya'daki insanların afyonu olan vatanseverlikle birlikte. Peki ya cinsel ilişki; o da insanlar için bir tür afyon muydu? Bazı insanlar için evet. Hem de insanların en iyilerinden bazıları için. Ama içki insanlar için şahane bir afyondur, ah, mükemmel bir afyon. Ama kimileri, yine insanlar için başka bir afyon olan radyoyu tercih ediyordu, ki kendisi de bir süredir ucuz bir tane kullanıyordu. Bunların

yani sıra kumar vardı, belki de ilk ve en eski afyon. Hırs da, her yeni hükümet tipiyle birlikte gelen bir başka afyon türüydü insanlar için. İstedığınız şey olabildiğince az hükümetti, her zaman daha az hükümet. Özgürlük, inandığımız şey yani, şimdi bir MacFadden yayınının adıydı.²⁵⁴ Her ne kadar ona henüz yeni bir ad koymamış olsalar da, kendisine inanıyorlardık. Asıl hangisiydi peki? İnsanların asıl, gerçek afyonu neydi? Bay Frazer bunu çok iyi biliyordu. Zihninin, akşam iki ya da daha çok kadeh içtikten sonra aydınlanan kısmının bir köşesindeydi; orada olduğunu biliyordu (tabii ki gerçekte orada değildi). Neydi? Çok iyi biliyordu. Tabii ki; insanoğlunun afyonu, ekmekti. Bunu gün ışığında da hatırlayacak mıydı ve bir anlam ifade edecek miydi? Ekmek insanın afyonudur.

“Dinleyin” dedi Bay Frazer hemşire odaya girdiğinde. “Şu ufak tefek, zayıf Meksikalıyı buraya getirebilir misiniz lütfen?”

“Hoşunuza gitti mi?” diye sordu Meksikalı kapının ağzında.

“Hem de çok.”

“Bu çok tarihi bir ezgidir” dedi Meksikalı. “Gerçek devrimin ezgisidir.”

“Dinle” dedi Bay Frazer. “İnsanlar neden anestezi olmadan ameliyat edilmelidir?”

“Anlamadım.”

“İnsanlar için afyon olan şeylerin neden hepsi iyi değil? İnsanlarla ilgili ne isterdin?”

“Cehaletten kurtarılmalılar.”

“Saçma sapan konuşma. Eğitim de afyondur insanlar için. Bunu biliyor olman lazım. Birazcık da olsa görmüşsün.”

“Siz eğitime inanmıyor musunuz?”

“Hayır” dedi Bay Frazer. “Bilgi açısından, evet.”

“Sizi anlamıyorum.”

“Çoğu zaman ben de kendimi anlamaya çalışırken çok keyif almam.”

“Cucaracha’yı bir kez daha dinlemek ister misiniz?” diye sordu Meksikalı endişeli bir şekilde.

254) Türkçede “özgürlük” anlamına gelen *liberty*, 1920’lerin ortasından 1950’ye kadar ABD’de yayımlanan ve 1941’de Bernard MacFadden tarafından devralınan popüler bir derginin de adıydı. (ç.n.)

“Evet” dedi, Bay Frazer. “Cucaracha’yı bir kez daha çalın. Bu radyodan daha iyi.”

Devrim, diye düşündü Bay Frazer, afyon değil. Devrim bir arınmadır; yalnızca zorbalığın devam ettirebileceği bir kendinden geçme hali. Afyonların bazıları öncesi, bazılarıysa sonrası içindir. İyi düşünüyordu, biraz fazla iyi.

Kısa bir süre sonra gidecekler, diye düşündü ve Cucaracha’yı da beraberlerinde götüreceklerdi. Sonra dev katilden az bir miktar içip radyoyu açacaktı. Duymamak için radyoyu açabilirdiniz.

BABALAR VE OĞULLARI

Bu kasabanın anacaddesinin ortasında bir servis yolu tabelası vardı ama belli ki arabalar yolun içinden geçip gitmişti; Nicholas Adams da bunun artık tamamlanmış bir onarım çalışması olduğunu düşünerek arabasıyla taş döşenmiş boş sokağı takip ederek kasabanın içinden geçti. Bu trafiksiz pazar gününde bir yanıp bir sönen ve sistemin gerektirdiği ödemeler karşılanamadığı için bir sonraki yıl kaldırılacak olan trafik lambalarında durdu. Kasabanın kalın gövdeli ağaçlarının yanından devam etti – onun kasabasıydı bu ve kalbinde yer etmiş ağaçlarının altında çok yürümüştü zamanında. O kadar kalınlardı ki güneşi engelliyor ve bir yabancı için evlerin rutubetli olmasına yol açıyorlardı. Ve sonra son evi de geçip temiz bir şekilde kesilmiş kırmızı toprak setlerin ve yolun iki yanında kerestelik ağaçların olduğu, bir alçalıp bir yükselen anayola çıktı. Burası onun memleketi değildi ama sonbaharın ortasıydı ve bu mevsimde buradaki her yer arabayla gezip görecektik kadar güzel olurdu. Pamuklar toplanmıştı ve açıklıklarda yer yer kimi kırmızı süpürge darısı çizgileri gibi kesilmiş mısırlar göze çarpıyordu. Oğlu bütün gün koşuşturmaktan yanındaki koltukta uyuyakalmış olan Nick, gece varacağı kasabanın neresi olduğunu bilerek rahat kullanıyordu arabayı; hangi mısır tarlalarında soya fasulyesi ya da bezelye olduğunu, sık çalılıkların ve ağaçsız arazilerin nasıl uzayıp gittiğini, kulübelerin ve evlerin tarla ve çalılıkların neresine düştüğünü görebiliyor, ilerledikçe bölgeyi aklının içine hapsediyor, yemek ve korunak için her bir açıklığı ölçüp biçiyor, nerede bir kuş sürüsü bulabileceğini ve hangi yöne uçacaklarını anlamaya çalışıyordu.

Bıldırcın vururken onlarla alışlagelmiş korunakları arasına girmemelisiniz. Köpekler onları bulur bulmaz ya da ürküp kaçıştıklarında, kimi birden yükselerek, kimi kulaklarınızı sıyırıp geçerek, havadayken hiç görmediğiniz bir boyuta bürünüp kanat çırparak akın akın üzerinize geleceklerdir; yapabileceğiniz tek şey onlar geçtikçe, kanatlarını kıvırıp çalıların arasına dalmadan önce dönüp omzunuzun üzerinden yakalamaktır. Bu taşra bölgesinde babasının

öğrettiği gibi bildircin ararken babasını düşünmeye başladı Nick. Onu düşündüğünde ilk aklına gelen hep gözleri oluyordu. Kocaman bedeni, hızlı hareketleri, geniş omuzları, bir şahininki gibi kıvrık burnu, zayıf çenesini kaplayan sakalı –asla bunlar gelmezdi aklınıza. Gözleri gelirdi her zaman. Bu gözler kaşların şekli nedeniyle korunuyordu sanki kafanın içinde; sanki çok değerli bir alet için özel bir koruma tasarlanmışçasına derine gömülmüşlerdi. İnsan gözünün görebildiğinden çok daha ilerisini çok daha hızlı bir şekilde görebiliyorlardı ve babasına bahşedilmiş birer armağanlardı. Babası, gerçek anlamda, bir Kanada koçu ya da bir kartal kadar keskin gözlere sahipti.

Nick'in gözlerinin de çok iyi gördüğü dönemde gölün kıyısında birlikte dururlardı ve babası, “Bayrağı çekmişler” derdi. Nick ne bayrağı ne de bayrak direğini görebilirdi. “İşte orada” derdi babası. “Bak, kardeşin Dorothy orada. Bayrağı çekmiş ve şimdi de iskeleye yürüyor.”

Nick gölün karşısına bakar ve ağaçlarla kaplı uzun kıyı şeridini, arkasındaki kısmen daha yüksek kerestelik ağaçları, koyu koruyan burnu, çiftliğin açık tepelerini ve kulübelerinin ağaçların içinden görünen beyazını görürdü ama bayrak direğini ya da iskeleyi, hayır. Yalnızca kumsalın beyazı ve kıyının kıvrımı.

“Burna doğru yamacın üzerindeki koyunları görebiliyor musun?”

“Evet.”

Tepenin gri-yeşilleri üzerindeki beyazımsı bir yama gibiydi koyunlar.

Bir insanın ihtiyaç duyduğundan çok daha fazlasının olduğu duyulara sahip herkes gibi, Nick'in babası da gergin bir adamdı. O zamanlar da duygusaldı ve çoğu duygusal insan gibi o da hem acımasızdı hem de suiistimal edilmişti. Ayrıca epey şanssızdı ve bu şanssızlığın hepsi de ona ait değildi. Kurulmasına çok az yardım ettiği bir tuzakta ölmüştü ve ölmeden önce insanlar tarafından çeşitli şekillerde aldatılmıştı. Tüm duygusal insanlar defalarca ihanete uğrarlar. Nick henüz yazamıyordu onunla ilgili –daha sonra yazacaktı gerçi– ama bildircin memleketi babasını çocukluğundaki haliyle hatırlamasına neden olmuştu ve iki şeyden ötürü ona minnettardı: balık ve av. Babası bazı konularda –cinsellik mesela– ne kadar

güvenilmezse, bu iki konuda da o kadar güvenilirirdi ve Nick bu durumdan son derece hoşnuttu; çünkü bunlar için birinin size ya ilk silahınızı ya da o silahı elde edip kullanma fırsatını vermesi gerekir ve eğer işi öğrenmek istiyorsanız av hayvanları veya balık olan bir yerde yaşamanız şarttır. Ve Nick, şu anda, otuz sekiz yaşında, balığa çıkmayı ve tüfekle avlanmayı babasıyla ilk gittiği zamanki kadar çok seviyordu. Bu hiç azalmayan bir tutkuydu ve o da babasına kendisini bunlarla tanıştırdığı için gerçekten minnettardı.

Diğer konu, yani Nick'in babasının güvenilir olmadığı konu için gereken donanım size zaten bir şekilde sağlanır ve her erkek de bu konuda bilmesi gereken her şeyi tavsiye falan almadan öğrenir; nerede yaşadığınızın da hiçbir önemi yoktur. Babasının ona bu konuda anlattığı iki şeyi çok net hatırlıyordu. Bir keresinde birlikte avlanırlarken Nick bir hemlok²⁵⁵ ağacında duran bir kızıl sincabı vurmuştu. Yaralı sincap ağaçtan düşmüş ve Nick onu yerden aldığı anda başparmağının şişkin kısmına kadar bir güzel ısırılmıştı.

“Seni adi ibne” dedi Nick ve sincabın başını ağaca çarptı. “Bak-sana, nasıl ısırıldı!”

Babası ona bakıp, “İyice emip temizle ve eve gidince de üzerine biraz tentürdiyot bas” dedi.

“Seni küçük ibne” dedi Nick.

“İbnenin ne demek olduğunu biliyor musun?” diye sordu babası.

“Her şey için kullanılabilir” dedi Nick.

“İbne hayvanlarla cinsel ilişkiye giren adamlara denir.”²⁵⁶

“Neden ki?” dedi Nick.

“Bilmiyorum” dedi babası. “Ama bu tiksindirici bir suçtur.”

Bu bir yandan Nick'in hayal gücünü harekete geçirirken bir yandan da onu dehşete düşürdü ve aklından bir sürü hayvan geçtiyse de bunların hiçbirisi ona çekici ya da uygulama açısından uy-

255) Köknara benzer bir tür çam ağacı. (ç.n.)

256) Özgün metinde geçen “bugger” sözcüğünün İngilizcedeki genel kullanımı “oğlan”, ya da “anal ilişkiye giren kimse” şeklindedir ve “hayvanlarla ilişkiye giren kişi” anlamı sadece ceza hukukunda kullanılan teknik bir terimdir. (ç.n.) (Kaynak: “Second Growth: The Ecology of Loss in ‘Fathers and Sons’ Susan F. Beegel. - *New Essays on Hemingway's Short Fiction*. Ed. Paul Smith. Cambridge University Press, 1998).

gun gelmedi; ve bu da Nick'e babasından doğrudan cinsellikle ilgili olarak miras kalanların toplamı sayılırdı. Bir konu hariç. Bir sabah gazetede Enrico Caruso'nun askıntılıktan tutuklandığını okudu.

"Askıntılık nedir?"

"Olabilecek en iğrenç suçlardan biridir" diye yanıtladı babası. Nick'in hayal gücü bu büyük tenoru puro kutularının iç kısımlarında resimleri olan Anna Held'e benzeyen güzel bir kadına bir elbise askısıyla tuhaf, biçimsiz ve korkunç bir şey yaparken canlandırdı. Epey dehşete düşmüş halde, yeteri kadar büyüdüğünde askıntılığı en az bir kez deneme kararı aldı.

Babası mastürbasyonun körlüğe, deliliğe ve ölüme yol açtığını, fahişelerle birlikte olan bir erkeğin iğrenç zührevi hastalıklar kapacağını, yapılacak en iyi şeyin ellerini insanlardan uzak tutmak olduğunu söyleyerek konuyu toptan özetlemişti. Diğer yandan, babası hayatında gördüğü en güzel gözlere sahipti ve Nick onu uzun zamandır ve gerçekten çok seviyordu. Artık geçmişte her şeyin nasıl olduğunu bildiği için, işlerin kötüye gitmesinden önceki o ilk zamanları hatırlamak bile iyi bir şey değildi. Oturup yazsa bunlardan kurtulabilirdi. Pek çok şeyden yazarak kurtulmuştu. Ama bunun için hâlâ çok erkendi. Hâlâ çok fazla insan vardı. O yüzden başka bir şey düşünmeye karar verdi. Babasıyla ilgili yapabileceği hiçbir şey yoktu ve bu konuyu defalarca gözden geçirmişti. Cenaze levazımatçısının babasının yüzünde çıkardığı başarılı iş aklını bulandırmamıştı ama geri kalan her şey, sorumluluklar da dahil, son derece açıktı. Levazımatçı yaptığı işten hem gurur duymuş, hem de kendini beğenmiş bir şekilde hoşnut kalmıştı. Ama babasının yüzüne son halini veren kişi levazımatçı değildi. O sadece şüphe uyandıran artistik bir erdemden çıkma cesur birtakım düzeltmeler yapmıştı. Aslında yüz, uzun zamandır kendi kendini yaratıyor ve yaratılıyordu. Son üç yıl içinde hızla şekil almıştı. İyi bir hikâye olsa da bunu yazamazdı çünkü hâlâ hayatta olan çok insan vardı.

Nick'in daha önce bahsi geçen konulardaki eğitimi Kızılderili kampının arkasındaki hemlok ormanında gerçekleşmişti. Ormana, kulübeden çiftliğe giden ağaçların içinden geçen bir patikadan ve sonra da ağaçların kesildiği alanların içinden kıvrılarak kampa uzanan bir yoldan gidiliyordu. Bugün çıplak ayak yürüdüğünde hâlâ o patikayı hissedebiliyordu. İlk olarak, devrilmiş kütüklerin ufalanıp

talaşa dönuştüğü ve parçalanmış uzun kerestelerin yıldırım düşen bir ağaçtan mızrak gibi sarktığı kulübenin arkasındaki hemlok ormanının içindeki çam iğneli toprağı vardı. Dereyi bir kütüğün üzerinde geçiyor ve aşağı inmeye kalkışırsanız kendinizi kapkara bir bataklık çamurunun içinde buluyordunuz. Ormanın dışındaki bir çiti aşıyordunuz ve kesilmiş çimlerle, küçük kuzukulaklarıyla, sığırkuyruğı otlarıyla dolu arazinin karşısında uzanan, solunda yağmur kuşlarının beslendiğı dere yatağının titrek bataklığı olan patika, güneşin altında epey çetin oluyordu. Pınarın üzerinde soğutucu görevi gören küçük bir bina vardı. Ambarın altında taze ılık gübre ile kurutulup kalıplaşmış halde tepede duran daha eski gübreler vardı. Sonra bir çit daha ve sonra da ambardan eve uzanan zorlu, sıcak patika ve ormana inen sıcak, kumlu yol. Bu kez, gece zıpkınla balık avlarken balıkçı feneri yapmak için gazyagında ıslattığınız büyük su kamışlarının büyüdüğü dereyi bir köprünün üzerinden geçiyordunuz.

Sonra anayol sola sapıp ormanın etrafından tepeyi tırmanırken, siz de kil ve şist kaplı, ağaçların altında serin serin uzanan, Kızılderililerin kestiğı hemlok kabuklarını kızaklarla kaydırmak için genişletilmiş yoldan ormana giriyordunuz. Hemlok kabukları uzun sıralar halinde yığılı duruyordu ve üstleri de birer ev gibi başka kabuklarla örtülmüştü; kabukları soyulmuş kocaman sarı kütükler, ağaçların kesilip devrildiğı yerde boyly boyunca duruyorlardı. Kütükleri ormanda çürümeye terk etmişler, üst kısımlarını bile temizlememiş ya da yakmamışlardı. Sadece Boyne City'deki tabakhane için kabuk lazımdı onlara; bunları kışın buzla kaplanan gölün üzerinden taşıyorlar ve her geçen yıl daha az orman, daha çok açık, sıcak, gölgesiz, yabani otlarla kaplı yıkım alanları oluyordu.

Ama o zamanlar yine de epey orman vardı. Daha dalları bile çıkmadan yükseklerle uzayan bakir ormanlar. Üzerlerinde hiçbir çalının olmadığı kahverengi, temiz, esnek iğnelerle kaplı toprağı basardı ayağınız; en sıcak günlerde bile orası serin olurdu ve üçü tepelerden gelen esintinin ve parça parça gelen sakin ışığın altında, iki yatak boyundan daha geniş bir hemlok ağacının gövdesine yaslanırlardı ve Billy şöyle derdi:

“Trudy’yi tekrar istiyor musun?”

“Sen istiyor musun?”

“Hıhı.”

“Yapma.”

“Hayır, burada.”

“Ama Billy...”

“Billy umurumda değil. O benim kardeşim.”

Sonra üçü oturup yukarılardaki dalların içinde onların göremeyeceği bir yerde duran siyah sincabı dinlerlerdi. Sincabın tekrar bağırmasını bekliyorlardı çünkü bu olduğunda kuyruğunu aniden silkecek ve Nick de hareket gördüğü yere ateş edecekti. Babası avlanması için günde sadece üç mermi veriyordu ve tek bir uzun namlusu olan yirmi kalibrelik bir av tüfeği vardı.

“Allahın belası, hiç kımıldamıyor” dedi Billy.

“Ateş et Nickie. Korkut şunu. Sıçradığını görürüz. Sonra tekrar ateş edersin” dedi Trudy. Bu onun için epey uzun bir konuşma sayılırdı.

“Yalnızca iki tane mermim var” dedi Nick.

“Lanet olası” dedi Billy.

Ağaca dayanıp sessizce oturdular. Nick kendini içi boşalmış gibi ve mutlu hissediyordu.

“Eddie bir gece gelip kız kardeşin Dorothy ile yatacakmış; öyle diyor.”

“Ne?”

“Öyle dedi.”

Trudy başıyla onayladı.

“Tek istediği bu” dedi kız. Eddie onlardan yaşça büyük üvey erkek kardeşleriydi. On yedi yaşındaydı.

“Eğer Eddie Gilby geceleyin gelip Dorothy’yle sadece konuşsa bile ona ne yapacağımı biliyor musun? Onu aynı böyle öldürürdüm işte.” Nick tüfeğin horozunu çekip doğru dürüst nişan bile almadan tetiğe bastı ve o piç kurusu melez Eddie Gilby’nin başında ya da karnında el büyüklüğünde bir delik açtı.

“İşte böyle. Onun aynen böyle öldürürdüm.”

“Gelmese daha iyi o zaman” dedi Trudy. Elini Nick’in cebine koydu.

“Kendini kollasa iyi olur” dedi Billy.

“Blöf yapıyor” dedi Trudy eliyle Nick’in cebini karıştırırken. “Ama sakın onu öldüreyim deme. Başına bir sürü dert açarsın.”

“Onu aynen demin dediğim gibi öldürürüm” dedi Nick. Eddie Gilby, göğsünün tamamı havaya uçmuş halde yerde yatıyordu. Nick ayağını gururla onun üstüne koydu.

“Onun kafa derisini yüzerdim” dedi neşeyle.

“Hayır” dedi Trudy. “Bu çok iğrenç.”

“Yüzüp annesine yollardım.”

“Annesi öldü” dedi Trudy. “Sakın onu öldürme Nickie. Bak benim için, lütfen.”

“Kafa derisini yüzdükten sonra onu köpeklere verirdim.”

Billy’nin canı çok sıkılmıştı. “Kendini kollasa iyi olur” dedi hüzünlü bir sesle.

“Köpekler de onu paramparça ederlerdi” dedi Nick bu sahnenin verdiği keyifle. Sonra köpeklerin, kafa derisini yüzdüğü o hain melezi parçalayışını yüz ifadesi hiç değişmeden seyrederken, sırtı ağaca gelecek şekilde geriye doğru düştü. Trudy onu boynundan yakalamış, ağlayarak boğazını sıkıyordu: “Onu öldürme! Onu öldürme! Onu öldürme! Hayır. Hayır. Hayır. Nickie. Nickie. Nickie!”

“Derdin ne senin?”

“Onu öldürme.”

“Öldürmek zorundayım.”

“Kuru sıkı atıyor işte.”

“Tamam” dedi Nickie. “Evin oralara gelmezse öldürmem. Bırak beni.”

“Böylesi daha iyi” dedi Trudy. “Şimdi yapmak istediğin bir şey var mı? Ben artık iyiyim.”

“Eğer Billy giderse.” Nick Eddie Gilby’yi önce öldürmüştü, sonra ona hayatını bağışlamış ve artık bir erkek olmuştu.

“Sen git Billy. Sürekli peşimizde dolanıyorsun. Hadi.”

“O. çocuğu” dedi Billy. “Sıkıldım artık. Ne demeye geldik ki buraya? Avlanmaya mı, neye?”

“Tüfeği alabilirsin. İçinde bir tane mermi var.”

“Tamam. Büyük siyah bir tane vuracağım.”

“Ben bağırırım” dedi Nick.

Sonra, çok sonra, epey zaman sonra Billy hâlâ gelmemiştii.

“Sence bebeğimiz olur mu?” dedi Trudy kahverengi bacaklarını mutlu mutlu kıvrıp Nick’e sürterek. Nick’in içinde bir şeyler çok çok uzaklara gitmişti.

“Sanmam” dedi.

“Bana ne, ben bir sürü bebek yapacağım.”

Billy’nin ateş ettiğini duydular.

“Vurdu mu ki?”

“Umurumda değil” dedi Trudy.

Ağaçların arasından Billy çıktı. Tüfek omzundaydı ve elinde ön pençelerinden tuttuğu bir kara sincap vardı.

“Bakın” dedi. “Kediden bile büyük. Sizin işiniz bitti mi?”

“Nerede vurdun?”

“Şu ileride. Önce zıpladığını gördüm.”

“Eve gitmem lazım” dedi Nick.

“Hayır” dedi Trudy.

“Akşam yemeği için gitmek zorundayım.”

“Tamam.”

“Yarın avlanmak ister misin?”

“Tamam.”

“Sincabı alabilirsin.”

“Tamam.”

“Yemekten sonra dışarı çıkar mısın?”

“Hayır.”

“Kendini nasıl hissediyorsun?”

“İyi.”

“Tamam.”

“Bir öpücük ver” dedi Trudy.

Şimdi, arabayla anayolda ilerlerken hava kararmaya başlamıştı ve Nick artık babasını düşünmüyordu. Gün biterken asla onu düşünmezdi. Günün sonu her zaman ve her zaman sadece Nick’e ait olurdu ve yalnız olmadığı takdirde kendini iyi hissetmezdi. Babası ona sonbaharda gelirdi, ya da ilkbaharın geniş düzlüklerde çullukların olduğu ilk günlerinde, ya da mısır demetleri veya bir göl gördüğünde, ya da bir at ve fayton; yaban kazlarını gördüğünde veya

seslerini duyduğunda, ya da avcıların ördek avlamak için saklandıkları yerlerde. Bir kartal fırıl fırıl dönen karın içinden branda beziyle kaplı bir tuzağa düşüp pençeleri brandaya takılı halde kanatlarını çırpıttığı zaman onu hatırlardı. Babası ıssız meyve bahçelerinde ve yeni sürülmüş tarlalarda beliriverirdi, birdenbire, sık çalılıkların içinde, küçük tepelerde veya ölü çimlerin içinden geçerken; ne zaman tahıl değirmenlerinin, elma suyu değirmenlerinin ve su bentlerinin yanında su taşısa. Ve her zaman ateş olan her yerde. Onun yaşadığı kasabalar babasının bildiği yerler değildi. On beş yaşından sonra onunla hiçbir şey paylaşmamıştı.

Soğuk havalarda sakalı buz tutan babası sıcak havalarda aşırı terlerdi. Tarlada güneşin altında çalışmayı severdi çünkü buna mecbur değildi ve –Nick’in aksine– elleriyle çalışmaya bayılırdı. Nick babasını çok sever ama onun kokusundan nefret ederdi ve bir keresinde babasına artık çok küçük gelen bir iç çamaşırı giymesi gerektiğinde midesi bulanmış, çamaşırı çıkarıp deredeki iki taşın altına koymuş, babasına da onu kaybettiğini söylemişti. Babası onu giymeye zorladığında durumu anlatmış ama babası onun daha yeni yıkandığını söylemişti. Öyleydi de. Nick babasından onu koklamasını istediğinde adam bunu kızgın bir şekilde yapmış ve tertemiz olduğunu söylemişti. Nick balıktan onsuz dönüp de kaybettiğini söylediğinde ise babası yalan söylediği için onu kayışla dövmüştü.

Sonra kapısı açık duran odunlukta elinde horozu çekilmiş dolu tüfeğiyle oturmuş, paravanlı sundurmanın orada gazetesini okuyan babasına bakıp, “Onu cehennemin dibine yollayabilirim” diye düşünmüştü. “Onu öldürebilirim.” Nihayet öfkenin içinden uçup gittiğini hissetmiş ve elindekinin babasının ona verdiği tüfek olması midesini bulandırmıştı. Sonra, kokudan kurtulmak için karanlıkta Kızılderili kampına yürümüştü. Ailede kokusunu sevdiği yalnızca bir kişi vardı. Kız kardeşlerinden biri. Diğerleriyle her tür temastan kaçınırdı. Sigara içmeye başladığında bu his körelmişti. Bu iyi bir şeydi. Bir av köpeği için iyiydi ama bir insanın işine yaramıyordu.

“Küçük bir çocukken Kızılderililerle birlikte avlanmak nasıl bir şeydi baba?”

“Bilmem.” Nick irkilmişti. Oğlanın uyanık olduğunun farkında bile değildi. Koltukta yanında oturan çocuğa baktı. Kendini epey yalnız hissetmişti ama yanında çocuk vardı. Ne kadar zamandır

acaba, diye düşündü. “Bütün gün kara sincap avlamaya çalışırdık” dedi. “Babam bana günde sadece üç mermi verirdi çünkü ona göre bu bana nasıl avlanılacağını öğretecekti ve bir erkek çocuğun ortalıkta gürültü patırtı yapması hoş bir şey değildi. Yanında Billy Gilby adında bir çocuk ve onun kız kardeşi Trudy olurdu. Koca bir yaz boyunca neredeyse her gün dışarıydık.”

“Bunlar komik Kızılderili isimleri.”

“Evet, değil mi?” dedi Nick.

“İyi ama bana onların nasıl insanlar olduklarını anlat.”

“Onlar Ojibway’lerdi” dedi Nick. “Ve çok iyi insanlardı.”

“Tamam da, onlarla birlikte olmak nasıldı?”

“Bunu söylemek zor” dedi Nick Adams. Kızın hiç kimsenin daha iyi yapamadığı o şeyi ona ilk yapan kişi olduğundan nasıl bahsedebilirdi ki? Ya da dolgun kahverengi bacaklarından, dümdüz karnından, küçük, sert göğüslerinden, insanı iyice saran kollarından, ağzının içinde hızla dolaşan dilinden, yassı gözlerinden, ağzının o nefis tadından, ve sonra rahatsız bir şekilde, tatlı tatlı, ıslak, güzel, sıkıca, ağrıyarak, tamamen, nihayet, sonsuz, hiç bitmeyecek şekilde, hiç ama hiç ve birden bitti. Koca kuş alacakaranlığın içinde bir baykuş gibi uçtu; gün ışığında ormanda bir tek o vardı ve insanın karnına hemlok iğneleri batıyordu. Kızılderililerin önceden yaşadığı bir yere gittiğinizde orayı terk ettiklerini kokudan anlarsınız; tüm o boş ağrıkesici şişeleri ve vızıldayan sinekler o tatlı çim kokusunu, duman kokusunu ve yeni serilmiş sansar kürküne benzeyen şu diğer kokuyu bastıramaz. Onlarla ya da yaşlı Kızılderili kadınlarla ilgili anlatılan fıkralar da bunu yok edemez. Ya da o iç bulandırıcı tatlımsı kokuları. Ne de en sonunda yaptıkları şey. Sonları bu şekilde gelmemiştii. Hepsinin sonu aynı şekilde bitiyordu. Uzun zaman önce iyiydi. Artık iyi değildi.

Ve diğerine gelince. Bir kuşu uçarken vurduğunuzda tüm kuşları uçarken vurmuş olursunuz. Hepsi birbirinden farklıdır ve değişik şekillerde uçarlar ama hissettirdikleri şey aynıdır ve sonuncusu da en az ilki kadar iyidir. Bunun için babasına teşekkür edebilirdi.

“Onlardan hoşlanmayabilirsin” dedi Nick çocuğa. “Ama bence hoşlanırdın.”

“Büyükbabam da küçük bir çocukken onlarla birlikte yaşadı, değil mi?”

“Evet. Nasıl insanlar olduklarını sorduğumda onlardan pek çok arkadaşı olduğunu söylemişti.”

“Peki, ben hiç onlarla birlikte yaşayacak mıyım?”

“Bilmiyorum” dedi Nick. “Bu sana bağlı.”

“Kaç yaşıma geldiğimde bir av tüfeğim olacak ve kendi başıma avlanabileceğim?”

“Eğer yeterince dikkatli olduğuna karar verirsem, on iki.”

“Keşke şu an on iki yaşında olsaydım.”

“Olacaksın, çok yakında.”

“Büyükbabam nasıl biriydi? Fransa’dan geldiğim sırada bana bir havalı tüfikle Amerikan bayrağı verdiği zaman dışında hiç hatırlamıyorum onu. Nasıl biriydi?”

“Onu anlatmak zor. Çok iyi bir avcı ve balıkçıydı ve muhteşem gözleri vardı.”

“Senden daha mı iyiydi?”

“Çok daha iyi bir atıcıydı ve onun babası da uçan kuşları vurmada çok iyiydi.”

“Senden daha iyi olmadığına bahse girerim.”

“Ah, öyleydi ama. Çok hızlı ve çok güzel ateş ederdi. Tanıdığım herhangi birinin ateş etmesini izlemeye tercih ederdim onunkini. Benim atışlarım onu hep hayal kırıklığına uğrattırdı.”

“Neden hiç büyükbabamın mezarına gidip dua etmiyoruz?”

“Ülkenin farklı bir yerinde yaşıyoruz çünkü. Orası buradan epey uzakta.”

“Fransa’da bunun hiçbir önemi olmazdı. Fransa’da olsak giderdik. Büyükbabamın mezarına gidip dua etmem gerektiğini düşünüyorum.”

“Bir ara gideriz.”

“Umarım sen öldüğünde mezarına gelemeyeceğim bir yerde yaşıyor olmayız.”

“Bunu ayarlamamız gerekecek.”

“Hep birlikte uygun bir yere gömülemez miyiz sence? Hepimiz Fransa’da gömülebiliriz. Bu güzel olurdu.”

“Ben Fransa’da gömülmek istemiyorum” dedi Nick.

“Eh, o zaman Amerika’da uygun bir yer bulmamız gerekecek. Çiftlikte gömülemez miyiz?”

“O da bir fikir tabii.”

“Böylece çiftliğe giderken yolda durup büyükbabamın mezarında dua edebilirdim.”

“Çok pratiksin cidden.”

“Şey, büyükbabamın mezarına bir kere bile gitmemiş olma konusunda kendimi pek iyi hissetmiyorum.”

“Gitmemiz gerekecek” dedi Nick. “Gitmemiz gerekeceğini görebiliyorum.”

II. Bölüm

**“İLK KIRK DOKUZ”U TAKİBEN
KİTAP YA DA DERGİLERDE
YAYIMLANAN KISA ÖYKÜLER**

KARŞIYA KISA BİR GEZİNTİ

Sabah çok erken saatte, daha berduşlar bile binaların duvarlarına yaslanmış uyurlarken nasıl olur bilirsiniz Havana; barlara buz getiren buz arabaları bile henüz yollara düşmemişken. Şöyle ki, rıhtım tarafından gelip meydanı geçerek kahve içmek için Pearl of San Francisco Café'ye gittik ve meydanda uyanık tek bir dilenci vardı ve o da süs havuzundan su içiyordu. Ama kafeye girip oturduğumuzda o üçü bizi bekliyordu.

Oturduk ve bir tanesi yanımıza geldi.

"Ee?" dedi.

"Bunu yapamam" dedim ona. "İyilik olsun diye yapmak istemiyorum. Ama dün gece de sana söylemiştim yapamayacağımı."

"Fiyatını kendin belirleyebilirsin."

"Sorun bu değil. Yapamam. O kadar."

Diğer ikisi de masaya gelmişti ve üzgün üzgün dikiliyorlardı. Evet, iyi görünümlü adamlardı ve onlara bu iyiliği yapabilmeyi isterdim.

"Adam başı bin" dedi iyi İngilizce konuşan.

"Kendimi kötü hissettirme bana" dedim ona. "Ciddi söylüyorum, bunu yapamam."

"Daha sonra, işler değiştiğinde bu çok şey ifade ederdi ama sana."

"Bunu biliyorum. Tamamen sizden yanayım. Ama yapamam."

"Neden?"

"Hayatımı tekneyle kazanıyorum. Onu kaybedersem geçim kaynağımı da kaybederim."

"Alacağın parayla yeni bir tekne alırsın."

"Hapishanede alamam."

İkna edilebileceğimi düşünüyor olmalıydılar, zira adam konuşmaya devam etti.

“Üç bin doların olur ve bu daha sonra çok şey ifade edecek sana. Bu durum sonsuza dek sürmeyecek, biliyorsun.”

“Dinle” dedim. “Burada kimin başkan olduğu umurumda değil. Ama Birleşik Devletler’e konuşan hiçbir şey taşımıyorum.”

“Teknede konuşuruz mu diyorsun yani?” dedi o ana kadar sesi çıkmayanlardan biri. Kızmıştı.

“Hayır, *konusabilen* hiçbir şey dedim.”

“Sence biz *lenguas largas* mıyız?”

“Hayır.”

“*Lengua larga* nedir biliyor musun?”

“Evet, dili uzun demek.”

“Öylelerine n’apıyoruz, hiç fikrin var mı?”

“Bana kabadayılık taslama” dedim. “Bana uygunsuz bir teklifle gelen sizsiniz. Ben hiçbir şey önermedim.”

“Kapa çeneni Pancho” dedi daha önceki konuşmaları yapan öfkeli olana.

“Konuşuruz demişti” dedi Pancho.

“Dinleyin” dedim. “Size *konusabilen* hiçbir şey taşımadığımı söyledim. Çuvallara doldurulmuş içki konuşamaz. Damacanalar konuşamaz. Konuşamayan başka şeyler de var. İnsanlarsa konuşabilir.”

“Çinliler konuşabilir mi?” dedi Pancho gayet edepsiz bir tavırla.

“Konuşabilirler ama ben onları anlayamıyorum” dedim ona.

“Yapmayacak mısın yani?”

“Dün gece de söylediğim gibi. Yapamam.”

“Ama konuşmayacaksın, öyle mi?” dedi Pancho.

Doğru anlayamadığı tek şey yüzünden çirkinleşiyordu. Muhtemelen hayal kırıklığı da vardı. Ona cevap bile vermedim.

“Sen bir *lengua larga* değilsin, değil mi?” diye sordu, yine pis pis.

“Sanmıyorum.”

“Ne bu şimdi? Bir tehdit mi?”

“Bak” dedim. “Sabahın bu kadar erken saatinde bu kadar sertleşme. Eminim çok boğaz kesmişliğin vardır. Daha kahvemi bile içmedim.”

“Eminsin yani insanların boğazını kestiğimden?”

“Hayır” dedim. “Ve umurumda da değil. Sinirlenmeden iş yapamaz mısın sen?”

“İşte şimdi sinirlendim” dedi. “Seni öldürmek istiyorum.”

“Ah, canın cehenneme” dedim. “Bu kadar çok konuşma.”

“Hadi gel Pancho” dedi ilk konuşan. Sonra da bana dönüp, “Çok üzgünüm” dedi. “Keşke bizi alsaydın.”

“Üzgünüm. Ama alamam.”

Üç adam kapıya yöneldi ve ben de onların gidişini izledim. İyi görünümlü genç çocuklardı ve düzgün giyimlilerdi; hiçbiri şapka takmamıştı ve çok paraları var gibi duruyorlardı. En azından çok paradan bahsediyorlardı ve paralı Kübalıların konuştuğu türden bir İngilizceleri vardı.

İki tanesi kardeş gibi duruyordu ve diğeri, Pancho, biraz daha uzun boyluydu ama aynı tipte bir çocuktur. Bilirsiniz, ince yapılı, iyi giyimli, parlak saçlı. Tipine baktığımda konuştuğu zamanki kadar kötü olduğunu düşünmüyordum. Sadece çok gergin olduğunu düşünüyordum.

Kapıdan çıkıp sağa döndüklerinde, üstü kapalı bir arabanın meydandan onlara doğru geldiğini gördüm. Önce cam levhalardan biri aşağı indi ve kurşun sağ taraftaki duvar vitrininde duran şişeleri paramparça etti. Silah seslerinin devam ettiğini duydum ve pat, pat, pat, duvar boyunca paramparça olan şişeleri.

Sol taraftaki barın arkasına zıpladım ve kenarından baktığımda olan biteni gördüm. Araba durmuştu ve yanında çömelmiş vaziyette iki adam vardı. Birinin elinde bir Tomson, diğerinde de kısa namlulu otomatik av tüfeği vardı. Tomson’u tutan zenciydi. Diğerinin üstüneyse beyaz bir şoför ceketi vardı.

Çocuklardan biri kaldırıma yüzüstü serilmişti, parçalanmış büyük camın hemen dışında. Diğer ikisi, yan taraftaki Cunard Bar’ın önünde duran Tropical birasının buz arabalarının arkasındaydı. Buz arabalarını çeken atlardan biri vurulmuş ve koşum takımının içinde tekmeler savuruyor, diğeriye başını sallayıp duruyordu.

Çocuklardan biri buz arabasının arka köşesinden ateş etti ve kurşun kaldırımdan sekti. Tomson’u olan zenci suratını yola neredeyse yapıştırarak aşağıdan ateş edip arabanın arka tarafını patlattı ve tabii ki adamlardan biri vurulup başı kaldırım taşının üstüne

gelecek şekilde öne doğru düştü. Elleri başının arkasında, oracığa yığıldı ve zenci yeni şarjör takana kadar şoför av tüfeğiyle ona ateş etti. Bu uzun bir atış oldu. Saçma parçalarının gümüşi izleri kaldırım boyunca görülebiliyordu.

Diğer adam vurulanı bacaklarından tutup arabanın arka tarafına doğru çektiği sırada, zencinin onları bir kez daha patlatmak için yüzünü asfalta yaklaştırdığını gördüm. Sonra da ihtiyar Pancho'nun buz arabasının köşesinden çıkıp hâlâ ayakta olan atı kendine siper aldığını. Sonra attan uzaklaşıp, kâğıt gibi bembeyaz bir suratla, şoförü elindeki kocaman Luger'le birlikte yakalayıp hareket edememesi için iki eliyle sıkıca tuttu. Yaklaşarak ve birinde alçaktan olmak üzere, iki el zencinin başının üstünden ateş etti.

Arabanın üstünde duran lastiği vurmuştu çünkü hava çıkarken sokağa doğru püsküren tozları gördüm ve üç metreye geldiğinde zenci Tomson'uyla onu karnından vurdu. Makineli muhtemelen boşalmıştı çünkü adamın onu bir kenara fırlattığını gördüm. İhtiyar Pancho sertçe yere çöktü ve öne düştü. Hâlâ Luger'e tutunarak ayağa kalkmaya çalışıyordu ama o daha başını kaldıramadan, zenci şoförün yanında, arabanın tekerleğinin orada duran tüfeği alıp onun kafasının yanını havaya uçurdu. Ne zenciydi ama.

Açık olduğunu gördüğüm ilk şişeden hızlı bir yudum aldım ve içinde ne olduğunu bile söyleyemem şu an size. Bu olup bitenler beni altüst etmişti. Barın ve oradan da mutfağın arka tarafına geçip dışarı çıktım. Meydanın dışından dolandım ve hızla kafenin önünde toplanmakta olan kalabalığa bakmadım bile. Giriş kapısından geçip rıhtıma çıktım ve tekneye atladım.

Teknemi kiralamış olan adam güvertede bekliyordu. Ona olanları anlattım.

"Eddy nerede?" diye sordu tekneyi kiralayan Johnson adındaki herif.

"Ateş edilmeye başladıktan sonra hiç görmedim onu."

"Sence vurulmuş mudur?"

"Tabii ki hayır. Söyledim ya, kafeye isabet eden kurşunlar sadece vitrini indirdi. Araba adamların arkasından gelirken. Adamlardan ilkini camın önünde vurdukları zaman. Şöyle bir açıyla geldiler..."

“Biraz fazla emin görünüyorsun” dedi.

“Seyrediyordum” dedim ona.

Sonra, başımı kaldırıp baktığımda Eddy’nin rıhtım boyunca yürüyerek geldiğini gördüm. Her zamankinden daha uzun ve daha dağınık görünüyordu. Yürürken sanki tüm eklemleri yanlış hareket ediyor gibiydi.

“İşte geldi.”

Eddy epey kötü görünüyordu. Sabah da çok harika görünmüyordu ama şu anki hali çok fenaydı.

“Neredeydin?” diye sordum.

“Yerde.”

“Olayı gördün mü?” diye sordu Johnson.

“Bundan bahsetmeyin Bay Johnson” dedi Eddy ona. “Sadece düşünmek bile midemi bulandırıyor.”

“Bir şeyler içsen iyi olur” dedi Johnson ona. Sonra da bana dönüp, “Eee? Çıkıyor muyuz yola?” dedi.

“Bu size bağlı.”

“Nasıl olacak bugün?”

“Düne benzer. Belki daha iyi.”

“Çıkalım o zaman.”

“Tamam, yemler gelir gelmez gideriz.”

Bu kuşbeyinliyi üç haftadır balık tutmaya götürüyorduk ve konsolosa vermem ve yola çıkmadan tekneyi temizleyip biraz yiyeceklerle yakıt almam için ödediği yüz dolar hariç daha tek kuruşunu görmemiştim. Bütün olta takımını ben tedarik ediyordum ve o da teknemi günlüğü otuz beş dolardan kiralamıştı. Geceleri bir otelde kalıp sabah tekneye geliyordu. Bu işi bana Eddy bulmuştu o yüzden onu da taşımak zorundaydım. Ona günde dört dolar veriyordum.

“Yakıt koymam lazım” dedim Johnson’a.

“Tamam.”

“Bunun için biraz paraya ihtiyacım olacak.”

“Ne kadar?”

“Bir galonu yirmi sekiz sent. En az kırk galon koymam lazım. O da 11,20 ediyor.”

On beş dolar çıkardı.

“Kalaniyla da bira ve buz ister misiniz?” diye sordum.

“Olur” dedi. “Sana olan borcumdan düş bunu.”

Üç haftanın ona yol vermek için uzun bir süre olduğunu düşünüyordum ama adam halinden memnunsa ne fark ederdi ki? Aslında her hafta ödeme yapması gerekirdi. Ama bir ay devam edip öyle ödemesine izin vermiştim. Bu benim hatamdı ama ilk başta bundan memnundum. Sadece son birkaç gündür beni tedirgin etmişti ama kaçıp gider korkusuyla bir şey söylemek istememişim. Halinden memnunsa, süre ne kadar uzarsa o kadar iyiydi.

“Bira içer misin?” dedi kasayı açarak.

“Hayır, teşekkürler.”

Tam o sırada bize balık yemlerini getirecek olan zenci rıhtımda göründü ve ben de Eddy’ye tekneyi alarga etmeye hazır olmasını söyledim.

Zenci elinde yemlerle güverteye çıktı ve biz de geri çekilip limandan uzaklaşmaya başladık. Zenci oltaya iki tane çiroz tutturmakla uğraşıyordu: kancayı ağızlarından geçir, solungaçlardan çıkar, yan tarafı keserek aç ve kancayı bu yarıktan diğer tarafa geçir, ağzını tel misinaya sıkıca bağla ve kancayı öyle iyi bağla ki kaymasın ve yem dönmeden, düzgünce durabilsin suda.

Gerçekten siyah bir zenciydi. Boynunda gömleğinin altından görünen mavi büyü boncukları ve kafasındaki eski hasır şapka ile zeki ve karanlık. Güvertede yapmaktan hoşlandığı şey uyumak ve gazete okumaktı ama o güzel bir yem hazırladı ve gerçekten çok hızlıydı.

“Sen böyle yem takamıyor musun kaptan?” diye sordu Johnson bana.

“Tabii ki takabilirim bayım.”

“Neden bu işi yapması için bir zenci taşıyorsun?”

“Büyük balıklar oltaya takılınca anlarsınız” dedim ona.

“Nedir mantığı?”

“Zenci benden daha hızlı yapabiliyor.”

“Eddy yapamaz mı?”

“Hayır bayım.”

“Bana gereksiz bir masraf gibi geliyor.” Zenciye günlük bir dolar veriyor ve zenci de her gece rumbaya gidiyordu. Şimdiden uykusu gelmişti, görebiliyordum.

“O bize lazım” dedim.

O sırada Cabañas’ın önüne demir atmış tek direkli balıkçı tekneleriyle Morro’nun yanındaki kayalıkta avlanmak için demirlemiş sandalları geçmiştik ve ben teknemi körfezin koyu bir hat çizdiği yere yönlendirdim. Eddy iki büyük kandırıcıyı²⁵⁷ bıraktı ve zenci de üç oltaya yem takmıştı.

Akıntı neredeyse derinlik ölçümü yapılan yerlere kadar geliyordu ve kıyısına geldiğimizde düzenli anaforlarla mora yakın bir renkte akıyordu. Doğudan hafif bir esinti geliyordu ve bu sayede tekneye epey bir uçan balık yığdık, hani şu Lindbergh’in Atlantik’i geçmek için yola çıktığındaki fotoğrafını hatırlatan kocaman olanlardan.

Bu kocaman uçan balıklar, olabilecek en iyi işarettir. Görüş mesafemizin izin verdiği kadarıyla, küçük lekeler halinde uzanan şu soluk körfez yosunlarından –ki bu ana akarsuyun epey yakın olduğu anlamına geliyordu– ve biraz daha ilerde ufak bir ton balığı sürüsünün tepesinde dolanan kuşlar vardı. Balıkların sıçrayışını görebiliyordunuz; en küçükleri bile bir-iki kilo gelirdi.

“İstedığınız zaman atın oltayı” dedim Johnson’a.

Kemerini ve kayış takımını taktı ve 500 metre uzunluğunda 36’lık misina takılı Hardy makaralı koca oltayı salladı. Dönüp baktığımda yemin suda güzelce sürüklendiğini ve sadece dalga olan yerlerde sektiğini gördüm. İki kandırıcı suya dalıp dalıp çıkıyordu. Tam gereken hızda ilerliyorduk ve ben tekneyi akıntının içine yönlendirdim.

“Oltanın alt kısmını sandalyedeki oyukta tutun” dedim ona. “O zaman çok ağır gelmez. Çekeri²⁵⁸ de kapalı tutun ki oltaya vurduğunda onu yavaşlatabilesiniz. Eğer çeker açıkken balık oltaya gelirse, birden çekip sizi suya düşürür.”

Aynı şeyi her gün tekrar ediyordum ama çok da umurumda değildi. Elli defa ava çıkınca birinde mutlaka öğrenirsiniz. Nihayet öğrendiklerinde de çoğunlukla şaşkın olur ve büyük herhangi bir şeyi tutamayacak kadar güçsüz olan oltayı seçerler.

257) Balıkçılıkta kullanılan, balık şeklinde veya ucuna çeşitli hayvan tüyleri takılmış aparat. (ç.n.)

258) (İng). Drag: Balıkçılıkta, oltaya takılı misinanın gerginlik derecesini ayarlamaya yarayan sarma mekanizması. Türkçede de “drag” olarak kullanımı mevcut. (ç.n.)

“Bugün nasıl sence?” diye sordu bana.

“Daha iyi olamazdı” dedim. Gerçekten de güzel bir gündü.

Dümeni zenciye devredip doğuya doğru akıntı boyunca ilerlemesini söyledikten sonra, Johnson’ın oturup yeminin hoplayıp zıplamasını seyrettiği yere gittim tekrar.

“Bir olta daha atmamı ister misiniz?” diye sordum.

“Sanmıyorum” dedi. “Kendi balığımı kendim yakalayıp, kendim mücadele edip, kendim çıkarmak istiyorum.”

“Güzel” dedim. “Peki, Eddy’nin atmasını ve oltaya balık vurursa çekebilmeniz için onu size vermesini ister misiniz?”

“Hayır” dedi. “Suda tek olta olmasını tercih ederim.”

“Peki.”

Zenci tekneyi hâlâ açığa götürüyordu ve ondan tarafa baktığımda, ileride ve akıntının birazcık yukarısında bir grup uçan balık fark ettiğini gördüm. Dönüp arkaya baktığımda, güneşin altında enfes görünen Havana’yı ve Morro’yu geçtikten hemen sonraki limandan henüz çıkmış bir gemiyi gördüm.

“Bence bugün bir tanesiyle mücadele etme şansınız olacak Bay Johnson” dedim ona.

“Eh, tam zamanı” dedi. “Ne kadar oldu biz çıkmaya başlayalı?”

“Bugün üç hafta oldu.”

“Bu balık tutmak için uzun bir süre.”

“Matrak balıklar bunlar” dedim. “Buraya gelene kadar hiç olmazlar. Bir kez geldi mi de sürüyle gelirler. Ve bugüne kadar hep gelmişlerdir. Eğer şimdi gelmezlerse, bir daha gelmezler. Ay tam olması gerektiği gibi. Güzel bir akıntı var ve iyi bir esinti de yakalayacağız.”

“İlk geldiğimizde küçük olanlardan vardı biraz.”

“Evet” dedim. “Size söylediğim gibi. Küçükler iyice seyrelip büyükler gelmeden kaybolurlar.”

“Siz balıkçı teknesi kaptanları hep aynı teraneyi okuyorsunuz. Ya çok erken, ya çok geç, ya rüzgâr doğru yönden esmiyor ya da ay yanlış yerde. Ama parasını gayet güzel alıyorsunuz.”

“Valla” dedim, “maalesef genellikle ya çok erkendir, ya çok geç ve çoğu zaman da rüzgâr uygun değildir. Ve sonra her şeyin mükemmel olduğu bir gün gelir ve sen o gün karadasındır.”

“Ama bugün iyi bir gün diyorsun, öyle mi?”

“Şey” dedim, “Ben bana bugün yetecek kadar aksiyon yaşadım. Ama her iddiasına girerim ki sen de epey bir şey yaşayacaksın.”

“Umarım” dedi.

Oltayı suda sürüklemek için yerleştik. Eddy öne gidip yere uzandı. Ben ayakta durmuş bir kuyruk görür müyüm diye bakıyordum. Arasına zencinin içi geçtiği için bir gözüm de ondaydı. Gecelelerinin çok çılgın geçtiğine bahse girebilirdim.

“Bana bir şişe bira getirebilir misin kaptan?” diye sordu Johnson.

“Tabii bayım” dedim ve soğuk bir şişe çıkartmak için elimi buzun içine daldırdım.

“Sen içmeyecek misin?” diye sordu.

“Hayır, bayım” dedim. “Gece olana kadar bekleyeceğim.”

Şişeyi açtım ve tam ona doğru uzatıyordum ki kol boyundan daha uzun olan mızrağıyla o koca kahverengi hayvanın başıyla sırtını sudan birdenbire çıkarıp çirozu paramparça ettiğini gördüm. Bir kereste tomruğu kadar kocaman görünüyordu.

“Oltayı ona doğru gevşetin!” diye bağırdım.

“Yemi yakalamadı ki” dedi Johnson.

“Bekleyin o zaman.”

Derinlerden bir yerden gelip ıskalamıştı. Yem için geri geleceğinden emindim.

“Yemi kaptığı an misinayı gevşetmeye hazır olun.”

Sonra arka taraftan, suyun içinden geldiğini gördüm. Suyun altında mor kanatlara benzeyen geniş yüzgeçlerini ve kahverenginin üzerindeki mor çizgileri görebiliyordunuz. Bir denizaltı gibi ilerledi ve nihayet üstteki yüzgeç suyu yararak dışarı çıktı. Sonra yemin hemen arkasına geldi ve mızrağı da bir nevi savrulularak suyun dışına çıktı.

“Bırakın ağzına girsin” dedim. Johnson elini makara bobininden çekince makara hızla dönüp vızıldamaya başladı ve ihtiyar kılcıbalığı dönüp suya daldı. Yan dönüp hızla kıyıya doğru yön değiştirdiğinde tüm bedenini gümüşü bir parıltı halinde görebiliyordum.

“Çekeri azıcık sıkıştırın” dedim. “Çok değil.”

Çekerin vidasını biraz sıkıştırdı.

“Çok fazla değil” dedim. Oltanın yukarı doğru eğildiğini görebiliyordum. “Onu iyice kıştırın ve sertçe vurun” dedim. “Ona vurmak zorundasınız. Her şekilde sıçrayacak.”

Johnson çekeri sıktı ve sonra oltanın başına döndü.

“Patlatın bir tane” dedim ona. “Yapıştırın. Birkaç kez vurun.”

Birkaç kez daha epey sert bir şekilde vurdu hayvana. Sonra olta iki kat daha eğildi ve makaradan tiz bir çığlık sesi çıktı ve güm! Hayvan uzun ve dümdüz tek bir sıçrayışla, güneşin altında gümüş gibi parıldayarak ve sanki bir atı uçurumdan aşağı fırlatmışsınız gibi çok su sıçratarak dışarı çıktı.

“Çekeri gevşetin” dedim.

“Gitti” dedi Johnson.

“Bok gitti” dedim. “Çabuk çekeri gevşetin.”

Misinadaki kavisini görebiliyordum ve bir sonraki sıçramasında teknenin kış tarafındaydı ve açıklara yöneldi. Sonra tekrar suyun dışına çıktı, suya çarpıp bembeyaz köpükler oluşturdu ve bu kez ağzının kenarına takılmış olan kancayı gördüm. Çizgileri çok net görülüyordu. Güzel bir balıktı, parlak gümüş renkli, mor çizgili ve neredeyse bir tomruk büyüklüğünde.

“Gitti” dedi Johnson. Misina gevşemişti.

“Makarayı döndürün hemen” dedim. “İyi takılmış kancaya. Onu tüm aletlerle birlikte önde tut!” diye bağırdım zenciye.

Sonra bir-iki kez direk gibi kaskatı halde dışarı çıkıp tüm uzunluğuyla dosdoğru üzerimize doğru zıpladı ve her inişinde epey yükseğe sıçrattı suyu. Misina iyice gerildi ve ben hayvanın tekrar kıyıya yöneldiğini gördüm. Döndüğünü de görebiliyordum.

“İşte şimdi kaçmaya çalışacak” dedim. “Eğer kancaya takılı kalırsa onu takip edeceğim. Çekerini gevşek tutun. Yeteri kadar misina var.”

İhtiyar kılıçbalığı, büyük kılıçbalıklarının hep yaptığı gibi kuzeybatıya yöneldi ve dostum, kancaya takıldı. Uzun atlayışlar yapmaya başladı; suya her çarpışı denizde ilerleyen bir sürat teknesi etkisi yaratıyordu. Onu takip ettik ve ben dönünce de bölgede alanın içinde tuttuk. Dümen bendeydi ve Johnson’a çekerini gevşek tutup makarayı hızlandırması için bağırp duruyordum. Sonra oltasının ani bir hareketle çekildiğini ve misinanın gevşediğini gördüm. Bu işten

anlayan biri değilseniz gevşek olduğunu anlamazdınız çünkü misina suyun altında önden çekilmeye devam ederdi. Ama ben anlamıştım.

“Gitti” dedim Johnson’a. Balık zıplamaya devam ediyordu ve görüş alanımızdan çıkana kadar da zıpladı. Gerçekten çok güzel bir hayvandı.

“Hâlâ çekiyor, hissedebiliyorum” dedi Johnson.

“O misinanın ağırlığı.”

“Makarayı zar zor döndürebiliyorum. Belki de ölmüştür.”

“Bakın, şurada” dedim. “Hâlâ zıplıyor.” Yarım mil öteden bile görebiliyordunuz suları sıçrata sıçrata ilerlediğini.

Elimle çekeri kontrol ettim. Johnson vidayı iyice sıkırmıştı. Misinanın hiçbir kısmını çekmek mümkün değildi. Koparmak zorundaydık.

“Size çekerini gevşek tutun demedim mi?”

“Ama balık misinayı çekip durdu.”

“Eee?”

“Eee’si ben de sıkılaştırdım.”

“Dinleyin” dedim. “Bu şekilde kancaya yakalandıklarında misina salmazsanız onu koparırlar. Onları tutabilecek bir misina yok. İstediklerinde vermek zorundasın yani. Çekeri gevşek tutmaya mecbursun. Çarşı balıkçıları zıpkın misinası kullandıklarında bile onları sıkı tutamıyorlar. Yapmamız gereken, onları kovalamak için tekneyi kullanmak, böylece onlar kaçarken bütün misinayı almalarına engel olursun. Kaçtıktan sonra derine dalarlar ve sen de çekeri tekrar sıkılaştırıp misinayı geri alabilirsin.”

“Yani misina kopmuş olmasa onu yakalayabilir miydim?”

“Bir şansınız olurdu.”

“Daha fazla devam edemezdi yani, öyle mi?”

“Pek çok başka şey yapabilir. Asıl mücadele balık kaçışını gerçekleştirdikten sonra başlar.”

“E hadi yakalayalım bir tane” dedi.

“Önce şu misinayı çekip dolamanız lazım” dedim.

Balığı kancaya takmış ve Eddy’yi uyandıramadan elimizden kaçırmıştık. İhtiyar Eddy şimdi kış tarafına gelmişti.

“Mesele nedir?” dedi.

Eddy tekne üstünde çok iyiydi bir zamanlar, tuhaf bir adama dönüşene kadar yani; ama artık hiçbir işe yaramıyordu. Orada uzun boyu, çukur yanakları, gevşek ağzı, gözlerinin kenarındaki beyaz şeyler ve güneşte solmuş saçlarıyla dikilen haline baktım. Bir şeyler içmek için kalktığını biliyordum.

“Bir bira içsen iyi olur” dedim. Kasadan bir tane çıkarıp içti.

“Eh, Bay Johnson” dedi sonra, “artık şekerlememi bitirsem iyi olur sanırım, efendim.” Tam Eddy’lik bir laf. Balık falan fark etmiyordu onun için.

Evet. Öğle saatlerinde bir tane daha yakaladık ve hayvan epey yüksekte atladi. Kancayı bıraktığında dokuz-on metre yukarıdaydı.

“O zaman ne hata yaptım?” diye sordu Johnson.

“Hiç” dedim. “Hayvan kancayı bıraktı, o kadar.”

“Bay Johnson” dedi bir bira daha içmek için uyanmış olan Eddy. “Bay Johnson, şansınız yok, o kadar. Ama belki kadınlar konusunda şanslısınızdır. Bay Johnson, bu gece dışarı çıkalım mı, ne dersiniz?” Sonra tekrar yerine gidip uzandı.

Saat dört sularında, güneşi arkamıza almış değirmen suyu gibi akan akıntıya karşı ilerleyerek kıyıya yaklaşıp geri döndüğümüz sırada, hayatımda gördüğüm en büyük siyah kılıçbalığı Johnson’un oltasına takıldı. Suyu tüyden bir mürekkep balığı atıp şu küçük ton-balıklarından dört tane yakalamıştık ve zenci bunlardan birini yem olarak kendi oltasına takmıştı. Oltayı suda epey sağlam çekti ama sonrasında suyu fena sıçrattı.

Johnson, oltayı dizlerine koyabilmek için kayış takımını makaradan çıkardı çünkü sürekli olması gereken yerde tutmaktan kolları ağrıyordu. Elleri makaranın bobinini koca yemin çekişine karşı tutmaktan yorulduğu için, benim bakmadığım bir sırada çekerin vidasını sıkıştırmış. Sıkıştırdığından hiç haberim yoktu yani. Oltayı o şekilde tuttuğunu görmekten hoşlanmıyordum ama sürekli homurdanmaktan da nefret ediyordum. Ayrıca, çeker kapalı olduğunda misina dışarı çıkardı ve bu yüzden de tehlike yoktu. Ama baştan savma bir balık tutma şekliydi bu.

Ben dümendeydim ve tekneyi suyun kıyıya doğru derinleşip çok fazla yemin olduğu bir tür girdap oluşturduğu şu eski çimento fabrikasının karşı tarafında akıntının kıyısından ilerletmeye çalış-

şıyordum. Sonra suyun sanki derinlerde bir bomba patlamış gibi sıçradığını gördüm, ardından da siyah bir kılıçbalığının kılıcını, gözünü, açık haldeki alt çenesini ve siyah-mor renkteki devasa başını. Üst yüzgecin tamamı tam armalı bir gemi gibi yükselerek suyun dışına çıkmıştı ve turnayı paramparça ederken kendi de çıktı. Ağız kısmı neredeyse bir beysbol sopası kadar büyüktü ve yukarı kıvrılıyordu ve yemi kaptığında okyanusta koca bir yarık açtı. Yoğun siyah-mor bir renkteydi ve gözü bir çorba kâsesi büyüklüğündeydi. Devasa bir hayvandı. Bahse girerim en az 450 kilo çekerti.

Johnson’a balığa istediği kadar misina vermesi için bağırdım ama daha tek kelime edemedim adamın sanki bir vinçle kaldırılmış gibi sandalyeden havalandığını gördüm. Oltayı sadece bir saniyeliliğine tutabildi, yay gibi bükülen oltanın sapı göbeğine sertçe çarptı ve sonra tüm alet edevat suya düştü.

Çekerin vidasını iyice sıkılmıştı ve balık vurduğunda Johnson’ı sandalyeden havalandırmış, o da çekerini tutamamıştı. Oltanın sapı bir bacağının altında, geri kalanıysa kucağında duruyordu. Eğer kayış takımı üstünde olsa onu da suya çekmiş olacaktı.

Motoru durdurup kış tarafına gittim. Johnson olta sapının çarptığı karnını tutmuş, öylece oturuyordu.

“Sanırım bugünlük bu kadar yeter” dedim.

“Neydi o?” diye sordu.

“Siyah kılıçbalığı” dedim.

“Bu nasıl oldu?”

“Siz bulun bakalım” dedim. “Makarayı iki yüz elli dolara almıştım. Şu an çok daha pahalı. Olta da kırk beşe mal oldu bana. 36’lık misina da 500 metreden biraz kısaydı.”

Tam o sırada Eddy adamın sırtına şaplağı indirdi. “Bay Johnson” dedi, “sadece şanssızsınız, o kadar. Biliyor musunuz, hayatım boyunca böyle bir şey olduğunu görmedim.”

“Kapa çeneni ayyaş herif” dedim ona.

“Söylüyorum size Bay Johnson” diye devam etti Eddy, “bu hayatımda gördüğüm en nadir rastlanabilecek şeydi.”

“Böyle bir balığa takılmış olsam ne yapardım?” diye sordu Johnson.

“Kendi başınıza mücadele etmek istediğiniz şey buydu işte” dedim. Epey sinirlenmiştim.

“Fazla büyükler” dedi Johnson. “Yani, bu ancak bir ceza olurdu.”

“Dinleyin” dedim. “Böylesi bir balık sizi öldürebilirdi.”

“Ama yakalayanlar var.”

“Balık tutmayı bilenler onlar. Ama onların da ağızlarının payını almadığını düşünmeyin.”

“Bir tanesini yakalayan bir kız görmüştüm.”

“Tabii ki” dedi. “Oturduğu yerden balık avlamak diyoruz ona. Balık zokayı yuttu, hayvanın midesini dışarı çıkardılar, yüzeye çıktı ve öldü. Ben ağızlarında kanca varken tekneyle peşlerinden gitmekten bahsediyorum.”

“İyi de” dedi Johnson, “fazla büyükler. Eğlenceli olmayacaksa neden yapasın ki?”

“Haklısınız Bay Johnson” dedi Eddy. “Eğlenceli olmayacaksa neden yapasın ki? Tam da üstüne bastınız Bay Johnson. Eğlenceli olmayacaksa... neden yapasın ki?”

Malum balığı gördüğüm için hâlâ titriyordum ve olta takımı yüzünden de kafam epey bozuktı; bu yüzden dinleyemeyecektim onları. Zenciye tekneyi Morro’ya doğru yönlendirmesini söyledim. Diğer ikisine hiçbir şey demedim ve Eddy ile Johnson ellerinde birer şişe birayla öyle oturdular.

“Kaptan” dedi bir süre sonra. “Bana bir viski hazırlayabilir misin?”

Hiçbir şey söylemeden içkisini hazırlayıp sonra da kendime gerçek bir viski hazırladım. Kendi kendime, bu Johnson denen adam on beş gündür balığa çıkıyor, nihayet bir balıkçının bulmak için bir yılını vereceği bir balığı kancaya takıyor, kendini gülünç duruma düşürüyor ve orada öylece oturmuş ayyaşın tekiyle içkisini yudumluyor olmaktan gayet memnun, diye düşünüyordum.

Rıhtıma yanaştığımızda ve zenci ayakta dikilmiş haldeyken, “Yarın çıkıyor muyuz?” dedim.

“Sanmıyorum” dedi Johnson. “Bu tür balık avından gına geldi.”

“Zencinin hesabını kapatmak ister misiniz?”

“Ne kadar ona borcum?”

“Bir dolar. İsterseniz bahşiş de verebilirsiniz.”

Bunun üzerine Johnson zenciye bir dolar ve iki Küba yirmi senti verdi.

“Bu ne için?” diye sordu zenci bana, bozuklukları göstererek.

“Bahşış” diye açıkladım İspanyolca. “İşin bitti. Adamdan o da.”

“Yarın gelmeyeyim mi?”

“Hayır.”

Zenci, yemleri bağlamak için kullandığı sicim topunu ve koyu renk gözlüklerini aldı, hasır şapkasını kafasına geçirdi ve hoşça kalın demeden uzaklaştı. Hiçbirimizi pek de kafasına takmayan zencinin biriydi işte.

“Hesabı ne zaman kapatmak istersiniz Bay Johnson?” diye sordum.

“Sabah bankaya gideceğim” dedi Johnson. “Öğleden sonra kapatırız.”

“Kaç gün olduğunu biliyor musunuz?”

“On beş.”

“Hayır. Bugünle beraber on altı ve gelip gitmeli bir günle birlikte on sekiz ediyor. Sonra bugünkü olta, makara ve misina var.”

“Olta takımının riski sana ait.”

“Hayır bayım. Bu şekilde kaybolduğunda değil.”

“Teknenin kirasını her gün ödedim. Bu risk sana ait.”

“Hayır, bayım” dedim. “Eğer bir balık koparmış olsa ve sizin hatanız olmasa, bu başka bir şey olurdu. Teçhizatın tamamını dikkatsizliğiniz yüzünden kaybettiniz.”

“Balık ellerimin arasından çekip aldı.”

“Çünkü çekeri sıkıştırmıştınız ve olta yuvasında değildi.”

“Bunu bana ödetmeye hakkın yok.”

“Bir araba kiralamış olsaydınız ve arabayı uçurumdan aşağı yuvarlasaydınız bunun bedelini ödemeniz gerekmez miydi sizce?”

“İçindeysem hayır” dedi Johnson.

“Bu çok iyiydi Bay Johnson” dedi Eddy. “Anladın di mi kaptan? İçinde olsa ölürdü. O yüzden de ödemesi gerekmezdi. Bu bayağı iyiydi.”

Ayyaşı dikkate almadım. “Bana o olta, makara ve misina için iki yüz doksan beş dolar borçlusunuz” dedim Johnson’a.

“Valla, bu doğru değil” dedi adam. “Ama madem böyle düşünüyorsun, neden aradaki farkı bölüşmüyoruz?”

“Bunun yenisini üç yüz altmıştan aşağısına alamam. Misina için bir şey istemiyorum sizden. Öyle bir balık gayet güzel tüm misinayı kapardı ve bu sizin hatanız olmazdı. Eğer burada bir ayyaş dışında birileri olsaydı size ne kadar adil davrandığımı söylerdi. Biliyorum kulağa çok paraymış gibi geliyor ama o olta takımı ben alırken de çok paraydı. Mümkün olan en iyi olta takımını almadan bu şekilde balık avlamak mümkün değil.”

“Bay Johnson, benim bir ayyaş olduğumu söylüyor. Belki de öyleyimdir. Ama sizi şunu söyleyebilirim ki adam haklı. Haklı ve makul” dedi Eddy.

“Herhangi bir zorluk çıkarmak istemiyorum” dedi sonunda Johnson. “Parasını ödeyeceğim, her ne kadar anlamasam da. On sekiz gün için otuz beş dolar ve iki yüz doksan beş de fazladan.”

“Bana yüz verdiniz” dedim ona. “Size harcama yaptığım şeylerin bir listesini verip kalan her ne varsa hesaptan düşeceğim. Giderken ve dönerken aldığınız malzemeleri.”

“Bak bu makul” dedi Johnson.

“Dinleyin Bay Johnson” dedi Eddy. “Bir yabancıya genelde ödenilen miktarları duysanız, bunun makulden de öte olduğunu bilirdiniz. Bu ne biliyor musunuz? Bu bir istisna. Kaptan size öz annesine vereceği fiyatı veriyor.”

“Yarın bankaya gidip öğleden sonra gelirim. Yarından sonraki gün kalkan vapurla da giderim.”

“Bizimle birlikte geri dönerseniz bilet parasından kurtulursunuz.”

“Hayır” dedi. “Vapurla zaman kazanırım.”

“Peki” dedim. “Bir içkiye ne dersiniz?”

“Olur” dedi Johnson. “Dargınlık yok artık, değil mi?”

“Hayır, bayım” dedim ona. Böylece üçümüz teknenin kış tarafında oturup birlikte viski içtik.

Ertesi gün bütün sabah tekneyle uğraştım; tabanındaki yağ değiştim, şunu bunu hallettim. Öğlen olunca şehir merkezinin dışına çıkıp kırk sente çok iyi yemek yiyebildiğiniz bir Çin lokantasına gittim ve sonra da eve dönünce eşime ve üç kızıma vermek

üzere bir şeyler aldım. Bilirsiniz işte, parfüm, birkaç yelpaze ve iki tane de şu süslü, yüksek taraklardan. İşim bitince Donovan'ın Yerinde durup bir bira içtim ve oradaki ihtiyaçlarla muhabbet ettim ve sonra San Francisco rıhtımlarına geri yürüyüp yol üstünde üç veya dört yerde durup bira içtim. Cunard Bar'da Frankie'ye de iki tane ısmarlayıp kendimi epey iyi hissederek tekneye döndüm. Tekneye çıktığımda cebimde sadece 40 sent kalmıştı. Frankie de benimle birlikte güverteye geldi ve oturup Johnson'ı beklerken beraber soğutucudan çıkardığımız birkaç şişeyi devirdik.

Eddy ne gece ne de gündüz ortalıklarda görünmüştü ama er ya da geç ortaya çıkacağını biliyordum, yani parası biter bitmez. Donovan bir önceki gece Johnson'la birlikte kısa bir süreliğine orada olduğunu ve Eddy'nin para koparmak için onlara tuzak kurmakla meşgul olduğunu söyledi. Beklemeye devam ettik ve ben Johnson'ın neden gelmediğini merak etmeye başladım. Rıhtımdakilere ona tekneye çıkıp beni beklemesini söylesinler diye haber bırakmıştım ama onun gelmediğini söylediler. Ben yine de gece geç saate kadar dışarıda kalıp öğlene kadar uyuduğunu tahmin ediyordum. Bankalar üç buçuğa kadar açıldı. Uçağın kalktığını gördük ve saat beş buçuk sularında kendimi genel olarak iyi hissediyordum ve epey endişelenmeye başlamıştım.

Saat altıda Johnson'ın orada olup olmadığına bakması için Frankie'yi otele yolladım. Hâlâ dışarıda veya kalkamayacak kadar kötü olduğu için otelden çıkmamış olabileceğini düşünüyordum. Saat epey geç olana kadar bekledim, bekledim. Ama artık çok endişelenmeye başlamıştım çünkü bana sekiz yüz yirmi beş dolar borcu vardı.

Frankie gideli yarım saatten birazcık fazla olmuştu. Geri döndüğünde hızlı hızlı yürüyor ve başını sallıyordu.

“Uçağa binip gitmiş” dedi.

Tamam. İşte bu. Konsolosluk kapanmıştı. Üzerimde sadece kırk sent vardı ve uçak şu âna kadar her şekilde Miami'ye varmış olmalıydı. Telgraf bile çekemiyordum. Bay Johnson denen biri, peki. Bu benim hatamdı. Bilmem gerekirdi.

“Eh” dedim Frankie'ye, “soğuk bir şeyler içebiliriz. Ne de olsa parasını Bay Johnson verdi.” Üç şişe Tropical kalmıştı.

Frankie de en az benim kadar kötü hissediyordu kendini. Bu nasıl olabiliyordu bilmiyorum ama öyle gibi görünüyordu. Sürekli sırtımı sıvazlıyor ve başını iki yana sallıyordu.

Durum buydu işte. Beş parasızdım. Kiralamadan beş yüz otuz dolar ve yenilenmesi üç yüz altmış dolardan fazlaya mal olacak bir olta takımı kaybetmiştim. Bu durumun rıhtımın oralarda takılan bazı çetelerin nasıl da hoşuna gideceğini düşündüm. Birtakım yumuşakçaları mutlu edeceği kesindi. Ve daha bir gün önce, üç yabancıyı Keys'e²⁵⁹ götürmek için alacağım üç bin doları geri çevirmiştim. Herhangi bir yer olurdu aslında, onları ülkeden çıkarmam yeterliydi.

Pekâlâ, şimdi ne yapacaktım? Mal yükleyemezdim çünkü hem içki almak için para lazım, hem de o işte artık para yok. Kasaba içki dolup taşıyor ve alacak kimse yok. Ama eğer eve meteliksiz döneceksem ve o kasabada koca bir yazı aç geçireceksem mahvolmuştum. Üstelik bir de ailem var. Limandan ayrılma izni girerken ödenmişti. Genelde parayı komisyoncuya önden peşin verirsiniz ve o da giriş çıkışınızı sağlar. Kahretsin, gaz alacak param bile yoktu. Harbiden gafil avlanmıştım. Ne Bay Johnson'mış ama.

"Bir şeyler taşımam gerekiyor Frankie" dedim. "Biraz para kazanmam gerekiyor."

"Bir bakayım" dedi Frankie. Frankie kıyının oralarda takılır, tuhaf işler yapar, kulakları epey ağır işitir ve her gece çok fazla içer. Ama bu kadar sadık ve bu kadar iyi kalpli başka bir adam görmemişsinizdir. Onu orada ilk takılmaya başladığımdan beri tanıyorum. Sonra geçinmek için, balığa çıkmak isteyenleri teknele gruplar halinde götürmeye el atıp Küba'da kılıçbalığı avını başlattığımda onu rıhtımın oralarda ve kafenin civarında sık sık görür oldum. Biraz aptal görünür ve genellikle konuşmak yerine gülümser ama bunun sebebi kulaklarının duymaması.

"Ne olsa taşır mısın?"

"Elbette" dedim. "Şu an seçecek halde değilim."

"Ne olsa?"

"Tabii ki."

259) Florida Keys; ABD'nin Florida eyaletinin güney kıyısı açıklarındaki mercan takımadaları. (ç.n.)

“Bir bakayım” dedi Frankie. “Nerede olursun?”

“Perla’da” dedim. “Bir şeyler yemem lazım.”

Perla’da yirmi beş sente güzel bir yemek yiyebilirsiniz. Menüdeki her şey on sent; çorba hariç; o beş sent. Frankie’yle oraya kadar yürüdüm. Ben içeri girdim, o devam etti. Ayrılmadan önce elimi sıktı ve bir kez daha sırtımı sıvazladı.

“Endişelenme” dedi. “Frankie çok politik. Çok iş. Çok içki. Para yok. Ama iyi arkadaş. Endişelenme.”

“Görüşürüz Frankie” dedim. “Sen de endişelenme evlat.”

Perla’ya girdim ve bir masa bulup oturdum. Ateş edilince inen camın yerine yenisini takmışlardı ve vitrin de tamamen onarılıp düzeltilmişti. Barda içen bir sürü Galiçyalı vardı ve bazıları yemek de yiyordu. Bir masa domino oynamaya başlamıştı bile. On beş sente bir siyah fasulye çorbasıyla bir de haşlanmış patatesli sığır güveç sipariş ettim. Bir şişe Hatuey birasıyla birlikte bir çeyrek etti. Garsona çatışmayla ilgili bir şeyler söylediğimde hiçbir şey demedi. Hepsi bayağı korkmuştu.

Yemeğimi bitirip arkama yaslandım, bir sigara yaktım ve kaygılarımla baş başa kaldım. Sonra Frankie’nin arkasında biriyle kapıdan girdiğini gördüm. Sarıbeniz işi, diye düşündüm kendi kendime. Sarıbeniz ha.

“Bu Bay Sing” dedi Frankie ve gülümsedi. Epey hızlı davranmıştı ve bunun farkındaydı.

“Nasılsınız?” dedi Bay Sing.

Bay Sing hayatımda gördüğüm en düzgün görünümlü şeydi herhalde. Evet, Çinliydi ama bir İngiliz gibi konuşuyordu ve üzerinde beyaz takım elbise, ipek gömlek, siyah kravat ve şu yüz yirmi beş dolarlık Panama şapkalarından vardı.

“Kahve alır mısınız?” diye sordu bana.

“Eğer siz de alacaksanız.”

“Teşekkür ederim” dedi Bay Sing. “Burada epey yalnız sayılırsınız, öyle değil mi?”

“Kafedeki diğer herkesi saymazsak” dedim.

“Sorun değil” dedi Bay Sing. “Bir tekneniz var, öyle mi?”

“11.5 metre” dedim. “Yüz beygir Kermath.”

“Ah” dedi Bay Sing. “İki-üç direkli bir yelken olduğunu düşün-
müştüm.”

“Boş halde iki yüz altmış beş kasa taşıyabiliyor.”

“Onu bana kiralamakla ilgilenir miydiniz?”

“Koşullar nedir?”

“Sizin gelmenize gerek yok. Ben bir kaptan ve mürettebat tu-
tacağım.”

“Hayır” dedim. “O nereye, ben oraya.”

“Anlıyorum,” dedi Bay Sing. “Bizi biraz yalnız bırakabilir mi-
sin?” dedi Frankie’ye. Frankie her zamanki gibi çok ilgili duruyordu
ve ona gülümsedi.

“O sağır” dedim. “İngilizceyi de pek anlamıyor.”

“Anlıyorum” dedi Bay Sing. “Siz İspanyolca biliyorsunuz. Bize
daha sonra katılmasını söyleyin ona.”

Frankie’ye başparmağımla çıkmasını işaret ettim. O da kalkıp
bara gitti.

“Siz İspanyolca bilmiyor musunuz?” diye sordum.

“Ah, hayır” dedi Bay Sing. “Şimdi, ne oldu da siz... yani sizi
bunu yapmaya iten...”

“Beş parasız kaldım.”

“Anlıyorum” dedi Bay Sing. “Teknenin herhangi bir borcu var
mı? Hakkında soruşturma falan açılabilir mi?”

“Hayır.”

“Elbette” dedi Bay Sing. “Benim talihsiz hemşerilerimden kaç-
nı barındırabilir tekneniz?”

“Taşır demek istediniz herhalde?”

“Evet, öyle.”

“Ne kadar uzağa?”

“Bir günlük yol.”

“Bilmiyorum” dedim. “Hiç eşyaları yoksa on iki kişi alır.”

“Eşyaları olmayacak.”

“Onları nereye götürmek istiyorsunuz?”

“Bunu size bırakıyorum” dedi Bay Sing.

“Onları nerede indireceğimi mi yani?”

“Onları bir guletin alacağı Tortugas’a gitmeleri için tekneyle götürmeniz gerekiyor.”

“Dinleyin” dedim. “Tortugas’taki Loggerhead Key’de çift taraflı telsizi olan bir deniz feneri var.”

“Tabii” dedi Bay Sing. “Onları orada karaya çıkarmak kesinlikle çok aptalca olur.”

“Nasıl o zaman?”

“Size oraya geçişler diye teknenizle götürmeniz gerektiğini söyledim. Yapacakları yolculuk bunu gerektiriyor.”

“Evet” dedim.

“Sizin düşüncenize göre neresi en iyi olacaksa orada indirirsiniz.”

“Gulet onları almak için Tortugas’a mı gelecek?”

“Tabii ki hayır” dedi Bay Sing. “Bu çok aptalca.”

“Kişi başı ne kadar?”

“Elli dolar” dedi Bay Sing.

“Hayır.”

“Yetmiş beş nasıl?”

“Siz kaç alıyorsunuz kişi başına?”

“Ah, bunun konumuzla hiç alakası yok. Bilirsiniz, benim bilet basmamın çok fazla yönü var, ya da açısı mı demeliyim. Onunla bitmiyor iş.”

“Evet” dedim. “Ve benim yapacağım işe de para ödenmesi gerekmiyor, ha?”

“Ne demek istediğinizi kesinlikle anlıyorum” dedi Bay Sing. “Kafa başı yüz diyelim mi?”

“Dinleyin” dedim. “Ben bu işi yaparken yakalanırsam kaç yıl hapse gireceğimi biliyor musunuz?”

“On yıl” dedi Bay Sing. “En az on. Ama hapse girmek için bir sebep yok sevgili kaptan. Tek bir risk alıyorsunuz –o da yolcuları yüklerken. Gerisi sizin sağduyunuza kalıyor.”

“Peki ya size geri gelirlerse?”

“Çok basit. Beni kandırdığınızı söyleyip suçu size atarım. Paranın bir kısmını geri verip onları tekrar gemiyle yollarım. Tabii ki bunun zor bir yolculuk olacağının farkındalar.”

“Peki ya ben?”

“Sanırım konsolosluğa haber yollamalıyım.”

“Anlıyorum.”

“Bin iki yüz dolar kaptan, şu an pek de küçümsenecek bir miktar sayılmaz.”

“Parayı ne zaman alırım?”

“Tamam dediğinizde iki yüz, yüklediğinizde de bin.”

“Ya iki yüzü alıp kaçarsam?”

“Hiçbir şey yapamam elbette” dedi gülümseyerek. “Ama böyle bir şey yapmayacağınızı biliyorum kaptan.”

“İki yüz yanınızda mı?”

“Tabii ki.”

“Tabağın altına koyun.” Dediğimi yaptı. “Tamam” dedim. “Sabah açılır, hava kararınca da yola çıkarım. Şimdi... Yüklemeyi nereden yapıyoruz?”

“Bacuranao’ya ne dersiniz?”

“Tamam. Bunu ayarladınız mı?”

“Elbette.”

“Şimdi, yüklemeyle ilgili olarak” dedim. “İki ışık yakacaksınız, biri diğerinin üzerinde olacak ve tam vaktinde. Onları görünce geleceğim. Başka bir tekneyle geleceksiniz ve o tekneden benimkine yükleme yapacağız. Bizzat kendiniz gelecek ve parayı da yanınızda getireceksiniz. Parayı almadan bir kişi bile almam tekneye.”

“Hayır” dedi, “yarısı yüklemeye başladığınızda, diğer yarısı ise bitirdiğinizde.”

“Pekâlâ” dedim. “Gayet makul.”

“Evet, her şey anlaşıldı mı yani?”

“Sanırım” dedim. “Eşya yok, silah yok. Tabanca, bıçak ya da ustura yok. Hiçbiri. Bunu kesin olarak bilmek zorundayım.”

“Kaptan” dedi Bay Sing. “Bana hiç güvenmiyor musunuz? Bu işten çıkarımız aynı. Görmüyor musunuz?”

“Bunu garanti ediyorsunuz yani?”

“Lütfen beni sıkıntıya sokmayın” dedi. “Çıkarlarımızın nasıl da örtüştüğünü görmüyor musunuz?”

“Tamam” dedim. “Ne zaman burada olursunuz?”

“Gece yarısından önce.”

“Tamam” dedim. “Sanırım hepsi bu.”

“Parayı nasıl istiyorsunuz?”

“Yüzlük şeklinde olsun.”

Adam ayağa kalktı ve ben de gidişini izledim. Dışarı çıktığı sırada Frankie ona gülümsedi. Düzgün görünümlü bir Çinliydi. Çinlinin biri işte.

Frankie masaya geldi. “Eee?” diye sordu.

“Bay Sing’i nereden tanıyorsun?”

“Gemilerle Çinlileri taşıyor” dedi Frankie. “Büyük iş.”

“Ne zamandır tanıyorsun onu?”

“Yaklaşık iki yıldır burada” dedi Frankie. “Ondan önce başka biri taşıyordu Çinlileri. Birileri o adamı öldürdü.”

“Birileri Bay Sing’i de öldürecek.”

“Tabii” dedi Frankie. “Neden olmasın? Çok büyük iş.”

“Hem de ne iş” dedim.

“Büyük iş” dedi Frankie. “Gemiyle yollanan Çinliler asla geri gelmiyor. Diğer Çinliler mektup yazıp her şey yolunda diyorlar.”

“Harika” dedim.

“Bu tür Çinliler yazmaktan anlamaz. Çinlilerin yazma bilenleri hep zengin. Hiçbir şey yemezler. Pirinçle yaşar. Burada yüz bin Çinli adam. Sadece üç Çinli kadın.”

“Neden?”

“Devlet vermiyor izin.”

“Ne berbat bir durum” dedim.

“Onunla iş yapacaksın sen?”

“Belki.”

“İyi iş” dedi Frankie. “Politikadan daha iyi. Çok para. Çok büyük iş.”

“Bir bira al kendine” dedim.

“Sen artık endişelenmiyor?”

“Hem de hiç” dedim. “Çok büyük iş. Çok mecbur kaldım.”

“İyi” dedi Frankie ve sırtıma hafifçe vurdu. “Başka şey daha mutlu etmez beni. Sen mutlu ol, onu istiyorum tek. Çinliler iyi iş, ha?”

“Harika.”

“Mutlu oldum ben” dedi Frankie. Olan bitenden öylesine hoşnut kalmıştı ki neredeyse ağlamak üzere olduğunu gördüm. Bu kez de ben onun sırtına vurdum hafifçe. Frankie işte.

Sabah ilk iş komisyoncuyu bulup bizi çıkarmasını söyledim. Mürettebat listesini istedi, ben de hiç kimse olmadığını söyledim.

“Yalnız mı geçeceksin kaptan?”

“Aynen öyle.”

“Ahbabına n’oldu?”

“Çok içmiş” dedim.

“Ték başına gitmek çok tehlikeli.”

“Sadece doksan mil” dedim. “Güvertede bir ayyaş olup olmanması fark eder mi sence?”

Hemen limanın karşısındaki Standard Oil rıhtımına koşup iki tankı da doldurdum. Tam dolduğunda neredeyse iki galon²⁶⁰ almıştı. Galon başına yirmi sekiz sent vermekten nefret ediyordum ama nereye gideceğimizi tam olarak bilmediğim için mecburdum.

Çinliyi gördüğüm ve parayı aldığım andan beri bu işle ilgili kaygılarım vardı. Sanırım gece hiç uyumadım. Teknemi San Francisco rıhtımına geri getirdim ve bir baktım Eddy rıhtımda beni bekliyor.

“Merhaba Harry” deyip el salladı. Ona kış tarafındaki halatı attım o da hızla bağlayıp güverteye çıktı; hiç olmadığı kadar uzun, yorgun ve sarhoş. Ona hiçbir şey söylemedim.

“Şu Johnson denen adamın öylece çekip gitmesine ne diyorsun Harry?” diye sordu. “Ne biliyorsun bu konuda?”

“Git buradan” dedim. “Beni zehirliyorsun.”

“Kardeşim, ben de senin kadar kötü hissetmiyorum muyum sanıyorsun bu konuda?”

“Hemen in teknemden” dedim.

Sandalyesine iyice yerleşip bacaklarını uzattı. “Duydum ki bugün karşıya geçiyormuşuz” dedi. “Eh, buralarda kalmanın bir anlamı kalmadı sanırım.”

260) 7.5 litre. (ç.n.)

“Sen gelmiyorsun.”

“Sorun nedir Harry? Benimle gerilmene hiç gerek yok.”

“Öyle mi? İn dedim sana.”

“Ah, sakın ol.”

Onun yüzüne vurdum, o da ayağa kalkıp rıhtıma çıktı.

“Ben sana öyle bir şey yapmam Harry” dedi.

“Seni almayacağım” dedim. “Hepsi bu.”

“İyi de ne demeye vurdun ki bana?”

“İnanasın diye.”

“Ne yapmamı istiyorsun? Burada kalıp açlıktan öleyim mi?”

“Geber” dedim. “Feribotta iş bulabilirsin. Geri dönmek için çalışabilirsin.”

“Bana adil davranmıyorsun” dedi.

“Sen kime adil davrandın ki aşağılık ayyaş?” dedim ona. “Kendi anana bile kazık atarsın sen.”

Bu da doğrudu. Ama yine de ona vurduğum için kötü hissediyordum. Sarhoş birine vurmak nasıl hissettirir bilirsiniz. Ama işler bu haldeyken onu taşıyamazdım, istesem de yapamazdım bunu.

Rıhtımdan aşağı yürümeye başladı; kahvaltısız geçen bir gündən bile daha uzun görünüyordu. Sonra dönüp geri geldi.

“Bana birkaç dolar versen Harry?”

Ona Çinlinin verdiği paradan beş dolarlık bir banknot uzattım.

“Dostum olduğunu hep biliyordum. Harry, neden beni almıyorsun?”

“Kötü şans getiriyorsun çünkü.”

“Gerilmişsin” dedi. “Canın sağ olsun eski dostum. Yine de beni gördüğüne memnun olacaksın.”

Parayı aldıktan sonra çok daha hızlı yürüyerek oradan uzaklaştı ama şunu söyleyebilirim ki onun yürümesini izlemek adeta bir işkenceydi. Sanki eklemleri arkaya doğruymuş gibi gidiyordu.

Perla’ya gidip komisyoncuyla buluştum. Adam bana kâğıtları verdi, ben de ona bir içki ısmarladım. Sonra öğle yemeği yedim ve Frankie geldi.

“Adam bunu bana verdi senin için” diyerek kağıda sarılı ve kırmızı bir iple bağlanmış, boruya benzer kıvrık bir şey uzattı. Paketi

açtığımda bir fotoğrafımsı gibi göründü gözüme ve ruloyu açarken bunun teknenin rıhtımın oralarda birileri tarafından çekilmiş bir fotoğrafı olabileceğini düşündüm.

Evet, bir fotoğraftı. Boğazı bir kulaktan diğerine kesilip sonra düzgünce dikilmiş ölü bir zencinin başının ve üzerinde “İşte *lengu-as largas*’a böyle yaparız biz” yazılı bir notun durduğu göğsünün yakın çekimi.

“Bunu sana kim verdi?” diye sordum Frankie’ye. Rıhtımların oralarda çalışan İspanyol bir çocuğa işaret etti. Çocuk öğle yemeği tezgâhının orada duruyordu.

“Ona buraya gelmesini söyle.”

Çocuk geldi. Fotoğrafı kendisine iki genç adamın saat on bir civarında verdiğini söyledi. Ona beni tanıyıp tanımadıklarını sormuşlardı ve o da evet demişti. Sonra ruloyu bana iletmesi için Frankie’ye vermişti. Emanetin bana ulaştığından emin olmak için ona bir dolar vermişler. Dediğine göre iyi giyimlilermiş.

“Politika” dedi Frankie.

“Ah, evet” dedim.

“Senin polise o sabah o çocuklarla buluşacağını söylediğini düşünüyorlar.”

“Ah, evet.”

“Kötü politika” dedi Frankie. “İyi ediyorsun gitmekle.”

“Herhangi bir mesaj bıraktılar mı?” diye sordum İspanyol çocuğa.

“Hayır” dedi çocuk. “Sadece bunu size vermemi söylediler.”

“Şimdi gitmem gerekiyor benim” dedim Frankie’ye.

“Kötü politika” dedi Frankie. “Çok kötü politika.”

Komisyoncunun bana verdiği tüm kâğıtları bir deste haline getirip hesabı ödedim ve kafeden çıkıp meydanın karşısına geçtim. Giriş kapısından ve sonra da ambardan geçip rıhtıma çıktığıma çok memnundum. Çocuklar ödümü koparmışlardı, evet. Diğerleri için birini gammazladığımı düşünecek kadar aptallardı. Bu çocuklar aynı Pancho gibilerdi. Korktuklarında heyecanlanırlar, heyecanlanınca da birini öldürmek isterlerdi.

Güverteye çıkıp motoru ısıttım. Frankie rıhtımda durmuş seyrediyordu. Yüzünde o komik sağır gülümsemesi vardı.

Ona doğru gittim. “Dinle” dedim. “Sakın başını bu işle ilgili belaya sokayım deme.”

Beni duyamıyordu. Ona bağırarak zorunda kaldım.

“Ben iyi politika” dedi Frankie ve teknenin halatını çözdü.

Borina halatını güverteye fırlatan Frankie’ye el sallayıp tekneyi kızaktan kaydırıp kanala indirdim. Bir İngiliz yük gemisi de aynı anda çıkıyordu ve onun yanından ilerleyip geçtim. Limandan çıkıp Morro’yu geçtim ve tekneyi Key West güzergâhına yönlendirdim; kuzeye doğru. Dümeni bırakıp öne gittim ve borina halatını sardıktan sonra tekrar dümene dönüp tekneyi rotasına soktum. Havana geride uzanıyordu ve dağlar yükseldikçe, o da arkamızda kaldı.

Morro bir süre sonra görüş alanımdan çıktı, sonra National Hotel kayboldu ve nihayetinde yalnızca Capitol’ün kubbesini görebilir oldum. Son balığa çıktığımız güne kıyasla çok fazla akıntı yoktu ve havada sadece hafif bir esinti vardı. Havana’ya doğru ilerleyen birkaç balıkçı teknesi gördüm; batı tarafından geliyorlardı, yani akıntı hafif olmalıydı.

Kontak kapattım ve etrafa bakmak için öne gidip yukarı çıktım. Görülebilen tek şey batı tarafındaki balıkçı tekneleri ve çok gerilerde, Capitol’ün denizin kenarında göğe uzanan beyaz kubbesiydi. Akıntının içinde biraz körfez yosunu ve harıl harıl çalışan birkaç kuş vardı ama çok fazla değil. Yukarıda, teknenin kamarasında bir süre oturup etrafa bakındım ama görebildiğim tek balık körfez yosunlarının etrafından çıkan küçük kahverengi balıklardı. Dostum, Havana ve Key West arasında çok fazla su olmadığını kimseye söyleme. Ben oranın tam eşiğindeydim.

Bir süre sonra tekrar kontrol kısmına gittim ve karşımda Eddy’yi buldum!

“Sorun ne? Motorla ilgili sorun ne?”

“Bozuldu.”

“Ambar kapağını neden kaldırmadın?”

“Ah, lanet olsun!”

Ne yapmıştı biliyor musunuz? Geri gelip ön taraftaki ambar kapağını kaldırmış, kabine inmiş, sonra da uykuya dalmıştı. Yanında iki çeyrek galon vardı. Gördüğü ilk şarap dükkânına girmiş, içkiyi alıp çıkmış ve güverteye gelmişti. Tekneyi çalıştırdığımda uyanmış,

sonra tekrar uyumuştı. Körfezde motoru durdurduğumda suyun kabarmasıyla tekne sallanmış ve bu da onu uyandırmıştı.

“Beni götüreceğini biliyordum Harry” dedi.

“Cehenneme götüreceğim seni” dedim. “Mürettebat listesinde adın bile yok. Şeytan diyor şunu at tekneden aşağı.”

“Her zamanki gibi çok şakacısın Harry” dedi. “Biz yumuşakçalar başımız belaya girdiğinde birbirine tutunmalıyız.”

“Sen” dedim, “ve senin şu çenen. Sen böyle kaçak oynarken kim inanacak o ağızdan çıkanlara?”

“Ben iyi bir adamım Harry. İstersen beni sına ve ne kadar iyi bir adam olduğumu gör.”

“Bana şu çeyreklikleri getir” dedim. Aklımda başka bir şey vardı.

Eddy çeyrek galonları çıkardı ve ben açık olandan biraz içip ikisini de dümenin yanına gelecek şekilde öne koydum. Eddy öylece duruyordu ve ben dönüp ona baktım. Onun için üzülüyordum ve tek bildiğim bunu yapmam gerektiği idi. Lanet olsun, onu iyi bir adam olduğu zamanlarda tanımıştım.

“Teknenin sorunu ne Harry?”

“Bir şeyi yok, gayet iyi.”

“Sorun ne o zaman? Ne demeye öyle bakıyorsun bana?”

“Bak kardeşim” dedim ve onun için çok üzgündüm, “başın bük yük belada.”

“Ne demek istiyorsun Harry?”

“Henüz bilmiyorum” dedim. “Henüz tam olarak çözebilmiş değilim.”

Bir süre orada oturduk. Artık onunla konuşmak istemiyordu canım. Bunun bir kez farkına vardı mı da onunla konuşmak zor oluyordu. Sonra aşağı indim ve her zaman kabinde tuttuğum pompalı tüfekte Winchester 30-30’u alıp kamaranın tepesine, normalde oltaları astığımız ve hemen uzanabileceğim bir yer olan dümenin hemen yukarısına, kılıflarından çıkarmadan astım. Onları tam boy, yağa batırılmış, kırpılmış koyun yününden yapılmış kılıflarda tutarım. Teknede paslanmalarını önlemenin tek yolu budur.

Pompalıyı açıp birkaç kez çalıştırdım, sonra doldurdum ve fıçya bir el ateş ettim. Winchester’ın haznesine bir mermi kovani yerleştirip şarjörü doldurdum. Miami’de polis kuvvetlerinde görev

yaptığım zamandan kalma özel yapım 38'lik Smith-Wesson'ı şiltenin altından çıkarıp temizledim, yağladım, doldurdum ve kemerime taktım.

"Sorun ne?" dedi Eddy. "Lanet olası sorun ne?"

"Hiçbir şey" dedim ona.

"Tüm bu kahrolası silahlar ne için?"

"Teknedeysen hep taşıyım bunları" dedim. "Yemlere musallat olan kuşları ya da ada kıyılarında gezinen köpekbaklıklarını vurmak için."

"Sorun ne lanet olasıca?" dedi Eddy. "Sorun ne?"

"Hiçbir şey" dedim ona. Tekne sallandıkça bacağıma sertçe çarpan emektar otuz sekizlikle öylece oturup ona baktım. Bunu şu an yapmanın bir anlamı yok, diye düşündüm. Ona şu an ihtiyacım var.

"Küçük bir iş yapacağız" dedim. "Bacuranao'da. Zamanı gelince sana ne yapman gerektiğini söyleyeceğim."

Ona daha fazlasından bahsetmek istemiyordum çünkü o zaman endişelenir ve panikler, hiçbir işe yaramaz hale gelirdi.

"Benden daha iyisini bulamazsın Harry" dedi. "Senin adamın benim. Her şeye varım seninle."

Ona baktım, uzun boylu, kızarıklık gözlü, titrek bir adam ve hiçbir şey söylemedim.

"Dinle Harry. Bana sadece bir tane verir misin?" diye sordu. "Şu titremeler olsun istemiyorum."

Ona bir tane uzattım ve birlikte oturup havanın kararmasını bekledik. Güzel bir günbatımıydı ve hoş, hafif bir esinti vardı. Güneş tamamen battığında motoru çalıştırdım ve tekneyi yavaşça karraya yönlendirdim.

Karanlıkta, kıyıdan yaklaşık bir mil açıktaki bekledik. Güneşin batmasıyla birlikte akıntı canlanmıştı ve artık hareketini hissedebiliyordum. Ta aşağılarda, batı tarafında Morro'nun ışıklarını ve Havana'nın parıltısını görebiliyordum ve tam karşımadaki ışıklar da Rincón ve Baracó'a aitti. Tekneyi Bacuranao'yu geçene kadar akıntıya karşı sürüp neredeyse Cojimar'a geldim. Sonra da kendi kendine süzölmeye bıraktım. Hava epey karanlıktı ama nerede olduğumuzu gayet iyi çıkarabiliyordum. Tüm ışıkları söndürmüştüm.

“Ne işi bu Harry?” diye sordu Eddie. Tekrar korkmaya başlamıştı.

“Sence ne olabilir?”

“Bilmiyorum” dedi. “Beni endişelendiriyorsun.” Titremelerin tekrar başlaması yakın gibiydi ve yanıma yaklaştığında nefesi aynı bir akbabaninkine benziyordu.

“Saat kaç?”

“Aşağı inip bakayım” dedi. Sonra geri geldi ve dokuz buçuk olduğunu söyledi.

“Aç mısın?” diye sordum.

“Hayır” dedi. “Yiyemiyorum Harry, biliyorsun.”

“Tamam” dedim. “Bir tane alabilirsin.”

İçtikten sonra ona kendini nasıl hissettiğini sordum. İyi olduğunu söyledi.

“Az sonra birazcık daha vereceğim” dedim. “Rom içmeden cesaretini hiç toplayamadığını biliyorum ve teknede de fazla yok. O yüzden kendine hâkim olsan iyi edersin.”

“Bana neler olduğunu anlat” dedi Eddy.

“Dinle” dedim ona karanlığın içinde. “Bacuranao’ya gidip on iki Çinliyi alacağız. Ben söylediğimde dümene geçeceksin ve sana ne söylersem onu yapacaksın. On iki Çinliyi güverteye alıp hepsini ön tarafta aşağıya kilitleyeceğiz. Şimdi öne git de ambar kapağını dışarıdan bağla.”

Gitti ve ben de onun karanlıktaki gölgesine baktım. Sonra geri gelip, “Harry, şimdi bir tane alabilir miyim şunlardan?” dedi.

“Hayır” dedim. “Rom içip cesaret kazanmış halini istiyorum. İşe yaramaz halini değil.”

“Ben iyi bir adamım Harry. Göreceksin.”

“Ayyaşın tekisin” dedim. “Dinle. On iki Çinliyi getirecek olan da Çinli. Bana başta biraz para verecek. Hepsi tekneye bindikten sonra biraz daha verecek. Onun ikinci kez para verdiğini gördüğünde tekneyi öne doğru çevir, bağla ve denize doğru yönlendir. Ne olup bittiğiyle ilgilenme. Her ne olursa olsun tekneyi sürmeye devam edeceksin. Anladın mı?”

“Evet.”

“Eğer Çinlilerden herhangi biri kabinden çıkmaya ya da ambar kapağını açıp geçmeye kalkışırsa yola koyulduğumuz ve hareket halinde olduğumuz anda şu pompalıyı alıyorsun ve adamları çıktıkları hızla aynen geri püskürtüyorsun. Pompalıyı nasıl kullanacağını biliyor musun?”

“Hayır. Ama bana gösterebilirsin.”

“Göstersem de hatırlamazsın. Winchester’ı nasıl kullanacağını biliyor musun?”

“Tetik kolunu indir ve ateş et.”

“Aynen öyle” dedim. “Yalnız dikkat et de teknenin gövdesinde delik açma.”

“Bana şu diğer içkiyi versen iyi olur artık” dedi Eddy.

“Tamam. Ufak bir tane vereyim.”

Ona esaslı bir tane verdim. Bunların onu şu an sarhoş etmeyeceğini biliyordum; onca korkunun içine birden düşünce değil. Ama her biri kısa bir süreliğine de olsa işe yarıyordu. Bu seferkini içtikten sonra, Eddy, sanki çok mutluymuş gibi, “Demek Çinlileri götüreceğiz. Valla, Tanrı şahit, hep eğer bir gün çulsuz kalırsam Çinlileri taşıyım derdim.”

“Ama hiç çulsuz kalmadın öyle mi?” dedim. Komik adamdı harbiden.

Cesareti yerine gelsin diye ona üç kere daha içki verdim. Onu izlemek eğlenceliydi ve kendimi düşünmeme engel oluyordu. Bu kadar bekleyeceğimizi hesaba katmamıştım. Hava karardıktan sonra çıkıp göze batmadan ilerleyerek rahat bir şekilde Cojimar’a ulaşmayı planlamıştım.

Saat on birden az bir zaman önce belirlediğimiz yerde iki ışığı gördüm. Biraz bekledikten sonra tekneyi yavaşça hareket ettirdim. Bacuranao eskiden kum yüklemek için kullanılan büyük bir rıhtımın olduğu bir koy. Yağmurlar girişteki setleri açtığında akan ufak bir de ırmak var. Kışın kuzey rüzgârları kumu yığıp ırmağın ağzını kapatıyor.

Eskiden buraya guletlerle girip ırmaktan guava toplarlarmış ve burada bir de kasaba varmış. Ama kasırğa orayı yıktı ve şimdi Galiçyalıların kasırğanın darmadağın ettiği kulübelerden artakalanlarla inşa ettiği bir tane ev dışında hiçbir şey kalmamış ve orayı

da pazar günleri Havana'dan yüzmeye ve piknik yapmaya gelenler kulüp binası olarak kullanıyorlar. Bir de elçinin yaşadığı ev var ama o kumsalın arka tarafında.

Tüm kıyı boyunca uzanan bunun gibi her küçük yerde bir hükümet elçisi bulunu, ama ben Çinli kendi teknesini kullanır ve elçiyi ayarlar diye düşünmüştüm. Yaklaştıkça deniz üzümleriyle karadaki çalıların tatlı kokularını alabiliyordum.

“Öne doğru git” dedim Eddy’ye.

“O tarafta çarpabilecek bir şey yok” dedi Eddy. “Resif içeri doğru girerken öbür tarafta.” Görüyorsunuz ya, bir zamanlar iyi bir adamdı işte.

“Tekneye dikkat et” dedim ve onu bizi görebileceklerini bildiğim bir yere götürdüm. Kıyıya çarpan dalgalar olmayınca motorun sesini duyabilirlerdi. Bizi görüp görmediklerini bilmeden ortalıkta dolanmak istemediğim için seyir fenerlerini, sadece yeşil ve kırmızı olanları, bir kez açıp geri kapadım. Sonra tekneyi döndürüp ileri gittim ve orada öylece, motor tıklar tıklar çalışır halde beklettim. Su epey kabarmaya başlamıştı.

“Buraya geri gel” dedim Eddy’ye ve ona esaslı bir içki verdim.

“Horozu önce başparmağınla mı çekiyorsun?” diye fısıldadı. Artık dümene geçmişti. Ben de uzanıp iki kılıfı da açtım ve silahların kabzaları on beş santimetre kadar dışarı çıktı.

“Aynen.”

“Vay arkadaş” dedi.

Bir içkinin ona neler yapabileceğini görmek, hem de bu kadar çabuk, kesinlikle harikaydı. Öylece bekledik; çalılıkların arasından elçinin evinden gelen ışığı görebiliyordum. Belirlenen noktadaki iki ışığın aşağı doğru indiğini ve bir tanesinin o noktadan uzaklaştığını gördüm. Diğerini söndürmüş olmalılardı.

Sonra, kısa bir süre içinde, küçük bir kayıkla kürek çekerek koydan çıkıp gelen bir adam gördüm. Öne arkaya gidişinden anlamıştım. Büyük bir küreği olduğunu biliyordum. Epey sevinmiştim. Kürek çekiliyorsa sadece bir kişi var demekti.

Teknenin bordasına yanaştılar.

“İyi akşamlar kaptan” dedi Bay Sing.

“Kıç tarafına gelin ve kayığı enlemesine bırakın” dedim.

Bay Sing kürek çeken adama bir şeyler söyledi ama adam geriye doğru kürek çekemiyordu ve ben de küpeşteden tutunup kayığı kış tarafına geçirdim. Teknede sekiz adam vardı. Altı Çinli, Bay Sing ve kürek çeken çocuk. Kayığı kış tarafına doğru çektiğim sırada kafama bir şey yemeyi bekliyordum ama hiçbir şey olmadı. Doğrulup Bay Sing'in kış tarafına tutunmasına izin verdim.

"Görelim bakalım" dedim.

Bay Sing parayı uzattı ve ben de paketi Eddy'nin dümenin başında durduğu yere doğru kaldırıp pusula ışığının üzerine koydum. Dikkatlice inceledim. Bir sorun yokmuş gibi göründü ve ışığı söndürdüm. Eddy zangır zangır titriyordu.

"Kendine bir içki doldur" dedim. Şişeye uzanıp kafaya dikiğini gördüm.

Tekrar kış tarafına gittim.

"Pekâlâ" dedim. "Altısı da gelsin."

Bay Sing ve kürek çeken Kübalı, meydana gelen azıcık kabartıda kayak devrilmesin diye uğraşıyorlardı. Bay Sing'in Çince bir şeyler söylediğini duydum ve Çinlilerin hepsi kış tarafından tekneye binmeye başladı.

"Teker teker" dedim.

Bay Sing tekrar bir şey söyledi ve sonra Çinliler birbiri ardına kış tarafına çıkmaya başladılar. Her boy ve kilodan adam vardı.

"Onları ön tarafa götür" dedim Eddy'ye.

"Bu taraftan baylar" dedi Eddy. Tanrı biliyor ya, epey büyük bir taneyi devirmişti.

"Kabini kilitle" dedim hepsi içeri girdikten sonra.

"Evet efendim" dedi Eddy.

"Ben diğerlerini alıp geliyorum" dedi Bay Sing.

"Tamam" dedim.

Onları suya doğru ittim ve yanındaki çocuk kürek çekmeye başladı.

"Dinle" dedim Eddy'ye. "O şişeden uzak dur. Artık yeterince cesursun."

"Tamam şef" dedi Eddy.

"Derdin ne.senin?"

“Ben böyle yapmayı seviyorum” dedi Eddy. “Diyorsun ki, sen bunu başparmağınla geriye doğru çekiyorsun, ha?”

“Seni rezil herif” dedim. “Bana şu içkiden ver biraz.”

“Bitti” dedi Eddy. “Affedersin şef.”

“Dinle. Şimdi yapman gereken şey adam bana parayı verirken tekneye göz kulak olmak ve onu yerinde tutmak.”

“Tamam şef” dedi Eddy.

Uzanıp diğer şişeyi aldım, tirbuşonu çıkardım ve mantarı çektim. Koca bir yudum alıp kış tarafına geri gittim, mantarı sıkıca kattım ve şişeyi hasırdan yapıma, suyla dolu iki sürahinin arkasına yatırdım.

“Bay Sing geliyor” dedim Eddy’ye.

“Evet efendim” dedi Eddy.

Kayık bize doğru yaklaştı. Onu arkaya yanaştırdılar ve ben onu zaptetmelerini bekledim. Bay Sing, teknede büyük balıkları güverteye çekmek için kullandığımız makarayı tutmuştu.

“Güverteye çıksınlar” dedim. “Teker teker.”

Çeşit çeşit altı Çinli daha, kış tarafından tekneye çıktı.

“Kabini aç ve onlara yolu göster” dedim Eddy’ye.

“Evet efendim” dedi Eddy.

“Kabini kilitle.”

“Evet efendim.”

Eddy’nin tekrar dümene geçtiğini gördüm.

“Evet Bay Sing” dedim. “Paranın geri kalanını görelim.”

Adam elini cebine sokup parayı bana doğru uzattı. Uzanıp parayı tutan elinin bileğini yakaladım ve o kış tarafında öne doğru gelirken ben de diğer elimle boğazını kavradım. Teknenin çalıştığını ve kancayla bağlanırken çalkalanışını hissetti. Bay Sing’le epey meşguldüm ama Bay Sing’in düşüp düşüp zıplamalarının arasından –zıpkın yemiş bir yunustan bile beter kıvranıyordu– elinde kürekle kayığın arka tarafında duran Kübalıyı görebiliyordum.

Kolunu arkasından yakaladım ve üzerine doğru uzandım ama fazla uzağa götürmüş olacağım ki kurtulduğunu hissettim. Bay Sing kolu kayıp kurtulunca, ben hâlâ boğazına yapışık haldeyken küçük ve komik bir ses çıkarıp öne doğru geldi ve omzumu ısırdı. Ama

kolun kaçtığını hissedince bıraktım. Artık işine yaramazdı adamın. Boğazını iki elimle birden kavradım ve kardeşim, Bay Sing denen o adam aynı bir balık gibi çırpınmaya başladı; boştaki kolu sağa sola sallanıyordu. Ama ben onu öne, dizlerinin üstüne indirdim ve iki başparmağımı da iyice boğazının arkasına alıp çatırdaya kadar arkaya bükтім. Çatırtısını duyamazsınız sanmayın sakın.

Birkaç saniye sessizce tuttum onu ve sonra arka tarafa yatırdım. Öylece uzanıyordu, sırtüstü, sessiz, şık giysilerinin içinde, ayakları alçak güvertede, ve sonra onu bıraktım.

Parayı alçak güvertenin zemininden alıp pusula dolabının üzerine koydum ve saydım. Sonra dümeni devralıp Eddy'ye tekneyi bağlamak için kış tarafında olması gereken birkaç parça demiri bulmasını söyledim. Bunları kayalık diplerde balık avlarken çapayı riske atmamak için kullanırdım.

"Hiçbir şey bulamıyorum" dedi Eddy. Aşağıda Bay Sing'le başa olmak onu korkutmuştu.

"Dümene geç" dedim. "Tekneyi uzak tut."

Aşağı tarafta bir hareketlenme olduğu kesindi ama bu beni korkutmuyordu.

İstediğim şeyden birkaç parça buldum –Tortugas'taki eski kömür ikmal rıhtımından aldığım demirler– ve bir kapan halatı alıp Bay Sing'in ayak bileklerine birkaç büyük parça bağladım. Sonra, kıyından yaklaşık iki mil uzaklaştığımızda onu kızaktan kaydırdım. Kolayca kayıp gitti makaradan. Ceplerine bile bakmadım. Onunla uğraşmak istemiyordu canım.

Kış tarafında yatarken ağzı ve burnu biraz kanamıştı. Su almak için bir kova indirdim ve az kalsın ağırlığıyla gidiş yönümüzde denize düşecektim. Sonra da kan olan yerleri bir tahta fırçasıyla güzelce temizledim.

"Tekneyi yavaşlat" dedim Eddy'ye.

"Ya suyun yüzeyine çıkarsa?" diye sordu Eddy.

"Onu neredeyse 1500 metre derinliğe attım" dedim. "Olduğu gibi aşağı gidecek. Çok uzun bir yolu var dostum. Gaz onu yukarı itene kadar da yüzeye çıkmayacak ve yol boyunca akıntıyla gidecek, sonra da balıklara yem olacak. Kahretsin" dedim. "Bay Sing konusunda endişelenmene gerek yok."

“Ona ne garazın vardı ki?” diye sordu Eddy.

“Garazım falan yoktu” dedim. “Hayatımda tanıdığım en kolay iş yapılan adamdı. Sürekli bunda bir bitiyeniği olmalı diye düşündüm.”

“Onu neden öldürdün?”

“Diğer on iki Çinliyi öldürmesini önlemek için” dedim.

“Harry” dedi, “bana bir içki vermen lazım çünkü adamların buraya geldiğini hissedebiliyorum. Adamın kafasının öyle gevşek kalmasını görmek sinirimi bozdu.”

Ona içki verdim.

“Çinliler ne olacak?” diye sordu.

“Onları olabildiğince hızlı şekilde çıkarmak istiyorum” dedim. “Kabindeki kokuyu almadan önce.”

“Onları nereye bırakacaksınız?”

“Tam uzun kumsalın oraya götüreceğiz” dedim.

“Yanaştırıyım mı?”

“Evet” dedim. “Yavaşça yanaştır.”

Yavaşça resifin üzerine ve benim kumsalın ışıltılarını görebileceğim yere geldik. Resifin yukarısında epey su vardır, dibi hep kumdur ve doğrudan bir eğimle kıyıya uzanır.

“Öne doğru kalk ve bana derinlik ver.”

Bir direk derinliği kontrol edip bana yönerge vermeye başladı. Geri geldi ve durmamı işaret etti. Teknenin kış tarafına gittim.

“Yaklaşık bir buçuk metren var.”

“Demir atmamız gerekiyor” dedim. “Eğer onu zamanında çıkarmamıza engel olacak bir durum oluşursa, çözer ya da ipi koparıyoruz.”

Eddy ipi gevşetti ve tekne sürüklenmeyi nihayet bıraktığında onu hızlandırdı. Bir yay çizerek kış tarafından döndürdü.

“Dibi kum, biliyorsun” dedi.

“Kış tarafında suyun derinliği nedir?”

“Bir buçuk metreden fazla değil.”

“Sen tüfeği al” dedim. “Ve dikkatli ol.”

“İzin ver de bir tane içeyim” dedi. Fazlasıyla gergindi.

Ona bir içki koydum ve pompalı tüfeği indirdim. Kabinin kapısını açtım ve “Dışarı çıkın” dedim.

Hiçbir şey olmadı.

Sonra Çinlilerden biri başını dışarı uzattı, Eddy'nin elinde tüfekte durduğunu gördü ve tekrar geri çekildi.

"Hadi dışarı çıkın. Kimse size zarar vermeyecek" dedim.

Hiç hareket yok. Sadece bir sürü Çince laf.

"Size söylüyorum, çıkın dışarı!" dedi Eddy. Tanrım, şişe yanındaydı, emindim.

"O şişeyi bırak" dedim, "yoksa seni vurup denize atarım."

"Hadi dışarı çıkın" dedim, "yoksa içeri ateş edeceğim."

İçlerinden birinin kapının köşesine doğru baktığını gördüm ve belli ki kumsalı görüyordu çünkü cır cır konuşmaya başladı.

"Hadi" dedim, "yoksa ateş edeceğim."

Ve çıktılar.

Şunu söyleyebilirim ki, böyle bir Çinli grubunu katletmek için harbiden kötü bir insan olmak lazım ve eminim ki ortalığın batması bir yana, bir ton da sorun çıkardı.

Dışarı çıkmışlardı, korkuyorlardı ve silahları yoktu ama on iki kişiydiler. Elimde pompalı tüfekte geri geri kış tarafına yürüdüm. "Denize atlayın" dedim. "Su boyunuzu geçmez."

Kimse kımıldamadı.

"Hadi atlayın."

Kimse kımıldamadı.

"Sizi sarı derili sıçan yiyen ecnebler" dedi Eddy, "suya atlayın."

"O sarhoş çeneni kapa" dedim.

"Yüzme bilmiyor" dedi bir Çinli.

"Yüzmeye gerek yok" dedim. "Derin değil."

"Hadi, suya atlayın" dedi Eddy.

"Bu tarafa doğru gel Eddy, arkaya" dedim. "Silahını bir eline al, direği de diğer eline ve onlara suyun ne derinlikte olduğunu göster."

Dediğimi yaptı.

"Yüzme gerek yok?" diye sordu az önce konuşan.

"Hayır."

"Gerçek mi?"

"Evet."

“Nerede biz?”

“Küba.”

“Seni lanet dolandırıcı” dedi adam ve yan taraftan kendini önce sarkıtıp sonra da bıraktı. Başı suyun altına girdi ama sonra çıktı. Çenesi suyun dışındaydı artık. “Lanet dolandırıcı.”

Adam çılgına dönmüştü ve epey de cesurdu. Çince bir şeyler söyledi ve diğerleri de kış tarafından suya atlamaya başladılar.

“Pekâlâ” dedim Eddy’ye. “Çapayı yukarı çek.”

Biz tekneyi oradan uzaklaştırırken, ay da gökyüzünde belirmişti ve sadece başları suyun dışında olacak şekilde kıyıya yürüdüklerini görebiliyordunuz. Pırıl pırıl kumsalı ve gerideki çalılıkları da.

Resifi geçip oradan çıktık ve bir kez arkaya baktım. Kumsalın ve dağların boy göstermeye başladığını görüp tekneyi Key West rotasına soktum.

“Artık biraz uyuyabilirsin” dedim Eddy’ye. “Hayır, bekle, aşağı in ve şu kötü kokunun çıkması için bütün kapıları aç ve bana iyot getir.”

“Mesele nedir?” diye sordu getirdiğinde.

“Parmağımı kestim.”

“Dümene benim geçmemi ister misin?”

“Git biraz uyu” dedim. “Ben seni uyandırırım.”

Kaptan kabininde, gaz tankının üzerindeki gömme yatağa uzandı ve çok geçmeden uykuya daldı.

Dümeni dizimle tutup tişörtümü sıyırdığımda Bay Sing’in beni ısırdığı yeri gördüm. Sağlam bir ısırıktı; üzerine iyot bastırıp dümen tutarak, bir Çinlinin ısırığının zehirli olup olmadığını düşünerek ve suların yanından akıp gittiği teknenin güzel güzel, düzgünce çalışmasını dinleyerek oturdum ve karar verdim. Tabii ki hayır, ısırık zehirli falan değildi. Bay Sing gibi bir adam dişlerini günde muhtemelen iki veya üç kez fırçalardı. Ne Bay Sing’miş ama. Çok iyi bir işadamı olmadığı kesindi. Belki de öyleydi. Belki de sadece bana güvenmişti. Size söylüyorum, adamı tam çözememişim.

Bundan sonrası gayet basitti, Eddy hariç. Ayyaşın teki olduğu için sinirlendiğinde konuşacaktı. Dümenin başında öylece oturup ona baktım ve düşündüm: Lanet olsun, şu haliyle de ölü gibi zaten, sonra da her şey mis gibi olur. Onun teknede olduğunu fark etti-

ğimde icabına bakmam gerektiğine karar vermiştim ama sonra her şey böyle yolunda gidince gönlüm elvermemişti. Ama onu orada öylece yatarken görünce insanın kesinlikle akli çeliniyordu. Sonra düşündüm ki, yaptıktan sonra pişman olacağın bir şeyle her şeyi mahvetmenin anlamı yok. Sonra onun adının mürettebat listesinde bile olmadığını ve onu getirdiğim için ceza ödemem gerekeceğini düşündüm ve onunla ne yapacağımı bilemedim.

Eh, bunu düşünmek için bol bol vaktim vardı. Tekneyi rotasında tutup arasıra Eddy'nin getirdiği şişeden bir yudum aldım. İçinde pek bir şey kalmamıştı ve tamamen bittiğinde elimde kalan tek şişeyi açtım ve şunu söyleyebilirim ki dümenin başında epey iyi hissediyordum kendimi. Karşıya geçmek için güzel bir geceydi. Pek çok an epey kötü gibi görünse de, sonuçta gayet güzel bir gezi olmuştu.

Gün ağardığında Eddy uyandı. Kendini berbat hissettiğini söyledi.

“Bir dakikalığına dümene geç” dedim ona. “Etrafa bir bakmak istiyorum.”

Kıç tarafına gittim ve ortalığa biraz su döktüm. Ama tekne tertemizdi. Fırçayı teknenin yan tarafına sürttüm. Silahları boşaltıp aşağıya yerleştirdim. Ama tabanca hâlâ kemerimdeydi. Onu belinizde isteyeceğiniz gibiydi aynı: ıslıl ıslıl ve kokusuz. Sancak tarafından yataklardan birine az bir miktar su gelmişti, o kadar; ben de bütün kapıları kapattım. Bu teknede bir Çinli kokusu alabilecek tek bir gümrük memuru bile yoktu. Limandan çıkmak için gereken izin kâğıtları, tekneye bindiğimde tıktırdığım yerde, çerçeveli ruhsatın altındaki filenin içinde duruyordu. Alıp şöyle bir göz attım. Sonra kaptan kabinine çıktım.

“Dinle” dedim. “Sen mürettebat listesine nasıl girdin?”

“Komisyoncuyla tam konsolosluğa giderken karşılaştım ve benim de teknede olacağımı söyledim.”

“Tanrı ayyaşları seviyor” dedim ona ve otuz sekizliği çıkarıp aşağı koydum.

Aşağıda biraz kahve yaptım ve sonra çıkıp dümene geçtim.

“Aşağıda kahve var” dedim Eddy'ye.

“Kardeşim, kahve bana fayda etmez.” Ona acıyordu insan elinde olmadan. Kötü görüldüğü kesindi.

Saat dokuz civarında Sand Key fenerini neredeyse dosdoğru karşıda gördük. Bir süredir körfezden yukarı giden petrol gemileriyle karşılaşılıyorduk.

“Birazdan gireceğiz” dedim Eddy’ye. “Sana sanki Johnson vermiş gibi günde aynı dört doları vereceğim.”

“Dün gecedan ne kadar kaldırdın?” diye sordu.

“Sadece altı yüz” dedim.

Bana inanıp inanmadığını bilmiyordum.

“Benim payım yok mu onda?”

“Payın o işte” dedim. “Sana az önce ne dediysem o; olur da dün geceyle ilgili ağzını açarsan da bundan haberim olur ve defterini düzerim.”

“Ben ispiyoncu değilim, biliyorsun Harry.”

“Sen ayyaşın tekisin. Ama ne kadar sarhoş olursan ol, eğer bu olay hakkında konuşursan... yemin ederim..”

“Ben iyi bir adamım” dedi Eddy. “Benimle bu şekilde konuşmamalısın.”

“Daha millet ne olduğunu anlayıp da seni kurtaramadan biter işin iyi adam” dedim ona. Ama artık onun için endişelenmiyordum, çünkü kim inanırdı ki ona? Bay Sing şikâyetinde bulunamazdı. Çinliler de aynı şekilde. Onları kayıkla getiren kürekçi çocuk da. Eddy, belki, er ya da geç ötecekti ama bir ayyaşın lafına kim inanırdı ki?

Yani, kim neyi ispat edebilirdi? Onun adını mürettebat listesinde gördüklerinde kuşkusuz daha çok laf olacaktı. Bu benim için iyi bir şeydi aslında. Tekneden düştüğünü söyleyebilirdim ama bunun çok lafı edilirdi. Eddy de çok şanslıydı. Çok şanslı, evet.

Sonra akıntının kenarına geldik ve su maviden açık yeşilimsi bir renge döndü, içeride Long Reef’te ve Western Dry Rocks’ta direkleri ve Key West’teki telsiz gemi direkleriyle alçaklardaki evlerin hepsinden yüksekteki La Concha otelini ve çöpleri yaktıkları yerden çıkan dumanları görebiliyordum artık. Sand Key feneri epey yakındı şimdi ve fenerin yanı sıra uzanan kayıkhaneyi ve küçük rıhtımı görebiliyordunuz. Artık kırk dakikalık mesafede olduğumuzu biliyordum ve geri dönmek çok güzeldi. Yaz boyunca bağlı kalacaktı artık tekne.

“Bir içki içelim mi Eddy, ne dersin?” diye sordum.

“Ah, Harry” dedi, “dostum olduğunu hep biliyordum.”

TÜCCARIN DÖNÜŞÜ

Gece vakti geldiler ve kuzeybatıdan büyük bir esinti getirdiler. Güneş yükseldiğinde adam körfez tarafından gelen bir tanker gördü ve kadın o soğuk havada güneş üstüne vuracak şekilde öyle uzun ve beyaz durdu ki denizden yükselen uzun binalara benziyordu. Adam şöyle dedi zenciye: “Hangi cehennemdeyiz?”

Zenci bakmak için olduğu yerde yükseldi.

“Miami’nin bu kısmı gibisi yoktur.”

“Bal gibi biliyorsun, Miami’ye falan sürüklenmedik” dedi adam zenciye.

“Demek istediğim, Florida Keys’deki gibi bina hiçbir yerde yok.”

“Dümeni Sand Key’e kırmıştık.”

“O zaman görmemiz lazım. Onu ya da Amerikan sığılıklarını.”

Sonra, kısa bir süre geçince, bunun bina değil tanker olduğunu gördü ve bir saatten az bir süre içinde de Sand Key’in düz, ince ve kahverengi ışıklarının denizden, tam da olması gereken yerden yükseldiğini gördü.

“Dümeni çevirirken kendine güveneceksin” dedi zenciye.

“Kendime güveniyorum” dedi zenci. “Ama bu yolculuğun gidişatından güven müven kalmadı artık.”

“Bacağın nasıl?”

“Sürekli acıyor.”

“Bir şey yok” dedi adam. “Temiz ve sargıda tut, kendi kendine iyileşir.”

Adam gemiyi Woman Key’in yanında hiç kimseyle karşılaşmayacağı ve teknenin onları karşılamaya geleceği mangrovlarda bugünkü bağlamak için dümeni batı yönünde çeviriyordu.

“İyi olacaksın” dedi zenciye.

“Bilmiyorum” dedi zenci. “Canım çok yanıyor.”

“Şuraya bir varalım da iyileştireceğim ben seni” dedi adam. “Çok da kötü vurulmadın. Endişelenmeyi bırak.”

“Vuruldu” dedi zenci. “Daha önce hiç vurulmamıştım. Hem kötü vuruldum.”

“Sadece korktun.”

“Hayır bayım. Vuruldu. Ve canım çok acıyor. Bütün gece zonkladı.”

Zenci bu şekilde homurdanmaya devam etti. Bakmak için bandajı çıkarmaktan alıkoyamıyordu kendini.

“Bırak şunu” dedi dümendeki adam ona. Zenci alçak güvertenin zeminine yattı. Her yerde yığınlar halinde, jambonu andıran içki çuvalları vardı. Bunların arasında bir yer yapmıştı kendine yatmak için. Ne zaman hareket etse çuvallardan kırık cam sesi ve dökülen içkinin kokusu geliyordu. İçki her şeyin üstüne dökülmüştü. Adam şu an Woman Key’e kırıyordu dümeni. Artık açıkça görebiliyordu.

“Canım yanıyor” dedi zenci. “Sürekli çok canım yanıyor.”

“Üzgünüm Wesley” dedi adam. “Ama dümende kalmak zorundayım.”

“İnsana köpek muamelesi yapıyorsun” dedi zenci. Çirkinleşmeye başlamıştı ama adam hâlâ üzülmüyordu onun için.

“Seni rahat ettireceğim Wesley” dedi. “Sessizce yat şimdi.”

“İnsana ne olduğu umurunda değil” dedi zenci. “Pek insan değilsin sen.”

“Seni iyileştireceğim” dedi adam. “Sen sadece sesini çıkarmadan yat.”

“Beni iyileştirmeyeceksin” dedi zenci. Adam, Harry’ydi adı, o sırada hiçbir şey söylemedi çünkü zenciyi severdi ve şu an onun için yapabileceği hiçbir şey yoktu; ona vuramazdı da. Zenci konuşmaya devam etti.

“Ateş etmeye başladıklarında neden durmadık?”

Adam cevap vermedi.

“Bir insanın hayatı birkaç içkiden daha önemli değil mi?”

Adam dikkatini dümene vermişti.

“Tek yapmamız gereken, durup içkiyi almalarına izin vermek.”

“Hayır” dedi adam. “İçkiyi ve tekneyi alırlar ve sen de hapse girersin.”

“Hapis umurumda değil” dedi zenci. “Ama vurulmak istemiyordum.”

Artık adamın sinirlerini bozmaya başlamıştı ve onun konuşmasını dinlemekten yorulmuştu.

“Kim daha kötü vuruldu ha?” diye sordu ona. “Sen mi ben mi?”

“Sen daha kötü vuruldun” dedi zenci. “Ama ben daha önce hiç vurulmamıştım. Vurulacağımı düşünmemiştim. Vurulmak için para almıyorum. Vurulmak istemiyorum.”

“Sakin ol Wesley” dedi adam. “Böyle konuşmanın bir faydası olmuyor sana.”

Key’e yaklaşıyorlardı. Sığıklara gelmişlerdi ve adam tekneyi kanala doğru götürdükçe suya vuran güneş yüzünden önlerini görmeleri zorlaşıyordu. Zenci ya iyice çıldırmıştı ya da canı yandığı için imana gelmişti; hiç durmadan konuşuyordu.

“Niye içki kaçakçılığı yapıyorlar şimdi?” dedi. “Yasak bitti. Neden böyle yasadışı iş yapıyorlar ki? Neden feribotla getirmiyorlar içkiyi?”

Dümendeki adam kanala dikkat kesilmişti.

“Neden insanlar dürüst ve temiz olup hayatlarını dürüst ve temiz yollardan kazanmıyorlar?”

Adam, güneşten kıyıyı göremese de kıyının ilerisindeki düğün ve ufak dalgaları görüp motoru kapattı. Dümeni tek koluyla döndürerek tekneyi çevirdi ve kanal rahatlayınca tekneyi yavaşça mangrovların kıyısına götürdü. Kıç tarafına, motorların yanına geldi ve kancaları suya bıraktı.

“Demir atabiliyorum” dedi. “Ama geri çekemiyorum.”

“Bense hareket bile edemiyorum” dedi zenci.

“Evet, gerçekten berbat haldesin” dedi adam.

Küçük çapayı yerinden çıkarıp kaldırmakta ve suya atmakta epey zorlandı ama halletti. Epey bir ip gevşetti ve tekne mangrovlara doğru öyle bir döndü ki mangrovlar doğrudan alçak güverteye girdi. Adam güvertede bir aşağı bir yukarı gitti. Korkunç görünüyor burası, diye düşündü, evet.

Zencinin yarasına pansuman yaptıktan ve adamın kolunu sarıldıktan sonra bütün gece dümenin başında pusulayı takip etmiş ve gün doğduğunda onun alçak güvertedeki çuvalların ortasında yatışını görmüştü ama o sırada dalgaları ve pusulayı izleyip Sand Key

fenerini aramakla meşguldü; o âna kadar durumun nasıl olduğunu hiç dikkatlice gözlemlememişti. Durum kötüydü.

Zenci içki şişeleriyle dolu çuvalların ortasında bacağı havada yatıyordu. Epey dağılmış haldeki alçak güvertede sekiz kurşun deliği vardı. Ön cam kırılmıştı. Ne kadar alet edevatın parçalandığını bilmiyordu ve zenciden kan akmayan yerlere de kendi kanı akmıştı. Ama en kötüsü, şu an hissettiği, içki kokusuydu. Her şey içkiyle sırlıslıkla olmuştu. Şimdi tekne mangrovlara karşı sessizce duruyordu ama büyük denizin bütün gece körfezin içinde hissettikleri hareketini hâlâ hissetmekten alıkoyamıyordu kendini.

“Biraz kahve yapacağım” dedi zenciye. “Sonra da seninle ilgileneneğim yine.”

“Kahve mahve istemiyorum ben.”

“Ben istiyorum” dedi adam. Ama aşağı indiğinde başı döndü ve tekrar güverteye çıktı.

“Sanırım kahve içmeyeceğiz” dedi.

“Ben su istiyorum.”

“Peki.”

Zenciye damacananadan bir bardak su verdi.

“Ateş etmeye başladıklarında ne demeye koşmaya devam edersin ki?”

“Vurmak istedikleri için olabilir mi?” diye cevapladı adam.

“Doktor istiyorum” dedi zenci.

“Doktor benim yapmadığım ne yapacak sana?”

“Doktor beni iyi edecek.”

“Bu gece tekne geldiğinde doktorun olacak.”

“Tekne mekne beklemek istemiyorum ben.”

“Peki” dedi adam. “Şimdi şu içkileri boşaltalım.”

Boşaltmaya başladı ve tek elle bu cidden zor bir işti. Bir içki çuvalı yalnızca 18 kilo kadar geliyordu ama yine başı dönmeye başlamadan çok da fazla indiremedi. Alçak güverteye oturdu ve sonra uzandı.

“Kendini öldürecek” dedi zenci.

Adam başını çuvallardan birine yaslamış, sessizce yatıyordu güvertede.

Mangrovların dalları güverteye girmişti ve onun yattığı yere gölgelik ediyorlardı. Üzerlerinden esen rüzgârın sesini duyabiliyor ve yukarı, soğuk gökyüzüne baktığında kuzey rüzgârlarının getirdiği ince kahverengi bulutları görebiliyordu.

“Bu rüzgâr varken kimse gelmez” diye düşündü. “Bu esintide aramazlar bizi.”

“Gelecekler mi sence?” diye sordu zenci.

“Tabii ki” dedi adam. “Neden gelmesinler ki?”

“Rüzgâr çok sert esiyor.”

“Bizi arıyorlar.”

“Hava böyleyken değil. Ne demeye yalan söylüyorsun ki bana?” Zenci, ağzı neredeyse bir çuvala yapışık halde konuşuyordu.

“Sakin ol Wesley” dedi adam ona.

“Sakin ol diyor adam” diye sürdürdü zenci. “Sakin ol. Neyine sakın olayım? Bir it gibi ölmeye mi sakın olayım? Beni buraya sen getirdin. Şimdi de çıkar.”

“Sakin ol” dedi adam nazikçe.

“Gelmiyorlar” dedi zenci. “Gelmediklerini biliyorum. Bak, diyorum sana, üşüyorum. Bu acıya dayanamıyorum ve üşüyorum diyorum sana.”

Adam doğrulup oturdu; içi boşalmış gibi ve dengesiz hissediyordu. Bir dizinin üstüne kalkarken zencinin gözleri onu izliyordu. Boşlukta sallanan sağ kolunun elini sol eliyle tutup dizlerinin arasına yerleştirdi ve sonra küpeštenin yukarısına çakılı kalastan tutunup aşağıdaki zenciye bakarak, sağ eli hâlâ uyluklarının arasında, ayağa kalkana kadar çekti kendini. Daha önce hiç gerçekten acı nedir hissetmemiş olduğunu düşündü.

“Eğer düz uzatırsam, düz tutarsam, çok da fazla acıtmıyor” dedi.

“Gel de askıya alayım” dedi zenci.

“Dirseğimi bükemiyorum” dedi adam. “Öyle kaskatı kesilmiş yani.”

“N’apcaz?”

“Şu içkileri boşaltacağız” dedi adam. “Sen de uzanabildiklerini indirsen olur mu Wesley?”

Zenci bir çuvala erişmek için hareket etmeye çalıştı, sonra hordurduktan sonra geri yattı.

“O kadar mı canın yanıyor Wesley?”

“Tanrım” dedi zenci.

“Belki de bir kez hareket etsen artık o kadar acımaz, ne dersin?”

“Vuruldum ben” dedi zenci. “Kımıldamayacağım. Ben vurulmuşum, herif benden içki boşaltmamı istiyor.”

“Sakin ol.”

“Bunu bir kez daha söylersen kafayı yicem.”

“Sakin ol” dedi adam usulca.

Zenci bir uluma sesi çıkardı ve ellerini güvertede sürüyerek kasaranın altından bileme taşını çıkardı.

“Seni öldüreceğim” dedi. “Kalbini kesip çıkaracağım.”

“Bileme taşıyla olmaz o” dedi adam. “Sakin ol Wesley.”

Zenci yüzünü bir çuvala dayayıp zırlıdamaya başladı. Adam çuvala tıklmış içkileri yavaşça kaldırıp yandan atmaya devam etti.

Şişeleri attığı sırada bir motor sesi duydu ve baktığında takımadaların ucundan bir teknenin kanaldan geçerek onlara doğru geldiğini gördü. Ten rengine boyanmış bir kamarası ve ön camı olan beyaz bir tekneydi.

“Tekne geliyor” dedi. “Hadi kalk Wesley.”

“Yapamam.”

“Şu andan itibaren olan kısmı hatırlayacağım” dedi adam. “Öncesi farklıydı.”

“İstedğin gibi hatırla” dedi zenci ona. “Ben de unutmam hiçbir şeyi.”

Adam hızlı çalışmaya başlamıştı; yüzünden terler akarken kanaldan ağır ağır yaklaşan tekneye bakmak için bile ara vermeden içki çuvallarını sağlam koluyla kaldırıyor ve yandan aşağı atıyordu.

“Yana çekil.” Uzanıp zencinin başının altındaki çuvalı yana devirdi. Zenci kendini kaldırıp baktı.

“İşte geldiler” dedi adam. Tekne neredeyse onların teknesinin omurgasına dik hale gelmişti.

“Bu Kaptan Willie” dedi zenci. “Yalnız değil.”

Beyaz teknenin kış kısmında fanila ve beyaz kumaştan şapkalar giymiş iki adam ellerinde oltayla balıkçı sandalyelerine oturmuşlardı ve fõtr şapkayla rüzgârlıklı yaşlı bir adam da dümen yekesinden tutmuş tekneyi mangrovların yakınından geçirip içki teknesinin oraya getiriyordu.

“Ne diyorsun Harry?” diye seslendi yaşlı adam yanlarından geçerken. Harry adlı adam cevap olarak sağlam kolunu salladı. Tekne yanlarından geçip gitti; balık tutan iki adam içki teknesine bakıp yaşlı adama bir şeyler söylüyorlardı. Harry ne dediklerini duyamıyordu.

“Boğazdan dönüp geri gelecekler” dedi Harry zenciye. Aşağı inip elinde bir battaniyeyle döndü. “Seni şuna saralım.”

“Evet, vakti gelmişti. İçkiyi gördü adamlar geçerken. N’apcaz?”

“Willie iyi adamdır” dedi adam. “Kasabadakilere burada olduğumuzu söyleyecektir. Balık tutan o herifler de bize sıkıntı olmaz. Neden umursasınlar ki bizi?”

Artık çok güçsüz hissediyordu kendini ve dümen koltuğuna oturup sağ kolunu sıkıca uyluklarının arasında tuttu. Dizleri titriyordu ve titredikçe üst kolundaki kemiğin uçlarının gıcırdadığını hissedebiliyordu. Dizlerini açıp kolunu kaldırdı ve yandan sarkmasına izin verdi. Tekne kanaldan gelip yanlarından geçtiğinde öylece kolu sarkmış vaziyette oturuyordu. Balıkçı sandalyelerinde oturan iki adam konuşuyorlardı. Oltalarını indirmişlerdi ve bir tanesi de dürbünle onlara bakıyordu. Harry’nin onları duyamayacağı kadar uzaktaydılar. Duyabilse de bir işine yaramazdı zaten.

Woman Key kanalında balık avına çıkan *South Carolina* adlı kiralık teknenin güvertesinde, Kaptan Willie Adams’ın aklından resife gitmek çok zor olacağı için şunlar geçiyordu. Demek Harry dün gece geçti. *Cojones*’li²⁶¹ herifmiş. Bütün o rüzgârı yemiş olmalı. Bir tekne sonuçta. Ön cam başka nasıl böyle paramparça olmuş olabilir ki? Dünkü gibi bir gecede geçmeye kalkarsam Allah belamı versin. Küba’dan içki kaçırarak olursam Allah belamı versin. Artık hepsini Mariel’den getiriyorlar! İçeri gir ve çık, o kadar. Tamamen açık olması gerekiyor. “Ne dedin kaptan?”

261) (İsp.) Argoda, testis. Buradaki kullanımı “cesur adammış” ifadesinin argosu denebilir. (ç.n.)

“Ne teknesi o?” diye sordu balıkçı sandalyesindeki adamlardan biri.

“Şu tekne mi?”

“Evet, o tekne.”

“Bir Key West teknesi.”

“Yani demek istediğim, kimin teknesi?”

“Onu bilmiyorum kaptan.”

“Sahibi bir balıkçı mı?”

“Şey, bazıları öyle diyor.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Her işten azar azar yapan biri.”

“Adını bilmiyor musun?”

“Hayır efendim.”

“Ona Harry diye seslendin.”

“Ben değildim o.”

“Ona Harry diye seslendiğini duydum.”

Kaptan Willie Adams kendisiyle konuşan adama dikkatlice baktı. Gördüğü, çadır bezinden yapma bir şapkanın altından kendisine bakan gri çukur gözlerin ve kibirli bir ağzın olduğu çıkık elmacık kemikli, ince dudaklı, hafif tombul bir surat. Kaptan Willie Adams’ın bu adamın Washington’da çok sayıda kadın tarafından karşı konulamaz ölçüde yakışıklı kabul edildiğini bilmesi mümkün değildi.

“Yanlışlıkla öyle seslenmiş olmalıyım” dedi Kaptan Willie.

“Doktor, adam yaralı, baksana ” dedi diğer adam dürbünü arkadaşına uzatırken.

“Onu dürbün olmadan da görebiliyorum” dedi doktor diye hitap ettiği adam. “O adam kim?”

“Bilmiyorum” dedi Kaptan Willie.

“Eh, öğreneceksin” dedi kibirli ağız. “Pruvanın üstündeki rakamları not et.”

“Ettim doktor.”

“Gidip bir bakalım” dedi doktor.

“Siz doktor musunuz?” diye sordu Kaptan Willie.

“Tıp doktoru değil” dedi gri saçlı adam.

“Tıp doktoru değilseniz, yerinizde olsam oraya gitmezdim.”

“Neden?”

“Oraya gitmemizi istese bir işaret verirdi. Bizi istemiyorsa, bu bizi ilgilendirmez. Buralarda herkes sadece kendi işine bakar.”

“Tamam. Sen kendi işine bak o zaman. Bizi o tekneye götür.”

Kaptan Willie kanaldan yukarı çıkmaya devam etti. İki silindirli Palmer durmadan öksürür gibi sesler çıkarıyordu.

“Beni duymadın mı?”

“Duydum efendim.”

“Neden verdiğim emre uymuyorsun?”

“Siz kim olduğunuzu sanıyorsunuz ki?” diye sordu Kaptan Willie.

“Mesele bu değil. Sana dediğimi yap.”

“Kim olduğunuzu sanıyorsunuz?” diye sordu Kaptan Willie tekrar.

“Pekâlâ. Bilgin olsun diye söylüyorum, ben şu an Amerika Birleşik Devletleri’ndeki en önemli üç adamdan biriyim.”

“Key West’te ne halt ediyorsunuz o zaman?”

Diğer adam öne eğildi. “O...” dedi etkileyici bir şekilde.

“Hiç duymadım adını” dedi Kaptan Willie.

“Eh, duyacaksın” dedi doktor denen adam. “Bu leş kokulu küçük taşra kasabasındaki herkes duyacak, kökünü kazıyam gerekse bile.”

“İyi bir adamsınız siz” dedi Kaptan Willie. “Nasıl böyle önemli biri oldunuz?”

“...nin en samimi arkadaşı ve en yakın danışmanı kendisi” dedi diğer adam.

“Aklını kaçırmış” dedi Kaptan Willie. “Madem öyle biri, Key West’te ne işi var?”

“Sadece dinlenmeye geldi buraya” diye açıkladı sekreter. “...olacak.”

“Bu kadar yeter Harris” dedi doktor denen adam. “Şimdi bizi o tekneye götüreceksin” dedi gülümseyerek. Bu tür durumlar için sakladığı bir gülüştü bu.

“Hayır efendim.”

“Bana bak seni yarım akıllı balıkçı. Hayatı öyle bir zindan ederim ki sana...”

“Evet” dedi Kaptan Willie.

“Benim kim olduğumu bilmiyorsun.”

“Bunların hiçbiri bir şey ifade etmiyor bana” dedi Kaptan Willie. “Ve sen de nerede olduğunun farkında değilsin.”

“O adam içki kaçakçısı, öyle değil mi?”

“Sence?”

“Muhtemelen başına da bir ödül konmuştur.”

“Ondan şüpheliyim.”

“O bir suçlu.”

“Adamın bir ailesi var ve hem kendi karnını doyurması hem de onları beslemesi gerekiyor. Burada, Key West’te, haftada altı buçuk dolara devlet için çalışan insanlar ne yiyebilir Tanrı aşkına?”

“Adam yaralı. Bu da belaya bulaştığı anlamına geliyor.”

“Tabii sırf zevk için kendini vurmadıysa.”

“Alaycılığını kendine sakla. Şimdi o tekneye doğru gideceksin ve hem adamı hem de tekneyi gözaltına alacağız.”

“Nereye götüreceğiz?”

“Key West’e.”

“Siz polis memuru musunuz?”

“Sana onun kim olduğunu söyledim” dedi sekreter.

“Peki” dedi Kaptan Willie. Yekeye sertçe asılıp tekneyi çevirdi ve kanalın kenarına o kadar yaklaştı ki pervane daireler çizen kireçli bir toprak bulutu püskürttü.

Patırtılı ses çıkartarak, kanalın içinden mangrovların yanında duran diğer tekneye doğru ilerledi.

“Teknede silah var mı?” diye sordu doktor denen adam Kaptan Willie’ye.

“Hayır efendim.”

İki fanıllı adam ayağa kalkıp içki teknesini izlemeye başladılar.

“Bu balık tutmaktan daha eğlenceli, ha doktor?” dedi sekreter.

“Balık tutmak saçmalık” dedi doktor. “Yelken balığı yakalasan mesela, ne yapacaksın onunla? Yiyemezsin. Bu ise cidden ilginç.

Buna ilk elden şahit olduğum için memnunum. Yaralı olduğu için kaçamaz o adam. Deniz çok dalgalı. Teknesini de biliyoruz.”

“Onu gerçekten de tek başınıza zapt edeceksiniz” dedi sekreter hayranlıkla.

“Ve silah olmadan” dedi doktor.

“Federal ajan saçmalıkları da yok” dedi sekreter.

“Edgar Hoover reklam olayını abartıyor” dedi doktor. “Sanırım kendi kuyusunu kazdı.” Sonra, “Yanaş” dedi Kaptan Willie’ye.

Kaptan Willie çapasını attı ve tekne akıntıyla sürüklenmeye başladı.

“Hey” diye seslendi Kaptan Willie diğer tekneye. “Başınızı eğin.”

“Bu da ne şimdi?” dedi doktor öfkeyle.

“Kapa çeneni” dedi Kaptan Willie. “Hey” diye seslendi diğer tekneye. “Dinleyin. Kasabaya gidin ve sakın olun. Tekneyi boş verin. Onu alacaklar. Yükünüzü boşaltıp kasabaya gidin. Burada, benim teknede bir adam var, sadece Washington’dan bir ihbarcı. Federal değil. Sadece ihbarcı. Alfabenin başındakilerden biri. Başkandan daha önemliymiş, öyle diyor. Sizi enselemek istiyor. İçki kaçakçısı olduğunuzu düşünüyor. Teknenin numarasını aldı. Ben sizi hayatımda hiç görmedim, dolayısıyla kim olduğunuzu da bilmiyorum. Sizi teşhis edemem yani...”

Tekneler birbirinden uzaklaştı. Kaptan Willie bağırmaya devam ediyordu. “Sizi gördüğüm yerin neresi olduğunu bilmiyorum. İstesem de burayı tekrar bulamam.”

“Tamam” diye bir ses geldi içki teknesinden.

“Ben bu büyük alfabe adamını hava kararana kadar balığa götürüyorum” diye bağırdı Kaptan Willie.

“Tamam.”

“Balık tutmayı çok seviyor” diye bağırdı, sesi neredeyse kısılmış halde. “Ama o. çocuğu o balıkların yenmeyeceğini iddia ediyor.”

“Sağ ol kardeşim” diyen sesi geldi Harry’nin.

“O adam senin kardeşin mi?” diye sordu doktor, yüzü hâlâ kıpkırmızı ama bilgi alma aşkı hâlâ canlı halde.

“Hayır, efendim” dedi Kaptan Willie. “Teknelerdeki çoğu insan birbirini kardeşim diye çağırır.”

“Key West’e gideceğiz” dedi doktor ama pek de inanarak söylememişti bunu.

“Hayır, efendim” dedi Kaptan Willie. “Siz beyler beni bir günlüğüne kiraladınız. Paranızın karşılığını tam olarak almanızı isterim. Siz bana yarım akıllı dediniz ama ben size tam günlük bir gezi yaptıracağım.”

“Adam yaşlı” dedi doktor sekreterine. “Üstüne çullanıversek mi?”

“Denemeyin bile” dedi Kaptan Willie. “Kafanıza şunu indiriveririm.” Köpekbalıklarına vurmak için kullandığı uzun demir boruyu gösterdi.

“Neden oltalarınızı çıkarıp keyfinize bakmıyorsunuz beyler? Buraya başınızı derde sokmaya değil, dinlenmeye geldiniz. Yelken balığı yiyemeyeceğinizi söylüyorsunuz ama bu sularda yelken balığı tutamazsınız zaten. Şansınız varsa orfoz.”

“Ne düşünüyorsun?” diye sordu doktor.

“Onu kendi haline bıraksak daha iyi.” Sekreter gözünün ucuyla demir boruya bakıyordu.

“Hem bir konuda daha yanlışınız var” diye devam etti Kaptan Willie. “Yelken balığı da en az sariağız kadar iyidir. Onları Havana pazarı için Rios’a sattığımızda aynı sariağız gibi yarım kilosuna on sent alıyorduk.”

“Ah, *kapa* çeneni” dedi doktor.

“Bir hükümet adamı olarak böyle şeylere ilgi duyacağınızı düşünmüştüm. Kafanız karışık değil mi yediğimiz şeylerin fiyatları konusunda? Öyle değil mi yoksa? Hani zam yapmak falan. Başka şeyleri kıymetli gösterip balığı ucuzlatmak. Malum, balık fiyatları sürekli düşüşte.”

“Ah kes sesini” dedi doktor.

İçki teknesinde Harry son çuvalı da aşağı atmıştı.

“Bana balık bıçağını getir” dedi zenciye.

“Gitti.”

Harry marşlara basıp motorları çalıştırdı. Küçük baltayı alıp sol eliyle çapanın ipini kesti.

Batacak ve yükü aldıklarında borda kancası kullanacaklar, diye düşündü. Tekneyi hemen Garrison Bight’a götüreceğim ve alırlarsa

da alacaklar, yapacak bir şey yok. Bir doktor bulmam lazım. Hem kolumu hem tekneyi kaybetmek istemiyorum. Mal en az tekne kadar eder. Çok fazla kırılan da olmadı. Azıcık bile kırılrsa çok kokuyor.

Teknenin iskele tarafındaki çapayı sertçe ittirip döndü ve akıntıyla birlikte mangrovlardan uzaklaştı. Motorlar sorunsuz çalışıyordu. Kaptan Willie'nin şimdi Boca Grande'ye yönelen teknesi üç-üç buçuk kilometre uzaklarındaydı. Sanırım sular göllerin içinden geçebileceğimiz kadar yükseldi artık, diye düşündü Harry. Sancak tarafındaki çapayı sertçe itti ve gaza bastığında motorlar kükredi. Teknenin pruvasının yükseldiğini hissedebiliyordu ve yeşil mangrovlar tekne suyu köklerinden çekip alırken yanda kayıp gidiyordu. Umarım onu almazlar, diye düşündü. Umarım kolumu iyileştirebilirler. Altı ay boyunca serbestçe gelip gidebilmişken Mariel'de bize ateş açacaklarını nereden bilebilirdik ki? Tam Küba işi. Biri paranızı vermedi mi, hadi vuralım. Bu tam Küba işi işte.

"Hey Wesley" dedi, zencinin üzerinde battaniyeyle yerde yatdığı alçak güverteye dönüp. "Kendini nasıl hissediyorsun Çılgın Adam?"

"Tanrım" dedi Wesley. "Daha kötü hissedemezdim."

"İhtiyar doktor deştiğinde daha kötü hissedeceksin" dedi Harry ona.

"İnsan değilsin sen" dedi zenci. "İnsancıl duygular yok sende."

Bu ihtiyar Willie iyi adam, diye düşünüyordu Harry. İhtiyar Willie, gerçekten iyi adam. Beklemektense gelmekle daha iyi ettik. Beklemek aptalcaydı. Başım öyle dönüyor ve öyle hasta hissediyordum ki doğru düşünme yetimi kaybettim.

Artık ileride La Concha Oteli'nin beyazını, telsiz serenleri ve kasabanın evlerini görebiliyordu. Garrison Bight'a gitmek için etrafından dolanacağı Trumbo rıhtımında duran araba vapurlarını görebiliyordu. Ah o ihtiyar Willie, diye düşündü. Onlara cehennem azabı yaşıatıyordu. Kimdi o akbabalar acaba? Gelmekle iyi ettik. Beklememekle iyi ettik.

"Bay Harry" dedi zenci. "Malı boşaltmada yardım edemediğim için üzgünüm."

"Boş versene" dedi Harry. "Hiçbir zenci vurulunca bir işe yaramıyor. Sen iyi bir zencisin Wesley."

Motorların uğultusunun ve teknenin suyu tokatlayarak ilerleyen yüksek hızının içinde, kalbinde şarkı söyleyen bir boşluğun sesini duydu. Bir yolculuk bitip de eve dönünce hep böyle hissedirdi. Kolumu düzeltebilirler umarım. Çok işim var o kolla.

İHBAR

Madrid'in eski günlerindeki Chicote'nin Yeri, müzik ve sosyeteye ilk kez takdim edilen genç kızların olmadığı The Stork ya da kızların girebildiği Waldorf'un erkek barı gibi bir yerdi. Bilirsiniz, içeri girdiler ama burası bir erkek mekânıydı ve onların hiçbir statüsü yoktu. Mülk sahibi Pedro Chicote'ydi ve bir mekânı var eden o kişiliklerden biriydi. Harika bir barmendi ve her zaman keyifli, her zaman neşeli ve epey de zevk sahibiydi. Günümüzde zevk zor bulunan bir şey ve çok az insan bu özelliği uzun süre koruyabiliyor. Chicote ona hem sahipti hem de rol yapıp üstüne yapıştırmıyordu. Aynı zamanda mütevazı, basit ve dost canlısıydı. Hem son derece nazik ve sevimli, hem de Paris'teki Ritz barın üniformalı görevlisi George gibi inanılmaz etkin bir adamdı, ki bu da orada bulunmuş herhangi biriyle onun arasında yapabileceğiniz en güçlü karşılaştırmaydı. Ve çok güzel bir bar işletiyordu.

O günlerde Madrid'in zengin ve genç erkekleri arasındaki züppeler Nuevo Club denilen bir yerde takılır, iyi adamlar da Chicote'nin Yeri'ne giderdi. Sevmediğim bir sürü insan giderdi oraya, aynı The Stork'taki gibi ama Chicote'nin Yeri'nde olup da keyif almadığım hiç olmadı. Bir kere orada politika konuşulmazdı. Sırf politika konuşmak için gittiğiniz kafeler vardı ama Chicote'nin Yeri'nde politikadan konuşmazdınız. Diğer beş konuyu fazlasıyla konuşurdunuz gerçi ve akşam olduğunda şehrin en güzel kızları oraya gelirdi. Orası akşamınızı başlatmak için gerçekten de doğru yerdi, ki hepimizin orada çok güzel akşamlara adım atmışlığımız vardır.

Sonra bir de şehre kimler gelmiş veya şehirden kimler ayrılmışsa, nereye gitmişse öğrenebileceğiniz yegâne yerdi burası. Ve eğer yaz mevsimindeyseniz ve şehirde kimsecikler yoksa bile her zaman oturup içkinizin tadını çıkarma şansınız vardı çünkü garsonların hepsi çok dost canlısıydı.

Aidat ödemeniz gerekmeyen tek kulüptü ve orada kız tavlama şansınız da vardı. İspanya'daki, kesinlikle, en iyi bardı ve bana so-

rarsanız dünyadaki en iyi barlardan biriydi aynı zamanda ve takılan herkes oraya inanılmaz düşkündü.

Bir başka özelliği de içkilerin muhteşem olmasıydı. Martinisi paranın satın alabileceği en iyi cinle yapıldı ve Chicote'de İskoçya'dan gelen ve reklamları yapılan markalardan çok daha iyi bir fıçı viskisi olurdu ki bunu sıradan Scotch'larla karşılaştırmak haksızlık olurdu. Evet, isyan başladığında Chicote San Sebastian'daki yazlık mekânının başındaydı. Hâlâ da orayı işletiyor ve dediklerine göre orası Franco İspanyası'nın en iyi barıymış. Madrid'deki yeri garsonlar devraldı ve halen işletiyorlar ama o iyi içkilerin hiçbiri yok artık.

Chicote'nin eski müşterilerinin çoğu Franco'dan yana ama bazıları da hükümeti destekliyor. Orası çok neşeli bir yer olduğu, gerçekten neşeli insanlar da genellikle tanıyabileceğiniz en cesur insanlar olduğu ve en cesurlar da hep en çabuk öldüğü için, Chicote'nin eski müşterilerinin büyük bir kısmı şu an hayatta değil. Fıçı viskisi biteli aylar oluyor ve son sarı cini de 1938 Mayıs'ında tükettik. Artık oraya gitmek için pek bir sebep kalmadı ve o yüzden de Luis Delgado'nun, Madrid'e biraz daha sonra gelmişse, oradan uzak durup başını o türden bir belaya sokmamış olacağını düşünüyorum. Ama 1937 yılının Kasım ayında Madrid'e geldiğinde hâlâ sarı cinleri ve tonikleri vardı. Bunlar hayatını riske atmana geçecek şeyler gibi görünmüyor, o yüzden belki de tek istediği bu eski mekânda bir şeyler içmektir. Onu ve mekânın eski günlerini bilen biri olarak söyleyebilirim ki, bu son derece anlaşılabilir bir şey.

O gün elçilikte bir inek kesmişlerdi ve kapı görevlisi bizi Hotel Florida'dan arayıp on poundluk et masrafından kurtardıklarını söylemişti. Madrid kışının erken alacakaranlığından geçerek eti almaya gittim. Elçilik kapısının dışındaki sandalyelerde tüfekli iki muhafız oturuyordu ve et de kapı görevlisinin kulübesindeydi.

Görevli bunun çok iyi bir parça olduğunu ama ineğin biraz zayıf olduğunu söyledi. Ona oduncu ceketimin cebinden çıkarıp biraz kavrulmuş ay çekirdeğiyle meşe palamudu verdim ve kulübenin dışında, elçiliğin garaj yolunun çakılları üzerinde ayaküstü şakalaştık.

Kolumun altındaki ağır et parçasıyla şehre geri yürüdüm. Gran Via'yı top ateşine tutuyorlardı ve ben de bitmesini beklemek için Chicote'nin Yeri'ne girdim. Kalabalık ve gürültülüydü. Köşede kum

torbaları yığılı pencerenin önündeki küçük masaya oturup eti ya-nımdaki banka koydum ve cin tonik içtim. Hâlâ cin tonikleri oldu-ğunu o hafta keşfetmiştik. Savaş başladığından beri kimse ondan si-pariş etmemişti ve fiyatı da hâlâ isyandan öncekiyle aynıydı. Akşam gazeteleri henüz çıkmadığından yaşlı bir kadından üç tane parti bil-dirisi aldım. Tanesi on centavoydu ve kadına verdiğim bir pesetanın üstünün kendisinde kalabileceğini söyledim. Bana Tanrı'nın beni koruyacağını söyledi. Bundan şüpheliydim ama bildirileri okuyup cin toniğimi içtim.

Eski günlerden tanıdığım bir garson masaya gelip bana bir şey söyledi.

“Hayır” dedim. “Buna inanmıyorum.”

“Evet” diye ısrar etti garson elindeki tepsiyi eğip başını da aynı yöne çevirerek. “Hemen bakmayın. İşte orada.”

“Bu beni ilgilendirmez” dedim ona.

“Beni de.”

Garson uzaklaştı ve ben de başka bir yaşlı kadından yeni gelen akşam gazetesini alıp okumaya başladım. Garsonun gösterdiği ada-mın kim olduğuna şüphe yoktu. İkimiz de onu çok iyi tanıyorduk. Tek düşünebildiğim şeydu: Aptal. Katıksız, kahrolası aptal.

Tam o sırada Yunan bir yoldaş gelip masaya oturdu. Kendisi, dört adamı öldürmüş bir uçak bombasının gömdüğü 15. Tugay'da bölük komutanıydı ve bir süreliğine gözlem altında tutulmak üzere yollanmış, sonra da bir tür huzurevine gönderilmişti.

“Nasılsın John?” diye sordum ona. “Şunlardan bir tane dene-sene.”

“Ne diyorsunuz o içkiye Bay Emmunds?”

“Cin tonik.”

“Ne tür bir tonik bu?”

“Kininli. İç bir tane.”

“Dinle, ben çok fazla içmem ama kinin ateşe çok iyi gelir. Kü-çük bir tane deneyeyim.”

“Doktor seninle ilgili ne dedi John?”

“Doktor görmeye gerek yok. Ben iyiyim. Sadece kafamın için-de sürekli uğultular var.”

“Ona bir görünmen lazım John.”

“Gidiyorum tamam? Ama o anlamıyor. Gerekli belgelerim olmadığını söylüyor.”

“Ben bir telefon edeyim” dedim. “Oradaki insanları tanıyorum. Doktor Alman mı?”

“Evet, öyle” dedi John. “Alman. İngilizce iyi konuşmuyor.”

Tam o sırada garson geldi. Kel kafalı ve savaştan hiç değıştirmemiş çok eski moda tavırları olan yaşlı bir adamdı. Çok endişeliydi.

“Cephede bir oğlum var” dedi. “Bir oğlum da öldü. Ve şimdi de bu.”

“Bu senin sorunun.”

“Peki sen? Sana çoktan söyledim zaten.”

“Ben buraya yemekten önce bir şeyler içmeye geldim.”

“Ve ben de burada çalışıyorum. Ama bana söyle.”

“Bu senin sorunun” dedim. “Ben politikacı değilim.”

“İspanyolca anlıyor musun John?” diye sordum Yunan yoldaşa.

“Hayır, sadece birkaç kelime ama Yunanca, İngilizce ve Arapça konuşuyorum. Bir zamanlar çok iyi Arapça konuşurdum. Dinle, ben nasıl gömüldüm biliyor musun?”

“Hayır. Gömüldüğünü biliyorum, hepsi o kadar.”

Esmer, yakışıklı bir yüzü ve o konuştukça hareket eden çok koyu elleri vardı. Adalardan birinden geliyordu ve inanılmaz hararetle konuşuyordu.

“Eh, ben sana anlatayım şimdi. Biliyorsun, benim savaş konusunda çok deneyimim var. Yunan ordusunda bölük komutanı olmadan önce de. İyi askerim ben. O yüzden, biz Fuentes del Ebro’daki siperlerdeyken o uçağın geldiğini görünce dikkatlice baktım. Uçağın gelişini, yana yatmasını, böyle dönmesini (ellerini döndürüp yan yatırdı) izledim, bize tepeden bakıyordu ve ben de dedim ki, ‘Aha. Bu Genel Kurmay Başkanlığı için. Gözlem yaptı. Yakında diğerleri de gelir.’

Ve aynı dediğim gibi diğerleri de geldi. Ben de orada durdum izliyorum. Yukarı baktım ve bölüğe neler olduğunu gösterdim. Üç ve üç geldi Önce biri, arkadan da ikisi. Bir üçlü geçti ve ben bölüğe dedim ki, ‘Gördünüz mü? Şimdi bir filo geçti.’

Diğer üçlü geçti ve ben bölüğe dedim ki, 'Şimdi iyi. Şimdi sorun yok. Şimdi endişelenecek bir şey yok.' İki haftadır hatırladığım son şey bu."

"Ne zaman oldu?"

"Bir ay falan önce. Bomba beni gömdüğünde miğferim suratıma iyice dayandı ve birileri beni çıkarana kadar nefes alabilmem için miğferin içindeki hava vardı sadece ama ben hatırlamıyorum zaten çıkardılar falan. Ama o hava içinde patlamada çıkan duman çekiyorum içime ve bu uzun süre midemi bulandırdı. Şimdi iyi, sadece kafada çınılamalar. Ne diyordunuz bu içki siz?"

"Cin tonik. Schweppes tonik. Burası savaştan önce çok lüks bir kafeydi ve bu içki de beş pesetaydı; yedi peseta bir dolardı o zaman. Hâlâ tonikleri olduğunu daha yeni öğrendik ve hâlâ aynı fiyata veriyorlar. Sadece bir kasa kalmış."

"İyi içkiymiş, evet. Söylesene, bu şehir savaştan önce nasıldı?"

"Güzel. Aynı şimdiki gibi ama o zaman bol bol yiyecek şey vardı."

Garson yaklaştı ve masaya eğildi.

"Peki ya yapmazsam?" dedi. "Bu benim sorumluluğum."

"Eğer istiyorsan, telefona git ve şu numarayı çevir. Yaz hadi."

Adam numarayı yazdı. "Pepé'yi iste" dedim.

"Ona karşı hiçbir şeyim yok" dedi garson. "Ama burada mesele *Causa*.²⁶² Böyle bir adam davamız için kesinlikle tehlike arz ediyor."

"Diğer garsonlar tanımıyor mu onu?"

"Sanırım tanıyorlar. Ama şu âna kadar kimse bir şey söylemedi. Adam eski müşterimiz."

"Ben de eski müşterinizim."

"O zaman belki de artık bizim tarafımızdadır."

"Hayır" dedim. "Olmadığını biliyorum."

"Daha önce hiç kimseyi ihbar etmemiştim."

"Bu senin sorunun. Belki de diğer garsonlardan biri ihbar edecek onu."

"Hayır. Sadece eski garsonlar tanıyor onu ve eski garsonlar ihbar etmez."

262) (İsp.) Dava. (ç.n.)

“Biraz daha sarı cin ve apsent getirsene” dedim. “Şişede hâlâ tonik var.”

“Neyi bahsediyor o?” diye sordu John. “Sadece birazcık anladım.”

“İkimizin de eskiden tanıdığı bir adam var burada. Eskiden fevkalade bir nişancıydı ve ben onu atışlarda görürdüm hep. Adam faşist ve şu anda buraya gelmesi, sebebi ne olursa olsun, çok aptalca. Ama o zaten hep çok cesur ve çok aptaldı.”

“Onu bana göster.”

“Şurada, el ilanlarının olduğu masada.”

“Hangisi?”

“Yüzü çok esmer olan; kepi bir gözünün üstüne düşmüş. Bak şu anda gülüyor.”

“Faşist mi?”

“Evet.”

“Fuentes del Ebro’dan beri bir faşisti en yakından görüşüm bu. Burada çok faşist var mı?”

“Zaman zaman epey olur.”

“İçki senin içkiyle aynı mı?” dedi John. “Demek biz bunu içiyoruz başkaları da bizi faşist sanacak? Dinle, hiç Güney Amerika’ya, Batı Kıyısı’na ya da Magallanes’e gittin mi?”

“Hayır.”

“İyidir. Sadece çok fazla ah-tağ-pot var.”

“Çok fazla ne?”

“Ah-tağ-pot.” Ta hecesini “tağğ” diye uzatarak söylüyordu. “Bilirsin, sekiz kollu.”

“Ha” dedim. “Ahtapot.”

“Ah-tağ-pot” dedi John. “Bilirsin ben de dalgıcım. Çalışıp çok para kazanmak iyi bir yer sadece çok fazla ah-tağ-pot var.”

“Seni rahatsız ettiler mi?”

“Onu bilmiyorum. Magallanes limanında ilk daldığımda ah-tağ-pot gördüm. Aynı böyle ayaklarının üstünde duruyor.” John parmak uçlarını masanın üstüne koyup ellerini kaldırdı ve aynı anda omuzlarını ve kaşlarını yukarı kaldırdı. “Benden daha uzun ayağa kalktı ve benim gözün içine baktı. Ben de beni yukarı çeksinler diye hava hortumu çekti.”

“Büyüklüğü ne kadardı John?”

“Tam söyleyemiyorum çünkü başlığın camı azıcık bozuyor görüntü. Ama kafa her şekil bir metreden fazlaydı. Ve ayaklarının üstünde sanki *parmak ucu* yürür gibi yürüdü ve bana şöyle bakıyor.” (Yüzüme dikkatle baktı.) “Böylece sudan çıktığımda başlığı çıkarıyorum ve artık oraya inmem ben diyorum. Sonra işin başındaki adam, ‘Senin derdin ne John? Ah-tağ-pot senden senin ah-tağ-pottan korktuğundan daha çok korkuyor’ dedi. Ben de ona ‘İmkânsız!’ dedim. Şu faşist içkisinden biraz daha içsek ne dersin?”

“Tamam” dedim.

Masadaki adamı izliyordum. Adı Luis Delgado’ydu ve onu en son 1933 yılında Saint Sebastian’da güvercin vururken görmüştüm. Birlikte tribünün tepesinde durmuş büyük atışın finalini seyrediyorduk. Bir iddiaya girmiştik –benim boyumu çok aşan ve bana kalırsa onun da o yıl kaybetmeyi göze alamayacağı bir iddiaya– ve merdivenlerden inip parayı verdiğiğinde durumdan ne kadar hoşnut olduğunu ve para vermeyi ne kadar ayrıcalıklı bir şey olarak gösterdiğini hatırladım. Sonra barda dikilip martini içişimiz geldi aklıma ve kendinizi kötü bir durumdan kurtardığınızda hissettiğiniz o muhteşem rahatlama hissiyle doldum. Bu iddianın onu ne derece kötü etkilediğini merak ediyordum. Bütün hafta berbat atışlar yapmıştım ve onun atışları müthişti ama görülmesi neredeyse imkânsız kuşları çekmişti ve sürekli kendi üzerine iddiaya girmiştii.

“Yazı tura atalım mı?” diye sordu.

“Bunu gerçekten istiyor musun?”

“Evet, sen de istiyorsan.”

“Ne kadarlığına?”

Bir cüzdan çıkarıp içine baktı ve kahkaha attı.

“Sen ne kadar dersen o kadar” dedi. “Ama varsayalım sekiz bin peseta olsun. Burada o kadar var gibi görünüyor.”

Yaklaşık bin dolar ediyordu bu.

“Güzel” dedim. İçimdeki hoş huzur hissi gitmiş ve kumar oynarkenki o boşluk geri gelmişti. “Kim kiminle yarışıyor?”

“Ben seninle yarışacağım.”

Birleştirdiğimiz ellerimizin içindeki ağır beş pesetalık bozuklukları salladık; sonra herkes kendi madeni parasını elinin arka tarafına koyup parayı sağ eliyle kapattı.

“Seninki ne?” diye sordu.

Elimi Alfonso XIII’in bebeklik halinin olduğu büyük gümüş paranın üzerinden kaldırdım.

“Tura.”

“şu lanet olasıca şeyleri al, iyi bir adam ol ve bana bir içki ısmarla.” C zdanını boşalttı. “Güzel bir Purdey silahı almak istemezsin, öyle değil mi?”

“Hayır” dedim. “Ama Luis, bak, eğer paraya ihtiyacın varsa...”

Sağlam bir şekilde katlanmış ağır parlak k ğıttan yeşil binlik pesetaları ona doğru tutuyordum.

“Aptal olma Enrique” dedi. “Kumar oynadık sonuçta, değil mi?”

“ yle. Ama biz birbirimizi epey iyi tanıyoruz.”

“O kadar da iyi değil.”

“Peki” dedim. “Buna ancak sen karar verebilirsin. O zaman ne içmek istersin?”

“Cin toniğe ne dersin? Muhteşem bir içki, biliyorsun.”

Böylece cin tonik içtik; bir yandan onu beş parasız bıraktığım için kendimi çok kötü hissettim, bir yandan da o parayı kazandığım için inanılmaz iyi hissettim ve hayatım boyunca hiçbir cin tonik o kadar lezzetli olmamıştı. Böyle konularla ilgili yalan söylemek ya da kazanmaktan keyif almıyormuşsunuz gibi rol yapmak anlamsız; ama Luis Delgado denen bu ocuk çok iyi bir kumarbazdı.

“Bana kalırsa insanlar g lerinin yettiği kadarıyla kumar oynasaldı bu hiç ilginç olmazdı. Sence Enrique?”

“Bilmiyorum. Benim gücümün yettiği hiç olmadı.”

“Saçmalama. Bir sürü paran var.”

“Hayır, yok” dedim. “Gerçekten.”

“Ah, herkesin parası vardır” dedi. “Olay o paraya sahip olmak için şunu ya da bunu satmaya bakıyor.”

“Bende çok fazla yok. Gerçekten.”

“Ah, saçmalama. Hayatım boyunca zengin olmayan Amerikalı tanımadım.”

Sanırım bu doğrudu. O günlerde Ritz'in barında ya da Chicote'nin Yeri'nde öyleleriyle karşılaşamazdı. Ve şimdi Chicote'nin Yeri'ne geri dönmüştü ve orada karşılaştığı tüm Amerikalılar asla karşılaşamayacağı türdendi; ben hariç, ben bir hataydım. Ama onu orada görmemek için çok şey verirdim.

Yine de, yine de böyle tamamen saçma sapan bir şey yapmak istiyorsa, bu onun bileceği işti. Ama masaya bakıp da eski günleri hatırlayınca hem onun için, hem de garsona Seguridad²⁶³ merkezindeki casusluk karşıtı büronun numarasını verdiğim için üzül-düm. Seguridad'a sadece telefonda sorarak da ulaşabilirdi. Ama ben ona abartılı tarafsızlık, doğruluk ve Pontius Pilatry²⁶⁴ duygusu ve insanların duygusal çatışmalar sırasında nasıl davrandığını öğren-mek için duyulan her daim rezil o arzuyla, ki yazarların böylesine çekici arkadaşlar olması bundandır, Delgado'yu tutuklatmak için en kestirme yolu sunmuştum.

Garson geldi.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Onu asla ben ihbar etmem" dedim numarayı vererek yaptığım şeyi telafi etmeye çalışarak. "Ama ben bir yabancıyım ve bu sizin savaşınız ve sizin sorunuz."

"Ama bizim yanımızdasınız."

"Kesinlikle ve her zaman. Ama buna eski arkadaşları ihbar et-mek dahil değil."

"Peki, benim için?"

"Senin için farklı."

Bunun doğru olduğunu biliyordum ve söylenecek başka bir şey yoktu; sadece bunların hiçbirini duymamış olmayı diledim.

İnsanların böyle bir durumda nasıl davranacağı konusundaki merakım çok uzun zaman önce ve utanç verici bir şekilde, yatıştırılmıştı. John'a döndüm ve Luis Delgado'nun oturduğu masaya bakmadım. Bir yılı aşkın zamandır faşistlerle birlikte uçtuğunu biliyordum ve işte orada, sadık üniformasıyla oturmuş, Fransa'da eğitilmiş gruptan, yönetime sadık üç genç havacıyla birlikte oturuyordu.

263) (İsp.) Emniyet, güvenlik. (ç.n.)

264) Pontius Pilate, Roma'nın Judaea bölgesinin MS 26-36 yılları arasındaki beşinci valisiydi. Günümüzde en çok Hazreti İsa'nın yargılanması ve çar-mıha gerilmesi olaylarıyla hatırlanmaktadır. (ç.n.)

O yeni çocukların hiçbiri onu tanımazdı ve ben de acaba bir uçak falan mı çalmaya geldi diye düşündüm. Her ne için orada bulunuyor olursa olsun, şu anda Chicote'nin Yeri'ne gelmekle büyük aptallık etmişti.

"Kendini nasıl hissediyorsun John?" diye sordum.

"İyiym" dedi John. "İyi içkiymiş bu evet. Belki biraz sarhoş yaptı beni. Kafanın içindeki uğultulara iyi geliyor."

Garson yaklaştı. Çok heyecanlıydı.

"Onu ihbar ettim" dedi.

"İyi bakalım" dedim. "Artık sorun kalmadı sizin için."

"Evet" dedi gururla. "Onu ihbar ettim. Şu an onu almak için yoldalar."

"Hadi gidelim" dedim John'a. "Burası biraz karışacak."

"Gitmek en iyisi o zaman" dedi John. "Kaçmaya çalışsan da hep çok bela gelir bulur seni. Borcumuz nedir?"

"Kalmayacak mısınız?" diye sordu garson.

"Hayır."

"Ama bana telefon numarasını siz verdiniz."

"Bunu biliyorum. Bu şehirde çok kalınca fazlasıyla telefon numarası öğreniyorsun."

"Ama bu benim görevimdi."

"Evet. Neden olmasın? Görev çok güçlü bir şeydir."

"Ama şimdi?"

"Yani, daha biraz önce bu konuda kendini iyi hissediyordun, öyle değil mi? Belki birazdan yine öyle hissedersin. Belki de daha sonra hoşuna gidecek."

"Paketi unuttunuz" dedi garson. Elçilikteki ofislerden birinde toplanan dergi yığınlarının içinden alınmış, *Spur*'un kopyalarını taşıyan iki adet zarfa sarılı eti bana uzattı.

"Anlıyorum" dedim garsona. "Gerçekten."

"O eski ve iyi bir müşteriydi. Ayrıca ben daha önce hiç kimseyi ihbar etmemiştim. Zevk için de ihbar etmedim."

"Ben de alaycı ya da acımasız konuşmamalıyım zaten. Ona kendisini benim ihbar ettiğimi söyle. Benden politik birtakım farklar yüzünden zaten nefret ediyor. İhbarı yapanın sen olduğunu bilirse üzülür."

“Hayır. Herkes kendi yaptıklarının sorumluluğunu almalı. Ama anlıyor musunuz?”

“Evet” dedim. Sonra da yalan söyledim. “Anlıyor ve doğru buluyorum.” Dışarı çıkarken Luis Delgado’nun oturduğu masaya baktım. Önünde bir cin tonik daha vardı ve masadaki herkes onun söylediği bir şeye gülüyordu. Çok neşeli, esmer bir yüze ve bir nişancının gözlerine sahipti ve ben acaba masadakilere kendini ne diye satıyor diye merak ettim.

Chicotes’e gitmesi çok aptalcaydı. Ama bu, kendi adamlarıyla geri döndüğünde böbürlenmek için tam da onun yapacağı türden bir şeydi.

Kapıdan çıkıp sokağın yukarısına yöneldiğimiz sırada, büyük bir Seguridad arabası Chicotes’in önünde durdu ve içinden sekiz adam indi. Altısı ellerindeki hafif makineli tüfeklerle kapının dışındayken pozisyon aldı. Sivil kıyafetli olan diğer ikisi içeri girdi. Bir adam bizden kâğıtlarımızı göstermemizi istedi ve benim “Yabancıyız” demem üzerine, devam edin, dedi. Hepsini buydu işte.

Karanlıkta Gran Via’dan yukarı çıkarken kaldırımda yeni kırılmış bir sürü cam ve ayaklarımızın altında da bombalamayla oluşmuş bir sürü moloz vardı. Havaya hâlâ duman kokusu hâkimdi ve bütün sokak güçlü patlayıcı ve tahrip olmuş granit kokuyordu.

“Yemek için nereye gidiyor sen?” diye sordu John.

“Hepimize yetecek kadar etim var, odada pişirebiliriz.”

“Ben pişireyim” dedi John. “İyi yemek yaparım. Bir kere bir gemide yapmıştım...”

“Epey zor olacak” dedim. “Et daha yeni kesildi.”

“Ah, hayır” dedi John. “Savaşta sert et diye bir şey olmaz.”

İnsanlar karanlıkta bombalama bitene kadar bekledikleri sinema salonlarından evlerine koşturuyorlardı.

“O faşistin onu tanıdıkları bir kafeye gitmesi neden bir sorun?”

“Bunu yapması delilikti.”

“Bu savaşla ilgili bir sorun” dedi John. “Çok fazla insan deliriyor.”

“John” dedim. “Sanırım bu konuda haklısın.”

Otele vardığımızda kapı görevlisinin masasını korumak için kum torbalarının yığılmış olduğu kapıdan geçtik ve anahtarı istedik

ama görevli yukarıda iki yoldaşın duş almakta olduğunu söyledi. Onlara anahtarları vermişti.

“Yukarı çık John” dedim. “Telefon etmek istiyorum.”

Telefon kulübesine gittim ve garsona verdiğim numarayı aradım.

“Alo? Pepé?”

Hattın diğer ucundan ağzı kapalı konuşuyormuş gibi boğuk bir ses geldi. “*Qué tal Enrique?*”²⁶⁵

“Dinle Pepé, Chicotes’ten Luis Delgado adında birini aldınız mı?”

“*Sí, hombre, sí.*”²⁶⁶ *Sin novedad.* Hiç sorunsuz.”

“Garsonla ilgili bir şey bilmiyor, değil mi?”

“Hayır, *hombre*, hayır.”

“O zaman ona söyleme. Ona kendisini benim ihbar ettiğimi söyle, olur mu? Garson hakkında hiçbir şey deme.”

“Hiçbir şey fark etmeyecekken neden böyle bir şey istiyorsun ki? O bir ajan. Ve vurulacak. Bu durumda başka bir seçenek yok.”

“Biliyorum” dedim. “Ama bir şey fark edecek.”

“Nasıl istersen, *hombre*. Nasıl istersen. Seni ne zaman görürüm?”

“Yarın öğle yemeğinde. Biraz etimiz var.”

“Ve öncesinde de viski. Güzel, *hombre*, güzel.”

“*Salud Pepé* ve sağ ol.”

“*Salud Enrique*. Hiç önemli değil. *Salud.*”

Çok tuhaf ve ölü gibi bayık bir sesti bu ve hiç alışamamıştım ama şimdi merdivenlerden çıkarken kendimi çok daha iyi hissediyordum.

Biz Chicote’nin Yeri’nin tüm eski müşterileri bu mekânla ilgili bir tür duygu taşıyorduk. Luis Delgado’nun oraya geri dönmesinin aptallık olduğunu o yüzden biliyordum. İşini başka yerde de görebilirdi. Ama eğer Madrid’deyse, oraya gitmek zorundaydı. Garsonun da dediği gibi hep çok iyi bir müşteri olmuştu ve biz de kendisiyle arkadaştık. Hayatta yapabileceğiniz küçük iyiliksever hareketler,

265) (İsp.) Nasıl gidiyor Enrique? (ç.n.)

266) (İsp.) Evet, dostum, evet. (ç.n.)

yapmaya değer şeylerdir. O yüzden de Seguridad merkezindeki arkadaşım Pepé'yi aradığıma memnundum çünkü Luis Delgado Chicote'nin Yeri'nin çok eski müşterisiydi ve onun ölmeden önce oradaki garsonlarla ilgili hayal kırıklığına uğramasını ya da üzülmesini istemiyordum.

KELEBEK VE TANK

O akşam sansür ofisinden eve, Florida Hotel'e yürüyordum. Hava yağmurluydu. Tam evin yolunu yarılamıştım ki yağmurdan fenalık geldi ve bir şeyler içmek için Chicote'nin Yeri'ne girdim. Madrid kuşatmasında bombalamaların ikinci kışığıydı ve tütün dahil her şey kıttı, insanlar her an her şeye öfkelenebilecek durumdaydı, karınız hep biraz açtı ve hava durumu gibi etki edemeyeceğiniz şeylerle ilgili birdenbire ve mantıksız bir şekilde sinir oluverirdiniz. Eve gitmem gerekirdi. Sadece beş blok kalmıştı ama Chicote'nin Yeri'nin aralık kapısını görünce hemen bir tane yuvarlar ve sonra çamurun ve bombalamalarda paramparça olan sokakların enkazından geçip Gran Via'dan yukarı o altı bloğu yürürüm diye düşünmüştüm.

Mekân kalabalıktı. Barın yanına bile yaklaşılmıyordu ve tüm masalar da doluydu. Her yer duman, şarkılar, üniformalı adamlar ve ıslak deri mont kokuyordu ve bardaki bir kalabalığa içkiler gi-di-yordu.

Tanıdığım bir garson bana başka bir masadan bir sandalye buldu ve böylece ben de sansür ofisinde çalışan ince, beyaz suratlı, âdemelması çıkık bir Alman ve tanımadığım iki diğer insanla birlikte oturdum. Masa içeri girdiğinizde birazcık sağınıza doğru, odanın ortasındaydı.

Şarkılar yüzünden kendi sesinizi bile duymanız mümkün değildi; cin ve Angostura söyleyip yağmura karşı içtim. Mekân gerçekten de ağzına kadar doluydu ve herkesin keyfi yerindeydi; hatta belki de çoğunun içtiği, yeni yapılmış Katalan içkisi yüzünden biraz fazla keyifli. Tanımadığım birkaç insan sırtıma vurdu ve masamızdaki kız bana bir şey söyledi ama ben duyamadım ve "Evet" dedim.

Etrafıma bakmayı bırakıp da masamıza bir göz attığımda kızın cidden korkunç görüldüğünü fark ettim; gerçekten çok korkunç. Ama garson masaya gelince anlaşıldı ki bana az önce içki istediğini söylemiş. Yanındaki herifin çok sert bir görüntüsü yoktu ama kız ikisine de yetecek kadar sert görünüyordu. Şu güçlü, yarı klasik

yüzlerden birine sahipti ve vücut yapısı da aslan terbiyecilerinin-kine benziyordu; yanındaki çocuksa eski bir okul kravatı takması gerekiyormuş gibi görünüyordu. Ama takmıyordu. Aynı geri kalan hepimiz gibi deri bir montu vardı. Sadece onunki ıslak değildi çünkü buraya yağmur başlamadan önce gelmişlerdi. Kızın üstünde de deri mont vardı ve suratı gitgide ona benziyordu.

O anda artık keşke Chicote'nin Yeri'nde durmayıp doğrudan eve gitmiş olsaydım diye düşünmeye başlamıştım. Üstümü değiştirip kuru bir şeyler giyer, yatakta ayaklarımı uzatıp rahat rahat içki-mi içerdim. Bu genç insanların ikisine de bakmaktan yorulmuştum. Hayat çok kısa ve çirkin kadınlar çok uzun boylu ve orada, o masada otururken şuna karar verdim: her ne kadar bir yazar olsam ve her tür insana ilişkin doymak bilmez bir merakım olması gerekse de, bu ikisinin evli olup olmadıklarını, birbirlerinde ne bulduklarını, ne tür bir politik görüşe sahip olduklarını, kızın mı yoksa çocuğun mu az parası olduğunu gerçekten hiç merak etmiyordum. Onlarla ilgili hiçbir şeyi. Telsizci olmaları gerektiğine karar verdim. Madrid'de ne zaman tuhaf görünüşlü sivillerle karşılaşsanız, telsizci çıkarlardı. Böylece, sırf bir şey söylemiş olmak için sesimi gürültünün üstüne yükseltip sordum: "Telsizci misiniz?"

"Evet, öyleyiz" dedi kız. Bilmiştim. Telsizcilerdi.

"Nasılsın yoldaş?" dedim Almanca.

"İyi. Sen?"

"Islak" dedim ve adam başını bir tarafa yatırıp kahkaha attı.

"Sigaran yok mu?" diye sordu. Son paketimi ona verdim ve o da içinden iki tane aldı. Sert kız iki tane, eski okul kravatı tipli genç adam da bir tane aldı.

"Bir tane daha al" diye bağırdım.

"Hayır, teşekkürler" dedi ve onun yerine Alman olan bir tane daha aldı.

"Sakıncası var mı?" dedi gülümseyerek.

"Tabii ki hayır" dedim. Elbette sakıncası vardı ve o da bunu biliyordu. Ama o sigaraları öyle çok istiyordu ki onun için bunun bir önemi yoktu. Müzik bir an için susmuştu ya da aynı fırtınalarda olduğu gibi bir ara olmuştu belki ve artık birbirimizin her dediğini duyabiliyorduk.

“Uzundur mu buradasın?” diye sordu sert kız bana. Kelimeleri uzata uzata söylemişti. “Kesintilerle” dedim.

“Ciddi bir konuşma yapmamız lazım” dedi Alman. “Seninle konuşmak istiyorum. Nerede yapabiliriz bunu?”

“Seni ararım” dedim. Bu Alman gerçekten de çok tuhaf bir Almanı ve iyi Almanların hiçbirini sevmezdi onu. Piyano çalabildiği gibi bir yanılısma içinde yaşardı ama onu piyanolardan uzaklaştırdığınızda da eğer içkiye ya da dedikodu yapma fırsatına maruz kalmazsa gayet mutluydu ve o güne kadar onu bu iki şeyden uzak tutmayı başaran kimse olmamıştı.

Dedikodu en iyi yaptığı şeydi ve her zaman Madrid, Valencia, Barselona ve başka politik merkezlerdeki herhangi biriyle ilgili yeni ve son derece yüz kızartıcı şeyler bilirdi.

Tam o sırada müzik tekrar başladı ve malum, bağıra çağıra çok iyi dedikodu yapmak mümkün olmuyor, o nedenle sıkıcı bir Chicote’nin Yeri akşamı gibi göründü bana ve bir içki daha içtikten sonra kalkmaya karar verdim.

Tam o sırada başladı olay. Kahverengi takım elbiseli, beyaz gömlekli, siyah kravatlı, saçları epey yüksek olan alnından arkaya taranmış, bir süredir masadan masaya geçip soytarıllık eden bir sivil, garsonlardan birine, normalde böcek öldürmek için kullanılan bir püskürtme tabancasıyla bir şeyler sıktı. O sırada elinde içkilerle dolu bir tepsi taşıyan garson dışında herkes güldü. Garson içerlemişti.

“*No hay derecho*” dedi. Bunun anlamı, “Bunu yapmaya hakkın yok” ve İspanya’daki en basit ve en güçlü protesto şeklidir.

Başarısından ötürü çok mutlu olan püskürteçli adam, savaşın ikinci yılına girmiş olmalarını, herkesin son derece gergin olduğu bu şehrin kuşatma altında olduğunu ve kendisinin de mekândaki sivil giyimli hepi topu dört adamdan biri olduğunu pek önemsemiyor gibiydi ve başka bir garsona daha su püskürttü.

Kaçacak bir yer var mı diye etrafıma bakındım. Bu garson da içerlemişti ve püskürteçli adam neşe içinde iki kez daha püskürttü ona. Bazı insanlar, sert kız da dahil, bunu hâlâ komik buluyordu. Ama garson öylece durdu ve başını iki yana salladı. Dudakları titriyordu. Yaşlı bir adamdı ve Chicote’nin Yeri’nde, benim bildiğim, on yıldır çalışıyordu.

“No hay derecho” dedi vakur bir şekilde.

Ama insanlar gülmüştü ve püskürtme tabancalı adam, müziğin nasıl kesildiğini fark etmeden, tabancayı bir garsonun ensesine püskürttü. Garson elinde tepsiyle döndü.

“No hay derecho” dedi. Bu seferki bir protesto değildi. Bir it-hamdı ve bir masadan  üniformalı adamın kalkıp püskürteçli adama doğru gittiğini gördüm ve sonra dördü birlikte telaşla döner kapıdan çıktılar ve birinin püskürteçli adamın ağzına vurduğunda çıkan tokat sesi geldi. Başka biri püskürtmeli tabancayı aldı ve ada-mın arkasından kapıdan dışarı attı.

 üniformalı ciddi, sert ve doğrucu bir tavırla geri geldi. Son-ra kapı döndü ve püskürtme tabancalı adam girdi. Saçları gözleri-ne inmişti, yüzünde kan vardı ve kravatu bir yana kaymış, gömleği de yırtılmıştı. Püskürtme tabancası yine elindeydi ve gözü dönmüş halde ve bembeyaz bir suratla içeri girerken tabancayı oradaki her-kese yöneltip belli bir yeri hedef almadan meydan okuyan bir şekil-de püskürttü.

 adamdan birinin ona yöneldiğini gördüm ve bu adamın y-zn de gördüm. şimdi yanıda daha çok adam vardı ve pskr-teli adamı içeri girince hemen soldaki iki masanın arasına ittiler. Pskrteli adam çılgınlar gibi savaş veriyordu artık ve silah patla-dığında sert kızı kolundan kapıp mutfak kapısının oraya atladım.

Mutfak kapısı kilitliydi ve omuz attığımda da açılmadı.

“şuraya barın köşesinin arkasına eğil” dedim. Kız dediğim yere diz kt.

“Dümdüz yat” deyip aşağı ittim onu. Kız küplere binmişti.

Bir masanın arkasında yatan Alman ve duvara karşı bir köşede dikilen liseli kılıklı ocuk hariç odadaki herkes silahına sarılmıştı. Duvarın önündeki bir bankta, saçlarının dipleri kopkoyu olan aşırı sarışın üç kız olayı görebilmek için parmak uçlarına kalkmışlardı ve durmadan çığlık atıyorlardı.

“Ben korkmuyorum” dedi sert kız. *“Bu çok saçma.”*

“Bir bar kavgasında vurulmak istemezsin bence” dedim. *“Eğer burada püskürtme kralının arkadaşları varsa, işler sarpa sarabilir.”*

Ama arkadaşı falan yoktu belli ki, çünkü insanlar silahlarını kaldırmaya başladılar, biri sarışın ığırtkanları bankın tepesinden

indirdi ve silah sesi duyulduğunda o tarafa yönelen herkes, yerde sırtüstü, sessizce yatan püskürtücüden uzaklaşmaya başladı.

“Polis gelene kadar kimse bir yere gitmiyor” diye bağırdı biri kapının oradan.

Sokakta devriye gezen polislerden ikisi ellerinde tüfekleriyle gelmiş kapının ağzında duruyordu ve bu anons üzerine altı adamın aynı kalabalığın içinden çıkan bir futbol takımı gibi sıraya girip kapıya yöneldiğini gördüm. Üç tanesi en başta püskürtme kralını dışarı atanlardı. Bir tanesi onu vuran adamdı. Doğrudan hiçbir alakaları yokmuş gibi tüfekli polislerin arasından geçtiler. Ve tam çıkarlarken polislerden biri tüfeğini kapının önüne tutup bağırdı. “Hiç kimse çıkamaz. Kesinlikle hiç kimse.”

“O adamlar niye çıktı? Herkes gidiyorsa bizi neden tutuyorsunuz?”

“Onlar hava sahalarına geri dönmek zorunda olan teknisyenlerdi” dedi biri.

“İyi de birileri çıktıysa geri kalanları tutmak saçmalık.”

“Herkes Seguridad’ı beklemek zorunda. Her şey yasal yollar-dan ve usulüne uygun olmalı.”

“Ama bir kişi bile dışarı çıktıysa geride kalanları tutmanın aptalca olduğunu görmüyor musunuz?”

“Hiç kimse gidemez. Herkes beklemek zorunda.”

“Bu çok komik” dedim sert kıza.

“Hayır değil. Tek kelimeyle korkunç.”

Artık ayakta duruyorduk ve kız öfkeli bakışlarını püskürtme kralının yattığı yere sabitlemişti. Adamın kolları iki yana açılmış, bir bacağı da yukarı çekilmişti.

“Ben o zavallı yaralı adama yardım etmeye gidiyorum. Neden kimse ona yardım etmedi ya da onun için bir şey yapmadı?”

“Yerinde olsam onu yalnız bıraktırdım” dedim. “Bu işe bulaşmak istemezsin.”

“Ama bu çok acımasızca. Ben hemşirelik eğitimi aldım ve ona ilk yardım uygulayacağım.”

“Yerinde olsam yapmazdım” dedim. “Oraya gitme.”

“Neden ama?” Çok üzgündü ve neredeyse histerikleşmişti.

“Çünkü o öldü” dedim.

Polisler geldiğinde içerideki herkesi üç saat boyunca orada tutular. İe tüm tabancaları koklayarak başladılar. Böylece hangisinin kısa süre önce ateşlendiğini bulabileceklerdi. Kırk tabanca kadar sonra bundan sıkılmış gibilerdi ve zaten alabildikleri tek koku da muhtemelen ıslak deri montlarınkıydı. Sonra, yerde, kendisinin gri balmumundan bir kopyası gibi gri balmumundan elleri ve gri balmumundan yüzüyle yatan merhum püskürtme kralının hemen arkasında duran bir masaya oturup insanların evraklarını incelediler.

Kralın yırtık gömleğinin içine baktığınızda atlet giymediğini ve ayakkabılarının tabanlarının da delik olduğunu görebiliyordunuz. Yerde o halde yatarken çok küçük ve zavallı görünüyordu. Sivil giyimli iki polisin oturup herkesin kimlik bilgilerini kontrol ettiğiy masaya ulaşmak için üzerinden atlamamız gerekiyordu. Kadının kocası o gerginlikle kğıtlarını birkaç kez kaybedip buldu. Bir yerlerde bir pasavani²⁶⁷ olacaktı ama yanlış cebe koymuştu ve bulana kadar ter döktü. Sonra başka bir cebe koydu ve tekrar araması gerekti. Bunu yaparken aşırı derecede terliyordu ve bu saçlarının iyice kıvrılmasına ve yüzünün de kıpkırmızı olmasına sebep oldu. Artık sadece okul kravatı değil, daha küçük sınıflardaki oğlanların taktığı türden bir de kepi olması gerekiyordu sanki. Olayların insanları nasıl yaşlandırıldığını duymuşsunuzdur. Valla, bu vurulma olayı onu neredeyse on yaş genleştirmişti.

Oralarda beklerken, sert kıza tüm bu olup bitenden epey iyi bir hikâye ıkacağın ve bunları bir ara yazacağımı söyledim. O altı kişinin tek sıra halinde dizilip kapıya koşturması gerçekten de çok etkileyiciydi.

Kız şok olmuştu ve yazamayacağımı çünkü bunun İspanya Cumhuriyeti'nin davası açısından sakıncalı olacağını söyledi. Ona uzun zamandır İspanya'da olduğumu ve eskiden, monarşi varken, Valencia civarında inanılmaz sayıda vurulmalar olduğunu ve Cumhuriyet'ten yüzlerce yıl önce insanların Endülüs'te *navajas* denilen kocaman bıçaklarla birbirlerini doğradığını ve eğer savaş sırasında Chicote'nin Yeri'nde komik bir vurulma olayına şahit olmuşsam bunu sanki New York, Chicago, Key West veya Marseilles'de olmuş gibi yazabileceğimi söyledim. Bunun siyasetle bir alakası yoktu.

267) Sınırdaş ülkelerin sınır bölgeleri içinde oturan kendi vatandaşlarına, komşu bölge sınırları içinde kısa süreli dolaşım için verdiğiy belge. (.n.)

Sert kız yazmamam gerektiğini söyledi. Ama Alman bunun epey iyi bir hikâye olduğunu düşünüyor gibiydi ve Camel'larımın sonuncusunu ona verdim. Neyse, sonunda, yaklaşık üç saat sonra, polis gidebileceğimizi söyledi.

Florida'da benim için biraz endişelenmişlerdi çünkü sürekli bombardımanın olduğu o günlerde yaya olarak eve gitmeye başlar ve yedi buçukta barlar kapandıktan sonra hâlâ varmamış olursanız, insanlar meraklanırdı. Eve vardığıma memnundum ve elektrikli ocakta akşam yemeğimizi pişirirken onlara hikâyemi anlattım. Epey beğenildi.

Neyse, gece yağmur kesildi ve ertesi sabah güzel, açık ve soğuk bir kış gününe uyandık ve saat on iki kırk beşte öğle yemeğinden önce ufak bir cin-tonik atmak için Chicote'nin Yeri'nin döner kapılarını ittim. O saatte çok az insan vardı ve masaya iki garsonla birlikte müdür de geldi. Hepsi gülümsüyordu.

"Katili yakaladılar mı?" diye sordum.

"Bu kadar erken saatte espri yapma" dedi müdür. "Peki, sen gördün mü onun vuruluşunu?"

"Evet" dedim.

"Ben de" dedi adam. "Olay olduğunda tam şuradaydım." Köşedeki bir masaya işaret etti. "Tabancayı adamın tam göğsüne dayadı ve ateşledi."

"Kaça kadar tuttular insanları?"

"Ah, gece ikiyi geçiyordu."

"*Fiambre* için de" dedi ceset sözcüğünün aynı zamanda menülerde soğuk et anlamında kullanılan İspanyol argosundaki karşılığını kullanarak, "ancak bu sabah on birde geldiler."

"Ama daha ne olduğunu bilmiyorsun" dedi müdür.

"Hayır. Bilmiyor" dedi garsonlardan biri.

"Bu çok nadiren olan bir şeydir" dedi bir başka garson. "*Muy raro*."

"Ve çok da üzücü" dedi müdür ve başını iki yana salladı.

"Söyleyin hadi bana."

"Bu çok nadir olan bir şeydir" dedi müdür.

"Söyleyin. Hadi söyleyin artık."

Müdür büyük bir özgüvenle masaya doğru eğildi.

“Püskürtmeli tabancanın içinde” dedi, “bilirsin, sadece kolon-ya varmış. Zavallı herif.”

“Öyle zevksiz bir espri değilmiş yani, anladın mı?” dedi garson.

“Sadece eğlenmek içinmiş. Kimsenin gücüne gidecek bir şey yokmuş” dedi müdür. “Zavallı adam.”

“Anlıyorum” dedim. “Sadece herkes iyi vakit geçirsin istiyor-muş.”

“Evet” dedi müdür. “Yalnızca çok talihsiz bir yanlış anlamay-mış.”

“Peki, püskürtme tabancasına ne oldu?”

“Polis götürdü. Adamın ailesine yollamışlar.”

“Onlara verilmesine memnun olmuşlardır sanırım” dedim.

“Evet” dedi müdür. “Kesinlikle. Püskürtme tabancası her za-man işe yarar.”

“Kimdi bu adam peki?”

“Mobilyacı.”

“Evli miydi?”

“Evet, eşi sabah polislerle birlikte buradaydı.”

“Ne dedi?”

“Yanına diz çöküp, 'Pedro, sana ne yaptılar Pedro? Sana bunu kim yaptı? Ah Pedro' dedi.”

“Sonra polis onu götürmek zorunda kaldı çünkü kendini kont-rol edemiyordu” dedi garson.

“Belli ki göğsü dayanıksızmış” dedi müdür. “Hareketin ilk gün-lerinde savaşmış. Sierra'da savaştığını söylediler ama göğsü devam edemeyecek kadar zayıfmış.”

“Ve dün sırf ortalığı şenlendirmek için şehre inmiş” diye bir tahminde bulundum.

“Hayır” dedi müdür. “Dedim ya, bu çok nadir olur. Bunların hepsi *muy raro*'dur. Ben bunu eğer yeterli zaman verilirse çok ve-rimli çalışan polisten öğrendim. Adamın çalıştığı dükkândan mesai arkadaşlarını sorgulamışlar. Adresi de cebindeki şirket kartından öğrenmişler. Dün bir düğünde millete şaka yapmak için hem püs-kürtme tabancasını hem de *agua de colonia* almış. Bu niyetini de herkese söylemiş. Malzemeleri yolun karşısından satın almış. Ko-

lonya şişesinin üstünde adres yazılı bir etiket vardı. Şişe tuvaletteydi. Tabancayı orada doldurmuş. Sonra yağmur başlayınca buraya girmiş olmalı.”

“Girdiği ânı hatırlıyorum” dedi bir garson.

“Buradaki eğlencenin ve şarkıların içinde o da neşelendi.”

“Neşeliydi, evet” dedim. “Resmen oradan oraya dolanıyordu.”

Müdür acımasız İspanyol mantığıyla devam etti.

“Bu resmen zayıf bir göğüsle içki içmenin neşesi” dedi.

“Bu hikâyeyi çok da sevmedim” dedim.

“Dinle” dedi müdür. “Ne kadar da az rastlanır bir şey. Onun neşesi savaşın ciddiyetiyle bir kelebek edasıyla buluştu...”

“Ah, evet, aynı bir kelebek gibi” dedim. “Tam bir kelebek gibi.”

“Şaka yapmıyorum” dedi müdür. “Anladın mı? Bir kelebekle tank gibi aynı.”

Bu ona inanılmaz keyif vermişti. Gerçek İspanyol metafiziğine girmek üzereydi.

“Bir şey iç, müesseseden” dedi. “Bunun hakkında bir hikâye yazmalısın.”

Gri balmumu elleri, gri balmumu suratı, yana açılmış kolları ve kendine doğru çektiği bacaklarıyla püskürtme tabancalı adamı hatırladım ve düşününce gerçekten de bir kelebeğe benziyordu; ama çok da değil, anlarsınız ya. Ama pek insana benzediği de söylene-
mezdi. Bana daha çok ölü bir serçeyi hatırlatmıştı.

“Bir cinle Schweppes tonik alayım” dedim.

“Bunun hakkında bir hikâye yazmalısın” dedi müdür. “Yani. Bu bir şans.”

“Şans” dedim. “Bak, dün İngiliz kızın biri bana bunu yazmam gerektiğini söyledi. Dava için çok kötü olurmuş.”

“Ne saçmalık” dedi müdür. “Bu son derece ilginç ve önemli bir konu, yanlış anlaşılan neşenin her daim burada kol gezen ölümcül ciddiyetle karşılaşması. Bana kalırsa bu uzun süredir görmediğim kadar nadir ve bir o kadar da ilginç bir şey. Bunu kesinlikle yazmalısın.”

“Tamam” dedim. “Elbette. Hiç çocuğu var mıymış?”

“Hayır” dedi. “Polise sordum. Ama bunu yazmalı ve adını da ‘Kelebek ve Tank’ koymalısın.”

“Tamam” dedim. “Elbette. Öyle deriz. ‘Kelebek ve Tank.’”

Ve o pırıl pırıl, keyifli sabah saatlerinde, yeni havalandırılmış ve silinip süpürülmüş, tertemiz kokan mekânda eski bir arkadaşım olan ve o an beraber meydana çıkardığımız edebi yapıttan çok hoşnut görünen müdürle oturdum, cin-toniğimden bir yudum alıp kum torbasından siperliklerle kaplı camdan dışarı baktım ve adamın karısının dizleri üzerine çöküp “Pedro. *Pedro*, kim yaptı bunu sana Pedro?” deyişini hayal ettim. Ve polis o tetiği çeken adamın adını bilseydi bile kadına asla söyleyemezdi diye düşündüm.

ÇATIŞMADAN ÖNCEKİ GECE

O zaman Madrid'deki Casa del Campo'ya bakan, bombaların darmadağın ettiği bir evde çalışıyorduk. Aşağıda devam eden bir çatışma vardı. Hem aşağımızda hem de tepelerin üzerinde yayılmasını görebiliyor, kokusunu alabiliyor, tozunu tadabiliyor, yerlerde sürünen tüfek seslerini ve otomatik tüfeklerin kalkıp inmesini duyabiliyorduk. Bu gürültünün içinden silahların çatırtıları, arkamızdaki ağır silah depolarından ateşlenen topların sanki kabarcıklar çıkarıyormuş gibi gümbürdemesi, yere değip patladıkları andaki patlamalarının sesi ve sonra da dalga dalga sarı duman bulutları yükseliyordu. Ama bunların hepsi iyi çekim yapamayacağımız kadar uzaktaydı. Daha yakından çalışmayı denemiştik ama kameraya doğru ateş edip duruyorlardı ve çalışmak mümkün değildi.

Büyük kamera elimizdeki en pahalı şeydi ve parçalanırsa işimiz bitmiş demektir. Neredeyse hiçbir şey denebilecek bir şey üzerine bir film çekiyorduk ve tüm para film kutularında ve kameralardaydı. Boşa film harcamayı göze alamazdık ve kameralarla ilgili inanılmaz dikkatli olmamız gerekiyordu.

Bir gün önce, çekim yapabileceğimiz çok güzel bir yerden açılan ateş yüzünden uzaklaşmak zorunda kalmıştık ve benim küçük kamerayı karnıma doğru tutup başımı omuzlardan aşağıda indirmem ve dirseklerimin üzerinde kendimi çekeştirerek geri geri sürünmem gerekmişti. Kurşunlar sırtımın üzerindeki tuğla duvara çarpıyordu ve iki kez üstüme toz toprak püskürtmüştü.

En ağır saldırılarımız, Tanrı bilir neden, güneşin faşistlerin arkasından vurduğu öğleden sonraları oluyordu ve güneş ışınları kameranın mercekleri üzerinde parlayıp bir helyo gibi göz kırpmalarına neden olurdu ve Mağribiler flaşını açarlardı. Helyolar ve Riff'ten gelen subay dürbünleriyle ilgili her şeyi biliyorlardı ve eğer gerçekten sizi vursunlar istiyorsanız tek yapmanız gereken dürbününüzü yeteri kadar ışıktan koruyup saklamadan kullanmaktır. Onlar da ateş edebiliyordu ve bu yüzden bütün gün ağzım kupkuru dolaştım.

Öğleden sonra eve geçtik. Burası çalışmak için iyi bir yerdi ve bir balkona kamera için paramparça örgü perdelerden bir tür güneşlik yaptık; ama, daha önce de dediğim gibi, burası çok uzaktı.

Çam ağaçlarıyla dolu yamaca, göle ve tahrip gücü yüksek top mermilerinin isabet ettiği taşlar aniden parçalandığında yükselen tozun içinde kaybolan taş çiftlik binalarına çok uzak değildi, bombacılar üzerinde tembellik ederken tepenin zirvesinde toplanan duman ve toz bulutlarına da. Ancak 700 ila 900 metre mesafedeki tanklar ağaçların üstünde telaşla koşuşturan ve küçük ışıklar saçan minik, çamur renkli böceklerle benziyorlardı ve arkalarındaki adamlar da önce yere dümdüz yatan, sonra çömelişip koşan ve sonra tekrar koşmak ya da yattıkları yerde kalmak üzere düşen, tanklar hareket ettikçe yamaçta benekler oluşturan oyuncak adamlardı. Yine de çatışmanın neye benzediğini yakalamayı umuyorduk. Bir sürü yakın plan çekim yapmıştık ve şansımız yaver giderse başka da çekecektik ve ani toprak fışkırmalarını, şarapnel patlamalarını, dumanın dalgalar halinde yükselişini ve el bombalarının sarı ışığı ve beyaz çiçekler gibi açılmasıyla aydınlanan tozu dumanı yakalayabilirsek, ihtiyacımız olanı, savaşın neye benzediğini tam olarak göstermiş olacaktık.

Böylece, ışık kesilince büyük kamerayı merdivenlerden indirdik, üç ayaklı fotoğraf sehpasını çıkarttık, makineye üç film taktık ve sonra, tek tek, Paseo Rosales'in yangınla silip süpürülmüş köşesinden hızla koşup eski Montana kışlası ahırlarının taş duvarının rüzgâr almayan tarafına geçtik. Çalışacak iyi bir yer bulduğumuzun farkındaydık ve neşemiz yerindeydi. Ama buranın çok da uzak olmadığı konusunda kendimizi kandırıyorduk doğrusu.

"Hadi, Chicote'nin Yeri'ne gidelim" dedim tepeyi tırmanıp Hotel California'ya ulaştığımızda.

Ama kamera tamiri yapmaları, film değiştirmeleri ve yaptığımız işleri bitirmeleri gerekiyordu, o yüzden yalnız gittim. İspanya'da asla tek başınıza kalamıyordunuz ve bu benim için hoş bir değişiklik olmuştu.

Nisan alacakaranlığında Gran Via'dan inerek Chicote'nin Yeri'ne doğru yürümeye başladığımda mutlu, neşeli ve heyecanlıydım. Çok çalışmıştık ve ben iyi düşünüyordum. Ama o yoldan tek

başına inerken, tüm coşkum uçtu gitti. Artık yalnız olduğum için heyecanım falan kalmamıştı. Çok uzakta olduğumuzu biliyordum ve taarruzun başarısız olduğunu bir aptal bile görebilirdi. Gün boyunca bunun farkındaydım ama umut ve iyimserlik insanı kandırır genelde. Ama şu an geriye bakıp nasıl olduğunu düşündüğümde, bunun da aynı Somme gibi sıradan bir katliam olduğunu görüyordum. Halkın ordusu nihayet hücumu geçmişti. Ama sadece bir yere varabilecek şekilde saldırıyordu: kendini yok etmek. Ve şimdi bütün gün gördüklerimi ve duyduklarımı bir araya getirdiğimde, kendimi epey kötü hissettim.

Chicote'nin Yeri'ndeki duman ve gürültünün içinde, bu taarruzun bir fiyasko olduğunu biliyordum ve o kalabalık barda ilk içkimi içtikten sonra bunu daha da iyi anladım. İşler yolunda olup da senin moralin bozuksa, içki daha iyi hissettirir. Ama işler kötü gidiyor ama sen iyiysen, içki sadece resmi daha da netleştirir. Şimdi, Chicote'nin Yeri'nde otururken, ortam öyle kalabalıktı ki içkinizi ağzınıza götürmek için insanları dirseğinizle itip yer açmanız gerekiyordu. Güzel, uzun bir yudum aldım ve sonra biri öyle bir itti ki viski-soda karışımının bir kısmını döktüm. Öfkeyle etrafıma bakındım. Beni iten adam gülüyordu.

"Selam balık surat" dedi.

"Selam keçi."

"Hadi bir masa bulalım" dedi. "Sana çarptığımda harbiden kızmış görünüyordun."

"Nereden çıktın ki?" diye sordum. Deri ceketi kir ve yağ içindeydi, gözleri çukurdu ve tıraş olması gerekiyordu. Tanıdığım diğer üç adama ait olan ve mermi almaya çalışıp durduğumuz büyük otomatik Colt ondaydı ve bacağına kemerle bağlanmıştı. Çok uzun boylu bir adamdı; yüzü dumandan kararmış ve yağ lekeleri içindeydi. Tepesinde uzunlamasına yoğun bir deri kabartısı ve yine yoğun şekilde deriyle desteklenmiş kenarları olan deri bir başlık takıyordu.

"Nereden geliyorsun?"

"Casa del Campo" dedi, bir keresinde New York'ta bir otelin lobisindeki bir komiden duyduğumuz ve hâlâ aramızda gizli bir şaka olarak kalmış olan tekdüze ritimle ve alaycı bir şekilde telaffuz ederek.

“Şurada bir masa var” dedim iki askerle iki kız gitmek üzere kalkarlarken. “Kapalım.”

Odanın ortasındaki o masada oturduk ve onun bardağını kaldırışını izledim. Elleri yağ içindeydi ve her iki başparmağının çatal kısmı da makineli tüfeğin geri püskürtmesi yüzünden grafit gibi simsiyahtı.

“Şunlara bak.” Diğer elini uzattı. O da titriyordu. “İkisi de aynı” dedi aynı komik olma eğilimiyle. Sonra ciddi bir ifadeyle, “Oraya indin mi?” diye sordu.

“Filme çekiyoruz.”

“Fotoğraflar iyi mi?”

“Çok değil.”

“Bizi gördün mü?”

“Nerede?”

“Çiftliğe saldırdığımızda. Bu öğleden sonra üç yirmi beşte.”

“Ah, evet.”

“Hoşuna gitti mi?”

“Hayır.”

“Benim de” dedi. “Dinle, bunların hepsi tam bir çılgınlık. Böyle yerlere ne demeye cephe taarruzu yapmak isterler ki? Hangi Allahın cezası düşünmüş ki bunu?”

“Largo Caballero adında bir o. çocuğu” dedi kısa boylu, kalın gözlüklü bir adam. Yan masadan duyup gelmişti. “Dürbünle bakmasına ilk izin verdiklerinde general oldu. Bu da onun şaheseri.”

İkimiz de konuşan adama baktık. Al Wagner, tankçı, bana baktı ve yüzü yanmadan önce kaşlarının olduğu kısmı havaya kaldırdı. Ufak tefek adam bize gülümsedi.

“Buralarda İngilizce konuşanların vurulma ihtimali var yoldaş” dedi Al ona.

“Hayır” dedi ufak adam. “Largo Caballero’nun vurulma ihtimali var. Hatta vurulmalı.”

“Dinle yoldaş” dedi Al. “Biraz sesini alçalt, olur mu? Biri duyup bizi de seninle birlikte sanabilir.”

“Ben neden bahsettiğimi biliyorum” dedi çok kalın gözlüklü kısa adam. Ona dikkatle baktım. İnsanda tuhaf bir his uyandırıyor.

“Yine de bildiğin şeyi söylemek her zaman iyi değildir” dedim. “Bir şey içer misin?”

“Elbette” dedi. “Seninle konuşmamda sıkıntı yok. Seni tanıyorum. Sen sağlam adamsın.”

“O kadar da sağlam sayılmam” dedim. “Hem burası halka açık bir bar.”

“Sadece halka açık barlarda özel konuşabiliyorsun zaten. Kimse ne dediğimizi duyamaz burada. Birimin nedir yoldaş?”

“Buradan yaklaşık sekiz dakika yürüme mesafesinde birkaç tankım var” dedi Al. “Bugünlük işimiz bitti ve bu akşam çalışmıyorum.”

“Neden arada yıkanmıyorsun?” dedim.

“Öyle bir planım var” dedi Al. “Senin odanda. Buradan çıktığımızda. Tamirci sabunun var mı?”

“Hayır.”

“Sorun değil” dedi. “Cebimde ayırdığım ufak bir parça var.”

Ufak adam kalın merceklerin arkasından dikkatle Al’e bakıyordu.

“Sen parti üyesi misin yoldaş?” diye sordu.

“Tabii ki” dedi Al.

“Yoldaş Henry’nin olmadığını biliyorum” dedi ufak adam.

“Yerinde olsam ona güvenmezdim o zaman” dedi Al. “Ben asla güvenmem.”

“Seni piç kurusu” dedim. “Gitmek ister misin?”

“Hayır” dedi Al. “Bir içki daha içmem lazım.”

“Yoldaş Henry’yle ilgili her şeyi biliyorum” dedi ufak adam. “Bak sana Largo Caballero hakkında birkaç şey daha anlatayım.”

“Bunları dinlemek zorunda mıyız?” diye sordu Al. “Hatırlarsan ben halkın ordusundayım. Bunun benim cesaretimi kıracağını düşünmüyorsun herhalde, öyle değil mi?”

“Biliyorsun kafası o kadar kötü şişti ki deliriyor da denebilir. Hem Başbakan hem de Savaş Bakanı ve kimse onunla konuşamıyor bile artık. Biliyorsun o aslında sadece iyi ve dürüst bir sendika lideri, merhum Sam Gompers’le John L. Lewis arasında bir yerlerde. Peki ya onu yaratan Araquistain denen adam?”

“Yavaş ol” dedi Al. “Anlamıyorum.”

“Ah, onu Araquistain yarattı! Şu an Paris’te Büyükelçi olan Araquistain. Onun başının altından çıktı. Ona İspanya’nın Lenin’i adını verdi ve zavallı adam da buna uygun davranmaya çalıştı ve biri eline dürbünü tutuşturunca o da kendini Clausewitz sandı.”

“Bunu daha önce söylemiştin” dedi Al ona soğuk bir tavırla. “Bu dediğinin bir dayanağı var mı?”

“Yani, üç gün önceki Kabine toplantısında ordu meselelerinden bahsediyordu. Bizim şimdiki işten konuşuyorlardı ve Jesus Hernandez sırf onunla kafa bulmak için taktik ve strateji arasındaki farkı sordu. Eski kurt ne dedi biliyor musun?”

“Hayır” dedi Al. Bu yeni yoldaşın onun sinirlerini bozmaya başladığını görebiliyordum.

“Dedi ki, ‘Taktikte düşmana önden saldırırsın. Stratejide ise yandan.’ Buna ne demeli şimdi?”

“Sen bas git bence yoldaş” dedi Al. “Çok fena cesaretin kırılmaya başlamış.”

“Ama Largo Caballero’dan kurtulacağız” dedi kısa yoldaş. “Taarruzu biter bitmez ondan kurtulacağız. Son aptallığı da onun sonu olacak.”

“Peki, yoldaş” dedi Al. “Ama sabah saldırıya gideceğim ben.”

“Ah, yine mi saldıracaksın?”

“Dinle yoldaş. Bana istediğin saçmalığı anlatabilirsin, çünkü bunlar çok ilginç şeyler ve ben de bir şeyleri birbirinden ayırt edecek kadar büyüğüm. Ama bana soru sorma anladın mı? Çünkü basını belaya sokarsın.”

“Sadece kişisel olarak sormuştum. Bilgi almak için değil.”

“Birbirimizi kişisel sorular soracak kadar iyi tanımıyoruz yoldaş” dedi Al. “Neden başka bir masaya geçmiyorsun? Böylece Yoldaş Henry ve ben biraz konuşabiliriz. Ona sormak istediğim şeyler var.”

“*Salud* yoldaş” dedi ufak adam ayağa kalkarak. “Daha sonra görüşürüz.”

“Güzel” dedi Al. “Daha sonra.”

Onun başka bir masaya gitmesini izledik. İzin istedi, birkaç asker ona yer açtı ve hemen konuşmaya başladığını gördük. Masadaki herkesin ilgisini çekmiş gibiydi.

“Ne diyorsun bu küçük adama?” diye sordu Al.

“Bilmiyorum.”

“Ben de” dedi Al. “Bu taarruzu çözmüş, o kesin.” İçkisinden bir yudum alıp elini gösterdi. “Gördün mü? Böyle iyi. Ben ayyaş falan da değilim ayrıca. Hiçbir saldırıdan önce içki içmem.”

“Bugünkü nasıldı?”

“Gördün işte. Nasıl görünüyordu?”

“Korkunç.”

“Aynen öyle. Tam kelimesi o işte. Korkunçtu. Sanırım şu an hem taktik hem strateji kullanıyor çünkü hem önden hem yanlardan saldırıyoruz. Diğer yerlerde durum ne?”

“Duran yeni yarış parkurunu aldı. *Hipódromo*. University City’ye giden geçidi daralttık. Yukarı kısımda Coruña yolunu geçtik. Ve dün sabah Cerro de Aguilar’da önümüzü kestiler. Bu sabah o şekilde uyandık. Duran birliğinin yarısını kaybetmiş diye duydum. Sizin nasıl gidiyor?”

“Yarın şu çiftlik evleriyle kiliseyi almayı deneyeceğiz tekrar. Hedef tepedeki kilise, keşiş kilisesi dedikleri. Yamacın tamamı şu küçük vadilerle kesilmiş durumda ve hepsi de siper boyunca makinelı tüfek noktalarından en az üç yönde taranmış halde. Derince kazılmış ve iyi durumdalar. Onları kontrol altında tutmak için gerçek bir koruma ateşi sağlayabilecek yeterli sayıda topumuz yok; havaya uçurmak için ağır toplarımız da yok. Onlarınsa o üç evde tanksavarları ve kilisenin yanında da bir tanksavar bataryaları var. Bu resmen kıyım olacak.”

“Ne zaman peki?”

“Bunu sorma bana. Sana söyleme yetkim yok.”

“Filme çekmemiz gerekirse diye demiştim” dedim. “Filmden gelen paranın tamamı ambulanslara gidiyor. Argada Köprüsü’nde karşı taarruza geçen On İkinci Tugay’ı çektik. Ve yine On İkinci Tugay’ı geçen hafta Pingarrón’da gerçekleşen saldırıda çektik. Oradan birkaç iyi tank çekimi var elimizde.”

“Tanklar iyi falan değildi orada” dedi Al.

“Biliyorum” dedim, “ama çok iyi fotoğraf verdiler. Peki yarın?”

“Sadece erkenden çıkıp bekleyin” dedi. “Çok da erken değil ama.”

“Şu an nasıl hissediyorsun?”

“İnanılmaz yorgunum” dedi. “Ve başım da çok ağrıyor. Ama çok daha iyi hissediyorum. Birer tane daha içelim, sonra da senin odaya gidelim de ben bir duş alayım.”

“Öncesinde bir şeyler yesek daha iyi olabilir.”

“Yemek yiyemeyecek kadar pisim. Sen yer tut, ben de banyo yapıp sana Gran Via’da katılayım.”

“Ben de seninle geleceğim.”

“Hayır. Yer tutman daha iyi, ben daha sonra katılacağım sana.” Başını masaya doğru eğdi. “Of başım çok ağrıyor. Gürültüden hep. Artık duymuyorum ama yine de kulakları etkiliyor bir şekilde.”

“Neden uyumuyorsun?”

“Hayır. Bir süre seninle kalıp oraya geri indiğimde uyumayı tercih ederim. İki kez uyanmak istemiyorum.”

“Korkmuyorsun, değil mi?”

“Hayır” dedi. “İyiym ben. Dinle Hank. Çok fazla saçmalamak istemiyorum ama sanırım yarın öleceğim.”

Parmak uçlarımla üç kez masaya dokundum.

“Herkes öyle hissediyor. Ben daha önce çok hissettim bunu.”

“Hayır” dedi. “Bu benim için normal bir şey değil. Ama yarın gitmek zorunda olduğumuz yer mantıklı değil. Onları oraya çıkarabileceğimden bile emin değilim. Kendileri gitmezlerse de onları zorla harekete geçiremezsin. Daha sonra vurabilirsin onları ama o sırada gitmek istemiyorlarsa gitmezler. Vurursan, yine gidemezler.”

“Belki de her şey yolunda gider.”

“Hayır” dedi. “Yarınkiler iyi piyadeler. Her şekilde giderler. İlk günkü o sarı piçler gibi değiller.”

“Belki de her şey yolunda gider.”

“Hayır” dedi. “İyi falan gitmeyecek. Ama elimden gelenin en iyisi olacak. İyi bir başlangıç yapmalarını sağlayabilirim ve onları teker teker bırakacakları bir noktaya kadar çıkarabilirim. Belki de başarabilirler. Güvenebileceğim üç kişi var. Tabii eğer içlerinden biri daha en başta vurulmazsa.”

“Kim o iyiler?”

“Her yere gidebilecek olan Chicagolu irikiyım Yunan var. İlk geldiğindeki kadar iyi. Sol omzu hâlâ iyileşmemiş iki yara yüzünden

alçıda olan Marseillesli Fransız var; Palace Hotel'deki hastaneden bu iş için çıkartılmayı talep etti ve kayışla bağlanması gerekecek, yapabilir mi bilmiyorum. Yani teknik olarak. Bir görsen halini için acır. Eskiden taksi şoförlüğü yapıyormuş." Durdu. "Çok fazla konuşuyorum. Çok fazla konuşursam beni durdur."

"Üçüncü kim peki?"

"Üçüncü? Üçüncü de mi var dedim?"

"Evet, tabii ki."

"Ah evet" dedi. "O benim."

"Peki ya diğerleri?"

"Onlar teknisyenler ama askerlik yapmayı öğrenemediler. Ne olup bittiğini anlayamıyorlar. Hepsi de ölmekten korkuyor. Onları rahatlatmaya çalıştım" dedi. "Ama her saldırıda olay onlara dönüyor. Onları başlarında miğferleriyle tankların yanında gördüğünde tankçılara benziyorlar. İçeri girdiklerinde yine tankçılara benziyorlar. Ama kapakları kapadıkları anda içeride hiçbir şey yok aslında. Onlar tankçı değiller. Ve şu âna kadar da yeni tankçı çıkaracak vakitimiz olmadı."

"Banyo yapmak istiyor musun?"

"Burada biraz daha oturalım" dedi. "Güzel burası."

"Çok komik değil mi, aşağıda, sokağın sonunda bir savaş var ve oraya yürüyerek gidebiliyorsun, sonra da oradan çıkıp buraya geliyorsun."

"Ve sonra tekrar savaşa gidiyorsun" dedi Al.

"Peki, bir kıza ne dersin? Florida'da iki Amerikalı kız var. Gazete muhabirleri. Belki onlardan biri gelir."

"Onlarla konuşmak zorunda kalmak istemem. İnanılmaz yorgunum."

"Şu köşe masada Ceutalı iki Mağribi kız var."

Al onlara baktı. İkisi de koyu tenli ve gür saçlıydı. Biri iriyarı, diğeri ufak tefekti ve ikisi de kesinlikle güçlü ve faal görünüyordu.

"Hayır" dedi Al. "Bugün onlarla takılmadan da yarın yeterince Mağribi göreceğim zaten."

"Çok fazla kız var" dedim. "Florida'daki Manolita var. Birlikte yaşadığı Seguridad manitası Valencia'ya gitmiş ve o da herkesle birlikte olarak ona sadık kalıyor."

“Dinle Hank, neden beni gaza getirmeye çalışıyorsun ki?”

“Sadece moralini düzeltmek istedim.”

“Büyü biraz” dedi. “Bir tane daha?”

“Bir tane daha.”

“Ölmek şu kadar umurumda değil” dedi. “Ölmek saçma sapan bir şey. Ama ziyan. Bu saldırı hem yanlış hem de zarar ziyan. Tankları iyi idare edebiliyorum artık. Vaktim olsa iyi tankçılar da yetiştirebilirdim. Ve birazcık daha hızlı tanklarımız olsa, tanksavarlar onlara hareket edemediğimiz zamanlardaki gibi rahatça bulaşamazdı. Dinle Hank, sandığımız gibi de değillermiş ama. Herkesin tankımız olsun yeter diye düşündüğü zamanı hatırlıyor musun?”

“Gaudalajara’da iyilerdi.”

“Elbette. Ama onlar ihtiyar oğlanlardı. Askerlerdi. Ve çarpışma da İtalyanlara karşıydı.”

“İyi ama ne oldu?”

“Bir sürü şey. Paralı askerler altı aylığına imza attılar. Çoğu Fransızdı. Beş ay iyi savaştılar ama şimdi tek istedikleri şu son ayı da atlatıp evlerine dönmek. Bir boka yaramazlar şu an. Hükümet tankları satın aldığı sırada uygulama eğitmeni olan Ruslar harıkaydı. Ama şu an onları Çin için geri çektiklerini söylüyorlar. Yeni İspanyollardan bazıları iyi, bazıları değil. Ve ölçüp biçip ne olduğunu anlayarak akıllıca iş yapmak için yeteneğin olması gerekiyor. Altı haftada anca yetişiyorlar ve içlerinde çok da yetenekli olan yok.”

“İyi havacı oluyorlar ama.”

“İyi tankçı da olurlar. Ama bunu misyon edinecek olanları bulmak lazım. Aynı rahip olmak gibi. Bu iş için biçilmiş kaftan olman gerek. Hele ki şimdi tanksavarlar bu kadar çoğalmışken.”

Chicote’nin Yeri kepenkleri indirmişti ve şimdi de kapıyı kilitliyorlardı. Artık içeriye kimse alınmayacaktı. Ama kapanmadan önce yarım saatiniz daha vardı.

“Burayı seviyorum” dedi Al. “Şimdi çok gürültülü de değil. New Orleans’ta bir gemideyken seninle karşılaştığım zamanı hatırlıyor musun? Bir şeyler içmek için Monteleone adındaki bara girmiştik ve şu Aziz Sebastian’a benzeyen çocuk sanki şarkı söylüyormuş gibi çıkan komik sesiyle insanları anons ediyordu ve ben de ona Bay B.F. Slob’u anons etmesi için bir çeyreklik vermiştim.”

“Senin ‘Casa del Campo’ demenle aynıydı.”

“Evet” dedi. “O olayı ne zaman düşünsem gülüyorum.” Sonra devam etti. “Anlayacağın, artık tanklardan korkmuyorlar. Hiç kimse. Biz de. Ama hâlâ işe yarıyorlar. Gerçekten yarıyorlar. Ama şu tanksavarlar çıktığı için fazla korunmasızlar. Belki de başka bir iş yapmalıyım. *Hiç sanmam*. Çünkü hâlâ işe yarıyorlar. Ama şu anki halleriyle, bu iş için yaratılmış olman lazım. Şu anda iyi bir tankçı olabilmek için politik açıdan çok gelişmiş olman lazım.”

“Sen iyi bir tankçısın.”

“Yarın başka bir şey olmak istiyorum” dedi. “Biliyorum çok pis dedikodu yapmış oluyorum ama birilerine zarar vermediği sürece dedikodu yapılabilir sonuçta. Yani, ben de tankları seviyorum ama onları doğru kullanmıyoruz çünkü piyadeler henüz yeterince şey bilmiyorlar. İlerlerken öndeki eski tank onları korusun yeter onlara. Bu iyi bir şey değil. Sonra tanklara bel bağlıyorlar ve onlar olmadan hareket etmiyorlar. Hatta bazen mevzilenmiyorlar bile.”

“Biliyorum.”

“Ama işte bak, eğer işini bilen tankçıların olsa ilerleyip maki-neli ateşi açar, sonra piyadelerin arkasına çekilir ve topa ateş açıp onu etkisiz hale getirir ve piyadelere saldırı anında koruma ateşi sağlarlardı. Ve diğer tanklar da sanki piyadeymiş gibi diğer makine-li tüfek noktalarına gidebilirdi. Bir hendeğin üstünde durup derin-liğine ateş açarlardı. Ve doğru zamanda piyadeleri getirebilir ya da en uygun olduğunda ilerlemelerinin üstünü kapatabilirlerdi.”

“Ama bunun yerine?”

“Bunun yerine yarınki gibi olacak işte. O kadar az topumuz var ki sadece hafif mobil zırhlı topçu birlikleri olarak kullanılıyor-ruz. Ve hiç hareket etmeden durup hafif topçu birliği olduğun anda da, hareketliliğini, ki bu senin güvenliğinin demek, yitiriyorsun ve sana tanksavarlarla saldırmaya başlıyorlar. Ve bu olmasa bile, biz piyadelerin ilerisine itilecek demirden bebek arabası gibiyiz. Ve son zamanlarda araba mı yoksa içindeki adamlar mı itecek hiç bilemi-yorsun. Ve oraya ulaştığında arkanda kimse olacak mı onu da asla bilemiyorsun.”

“Tugay olmanıza kaç kişi kaldı şimdi?”

“Tabura altı. Tugaya otuz. Prensipte yani.”

“Hadi otele gidelim de duşunu al. Sonra da birlikte yemek yeriz, olur mu?”

“Olur. Ama benimle ilgilenmeye ya da benim endişeli falan olduğumu düşünmeye başlamak yok, çünkü değilim. Sadece yorgunum ve biraz konuşmak istedim. Ve sakın bana moral konuşması yapmaya falan da kalkma çünkü siyasi bir örgüt liderimiz var ve ben ne için savaştığımı biliyorum ve endişeli falan da değilim. Ama bir şeylerin verimli olmasını ve mümkün olduğunca akıllıca kullanılmasını istiyorum.”

“Sana moral konuşması yapacağımı da nerden çıkardın?”

“Öyle bir görüntü çizmeye başlamıştın.”

“Tek yapmaya çalıştığım bir kız isteyip istemediğini anlamak ve ölmekten bahsedip durmamaktı.”

“Valla bu akşam kız falan istemiyorum ve başkalarına zarar vermediği sürece de istediğim kadar konuşurum ölmek hakkında. Sana zarar veriyor mu?”

“Hadi gel, şu banyonu yap” dedim. “İstediğin kadar konuş, sorun yok.”

“Şu çok şey biliyormuş gibi konuşup duran küçük adam kimdi sence?”

“Bilmiyorum” dedim. “Ama öğreneceğim.”

“İçimi kararttı” dedi Al. “Hadi gidelim.”

Kel kafalı yaşlı garson sokağa çıkabilmemiz için Chicote’nin Yeri’nin dış kapısını açtı.

“Saldırı nasıl gidiyor yoldaşlar?” diye sordu kapıda.

“İyi gidiyor yoldaş” dedi Al. “İyi.”

“Sevindim” dedi garson. “Oğlum 145. Tugayda. Onları gördünüz mü hiç?”

“Ben tankçıyım” dedi Al. “Bu yoldaş da film çekiyor. Sen gördün mü 145. Tugayı?”

“Hayır” dedim.

“Extremadura yolundalar” dedi yaşlı garson. “Oğlum kendi taburunun makineli grubunun siyasi örgüt lideri. En küçük oğlum. Yirmi yaşında.”

“Sen hangi partidensin yoldaş?” diye sordu Al ona.

“Hiçbir partiden değilim” dedi garson. “Ama oğlum komünist.”

“Ben de öyleyim” dedi Al. “Saldırı, yoldaş, henüz bir sonuca ulaşmadı. Çok zor. Faşistler çok güçlü noktaları tutuyorlar. Sizin de, artçı konumunda, bizim ön tarafta olduğumuz kadar sağlam durmanız gerekiyor. Bu noktaları şu an alamayabiliriz ama taarruzda yaman bir orduya sahip olduğumuzu ispatladık ve bunun sonuçlarını da göreceksiniz.”

“Peki ya Extremadura yolu?” diye sordu yaşlı garson, kapıyı hâlâ tutarak. “Orası çok tehlikeli mi?”

“Hayır” dedi Al. “İyi orası. Oğlun için endişelenmene gerek yok.”

“Tanrı sizi korusun” dedi garson. “Tanrı sizi koruyup sakınsın.”

Sokağa çıktığımızda Al, “Vay be” dedi, “politik anlamda biraz kafası karışmış, sence de öyle değil mi?”

“İyi bir adamdır” dedim. “Onu uzun zamandır tanıyorum.”

“İyi bir adama benziyor” dedi Al. “Ama politik açıdan bazı şeyleri anlaması gerek.”

Florida’daki oda kalabalıktı. Gramofon çalıyorlardı ve ortalık duman kaplıydı; yerde de barbut²⁶⁸ oynuyorlardı. Banyoyu kullanmak için yoldaşlar gelip gidiyordu ve oda sigara dumanı, sabun, kirli üniforma ve banyodan gelen buhar kokusuyla doluydu.

Manolita adındaki İspanyol kız, sahte bir Fransız şıklığı şeklinde tanımlanabilecek çok sade ve mütevazı kıyafetler giymişti; soğuk gözleri birbirine epey yakın olan kız, neşeli ve ağırbaşlı bir tavırla yatağın üzerine oturmuş İngiliz bir gazeteciyle konuşuyordu. Gramofonun sesi hariç, pek gürültülü değildi içerisi.

“Burası *gerçekten* senin odan, değil mi?” diye sordu İngiliz gazeteci.

“Resepsiyonda benim adıma kayıtlı” dedim. “Bazen burada uyuyorum.”

“İyi ama viski kimin?”

“Benim” dedi Manolita. “O şişeyi bitirdiler, ben de yenisini aldım.”

“Sen iyi bir kızsın evlat” dedim. “Böylece sana borcum üç oldu.”

“İki” dedi kız. “Diğeri hediyeydi.”

268) Zarla oynanan bir tür kumar oyunu. (ç.n.)

Masanın üstünde, daktilomun yanındaki yarı açık teneke bir kutunun içinde pembe ve beyaz kenarlı, devasa bir pişmiş domuz budu duruyordu. Yoldaşlar gelip çakılarıyla bir dilim kesiyor, sonra barbuta geri dönüyorlardı. Ben de kendime bir dilim et kestim.

“Banyo yapma sırası sende” dedim Al’e. Odanın içinde etrafına bakınıp duruyordu.

“Burası güzelmiş” dedi. “Domuz nereden geldi?”

“Tugaylardan birinin *intendencia*’sından²⁶⁹ aldık” dedi kız. “Çok güzel değil mi?”

“‘Aldık’ derken?”

“O ve ben” dedi başını İngiliz muhabire doğru çevirerek. “Sence de çok tatlı değil mi?”

“Manolita çok nazik davrandı” dedi İngiliz. “Umarım sizi rahatsız etmiyoruzdur.”

“Hiç de değil” dedim. “Daha sonra yatağı kullanmak isteyebilirim ama epey sonra.”

“Benim odamda parti verebiliriz” dedi Manolita. “Kızmadın değil mi Henry?”

“Asla” dedim. “Barbut oynayan yoldaşlar kim?”

“Bilmiyorum” dedi Manolita. “Banyo yapmak için geldiler, sonra da barbut oynamak için kaldılar. Herkes çok nazik. Kötü habirim ne biliyor musun?”

“Hayır.”

“Çok kötü ama. Polis departmanında çalışan nişanlımı biliyor-sun ya? Hani Barselona’ya gitmişti?”

“Evet, tabii ki biliyorum.”

Al banyoya girdi.

“Şey, bir kazada vurulmuş ve benim de polis çevrelerinde güvenilebileceğim hiç kimse yok ve o da bana söz verdiği evrakları getirmede ve ben de bugün tutuklanacağımı duydum.”

“Neden?”

“Çünkü evraklarım yok ve sürekli sizlerle ve tugaylardan insanlarla takıldığımı ve bu yüzden de muhtemelen casus olduğumu söylüyorlar. Eğer nişanlım vurulmasaydı her şey yolunda olacaktı. Bana yardım edecek misin?”

269) (İsp.) Levazım teşkilatı. (ç.n.)

“Tabii ki” dedim. “Eğer temizsen hiçbir şey olmaz sana.”

“Sanırım bundan emin olmak için seninle kalmalıyım.”

“Ama temiz olmasan da benim için sorun olmazdı, öyle değil mi?”

“Seninle kalamaz mıyım?”

“Hayır. Eğer başın belaya girerse beni ara. Senin hiç kimseye askeriyeyle ilgili sorular sorduğunu görmedim bugüne kadar. Ben-
ce iyi durumdasın.”

“Gerçekten temizim” dedi o zaman İngilizden uzaklaşıp öne doğru eğilerek. “Sence onunla kalmam iyi bir fikir mi? O temiz midir?”

“Ben nereden bileyim?” dedim. “Onu daha önce hiç görmedim.”

“Sinirleniyorsun” dedi kız. “Neyse şimdi bunu düşünmeyelim de herkes mutlu mutlu yemeğini yesin.”

Barbut oynanan yere gittim.

“Akşam yemeğine gelmek isteyen var mı?”

“Hayır yoldaş” dedi elinde zarları tutan adam bana hiç bakmadan. “Sen oyuna katılmak ister misin?”

“Ben yemek yemek istiyorum.”

“Döndüğünde burada olacağız” dedi başka bir oyuncu. “Hadi, at şu zarı, ben veririm seninkini.”

“Eğer para bulursan oyuna getir.”

Odada Manolita dışında tanıdığım bir kişi vardı. 12. Tugay’dandı ve gramofon çalıyordu. Macardı, hüzünlü bir Macar. Neşeli olanlarından değil.

“*Salud camarade*” dedi. “Misafirperverliğin için teşekkürler.”

“Sen barbut oynamıyor musun?” diye sordum ona.

“Öyle bir param yok” dedi. “Bu adamlar sözleşmeli havacılar. Paralı askerler... Ayda bin dolar kazanıyorlar. Teruel cephesindelerdi, şimdi buraya geldiler.”

“Peki, buraya nasıl gelmişler?”

“İçlerinden biri seni tanıyormuş ama kendi bölgesine gitmesi gerekti. Onu almak için arabayla geldiler ve oyun o sırada çoktan başlamıştı.”

“Gelmene sevindim” dedim. “İstedğin zaman gel ve kendini evinde hisset.”

“Yeni plakları çalmak için geldim” dedi. “Seni rahatsız etmiyor mu?”

“Hayır, sorun yok. Bir içki al.”

“Birazcık domuz eti” dedi.

Barbutçulardan biri yaklaşp bir dilim et kesti.

“Bu yerin sahibi olan Henry denen adamı görmedin değil mi?” diye sordu bana.

“Henry benim.”

“Ha” dedi. “Pardon. Oyuna girmek ister misin?”

“Daha sonra” dedim.

“Tamam” dedi. Sonra ağzı etle dolu bir şekilde, “Dinle beni pislik herif. Zarların duvara çarpıp zıplasin.”

“Senin için değışen bir şey olmayacak yoldaş” dedi zarları tutan adam.

Al banyodan çıktı. Gözlerinin altındaki is lekeleri hariç tertemiz görünüyordu.

“O lekeleri havluyla silebilirsin” dedim.

“Ne?”

“Kendine aynada bir baksana.”

“Çok fazla buhar var” dedi. “Boş ver gitsin, ben gayet temiz hissediyorum.”

“Hadi bir şeyler yiyelim” dedim. “Hadi gel Manolita. Siz tanışıyor musunuz?”

Kızın gözlerinin Al’in üzerinde dolaşmasını seyrettim.

“Nasılsın?” dedi Manolita.

“Bence bu güzel fikir” dedi İngiliz. “Hadi yemek yiyelim. Ama nerede?”

“Barbut mu bu?” dedi Al.

“İçeri girdiğinde görmemiş miydin?”

“Hayır” dedi. “Sadece domuzu görmüştüm.”

“Evet, barbut.”

“Siz gidip yeyin” dedi Al. “Ben burada kalıyorum.”

Biz çıkarken yerde altı kişi vardı ve Al Wagner bir dilim domuz eti kesmek için uzanmıştı.

“Sen necisin yoldaş?” dediğini duydum pilotlardan birinin Al’e.
“Tankçı.”

“Artık pek bir işe yaramadığını söylüyorlar” dedi pilot.

“Bir sürü şey söylüyorlar” dedi Al. “Ne yapıyorsunuz burada? Zar mı atıyorsunuz?”

“Bakmak ister misin?”

“Hayır” dedi Al. “Tutmak isterim.”

Koridoru geçtik, Manolita, ben ve uzun boylu İngiliz, çocukların çoktan Gran Via lokantasına gitmek üzere çıktığını öğrendik. Macar yeni plakları çalmak için kalmıştı. Benim karnım çok açtı ve Gran Via’nın yemekleri de berbat oluyordu. Film yapımında çalışan iki adam çoktan yemeklerini yiyip bozuk kameranın başına dönmüşlerdi.

Restoran bodrum katındaydı ve ulaşmak için bir nöbetçiyi geçip mutfağa gitmeniz, oradan da merdivenlerle aşağı inmeniz gerekiyordu. Tam bir şamataydı.

Darı ve sudan yapılmış çorba, içinde at eti olan sarı bir pilav ve tatlı olarak da portakal vardı. Sosisli bir nohut yemekleri de vardı ama herkes berbat olduğunu söylediği halde bitmişti bile. Gazetecilerin hepsi tek bir masaya oturmuştu ve diğer masalar subaylar ve Chicote’nin Yeri’nden gelen kızlarla, o zamanlar sokağın karşısındaki telefon binasında yer alan sansür kurulunda çalışan insanlarla ve tanıdık olmayan çeşitli vatandaşlarla doluydu.

Restoranı anarşist bir sendika işletiyordu ve sattıkları şarapların hepsinde kraliyet mahzenlerinin etiketi ve bidonlara koyulduğu tarih oluyordu. Çoğu o kadar eskiydi ki ya mantarın tadı geçmiş ya da rengi değişmiş ve bozulmuştu. Etiketini içemezsiniz sonuçta ve içilebilir bir tane gelene kadar üç şişeyi geri yolladım. Bununla ilgili bir sürtüşme oldu.

Garsonlar farklı şaraplardan bihaberdi. Sadece bir şişe şarap getiriyorlardı ve siz de şansınıza ne çıkarsa içiyordunuz. Siyah ve beyaz birbirinden ne kadar farklıysa, bu adamlar da Chicote’nin Yeri’nin garsonlarından o kadar farklıydı. Buradakilerin hepsinin burnu havadaydı, yüklü miktarda bahşiş alıyorlardı ve arada ekstra-

dan fahiş fiyatlara sattıkları, istakoz ya da tavuk gibi özel yemekleri oluyordu. Ama bunların hepsi biz gitmeden bitmişti, o yüzden biz de çorba, pilav ve portakal aldık. Bu mekân hep asabımı bozuyordu çünkü garsonlar bir grup sahtekâr vurguncudan ibaretti ve eğer o özel yemeklerden isterseniz, burada yemek New York'taki 21 ya da Colony kadar pahalıya geliyordu.

Masada, ancak idare eder halde bir şişe şarapla oturuyorduk. Tadına baktığınızda bozulmaya başladığını anlayabiliyordunuz ama kavga çıkarmak için yeterli değildi. Tam o sırada Al Wagner içeri girdi. Odaya şöyle bir bakındı, bizi gördü ve yanımıza geldi.

"Mesele nedir?" dedim.

"Beni üttüler" dedi.

"Çabuk olmuş."

"O adamlarla oynanmaz" dedi. "Büyük oynuyorlar. Yiyecek ne varmış?"

Garsonlardan birini çağırdım.

"Çok geç kaldınız" dedi. "Servisimiz kapandı."

"Bu yoldaş tankçı" dedim. "Bütün gün savaştı, yarın da savaştacak ve henüz yemek yemedi."

"Bu benim hatam değil" dedi garson. "Çok geç oldu. Artık bir şey kalmadı. Neden yoldaş birliğiyle birlikte yemiyor? Orduda yemek çok."

"Ben ondan benimle yemesini rica ettim."

"Bunu belirtmeniz gerekirdi. Şu an çok geç. Artık servis yapmıyoruz."

"Bana başgarsonu çağır."

Başgarson aşçının eve gittiğini ve mutfakta ocak yanmadığını söyledi. Sonra da gitti. Kötü şarabı geri yolladığımız için bize kızmışlardı.

"Canları cehenneme" dedi Al. "Hadi başka bir yere gidelim."

"Bu saatte yemek yiyebileceğin hiçbir yer yok. Burada var, biliyorum. Sadece gidip başgarsonu biraz yağlamam ve biraz daha para vermem gerekiyor."

Gidip aynen dediğim şeyi yaptım ve suratsız garson da bir tabak dilimlenmiş soğuk et, mayonezli yarım langust ve marulla mercimekten oluşan bir salata getirdi. Başgarson bunları eve götürmek

ya da geç gelen müşterilere satmak için ayırdığı kendi özel stokundan vermişti.

“Çok pahalıya geldi mi sana?” diye sordu Al.

“Hayır” diye yalan söyledim.

“İddiaya girerim gelmiştir” dedi. “Paramı alınca ödeşiriz.”

“Ne kadar alıyorsun şu anda?”

“Henüz bilmiyorum. Günlük on pesetaydı ama artık subay olduğum için arttırdılar. Ama henüz almadık ve ben de sormadım.”

“Yoldaş” diye seslendim garsona. Adam geldi. Başgarson kendisini dikkate almayıp Al’e yemek verdiği için hâlâ kızgındı. “Bir şişe daha şarap getir lütfen.”

“Ne tür?”

“Kırmızılığı gidecek kadar eskimemiş her şarap olur.”

“Hepsi aynı.”

“Bok öyle” dedim İspanyolca ve garson bunun üzerine bir şişe 1906 Château Mouton-Rothschild getirdi. Önceki içtiğimiz ne kadar berbatsa, bu da o kadar iyiydi.

“Dostum işte şarap budur” dedi Al. “Bunu getirmesi için ona ne söyledin?”

“Hiçbir şey. Sadece şanslı bir tercih yapmış.”

“Saraydan gelenlerin çoğu kokuyor resmen.”

“Çok eski çünkü. Bu iklim şaraplar için bir cehennem.”

“Bak, çok bilen yoldaş orada” dedi Al başıyla başka bir masayı işaret ederek.

Bize Largo Caballero’dan bahseden kalın gözlüklü ufak adam, gerçekten de kodamanlarla birlikteydi.

“Kodamanmış herhalde” dedim.

“Yeterince yükselince ne dediklerini umursamıyorlar. Ama keşke yarından sonraki güne kadar bekleyseydi. Yarınımı mahvetti diyebilirim.”

Bardağını doldurdum.

“Söylediği şey çok mantıklıydı” diye devam etti Al. “Biraz düşündüm de. Ama benim görevim bana verilen emri uygulamak.”

“Bu konuda endişelenme ve biraz uyu.”

“Bana bin peseta verebilirsen şu oyuna tekrar gireceğim” dedi Al. “Çok daha fazlası gelecek bana nasıl olsa, bana yatandan bir ödeme talimatı çıkartırım sana.”

“Ödeme talimatı falan istemiyorum. Paranı alınca verirsin.”

“Parayı çekeceğimi sanmıyorum” dedi Al. “Sarhoş gibi konuşuyorum, değil mi? Ve kumar da bohem hayata ait bir şey, biliyorum. Ama sadece böyle bir oyun oynarken yarını düşünmüyorum.”

“Şu Manolita denen kızı sevdin mi? O senden hoşlandı.”

“Gözleri yılan gibi.”

“Kötü bir kız değil. Cana yakındır, iyidir.”

“Kız falan istemiyorum. Şu oyuna geri dönmek istiyorum.”

Masanın ucunda Manolita yeni İngilizin İspanyolca söylediği bir şeye gülüyordu. Çoğu insan masadan kalkmıştı.

“Şu şarabı bitirip gidelim” dedi Al. “Sen katılmak istemiyor musun oyuna?”

“Bir süre izlerim” dedim ve garsona hesabı getirmesi için seslendim.

“Nereye gidiyorsunuz?” dedi Manolita masanın öbür ucundan.

“Odaya.”

“Biz daha sonra geliriz” dedi kız. “Bu adam çok komik.”

“Benimle acayip dalga geçiyor” dedi İngiliz. “İspanyolcada yaptığım hataları buluyor. Diyorum ki, *leche* süt demek değil mi?”

“Bir anlamı o, evet.”

“Kaba bir anlamı *da* mı var yani?”

“Korkarım öyle” dedim.

“Bunun kaba bir dil olduğunu *sen de* biliyorsun” dedi. “Hadi Manolita, takılmayı bırak. Sana bırak diyorum.”

“Takılmadım bir yere” diye güldü Manolita. “Hiçbir yere takılmadım ki ben. Sadece *leche* olayına gülüyorum.”

“Ama sonuçta süt anlamı da *var*. Edwin Henry öyle demedi mi az önce?”

Manolita yine gülmeye başladı ve gitmek üzere ayağa kalktık.

“Çok aptal bir herif” dedi Al. “Yani sırf onu bu aptaldan kurtarmak için götüresim geliyor şu an.”

“İngilizlerin sağı solu belli olmaz” dedim. Öyle derin bir yorumda bulunmuştum ki epey bir şişe devirdiğimiz anlaşıldı. Dışarıda, sokakta, hava soğumaya başlamıştı ve bulutlar ayışığının altında Gran Via kanyonundaki binaların üzerinden kocaman ve bembeyaz geçiyorlardı. Biz de betonda temiz kesikler açmış gündüzden kalma taze mermi delikleri ve hâlâ kaldırılmamış molozlar eşliğinde kaldırımında yürüyor, Florida Hotel’in, cephede sona eren geniş sokağın uzayıp gittiği diğer ufak tepenin arka tarafına baktığı Plaza Cal-lao’ya doğru giden tepeyi tırmanıyorduk.

Karanlıkta otel kapısının dışında bekleyen iki nöbetçiyi geçip sokağın aşağısındaki silah sesleri dalga dalga büyüyüp sonra azalırken bir dakika kadar kapı aralığında durup dinledik.

“Eğer devam ederse sanırım aşağı gitmeliyim” dedi Al dinleyerek.

“Bu önemli bir şey değildi” dedim. “Hem zaten Carabanchel yakınlarında sol tarafa doğruydu.”

“Sanki direkt Campo’dan geliyor gibiydi.”

“Ses burada böyle yayılıyor geceleri. Hep kandırır insanı.”

“Bu gece bize saldırmayacaklar” dedi Al. “Onlar o noktaları ele geçirip biz o dereden yukarı çıkınca, bizi dereden atabilmek için yerlerinden ayrılmayacaklar.”

“Ne deresi?”

“Biliyorsun ya işte adını.”

“Ha, şu dere.”

“Evet. Kürek falan olmadan yukarı çıkacağız o dereden.”

“İçeri gel. Bu sesleri dinlemek zorunda değilsin. Her gece böyle zaten.”

İçeri girip lobiye ve kapıcının durduğu yerdeki gece bekçisini geçtik. Bekçi ayağa kalkıp bizimle birlikte asansöre kadar geldi. Bir düğmeye bastı ve asansör aşağı indi. İçeride beyaz, koyun yününden kıvrıcık bir ceket giymiş olan –ceketin yünlü kısmı içe bakıyordu– pembe kel kafalı, pembe kızgın suratlı bir adam vardı. Kollarının altında ve ellerinde altı şişe şampanya vardı ve şöyle dedi: “Asansörü aşağı çağırmanın mantığı nedir Tanrı aşkına?”

“Bir saattir kullanıyorsunuz asansörü” dedi gece bekçisi.

“Elimde değil” dedi y n ceketli adam. Sonra bana dönüp, “Frank nerede?” dedi.

“Frank ne?”

“Tanıyorsun Frank’i” dedi. “Hadi, bana şu asansörle ilgili yardım et.”

“Sen sarhoşsun” dedim adama. “Hadi, bırak da yukarı çıkalım.”

“Sen de sarhoş olurdun” dedi beyaz y n ceketli adam. “Yoldaş, muhterem yoldaş sen de sarhoş olurdun. Dinle, Frank nerede?”

“Nerede olduğunu sanıyorsun?”

“şu adamın, Henry’nin odasında, barbut oynanan hani.”

“Hadi bizimle gel” dedim. “şu düğmelerle oynayıp durma. O yüzden durduruyorsun sürekli aleti.”

“Ben her şeyi u urabilirim” dedi y n ceketli adam. “Ve bu eski asansörü de u urabilirim. G stermemi ister misiniz?”

“Bırak şunu” dedi Al. “Sarhoşsun. Barbuta gitmek istiyoruz.”

“Siz kimsiniz? Size dolu şampanya şişesiyle vururum.”

“Denesene” dedi Al. “Seni sakinleştirmek istiyorum çakma ayyaş Noel Baba.”

“ akma ayyaş Noel Baba” dedi kel adam. “ akma ayyaş Noel Baba. Ve Cumhuriyet’in bana teşekkürü de böyle demek.”

Asansörü benim katımda durdurduk ve koridorda yürümeye başladık. “Birkaç şişe al” dedi kel adam. Sonra devam etti: “Neden sarhoş olduğumu biliyor musun?”

“Hayır.”

“Eh, sana söylemeyeceğim. Ama şaşırırdın. Çakma ayyaş Noel Baba. Vay vay vay. Sen hangi birimdesin yoldaş?”

“Tank.”

“Ya sen yoldaş?”

“Film yapıyorum.”

“Ben ise çakma, ayyaş bir Noel Babayım. Vay vay vay. Tekrar ediyorum. Vay vay vay.”

“Git de boğul i kinde” dedi Al. “Seni  akma ayyaş Noel Baba.”

Artık odanın dışına gelmiştik. Beyaz y nl  ceketli adam baş ve işaretparmaklarıyla Al’i kolundan tuttu.

“Beni eğlendiriyorsun yoldaş” dedi. “Gerçekten eğlendiriyorsun beni.”

Kapıyı açtım. Oda duman altı olmuştu ve oyun da aynı bıraktığımız gibi görünüyordu. Değişen tek şey masadaki domuzun ve şişedeki viskinin tamamının bitmiş olmasıydı.

“Bu Baldy” dedi oyunculardan biri.

“Nasılsınız yoldaşlar?” dedi Baldy eğilerek. “Nasılsınız? Nasılsınız? Nasılsınız?”

Oyunu kesip ona sorular sormaya başladılar.

“Raporumu hazırladım yoldaşlar” dedi Baldy. “Ve işte size biraz da şampanya. Artık bu meselenin sadece ama sadece güzel kısımlarıyla ilgileniyorum.”

“Destek pilotların nereye sıvıştı?”

“Bu onların hatası değildi” dedi Baldy. “Olağanüstü bir gösteri tasarlamakla meşguldüm ve o Fiat’ların hepsi aşağıdan, yukarıdan, yanımdan geçmeye başlayana kadar destek pilotlarının varlığından bile bihaberdim ve bir baktım ki benim küçük sadık uçağımın artık kuyruğu yok.”

“Of, keşke sarhoş olmasaydın” dedi pilotlardan biri.

“Ama öyleyim” dedi Baldy. “Ve umarım siz beyefendiler ve yoldaşlar da bana katılırsınız çünkü her ne kadar bana çakma ayyaş Noel Baba diyen cahil bir tankçının hakaretine uğramış olsam da çok mutluyum.”

“Keşke ayık olsaydın” dedi bir başka pilot. “Sahaya nasıl döneceksin?”

“Bana soru sormayın” dedi Baldy vakur bir şekilde. “12. Tugay’a ait bir makam arabasıyla döndüm. Sadık paraşütümle yere konduğumda, *dispanlyolca iline* egemen olmadığım için beni sabıkalı bir faşist olarak görme eğilimi vardı. Ama onları kimliğim konusunda ikna ettikten sonra bütün pürüzler düzeldi ve az rastlanır türden bir saygı gördüm. Ah, yanmaya başladığında o Junker’ı görmemiz lazımdı. Fiat’lar bana doğru pike yaparken ben onu seyrediyordum. Ah, keşke size anlatabilsem.”

“Bugün Jarama üzerinde üç motorlu bir Junker’ı vurdu ve destek pilotları da düştü ve o da vurulup paraşütle atladı” diye açıkladı pilotlardan biri. “Tanıyorsunuz onu. Baldy Jackson.”

“Paraşüt ipini açmadan önce ne kadar düştün Baldy?” diye sordu bir başka pilot.

“Altı bin fitin tamamını ve sanırım diyaframım ip iyice gerildiğinde iflas etti. Beni ikiye bölecek sandım. Herhalde on beş tane falan Fiat vardı ve ben tamamen kurtulmak istedim. Nehrin sağ tarafına inmek için paraşütü epey itip kakmam gerekti. Onu kaydırmam ve sonra sertçe sarsmam gerekti. Rüzgâr çok iyiydi.”

“Frank’in Alcalá’ya geri dönmesi gerekti” dedi başka bir pilot. “Biz de barbut oynamaya başladık. Gün ağarmadan oraya geri dönmemiz gerekiyor.”

“Zarlarla oynayacak havada değilim” dedi Baldy. “Diplerinde sigara izmaritleri olan bardaklardan şampanya içme havasındayım.”

“Ben yıkarım onları” dedi Al.

“Yoldaş Çakma Noel Baba için” dedi Baldy. “İhtiyar Yoldaş Noel Baba için.”

“Bırak artık” dedi Al. Bardakları alıp banyoya götürdü.

“Tankçılardan mı o?” diye sordu pilotlardan biri.

“Evet. En başından beri orada.”

“Tankların artık bir işe yaramadığını söylediler” dedi bir pilot.

“Ona bunu daha önce de söylemiştin” dedim. “Neden kesmiyorsun artık? Adam bütün gün çalıştı.”

“Biz de öyle. Ama demek istediğim, cidden bir işe yaramıyorlar artık, değil mi?”

“Pek değil. Ama o iyi bir tankçı.”

“İyidir herhalde. İyi birine benziyor. Ne kadar para kazanıyorlar?”

“Günlük on peseta” dedim. “Ama artık teğmenlerin aldığını alıyor.”

“İspanyol teğmen mi?”

“Evet.”

“Bir tahtası eksik herhalde ha? Yoksa politik görüşlerinden dolayı mı?”

“Politik görüş.”

“Ah tamam” dedi. “Bu her şeyi açıklıyor. Söylesene Baldy, kuyruk kopunca o rüzgâr basıncında paraşütle atlayınca çok eğlenmişsindir eminim.”

“Evet, yoldaş” dedi Baldy.

“Nasıl hissettin?”

“Sürekli düşünüyordum yoldaş.”

“Baldy, Junker’dan kaç kişi paraşütle paçayı kurtardı?”

“Dört” dedi Baldy. “Altı kişiden dördü. Pilotu öldürdüğümünden emindim. Ateş etmeyi bıraktığında anladım. Yardımcı pilot var, o da nişancıydı ve onu vurduğuma da epey eminim. Vurmuş olmalıyım çünkü o da ateş etmeyi kesti. Ama belki de sıcak yüzündendir. Her neyse, dört kişi çıktı işte. Sana sahneyi anlatmamı ister misin? O sahneyi harika anlatabilirim.”

Şimdi elinde koca bir su bardağı dolusu şampanyayla yataкта oturuyordu ve pembe kafasıyla pembe yüzü terden ıslanmıştı.

“Neden kimse şerefime kadeh kaldırmıyor?” diye sordu Baldy. “Bütün yoldaşların bana içmesini istiyorum ve ben de o sahneyi tüm dehşeti ve güzelliğiyle anlatacağım.”

Hepimiz kadeh kaldırdık.

“Nerede kalmıştım?” diye sordu Baldy.

“McAlester Otelinden çıkıyordun” dedi bir pilot. “Tüm dehşetin ve güzelliğinle... soytarılığı bırak Baldy. Tuhaftır ki ilgimizi çekti.”

“Anlatacağım” dedi Baldy. “Ama önce biraz daha şampanya içmem lazım.” Şerefine kadeh kaldırdığımızda içkisini kafaya dikmişti.

“Böyle içmeye devam ederse uyuyakalacak” dedi bir başka pilot. “Ona sadece yarım bardak verin.”

Baldy verileni içti.

“Anlatacağım” dedi. “Bir ufak daha içeyim öyle.”

“Dinle Baldy, yavaş git olur mu? Şunu bir açığa kavuşturalım. Birkaç gün boyunca uçağın olmayacak ama yarın uçuyoruz ve bu önemli olduğu kadar ilginç de.”

“Raporumu yazdım” dedi Baldy. “Sahada okursun. Onlarda bir kopyası olacak.”

“Hadi Baldy, bu kadar kasma kendini.”

“Eninde sonunda anlatacağım” dedi Baldy. Gözlerini birkaç kez açıp kapadıktan sonra, “Merhaba Yoldaş Noel Baba” dedi Al’e. “Eninde sonunda anlatacağım. Siz yoldaşların tek yapması gereken dinlemek.”

Ve anlattı.

“Çok tuhaf ve çok güzeldi” dedi Baldy ve bardağındaki şampanyayı kafasına dikti.

“Uzatma artık Baldy” dedi bir pilot.

“Çok derin duygular yaşadım” dedi Baldy. “Son derece derin duygular. En derininden.”

“Alcalá’ya dönelim” dedi bir pilot. “Pembe kafa toparlayamayacak. Oyuna mı dönsek?”

“Toparlayacak” dedi başka bir pilot. “Sadece bizi kudurtmaya çalışıyor.”

“Beni eleştiriyor musunuz?” diye sordu Baldy. “Cumhuriyet’in bana teşekkürü *bu mu*?”

“Dinle Noel Baba” dedi Al. “Nasıldı?”

“Bana mı soruyorsun?” diye gözlerini ona dikti Baldy. “*Sen* bana soru mu soruyorsun? Hiç çatışmaya girdin mi sen yoldaş?”

“Hayır” dedi Al. “Bu kaşları da tıraş olurken yaktım.”

“Dikkat et de donunu kaybetme yoldaş” dedi Baldy. “Bu tuhaf ve güzel sahneyi anlatacağım size. Biliyorsunuz, sadece pilot değil, yazarım da aynı zamanda.”

Kendi kurduğu cümleyi onaylarcasına başını salladı.

“Meridian, Mississippi, *Argus* için yazıyor” dedi bir pilot. “Sürekli. Onu durduramıyorlar.”

“Yazar olarak yetenekliyim” dedi Baldy. “Yepyeni ve özgün bir betimleme yeteneğine sahibim. Böyle olduğumu söyleyen bir gazete kupürüm vardı ama onu kaybettim. Şimdi betimlememe başlıyorum.”

“Tamam. Neye benziyordu?”

“Yoldaşlar” dedi Baldy. “Bunu betimlemek mümkün değil.” Bardağını uzattı.

“Ne dedim size?” dedi pilotlardan biri. “Bir ay geçse yine toparlayamayacak. Hiç toparlayamaz ki zaten.”

“Sen” dedi Baldy, “sen talihsiz küçük adam. Pekâlâ. Uçağı yana yatırdıktan sonra aşağı baktım ve elbette dumanlar çıkıyordu ama o dağları aşmak için izlemesi gereken rotada devam ediyordu. Hızla irtifa kaybediyordu ve yükselip tekrar pike yaptım. O sırada hâlâ

destek pilotları oradaydı. Uçak yalpalayıp öncekinin iki katı duman çıkarmaya başladı ve sonra kokpitin kapısı açıldı. Sanki bir maden eritme fırınının içine bakmak gibiydi bu ve sonra dışarı çıkmaya başladılar. Ben bir yarım takla atıp pikeye geçmiş, sonra oradan yükselmişim ve arkaya ve aşağı bakıyordum; onlar da dışarı çıkıyordu, fırının ağzından geçip çıkıyor, uzaklaşabilme çabasıyla kendilerini bırakıyorlardı. Sonra paraşütler açıldı. Birdenbire açılan kocaman, nefis gündüzsefalarına benziyorlardı ve o artık sadece daha önce hiç görmediğiniz türden koca bir alev topundan ibaretti, dönüp duruyordu ve gökyüzünde görebileceğiniz en güzel şeylerden olan o dört paraşüt süzülürken bir tanesi kenarından yanmaya başladı ve o yanarken adam da hızla aşağı düştü. Kurşunlar yakından geçmeye başladığında ona bakıyordum ve Fiat'lar tam arkalarındaydı ve kurşunlar ve Fiat'lar."

"Yazarsın evet, anladık" dedi pilotlardan biri. "*War Aces* için yazmalısın. Sakıncası yoksa düz bir dille anlatabilir misin ne olduğunu?"

"Hayır" dedi Baldy. "Anlatırım ama bilirsin, şaka yapmıyorum, görülmeye değer bir şeydi cidden. Ve daha önce hiç büyük üç motorlu bir Junker düşürmemiştim; bundan dolayı da çok mutluyum."

"Herkes mutlu Baldy. Bize ne olduğunu anlat, gerçekten."

"Tamam" dedi Baldy. "Önce azıcık şarap içeyim, sonra anlatacağım."

"Onları gördüğünüzde siz ne durumdaydınız?"

"V'nin sol kolundaydık Sonra tüm kolların sol koluna girdik ve dördüyle birden, biz takla atıp çıkmadan onlara dokunabilene kadar üstlerine doğru pike yaptık. Üç tanesini daha vurduk. Fiat'lar güneşin altında asılı duruyordu. Ve anca ben kendi başıma gezindiğim sırada aşağı indiler."

"Destek pilotların düştü mü?"

"Hayır. Bu benim hatamdı. Manzarayı izlemeye dalmışım ve bir baktım gitmişler. Manzara seyretmenin belli bir formatı yok. Sanırım onlar devam edip normal diziliş düzeni aldılar. Bilmiyorum. Bana sormayın. Ayrıca ben çok yoruludum. Eteklerim zil çalıyordu ama şimdi yoruludum."

"Uykun geldi demek istiyorsun. Kafan iyi ve uykulusun."

“Sadece yorgunum” dedi Baldy. “Benim konumumdaki bir adamın yorgun olmaya hakkı var. Ve eğer uykum gelirse uykulu olmaya da hakkım var. Öyle değil mi Noel Baba?” dedi Al’e.

“Evet” dedi Al. “Sanırım uykulu olmaya hakkın var. Ben bile uykuluyum. Barbut döndürecek misiniz?”

“Onu Alcalá’ya götürmemiz lazım; bizim de oraya gitmemiz lazım” dedi bir pilot. “Neden ki? Para mı kaybettin oyunda?”

“Biraz” dedi Al.

“Bir el oynamak ister misin?” diye sordu pilot ona.

“Bin peseta koyacağım” dedi Al.

“Alırım ama paranı” dedi pilot. “Sizler pek fazla kazanmıyorsunuz, değil mi?”

“Hayır” dedi Al. “Pek kazanmıyoruz.”

Bin pesetalık banknotu yere koydu, zarları avuç içlerinde tıkr tıkr yuvarladı ve çat diye yere attı. İki birli geldi.

“Zarlar hâlâ senin” dedi pilot banknotu alıp Al’e bakarak.

“Onlara ihtiyacım yok” dedi Al. Ayağa kalktı.

“Mangır lazım mı?” diye sordu pilot. İlgiyle ona bakıyordu.

“İşime yaramaz” dedi Al.

“Alcalá’ya gitmemiz gerekiyor artık” dedi pilot. “Bu aralar bir akşam oyun gecesi yapacağız. Frank’i ve diğerlerini buluruz. Çok sağlam oyun çevirebiliriz. Seni gideceğin yere bırakabilir miyiz?”

“Evet. Bırakalım mı?”

“Hayır” dedi Al. “Yürüyeceğim. Zaten yolun hemen aşağısında.”

“Pekâlâ, biz Alcalá’ya gidiyoruz. Bu geceki şifreyi bilen var mı?”

“Ha, şoförde olacak o. Hava kararmadan gidip alacaktı.”

“Hadi Baldy. Seni sarhoş ve uykucu serseri.”

“Hiç öyle değilim” dedi Baldy. “Ben halkın ordusunun potansiyel yıldızıyım.”

“Yıldız olman için on tane lazım. İtalyanları saysan bile. Senin sadece bir tane var Baldy.”

“İtalyan değillerdi” dedi Baldy. “Almanlardı. Ve öyle fırın gibiyken nasıl olduğunu görmedin sen uçağın. Gazaba gelmiş bir cehennem gibiydi.”

“Onu dışarı taşıyın” dedi bir pilot. “Yine o Meridian, Mississipp gazetesine yazmaya başladı. Eh, hadi görüşmek üzere. Bizi odana kabul ettiğin için sağ ol.”

Herkes birbiriyle tokalaştı ve adamlar gittiler. Ben de merdivenlerin başına kadar eşlik ettim onlara. Asansör artık çalışmıyordu ve ben de basamakları inerlerken arkalarından baktım. Baldy’yi iki taraftan tutmuşlardı ve adam kafasını yavaş yavaş öne doğru sallıyordu. Artık iyice uykusu gelmişti.

Film içinde birlikte olduğum iki arkadaş hâlâ odalarında bozuk kamerayla uğraşıyorlardı. Bu hassas ve gözleri yoran bir işti ve “Sizce yapabilecek misiniz?” diye sorduğumda uzun olan, “Evet, tabii ki. Buna mecburuz. Şu anda kırılan bir parçayı onarıyorum” dedi.

“Ne partisiydi o?” diye sordu öbürü. “Sürekli şu lanet kamerayla uğraştık durduk.”

“Amerikalı pilotlar” dedim. “Ve önceden tanıdığım tankçı bir adam.”

“Eğlenceli miydi? Orada olamadığıma üzüldüm.”

“İyiymi” dedim. “Komikti biraz.”

“Biraz uyumalısın. Hepimizin erken kalkması gerekiyor. Yarına zinde olmalısınız.”

“O kamerayla işiniz daha ne kadar sürer?”

“Yine gitti işte. Lanet halkalar.”

“Onu rahat bırak. Biz bitiririz. Sonra da hepimiz uyuruz. Kaçta uyandıracaksın bizi?”

“Beş?”

“Tamam. Aydınlandığı anda.”

“İyi geceler.”

“*Salud*. Biraz uyu.”

“*Salud*” dedim. “Yarın daha yakına gitmemiz lazım.”

“Evet” dedi. “Ben de öyle düşündüm. Çok daha yakına. Bunun farkında olmana sevindim.”

Al odadaki büyük koltukta uyuyakalmış ve ışık yüzüne vurmuştu. Üzerine battaniye örteyim dedim ama bu onu uyandırdı.

“Ben aşağı iniyorum.”

“Burada uyu. Ben alarmı kurup seni uyandırırım.”

“Alarm çalışmaz falan şimdi” dedi. “Ben aşağı insem daha iyi olur. Oraya gecikmek istemiyorum.”

“Oyun için üzgünüm.”

“Her şekilde alt ederlerdi beni” dedi. “Bu adamlar zar konusunda zehir gibi.”

“O son oyunda zarlar sendeydi.”

“İş bitirtme konusunda da zehir gibiler. Tuhaf adamlar hem de. Fazla para almıyorlar sanırım. Eğer bunu para için yapıyorsan, bunu yapmaya yetecek kadar paran yok demektir.”

“Seninle birlikte aşağı yürümemi ister misin?”

“Hayır” deyip ayağa kalktı ve yemek sonrasında oyuna geldiğinde çıkartmış olduğu büyük Colt’unu kemerine taktı. “Hayır, şimdi daha iyi hissediyorum. Bakış açıma tekrar kavuştum. Tek ihtiyacın olan şey bakış açısı.”

“Aşağı yürümek istiyorum.”

“Hayır. Biraz uyu. Ben aşağı gidip çatışma başlamadan önce beş saatlik güzel bir uyku çekerim.”

“O kadar erken mi?”

“Aynen. Film çekmeye yetecek kadar ışık olmayacak. Kalkmadan da olur yani.” Deri montundan bir zarf çıkarıp masanın üstüne koydu. “Bunu alıp” dedi, “N.Y.’taki erkek kardeşime yolla lütfen, olur mu? Adresi zarfın arkasında.”

“Tabii ki. Ama göndermeme gerek kalmayacak.”

“Hayır” dedi. “Şu anda kalacağını sanmıyorum. Ama onlarda olmasını isteyecekleri bazı fotoğraflar ve başka şeyler var. Tatlı bir eşi var. Resmini görmek ister misin?”

Cebinden çıkardı. Nüfus cüzdanının içindeydi.

Bir göl kıyısındaki kayığın yanında ayakta duran güzel, esmer bir kızdı.

“Catskills’de” dedi Al. “Evet. Tatlı bir eşi var. Yahudi bir kız. Öyle” dedi. “Bir daha ıslanmama izin verme. Hoşça kal evlat. Rahat ol. Çok samimi söylüyorum artık iyi hissediyorum kendimi. Ve bu öğleden sonra çıktığımda hiç iyi hissetmiyordum.”

“İzin ver ben de geleyim aşağıya.”

“Hayır. Dönüş yolunda Plaza de España’dan geçerken sorun yaşayabilirsin. O adamlardan bazıları geceleri asabi olur. İyi geceler. Yarın gece görüşürüz.”

“Hah şöyle, işte böyle konuşmalısın.”

Benimkinin hemen üstündeki odada Manolita ve İngiliz epey gürültü yapıyorlardı. Belli ki tutuklanmamıştı kız.

“Doğru. Böyle konuşmalıyım” dedi Al. “Ama bazen bunu yapabilmek için üç dört saat geçmesi gerekiyor.”

Şimdi dolgu kenarlı deri başlığını giyiyordu. Yüzü karanlık görünüyordu ve gözlerinin altındaki koyu boşlukları fark ettim.

“Yarın akşam Chicote’nin Yeri’nde görüşürüz” dedim.

“Aynen öyle” dedi gözümün içine hiç bakmadan. “Yarın gece Chicote’nin Yeri’nde görüşürüz.”

“Kaçta?”

“Dinle, bu kadar yeter” dedi. “Yarın gece Chicote’nin Yeri’nde işte. Saat meselesine girmemize gerek yok.” Ve çıkıp gitti.

Onu bu kadar iyi tanıyor olmasanız ve onun yarın çatışmaya gireceği bölgeyi görmemiş olsanız, bir şeye çok kızdığını falan düşünürdünüz. Sanırım içinde bir yerlerde çok ama çok kızgındı. İnsan pek çok şeye kızgınlık duyar ve kendiniz, bizzat kendiniz ve boşu boşuna ölmek de bunlardan biridir. Ama diğer yandan düşününce, saldırıya geçtiğiniz sırada olabileceğiniz en iyi şey kızgın olmaktır belki de.

DAĞ SIRTININ ALTINDA

Gündüzün sıcağında havada uçuşan tozların eşliğinde geri geldik, ağızlarımız kupkuru, burunlarımız tıkalı, muharebeden çıkıp İspanyol birliklerinin ihtiyaten bekletildiği nehrin yukarısındaki uzun sırta.

Sırtımı sıg hendeğe dayayıp omuzlarım ve başımın arkası toprağa değecek şekilde, artık serseri kurşunlardan bile uzak, oturdum ve aşağıdaki oyukta ne olduğuna baktım. Tanklara ayrılmış bir arazi vardı ve tankların üzeri zeytin ağaçlarından kesilmiş dallarla örtülmüştü. Onların solunda, çamura bulanmış, üstleri dallarla kaplı karargah araçları, ikisinin arasında da, dağ sırtının eteğindeki düzlükte ambulansların yüklendiği açıklığın içinden ellerinde sedyelerle geçen iki uzun sıra adam vardı. Ekmek çuvalları ve şarap fıçıları yüklü ikmal katırları ve güdücülerin yönlendirdiği bir sıra mühimmat katırı sırttaki açıklıktan yukarı çıkıyorlar, boş sedye taşıyan adamlar da katırlarla birlikte yavaş yavaş patikayı tırmanıyorlardı.

Sağ tarafa doğru, sırtın kavis çizdiği yerin aşağısında, tugay personelinin çalıştığı mağaranın girişini görebiliyordum ve sinyal kabloları mağaranın tepesinden uzayıp bizim korunmak için siper olarak kullandığımız sırtın üzerinden dönüyordu.

Deri kıyafetli ve kasklı motorcular motosikletlerinin üzerinde son derece dik olan yarığın bir yukarısına bir aşağısına gidiyor, sonra onları yürüterek sırtın yan tarafına bırakıyorlar ve mağaranın girişine kadar yürüyüp içeri giriyorlardı. Ben baktığım sırada, tanıdığım iriyarı bir Macar motorcu mağaradan çıktı, birtakım kâğıtları deri cüzdanına tıktırdı, motosikletini katırlar ve sedye taşıyanlardan oluşan bir selin içinden yukarı doğru itip bir bacağını üstünden attı ve alet bir toz fırtınası yaratarak sırtın üzerinde gürledi.

Aşağıda, ambulansların gelip gittiği açıklıkta, nehrin sınırını çizen yeşil yapraklar vardı. Kırmızı kiremit çatıslı kocaman bir ev ve gri, taş bir değirmen vardı ve nehrin ötesindeki büyük evin etrafındaki ağaçlardan bizim silahların patladıkça çıkardığı ışıklar geli-

yordu. Doğrudan bize ateş ediyorlardı ve o zaman eşzamanlı iki ışık oluyordu. Bunu 7 santimlik parçaların gırtlaktan geliyormuş gibi boğuk, kısa sesleri ve bize doğru gelip başımızın üstünden geçen bombaların gittikçe yükselen çığlıkları izliyordu. Her zaman olduğu gibi top sıkıntımız vardı. Aşağıda, aslında kırk tane olması gerekirken, sadece dört batarya vardı ve sadece iki top aynı anda ateşlenebiliyordu. Saldırı daha biz aşağı inmeden başarısız olmuştu.

“Siz Rus musunuz?” diye sordu bir İspanyol askeri bana.

“Hayır, Amerikalıyız” dedim. “Suyunuz var mı?”

“Var yoldaş.” Domuz derisinden yapılmış su torbasını uzattı. Yedekte bekletilen bu birlikler sadece ismen ve üniforma giydikleri için askerdi. Saldırıda kullanılmak üzere getirilmemişlerdi ve dağ sırtının tepesindeki bu hat boyunca yayılmış, gruplar halinde bir araya gelmiş, yiyor, içiyor, muhabbet ediyor ya da hiç konuşmadan öylece bekliyorlardı. Saldırılı Uluslararası Tugaylar²⁷⁰ yapıyordu.

İkimiz de içtik. Suyun tadı zift ve domuz kılı gibiydi.

“Şarap daha iyi” dedi asker. “Size şarap getireyim.”

“Evet. Ama susuzluk için su.”

“Savaşa susamak gibi susamak yoktur. Burada, yedekte bile, çok susuyorum.”

“Bu korku” dedi bir başka asker. “Susamak korku demektir.”

“Hayır” dedi bir başkası. “Korku olduğunda susuzluk da olur her zaman. Ama savaşta, hiç korku olmadığında bile çok susarsın.”

“Savaşta her zaman korku vardır” dedi ilk asker.

“Sana göre” dedi ikinci asker.

“Bu çok normal” dedi ilk asker.

“Sana göre.”

“Kapa şu pis ağzını” dedi ilk asker. “Ben sadece gerçekleri söylüyorum.”

Pırıl pırıl bir nisan günüydü ve rüzgâr o kadar çılgın esiyordu ki açıklıktan yukarı gelen her katır bir toz bulutu kaldırıyor ve bunların hepsi birleşip tek bir buluta dönüşüyor, aşağıdaki düzlükte

270) İspanya İç Savaşında (1936-1939) Cumhuriyetçilerin tarafında savaşmak üzere farklı ülkelerden İspanya'ya gelen gönüllülerden oluşan Cumhuriyetçi askeri birlikler. (ç.n.)

uzun toz dalgaları ambulansların oradan yola çıkıp rüzgârla birlikte uçup gidiyordu.

Artık o gün öldürülmeyeceğimden epey emindim çünkü sabah işimizi iyi yapmıştık ve saldırının ilk başladığı sıralarda iki kez ölümle burun buruna gelmiş ama ölmemiştik; ve bu bana güven veriyordu. İlk tanklarla yukarı çıkıp saldırıyı filme çekecek yer seçerken olmuştu. Sonrasında birden oranın içime sinmediğini hissetmiştim ve kameraları 180-200 metre kadar sola taşımıştık. Oradan ayrılmadan hemen önce, bilinen en eski işaretleme yöntemiyle orayı işaretledim ve on dakika sonra 15 santimlik bir gülle tam benim durduğum yere düştü ve orada daha önce herhangi bir insanoğlu bulunduğu dair her tür iz silinip gitti. Onun yerine, toprakta açılmış kocaman, net bir tahribata işaret eden bir delik vardı artık.

Sonra, iki saat geçince, taburla ilişkisi kısa süre önce kesilmiş ve karargâha bağlanmış Polonyalı bir subay bize Polonyalı askerlerin ele geçirdiği mevzileri göstermeyi önerdi ve tepenin kıvrımlarından birinin rüzgâr almayan tarafından geçerek bir makineli tüfek ateşinin ortasına daldık ve çenelerimizi sıkıca yere bastırıp burnumuzu tozun içine sokarak sürünüp kaçmak zorunda kaldık ve aynı anda da Polonyalıların o gün hiç mevzi ele geçirmediğini ve başladıkları yerden çok az ileriye gidebildiklerini üzümlerle keşfettik. Ve şimdi, siperin korumasında uzanırken, terden sıırıslıkladım, açtım, susuzdum ve saldırının şimdilik bitmiş olan tehlikesinden dolayı içim bomboştu.

“Rus olmadığınıza emin misiniz?” diye sordu bir asker. “Burada Ruslar var bugün.”

“Evet. Ama biz Rus değiliz.”

“Yüzün Rusa benziyor.”

“Hayır” dedim. “Yanlışın var yoldaş. Gayet de komik bir suratım var ve bu bir Rusun suratı değil.”

“Onun yüzü Rusa benziyor” dedi içimizden, o sırada kamerayla uğraşan bir başkasını işaret ederek.

“Olabilir. Ama yine de Rus değil. Sen nerelisin?”

“Extremadura” dedi gururla.

“Extremadura’da hiç Rus var mı?” diye sordum.

“Hayır” dedi deminkinden daha da gururlu. “Extremadura’da hiç Rus yok ve Rusya’da da hiç Extremaduralı yok.”

“Senin politik görüşün ne?”

“Bütün yabancılardan nefret ediyorum” dedi.

“Epey geniş kapsamlı bir politik programmış.”

“Mağribilerden, İngilizlerden, Fransızlardan, İtalyanlardan, Almanlardan, Kuzey Amerikalılardan ve Ruslardan nefret ediyorum.”

“Aynen bu sırada mı nefret ediyorsun?”

“Evet. Ama en çok Ruslardan nefret ediyor olabilirim.”

“Dostum, epey ilginç fikirlerin varmış” dedim. “Faşist misin sen?”

“Hayır. Ben bir Extremaduralıyım ve yabancılardan nefret ediyorum.”

“Onun az rastlanır türden fikirleri vardır” dedi başka bir asker. “Çok dikkate alma. Ben yabancıları severim. Valencia’lıyım. Bir bardak daha şarap al lütfen.”

Uzanıp bardağı aldım. Diğer şarabın pirincimsi tadı hâlâ ağızımdaydı. Extremaduralı askere baktım. Uzun boylu ve inceydi. Suratı bitkin ve tıraşsız, yanakları çöküktü. Öfkeden köpürerek, omuzlarında battaniyeden peleriniyle ayağa fırladı.

“Başını eğ” dedim ona. “Yolunu kaybetmiş kurşunlar havada uçuşuyor.”

“Kurşunlardan korkmuyorum ve bütün yabancılardan da nefret ediyorum” dedi öfkeyle.

“Kurşunlardan korkman gerekmiyor” dedim, “ama yedekte beklerken onlardan kaçınman lazım. Kaçabileceğin halde yaralanmak çok da zekice değil.”

“Ben hiçbir şeyden korkmam” dedi Extremaduralı.

“Çok şanslısın yoldaş.”

“Bu doğru” dedi elinde şarap bardağı olan diğer asker. “Hiç korkusu yok. *Aviones*’lerden²⁷¹ bile.”

“Delirmiş bu” dedi bir başka asker. “Herkes korkar uçaklardan. Az öldürür ama çok korkuturlar.”

“Benim korkum yok. Ne uçaklardan ne başka bir şeyden” dedi Extremaduralı. “Ve yaşayan her yabancıdan da nefret ediyorum.”

271) (İsp.) Uçaklar. (ç.n.)

Açıklığın aşağısında, iki sedyecinin yanından yürüyen ve neredede bulunduğunu hiç de önemseymiş gibi görünen, Uluslararası Tugaylar üniformalı, omzuna doladığı battaniyeyi bel hizasında bağlamış uzun boylu bir adam belirdi. Başını dikti ve uykuda yürüyen birine benziyordu. Orta yaşlıydı. Tüfeği yoktu ve benim yattığım yerden yaralı da görünmüyordu.

Onun çatışmanın içinden çıkıp tek başına aşağı doğru yürümesini izledim. Karargâh arabalarının olduğu yere gelmeden önce sola döndü; başını hâlâ o tuhaf şekilde dimdikti ve sırtın kıyısına doğru yürüyüp gözden kayboldu.

Benim yanımdaki eleman, el kameralarının filmlerini değiştirmekle meşgul olan, onu fark etmemişti.

Sırtın üzerinden tek bir top mermisi geldi ve tank rezervinin hemen dışındaki çamur ve siyah dumanla kaplı alana yağdı.

Biri tugay karargâhının olduğu mağaradan kafasını çıkarıp sonra tekrar kayboldu. Gitmek için iyi bir yer olduğunu düşündüm ama oradaki herkesin sinirinin tepesinde olacağı kesindi çünkü saldırı fiyaskoyla sonuçlanmıştı ve ben onlarla yüz yüze gelmek istemiyordum. Bir operasyon başarılı olduğunda filme çekilmesinden mutlu olurlardı. Ama başarısız olursa herkes öyle hiddetli olurdu ki tutuklanıp geri gönderilme olasılığınız bile vardı.

“Bizi her an top ateşine tutabilirler” dedim.

“Benim için fark etmez” dedi Extremaduralı. Bu Extremaduralıdan biraz yorulmaya başlamıştım artık.

“Biraz daha şarabınız var mı?” diye sordum. Ağzımın içi hâlâ kupkuruydu.

“Tabii ki dostum. Galonlarca var” dedi dost canlısı olan asker. Kısa boylu, koca elli ve çok pasaklı bir adamdı ve kırılmış saçlarıyla hemen hemen aynı boyda bir kirli sakalı vardı. “Sence şimdi mi bombalayacaklar bizi?”

“Öyle yapmalılar” dedim. “Ama bu savaşta hiçbir şey belli olmuyor.”

“Bu savaşın nesi varmış?” diye sordu Extremaduralı kızgın bir şekilde. “Beğenemedin mi bu savaşı?”

“Kapa çeneni!” dedi dost canlısı asker. “Burada kumanda ben-de ve bu yoldaşlar da bizim misafirimiz.”

“O zaman onun bizim savaşımızla ilgili böyle konuşmasına izin verme” dedi Extremaduralı. “Hiçbir yabancı buraya gelip de bizim savaşımızın aleyhinde konuşamaz.”

“Hangi kasabadansın sen yoldaş?” diye sordum Extremadura-lıya.

“Badajoz” dedi. “Badajozluyum. Badajoz talan edildi, yağma-landı ve kadınlarımız İngilizlerin, Fransızların tecavüzüne uğradı. Ve şimdi de Mağribiler. Mağribilerin bugün yaptıkları da İngilizle-rin Wellington’ın komutası altında yaptıklarından daha kötü değil. Tarih okumalısın. Benim büyük büyükannemi İngilizler öldürdü. Ailemin yaşadığı evi İngilizler yaktı.”

“Buna çok üzüldüm” dedim. “Peki, Kuzey Amerikalılardan ne-den nefret ediyorsun?”

“Babam Küba’ya asker olarak gönderildiğinde Kuzey Amerika-lılar tarafından öldürüldü.”

“Ona da çok üzüldüm. Gerçekten üzüldüm. İnan bana. Peki, Ruslardan neden nefret ediyorsun?”

“Çünkü onlar zorbalığı temsil ediyorlar ve suratlarından da nefret ediyorum. Senin suratın da Ruslarınkine benziyor.”

“Belki de buradan gitsek iyi olacak” dedim benimle beraber olan ve İspanyolca bilmeyen adamlardan birine. “Belli ki suratım Ruslarınkine benziyor ve bu başımı derde sokacak.”

“Ben uyuyacağım” dedi adam. “Burası güzel. Çok fazla konuş-ma, böylece başın da derde girmez.”

“Burada benden hiç hoşlanmayan bir yoldaş var. Sanırım bir anarşist.”

“Valla o zaman dikkat et de vurmasın seni. Ben uyuyacağım.”

Tam o sırada, deri montlu, biri kısa boylu ve tıknaz, diğeri orta boylu, ikisi de sivil şapka takmış, yassı suratlı, elmacık kemikleri çıkık, bacaklarına ahşap kılıfların içinde Mauser tabancaları bağ-lanmış iki adam açıklığın içinden çıkıp bize yöneldi.

Daha uzunca olan bana Fransızca, “Buradan geçen Fransız bir yoldaş gördün mü?” diye sordu. “Omuzlarında palaska gibi bağlan-mış battaniye olan bir yoldaş? Kırk beş-elli yaşlarında bir yoldaş? Cephenin aksi yönüne doğru giden böyle bir yoldaş gördün mü?”

“Hayır” dedim. “Öyle bir yoldaş görmedim.”

Bir an bana baktı ve o sırada gözlerinin gri-sarı bir renk olduğunu fark ettim. Ve onları hiç kırpmadığını.

“Sağ ol, yoldaş” dedi tuhaf Fransızcasıyla ve sonra başka bir yoldaşa anlamadığım bir dilde hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Uzaklaşıp sırtın bütün hendekleri görebilecekleri en yüksek kısmına tırmandılar.

“İşte Rusların gerçek yüzü” dedi Extremaduralı.

“Kapa çeneni!” dedim. Deri montlu iki adamı izliyordum. Orada, hafife alınmayacak kadar ciddi bir bombardıman altında durmuş, sırtın aşağısında ve nehre doğru olan kısımdaki paramparça araziye bakıyorlardı.

Birden bir tanesi aradığı şeyi buldu ve eliyle işaret etti. Sonra ikisi birden av köpekleri gibi koşmaya başladılar; biri sırtın üstünden dümdüz, diğeri sanki birinin yolunu kesmek ister gibi bir açı çizerek. İkinci adamın tepeye varmadan önce tabancasını çekip koşarken önünde tuttuğunu gördüm.

“Peki, bunu sevdin mi?” diye sordu Extremaduralı.

“En fazla seni sevdiğim kadar” dedim.

Paralel sırtın en üst kısmında Mauser’lerin düzensiz havlamalarını duydum. Bir düzineden fazla el ateş edildi. Çok uzak mesafeden ateş açmış olmalılar. Tüm o silah patlama seslerinden sonra bir sessizlik oldu ve arkasından tek bir el silah sesi geldi.

Extremaduralı asık bir suratla bana baktı ve hiçbir şey söylemedi. Bombardıman başlasa her şey daha kolay olurdu diye düşündüm ama başlamadı.

Deri montlu, sivil şapkalı iki adam birlikte yürüyerek tekrar sırta geldiler ve iki bacaklı bir hayvanın dik bir yamaçtan dizlerini tuhaf bir şekilde bükerek inmesini andıran hareketlerle açıklığa doğru indiler. Tam varmışlardı ki bir tank vızıldayıp tangırdayarak geldi ve adamlar onun geçmesi için yana çekildiler.

Tanklar o gün yine başarısız olmuştu ve geri çekilen ve açık kuleleriyle dağ sırtının korunaklı alanına giren tankların deri başlıklı sürücülerinin gözlerinde, maçtan sarılık yüzünden menedilen futbolcuların boş, sabit bakışları vardı.

Deri montlu, yassı suratlı iki adam, tankın geçmesine izin vermek için sırtta yanımızda durmuştu.

“Aradığınız yoldaşı buldunuz mu?” diye sordum uzun olana Fransızca.

“Evet yoldaş. Teşekkürler” dedi ve beni dikkatlice süzdü.

“Ne diyor?” diye sordu Extremaduralı.

“Aradıkları yoldaşı bulduklarını söylüyor” dedim. Extremaduralı hiçbir şey demedi.

Bütün sabahımız orta yaşlı Fransızın şimdi çıktığı o yerde geçmişti. Tozun, dumanın, gürültünün, yaralanmaların, ölümün, ölüm korkusunun, korkaklığın, başarısız bir saldırının çılgınlığının ve fiyaskosunun ortasında. Adamların geçip hayatta kalmayı başaramadığı o sürülmüş tarlada. Yere düşüp dümdüz yatıyordunuz; başınızı korumak için bir tümsek yapıyor, çenenizi çamurun içine gömüyor, hiç kimsenin çıkınca canlı kalamayacağı o yokuşu tırmanmanız için gelecek emri bekliyordunuz.

Orada yatıp tankların gelmesini bekleyenlerle birlikte vakit geçirmiştik; insanın üzerine üşüşen feryatların ve bombaların gürültüsüyle yere düşmesinin ortasında beklemiştik; başımızın üstünde perde gibi asılı çatırdayan, fısıldayan ateş. O adamların beklerken neler hissettiklerini biliyorduk. Uzaklaşabildikleri kadar uzaklaşmışlardı. Ve ilerlemeleri için emir geldiğinde hem ilerleyip hem hayatta kalma şansları yoktu.

Bütün sabah orta yaşlı Fransızın yürüyerek uzaklaştığı o yerdedik. Bir adamın nasıl aniden, başarısız bir saldırıda ölmenin saçmalığını açıkça görerek, ya da birden ve tam da ölmeden önce net ve adil bir şekilde durumdaki umutsuzluğu, ahmaklığı, gerçekte ne olduğunu görerek geri dönüp aynı Fransızın yaptığı gibi oradan uzaklaşabileceğini anlayabiliyordum. Korkaklığından değil de, sadece bir şeyleri çok net görebildiği için yürüyüp gidebilirdi insan; bir anda oradan ayrılması gerektiğini fark edip yapacak başka hiçbir şey olmadığını bilerek.

Fransız saldırının içinden büyük bir haysiyetle çıkıp gelmişti ve bir erkek olarak onu anlayabiliyordum. Ama bir asker olarak, çatışmayı yöneten o diğer adamlar onu yakalayınca kadar peşini bırakmamışlar ve kaçıp kurtulduğu ölüm onu tam da dağın sırtına vardığında, bombalardan ve mermilerden uzaklaşıp nehre doğru yürürken yakalamıştı.

“Ve bu” dedi Extremaduralı bana, başıyla çatışma inzibatına işaret ederek.

“Savaş” dedim. “Savaşta disiplin olmak zorunda.”

“Ve bu tür bir disiplin altında yaşamak için ölmemiz mi gerekiyor?”

“Disiplin olmasa herkes ölürdü.”

“Disiplin var, disiplin var” dedi Extremaduralı. “Dinle beni. Şu batta da yine buradaydık ve faşistler bize saldırdı. Siz Uluslararası Tugaycıların bugün ele geçirmeye çalıştığı ve geçiremediği tepelerden sürdüler bizi. Buraya geri düştük; bu dağ sırtına. Uluslararası Tugaycılar gelip bizim ilerimizdeki hattı aldı.”

“Bunu biliyorum” dedim.

“Ama şunu bilmiyorsun” diye devam etti öfkeyle. “Benimle aynı yerden gelen ve bombardıman sırasında çok korkan bir oğlan vardı ve çocuk hattan ayrılabilmek için elini vurdu, çünkü korkuyordu.”

Diğer askerlerin hepsi onu dinliyordu şimdi. Birkaç tanesi başlarıyla onayladı.

“Bu tür insanların yaralarına pansuman yapılır ve sonra hemen saflara geri yollanırlar” diye devam etti Extremaduralı. “Bu adil bir şey.”

“Evet” dedim. “Olması gereken bu.”

“Olması gereken bu” dedi Extremaduralı. “Ama bu çocuk kendini öyle kötü vurmuştu ki kemik paramparça olmuştu ve bölge iltihap kapınca eli kesildi.”

Birkaç asker başlarıyla onayladı.

“Hadi” dedi birisi, “gerisini de anlat ona.”

“Bundan bahsetmemek daha iyi olabilir” dedi komutanın kendisinde olduğunu söyleyen kırpık saçlı, kıllı suratlı adam.

“Bunları anlatmak benim görevim” dedi Extremaduralı.

Komuta sahibi omuzlarını silkti. “Bu benim de hoşuma gitmedi” dedi. “Devam et o zaman. Ama bunun konuşulması da hoşuma gitmiyor.”

“Bu çocuk şubattan beri vadideki hastanede kalıyordu” dedi Extremaduralı. “Bazılarımız onu hastanede görmeye gittik. Herkes onun hastanede çok sevildiğini ve onun, tek eli olan biri ne kadar

işe yarayabilirse kendini o kadar işe yarar hale getirdiğini söylüyordu. Hiç tutuklanmadı. Onu hazırlayacak hiçbir şey olmadı.”

Komuta sahibi adam hiçbir şey söylemeden şarap bardağını tekrar bana uzattı. Herkes dinliyordu; okuma yazması olmayan insanların bir hikâyeyi dinlediği gibi.

“Dün, günün sonunda, henüz bir saldırı olacağını bilmediğimiz sırada. Dün, güneş batmadan önce, henüz bugünün de diğer günler gibi olacağını düşünürken, onu düzlükten açıklıktaki patikaya soktular. Biz akşam yemeğini pişiriyorduk onu getirdiklerinde. Sadece dört kişilerdi. Çocuğun kendisi, Paco, az önce gördüğün deri montlu ve şapkalı iki adam ve tugaydan bir subay. Dördünün birlikte açıklığa tırmandığını gördük ve Paco’nun ellerinin ya da kendisinin bağlı olmadığını gördük.

Onu gördüğümüzde hepimiz etrafına toplanıp, ‘Selam Paco. Nasılsın Paco? Her şey nasıl gidiyor Paco, seni eski kurt, eski dostumuz Paco?’ dedik.

O da dedi ki, ‘Her şey yolunda. Şunun dışında her şey iyi’ –ve bize kesilen elinden geriye kalan yumruyu gösterdi.

Paco dedi ki: ‘Bu yaptığım çok korkakça ve aptalca bir şeydi. Bunu yaptığım için çok üzgünüm. Ama tek elle faydalı olmaya çalışıyorum. Dava için tek elle elimden ne gelirse yapacağım.”

“Evet” diye böldü bir asker. “Böyle söyledi. Böyle söylediğini duydum.”

“Onunla konuştuk” dedi Extremaduralı. “Ve o da bizimle konuştu. Böyle deri montlu ve silahlı adamlar geldiğinde, bu savaş için her zaman kötüye alamettir, aynı harita çantaları ve el dürbünleri olanların geldiğindeki gibi. Yine de onu sadece ziyaret amaçlı getirdiklerini düşündük ve hastaneye onu görmeye gidemeyen bizler onu şimdi görebildiğimize çok sevinmiştik ve dediğim gibi, akşam yemeği saatiydi ve açık ve ılık bir akşamdı.”

“Rüzgâr gece hızlandı” dedi bir asker.

“Sonra” diye devam etti Extremaduralı hüzünlü bir ifadeyle, “onlardan biri subaya İspanyolca, ‘Nerede o yer?’ dedi.”

“Paco’nun yaralandığı yer neresi?” diye sordu subay.”

“Ona cevap verdim” dedi komuta sahibi. “Yeri gösterdim. Sizin durduğunuz yerin birazcık aşağısı.”

“İşte burası” dedi bir asker. Eliyle gösterdi ve ben bahsi geçen yerin orası olduğunu anladım. Orası olduğu bariz belliydi.

“Sonra içlerinden biri Paco’yu kolundan tutarken, diğeri de İspanyolca konuşmaya başladı. İspanyolca’yı bir sürü dil hatası yaparak konuşuyordu. Önce kahkahalarla gülmek istedik, Paco da gülümsemeye başladı. Konuşmanın tamamını anlayamıyordum ama Paco’nun ibret-i âlem olsun diye cezalandırılması gerektiği, böylece daha fazla kendini yaralama olayları olmayacağı ve bunu yapan olursa aynı şekilde cezalandırılacağı şeklinde bir şeylerdi.

Sonra, biri Paco’nun kolundan tutarken –Paco zaten mahcup ve üzgün hissediyorken kendinden bu şekilde bahsedilmesinden çok utanmıştı– diğeri de tabancasını çıkarıp Paco’ya tek bir kelime bile etmeden onu başının arkasından vurdu. Sonrasında da tek kelime etmedi.”

Askerlerin hepsi başlarıyla onayladı.

“Böyle oldu” dedi biri. “Bunun olduğu yeri görebilirsiniz. Ağzının üstüne düştü oraya. Görebilirsiniz.”

Bahsettikleri yeri yattığım yerden gayet açık görebiliyordum.

“Hiçbir uyarı vermediler ve kendisini hazırlama şansı bile olmadı” dedi komuta sahibi. “Bu çok acımasızca.”

“İşte bu yüzden diğer tüm yabancıların yanı sıra Ruslardan da nefret ediyorum” dedi Extremaduralı. “Yabancılarla ilgili kendimizi kandıramayız. Sen de bir yabancıysan, üzgünüm. Ama şu an, kendi adıma, kimseye bir istisna yapamam. Bizimle ekmek yeyip şarap içtin. Ve bence artık gitmelisin.”

“Bu şekilde konuşma” dedi komuta sahibi Extremaduralıya. “Resmiyeti korumak gerekiyor.”

“Sanırım gitsek iyi olacak” dedim.

“Kızmadın mı?” dedi komuta eden. “Bu sığınakta istediğiniz kadar kalabilirsiniz. Susadın mı? Biraz daha şarap ister misin?”

“Çok teşekkürler” dedim. “Bence gitsek daha iyi olacak.”

“Şimdi anlıyor musun nefretimi?” diye sordu Extremaduralı.

“Nefretini anlıyorum” dedim.

“İyi” dedi elini uzattı. “El sıkışmaya itirazım yok. Ve sana, şahsen, bol şans dilemeye.”

“Aynı şekilde” dedim. “Şahsen ve bir İspanyol olarak.”

Fotoğrafları çeken elemanı uyandırdım ve sırttan inip tugay karargâhına doğru yola çıktık. Tankların hepsi dönüyordu artık ve gürültü yüzünden kendi sesinizi bile duymanız zordu.

“Onca zamandır konuşuyor muydun?”

“Dinliyordum.”

“İlginç bir şey duydun mu?”

“Bir sürü.”

“Peki, şimdi ne yapmak istiyorsun?”

“Madrid’e geri dönmek.”

“Generali görmeliyiz.”

“Evet” dedim. “Görmeliyiz.”

Generalin soğukkanlı bir öfkesi vardı. Saldırıyı sürpriz olarak tek tugayla yapması ve her şeyi gün ağarmadan bitirmesi emredilmişti. Böylesi bir saldırının en az bir bölükle yapılması gerekirdi. Üç tabur kullanmış ve bir tane de yedekte tutmuştu. Fransız tank kumandanı saldırı için cesaret toplamak amacıyla kendini sarhoş etmiş ve nihayetinde iş göremeyecek derecede küfelik olmuştu. Ayıldığında vurulacaktı.

Tanklar zamanında gelmemiş ve nihayetinde de ilerlemeyi reddetmiş, iki tabur da hedefledikleri amaca ulaşma konusunda başarısız olmuştu. Bunu üçüncü tabur başarmış ama o da kabul edilemeyecek kadar çok dikkat çekmişti. Elde edilen tek ciddi sonuç birkaç tutsak alınması olmuş, onlar da tankçılara emanet edilmiş ama tankçılar tarafından öldürülmüştü. Generalin gösterebileceği tek şey fiyaskoydu ve onlar tutsaklarını öldürmüşlerdi.

“Bununla ilgili ne yazabilirim?” diye sordum.

“Official communiqué’de²⁷² yer almayan hiçbir şey. Uzun termosta hiç viskin var mı?”

“Var.”

Bir yudum alıp dudaklarını dikkatlice yaladı. Bir zamanlar Macar hafif süvari erlerinin yüzbaşısıydı ve bir keresinde, Kızıl Ordu’nun düzensiz süvarilerinin lideriyken, Sibiry’a da bir altın trenini zapt etmiş ve termometre eksi kırkları gösterince onu bir kış bo-

272) (Fr.) Resmi yayın. (ç.n.)

yunca tutmuştı. İkimiz iyi arkadaşlık ve o da viski seviyordu ve artık hayatta değil.

“Hadi git buradan” dedi. “Aracın var mı?”

“Var.”

“Hiç görüntü çektin mi?”

“Birkaç tane. Tankları.”

“Tanklar” dedim acı acı. “Molozlar. Korkaklar. Dikkat et de öldürmesinler seni” dedi. “Sen yazar olacaksın.”

“Şu anda yazamıyorum.”

“Daha sonra yazarsın. Daha sonra hepsini yazarsın. Ve sakın öleyim deme. Hele öleyim hiç deme. Hadi şimdi git buradan.”

Kendi verdiği tavsiyeye kendi uyamadı çünkü iki ay sonra öldürüldü. Ama o günle ilgili en tuhaf şey tankların resimlerinin muhteşem çıkmış olmasıydı. Ekranda karşı konulmaz bir şekilde tepenin üzerinde ilerliyorlar, madeni sesler çıkararak bizim gösterdiğimiz zafer yanılsamasına doğru ağır ağır ilerleyerek büyük gemiler gibi zirvelere tırmanıyorlardı.

O gün zafere en çok yaklaşan, muhtemelen başı dimdik savaştan çıkıp giden o Fransızdı. Ama zaferi sırtın yarısına gelene kadar sürdü. Onu, bizi Madrid’e götürecek karargâh arabalarına binmek üzere aşağı yürürken, dağ sırtının yokuşunda yere yığılmış halde gördük. Battaniyesi hâlâ üstündeydi.

ASLINDA KİMSE ÖLMEZ

Evin sıvası gül rengiydi ve rutubet yüzünden soyulup solmuştu; verandasından yolun sonundaki denizi görebiliyordunuz, mas-mavi denizi. Kaldırım boyunca üst verandaya gölge yapacak kadar uzun defne ağaçları sıralanmıştı ve gölge serindi. Verandanın bir köşesindeki hasır kafesin içinde bir alaycı kuş vardı ve artık ne şakıyor ne de ötüyordu, çünkü yirmi sekizlerinde, ince, esmer, gözlerinin altında maviye çalan halkalar ve bir-iki günlük bir sakalı olan genç bir adam kazağını çıkarıp kafesin üstüne örtmüştü. Genç adam şimdi ayakta duruyordu, ağzı hafif aralık, etrafı dinleyerek. Birisi kilitli ve sürgülü ön kapıyı yokluyordu.

Dinledikçe, verandanın yanındaki defnelerin içinden geçip giden rüzgârları, sokakta ilerleyen bir taksinin kornasını ve boş arsada oynayan çocukların seslerini duydu. Sonra ön kapının kilidinde dönen anahtar sesini duydu; anahtarın kilidi açtığını, kapının sürgüye takıldığını ve sonra anahtarın kilidin içinde tekrar döndüğünü. Aynı anda bir beysbol sopasının topa vurma sesini ve boş arsadan gelen tiz İspanyolca bağırıtıyı. Orada öylece durdu, dudaklarını ıslattı ve birinin arka kapıyı zorlamasını dinledi.

Adı Enrique olan genç adam ayakkabılarını çıkardı, dikkatlice yere koydu ve arka kapıyı görene kadar verandanın mozaikleri üzerinde yumuşak hareketlerle yürüdü. Kapıda hiç kimse yoktu. Tekrar evin ön tarafına geçti ve hiç kimseye gözükmeden sokağa baktı.

Kenarları dar, üstü yassı hasır bir şapkası olan, gri alpaka yününden kaban ve siyah pantolon giymiş bir zenci kaldırımda, defne ağaçlarının altında yürüyordu. Enrique bakındı ama başka kimse yoktu. Bir süre etrafı izleyip dinleyerek öylece durdu, sonra kazağını kuş kafesinin üstünden alıp giydi.

Etrafı dinlediği süre boyunca inanılmaz terlemişti ama şimdi gölgede ve serin kuzeydoğu rüzgârının altında üşümüştü. Kazak omuzdan asılan, sürekli yaptığı basınç adamın koltukaltının biraz aşağısında çıban çıkmasına sebep olmuş kırk beş kalibrelik bir Colt

taşıyan deri tabanca kılıfını örtüyordu. Deri halkalıydı ve üzerinde ter yüzünden oluşan tuz lekeleri vardı. Enrique evin duvarının dibinde duran, üzerine çadır bezi gerilmiş portatif bir yatağa uzandı.

Kuş kafesin içinde cıvıldaşıp sekti ve genç adam kafasını kaldırıp ona baktı. Sonra ayağa kalktı, kancayı kaldırıp kafesin kapısını açtı. Kuş kafasını açık kapıya doğru uzatıp geri çekti, sonra birden gagası belli bir açı oluşturacak şekilde tekrar öne itti.

“Hadi git” dedi genç adam yumuşak bir sesle. “Kandırmaca yok.”

Elini kafesin içine koydu ve kuş kafesin yapıldığı sazlara doğru çırpınarak arkaya uçtu.

“Çok aptalsın” dedi genç adam. Elini kafesten çıkardı. “Açık bırakacağım.”

Yatağa yüzüstü yattı, çenesi katladığı kollarının üzerindeydi ve hâlâ dinliyordu. Kuşun kafesten uçtuğunu duydu ve sonra da defne ağaçlarından birinin üzerinde şakıdığını.

“Ev boş olaksa kuşu tutmak saçma olurdu” diye düşündü. “Bütün sorun böyle saçmalıklardan çıkıyor zaten. Ben bu kadar saklakken başkalarını nasıl suçlayabilirim ki?”

Çocuklar hâlâ boş arsada beysbol oynuyorlardı ve hava artık epey serinlemişti. Genç adam omzundaki tabanca kılıfının tokasını açıp çözdü ve kocaman tabancayı bacağının yanına koydu. Sonra da uykuya daldı.

Uyandığında hava kararmıştı ve köşedeki sokak lambası defne ağaçlarının yaprakları arasından parlıyordu. Ayağa kalkıp evin ön tarafına yürüdü ve duvarın gölgelik ve korunaklı kısmında kalma-ya çalışarak sokağa şöyle bir göz gezdirdi. Kenarları dar, üstü yassı hasır şapkalı bir adam köşedeki ağacın altında ayakta duruyordu. Enrique adamın kabanının ya da pantolonunun rengini göremedi ama adam zenciydi.

Enrique çabucak verandanın arka tarafına gitti ama yandaki iki evin arka pencerelerinden otluk alanın üzerine vuranın haricinde hiç ışık yoktu. Arkada sayısını bilemeyeceği kadar insan olabilirdi. Bunu biliyordu, çünkü ilerdeki ikinci evden radyo sesi geldiği için öğleden sonraki kadar iyi duyamıyordu etrafı.

Birden bir siren sesinin mekanik kreşendosu geldi ve genç adam saç diplerinin diken diken olduğunu hissetti. İnsanın birden kıpkırmızı olması gibiydi bu, sanki isilik çıkarmış gibi; ve geldiği hızla da geçip gitti bu his. Siren radyodan gelmişti; bir reklam dönüyordu ve sonra sunucunun sesi geldi: “Gavis dış macunu. Değişmez, yenilmez, en iyisi.”

Enrique karanlığın içinde gülümsedi. Artık birilerinin gelmesinin vaktiydi.

Bant kaydındaki sirenden sonra ağlayan bir bebeğin sesi geldi ve sunucu bebeğin Malta-Malta’yla mutlu olacağını söyledi ve sonra da bir klakson sesi ve yeşil benzin talep eden bir müşterinin sesi duyuldu. “Bana hikâye anlatma. Senden yeşil benzin istedim. Daha ekonomik ve daha uzun yol gidiyor. En iyisi.”

Enrique bütün reklamları ezbere biliyordu. Onun savaşta olduğu on beş ay boyunca değişmemişlerdi; Radyo istasyonunda hâlâ aynı diskleri kullanıyor olmalılardı ama yine de siren sesi onu kandırmayı başarmış ve saç diplerini karıncalandırmıştı. Bu bir av köpeğinin bir bildircinin ılık kokusunu duyunca kaskatı kesilmesi gibi tehlikeye verilen su götürmez bir tepkiydi.

İlk başladığında yoktu bu karıncalanma hissi. Tehlike ve tehlike korkusu bir keresinde midesi bomboşmuş hissi yaratmıştı. Ateşi çıktığı zaman zayıf düşmüş hisseder ya insan, işte öyle zayıf düşmüş hissettiriyorlardı ve hareket edememenin ne demek olduğunu da biliyordu; bacaklarınızı öne doğru hareket ettirmeniz gerektiğinde sanki uykudaymışsınız gibi bir cansızlık hissi. Bunların hepsi geçmişti artık ve yapması gereken her şeyi zorlanmadan yapıyordu. Bazı cesur adamların ilk başta sahip olduğu geniş korkma kapasitesinden geriye kalan tek şey o karıncalanma hissiydi. Tehlikeye verdiği tepkilerden sadece bu kalmıştı, terlemek hariç, ki onun hep olacağını biliyordu ve o da artık bir uyarıdan başka bir şey değildi.

Orada durmuş hasır şapkalı adamın artık kaldırımın kenar taşında oturduğu yerdeki ağaca bakarken, verandanın karolu zeminine bir taş düştü. Enrique duvarın oraya bakındı ama taşı bulamadı. Elleri yatağın altına soktu, orada da yoktu. Tam diz çöktüğü sırada zemine bir çakıl daha düştü, zıpladı ve evin yan tarafını dönen köşeye ve sonra da sokağa yuvarlandı. Enrique taşı eline aldı. Pü-

rüzsüz, sıradan bir çakıl taşıydı. Onu cebine koyup eve girdi ve arka kapıya giden basamakları indi.

Kapının bir tarafına doğru durdu, Colt'u kılıftan çıkarıp sağ elinde tuttu ve ağırlığını hissetti.

“Zafer” dedi usulca İspanyolca, sanki ağzı sözcüğü küçümsermiş gibi ve çıplak ayakla yavaşça kapının diğer tarafına geçti.

“Onu kazananlara” dedi kapının dışından biri. Bir kadın sesiydi; parolanın ikinci kısmını söylemişti, hızlı ve kararsız bir şekilde.

Enrique kapının üstündeki çifte sürgüyü açtı ve Colt'u hâlâ sağ elinde tutarak sol eliyle kapıyı açtı.

Kapının önünde, karanlığın içinde, elinde sepetle bir kız duruyordu. Başına bir mendil bağlamıştı.

“Merhaba” dedi Enrique ve sürgüyü tekrar çekti. Karanlıkta kızın nefes alıp verdiğini duyabiliyordu. Sepeti ondan aldı ve hafifçe omzunu sıvazladı.

“Enrique” dedi kız. Genç adam ne gözlerinin nasıl parladığını ne de yüzündeki ifadeyi görebiliyordu.

“Yukarı gel” dedi. “Biri evin önünden burayı gözetleyip duruyor. Seni gördü mü?”

“Hayır” dedi kız. “Boş arsadan geçerek geldim.”

“Dur onu sana göstereyim. Verandaya gel benimle.”

Basamakları çıktılar. Enrique elindeki sepeti yatağın yanına bıraktı, verandanın kenarına yürüdü ve baktı. Dar kenarlı yassı hasır şapkası olan zenci gitmişti.

“Demek öyle” dedi Enrique usulca.

“Demek öyle derken?” diye sordu kız genç adamın kolunu tutup etrafa bakınarak.

“Gitmiş demek. Yiyecek ne var?”

“Bütün gün burada tek başına kaldığın için üzgünüm” dedi kız. “Karanlık bastırana kadar beklemek zorunda kaldığım için çok aptalım. Bütün gün gelmek istedim aslında.”

“Burada olmak da aptalcaydı zaten. Beni gün doğmadan tekne-den buraya getirip bıraktılar. Bir parola verip yiyecek hiçbir şey olmayan ve gözetlenen bu eve getirdiler. Parola yenmiyor malum. Başka sebeplerden dolayı gözetlenen bir eve yerleştirilmemeliydim. Tam Küba işi. Ama en azından eskiden yemek yerdik. Sen nasılsın Maria?”

Karanlıkta onu ağzından sertçe öptü. Dudaklarının onunkilere sıkıca bastırılmış dolgunluğunu ve onunkine dayanan vücudunun titremesini hissetti ve tam o sırada sırtının en dar kısmına keskin bir acı saplandı.

“Ahh! Dikkat et.”

“Ne oldu?”

“Sırtım.”

“Sırtına ne oldu? Yara mı var?”

“Görmem lazım” dedi Enrique.

“Şimdi görebilir miyim?”

“Daha sonra. Bir şeyler yemeli ve buradan çıkmalıyız. Burada ne depolamışlar?”

“Bir sürü şey. Nisan fiyaskosundan kalan şeyler. Gelecekte gerekecek bazı şeyler.”

“Uzak gelecek” dedi genç adam. “Buranın gözetlendiğini biliyorlar mıydı?”

“Bilmediklerine eminim.”

“Ne var?”

“Sandıklarda birkaç tüfek var. Birkaç kutu da cephane.”

“Her şey bugün çıkarılmalı.” Ağzı doluydu. “Bunlara tekrar ihtiyacımız olana kadar yıllarca çalışmak gerekecek.”

“*Escabeche*’yi²⁷³ beğendin mi?”

“Nefis; gel yakınıma otur.”

“Enrique” dedi kız ona iyice dayanarak. Bir elini bacağına üzerine koyup diğeriyle de ensesini okşadı. “Enrique’m benim.”

“Dokunurken dikkat et” dedi Enrique yemeye devam ederek. “Sırtım kötü.”

“Savaştan döndüğün için mutlu musun?”

“Bunu hiç düşünmedim” dedi.

“Enrique, Chucho nasıl?”

“Lérída’da öldü.”

“Felipe?”

“Öldü. Yine Lérída’da.”

“Peki Arturo?”

273) (İsp.) Salamura balık. (ç.n.)

“Teruel’de öldü.”

“Ya Vicente?” diye sordu tekdüze bir ses tonuyla. Artık iki eli de adamın bacağına kavuşturulmuş haldeydi.

“Öldü. Celadas’daki yolun karşısındaki saldırıda.”

“Vicente benim erkek kardeşim.” Artık kaskatı ve yalnız oturuyordu, ellerini de çekmişti.

“Biliyorum” dedi Enrique. Yemek yemeye devam etti.

“O benim tek erkek kardeşim.”

“Bildiğini sanıyordum” dedi Enrique.

“Bilmiyordum ve o benim erkek kardeşim.”

“Affedersin Maria. Başka şekilde söylemeliydim.”

“Ve o öldü, öyle mi? Öldüğünü biliyorsun yani? Öylesine bir söylenti değil yani?”

“Dinle. Rogello, Basilio, Esteban, Felo ve ben hayattayız. Diğerleri öldü.”

“Hepsi mi?”

“Hepsi” dedi Enrique.

“Buna dayanamıyorum” dedi Maria. “Lütfen, dayanamıyorum.”

“Bunu tartışmanın bir faydası yok. Öldüler.”

“Ama sorun sadece Vicente’nin benim kardeşim olması değil. Kardeşimden vazgeçebilirim. Söz konusu olan partimizin şerefi.”

“Evet. Partimizin şerefi.”

“Buna değmez. En iyileri mahvetti.”

“Evet, değer.”

“Bunu nasıl söyleyebilirsin? Bu canice.”

“Hayır. Buna değer.”

Kız ağlamaya başlamıştı ve Enrique yemeye devam ediyordu. “Ağlama” dedi. “Yapılacak şey, onların yerini almak için nasıl çalışabileceğimizi düşünmek.”

“Ama o benim kardeşim. Anlamıyor musun? *Kardeşim.*”

“Hepimiz kardeşiz. Kimimiz öldü, kimimiz hâlâ hayatta. Şimdi bizi eve gönderiyorlar, o yüzden bazılarımız kalacak. Yoksa hepimiz ölürdük. Şimdi işe koyulmamız lazım.”

“Ama neden hepsi öldü?”

“Saldırı bölüğündeydik. Orada ya ölürsün ya yaralanırsın. Biz diğerleri yaralandık.”

“Vicente nasıl öldü?”

“Yolun karşısına geçerken sağ taraftaki bir çiftlik evinden açılan makineli tüfek ateşiyle. Yol o evden tarandı.”

“Sen orada mıydın?”

“Evet. İlk bölüm bendeydi. Onun sağındaydık. Evi ele geçirdik ama bu biraz vakit aldı. Orada üç tane makineli vardı. İki evde, biri ahırda. Ulaşmak zor oldu. Son silaha saldırmadan önce pence-reye ateş açmak için bir tank çıkarmamız gerekti. Sekiz adam kaybettim. Bu çok yüksek bir rakamdı.”

“Peki, bu nerede oldu?”

“Celadas’ta.”

“Orayı hiç duymamıştım.”

“Hayır” dedi Enrique. “Operasyon başarılı olamadı. Hiç kimse adını duymayacak. Vicente ve Ignacio da orada öldü işte.”

“Ve sen bunun haklı olduğunu söylüyorsun öyle mi? Böyle adamların yabancı ülkelerdeki fiyaskolarda ölmesinin?”

“İnsanların İspanyolca konuştuğu yerde yabancı ülke falan olmaz Maria. Eğer özgürlük uğruna ölüyorsan, nerede öldüğünün bir önemi yok. Neyse, yapılması gereken hayatta kalmak ve ölmemek.”

“Ama ölenleri bir düşün... buradan uzakta... ve fiyaskolarda.”

“Onlar oraya ölmeye gitmediler. Savaşmaya gittiler. Ölme kısmı sadece bir rastlantı.”

“Ama ya fiyaskolar? Benim erkek kardeşim bir fiyaskoda öldü. Chucho bir fiyaskoda öldü. Ignacio yine fiyaskoda.”

“Onlar sadece bir kısmı. Yapmaya çalıştığımız bazı şeyler imkânsızdı. İmkânsız görünen pek çok şeyi de başardık. Ama bazen yanımızdaki adamlar saldırmadı. Bazen toplar yeterli değildi. Bazen bazı şeyleri yeterince kuvvetimiz yokken yapmamız emredildi –aynı Celadas’ta olduğu gibi. Bunlar fiyaskolardı işte. Ama sonuçta bu bir fiyasko değildi.”

Kız cevap vermedi ve o da yemeğini bitirdi. Rüzgâr ağaçların arasından serin serin esiyordu şimdi ve veranda soğuktu. Genç adam kapları sepete geri koydu ve içindeki kâğıt peçeteyle ağzını sildi. Ellerini dikkatlice silip kolunu kıza doladı. Kız ağlıyordu.

“Ağlama Maria” dedi. “Olan oldu. Yapılacak ne var ona bakmalıyız şimdi. Ve yapılacak çok şey var.”

Kız hiçbir şey söylemedi. Enrique tam karşıdaki sokak lambasının ışığında onun yüzünü görebiliyordu.

“Romantizmi kontrol altına almalıyız. Burası tam bir romantizm örneği. Terörizmi durdurmalıyız. Bir daha asla devrimci maceraperestliğe kapılmamak için yolumuza devam etmeliyiz.”

Kız hâlâ bir şey söylemiyordu ve genç adam onca aydır işi dışında düşündüğü tek şey olan yüzüne baktı kızın.

“Kitap gibi konuşuyorsun” dedi kız. “İnsan gibi değil.”

“Özür dilerim” dedi. “Çıkardığım dersler bunlar. Yapılması gerektiğini bildiğim şeyler. Benim için bu her şeyden daha gerçek.”

“Benim için gerçek olan her şey ise öldü” dedi kız.

“Onlara saygı duyuyoruz. Ama önemli değiller.”

“Yine kitap gibi konuşuyorsun” dedi kız öfkeyle. “Senin kalbin bir kitap.”

“Üzgünüm Maria. Anlayacağınızı düşünmüştüm.”

“Tek anladığım ölenler” dedi kız.

Genç adam bunun doğru olmadığını biliyordu çünkü kız kendisinin Jarama’nın zeytinliklerinde yağmur altında, Quijorna’nın paramparça olmuş evlerinin sıcaklığında ve Teruel’in karlarında gördüğü gibi cansız halde görmemişti onları. Ama o hayattayken Vicente öldüğü için onu suçladığını biliyordu ve birden –ondan geriye kalan ve hâlâ orada olduğunu o âna kadar fark edemediği ufacık ve doğal insani parçasının içinde– çok derinden incindiğini hissetti.

“Bir kuş vardı” dedi. “Kafeste duran bir alaycı kuş.”

“Evet.”

“Onu bıraktım.”

“Ne kadar da nazıksın!” dedi kız küçümseyerek. “Askerlerin hepsi böyle hassas mıymış?”

“Ben iyi bir askerim.”

“İnanırım. Öyle konuşuyorsun. Kardeşim nasıl bir askerdirdi?”

“Çok iyi. Benden daha neşeliydi. Ben neşeli değildim. Bu bir eksiklik.”

“Ama sen özeleştiriy yapıyorsun ve kitap cümleleri kuruyorsun.”

“Daha neşeli olsam daha iyi olurdu” dedi. “Bu hiç öğrenemediğim bir şey.”

“Ve neşeli olanların hepsi öldü.”

“Hayır” dedi. “Basilio da neşeli.”

“O zaman ölecek” dedi kız.

“Maria? Böyle söyleme. Yenilgiyi kabul etmiş gibi konuşuyorsun.”

“Sen de kitap gibi konuşuyorsun” dedi kız ona. “Lütfen bana dokunma. Kupkuru bir kalbin var ve senden nefret ediyorum.”

İşte yine, kalbinin kuruduğunu ve ağrı sızı dışında hiçbir şeyin artık canını yakamayacağını düşünen o adam, incinmişti ve yatakta oturmaya devam ederek öne eğildi.

“Kazağımı sıyr” dedi.

“İstemiyorum.”

Enrique kazağını kendisi sıyrıp öne eğildi. “Maria, şuna bak. Bu bir kitaptan değil.”

“Göremiyorum” dedi kız. “Görmek istemiyorum.”

Kızın parmaklarının bir beysbol topunun girebileceği büyük-lükteki devasa çöküntüye, cerrahın temizleme sırasında lastik eldivenli yumruğunu ittiği yaradan kalma, sırtının dar kısmının bir tarafından diğer tarafına uzayan tuhaf yara izine dokunduğunu hissetti. Dokunuşunu hissetti ve içi çekildi. Sonra kız onu sıkıca tutup öptü; dudakları o ani, katlanılmaz, yükselen, kör edici bir dalgayla gelen ve her yeri silip süpüren keskin acı denizinin ortasındaki bir ada gibiydi. Dudaklar oradaydı; hâlâ oradaydı; sonra bunaldı ve tek başına, terden sıırıslıklam halde otururken acı geçmişti ve Maria ağlıyor, “Ah Enrique. Beni affet” diyordu. “Lütfen beni affet.”

“Sorun değil” dedi Enrique. “Affedecek bir şey yok. Ama bu şey bir kitaptan çıkma değil.”

“Peki sürekli mi acıyor?”

“Yalnızca biri dokunduğunda ya da sarstığında.”

“Ya omurilik?”

“Ona çok az değdi. Böbreklere de aynı şekilde ama iyiler. Şarapnel parçaları bir taraftan girip diğer taraftan çıktı. Daha aşağıda ve bacaklarımda başka yaralar da var.”

“Enrique, lütfen beni affet.”

“Affedecek bir şey yok. Ama sevişemiyor olmam hoş değil ve neşeli olmadığım için de üzgünüm.”

“Yaran iyileştikten sonra sevişiriz.”

“Evet.”

“Ve iyileşecek.”

“Evet.”

“Ve ben sana bakacağım.”

“Hayır. Ben sana bakacağım. Bu şey umurumda bile değil. Sadece dokunmanın ya da sarsılmanın verdiği acı, o kadar. Beni rahatsız etmiyor. Şimdi işe koyulmalıyız. Buradan hemen ayrılmamız lazım. Buradaki her şey bu gece çıkartılmalı. Yeni, şüphe uyandırmayan ve bozulmayacağı bir yerde saklanmalı. Uzun bir süre kullanmayacağız çünkü: O aşamaya tekrar gelmeden önce yapılması gereken çok şey var. Pek çok kişi eğitilecek. Bu kovanlar o zaman geldiğinde hiçbir işe yaramayabilir. Bu iklim falya barutuna zarar veriyor. Ve şimdi gitmemiz lazım. Burada bu kadar uzun süre kalmamız benim aptallığım ve beni buraya bırakan geri zekâlı da komiteye hesap verecek.”

“Bu gece seni oraya götürmem gerekiyor. Bu evin bugün kalman için güvenli olduğunu düşündüler.”

“Bu ev aptallık.”

“Şimdi gideriz.”

“Daha önce gitmemiz gerekirdi.”

“Öp beni Enrique.”

“Çok dikkatli yapmamız lazım” dedi Enrique.

Sonra, karanlığın içinde, yatakta, Enrique’in gözleri kapalı ve kendini dikkatle tutar haldeyken, dudakları birbirine değdi. Oradaki acısız mutluluk, acısız birden yuvaya dönüş, canlı dönmüş olmak ve acı yok, sevilmenin huzuru ve hâlâ acı yok; sevmenin içi boştu sanki önceden, ve artık değil, ve karanlığın içinde iki çift dudak birbirine kenetlenmişti; mutlu, nazik, karanlık ve ılık bir halde evde ve acısız şekilde karanlıkta. Ve sonra bir siren sesiyle kesildi her şey, birdenbire, dünyadaki bütün acıyı ayağa kaldırırcasına. Bu gerçek bir sirendi, radyodan gelmiyordu. Tek bir siren de değildi. İki taneydi ve ikisi de sokağın yukarısından geliyordu.

Enrique önce başını çevirdi, sonra ayağa kalktı. Yuveya dönüş çok da uzun sürmedi, diye düşünüyordu.

“Kapıdan çık ve arsadan geç” dedi. “Git. Ben buradan ateş edip onları oylarım.”

“Hayır, sen git” dedi kız. “Lütfen, ben burada kalıp ateş edeyim, böylece senin içerde olduğunu düşünürler.”

“Hadi gel” dedi genç adam. “Birlikte çıkacağız. Burada savunacak hiçbir şey yok. Buradaki şeyler bir işe yaramaz. Kaçıp kurtulmak daha iyi.”

“Ben kalmak istiyorum” dedi kız. “Seni korumak istiyorum.”

Adamın kolunun altındaki kılıftan tabancayı almak için uzanmıştı ki adam yüzüne bir tokat attı. “Hadi. Aptal olma. *Hadi!*”

Şimdi basamakları iniyorlardı ve kız onun hemen yakınında olduğunu hissediyordu. Enrique kapıyı savurarak açtı ve birlikte kapının dışına çıkıp binadan ayrıldılar. Enrique dönüp kapıyı kilitledi. “Koş Maria” dedi. “Arşanın içinden, şu tarafa doğru. Git!”

“Seninle gelmek istiyorum.”

Ona hızlıca bir tokat daha attı. “Koş. Sonra otların içine dal ve sürün. Beni affet Maria. Ama git. Ben diğer taraftan gideceğim. Git” dedi. “Lanet olsun. *Git.*”

Aynı anda otların içine girdiler. Enrique yirmi adım gitmişti ki polis arabaları evin önünde durdu, sirenler sustu ve Enrique yere dümdüz yatıp sürünmeye başladı.

Polenler suratına toz gibi yapışuyordu ve otlar elleriyle dizlerine bıçak gibi ince ince batarken o istikrarlı bir şekilde solucan gibi kıvrılıyordu. O sırada evin etrafını dolandıklarını gördü. Çevresini sarıyorlardı.

Sürünmeye devam etti; sürekli beynini zorluyor ve acıyı umursamıyordu.

“Ama *neden* sirenler?” diye düşündü. “*Neden* arkadan gelen, üçüncü bir araba yok? Neden bu araziye tarayan bir fener ya da ışıldak yok? Kübalılar” diye düşündü. “Gerçekten bu kadar aptal ve abartılı olabilirler mi? Evde kimsenin olmadığını düşünmüş olmalılar. Sadece evdeki eşyalara el koymaya geldiler muhtemelen. İyi ama *sirenler* neden?”

Arkasında, kapıyı kırıp içeri girdiklerini duydu. Şimdi evin her yerine dağılmışlardı. Evin yakınında bir yerden iki patlama sesi duydu ve yerde kıvrılmaya devam etti.

“Geri zekâlılar” diye düşündü. “Ama sepeti ve kapları çoktan bulmuş olmalılar. Ne adamlar ama! Ev basmak için ne harika bir yol!”

Arsanın neredeyse ucuna gelmişti ve ayağa kalkıp uzaktaki evlere doğru gitmek için hızla yolun karşısına geçmesi gerektiğini biliyordu. Canını az yakan bir sürünme şekli bulmuştu. Kendini neredeyse her harekete adapte edebiliyordu. Canını yakanlar, aceleyle yapılan sert hareketlerdi ve ayağa kalkmaktan da ödö kopuyordu.

Otların içinde tek dizinin üstüne kalktı, acının şokuna katlandı, geçmesini bekledi ve sonra tekrar harekete geçip ayağa kalkmak için diğer ayağını da dizinin olduğu yere çekti.

Yolun karşısında, bir sonraki arsanın arka tarafında bulunan eve doğru koşmaya başlamıştı ki projektör onu yakalayınca ışığın tam ortasında, gözünü ışıktan ayıramadan kalakaldı. Karanlık artık iki yanda kalmış keskin birer çizgiden ibaretti.

Projektör siren çalmadan, sessizce gelen ve arazinin arka köşelerinden birine yerleşen polis arabasından yanmıştı.

Enrique ayağa kalktığı anda yayılan ışıktaki ince, hatta bir deri bir kemik vücudunun ana hatları keskin bir şekilde çizilmişti. Koltuktaki kılıftan kocaman tabancasını çıkarıyordu ki hafif maki-neli tüfekler karartılmış arabadan üstüne ateş açtı.

Bu, göğsünüzün ortasına bir sopa indiriyorlarmış gibi bir histi ve Enrique sadece ilkinin hissetti. Diğer vurma sesleri sadece ilkinin yankılarıydı.

Genç adam yüzüstü otların içine düştü ve düşerken ya da belki projektörün yanmasıyla ilk kurşunun ona ulaşması arasındaki süreçte, aklında sadece bir şey vardı. “O kadar da aptal değiller. Belki de onlardan bir iş çıkar.”

Eğer bir şey daha düşünmeye vakti olsaydı, bu diğer köşede herhangi bir araba olmamasını ümit etme yönünde olurdu. Ama diğer köşede de bir araba vardı ve projektörü araziye tarıyordu. Yayılan ışığı, kızın, Maria’nın yatarak saklandığı otların üzerinde oynayıyordu. Karanlık arabada, silahlarını hazırda tutan makineli tüfek nişancıları ışığın dolaşmasını Tomsonların namlu ağızlarının oluklu, etkili çirkinliğiyle takip ediyorlardı.

Ağacın gölgesinde, projektör ışığının geldiği karartılmış arabanın arkasında, bir zenci duruyordu. Kenarları dar, üstü yassı hasır bir şapkası ve alpaka yününden bir kabanı vardı. Gömleğinin altındaki ipte mavi vudu²⁷⁴ boncukları diziliydi. Sessizce durmuş, ışıkların işlerini yapmasını seyreliyordu.

Projektörler kızın yerde, çenesi toprağa gömülü halde dümdüz yattığı otluk alanın üzerinde dolanıyordu. Ateş edildiğini duyduğundan beri hiç kıpırdamamıştı. Kalbinin toprağa karşı nasıl attığını duyabiliyordu.

“Kızı görüyor musun?” diye sordu arabadaki adamlardan biri.

“Bırak diğer tarafa geçmek için otların içine girsinler” dedi ön koltuktaki teğmen. “*Hola*” diye seslendi ağacın altında duran zenciye. “Eve git ve onlara otların içinden dağınık düzende bize doğru gelmelerini söyle. Sadece bu ikisi mi var?”

“Sadece iki” dedi zenci sakın bir sesle. “Diğerini yakaladık.”

“Gidin.”

“Evet, efendim, teğmenim” dedi zenci.

Hasır şapkasını iki eliyle birden tutarak arazinin kenarından artık her penceresinde ışık yanan eve doğru koşmaya başladı. Arazinin içinde kız yere uzanmış, ellerini başının tepesinde birbirine kenetlemişti. “Buna dayanmam için bana yardım et” dedi otlara doğru, aslında hiç kimseye, çünkü orada kimse yoktu. Sonra birden hıçkırarak, “Yardım et bana Vicente. Yardım et Felipe. Yardım et Chucho. Yardım et Arturo. Bana hemen yardım et Enrique. Yardım et” dedi.

Eskiden dua ederdi ama sonra bu inancını kaybetmişti ve şimdiyse bir şeye ihtiyacı vardı.

“Eğer beni yakalarlarsa konuşmamam için bana yardım et” dedi ağzı otlara dayalı halde. “Konuşmama engel ol Enrique. Konuşmama sakın izin verme Vicente.”

Arkasındaki patikada külüstür bir araba gibi otların içinden ilerlediklerini duyabiliyordu. İyice yayılmış ve avcı erleri gibi ilerliyorlar, el fenerlerini otlara doğru tutuyorlardı.

“Ah Enrique” dedi. “Yardım et bana.”

274) İng. voodoo. Ata ruhlarının ve tanrıların ritüellerle çağrıldığı bir Batı Afrika dini. Popüler kültürde daha çok kara büyü olarak biliniyor. (ç.n.)

Ellerini başının tepesinden indirip vücudunun yan tarafında yumruk yaptı. “Böyle daha iyi” diye düşündü. “Eğer koşarsam ateş edecekler. Daha kolay olacak.”

Yavaşça ayağa kalktı ve arabaya koştu. Projektörün ışığı tamamen onun üstündeydi ve o da sadece ışığı görerek, beyaz, gözleri kör eden ışığa koştu. Bunu yapmanın en iyi yolu bu diye düşünmüştü.

Arkasından bağıryorlardı. Ama ateş falan açılmadı. Biri onu sertçe yakaladı ve kız yere düştü. Adamın kızın onu tutarkenki nefesini duyabiliyordu. Başka birisi de kolunun altından tutup onu kaldırdı. İki kolundan tutup arabaya yürüttüler. Ona karşı sert değillerdi ama onu kararlı bir şekilde arabaya doğru götürdüler.

“Hayır” dedi kız. “Hayır, hayır.”

“Bu Vicente Irtube’nin kız kardeşi” dedi teğmen. “İşimize yarayabilir.”

“Daha önce sorguya çekilmişti” dedi bir başkası.

“Hiçbir zaman ciddi sorgulanmadı.”

“Hayır” dedi kız. “Hayır, hayır.” Bağırdı. “Yardım et bana Vicente! Yardım et, yardım et Enrique!”

“Onlar öldü” dedi birisi. “Sana yardım edemezler. Aptal olma.”

“Evet” dedi kız. “Edecekler. Bana ölümler yardım edecek. Ah, evet, evet, evet! Bana ölümlerimiz yardım edecek!”

“Enrique’ye bir bak o zaman” dedi teğmen. “Bak da gör sana yardım edecek miymiş. Arabanın arkasında.”

“Bana şu anda yardım ediyor zaten” dedi kız, Maria. “Bana şu anda yardım ettiğini göremiyor musunuz? Teşekkür ederim Enrique. Ah, teşekkür ederim!”

“Hadi gel” dedi teğmen. “Bu kız çıldırmış. Eşyalara göz kulak olması için dört adam bırak, sonra almak için bir kamyon yollarız. Biz de bu manyağı merkeze götürelim. Belki orada konuşur.”

“Hayır” dedi Maria adamın giysisinin kolunu tutup. “Şu an herkes yardım ediyor bana, göremiyor musunuz?”

“Hayır” dedi teğmen. “Sen delirmişsin.”

“Hiç kimse bir hiç için ölmez” dedi Maria. “Şu an herkes yardım ediyor bana.”

“Söyle de sana bir saat kadar sonra yardım etsinler” dedi teğmen.

“Edecekler” dedi Maria. “Lütfen endişelenmeyin. Bir sürü, bir sürü insan yardım ediyor bana şu anda.”

Koltuğun arkasına olabildiğince hareketsiz bir şekilde yaslanıp öylece oturdu. Sanki üzerine tuhaf bir özgüven gelmiş gibiydi. Bu, beş yüzyıldan birazcık daha uzun zaman önce Rouen denen bir kasabanın pazaryerinde onun yaşındaki başka bir kızın duyduğu özgüvenin aynısıydı.²⁷⁵

Maria bunu düşünmemişti. Arabadaki herhangi başka biri de. Jeanne ve Maria adlı iki kızın tam da ihtiyaç duydukları anda gelen bu ani ve tuhaf özgüven dışında ortak hiçbir yanları yoktu. Ama arabadaki polislerin hepsi de, şu an ark lambasının ışığında yüzü parlarken fazlasıyla dik oturan Maria konusunda huzursuzlardı.

Arabalar çalıştı ve öndeki arabanın arka koltuğunda adamlar makinelilerini ağır bez kılıflarına geri koyuyor, kundakları çıkarıp çapraz ceplerine, tutacaklı namluları kapaklı büyük kanatlı keselere, şarjörleri de dar, ağıl ceplerine yerleştiriyorlardı.

Yassı hasır şapkalı zenci evin gölgesinden çıkıp ilk arabayı çağırırdı. Ön koltuğa geçti –böylece sürücünün yanına iki kişi oturmuş oldu– ve parmaklarını mavi vudu boncuklu ipin üzerinde dolandırdı. Hiç konuşmadan, parmaklarıyla boncukları tutarak oturdu. Havana polisi için muhbirlik yapmaya başlamadan önce liman işçisi olarak çalışıyordu ve bu geceki iş için elli dolar alacaktı. Bugün La Havana’da elli dolar büyük para ama zenci artık parayı falan düşünemiyordu. Malecon’un aydınlık garaj yoluna yaklaşırlarken başını çok yavaş bir şekilde azıcık çevirdi ve kızın gururla parlayan yüzünü ve dimdik duran başını gördü.

Zenci korkmuştu ve parmaklarını tamamen mavi vudu boncuklarına dolayıp onları sıkı sıkı tuttu. Ama boncukların korkusuna bir faydası olamazdı çünkü artık çok daha eski bir büyüye karşı mücadele veriyordu.

275) Jeanne d’Arc. (ç.n.)

İYİ KALPLİ ASLAN

Bir zamanlar diğer tüm aslanlarla birlikte Afrika'da yaşayan bir aslan vardı. Diğer aslanların hepsi kötü aslanlardı ve her gün zebraları, Afrika antiloplarını ve başka her tür antilobu yiyorlardı. Bazen bu kötü aslanlar insanları da yiyordu. Swahilileri, Umbuluları, Wandorobosları yiyorlar ve özellikle de Hindu tüccarları yemekleri seviyorlardı. Tüm Hindu tüccarlar bir aslan için çok şişman ve lezizdir.

Ama bu aslanın, iyi kalpli olduğu için çok sevdiğimiz bu aslanın, sırtında kanatları vardı. Sırtında kanatları olduğu için de diğer tüm aslanlar onunla alay ederlerdi.

“Şunun sırtındaki kanatlara bakın” derler ve hep birlikte kahkahalarla kükrerlerdi.

“Şunun ne yediğine bakın” derlerdi, çünkü iyi kalpli aslan yalnızca makarna ve karides yedi çünkü çok iyi kalpliydi.

Kötü aslanlar kahkahalarla kükreyip bir Hindu tüccar daha yer ve eşleri de adamın kanını, koca kediler misali şlop şlop şlop yalayaarak içerlerdi. Sadece iyi kalpli aslana kahkahalarla hırıldamak, kahkahalarla kükremek ya da kanatlarına homurdanmak için ara verirdi. Çok kötü ve hatta kötü ruhlu aslanlardı bunlar gerçekten de.

Ama iyi kalpli aslan oturup kanatlarını arkasında katlar ve ki-barca bir Negroni ya da Americano alıp alamayacağını sorup her zaman Hindu tüccarların kanı yerine bunları içerdi. Bir gün sekiz Masai sığırı yemekleri reddedip biraz tagliatelli²⁷⁶ yedi ve bir bardak pomodoro²⁷⁷ içti.

Bu kötü ruhlu aslanları çok kızdırdı ve dişi aslanlardan biri –ki içlerinde en şeytani olan oydu ve bıyıklarındaki Hindu tüccar kanını yüzünü çimenlere sürdüğünde bile temizleyemezdi– şöyle dedi: “Sen kimsin ki hepimizden daha iyi olduğunu düşünüyorsun? Nerelisin sen makarnacı aslan? Ve burada ne işin var?” Ona hırladı ve hepsi beraber kahkaha atmadan kükredi.

276) İtalyanlara has bir tür hamur işi. (ç.n.)

277) (İtal.) Domates suyu. (ç.n.)

“Babam, bir saat kulesinin altında, tamamı tebaası olan bin güvercine tepeden baktığı bir şehirde yaşıyor. Bu güvercinler uçtuklarında hızla akan bir nehrinki gibi bir ses çıkarırlar. Babamın şehrinde Afrika’nın tamamındakinden daha çok saray var ve ona doğru bakan dört büyük bronz at var ve hepsinin de bir ayağı havada çünkü babamdan çok korkuyorlar.”

“Babamın şehrinde insanlar bir yere giderken yürür ya da kayıklara biner çünkü hiçbir gerçek at babamın korkusundan şehre giremez.”

“Baban bir griffinmiş”²⁷⁸ dedi kötü kalpli dişi aslan bıyıklarını yalayarak.

“Sen yalancının tekisin” dedi kötü aslanlardan biri. “Öyle bir şehir yok.”

“Bana bir parça Hindu tüccarı uzatsana” dedi bir başka çok kötü kalpli aslan. “Bu Masai sığırı daha yeni öldürülmüş.”

“Sen beş para etmez bir yalancı ve bir griffinin oğlusun” dedi tüm dişi aslanların en kötü olanı. “Ve şu anda seni öldürüp kanatlarınla falan beraber yemem gerektiğini düşünüyorum.”

Bu iyi kalpli aslanı çok korkuttu çünkü dişi aslanın sarı gözlerini, kalkıp inen kuyruğunu ve bıyıklarında topaklanmış kanları görebiliyor, asla fırçalamadığı dişleri yüzünden berbat kokan nefesini duyabiliyordu. Ayrıca pençelerinin altında da önceden kalmış Hindu tüccarı parçaları vardı.

“Beni öldürme” dedi iyi kalpli aslan. “Benim babam soylu bir aslan ve her zaman saygı görmüştür ve söylediklerimin de her kelimesi doğru.”

Tam o anda dişi aslan onun üzerine atladı. Ama iyi kalpli aslan kanatlarını kullanarak havalandı ve şimdi hepsi kendisine bakan ve kükreyen kötü aslanlar grubunun etrafında bir kez daire çizdi. Aşağı doğru baktı ve “Ne vahşi aslanlar bunlar böyle” diye düşündü.

Daha yüksek sesle kükresinler diye tepelerinde bir daire daha çizdi. Sonra kötü kalpli dişi aslanın gözlerinin içine bakabilmek için pike yaptı ve dişi aslan arka bacaklarının üstünde kalkıp onu yakalamaya çalıştı. Ama pençeleri onu iskaladı. “Adios” dedi iyi kalpli aslan, çünkü kültürlü bir aslan olarak çok güzel İspanyolca konuşabiliyordu. “Au revoir” diye seslendi hepsine ibretlik Fransızcasıyla.

278) Aslan vücutlu, kartal kanatlı ve kafalı mitolojik yaratık. (ç.n.)

Aslanların hepsi Afrika aslanı ağzıyla kükreyip hırladı.

Sonra iyi kalpli aslan daireler çizerek yükseldi, yükseldi ve rotasını Venedik'e çevirdi. Piazza'da yere indi ve herkes onu gördüğüne çok memnun oldu. Bir anlığına havalanıp babasını iki yanağından öptü ve atların ayaklarının hâlâ havada olduğunu gördü. Basilica sabun köpüğünden bile daha güzel görünüyordu. Campanile hâlâ yerinde duruyordu ve güvercinler akşam için yuvalarına gidiyorlardı.

"Afrika nasıldı?" diye sordu babası.

"Çok vahşi baba" diye yanıtladı iyi kalpli aslan.

"Burada gece aydınlatmamız var artık" dedi babası.

"Evet, görüyorum" diye cevapladı iyi kalpli aslan, itaatkâr bir oğlun yapacağı gibi.

"Gözlerimi biraz rahatsız ediyor" dedi babası bir sır verir gibi. "Şimdi nereye gidiyorsun oğlum?"

"Harry'nin Bari'na" dedi iyi kalpli aslan.

"Cipriani'ye selamımı söyle ve yakın zamanda hesabının icabına bakacakmış de" dedi babası.

"Tabii, baba" dedi iyi kalpli aslan. Sonra yavaşça uçup yere indi ve Harry'nin Bari'na dört pençesinin üzerinde gitti.

Cipriani'nin orada değişen hiçbir şey yoktu. Tüm arkadaşları oradaydı. Ama o Afrika deneyiminden ötürü biraz değişmişti.

"Negroni mi Senyör Barone?" diye sordu Bay Cipriani.

Ama iyi kalpli aslan ta Afrika'dan uçup gelmişti ve Afrika onu değiştirmişti.

"Hindu tüccarlı sandviçiniz var mı?" diye sordu Cipriani'ye.

"Hayır ama bulabilirim."

"Onu hazırlatırken bana da şöyle sert bir sek martini yap" dedi ve ekledi: "Gordon's ciniyle."

"Çok iyi" dedi Cipriani. "Gerçekten çok iyi."

Şimdi aslan etrafına, tüm o iyi insanların yüzlerine bakıyor ve evde olduğunu biliyordu ama aynı zamanda seyahate de çıkmıştı. Çok mutluydu.

SADIK BOĞA

Bir keresinde bir boğa vardı ve adı Ferdinand değildi ve çiçekleri hiç umursamazdı. Dövüşmeyi severdi, kendi yaşıtı olan ya da diğer her yaştan boğalarla dövüşürdü ve bir şampiyondu.

Boynuzları odun kadar sertti ve uçları bir kirpinin dikenini gibi sivri ve keskindi. Dövüştüğünde canını yakıyorlardı ama umurunda değildi. Boyun kasları İspanyolcada *morillo* denen koca bir yumru gibi yükselir ve o dövüğe hazır olduğunda bu *morillo* bir tepe gibi yükselirdi. Her zaman dövüşmeye hazır; tüyleri simsiyah ve parlak, gözleri berraktı.

Her şey onda dövüşme isteği uyandırır ve nasıl bazı insanlar ölümüne bir ciddiyetle yemek yer, kitap okur veya kiliseye gider, işte o da öyle bir ciddiyetle dövüşürdü. Her seferinde öldürmek için dövüşürdü ve diğer boğalar ondan korkmazdı çünkü iyi bir soydan geliyorlardı ve korku nedir bilmezlerdi. Ama onu kışkırtmak gibi bir istekleri de yoktu. Ya da onunla dövüşmek.

O bir kabadayı ya da kötü ruhlu bir boğa değildi ama aynı bir insanoğlunun şarkı söylemek istemesi veya kral ya da başkan olmak istemesi gibi dövüşmeyi severdi. Hiç düşünmezdi bile. Dövüşmek onun için bir mecburiyetti. Görevi ve keyfi.

Taşlı yüksek yerlerde dövüşürdü. Mantar meşelerinin altında ve nehrin kıyısındaki güzel çayırda dövüşürdü. Her gün nehirden yüksek, taşlık alana kadar on beş mil yürür ve sonra da kendisine bakan her boğayla dövüşürdü. Yine de asla öfkelenmezdi.

Bu pek de doğru değildi, çünkü içinde bir yerlerde öfkeliydi aslında. Ama bunun nedenini bilmiyordu çünkü düşünemiyordu. Son derece asildi ve dövüşmeyi seviyordu.

Peki, ne oldu ona? Onun sahibi olan adam, yani eğer herhangi birinin böyle bir hayvana sahip olması mümkünse, onun ne kadar muhteşem bir boğa olduğunu bilmekle beraber bu boğanın diğer boğalarla dövüştüğü için kendisine çok pahalıya patladığını biliyordu. Her boğanın değeri bin dolardan fazlaydı ve bu inanılmaz

boğayla dövüştükten sonra en fazla iki yüz dolar, hatta bazen daha az eder oluyorlardı.

Bu yüzden de adam, ki iyi bir adamdı, onu meydanlarda ölme-ye yollamaktansa onun soyunu çiftliğindeki tüm hayvanların içinde korumaya karar verdi. Ve onu damızlık olarak seçti.

Ama bu garip bir boğaydı. Onu ilk kez damızlık ineklerle birlikte otlamak için çayıra götürdüklerinde genç, güzel, diğerlerine göre daha zayıf ama daha kaslı ve daha parlak, diğer hepsinden daha güzel olan bir inek gördü. Dövüşemediği için de ona âşık oldu ve diğerleriyle hiç ilgilenmedi. Yalnızca onunla birlikte olmak istiyor ve diğerleri ona hiçbir şey ifade etmiyordu.

Boğa çiftliğinin sahibi olan adam boğanın değişeceğini ya da öğreneceğini ya da olduğundan daha farklı bir hal alacağını umuyordu. Ama boğa aynıydı ve sadece sevdiğini seviyordu, başka hiç kimseyi değil. Yalnızca onunla birlikte olmak istiyor ve diğerleri ona hiçbir şey ifade etmiyordu.

Böylece adam onu beş başka boğayla birlikte ölmesi için meydana yolladı ve şimdi boğa en azından dövüşebiliyordu, her ne kadar hâlâ sadık olsa da. Muhteşem dövüştü ve herkes ona hayran kaldı. En büyük hayranlığı duyan da onu öldüren adamdı. Ama onu öldüren ve adına matador denilen adamın dövüş sırasında giydiği ceket sonlara doğru sıırıslıslam, ağzıysa kupkuru olmuştu.

“*Que toro más bravo*”²⁷⁹ dedi matador kılıcını kılıçları tutan adama verirken. Kılıcı, kabzası yukarı bakacak şekilde ve ucundan, artık hiçbir konuda bir derdi olmayan ve meydandan dört at tarafından çekilerek çıkarılan bu cesur boğanın kalbinden çıkan kanı damlayarak teslim etti.

“Evet. Villamayor Markizi’nin kurtulması gereken boğa buydu, çünkü sadıktı” dedi her şeyi bilen kılıç tutucu.

“Belki de hepimiz sadık olmalıyız” dedi matador.

279) (İsp.) Ne cesur bir boğa. (ç.n.)

KENDİNE REHBERLİ KÖPEK BUL

“Peki sonra ne yaptık?” diye sordu adam kadına. Kadın söyledi.

“Bu kısım çok tuhaf. Hiç hatırlayamıyorum.”

“Safariye çıktığımız âni hatırlıyor musun?”

“Hatırlamalıyım ama hayır. Kadınların başlarında çömlerle patikayı takip ederek sahile indiğini hatırlıyorum ve *totonun* suda bir ileri bir geri getirdiği kaz sürüsünü de. Hepsinin nasıl da ağır gittiğini ve hep yukarı veya aşağı gittiklerini hatırlıyorum. Ciddi bir gelgit vardı, bir de kumsal sarıydı ve nehir yatağı uzaktaki adanın yanında akıyordu. Sürekli rüzgâr esiyordu ve hiç sinek ya da sivrisinek yoktu. Bir çatı, çimentodan bir zemin ve çatıyı ayakta tutan direkler vardı ve rüzgâr durmadan bunların arasından esiyordu. Hava bütün gün serin ve çok güzeldi ve gece de serindi.”

“Şu büyük Arap yelkenlisinin gelip suyun alçaldığı yerde yan yattığını hatırlıyor musun?”

“Evet, onu hatırlıyorum. Mürettebatının kayıklarla kıyıya gelip kumsaldan çıkan patikadan geçtiklerini ve hem kazların hem de kadınların onlardan korktuğunu da.”

“Çok fazla balık tuttuğumuz ama çok dalgalı olduğu için geri dönmek zorunda kaldığımız gündü.”

“Bunu hatırlıyorum.”

“Bugün iyi hatırlıyorsun” dedi kadın. “Fazla zorlama.”

“Zanzibar’a uçamadığın için üzgünüm” dedi adam. “Bizim olduğumuz yerin yukarısındaki o kumsal iniş yapmak için güzel bir noktaydı. Oraya inebilir ve kolayca havalanabilirdin.”

“Her zaman gidebiliriz Zanzibar’a. Bugün hafızanı çok fazla zorlama. Sana bir şeyler okumamı ister misin? *New Yorker*’ın eski sayılarında her zaman atladığımız yerler olur.”

“Hayır, okuma lütfen” dedi. “Sadece konuş. Güzel günlerden bahset.”

“Dışarının nasıl olduğundan konuşmak ister misin?”

“Yağmur yağıyor” dedi adam. “Onu biliyorum.”

“Hem de çok yağıyor” dedi kadın. “Bu havada turist falan olmaz dışarıda. Rüzgâr çok sert esiyor. Aşağı inip ateşin yanında oturabiliriz.”

“Evet, gidebiliriz her şekilde. Artık umursamıyorum onları. Konuşmalarını dinlemek hoşuma gidiyor.”

“Bazıları korkunç” dedi kadın. “Ama bazıları çok kibar. Bana kalırsa Torcello’ya gidenler gerçekten en kibar olanlar.”

“Bak bu kesinlikle doğru” dedi adam. “Bunu hiç düşünmemiştim. Eğer biraz fazlaca kibar değillerse pek de görebilecekleri bir şey yok.”

“Sana içecek bir şey hazırlayabilir miyim? Ne kadar işe yaramaz bir hemşire olduğumu biliyorsun. Bunun eğitimini almadım ve yeteneğim de yok. Ama içecek hazırlayabiliyorum.”

“Hadi bir şeyler içelim.”

“Ne istersin?”

“Ne olursa” dedi adam.

“Sana sürpriz bir şey hazırlayacağım. Aşağıda yapacağım.”

Adam kapının açıldığını, sonra kapandığını ve kadının merdivenlerdeki ayak seslerini duydu ve düşündü. Onu bir geziye katılmaya ikna etmeliyim. Bunu yapmanın bir yolunu bulmalıyım. Pratik bir şeyler düşünmem lazım. Artık hayatımın sonuna kadar böyle olacağım ve o yüzden de onun hayatını mahvetmemek ve ona yazık etmemek için bazı yollar bulmam gerekiyor. Bana karşı çok iyiydi, ki iyi olmak hamurunda bile yok aslında. Yani bu kadar iyi olmak. Demek istediğim, her gün ve körlemesine bir iyilik.

Kadının geldiğini duydu ve elinde bardak varken ve elleri boşken nasıl farklı yürüdüğünü sezdi. Pencerenin camına vuran yağmuru duydu ve şöminede yanan kayın tomruklarının kokusunu aldı. Odaya girdiğinde adam içkisini almak için elini uzattı ve kadının ellerinin de bardağa değdiğini hissetti.

“Buralarda eski içkimizdir bu” dedi kadın. “Buz atılmış²⁸⁰ Campari and Gordon’s.”

280) (İng.) with ice. (ç.n.)

“Buz üstünde”²⁸¹ diyen kızlardan olmadığını için kesinlikle çok memnunum.”

“Hayır” dedi kadın. “Asla öyle demem. Gerçekten de çıkmıştık karlı dağlara.”

“Hem de, o önemli an geldiğinde ve sonsuza kadar sürecekken, yaya olarak” diye hatırladı adam. “O ifadeleri yasaklayışımızı hatırlıyor musun?”

“Benim aslanımın olduğu dönemdi o. Harika bir aslan değil miydi? Onu tekrar göreceğimiz günü ipe çekiyorum.”

“Ben de” dedi adam.

“Affedersin.”

“O deyimi ne zaman yasakladığımızı hatırlıyor musun?”

“Neredeyse tekrar söyleyecektim.”

“Biliyorsun” dedi adam, “buraya gelmiş olduğumuz için inanılmaz şanslıyız. O kadar iyi hatırlıyorum ki sanki dokunsam tutabilmişim gibi. Bak bu yeni bir ifade ve yakında kullanmayı yasaklarız. Ama gerçekten de muhteşem. Yağmur yağdığını duyduğumda, onu taşların, kanalın ve lagünün üzerinde görebiliyorum ve ağaçların her rüzgârla nasıl eğildiğini ve kiliseyle kulenin her tür ışıktaki nasıl olduğunu biliyorum. Benim için daha iyi bir yere gelemezdik. Gerçekten mükemmel. Kaliteli bir radyomuz ve iyi bir kayıt cihazımız var ve bu sayede hiç olmadığı kadar iyi yazabileceğim. Teybi dinlerken yeterince sabırlı olursan sözcükleri doğru anlayabiliyorsun. Yavaş çalışabilirim ve sözcükleri söylediğimde onları görebilirim de. Eğer yanlışlarsa onları yanlış duyarım ve baştan alırım ve doğru anlayana kadar üzerlerinde çalışırım. Tatlım, pek çok açıdan, bundan daha iyisi olamazdı.”

“Ah, Philip...”

“Lanet olsun” dedi adam. “Karanlık karanlıktır. Bu gerçek karanlık gibi değil. İçeriden gayet iyi görebiliyorum ve şimdi aklım da gittikçe daha iyi oluyor ve hatırlayabiliyorum; iyi kıvırıyorum. Bekle de gör. Bugün daha iyi hatırlamadım mı?”

281) (İng.) On the rocks: İngilizcede (içki için)“buzlu” anlamında kullanılan bu deyim burada karakterler tarafından hem bu deyimde atfen, hem de gerçek anlamı olan kayalıkları kastederek kullanılmıştır. Bir hikâyeye göre bu deyim İskoçların nehir kenarına gidip dağlardaki karların soğutduğu taşları toplayarak bunları viskilerini soğutmak için kullanmalarıyla birlikte ortaya çıkmıştır. (ç.n.)

“Hep daha iyi hatırlıyorsun. Ve gittikçe de güçleniyorsun.”

“Güçlüyüm” dedi. “Şimdi eğer sen...”

“Eğer ben ne?”

“Bir süreliğine uzaklaşıp dinlensen? Sana da değişiklik olur hem?”

“Beni istemiyor musun?”

“Tabii ki istiyorum hayatım.”

“O zaman neden git diyorsun bana? Sana bakma konusunda çok iyi olmadığımın farkındayım ama başka insanların yapamadıkları şeyleri yapabiliyorum ve biz birbirimizi gerçekten seviyoruz. Beni seviyorsun ve bunu biliyorsun. Biz, ikimiz dışında kimsenin bilmediği şeyler biliyoruz.”

“Karanlıkta harika şeyler yapıyoruz” dedi adam.

“Ve gündüz vakti de çok güzel şeyler yaptık.”

“Biliyorsun ben karanlığı tercih ederim. Bazı açılardan bu bir ilerleme sayılır.”

“Çok da uydurma” dedi kadın. “Bu kadar saçma sapan bir ki-barlığa gerek yok.”

“Yağmurun sesini dinle” dedi adam. “Gelgit ne durumda?”

“Epey gerilemiş; hatta rüzgâr suyu iyice geri çekmiş. Neredeyse Burano’ya yürünebilecek halde.”

“Tek bir yer hariç hepsi” dedi adam. “Çok kuş var mı?”

“Çoğunlukla martı ve deniz kırlangıcı. Sığıllara inmişler ve ayağa kalktıklarında rüzgâr onları yakalıyor.”

“Hiç sahil kuşu var mı?”

“Yalnızca böyle bir rüzgâr ve gelgit olduğunda dışarı çıkıp sığılık alanlarda dolananlar var.”

“Sence ilkbahar gelecek mi?”

“Bilmiyorum” dedi kadın. “Hiç öyle gibi görünmediği kesin.”

“İçkini bitirdin mi?”

“Neredeyse. Sen neden içmiyorsun?”

“İdareli içiyordum.”

“İç bitir şunu” dedi kadın. “Hiç içemediğin sıralar çok kötü de-ğil miydi?”

“Hayır işte” dedi. “Sen aşağı indiğinde aklımdan geçen şey, Paris’e ve sonra Londra’ya gidebileceğin ve insanlarla görüşüp biraz eğlenebileceğin ve sonra da geri geleceğindi; o arada bahar da gelmiş olurdu ve sen de bana hepsini anlatırdın.”

“Hayır” dedi kadın.

“Bence bu akıllıca bir hareket olurdu” dedi adam. “Biliyorsun ki bu uzun ve saçma bir iş ve hızımızı ayarlamayı öğrenmek zorundayız. Ve senin benim yüzümden tükenmeni istemiyorum. Biliyorsun...”

“Keşke bu kadar çok ‘biliyorsun’ demesen.”

“Gördün mü bak? Sorunlardan biri de bu. Seni sinir etmeyen bir şekilde konuşmayı öğrenebilirim. Geri döndüğünde çıldıracaksın belki de benim için.”

“Geceleri ne yapacaksın?”

“Geceler kolay.”

“Eminim kolay olacaktır. Sanırım nasıl uyuyacağını da öğrendin.”

“Öğreneceğim” dedi adam ve bardağın yarısını içip bitirdi. “Bu da ‘Plan’ın bir parçası. Biliyorsun, bu iş böyle yürüyor. Eğer sen gidip biraz iyi vakit geçirirsen, benim de vicdanım rahat edecek. Böylece, ben de hayatımda ilk defa vicdanım rahat olduğu için otomatikman uykuya dalacağım. Rahat vicdanımı temsil eden bir yastık alıyorum, kollarımı ona sarıyorum ve uyuyorum. Olur da uyanırsam güzel, neşeli, yaramaz şeyler düşünüyorum. Ya da harika çözümler buluyorum. Ya da bir şeyler hatırlıyorum. Biliyorsun, senin eğlenmeni istiyorum...”

“Lütfen ‘biliyorsun’ deme.”

“Dememeye çalışacağım. Yasaklı kelime, biliyorum, unutup yasağı deliyorum. Neyse, senin bir rehberli köpekten ibaret olmanı istemiyorum.”

“Öyle değilim ve sen de bunu biliyorsun. Ayrıca rehber köpek o, rehberli değil.”

“Bunu biliyordum” dedi adam. “Hadi gel de otur buraya, sorun olur mu?”

Kadın kalkıp yatakta adamın yanına oturdu. İkisi de pencere camına sertçe çarpan yağmuru duyuyorlardı. Adam kadının başına ve güzel yüzüne kör bir adamın yapacağı şekilde dokunmamak için

aba harcasa da, yüzüne dokunmasının başka hiçbir yolu yoktu. Onu kendisine doğru çekti ve ba ının tepesini öptü. Başka bir gün denemem gerekecek, diye düşündü. Bu konuda bu kadar aptalca davranmamalıyım. Ona dokunmak çok güzel ve onu çok fazla seviyorum ama ona çok zarar verdim ve ona her anlamda iyi bakmanın yollarını  ğrenmeliyim. Eğer sadece ama sadece onu d   n rsem, her şey yoluna girecektir.

“Artık s rekl  ‘biliyorsun’ demeyeceğim” dedi kadına. “Bununla ba layabiliriz.”

Kadın ba ını iki yana salladı ve adam onun titrediğini hissetti.

“İstediyin kadar söyleyebilirsin” dedi kadın ve onu öptü.

“Lütfen ağlama canımın içi” dedi.

“Senin iğrenç bir yastığa sarılıp uyumanı istemiyorum” dedi.

“ yle bir şey olmayacak. *Herhangi* bir iğrenç yastık olmayacak yani.”

Kes şunu, dedi kendi kendine. Hemen kes.

“Bak, *tu*” dedi. “ imdi aşağı ineceğiz ve  u eski güzel mek nımızda   minenin yanında öğle yemeği yiyeceğiz ve ben sana ne tatlı bir kedicik olduğunu ve ikimizin ne şanslı kedicikler olduğunu söyleyeceğim.”

“Gerçekten de  yleyiz.”

“Gerçekten her şeyi yoluna koyacağız.”

“Sadece beni uzaklara g ndermeni istemiyorum.”

“Kimse seni asla uzaklara göndermeyecek.”

Ama her basamağı dikkatlice hissetmeye çalışarak merdivenlerden inerken ve tırabzanlara tutunurken, onu buradan uzakla tırmalıyım, diye düşündü, onu olabildiğince az incitecek şekilde ve mümkün olan en kısa zamanda. Çünkü bu i te çok da iyi olduğum söylenemez. Bundan emin olabilirsiniz. Ama başka ne gelir ki insanın elinden? Hiçbir  ey. Yapabileceğiniz hiçbir şey yok. Ama belki, zaman geçtikçe, bu i te daha iyi olabilir insan.

GÖRMÜŞ GEÇİRMİŞ

Kör adam salondaki birbirinden farklı tüm makinelerin seslerini biliyordu. Bunları öğrenmesi ne kadar zaman almıştı bilmiyorum ama epey almış olmalı çünkü bir seferde tek bir salonda çalışıyordu. İki ayrı kasabada çalışıyordu gerçi ve hava iyileşip karradıktan sonra The Flats'ten başlayıp Jessup'a devam ederdi. Bir araba geldiğini duyunca yolun kenarında durur ve arabaların farları üzerine düşer, sonra da ya alırlardı onu ya da durmayıp buzlu yolda devam ederlerdi. Ne kadar yüklü oldukları veya arabada kadın olup olmamasına göre değişirdi bu çünkü kör adamın epey keskin bir kokusu vardı, özellikle de kış aylarında. Ama her zaman onun için duran biri olurdu mutlaka, çünkü o kör bir adamdı.

Herkes tanırdı onu ve Blindy²⁸² derlerdi, ki bu ülkenin o kısmında kör bir adam için iyi bir addı ve iş yaptığı salonun adı da Pilot'tu. Hemen yanında, yine bir kumar ve yemek odası olan başka bir salon daha vardı ve onun adı da Index'ti. Bunların ikisi de dağ adlarıydı ve ikisi de eski zamanlardaki gibi barları olan iyi salonlardı; kumar ikisinde de aynı sayılabilirdi ama Index'te daha iyi bir cızırdayan biftek yiyebilmeniz de, Pilot'ta yemekler muhtemelen daha iyiydi. Sonra, Index bütün gece açıktı ve sabahın erken saatlerindeki işi alırdı ve şafaktan sabah ona kadar içkiler müessesedendi. Aslında böyle bir şey yapmalarına gerek yoktu çünkü Jessup'ta bu ikisinden başka salon yoktu. Ama onlar böyle insanlardı işte.

Blindy'nin Pilot'ı tercih etme sebebi muhtemelen makinelerin içeri girip sol taraftaki duvar boyunca ilerleyince sağda olması ve bara bakmasıydı. Bu ona, daha fazla boş alana sahip büyük bir mekân olduğu için makinelerin daha dağınık durduğu Index'e kıyasla, makinelere daha iyi hâkim olabilme şansı veriyordu. O gece dışarısı gerçekten çok soğuktu ve Blindy bıyığının üstünde buz saçakları ve her iki gözünün dışında donmuş minik iltihaplarla geldi ve hiç de iyi görünmüyordu. Kokusu bile donmuştu sanki ama bu

282) İng. blind (kör) sözcüğünden türetilmiş bir takma ad. (ç.n.)

çok uzun sürmedi ve kapı kapandığı anda koku yayılmaya başladı. Ona bakmak bana hep zor gelmişti ama bu sefer dikkatle bakıyordum çünkü hep birilerinin arabasına bindiğini biliyordum ve nasıl olup da böylesine kötü donduğunu anlayamamıştım. Nihayet ona sordum.

“Nereden yürüdün Blindy?”

“Willie Sawyer demiryolu köprüsünün aşağı tarafında beni indirdi. Başka araba gelmedi, ben de yürüdüm.”

“Ne demeye yürüttü ki seni?” diye sordu birisi.

“Çok kötü koktuğumu söyledi.”

Biri bir makinenin kolunu çekmişti ve Blindy vızıltıyı dinlemeye başladı. Hiçbir şey çıkmamıştı. “Oynayanlar var mı?” diye sordu bana.

“Duyamıyor musun?”

“Henüz değil.”

“Oynayan falan yok Blindy, bugün çarşamba.”

“Hangi gece olduğunu biliyorum. Bana hangi gece olduğunu falan anlatma.”

Blindy sırayla makinelere dokunup yanlışlıkla para atılan kısımda kalan bir şey var mı diye bakmaya başladı. Tabii ki hiçbir şey yoktu ama bu tezgâhın ilk kısmıydı. Barın bizim de durduğumuz tarafına geri geldi ve Al Chaney ona bir içki içmesini söyledi.

“Hayır” dedi Blindy. “O yollarda dikkatli olmam lazım.”

“O yollar derken?” diye sordu biri. “Sen tek bir yoldan gidersin hep. Burayla The Flats arası.”

“Bir sürü yoldan geçtim bugüne kadar” dedi Blindy. “Ve her an inip devam etmem gerekebilir.”

Biri bir makineye asıldı ama bu çok sert bir asılma değildi. Blindy aynı şekilde o makineye doğru gitti. Bu çeyreklik atılanlardandı ve oynayan genç adam biraz isteksizce bir çeyreklik uzattı ona. Blindy parayı cebine atmadan önce eliyle kontrol etti.

“Teşekkürler” dedi. “Asla kaçmaz.”

Genç çocuk, “Bunu bildiğim iyi oldu” dedi ve makinenin arkasına bir çeyreklik atıp kolu tekrar indirdi.

Kolu yine indirdi ama bu sefer epey iyiydi ve düşen bir sürü çeyrekliği alıp bir tanesini Blindy'ye verdi.

"Teşekkürler" dedi Blindy. "İyi gidiyorsun."

"Bu gece benim gecem" dedi oynayan genç adam.

"Senin gecen benim gecemdir" dedi Blindy ve genç adam oynamaya devam etti ama artık bir şey beceremiyordu. Blindy onun yanında dimdik duruyor ve berbat görünüyordu. Adam sonunda oynamayı bırakıp bara geçti. Blindy onun bütün parasını tüketmişti ama bunu fark etmesinin hiçbir yolu yoktu çünkü adam hiçbir şey söylememişti, o yüzden Blindy eliyle makineleri tekrar kontrol etti ve başka birinin gelip oynaması için beklemeye başladı.

Rulette kimse yoktu, bir halta yaramayan barbut masasında ve pokerde de; kumarbazlar sadece oturup birbirlerini kesiyorlardı. Kasabada hafta içi sessiz bir akşamdı ve hiçbir hareket yoktu. Mekân bar haricinde tek kuruş kazanmıyordu. Ama bar keyifliydi ve Blindy gelene kadar da sorun yoktu. Şimdi ise herkes yan taraftaki Index'e geçmeyi veya kısa kesip eve gitmeyi düşünüyordu.

"Sen ne alırsın Tom?" diye sordu bana barmen Frank. "Bu bizden."

"Gitmeyi düşünüyordum."

"O zaman önce bir şey iç."

"Ditch'inkiyle aynı" dedim. Frank, üzerinde ağır bir Oregon Cities olan siyah şapkalı, temiz tıraşlı, yüzü kar yanığı olmuş genç adama ne içeceğini sordu ve o da aynısından aldı. Viskinin markası Old Forester'dı.

Onu başımla selamladım, bardağımı kaldırdım ve ikimiz de içkilerimizden birer yudum aldık. Blindy makinelerin en sonundaydı. Belki de onu kapıda görenler içeri girmez diye düşünmüştü. Utangaçlığından değil yani.

"O adam nasıl kör oldu?" diye sordu bana genç adam.

"Bir kavgada" dedi Frank.

"Ben bilmiyorum" dedim.

"O ve kavg?" dedi yabancı. Başını iki yana salladı.

"Evet" dedi Frank. "O tiz ses de ona kavgadan hatıra. Anlatsana Tom."

"Bunu hiç duymadım."

“Hayır, tabii” dedi Frank. “Tabii ki duymamışsındır. Burada değildin sanırım. Bayım, neredeyse bu akşam kadar soğuk bir akşamdı. Belki daha bile soğuk. Kavga da çok hızlı olup bitti. Nasıl başladığını görmedim. Kavga ederek Index’in kapısından çıktılar. Blackie, şimdiki adıyla Blindy yani ve şu diğer çocuk, Willie Sawyer birbirlerine yumruk ve diz atıyor, birbirlerinin gözlerini oyuyor ve ısıyorlardı ve Blackie’nin gözlerinden birinin yanaklarından aşağı doğru sallandığını gördüm. Karların yığılı halde durduğu yolun buzlu kısmında dövüşüyorlardı ve bu kapıyla Index’in kapısından ışık vuruyordu. Hollis Sands, Blackie’nin gözüne saldırmaya devam eden Willie Sawyer’ın hemen arkasındaydı ve bağırıp duruyordu: ‘Isırıp kopar! Üzüm gibi kopar onu oradan!’ Blackie Willie Sawyer’ın yüzünü ısıırıyordu ve onu sıkıca tutmuştu. Sonra birden elinden kaçırdı ama sonra tekrar yakaladı ve artık buzun üzerine düşmüşlerdi. Willie Sawyer bıraksın diye Blackie’nin gözlerine yapışıyordu ve tam o sırada Blackie muhtemelen hayatında hiç duymadığın türden bir feryat kopardı. Bir yabandomuzu bile kesilirken böyle bağırılmaz.”

Blindy tam karşımıza gelmişti; kokusunu alıp ona doğru döndük.

“Üzüm gibi kopar onu oradan!” dedi o tiz sesiyle ve başını yukarı aşağı hareket ettirerek bize baktı. “O sol gözümdü. Diğeriniyse habersiz kaptı. Sonra da ben artık göremezken üstümde tepindi. O kısım kötüydü işte.” Kendi kendine sırtını sıvazladı.

“O zamanlar iyi dövüşürdüm” dedi. “Ama daha ben ne olduğumu bile anlayamadan gözümü çıkardı. Şansı vardı ve oydu onu. İşte” dedi Blindy hiç kin gütmeden, “bu olay kavga günlerime noktayı koydu.”

“Blackie’ye bir içki ver” dedim Frank’e.

“Adım Blindy, Tom. Kazandım ben bu ismi. Hepiniz gördünüz kazandığımı. Bugün beni yolda dışarı atan da aynı adamdı. Gözümü ısırın. Hiçbir zaman dost olmadık.”

“Peki, sen ona ne yaptın?” diye sordu yabancı.

“Ah, buralarda görürsünüz onu” dedi Blindy. “Gördüğünüz an da tanırırsınız zaten. Bırakayım da sürpriz olsun.”

“Onu görmek istemezsin” dedim yabancıya.

“Biliyor musun bazen görebilmek istememin nedenlerinden biri bu” dedi Blindy. “Ona şöyle iyi bir bakmak isterdim.”

“Onun nasıl göründüğünü biliyorsun” dedi Frank. “Bir kere-sinde yanına gidip ellerinle yüzüne dokunmuştun.”

“Bu gece de yaptım” dedi Blindy keyifli keyifli. “Ondan attı za-ten beni arabadan. Hiç espriden anlamıyor. Ona böylesi bir gecede yüzünün içi soğuk almasın diye iyice sarıp sarmalanması gerektiği-ni söyledim. Komik bile bulmadı bunu. Bu Willie Sawyer asla gör-müş geçirmiş bir adam olamayacak.”

“Blackie, bir içkin müesseseden” dedi Frank. “Seni arabayla eve bırakamam çünkü yolun hemen aşağısında yaşıyorum. Ama bura-nın arka tarafında uyuyabilirsin istersen.”

“Çok iyisin Frank. Yalnız bana Blackie deme. Ben artık Blackie değilim. Adım Blindy.”

“Bir içki iç Blindy.”

“Evet, bayım” dedi Blindy. Eli uzanıp bardağı buldu ve isabetli bir şekilde üçümüze doğru kaldırdı.

“Ah o Willie Sawyer” dedi. “Muhtemelen evde tek başınadır. Bu Willie Sawyer nasıl eğlenileceğini hiç bilmiyor.”

YAZLIKÇILAR

Horton's Bay kasabasından göle giden çakıllı yolun ortalarında bir yerde bir pınar vardı. Su, yolun kenarına konmuş bir tuğlanın içinden çıkıyor, tuğlanın kırık kenarından çıkıp yakınlarda büyüyen nanelerin içinden bataklığa akıyordu. Nick karanlıkta kolunu suya soktu ama fazla tutamadı çünkü çok soğuktu. Dipteki konilerden fışkıran kumların yumuşaklığını parmaklarıyla hissedebiliyordu. Keşke bütün bedenimi suya sokabilsem, diye düşündü. Bu beni kendime getirirdi eminim. Kolunu sudan çıkarıp yolun kenarına oturdu. Çok sıcak bir geceydi.

Yolun aşağısında ağaçların arasından Bean'lerin suyun üzerinde yükselen evlerinin beyazını görebiliyordu. İskeleye inmek istemiyordu. Herkes orada yüzüyordu. Kate'i Odgar oralardayken görmek istemiyordu. Arabayı deponun yanından geçen yolun üzerinde görebiliyordu. Odgar ve Kate oradaydı. Kate'e her baktığında gözlerinde beliren pişmiş balık bakışlarıyla Odgar. Odgar'ın hiçbir şeyden haberi yok muydu? Kate onunla asla evlenmezdi. Onunla yatmayan hiç kimseyle evlenmezdi. Ve onunla yatmaya çalışan olursa da top gibi kıvrılır, kaskatı kesilir ve sıvışırdı. Halbuki onun bunu doğru bir şekilde yapmasını sağlayabilirdi. O zaman kıvrılıp kaskatı kesilmekten ve sıvışıp gitmektense kolayca açılır, rahatlar, gevşer ve tutması kolay bir hale gelirdi. Odgar bunu yapan şeyin aşk olduğunu sanıyordu. Gözleri pörtler ve gözkapaklarının kenarları kızarırdı. Kate Odgar'ın ona dokunmasına tahammül edemezdi. Her şey gözleriyle ilgiliydi. Ve sonra Odgar hep olduğu gibi arkadaş kalmalarını isterdi. Kumda oynamak. Çamurdan şekiller yapmak. Kayıkla bütün gün süren gezintiler. Kate hep mayolu. Odgar ona bakarken.

Odgar otuz iki yaşındaydı ve hayâ torbalarındaki tümör yüzünden iki kez ameliyat olmuştu. Çok çirkin olmasına rağmen herkes onun yüzünü beğenirdi. Odgar bunu hiç anlayamasa da bu onun için dünyalar demekti. Her yaz bu konuda kendini daha da

kötü hissederdi. Bu acınası bir şeydi. Odgar inanılmaz nazik bir insandı. Nick'e ise herkese davrandığından bile daha iyi davranırdı. Nick istese bunu elde edebilirdi. Bunu bilse kendini öldürür, diye düşündü. Kendini nasıl öldürürdü acaba, merak ediyorum. Odgar'ı ölü hayal edemiyordu. Muhtemelen böyle bir şey yapmazdı. Yine de yapanlar vardı. Bu sadece aşkla ilgili değildi. Odgar ise bunun ancak aşkla olabileceğini düşünüyordu. Tanrı biliyordu ya, Odgar Kate'i yeteri kadar seviyordu. Bu hoşlanmaydı. Bedeninden hoşlanmak, bedenini ortaya koymak, ikna etmek, şansını denemek, asla korkutmamak ve karşıdakiyle ilgili varsayımlarda bulunmak ve hep almak ama soru sormamak, nezaket ve hoşlanma ve hoşlanma ile mutluluğu yaratmak, şakalaşmak ve insanları korkutmamak. Ve sonra her şeyin yolunda gitmesini sağlamak. Bu aşkla ilgili değildi. Âşık olmak korkutucuydu. O, Nicholas Adams, içinde halihazırda var olan bir şey sayesinde istediğine sahip olabiliyordu. Belki uzun sürmezdi. Belki de kaybederdi onu. İçindeki bu şeyi Odgar'a verebilmeyi ya da Odgar'a ondan bahsedebilmeyi isterdi. Hiçbir zaman hiç kimseye hiçbir şey anlatamıyordunuz. Özellikle de Odgar'a. Hayır, özellikle Odgar'a değil. Hiç kimseye, hiçbir yerde. Bu her zaman Nick'in en büyük hatası olmuştu: konuşmak. Pek çok şey hakkında fazlasıyla konuşmuştu. Yine de Princetonlu, Yaleli, Harvardlı bakireler için yapabileceğiniz bir şeyler olmalıydı. Devlet üniversitelerinde neden hiç bakire yoktu ki? Karma eğitim yüzünden belki. Evlenmek üzere yola çıkan kızlarla tanışıyorlardı ve kızlar da onlara yardımcı olunca evleniyorlardı. Peki Odgar, Harvey, Mike ve diğerlerine ne oluyordu? Bilmiyordu. O kadar uzun yaşamamıştı. Bu adamlar dünya üzerindeki en iyi insanlardı. Peki ama sonra ne oluyordu onlara? Bunu nasıl bilebilirdi ki? Yaşamın sadece on yılından haberdarken nasıl Hardy ya da Hamsun gibi yazabilirdi? Yazamazdı. Ellisine kadar beklemesi gerekecekti.

Karanlıkta dizlerinin üzerine çöküp pınardan su içti. Kendini iyi hissediyordu. Büyük bir yazar olacaktı, biliyordu. Bildiği şeyler vardı ve ona dokunamazlardı. Hiç kimse dokunamazdı. Tek sorun bildiği şeylerin yeterli olmamasıydı. O da hallolurdu. Biliyordu. Su çok soğuktu ve gözlerini ağrıtmıştı. Fazlaca büyük bir yudum almıştı. Dondurma gibi. Burnunuzu da sokup su içerseniz olacağı buydu. En iyisi yüzmeye gitmekti. Düşünmek bir işe yaramıyordu.

Başlıyor ve devam ediyordu. Yolun aşağısına yürüyüp arabayı ve elma ve patateslerin sonbaharda kayıklara yüklendiği, sol taraftaki büyük depoyu ve Bean'lerin, yüzmeye gittikleri iskele tarafındaki ahşap döşemesinde kimi zaman fener ışığında dans ettikleri beyaz boyalı evlerini geçti.

Hepsi iskelenin uç tarafında yüzüyorlardı. Nick suyun epey yukarısında sıralanan kaba tahtaların üzerinden geçerken uzun atlama tahtasıyla sıçrayan suyun ikili protestosu geldi kulağına. Su iskelenin bacaklarını yalayıp geçti. Bu Ghee²⁸³ olmalı, diye düşündü. Kate suyun içinden bir fok gibi sıçrayıp çıktı ve kendini merdivenden yukarı itti.

"Wemedge gelmiş" diye seslendi diğerlerine. "Hadi gel Wemedge. Su harika."

"Selam Wemedge" dedi Odgar. "Gerçekten harika."

"Hani nerede Wemedge?" Bu epey açıkta yüzmekte olan Ghee idi.

"Wemedge denen bu adam yüzmeye bilmiyor mu?" Bill'in sesi suyun üzerinde epey derinden ve kalın geliyordu.

Nick mutlu olmuştu. İnsanların size bu şekilde bağırıp çağırması güzel bir şeydi. Ayakkabılarını fırlattı, tişörtünü sıyrıp attı ve pantolonunu çıkardı. Çıplak ayakları iskelenin kumlu tahtalarına değdi. Atlama tahtasının esnek kısmını koşarak geçti, ayak parmakları tahtanın ucunu sertçe itti, bedeni gerildi ve kendini suyun içinde buldu, pürüzsüz ve derin, dalışının bilincinde olmaksızın. Havalandığı sırada derin bir nefes almıştı ve şimdi suyun içinde gittikçe gidiyordu. Sırtının kavisini koruyor, düz tuttuğu ayaklarının suyun üzerinde gezinmesine izin veriyordu. Sonra yüzüstü yatıp suyun üzerine çıktı. Döndü ve gözlerini açtı. Yüzmek falan umurunda değildi, varsa yoksa dalmak ve suyun altında olmaktı.

"Su nasıl Wemedge?" Ghee hemen arkasındaydı.

"Sidik gibi sıcak" dedi Nick.

Derin bir nefes aldı, elleriyle ayak bileklerini kavradı, dizlerini çenesinin altına getirdi ve yavaşça suyun içine girdi. Üst kısımlar ılıktı ama hızla serinledi ve sonra soğudu. Dibe yaklaştıkça su

283) Bazı kaynaklarda Ghee'nin Hemingway'in Oak Park/Forest Park Lisesi'nden arkadaşı Jack Pentecost olduğu yazmaktadır. (ç.n.)

epey soğumaya başladı. Nick yumuşak hareketlerle dipte yüzmeye başladı. Dip kireçli gibiydi ve ayak parmakları onları açıp yukarı çıkmak için kuma ittirmesinden hiç hoşlanmadılar. Suyun altından karanlığa çıkmak tuhaf bir şeydi. Nick neredeyse hiç hareket etmeden suyun içinde rahatça durup dinlendi. Odgar ve Kate iskelede konuşuyorlardı.

“Hiç fosfor gibi parıldayan bir denizde yüzdün mü Carl?”

“Hayır.”

Odgar’ın sesi Kate’le konuşurken yapaylaşıyordu.

Bütün vücudumuzu kibritlerle ovabiliriz, diye düşündü Nick. Derin bir nefes aldı, dizlerini yukarı çekip onlara sıkıca sarıldı ve dibe battı; bu kez gözleri açıktı. Yavaşça indi, önce bir tarafa gitti, sonra kafası önde gitmeyi denedi. Hiçbir faydası yoktu. Karanlıkta suyun altını göremiyordu. İlk daldığında gözlerini kapalı tutmakta haklı olduğunu gördü. Komikti bu tür tepkiler. Her zaman doğru olmuyorlardı gerçi. İyice dibe inmek yerine dümdüz olup yüzeydeki ılık suyun hemen altındaki serin sular boyunca ilerledi. Su altında yüzmenin bu kadar eğlenceli olması ve sadece yüzmenin ise eğlenceden bu kadar uzak olması tuhaftı. Okyanustaysanız yüzeyde yüzmek eğlenceli olurdu. Bu kaldırma kuvvetiyle ilgiliydi. Ama bir de tuzlu suyun tadı vardı ve insanı nasıl susattığı. Tatlı su daha iyiydi. Aynı böyle sıcak bir gecede olduğu gibi. Nefes almak için iskelelin çıkıntılı kenarının altından geçip merdivene tırmandı.

“Ah, dal hadi Wemedge, lütfen” dedi Kate. “Güzel bir dalış yap hadi.” İskelenin üzerinde, sırtlarını büyük yığınlardan birine dayamış, yan yana oturuyorlardı.

“Ses çıkarmadan dal Wemedge” dedi Odgar.

“Tamam.”

Nick üzerinden sular damlayarak atlama tahtasına yürüyüp nasıl daldığını hatırlamaya çalıştı. Odgar ve Kate tahtanın ucunda durmuş karanlığın içinde onu, bir susamurunu gözlemleyerek öğrendiği şekilde dengesini sağlayıp dalmasını izliyorlardı. Suyun içindeyken, tam hava almak için dönüp yukarı çıkmaya hazırlandığı sırada, ah, diye geçirdi içinden Nick, keşke Kate de burada yanımda olabilseydi. Aceleyle yüzeye çıktı; gözlerine ve kulaklarına su olduğunu hissedebiliyordu. Nefes almaya başlamış olmalıydı.

“Mükemmeldi. Tek kelimeyle mükemmel” diye bağırdı Kate iskeleden.

Nick merdivene tırmandı.

“Diğerleri nerede?” diye sordu.

“Koyun orada yüzüyorlar” diye cevapladı Odgar.

Nick iskelede Kate ve Odgar’ın yanına uzandı. Ghee ve Bill’in epey uzakta, karanlığın içinde yüzdüklerini duyabiliyordu.

“Sen hayatımda gördüğüm en iyi dalan adamsın Wemedge” dedi Kate onun sırtına ayağını değdirerek. Nick’in bedeni bu temas karşısında gerildi.

“Yok canım” dedi.

“İnanılmazsın Wemedge” dedi Odgar.

“Hayır” dedi Nick. Düşünüyordu. Biriyle suyun altında birlikte olmanın mümkün olup olmadığını düşünüyordu. Nefesini üç dakika tutabiliyordu. Dipteki kumların üzerinden yukarı süzülebilirlerdi birlikte, sonra nefes alıp tekrar aşağı inerlerdi; nasıl yapılacağını bilerseniz batmak kolay ıftı. Bir keresinde sırf gösteriş olsun diye suyun altında bir şişe süt içmiş, sonra da bir muz soyup yemişti. Gerçi aşağıda kalmak için ağırlık kullanması gerekecekti. Dipte bir halka olsa mesela, ya da kolunu geçirebileceği herhangi bir şey, yapabilirdi. Ah, nasıl olurdu ki, gerçi hiçbir kız yapmazdı bunu, beceremezdi, su yutardı; Kate boğulurdu mesela, suyun altında pek de iyi sayılmazdı. Keşke böyle bir kız olsa diye düşündü, belki de bulabilirdi böyle birini ama muhtemelen asla bulamayacaktı; suyun altında bunları yapabilen yalnızca kendisiydi. Yüzücüler, kahrolası yüzücüler sersem tiplerdi, suyu kendisinden daha iyi bilen yoktu, Evanston’da nefesini altı dakika tutabilen bir herif vardı ama o delinin tekiydi. Balık olmayı isterdi, hayır, istemezdi. Bir kakhaha attı.

“Komik olan nedir Wemedge?” dedi Odgar Kate’in yanında olunca çıkardığı boğuk sesiyle.

“İçimden keşke balık olabilsem dedim” dedi Nick.

“Komikmiş cidden” dedi Odgar.

“Öyle” dedi Nick.

“Aptal olma Wemedge” dedi Kate.

“Sen balık olmayı ister miydin Butstein?” dedi kafasını tahtalâ-
rın üstüne koyup yüzünü çevirerek.

“Hayır” dedi Kate. “Bu gece değil.”

Nick sırtını onun ayaklarına bastırdı.

“Sen hangi hayvan olmak isterdin Odgar?” dedi.

“J.P. Morgan” diye yanıtladı Odgar.

“Çok tatlısın Odgar” dedi Kate. Nick Odgar’ın kızardığını his-
setti.

“Ben Wemedge olmak isterdim” dedi Kate.

“Bayan Wemedge olabilirsiniz her zaman” dedi Odgar.

“Bayan Wemedge diye biri olmayacak asla” dedi Nick. Sırt kas-
larını gerginleştirdi. Kate iki bacağını da sanki şöminenin önündeki
bir kütüğe uzatır gibi Nick’in sırtına uzatmıştı.

“O kadar emin olma” dedi Odgar.

“Son derece eminim” dedi Nick. “Ben bir denizkızıyla evlene-
ceğim.”

“Onun da adı Bayan Wemedge olurdu” dedi Kate.

“Hayır, olmazdı” dedi Nick. “Buna izin vermezdim.”

“Onu nasıl durduracaktın acaba?”

“Basbayağı. Deneyip görsün.”

“Deniz kızları evlenmez” dedi Kate.

“Bence sakıncası yok” dedi Nick.

“Mann Yasası’na²⁸⁴ takılırdın” dedi Odgar.

“Altı kilometre sınırının içinde kalırdık” dedi Nick. “Yiyecekle-
ri içki kaçakçılarından alırdık. Sen de bir dalgıç kıyafeti alıp bizi zi-
yarete gelirsın Odgar. İsterse Butstein’ı da getirirsin. Her perşembe
öğleden sonra evde olacağız.”

“Yarın ne yapıyoruz?” diye sordu Odgar yine Kate’in yanında
olduğu için boğuklaşan sesiyle.

“Of hadi ama yarından bahsetmeyelim” dedi Nick. “Benim de-
nizkızından bahsedelim.”

“Senin denizkızınla işimiz bitti.”

284) ABD’de 25 Haziran 1910’da kabul edilen ve Illinois’dan Kongre Üyesi
James Robert Mann’in adı verilen Beyaz Kadın Trafiği Yasası’nın daha
yaygın olarak bilinen adı. (ç.n.)

“Peki” dedi Nick. “Sen ve Odgar konuşmaya devam edin. Ben onu düşüneneğim.”

“Çok edepsizsin Wemedge. Mide bulandıracak derecede edepsizsin.”

“Hayır, değilim. Sadece dürüstüm.” Sonra gözleri kapalı halde uzanmaya devam ederek, “Rahatsız etmeyin beni. Onu düşünüyorum” dedi.

Odgar’la muhabbete devam eden Kate’in ayaklarının tarak kısmı sırtına bastırırken, Nick denizkızını düşünerek yattı.

Odgar ve Kate konuşuyorlardı ama Nick onları duymuyordu. Artık bir şey düşünmeksizin, halinden epey memnun, öylece yatıyordu.

Bill ve Ghee sahilin epey uzak bir yerinde sudan çıkmışlar, kumsalı geçip arabaya varmışlar ve sonra arabayı geri geri iskeleye getirmişlerdi. Nick ayağa kalkıp kıyafetlerini giydi. Bill ve Ghee çok uzun süre yüzdükleri için yorulmuş halde ön koltukta oturuyorlardı. Nick, Kate ve Odgar ile birlikte arkaya geçti. Arkalarına yaslandılar. Bill arabayı gürültüyle tepeye çıkarıp anayola döndü. Nick ileride bir bir gözden kaybolan başka arabaların ışıklarını görebiliyordu; bir tepeyi tırmanırken yaklaştıkça göz kırıyor, Bill yanlarından geçerken ise sönükleşiyorlardı. Yol göl kenarının epey yukarısındaydı. Charlevoix’dan çıkan, özel şoförlerin kullandığı ve zengin, züppe sahiplerinin arkada oturduğu büyük arabalar yolun ortasından, ışıklarını hiç söndürmeden gelip geçiyordu. Demiryolunda giden trenler gibi geçiyorlardı. Bill farları yol boyunca uzanan ağaçların içindeki arabaların üzerine tutup içeridekileri yer değiştirmek zorunda bırakıyordu. Kimse Bill’i arkadan gelip geçemedi ama o uzaklaşana kadar bir süre enselerinde ışığı hissettiler. Bill yavaşladı ve sonra birden meyve bahçesinin içinden geçip çiftlik evine giden kumlu yola saptı. Düşük viteste giden araba istikrarlı bir şekilde meyve bahçesinin içinden ilerliyordu. Kate dudaklarını Nick’in kulağına yaklaştırdı.

“Yaklaşık bir saat sonra Wemedge” dedi. Nick bacağına sertçe onunkine bastırdı. Araba meyve bahçesinin yukarısındaki tepenin üstünde bir daire çizip evin önünde durdu.

“Teyzecik uyuyor. Sessiz olmamız lazım” dedi Kate.

“İyi geceler beyler” diye fısıldadı Bill. “Sabah uğrarız.”

“İyi geceler Smith” diye fısıldadı Ghee. “İyi geceler Butstein.”

“İyi geceler Ghee” dedi Kate.

Odgar evde kalacaktı.

“İyi geceler beyler” dedi Nick. “*Morgen görüşürüz.*”²⁸⁵

“İyi geceler Wemedge” dedi Odgar verandadan.

Nick ve Ghee meyve bahçesine giden yoldan aşağı yürüdüler. Nick ağaçlardan birine uzanıp bir elma kopardı. Hâlâ yeşil olan elmayı ısırpı asitli suyunu emdi ve posasını tükürdü.

“Bird’le birlikte iyi yüzdünüz Ghee” dedi.

“Çok da sayılmaz Wemedge” diye yanıtladı Ghee.

Meyve bahçesinden çıkıp posta kutusunu geçtiler ve otoyola çıktılar. Yolun dereyi kestiği yerde boşluğun içine soğuk bir pus inmişti. Nick köprüünün üzerinde durdu.

“Hadi Wemedge” dedi Ghee.

“Tamam” diye onayladı Nick. Yolun kilisenin etrafındaki koruluğa döndüğü yere doğru tepeyi tırmanmaya başladılar. Önünden geçtikleri evlerin hiçbirinde ışık yanmıyordu. Hortons Bay uyku-daydı. Yanlarından hiç otomobil de geçmemişti.

“Henüz yatağa girmeye hazır hissetmiyorum kendimi” dedi Nick.

“Seninle birlikte yürümemi ister misin?”

“Hayır Ghee. Hiç zahmet etme.”

“Peki.”

“Kulübeye kadar seninle geleceğim” dedi Nick. Tel kapının kancasını açıp mutfığa girdiler. Nick et dolabını açıp etrafa bakındı.

“Bundan ister misin Ghee?” diye sordu.

“Bir parça turta isterim” dedi Ghee.

“Aynen” dedi Nick. Soğutucunun üstünden aldığı yağlı kağıda biraz kızarmış tavukla iki parça vişneli turta sardı.

“Bunu yanıma alacağım” dedi. Ghee turtasını kovadan aldığı suyla dolu bir kepçeyle yıkadı.

“Bir şeyler okumak istersen odamdan alabilirsin Ghee” dedi Nick. Ghee Nick’in paketlediği öğle yemeğine bakıyordu.

285) (Alm.) Sabah. (ç.n.)

“Budalalık etme Wemedge” dedi.

“Sorun değil Ghee.”

“Peki. Sadece budalalık etme” dedi Ghee. Tel kapıyı açıp çimenlerin üzerinden geçerek kulübeye vardı. Nick ışıkları söndürüp dışarı çıktı ve tel kapının kancasını taktı. Öğle yemeğini bir gazete kâğıdına sarmıştı. Islak çimlerden geçip çitlere tırmandı, kocaman karaağaçların altında kasabanın içinden geçen yolu tırmandı, kavşaktaki son R.F.D.²⁸⁶ posta kutularını geçip Charlevoix anayoluna çıktı. Dereyi geçtikten sonra bir tarlayı aşip açıklığı takip ederek meyve bahçesinin kenarından dolandı ve ağaçlığa giren çite tırmandı. Ağaçlığın ortasında birbirine çok yakın dört hemlok ağacı vardı. Toprak, üzerindeki çam iğneleri nedeniyle yumuşaktı ve hiç çiy yoktu. Ağaçlık alana hiç balta girmemişti ve orman zemini çalılara ihtiyaç duymaksızın kuru ve ılıktı. Nick yemek paketini hemloklardan birinin altına koyup uzandı ve beklemeye başladı. Karanlıkta Kate’in ağaçların içinden geldiğini gördü ama kımıldamadı. Kadın onu görmemişti ve bir an kollarının arasındaki iki battaniyeyle öylece durdu. Karanlıkta sanki karnı burnundaymış gibi görünüyor-du. Nick önce dumur oldu, sonra birden bu çok komik geldi ona.

“Merhaba Butstein” diyince kız korkup battanileri düşürdü.

“Of Wemedge! Beni bu şekilde korkutman hiç hoş değil. Gelmedin diye korkmuştum.”

“Sevgili Butstein” dedi Nick. Kızı kendine iyice yaklaştırdı. Bedenini, kendininkine dokunan o tatlı bedeni hissedebiliyordu. Kız da kendini ona iyice bastırdı.

“Seni öyle çok seviyorum ki Wemedge.”

“Sevgili, çok sevgili Butstein” dedi Nick.

Battanileri serdiler. Kate eliyle ikisini de düzeltti.

“Battaniye getirmek epey tehlikeli bir işti” dedi Kate.

“Biliyorum” dedi Nick. “Hadi soyunalım.”

“Ah Wemedge.”

“Böylesi daha eğlenceli.” Battanyelerinin üstüne oturup soyundular. Nick orada öyle oturuyor olmaktan biraz utanmıştı.

286) (İng.) Rural Free Delivery (RFD). 19. yüzyılın sonunda ABD’de kırsal bölgelerdeki çiftçi ailelerine doğrudan posta yollamak amacıyla başlatılan hizmet. (ç.n.)

“Üzerimde giysilerim yokken beni beğeniyor musun Wemedge?”

“Tanrım, şunların altına girelim hadi” dedi Nick. Sert battaniyelerin arasına uzandılar. Nick’in sıcak bedeni Kate’in soğuk bedene değiyor, onu arıyor, sonra her şey yoluna giriyordu.

“Böyle iyi mi?”

Kate cevap olarak ona iyice bastırdı kendini.

“Eğleniyor musun?”

“Ah Wemedge. Bunu o kadar çok istiyordum ki. Gerçekten çok ihtiyacım vardı.”

Birlikte battaniyelerin içinde yattılar. Wemedge başını yavaşça indirdi. Burnu boyun çizgisine değip oradan göğüslerinin arasına indi. Piyano tuşları gibiydi.

“Muhteşem kokuyorsun” dedi.

Küçük göğüslerinden birine dudaklarıyla nazikçe dokundu. Göğüs dudaklarının arasında ve ona bastıran dilinin altında canlandı. Nick o tanıdık hissin tekrar bedenini sardığını hissetti ve ellerini aşağı kaydırıp Kate’in arkasını çevirdi. Nick aşağı kayınca Kate de onun bedeniyle uyum sağlayıp kendini onun karnına iyice bastırdı. Orada olmak muhteşemdi. Nick biraz beceriksizce arandı ve sonra onu buldu. İki elini de kızın göğüslerinin üzerine koyup onu kendine çekti. Sırtını sertçe öpünce Kate’in başı arkaya düştü.

“Böyle iyi mi?” diye sordu Nick.

“Bayılıyorum. Bayılıyorum. Bayılıyorum. Ah, hadi Wemedge. Lütfen gel, gel. Gel. Hadi. Lütfen Wemedge. Lütfen, lütfen.”

“Geliyorum” dedi Nick.

Birden çıplak tenine değen sert battaniyenin farkına vardı.

“Kötü müydüm Wemedge?” diye sordu Kate.

“Hayır, iyiydin” dedi Nick. Zihni son derece faal ve berrak bir şekilde çalışıyordu. Her şeyi çok keskin ve net görebiliyordu. “Karnım acıktı” dedi.

“Keşke bütün gece burada uyuyabilsek.” Kate ona sokuldu.

“Bu harika olurdu” dedi Nick. “Ama yapamayız. Eve dönmen gerekiyor.”

“Gitmek istemiyorum” dedi Kate.

Nick ayağa kalktığında rüzgâr vücudunu hafifçe yalayıp geçti. Gömleğini giydi; bunu yapmış olmaktan memnundu. Sonra da pantolonuyla ayakkabılarını giydi.

“Giyinmen lazım Stut” dedi. Kate battaniyeleri kafasına çekmiş öylece yatıyordu.

“Bir dakika” dedi. Nick hemlokun yanından yemek paketini alıp açtı.

“Hadi Stut, kalk giyin” dedi.

“İstemiyorum” dedi Kate. “Ben bütün gece burada uyuyacağım.” Battaniyelerin içinde doğrulup oturdu. “Şunları bana uzatsana Wemedge.”

Nick ona kıyafetlerini uzattı.

“Bak aklıma ne geldi” dedi Kate. “Eğer burada uyursam benim geri zekâlı olduğumu ve elimde battaniyelerle çıkıp buraya geldiğimi düşünürler ve hiç sorun çıkmaz.”

“Burada rahat edemezsin” dedi Nick.

“Rahat edemezsem giderim.”

“Benim gitme vaktim gelmeden bir şeyler yiyelim” dedi Nick.

“Üzerime bir şey giyeyim” dedi Kate.

Birlikte oturup kızarmış tavuk ve birer dilim vişneli turta yediler.

Nick ayağa kalktı; sonra çömelip Kate’i öptü.

Islak çimlerden geçip kulübeye geldi ve tahtalar gıcırdamasın diye çok dikkat ederek üst kattaki odasına çıktı. Yatakta, gergin çarşafların üzerinde olmak, başını yastığa gömmek güzel bir histi. Yatakta olmak iyiydi; rahat ve mutluydu ve yarın balığa çıkacaktı. Aklına geldikçe ettiği gibi dua etti yine. Ailesi ve kendisi için, büyük bir yazar olabilmek için, Kate, Odgar ve diğer adamlar için, iyi balık tutmak için, zavallı ihtiyar Odgar için, kulübede uyumakta olan, belki de uyumayan, gece boyunca gözüne uyku girmeyen zavallı Odgar için. Yine de yapılabilecek hiçbir şey yoktu, tek bir şey bile.

Hemingway'in tamamlamadan bıraktığı bu kısa öykü, ilk olarak Nick Adams Öyküleri'nde yayımlanmıştır.

BOZULMAMIŞ SON TOPRAKLAR

“Nickie” dedi kız kardeşi. “Beni dinle Nickie.”

“Duymak istemiyorum.”

Pınarın dibini, kumun kabarcıklar çıkaran suyla birlikte ufak ufak fışkırarak yükseldiği noktayı seyrediyordu. Teneke bir fincan, pınarın yanındaki çakıllara saplanmış çatallı bir çubuğa takılı halde duruyordu. Nick Adams fincana ve önce yükselen, sonra da yolun kenarındaki çakıl taşlı yatağında pırıl pırıl akan suya baktı.

Yolun her iki tarafını da görebiliyordu; tepenin yukarısına baktı, sonra rıhtıma ve göle, koyun karşısındaki ağaçlarla kaplı burna ve ileride beyaz tepelerin uzandığı açık göle. Sırtını büyük bir sedir ağacına yaslamıştı ve arkasında yoğun bir sedir bataklığı vardı. Kız kardeşi onun yanındaki yosunların üzerine oturmuş, kolunu Nick'in omuzlarına atmıştı.

“Senin akşam yemeği için eve gelmeni bekliyorlar” dedi kız kardeşi. “İki kişiler. Bir at arabasıyla geldiler ve senin nerede olduğunu sordular.”

“Onlara yerimi söyleyen oldu mu?”

“Benden başka kimse bilmiyordu nerede olduğunu. Çok yakaladın mı Nickie?”

“Yirmi altı tane.”

“İyi mi peki?”

“Tam da akşam yemeği için istedikleri boyutta.”

“Ah Nickie, keşke onları satmasan.”

“Yarım kilosuna bir dolar veriyor” dedi Nick Adams.

Kız kardeşinin teni yanık kahverengiydi. Koyu kahverengi gözleri ve güneşten açılan yerleri sarı sarı olan koyu kahverengi saçları vardı. O ve Nick birbirlerini seviyorlar ama diğerlerini sevmiyorlardı. Ailede kendileri dışındaki herkesi hep diğerleri olarak görmüşlerdi.

“Her şeyi biliyorlar Nickie” dedi kız kardeşi umutsuzca. “İbretiâlem olsun diye seni ıslahevine göndereceklerini söylediler.”

“Ellerinde tek bir kanıt var sadece” dedi Nick ona. “Ama sanırım bir süreliğine gitmem gerekecek.”

“Ben de gelebilir miyim?”

“Hayır, üzgünüm Littless. Ne kadar paramız var?”

“On dört dolar altmış beş sent. Yanımda getirdim.”

“Başka bir şey dediler mi?”

“Hayır, yalnızca sen eve gelene kadar bekleyeceklerini söylediler.”

“Annemiz onların karnını doyurmaktan yorgun düşecek.”

“Öğle yemeklerini verdi bile.”

“Ne yapıyorlardı?”

“Tel kapılı verandanın oralarda oturuyorlardı. Annemizden senin tüfeğini istediler ama onları çitin yanında görür görmez odunluğa saklamıştım.”

“Onları bekliyor muydun?”

“Evet. Sen beklemiyor muydun?”

“Sanırım. Allah belalarını versin.”

“Benim için de versin belalarını” dedi kız kardeşi. “Artık gidebilecek kadar büyümedim mi? Tüfeği sakladım. Parayı getirdim.”

“Gelirsen sürekli senin için endişelenirim” dedi Nick Adams. “Hem nereye gideceğimi bile bilmiyorum.”

“Tabii ki biliyorsun.”

“İkimiz birlikte olursak daha kötü bakarlar. Bir oğlanla bir kız yan yana durumu ele verir.”

“Oğlan gibi giderim ben de” dedi kız. “Zaten hep erkek olmak istemişimdir. Saçım kısa olsa hiçbir şey anlamazlardı.”

“Anlamazlardı” dedi Nick Adams. “Doğru.”

“Hadi bir de iyi yanını düşünelim” dedi kız. “Lütfen Nick, lütfen. Çok işe yararım ben. Hem sen de bensiz çok yalnız hissedersin kendini. Öyle değil mi?”

“Sadece senden uzaklaştığımı düşündüğümde bile yalnız hissediyorum.”

“Gördün mü? Bak, yıllar boyu ayrı kalabiliriz. Kim bilebilir ki? Beni de götür Nick. Lütfen beni de götür.” Kız onu öptü ve her iki koluyla birden sıkı sıkı sarıldı. Nick Adams ona baktı ve düzgün düşünmeye çalıştı. Bu çok zordu. Ama başka seçenek de yoktu.

“Seni götürmemem gerekir. Ama ona bakılırsa bunların hiçbirini yapmamam gerekirdi” dedi. “Seni götüreceğim. Ama belki sadece birkaç günlüğüne.”

“Tamam” dedi kız. “Beni istemediğin zaman doğrudan eve dönerim. Bir zahmet ya da sıkıntı veririm, ya da fazla masraflı olur sam zaten eve dönerim.”

“Bir yol düşünelim bakalım” dedi Nick Adams. Yolun aşağısına ve yukarısına, sonra da tepede yükselen kocaman öğleden sonra bulutlarının süzüldüğü göğe ve burnun ilerisinde gölün üzerindeki beyaz tepelere baktı.

“Ormandan geçip burnun ilerisindeki hanın oraya gideceğim ve otelci kadına alabalık satacağım” dedi kız kardeşine. “Bu akşamki yemek için sipariş vermişti. Bugünlerde tavuklu akşam yemeklerindense alabalıklı olanlar tercih ediliyor. Neden bilmiyorum. Alabalıklar iyi durumda. Onları temizleyip tülbente sardım ki serin ve taze kalsınlar. Kadına başımın avcılarını kontrol eden görevlilerle bir tür belaya girdiğini, adamların beni aradıklarını ve bir süre buradan uzaklaşmam gerektiğini söyleyeceğim. Bana küçük bir tavayla biraz tuz ve karabiber, biraz da domuz pastırması, yağ ve mısır unu vermesini isteyeceğim. Ondan, her şeyi içine koyabileceğim bir çuval, biraz kuru kayısı, bir miktar kuru erik, biraz çay ve çokça kibritle birlikte bir de ufak balta alacağım. Ama sadece bir battaniye alabilirim. Bana yardım edecektir, çünkü alabalık satın almak en az satmak kadar kötü bir şey.”

“Ben bir tane battaniye alabilirim. Bir tüfeğin etrafına sararım, hem senin mokasenlerini hem de benimkileri getiririm, başka bir tulum ve tişört giyip bunları da saklarım ki hâlâ giydiğimi düşününler. Sonra sabun, tarak, makas ve dikiş dikmek için de bir şeyler getiririm ve tabii Lorna Doone²⁸⁷ ile Swiss Family Robinson’ı.”²⁸⁸

287) 19. yüzyılın ikinci yarısının en ünlü İngiliz romancılarından Richard Doddridge Blackmore’un 1869 tarihli romanı. (ç.n.)

288) İsviçreli rahip Johann David Wyss’in, oğullarına aile değerlerini, nasıl iyi bir koca olunacağını, doğal hayatı ve kişinin kendine olan güveninin önemini anlatmak amacıyla yazdığı 1812 tarihli romanı. (ç.n.)

“Bulabildiğin tüm 22’likleri getir” dedi Nick Adams. Sonra da telaşla, “Geri çekil. Saklan” dedi. Yaklaşmakta olan bir at arabası görmüştü.

Sedirlerin arkasında, yüzleri yere dönük şekilde ıslak yosunların üzerine uzandılar ve atın toynaklarının kumda çıkardığı yumuşak sesle tekerleklerden gelen güçsüz sesi duydular. Arabadaki adamların ikisi de konuşmuyordu ama Nick Adams yanlarından geçtikleri sırada onların ve ter içindeki atların kokularını aldı. Araba rıhtıma yönelip onlardan iyice uzaklaşana kadar Nick kan ter içinde kaldı çünkü ata su vermek ya da kendileri su içmek için durabilirler diye düşünmüştü.

“Bunlar onlar mı Littless?” diye sordu.

“Evet” dedi kız.

“Geriye doğru sürün” dedi Nick Adams. Kendisi de sürünerek bataklığın içine indi ve balık çuvalını yukarı çekti. Bataklık, onların durduğu noktada çamurlu değil yosunluydu. Nick daha sonra ayağa kalkıp çuvalı bir sedirin gövdesinin arkasına sakladı ve kıza eliyle biraz daha içeri girmesini işaret etti. Bir geyiğinki kadar yumuşak hareketlerle sedir bataklığının içine indiler.

“Birini tanıyorum” dedi Nick Adams. “Beş para etmez o. çocuğunun tekidir.”

“Dört yıldan beri senin peşinde olduğunu söyledi.”

“Biliyorum.”

“Diğeri, tükürülmüş tütün suratlı ve mavi takım elbiseli olan, güneyden gelen.”

“Güzel” dedi Nick. “Artık neye benzediklerini de gördüğümüze göre ben yola koyulsam iyi olur. Sen eve kendi başına gidebilir misin?”

“Elbette. Kestirmeden tepeye tırmanıp yoldan uzak dururum. Bu gece seninle nerede buluşacağım Nickie?”

“Bana kalırsa gelmemelisin Littless.”

“Gelmek zorundayım. Nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsun. Anemize bir not bırakıp seninle birlikte gittiğimi ve senin bana iyi bakacağını yazarım.”

“Peki” dedi Nick Adams. “Üzerine yıldırım düşen hemlok ağacının orada olacağı. Hani devrilmiş olanın. Koydan dosdoğru yukarı çıkınca. Biliyor musun o ağacı? Kestirme yolun üzerinde.”

“Orası eve inanılmaz yakın ama.”

“O kadar eşyayı çok uzağa taşımak zorunda kalmanı istemiyorum.”

“Bana söylediğin şeyi yapacağım ama kendini riske sokma Nickie.”

“Şimdi tüfeği alıp kerestelerin yanına kadar gidip o piç kurularını rıhtımdayken öldürmek, sonra da üzerlerine eski değirmenden aldığım bir parça demiri bağlayıp onları kanalın dibine yollamak istiyorum.”

“Peki, sonra ne yapacaksın?” diye sordu kız kardeşi. “Onları biri yollamış buraya.”

“O ilk o. çocuğunu kimse yollamadı.”

“Ama sen geyikleri öldürdün, alabalık sattın ve sonra da senin kayığından aldıkları şeyi öldürdün.”

“Onu öldürmemde bir sıkıntı yoktu.”

O şeyin ne olduğunu dile getirmek istemedi çünkü adamların ellerindeki kanıt buydu.

“Biliyorum. Ama insanları öldürmeyeceksin ve ben de bu yüzden seninle geliyorum işte.”

“Bu konuyu konuşmayalım artık. Ama o iki piç kurusunu öldürmek istiyorum.”

“Biliyorum” dedi kız. “Senin yerinde olsam ben de aynı şeyi hissederdim. Ama insanları öldürmeyeceğiz Nickie. Bana söz verir misin?”

“Hayır. Artık kadına bu alabalıkları götürmemin güvenli olacağından o kadar da emin değilim.”

“Ben götürürüm.”

“Hayır. Çok ağırlar. Bataklıktan geçerim, sonra ormanın içinden otelin arka tarafına giderim. Sen doğrudan otele git ve kadın orada mı, her şey yolunda mı bir bak. Eğer öyleyse, beni büyük ıhlamur ağacının orada bulacaksın.”

“Bataklığın içinden geçen yol çok uzun Nickie.”

“İslahevinden geri dönüş yolu da çok uzun.”

“Seninle birlikte bataklıktan gelemeyim miyim? Sonra içeri girerim, sen dışarıda beklerken kadını görürüm, sonra da tekrar seninle birlikte gelip balıkları götürürüm.”

“Peki” dedi Nick. “Ama keşke öteki türlü yapsan.”

“Neden Nickie?”

“Çünkü belki adamları yolda görür ve bana nereye gittiklerini söyleyebilirsin. Seninle otelin arkasında yeniden ağaçlandırılan yerin orada, büyük ıhlamur ağacının altında buluşacağım.”

Nick kerestelik ağaçların olduğu yerde bir saatten fazla beklemişti ama kız kardeşi ortada yoktu. Nihayet geldiğinde çok heyecanlıydı ve Nick onun çok yorgun olduğunu görebiliyordu.

“Bizim evdeler” dedi. “Tel kapılı verandada oturmuş viski ve zencefilli gazoz içiyorlar. Atlarını da serbest bırakmışlar. Sen dönene kadar bekleyeceklerini söylüyorlar. Annemiz onlara senin dere de balık avlamaya gittiğini söyledi. Bunu bilerek yaptığını sanmıyorum. Yani en azından öyle umuyorum.”

“Bayan Packard’dan ne haber?”

“Onu otelin mutfağında gördüm. Bana seni görüp görmediğimi sorunca da hayır dedim. Bu gece kendisine balık getirmeni beklediğini söyledi. Endişeli görünüyordu. Bence götürebilirsin balıkları.”

“Güzel” dedi Nick. “Balıklar iyi ve taze. Onları eğretileriyiyle tekrar sardım.”

“Ben de seninle birlikte içeri gelebilir miyim?”

“Elbette” dedi Nick.

Otel, ön tarafı gölün üzerine uzanan bir verandası olan uzun, ahşap bir binaydı. Suyun ta ilerilerine kadar uzayan iskeleye inen geniş ahşap basamakları vardı ve bu basamakların yanı sıra verandanın etrafında sedirden doğal tırtabzanlar vardı. Verandadaki doğal sedirden yapılmış sandalyelerde beyaz kıyafetli orta yaşlı insanlar oturuyordu. Çimenlerin üzerinde, kaynak suyu kabarcıkları çıkan üç adet boru ve bunlara doğru giden üç küçük yol vardı. Suyun tadı çürümüş yumurta gibiydi çünkü bunlar kaplıcalardı ve Nick ile kız kardeşi ceza verildiğinde hep içerlerdi bu sudan. Otelin, mutfağın da içinde yer aldığı arka tarafına yaklaşıncaya, yan taraftaki göle

akan küçük derenin üzerindeki tahta köprüden geçip mutfakın arka kapısından içeri sızdılar.

“Onları yıkayıp buzluğa koy Nickie” dedi Bayan Packard. “Daha sonra tartarım.”

“Bayan Packard” dedi Nick. “Sizinle bir dakika konuşmam mümkün mü?”

“Söyle” dedi kadın. “Meşgul olduğumu görmüyor musun?”

“Parayı şimdi alabilirsem...”

Bayan Packard, üzerinde ekoseli kumaştan bir önlük olan güzel bir kadındı. Çok hoş bir ten rengi vardı, çok yoğundu ve mutfak görevlileri de yanındaydı.

“Alabalık satmaktan bahsetmiyorsun herhalde. Bunun yasalara aykırı olduğunu bilmiyor musun?”

“Biliyorum” dedi Nick. “Balıkları size armağan olarak getirdim. Parçalayıp birbirine bağladığım odunlara harcadığım vakit için demek istemiştım.”

“Dur getireyim” dedi kadın. “Diğer binaya gitmem gerekiyor.”

O dışarı çıkarken Nick ve kız kardeşi de arkasından gittiler. Bayan Packard, mutfaktan buz deposuna giden tahta kaldırıma gelince durup ellerini önlüğünün cebine soktu ve bir defter çıkardı.

“Git buradan” dedi hızlı ve nazik bir şekilde. “Hem de hemen. Ne kadar gerekiyor?”

“On altı dolarım var” dedi Nick.

“Şu yirmiyi al” dedi kadın. “Ve şu veledi de beladan uzak tut. Bırak eve gitsin ve sen güvende olana kadar onlardan gözünü ayırmasın.”

“Onları ne zaman öğrendiniz?”

Kadın ona bakıp başını iki yana salladı.

“Satın almak en az satmak kadar kötü bir şey, hatta daha da kötü” dedi. “Ortalık sakinleşene kadar buradan uzak dur. Nickie, kim ne derse desin iyi bir çocuksun sen. Eğer işler yolunda gitmezse gel Packard’ı bul. Bir şeye ihtiyacın olursa geceleri buraya gel. Uykum hafiftir. Pencereyi tıklatman yeter.”

“O balıkları bu gece vermeyeceksiniz değil mi Bayan Packard? Onları akşam yemeğinde vermeyeceksiniz, öyle değil mi?”

“Hayır” dedi kadın. “Ama ziyan da etmeyeceğim. Packard yarım düzine balık yiyebilir. ve bunu yapabilecek başka insanlar da tanıyorum. Dikkatli ol Nickie ve fırtınanın dinmesini bekle. Ortalarda görünme.”

“Littless da benimle gelmek istiyor.”

“Sakın böyle bir şeye kalkışayım deme” dedi Bayan Packard. “Bu gece buraya gel; senin için bir şeyler hazırlayacağım.”

“Bana bir tava verebilir misiniz?”

“İhtiyacın olan ne varsa getiririm. Packard neye ihtiyacın olduğunu bilir. Başını belaya sokmayasın diye daha fazla para vermiyorum sana.”

“Birkaç şey almak için Bay Packard’ı görmek istiyorum.”

“İhtiyacın olan ne varsa getirecek sana. Ama sen dükkânın yakınına bile gitme Nick.”

“Littless’a ona iletmesi için bir not vereceğim.”

“Ne zaman bir şeye ihtiyacın olursa” dedi Bayan Packard. “Hiç endişelenme. O gerekeni düşünür.”

“Hoşça kal Halley Teyze.”

“Hoşça kal” dedi kadın ve Nick’i öptü. Çok güzel kokuyordu. Fırında yemek pişerken mutfağı saran kokuydu üzerindeki. Bayan Packard mutfağı gibi kokuyordu ve mutfağı da her zaman güzel kokardı.

“Endişelenme ve yanlış bir şey yapma.”

“Beni merak etme, iyi olacağım.”

“Tabii ki olacaksın” dedi kadın. “Packard da bir şeyler düşünecektir.”

Şimdi evin arkasındaki tepenin üzerinde, hemlok ağaçlarının yanındaydılar. Akşam olmuştu ve güneş gölün öbür tarafındaki tepelerin arkasında kaybolmuştu.

“Her şeyi buldum” dedi kız kardeşi. “Epey büyük bir paket olacak Nickie.”

“Bunu biliyorum. Ne yapıyorlar?”

“Okkalı bir akşam yemeği yediler ve şimdi de verandada oturmuş içiyorlar. Birbirlerine ne kadar akıllı olduklarına ilişkin hikâyeler anlatıyorlar.”

“Şu âna kadar pek akıllıca davranmadılar.”

“Seni aç kalıp teslim olmaya zorlayacaklar” dedi kız kardeşi. “Ormanda birkaç gece geçirdikten sonra geri döneceksin. Miden boş olunca bir dalgıçkuşunun seslendiğini duyacak ve geri döneceksin.”

“Annem onlara akşam yemeği olarak ne verdi?”

“Berbat bir şey” dedi kız kardeşi.

“Güzel.”

“Listedeki her şeyin yerini öğrendim. Annemiz korkunç bir baş ağrısı içinde yattı. Babamıza da mektup yazdı.”

“Gördün mü mektubu?”

“Hayır. Yarın dükkândan alınacak şeylerin listesiyle birlikte odasında duruyor. Sabah her şeyin ortadan kaybolduğunu gördüğünde yeni bir liste yapması gerekecek.”

“Ne kadar içiyorlar?”

“Bir şişeye yakın içtiler sanırım.”

“Keşke içine uyutucu ilaç karıştırıp uyutabilsek.”

“Nasıl yapıldığını söylersen ben karıştırabilirim. Şişeye mi koyuyorsun?”

“Hayır, bardağa. Ama hiç yok ki elimizde.”

“İlaç dolabında var mıdır?”

“Hayır.”

“Şişeye yatıştırıcı ilaçlardan koyabilirim. Bir şişeleri daha var. Kalomel de olabilir. Bu dediklerim var yanımda.”

“Hayır” dedi Nick. “Sen adamlar uyuduğunda diğer şişenin yarısını getirmeye çalış bana. Herhangi eski bir ilaç şişesine boşalt yeter.”

“Gidip onlara bir baksam iyi olur. Ah, keşke şu uyutucu ilaç dediğin şeyden olsaydı elimizde. Ben adını bile duymamıştım daha önce.”

“İlaç değil aslında” dedi Nick kıza. “Kloral hidrat. Fahişeler oduncuları soyamak istediklerinde adamların içkisine koyar.”

“Kulağa çok kötü geliyor” dedi kız kardeşi. “Ama yine de acil durumlar için yanımızda bir miktar bulundurmalıyız sanırım.”

“Gel öpeyim seni” dedi ağabeyi. “Yalnızca acil durumlar için. Hadi aşağı inip şunların içi içişini seyre delim. Bizim evimizde oturup konuşmalarını görmek istiyorum.”

“Öfkeye kapılıp kötü bir şey yapmayacağına söz verir misin?”

“Tabii ki.”

“Atlara da ama. Atların bir suçu yok.”

“Tamam, atlara da.”

“Keşke şu uyku ilacından olsaymış yanımızda” dedi kız kardeşi vefalı bir şekilde.

“Ama yok” dedi Nick. “Boyne City’nin bu yakasında hiçbir yerde yoktur sanırım.”

Odunlukta oturup tel kapılı verandadaki masada oturan iki adamı seyrettiler. Ay henüz yükselmemişti ve hava karanlıktı ama adamların ana hatları arkalarındaki gölün yaydığı ışıktaki seçilebiliyordu. Artık konuşmuyorlardı; ikisi de masaya doğru eğilmişti. Sonra Nick kovanın içinde şingırdayan buzların sesini duydu.

“Zencefilli gazoz bitmiş” dedi adamlardan biri.

“Yetmeyeceğini söylemiştim” dedi diğeri. “Sana göre gani gani vardı güya.”

“Biraz su getir. Mutfakta bir kovayla bir de maşrapa var.”

“Yeterince içtim. Yatacağım.”

“Şu çocuk gelirse diye beklemeyecek misin?”

“Hayır, biraz uyuyacağım. Sen bekle.”

“Sence bu gece gelmez mi?”

“Bilmiyorum. Biraz uyuyacağım. Uykun gelince beni kaldır.”

“Ben bütün gece uyumadan bekleyebilirim” dedi yerel hapishane müdürü. “Bütün geceyi balıkçı fenerleri için ayakta geçirip gözümü bile kırpmadığım çok olmuştur.”

“Benim de” dedi güneyli olan. “Ama şimdi birazcık uyuyacağım.”

Nick ve kız kardeşi adamın kapıdan içeri girişini izlediler. Aneleri adamlara oturma odasının yanındaki yatak odasında uyuyabileceklerini söylemişti. Adamın kibrit yaktığını gördüler. Sonra pencere tekrar karanlığa gömüldü. Diğer görevli hâlâ masada oturuyordu; başını kollarının arasına koyana kadar seyrettiler onu. Sonra horladığını duydular.

“Derin uykuya geçtiğinden emin olmak için biraz zaman verelim. Sonra alırız eşyaları” dedi Nick.

“Sen çitin üstünden atlayıp git” dedi kız kardeşi. “Benim etraf-
ta hareket etmem önemli değil ama uyanırsa seni görebilir.”

“Tamam” diye onayladı Nick. “Her şeyi buradan çıkarırım.
Çoğu burada zaten.”

“Işık olmadan her şeyi bulabilecek misin?”

“Elbette. Tüfek nerede?”

“Üst arka taraftaki çatı kirişinin üzerinde yatık halde duruyor.
Sakin kayayım ya da odunları devireyim deme Nickie.”

“Merak etme.”

Kız, Nick’in bir önceki yaz üzerine yıldırım düşen, hemen
sonrasında da sonbaharda çıkan fırtınada devrilen büyük hemlok
ağacının ilerisinde bohçasını hazırladığı uzak çite doğru gitti. Ay
uzaktaki tepelerin ardından yükselmeye başlamıştı artık ve ağaç-
ların arasından Nick’in çantaya ne koyduğunu görmesine yetecek
kadar ay ışığı geliyordu. Kız kardeşi taşıdığı çuvalı yere koyup,” Do-
muz gibi uyuyorlar Nickie” dedi.

“Güzel.”

“Güneyli olan da aynı dışarıdaki gibi horluyordu. Sanırım her
şeyi aldım.”

“Ah tatlı Littless.”

“Annemize bir not bırakıp seni beladan uzak tutmak için se-
ninle birlikte gittiğimi, bunu kimseye söylememesini ve senin bana
iyi bakacağını yazdım. Sonra da kapısının altından attım. Kilitliydi.”

“Ah, lanet olsun” dedi Nick. “Çok üzgünüm Littless” diye de
ekledi.

“Bak, bu senin hatan değil ve ben de bu durumu senin için
daha da kötü bir hale getiremem.”

“Çok kötüsün.”

“Artık biraz neşelensek olmaz mı?”

“Olur tabii.”

“Viskiyi getirdim” dedi, sesi umut dolu. “Şişede biraz bıraktım.
Birinin içkiyi diğerinin içip içmediğinden emin olması mümkün
değil. Neyse, zaten bir şişeleri daha var.”

“Kendine battaniye aldın mı?”

“Tabii ki aldım.”

“Artık yola koyulsak iyi olur.”

“Eğer düşündüğüm yere gidiyorsak bir sorunumuz yok demektir. Bohçayı büyüten tek şey benim battaniyem. Tüfeği ben taşıyayım.”

“Tamam. Hangi ayakkabılarını aldın?”

“İşe giydiğim mokasenlerimi.”

“Okumak için ne getirdin?”

“Lorna Doone, Kaçırılan Çocuk²⁸⁹ ve Uğultulu Tepeler.”²⁹⁰

“Kaçırılan Çocuk hariç hepsi senin yaşına göre fazla.”

“Lorna Doone değil.”

“Yüksek sesle okuruz” dedi Nick. “Böylece daha uzun süre idare eder. Ama işleri biraz zorlaştırdın sen şimdi ve artık gitmemiz lazım. O piç kuruları göründükleri kadar aptal olamazlar. Belki de içki içtikleri için öyle görünüyorlardı.”

Nick bohçayı sarıp kayışlarını iyice sıkılaştırdıktan sonra arkasına yaslanıp mokasenlerini giydi. Kolunu kız kardeşine dolayıp, “Gelmek istediğinden emin misin?” diye sordu.

“Gelmeye mecburum Nickie. Şimdi zayıf ve kararsız olmanın sırası değil. Notu bıraktım artık.”

“Tamam” dedi Nick. “Hadi gidelim. Yorulana kadar tüfeği sen taşıyabilirsin.”

“Ben gitmeye hazırım” dedi kız kardeşi. “Şu bohçayı bağlama-na yardım edeyim.”

“Hiç uyumadığının ve şimdi de yola çıkmak zorunda olduğumuzun farkındasın değil mi?”

“Farkındayım. Ben aynı şu masada horlayanın dediği gibiyimdir.”

“Belki bir zamanlar o da öyleydi” dedi Nick. “Ama yapman gereken ayaklarına iyi bakmak. O mokasenler ayağını vuruyor mu?”

“Hayır. Hem zaten ayaklarım bütün yaz yalınayak dolaşmaktan sertleşti.”

“Benimkiler de iyi durumda” dedi Nick. “Hadi. Gidelim.”

289) *Kidnapped*: İskoç yazar Robert Louis Stevenson’ın 1886 tarihli tarihi macera romanı. (ç.n.)

290) *Wuthering Heights*: İngiliz şair ve yazar Emily Brontë’nin 1847 yılında Ellis Bell takma adıyla yayınlattığı tek romanı. (ç.n.)

Yumuşak hemlok iğnelerinin üzerinde yürümeye başladılar. Ağaçlar epey yüksekti ve gövdeleri arasında da hiç çalılık yoktu. Onlar yokuş yukarı yürürken ay ağaçların arasından yükselip kocaman bohçasıyla Nick'i ve 22'lik tüfeği taşıyan kız kardeşini aydınlattı. Tepenin en yukarisına varıp arkalarına baktıklarında ay ışığı altındaki gölü gördüler. Görüntü o kadar netti ki karanlık burnu ve daha da ötede diğer kıyının yüksek tepelerini görebiliyorlardı.

“Eh, artık hoşça kal diyebiliriz ona” dedi Nick Adams.

“Hoşça kal göl” dedi Littless. “Ben de seni seviyorum.”

Tepeden aşağı inip uzun çayırı aştılar. Meyve bahçesini ve bir çiti geçip anızlarla dolu bir tarlaya çıktılar. Tarlayı geçerken sağ tarafa baktıklarında mezbahayı, çukurda kalan ambarı ve göle yukarıdan bakan diğer dağlık arazideki, ağaç kütüklerinden yapılma eski çiftlik evini gördüler. Göle kadar uzanan uzun, karakavaklı yol ay ışığının altındaydı.

“Ayaklarını acıtıyor mu Littless?” diye sordu Nick.

“Hayır” dedi kız kardeşi.

“Köpekler yüzünden bu taraftan geldim” dedi Nick. “Biz olduğumuzu anlar anlamaz susarlardı gerçi ama yine de birileri onların havladığını duyabilirdi.”

“Biliyorum” dedi kız. “Ve hemen sonrasında susunca da adamlar biz olduğumuzu anlayacaklardı.”

İleriye baktıklarında, yolun ötesinde çizgi halinde yükselen tepelerin karanlığını görebiliyorlardı. Bir tahıl tarlasının ucuna kadar gelip soğutucu niyetine kullanılan binanın altına doğru akan küçük dereyi geçtiler. Sonra bir başka anız tarlasının yokuşunu tırmandılar, bir çit daha aştılar ve ilerisinde sonradan ekilen ağaçlardan elde edilme masif kerestelerin olduğu kumlu yolu geçtiler.

“Ben tırmanana kadar bekle, sana yardım edeceğim” dedi Nick. “Yola bakmak istiyorum.”

Çitin üstüne çıktığında önünde uzanan kırsal araziye, kendi evlerinin koyu ahşabını ve ay ışığında parlayan gölü gördü. Sonra yola baktı.

“Geldiğimiz yönden izimizi süremezler; hem bu derin kumun içinde ayak izi bulabileceklerini de sanmıyorum” dedi kız kardeşi. “Çok eğri büğrü değilse yolun iki tarafından gidebiliriz.”

“Nickie, dürüst olmam gerekirse o adamların herhangi birinin izini sürebilecek kadar zeki olduklarını sanmıyorum. Baksana senin eve dönmeni bekleyip hem yemekte hem de sonrasında resmen sarhoş oldular.”

“Rihtıma indiler ama” dedi Nick. “Ve ben oradaydım. Eğer sen gelip haber vermesen götüreceklerdi beni.”

“Annemiz onlara balık tutmaya gittiğini söyledikten sonra senin büyük derenin orada olduğunu anlamaları için çok da zeki olmaları gerekmiyordu. Ben oradan ayrıldıktan sonra bütün kayıkların yerinde olduğunu görmüş olmalılar. Bu da senin derede balık tuttuğunu düşünmelerine sebep oldu herhalde. Herkes senin genelde buğday değirmeniyle elma şarabı değirmeni arasında balığa çıktığını bilir. Ama onlar bunu biraz geç anlamışlar.”

“Peki” dedi Nick. “Ama yine de inanılmaz yaklaşımlardı.”

Kız kardeşi çitiñ aralığından, dipçiğı Nick’e dönük olacak şekilde tüfeğı uzattı, sonra da rayların arasında süründü. Yola çıkınca Nick’in yanında durdu ve ağabeyi de elini uzatıp başını okşadı.

“Çok mu yoruldu Littleess?”

“Hayır, iyiyim ben. Yorgun olamayacak kadar mutluyum.”

“İyice yorulana kadar yolun kumlu tarafında, adamların atlarının kumda delikler açtığı yerde yürü. Oralar fazlasıyla yumuşak ve kuru izleri göstermez. Ben de sert olan kısımda yürüyeceğim.”

“Ben de yan tarafta yürüyebilirim.”

“Hayır. Üstünün başının çizilmesini istemiyorum.”

Hiç bitmeyen küçük yokuş aşağı inişler eşliğinde, iki gölü ayıran tepeye doğru tırmandılar. Yolun her iki yanında yoğun ve sık kerestelik ağaçlar vardı ve yolun kenarından kerestelere doğru böğürtlen ve ahududu çalıları büyümüştü. İleride her bir tepenin zirvesini ağaçların içinde birer çentik olarak görebiliyorlardı. Ay iyice alçalmıştı artık.

“Kendini nasıl hissediyorsun Littleess?” diye sordu Nick kız kardeşine.

“Harika hissediyorum Nickie. İnsan evden kaçtığında hep böyle iyi mi hisseder kendini?”

“Hayır, bu genellikle yalnızlık duygusu verir insana.”

“Sen bugüne dek ne kadar yalnız hissettin kendini?”

“Kötü, kapkara bir yalnızlık. Berbat bir şey.”

“Sence benimleyken de yalnız hissedecek misin?”

“Hayır.”

“Trudy’ye gitmek varken benimle birlikte olmayı sorun etmiyorsun, değil mi?”

“Ne demeye sürekli ondan bahsediyorsun ki?”

“Bahsetmiyorum. Belki de sen onu düşünüyordun ve benim konuştuğumu sandın.”

“Fazla akıllısın sen” dedi Nick. “Düşündüm çünkü bana onun nerede olduğunu söyledin ve nerede olduğunu bilince de ne yapıyordur diye merak ettim falan filan.”

“Sanırım gelmemeliydim.”

“Gelmemen gerektiğini sana söylemiştim.”

“Of, kahretsin” dedi kız kardeşi. “Diğerleri gibi olup sürekli kavga mı edeceğiz? Hemen geri dönüyorum. Benimle birlikte olmaya mecbur değilsin.”

“Kapa çeneni” dedi Nick.

“Lütfen böyle söyleme Nickie. İstediğin her neyse yaparım; geri döner ya da kalırım. Ne zaman geri dönmemi istersen döneirim. Ama kavga etmek istemiyorum. Aileler içinde yeterince kavga görmedik mi?”

“Doğru” dedi Nick.

“Biliyorum, beni de yanına alman için zorladım seni. Ama başın belaya girmesin diye durumu düzelttim. Ve seni yakalamalarına da engel oldum.”

Arazinin tepesine gelmişlerdi ve oradan –her ne kadar artık dar ve neredeyse büyük bir ırmak gibi görünse de– gölü yine görüyorlardı.

“Burada kestirmeden gitmiş oluyoruz” dedi Nick. “Sonra tomrukların olduğu şu eski yola çıkacağız. Eğer geri dönmek istiyorsan, buradan dönmelisin.”

Bohçasını indirip tekrar kerestenin içine koydu ve kız kardeşi de tüfeği oraya yasladı.

“Otur Littless, otur da dinlen biraz” dedi. “İkimiz de yorulduk.”

Nick başı bohçaya dayalı halde yere, kız kardeşi de başını onun omzuna yaslayarak yanına uzandı.

“Benden aksini istemediğin takdirde geri dönmeyeceğim Nick” dedi. “Sadece kavga istemiyorum, o kadar. Kavga etmeyeceğimize dair söz verir misin bana?”

“Söz.”

“Trudy’den bahsetmeyeceğim.”

“Trudy’nin canı cehenneme.”

“İşe yaramak ve iyi bir yol arkadaşı olmak istiyorum.”

“Öylesin zaten. Huzursuzlaşıp bu durumu yalnızlıkla karıştırsam sorun etmeyeceksin, değil mi?”

“Hayır. Birbirimize iyi bakacağız ve çok eğleneceğiz. Çok güzel vakit geçirebiliriz.”

“Tamam o zaman. Hemen şimdi başlayabiliriz.”

“Ben baştan beri iyi vakit geçiriyorum zaten.”

“Önce epey zorlu bir yol var önümüzde, sonra da cidden zor bir başka yol, sonra oradayız. Yola çıkmak için havanın aydınlanmasını bekleyebiliriz aslında. Sen uyu hadi Littless. Üşümüyorsun değil mi?”

“Hayır Nickie. Kazağım var.”

Kız Nick’in yanına kıvrılıp uykuya daldı. Kısa bir süre sonra Nick de uyumuştı. Sabah ışıkları onu uyandırana dek iki saat uyudu.

Eski kereste yoluna gelinceye kadar, Nick yeniden ağaçlandırılmış bölgedeki kerestelerin içinden geçerek daireler çizip durmuştu.

“Buraya anayoldan gelen patikalardan ayrılamayız” dedi kız kardeşine.

Eski yol öyle çok otlarla kaplanmıştı ki dallara çarpmamak için Nick’in pek çok kez eğilmesi gerekti.

“Burası aynı bir tünele benziyor” dedi kız kardeşi.

“Bir süre sonra açılacak.”

“Ben daha önce buraya geldim mi hiç?”

“Hayır. Burası seni avlanmaya götürdüğüm yerin çok çok yakarısında.”

“Gizli yere mi çıkıyor?”

“Hayır Littless. Çok uzun ve kötü bazı kesim alanlarının içinden geçmemiz gerekiyor. Bizim gideceğimiz yere kimseler uğramaz.”

Yol boyunca yürümeye devam edip daha da sık çalılarla kaplı başka bir yola saptılar. Sonra bir açıklığa geldiler. Burada yakıotları ve fundalıklarla kereste kampının eski kulübeleri vardı. Kulübeler çok eskiydi ve bazılarının çatısı çökmüştü. Ama yolun kenarında bir pınar vardı ve ikisi de oradan su içti. Güneş henüz doğmamıştı ve ikisi de gece yürüyüşünü takip eden bu erken sabah saatlerinde kendilerini boş ve anlamsız hissediyorlardı.

“Buranın ilerisi hep hemlok ormanıydı” dedi Nick. “Ağaçları sırf kabukları için kesip kütükleri hiç kullanmadılar bile.”

“İyi de yola ne oluyor?”

“İlk olarak en diptekileri kesip taşımış ve ağaç kabuklarını sıyırmak için yolun kenarına yığmış olmalılar. Nihayetinde de yolun sağ tarafındaki her şeyi kesip kabukları buraya yığmış ve sonra da çekip çıkarmışlar.”

“Gizli yer bütün bu harap edilmiş alanların ilerisinde mi?”

“Evet. Kesim alanının içinden geçiyoruz, sonra birkaç yol daha, bir kesim yapılmış alan daha ve nihayet balta girmemiş bölgeye geleceğiz.”

“Bunca şeyi kesip nasıl böyle bırakıp gitmişler?”

“Bilmiyorum. Satmak istemeyecek birine aitti muhtemelen. Kenarlardan bir sürü çalıp çırpıp tomruk parası ödemiş olmalılar. Ama iyi kısımlar hâlâ burada ve buraya geçit veren bir yol da yok.”

“İyi de neden insanlar dereden aşağı doğru gidemiyor? Derenin bir yerden mi gelmesi gerekiyor?”

Ağaçların katledildiği bölgeye yapacakları kötü yolculuğun öncesinde dinleniyorlardı ve Nick açıklamak istedi.

“Bak Littless. Dere az önce geldiğimiz anayoldan geçip bir çiftçinin arazisine giriyor. Çiftçi arazisinin içinden geçen kısmı çitle çevirip otlak yapmış ve balık avlamak isteyenleri kaçırıyor. Bu yüzden insanlar onun arazisindeki köprünün üzerinde duruyorlar. Adam derenin, evin öteki yanında bulunan otlığı kestirme yol olarak kullanmaları durumunda vardıkları kısmında bir boğa tutuyor. Huysuz bir hayvan ve cidden herkesi kaçırıyor. Hayatımda gördü-

ğüm en huysuz boğa ve orada öylece huysuz huysuz durup, insanların gelmesini bekliyor. Boğayı geçtikten sonra çiftçinin arazisi son buluyor ve obruklarla dolu bir sedir bataklığı başlıyor. İçinden geçebilmek için orayı bilmek lazım. Ama bilsen bile çok kötü bir yer. Onun aşağısında da gizli yer var. Biz tepeleri aşarak, bir nevi arka yoldan geçerek gidiyoruz. Sonra gizli yerin aşağısında asıl bataklık var. İçinden geçilemeyecek kadar kötü bir bataklık. Hadi, artık yolculuğumuzun kötü kısmına başlasak iyi olur.”

Kötü kısım ve daha kötü olan kısım artık geride kalmıştı. Nick boyları kafasını aşan bir sürü tomruğun ve beline kadar gelen diğer bir sürüsünün üzerine tırmanmıştı. Tüfeği alıyor, tomruğun tepesine yerleştirip kız kardeşini yukarı çekiyor, Littless de en uç taraftan aşağı kayıyordu. Nick bazen de aşağı eğilip tüfeği alıyor ve kız kardeşinin inmesine yardım ediyordu. Çalı yığınlarının üzerinden ve etrafından geçiyorlardı. Ağaçların kesildiği bölgede hava çok sıcaktı ve kanarya otu polenleriyle yakıotları kızın saçına yapışıp onu hapşırtıyordu.

“Lanet olası kesim alanları” dedi kız Nick’e. Ağaç kabuğu soyan aletlerin halka izi bıraktığı kocaman bir tomruğun tepesinde dinleniyorlardı. Çürümekte olan külrengi tomruktaki bu halka da külrengiydi ve etraf başka gri ağaç gövdeleriyle, gri çalılıklarla ve üzerlerinde parlak ve değersiz otların büyüdüğü dallarla doluydu.

“Bu sonuncusu” dedi Nick. “Hepsinden nefret ediyorum” dedi kız kardeşi. “Şu lanet olası otlar da hiç kimsenin ilgilenmediği bir ağaç mezarlığındaki çiçeklere benziyorlar.”

“Şimdi anlıyor musun neden karanlıkta gitmeyelim dediğimi?”

“Yapamazmısınız.”

“Aynen öyle. Ve kimse de burada peşimize düşemez. Şimdi iyi kısma geliyoruz.”

Ağaçların kesildiği bölgelerin yakıcı güneşinden kocaman ağaçların gölgesine girdiler. Kesim yapılan bölgeler bir tepenin en üst noktasına ve sonrasına kadar devam etmiş, sonra da orman başlamıştı. Artık kahverengi orman zemininde yürüyorlardı ve ayaklarının altındaki toprak canlı ve serindi. Ağaçların altında çalılık falan yoktu ve ağaç gövdeleri dallara gelene kadar 18-20 metre kadar

yükseliyordu. Ağaç gölgeleri serindi ve Nick yukarı kısımlarında başlayan esintiyi hissedebiliyordu. Onlar yürürken güneş görünürde yoktu ve Nick onun neredeyse öğlene kadar en yukarılardaki dalların arasından görünmeyeceğini biliyordu. Kız kardeşi onun elini tutup yakınına geldi.

“Korkmuyorum Nickie. Ama çok tuhaf hissediyorum.”

“Ben de” dedi Nick. “Her zaman.”

“Daha önce hiç böyle bir ormana gelmemiştim.”

“Bu civarda balta girmemiş tek yer burası.”

“Çok uzun mu buradaki yolumuz?”

“Epeyce.”

“Yalnız olsaydım korkardım.”

“Tuhaf hissediyorum ama korkmuyorum.”

“Ben senden önce söylemiştim bunu.”

“Biliyorum. Belki de korktuğumuz için böyle söylüyoruz.”

“Hayır. Korkmuyorum çünkü seninle birlikteyim. Ama tek başıma olsam korkardım, biliyorum. Buraya başkasıyla birlikte geldin mi daha önce?”

“Hayır. Sadece tek başıma.”

“Ve korkmadın, öyle mi?”

“Hayır. Ama hep tuhaf hissederim. Hani kilisede olması gerektiği gibi.”

“Nickie, yaşayacağımız yer burası kadar kasvetli değildir umarım?”

“Hayır. Hiç merak etme. Son derece neşeli bir yer. Sen şu anın tadını çıkarmaya bak Littless. Bu senin için iyi bir şey. Bunlar geriye kalan bozulmamış son topraklar. Buraya kimsecikler gelmiyor.”

“Eski zamanları seviyorum. Ama bu kadar kasvetli olmasını istemezdim.”

“Hepsi kasvetli değildi aslında. Hemlok ormanları öyleydi.”

“Yürmesi harika oluyor. Bizim evin arka tarafının da harika olduğunu düşünmüşümdür hep. Ama bu daha güzel. Nickie, sen Tanrı’ya inanıyor musun? İstemezsen cevap vermek zorunda değilsin.”

“Bilmiyorum.”

“Tamam. Söylemek zorunda değilsin. Ama benim geceleri dua etmemin sakıncası yoktur, değil mi?”

“Hayır. Hatta unutursan hatırlatırım.”

“Teşekkür ederim. Çünkü bu tür ormanlar kendimi son derece dindar hissetmemi neden oluyor.”

“İşte bu yüzden katedralleri bunlara benzeyecek şekilde inşa ediyorlar.”

“Sen hiç katedral görmedin ama değil mi?”

“Hayır. Ama haklarında çok şey okudum ve onları kafamda canlandırabiliyorum. Bu, civardakiler içinde en iyisi.”

“Sence günün birinde Avrupa’ya gidip katedralleri görebilir miyiz?”

“Elbette gideceğiz. Ama önce başımı bu dertten kurtarmam ve biraz para kazanmanın yollarını bulmam lazım.”

“Sence yazdıklarından para kazandığın bir gün gelecek mi?”

“Eğer yeterince iyi olursam, tabii ki.”

“Acaba daha neşeli şeyler yazsan daha mı kolay olur? Bu benim fikrim değil. Annemizin dediğine göre senin yazdığın her şey marazi.”

“*St. Nicholas* için fazlasıyla marazi” dedi Nick. “Böyle söylemediler ama sevmediler, biliyorum.”

“Ama *St. Nicholas* bizim en sevdiğimiz dergi.”

“Biliyorum” dedi Nick. “Ama ben daha şimdiden onlar için fazla maraziyim. Üstelik yetişkin bile değilim.”

“Bir erkek ne zaman yetişkin oluyor? Evlendiğinde mi?”

“Hayır. Yetişkin olana kadar ıslahevine yolluyorlar. Yetişkin olduktan sonra da hapishaneye.”

“O zaman yetişkin olmamana sevindim.”

“Beni hiçbir yere yollamayacaklar” dedi Nick. “Ve her ne kadar ben marazi yazıyor olsam da, biz marazi konuşmayalım.”

“Ben yazdıklarının marazi olduğunu söylemedim.”

“Biliyorum. Senden başka herkes öyle söylüyor ama.”

“Hadi biraz neşelenelim Nickie” dedi kız kardeşi. “Bu orman bizi fazla kasvetli yapıyor.”

“Yakında çıkacağız” dedi Nick ona. “Sonra da yaşayacağımız yeri göreceksin. Acıktın mı Little?”

“Biraz.”

“Hiç şaşırmadım” dedi Nick. “Birer elma yiyelim.”

Ağaç gövdelerinin arasından sızan güneş ışığını gördüklerinde büyük bir tepeden aşağı iniyorlardı. Artık ağaçların kenarında büyüyen keklik üzümlerini görebiliyorlardı ve orman zemini büyüyen şeylerle canlanmaya başlamıştı. Ağaç gövdelerinin arasından, dere boyunca büyüyen beyaz huş ağaçlarının bulunduğu yere inen geniş bir çayır gördüler. Çayırın ve huş ağaçlarının oluşturduğu hattın aşağısında, bir sedir bataklığının koyu yeşil rengi göze çarpıyordu ve bataklığın ta ilerisinde de koyu mavi tepeler vardı. Gölün bir kısmı bataklıkla tepelerin arasına denk geliyor ama bulundukları yerden görünmüyordu. Onun orada olduğunu yalnızca mesafelere bakıp anlayabiliyorlardı.

“İşte pınar” dedi Nick kız kardeşine. “Ve işte daha önce kamp kurduğum taşlar.”

“Burası çok ama çok güzel bir yer Nickie” dedi kız kardeşi. “Gölü de görebiliyor muyuz?”

“Görebileceğimiz bir yer var. Ama burada kamp yapmamız daha iyi olur. Biraz odun toplayayım da kahvaltı edelim.”

“Yanmaz taşlar çok eski.”

“Burası çok eski bir yer” dedi Nick. “Yanmaz taşlar yerlilere ait.”

“Peki, hiçbir iz ve ağaçlara konmuş hiçbir işaret olmadan nasıl oldu da ormandan dosdoğru buraya çıkabildin?”

“Her üç tepenin üstünde de yön çubukları var, görmedin mi?”

“Hayır.”

“Bir ara gösteririm sana.”

“Sen mi koymuştun onları?”

“Hayır. Eski zamanlardan kalma.”

“Peki neden göstermedin bana?”

“Bilmiyorum” dedi Nick. “Hava atmaya çalışıyordum sanırım.”

“Nickie, burada asla bulamazlar bizi.”

“Umarım” dedi Nick.

Yaklaşık olarak Nick ve kız kardeşinin kesim bölgelerinden il-
kine girdikleri sıralarda, güneş, evin arka tarafındaki geniş yama-
cın üzerinden yükselerek gölün yukarısındaki ağaçların gölgesinde
duran evin tel kapılı verandasında uyuyan hapishane müdürünün
yüzüne vurup onu uyandırdı.

Hapishane müdürü geceleyin su içmek için kalkmış ve mutfak-
tan geri geldiğinde sandalyelerden birinin minderini yastık niyetine
kullanarak yere uzanmıştı. Şimdi uyanmış, nerede olduğunu fark
etmiş ve ayağa kalkmıştı. Sağ tarafının üzerine yatarak uyumuşt
çünkü sol koltukaltındaki tabanca kılıfında 38'lik bir Smith Wesson
taşıyordu. Artık uyanmış olan adam tabancayı eliyle kontrol etti,
gözlerini acıtan güneşe arkasını döndü ve mutfağa girip masanın
arkasındaki kovadan maşrapayla biraz su aldı. Gündelikçi kız ocak-
ta ateş yakıyordu; hapishane müdürü ona dönüp, "Kahvaltı edebilir
miyim?" dedi.

"Kahvaltı yok" dedi kız. Evin arkasındaki bir kulübede kalıyor-
du ve mutfağa yarım saat önce gelmişti. Hapishane müdürünün tel
kapılı verandanın zemininde yattığını ve masanın üzerinde nere-
deyse tamamı boş olan viski şişesini görmek onu hem korkutmuş
hem de tiksindirmişti. Sonrasındaysa kızdırmıştı.

"Ne demek kahvaltı yok?" dedi maşrapayı hâlâ elinde tutmakta
olan adam.

"Yok işte."

"Neden?"

"Yiyecek hiçbir şey yok."

"Peki ya kahve?"

"Kahve de yok."

"Çay?"

"Çay yok. Domuz pastırması yok. Mısır unu yok. Tuz yok. Ka-
rabiber yok. Kahve yok. Borden konserve kreması yok. Aunt Jenina
esmer buğday unu yok. Hiçbir şey yok."

"Sen neden bahsediyorsun? Dün gece yiyecek bir sürü şey vardı."

"Ama şimdi yok. Sincaplar götürmüş olmalı."

Güneyli hapishane müdürü ikisinin konuşmalarına uyanıp
mutfağa gelmişti.

“Bu sabah kendinizi nasıl hissediyorsunuz?” diye sordu gündelikçi k z adama.

Adam k z  görmezden gelip, “Sorun nedir Evans?” dedi.

“O o.  ocuğu dün gece buraya gelip kendisine bir çanta dolusu yiyecek almış.”

“Sakin benim mutfağımda k fredeyim demeyin” dedi k z.

“D  ar  gel” dedi güneyli olan. İki adam tel kapılı verandaya çıkıp mutfak kapısını kapattılar.

“Bu ne demek oluyor Evans?” Güneyli hapishane müdürü eliyle içinde çeyrekten daha az içki kalm   olan Old Green River    esini işaret ediyordu. “Ne kadar zil zurna oldun?”

“Senin i tiğin kadar içtim ben de. Masaya oturdum ve...”

“Masaya oturup n’aptın?”

“Adams denen Allah’ın belas   ocuk gelirse diye bekledim.”

“Ve içtin.”

“Hayır, içmedim. Sonra bir ara saat dört buçuk gibi kalkıp mutfağa gittim ve fazla yorulmayayım diye buraya, kapının önüne uzandım.”

“Neden mutfak kapısının önüne uzanmadın?”

“      geldiği takdirde onu buradan görmem daha kolay olacaktı.”

“Peki, ne oldu?”

“Pencereden falan mutfağa girip bütün o yiyecekleri çantasına doldurmuş olmalı.”

“Saçmalık.”

“Peki, sen ne yapıyordun?” diye sordu yerel hapishane müdürü.

“Aynı senin gibi uyuyordum.”

“Tamam. Kavga etmeyi bırakalım. Bir i e yaramıyor.”

“   kıza söyle de buraya gelsin.”

K z d  ar  çıktı ve güneyli adam ona, “Bayan Adams’a kendisiyle konuşmak istediğimizi söyle” dedi.

Gündelikçi k z hiçbir şey söylemedi ama evin ana bölümüne geçip kapıyı arkasından çarparak kapattı.

“Dolu ve boş    eleri toplasan iyi edersin” dedi güneyden gelen. “Pek bir i e yarayacak kadar kalmam  . Biraz içmek ister misin?”

“Hayır, sağ ol. Bugün çalışmam gerekiyor.”

“Ben bir tane içeceğim” dedi güneyli. “Dün adil bir paylaşım olmamıştı.”

“Sen gittikten sonra hiç içmedim ben” dedi oralı olan kararlı bir şekilde.

“Niye bu saçmalıkta diretip duruyorsun?”

“Saçmalık falan değil.”

Güneyli adam şiseyi indirdi. “Evet” dedi kapıyı önce açıp sonra da kapatan gündelikçi kıza. “Ne dedi?”

“Migreni tutmuş ve sizinle görüşemeyecekmiş. Arama izniniz olduğunu söylüyor. İsterseniz evi arayıp öyle gidebilirmişsiniz.”

“Oğlanla ilgili ne söyledi?”

“Görmemiş ve hakkında da hiçbir şey bilmiyor.”

“Diğer çocuklar nerede?”

“Charlevoix’ya ziyarete gitmişler.”

“Kimi ziyaret ediyorlarmış?”

“Bilmiyorum. O da bilmiyor. Dansa gitmişler ve pazar gününü oradaki arkadaşlarının yanında geçireceklermiş.”

“Dün buralarda dolanan o çocuk kimdi?”

“Dün buralarda çocuk falan görmedim ben.”

“Ama vardı.”

“Belki çocukların bir arkadaşı onları sormaya gelmiştir. Belki de dinlenme yerinin sahibinin çocuğudur. Kız mıydı erkek mi?”

“On bir, on iki yaşlarında bir kız. Kahverengi saçlı, kahverengi gözlü. Çilli. Epey yanık tenli. Üzerinde tulum ve erkek tişörtü vardı. Ayakları da çıplaktı.”

“Herhangi biri olabilir bu tarif ettiğiniz” dedi gündelikçi kız. “On bir, on iki yaşlarında mı dediniz?”

“Allah kahretsin” dedi güneyli adam. “Bu örümcek kafalıların ağzından da tek laf alamazsın.”

“Ben örümcek kafalıysam o ne?” dedi gündelikçi kız oralı olan hapishane müdürüne bakarak. “Bay Evans ne peki? Ben onun çocuklarıyla aynı okula gittim.”

“Kız kimdi?” diye sordu Evans. “Hadi Suzy. Nasıl olsa öğreneceğim.”

“Bilmiyorum ki” dedi gündelikçi Suzy. “Şimdilerde her türden insan geliyor sanki buraya. Kendimi büyük bir şehirdeymişim gibi hissediyorum.”

“Başın belaya girsin istemezsin, değil mi Suzy?” dedi Evans.

“Hayır bayım.”

“Ben ciddiylim.”

“Siz de başınızın belaya girmesini istemezsiniz, öyle değil mi?” diye sordu Suzy adama.

Elleri kolları bağlı ahıra geldiklerinde güneyli, “Pek iyi bir iş çıkaramadık, değil mi?” dedi.

“Şu an serbest” dedi Evans. “Yiyeceği var ve tüfeği de yanında olmalı. Ama hâlâ buralarda. Onu yakalayabilirim. İz sürebilir misin?”

“Pek sayılmaz. Sen?”

“Karda evet” diyerek güldü öteki.

“Ama iz sürmemiz gerekmiyor ki. Nerede olacağını düşünüp bulmamız gerekiyor.”

“Onca malzemeyi güneye gitmek için yüklenmiş olamaz. Öyle olsa yanına az bir şey alır ve demiryolu tarafına yönelirdi.”

“Odunluktan neyin eksildiğini anlayamadım ama mutfaktan bir çanta dolusu şey almış. Bir yere gittiği kesin. Bütün alışkanlıklarını, arkadaşlarını ve sık uğradığı yerleri öğrenmem lazım. Sen Charlevoix’da, Petoskey’de, St. Ignace’de ve Sheboygan’da yolunu kes.”

“Sen onun yerinde olsan nereye giderdin?”

“Yukarı Yarımada’ya.”²⁹¹

“Ben de. Bence o da oraya gitti. Onu en kolay feribotta yakalarız. Ama burayla Sheboygan arasında inanılmaz büyük bir taşra bölgesi var ve çocuk taşrayı da iyi biliyor.”

“Bence gidip Packard’ı görelim. Bugün o işi halledecektik.”

“Onu East Jordan’a ve Grand Traverse’e gitmekten alıkoyan nedir peki?”

“Hiçbir şey. Ama orası onu bölgesi değil. Bildiği bir yere gidecektir.”

291) Upper Peninsula: Amerika Birleşik Devletleri’nin Michigan eyaletinin, Superior ve Michigan gölleri arasında kalan kuzey kısmı. (ç.n.)

Tam çitin kapısını açıyorlardı ki Suzy dışarı çıktı.

“Ben de sizinle markete kadar gelebilir miyim? Birkaç şey almam gerekiyor da.”

“Markete gittiğimizi nereden çıkardın?”

“Dün Bay Packard’ı görmeye gitmekten bahsediyordunuz.”

“Peki aldıklarını buraya nasıl geri taşıyacaksın?”

“Sanırım yol üzerinde ya da gölden yukarı çıkarken beni arasına alacak birilerini bulurum. Bugün cumartesi.”

“Peki. Bin bakalım” dedi oralı olan hapishane müdürü.

“Teşekkür ederim Bay Evans” dedi Suzy.

Marketle postaneye vardıklarında Evans atları bağladı, ikisi içeri girmeden önce orada dikilip konuştular.

“Yanımızda şu lanet olası Suzy varken hiçbir şey söyleyemedim.”

“Eh, yani.”

“Packard iyi bir adam. Buralarda ondan daha çok sevilen bir adam daha yoktur. Şu alabalık meselesinde de suçlu falan bulamayacaksın onu. Kimseden korkusu yoktur ve biz de onu karşımıza almak istemeyiz.”

“Sence işbirliğine yanaşacak mı?”

“Kaba saba davranırsan, hayır.”

“Gidip görelim bakalım.”

Bu arada dükkânda, Suzy cam vitrinlerin, açılmış fiçilerin, kulların, raflar dolusu konservenin arasından dümdüz geçmiş, kilitli çekmeceleri, genel dağıtım ve damga gişeleriyle postaneye gelene kadar da gözü hiçbir şeyi ve hiç kimseyi görmemişti. Pencere inik haldeydi ve kız doğrudan dükkânın arka tarafına geçti. Bay Packard elindeki levyeyle bir ambalaj kutusunu açmaya çalışıyordu. Kıza bakıp gülümsedi.

“Bay John” dedi gündelikçi kız hızlı hızlı konuşarak. “Nickie’nin peşindeki iki görevli buraya gelmek üzere. Nickie dün gece sıvıştı ve kız kardeşi de onunla birlikte gitti. Sakın çaktırmayın. Çocuğun annesinin haberi var ve durumu kabul etti. Hiçbir şekilde bir şey söylemeyecek.”

“Senin yemek malzemelerinin hepsini götürmüş mü?”

“Hemen hepsini.”

“Neye ihtiyacın varsa al, bir de liste yap, birlikte üstünden geçelim.”

“Şimdi gelecekler.”

“Sen arka taraftan çık ve tekrar öne dolan. Ben gidip konuşurum onlarla.”

Suzy uzun binanın etrafını dolaşıp yeniden ön taraftaki basamakların oraya gitti. Bu sefer içeri girerken her şeyi net bir şekilde gördü. Sepetleri içeri taşıyan Kızılderilileri ve sol taraftaki ilk vitrinlerde duran olta takımlarına bakan iki Kızılderili çocuğu tanıyordu. Bir sonraki dolapta duran tüm patentli ilaçları ve bunları çoğunlukla kimlerin aldığını biliyordu. Bir yaz tezgâhtarlık yapmıştı orada ve içlerinde ayakkabılar, kışlık galoşlar, yün çoraplar, eldivenler, şapkalar ve kazaklar olan karton kutuların üzerine kurşun kalemle yazılmış kod harflerinin ve rakamlarının ne anlama geldiğini biliyordu. Kızılderililerin getirdiği sepetlerin kaç para ettiğini ve bu sezon iyi bir fiyat almak için çok geç kaldıklarını biliyordu.

“Neden bu kadar geç getirdiniz Bayan Tabeshaw?” diye sordu.

“4 Temmuz biraz fazla eğlenceli geçti” dedi Kızılderili kadın gülerek.

“Billy nasıl?” diye sordu Suzy.

“Bilmiyorum Suzy. Dört hafta oldu onu görmeyeli.”

“Neden bunları aşağı taraftaki otellere götürüp tatilcilere satmaya çalışmıyorsunuz?” dedi Suzy.

“Olabilir” dedi Bayan Tabeshaw. “Bir keresinde götürmüştüm.”

“Her gün götürmelisiniz.”

“Çok yol yürümek gerekiyor” dedi Bayan Tabeshaw.

Suzy bir yandan tanıdığı insanlarla konuşup bir yandan da ev için ihtiyacı olan malzemelerin listesini yaparken, iki görevli dükkânın arka tarafında Bay Packard’ın yanındaydılar.

Bay John’un gri-mavi gözleri, koyu renk saçları ve koyu renk bir bıyığı vardı ve her zaman sanki dükkâna kazara girmiş gibi görünürdü. On sekiz yıldan beri Kuzey Michigan’dan yalnızca bir kere –o da genç bir adamken– ayrılmıştı ve dükkân işleten birinden çok güvenlik görevlisine ya da dürüst bir kumarbaza benziyordu. Za-

manında iyi barları olmuş ve hepsini de gayet güzel işletmişti. Ama kırsal alandaki ağaçların hepsi kesilince kalıp ekip biçmek için arazi satın almıştı. Ve nihayet eyalet yasayı uygulamaya koyması için yerel yönetime yetki verdiğinde de, bu marketi satın almıştı. Otel zaten onundu. Ama o barı olmayan bir otel fikrinden hoşlanmadığını söylüyor ve çoğu zaman yakınına bile uğramıyordu. Oteli Bay John'a kıyasla çok daha hırslı bir adam olan Bay Packard işletiyordu. Bay John ise istedikleri sayfienin istedikleri yerinde tatil yapabilecek kadar çok parası olan ve barı bile olmayan bir otele gelip bütün zamanlarını verandadaki sallanan sandalyelerde geçiren insanlarla zamanını boşa harcamak istemediğini söylüyordu. Tatilcilere "yaşadönümcüleri" diyor ve Bayan Packard'la konuşurken onlarla dalga geçiyordu. Bayan Packard ise onu seviyor ve kendisine şaka yollu takılmasına aldırımıyordu.

"Onlara yaşdönümcüleri demen benim için önemli değil" dedi bir gece ona yatakta. "Bende de olmuştu ama hâlâ baş edebileceğin tek kadın benim, öyle değil mi?"

Bayan Packard tatilcileri seviyordu çünkü bazıları beraberinde kültürlerini de getiriyordu. Bay John onun kültürü aynı bir oduncunun muhteşem çiğneme tütünü Peerless'ı sevdiği gibi sevdiğini söylerdi çünkü Bayan Packard da ona kültürü aynı kendisinin iyi saklanmış viskiyi sevdiği gibi sevdiğini söylemişti. "Packard, kültürü önemsemen gerekmiyor. Seni bu konuda bunaltacak değilim. Ama bana kendimi harika hissettiriyor."

Bay John, kendisini bir Chautauqua'ya²⁹² veya kendi kendini iyileştirme kurslarına gitmeye mecbur etmediği sürece canının istediği kadar kültür edinebileceğini söylüyordu ona. Daha önce dini içerikli birkaç toplantıya ve inançları canlandırma amacıyla yapılan bir diriliş toplantısına gitmişti ama hiç Chautauqua'da bulunmamıştı. Ona kalırsa dini toplantılar ya da diriliş toplantıları yeterince berbattı zaten ama her ne kadar bu tür bir toplantının ardından faturalarını ödeyen hiç kimseyi tanımasa da, en azından toplantı bitiminde gerçek anlamda tahrik olmuş olanlar cinsel ilişkiye girebiliyorlardı. Nick Adams'a, Bayan Packard'ın büyük gezici vaiz

292) Chautauqua: 19. yüzyılın sonlarıyla 20. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde çok popüler olan, yetişkinlere yönelik bir eğitim hareketi. (ç.n.)

Gypsy Smith gibi birinin düzenlediği büyük diriliş toplantılarından birine gittikten sonra, onun ölümsüz ruhunun kurtuluşuyla ilgili endişelere kapıldığını anlatmıştı ama daha sonra Packard'ın Gypsy Smith'e benzediği ve her şeyin iyi olacağı ortaya çıkmıştı. Ama Chautauqua tuhaf bir şeydi. Belki de kültür gerçekten de dinden iyidir, diye düşündü Bay John. Ama yine de sıkıcıydı. Gerçi insanlar deli oluyordu bu tür eğitim toplantılarına. Bunun geçici bir heves olmadığını anlamıştı.

“Onları etkisi altına aldığına şüphe yok” demişti Nick Adams’a. “Kapı kapı dolaşıp dinlerini tanıtmaya çalışanların durumu gibi olmalı ama bu beyinde. Sen bunu incele bir süre ve bana ne düşündüğünü söyle. Eğer yazar olacaksan vakit kaybetmeden başlamalısın. Çok fazla önüne geçmelerine izin verme.”

Bay John Nick Adams'ı seviyordu çünkü ona kalırsa Nick doğuştan günahkârdı. Nick bunun ne demek olduğunu anlamasa da gurur duyuyordu.

“Tövbe etmen gerekecek şeyler olacak evlat” demişti Bay John ona. “Bu olabilecek en iyi şeylerden biri. Her zaman tövbe edip etmeyeceğine karar verebilirsin. Ama önemli olan, tövbe edecek şeylerinin olmasıdır.”

“Kötü bir şey yapmak istemiyorum” demişti Nick.

“Bunu ben de istemem” demişti Bay John. “Ama ne de olsa canlısın ve bir şeyler yapacaksın. Yalan söylemiyor musun, hırsızlık yapmıyor musun? Herkesin yalan söylemesi gerekir. Ama hiç yalan söylemeyeceğin birini seçmelisin.”

“Sizi seçiyorum.”

“Kesinlikle. Bana ne olursa olsun asla yalan söyleme ki ben de sana söylemeyeyim.”

“Denerim” demişti Nick.

“Öyle olmaz” dedi Bay John. “Kesin olması gerekiyor.”

“Peki” dedi Nick. “Size asla yalan söylemeyeceğim.”

“Senin şu kıza ne oldu?”

“Birileri Soo'da çalıştığını söyledi.”

“Güzel bir kızdı; hep sevmişimdir onu” demişti Bay John.

“Ben de” dedi Nick.

“Bu konuda kendini çok üzmemeye çalış.”

“Elimde değil” dedi Nick. “Olanların hiçbiri onun hatası değildi. Yapısı yle. Ona tekrar rastlasam sanırım yine onunla olurum.”

“Belki de olmazdın.”

“Belki de. Olmamaya alışırdım.”

Bay John iki adamın kendisini beklediği arka taraftaki tezgâha gittiğinde Nick Adams’ı düşünüyordu. Durup şöyle bir baktı ve ikisini de sevmeydi. Oralı olan Evans’ı oldum olası sevmemişti ve saygı falan da duymuyordu ama güneyli olanın tehlikeli olduğunu seziyordu. Henüz tam inceleyememişti ama adamın gözlerinin fazla kısık, ağzının da basit bir tütün tiryakisinin ağzının olması gerektiğinden daha gergin olduğunu görmüştü. Saatinin zincirinde de gerçek bir geyik dişi vardı. Yaklaşık beş yaşlarında bir erkeğe ait uzun, güzel bir dişi. Gerçekten güzel bir dişi ve Bay John ona ve adamın tabanca kılıfının paltosunda yaptığı abartılı çıkıntıya baktı.

“O erkeği kolunun altında taşıdığın şu topla mı öldürdün?” diye sordu Bay John güneyliye.

Güneyli hiç de takdir etmeyen bir şekilde Bay John’a baktı.

“Hayır” dedi. “O erkeği Wyoming’teki anayolda bir Winchester 45-70’le öldürdüm.”

“Büyük silahların adamısın yani, öyle mi?” dedi Bay John. Eğilip tezgâhın altına baktı. “Ayakların da büyükmüş. Çocukları ararken de o büyük topa ihtiyaç duyuyor musun?”

“Çocuklar derken neyi kastediyorsunuz” dedi güneyli. 1-0 öne geçmişti.

“Aradığınız çocuğu diyorum.”

“Ama çocuklar dediniz” dedi güneyli.

Bay John üsteledi. Bu gerekliydi. “Evans kendi oğluna dayak atmış bir oğlanın peşinden giderken ne taşıyor acaba? İyi silahlan-saydın Evans. O çocuk seni de dövebilir.”

“Neden bize onun yerini söylemiyorsun? Böylece dediğin şeyi deneyebilirdik” dedi Evans.

“Çocuklar dediniz Bay Jackson” dedi güneyli. “Neden böyle söylediniz?”

“Sana bakmam yetti adi herif” dedi Bay John. “Seni düztaban piç kurusu.”

“Eğer bu şekilde konuşmak istiyorsan tezgâhın arkasından çık-sana” dedi güneyli.

“Birleşik Devletler postane müdürüyle konuşuyorsun” dedi Bay John. “Bok suratlı Evans dışında hiçbir tanışın olmadan hem de. Ona neden Boksurat dediklerini biliyordundur herhalde. Bence anlarsın sen bunu. Ne de olsa dedektifsin.”

Bay John’un keyfi yerine gelmişti. Saldırıyı püskürtmüştü ve kendini, geçimini otelinin verandasındaki kaba saba sandalyelerde sallanarak gölü seyreden tatilcilere yemek ve kalacak yer sağlamak-tan kazanmaya başlamadan önceki eski günlerde olduğu gibi his-sediyordu.

“Buraya baksana Düztaban, şimdi hatırladım seni, hem de çok iyi. Sen beni hatırlamadın mı Düztabancık?”

Güneyli ona baktı. Hatırlamıyordu.

“Seni Tom Horn’un asıldığı gün Cheyenne’de²⁹³ görmüştüm” dedi Bay John ona. “Onu derneğin vaatleriyle kandıranlardan biri-ydin sen. Hatırladın mı şimdi? Medicine Bow’ı Tom’a veren kişiler için çalıştığın sırada o barın sahibi kimdi? O yüzden mi şu anda yapmakta olduğun şeyi yapıyorsun? Hafıza denen şey yok mu sende?”

“Buraya ne zaman döndün?”

“Tom öldürüldükten iki yıl sonra.”

“Vay canına.”

“Greybul’daki malları boşaltırken o geyik dişini sana verdiğimi hatırlıyor musun?”

“Tabii ki. Dinle Jim, o çocuğu yakalamak zorundayım.”

“Adım John” dedi Bay John. “John Packard. İçeri gel de bir şey-ler iç. Şu diğer adam hakkında bir şeyler öğrenmek istersin belki. Adı G.t-Surat Evans. Biz ona Bok-Surat derdik. Ayıp olmasın diye değiştirdim şimdi.”

“Bay John” dedi Bay Evans. “Neden biraz nazik olup bize yar-dım etmiyorsunuz?”

“Adını değiştirdim ya işte!” dedi Bay John. “Başka nasıl bir yar-dım bekliyorsunuz ki çocuklar?”

Bay John dükkânın arka tarafına gidip köşedeki alçak bir raf-tan aldığı bir şişeyi güneyliye uzattı.

293) ABD’nin Wyoming Eyaletinin başkenti. (ç.n.)

“Dik şunu kafaya Düztabcancık” dedi. “İhtiyacın var gibi görünüyor.”

İki adam da birer içki aldıktan sonra Bay John, “Neden bu çocuğun peşindesiniz?” diye sordu.

“Avlanma yasalarını ihlal ettiği için” dedi güneyli.

“Ne gibi bir ihlal bu?”

“Geçen ayın on ikisinde bir antilop öldürdü.”

“Eli silahlı iki adam, geçen ayın on ikisinde bir antilop öldürdü diye bir çocuğun peşinde” dedi Bay John.

“Başka ihlaller de söz konusu.”

“Ama elinizde bir tek bununla ilgili kanıt var.”

“Öyle de denebilir.”

“Diğer ihlaller nedir peki?”

“Bir sürü.”

“Ama kanıtınız yok.”

“Öyle demedim” dedi Evans. “Ama bununla ilgili kanıtımız var.”

“Ve tarih on ikisiydi, öyle mi?”

“Aynen öyle” dedi Evans.

“Neden sürekli bir şeylere cevap vereceğine biraz da sen soru sormuyorsun?” dedi güneyli ortağına. Bay John bir kahkaha attı. “Onu rahat bırak Düztabcancık” dedi. “O muhteşem beynin çalıştığını görmek istiyorum.”

“Bu çocuğu ne kadar iyi tanıyorsun?” diye sordu güneyli.

“Oldukça iyi.”

“Hiç iş yaptın mı onunla?”

“Arada ufak tefek şeyler alır buradan. Ödemeyi de nakit yapar.”

“Nereye gidebileceği hakkında bir fikrin var mı?”

“Oklahoma’da akrabaları var.”

“Onu en son ne zaman gördün?” diye sordu Evans.

“Hadi Evans” dedi güneyli. “Zamanımızı boşa harcıyorsun. İçki için teşekkürler, Jim.”

“John” dedi Bay John. “Senin adın ne Düztabcancık?”

“Porter. Henry J. Porter.”

“Bak Düztabcancık, o çocuğa ateş falan etmeyeceksin.”

“Onu tutuklayacağım.”

“Sen hep böyle ölüm saçan hergelenin tekiydin zaten.”

“Hadi Evans” dedi güneyli. “Burada boşa zaman harcıyoruz.”

“Ateş etme konusunda söylediklerimi unutma” dedi Bay John çok alçak bir sesle.

“Seni duydum” dedi güneyli.

İki adam dükkândan dışarı çıkıp at arabalarını bağladıkları yerden çözüp uzaklaştılar. Bay John onların yolun yukarısına doğru gidişlerini izledi. Arabayı Evans kullanıyor, güneyli de ona bir şeyler söylüyordu.

“Henry J. Porter” diye düşündü Bay John. “Onun için hatırlayabildiğim tek isim Düztabancık. Öyle büyük ayakları vardı ki ısmarlama bot giyerdi. Düztaban derlerdi ona. Sonra Düztabancık oldu. Pınarın yanında –ki Tom’u asmalarına sebep olan Nester’in oğlunun vurulması olayı orada meydana gelmişti– onun ayak izleri bulunmuştu. Düztabancık ne? Belki de hiç bilmemişimdir bunu. Düztaban Düztabancık. Düztaban Porter. Hayır, Porter değildi.”

“Sepetler için üzgünüm Bayan Tabeshaw” dedi. “Mevsimi geçti artık ve naklieleri yok. Ama birazcık dişinizi sıkarsanız otelde elden çıkarabilirsiniz.”

“Siz satın alıp otelde satsanız?” diye bir öneride bulundu Bayan Tabeshaw.

“Olmaz. Sizden daha iyi fiyata alırlar” dedi Bay John. “Son derece hoş bir bayansınız.”

“Uzun zaman önceydi o” dedi Bayan Tabeshaw.

“Suzy, seninle bir dakika görüşmek istiyorum” dedi Bay John.

Dükkânın arka tarafına geçince de, “Anlat bana şunu” dedi.

“Söyledim ya işte. Nickie’yi almaya gelip eve dönmesini beklediler. En küçük kız kardeşi ona adamların kendisini beklediklerini haber vermiş. Kafayı çekip sızdıklarında da Nickie eşyalarını toplayıp kaçtı. İki hafta rahat yetecek kadar yiyecek aldı yanına, bir de tüfeğini. Küçük Littless de onunla birlikte gitti.”

“O neden gitti ki?”

“Bilmiyorum Bay John. Herhalde ona göz kulak olup kötü bir şey yapmasını engellemek istedi. Nick’i bilirsiniz.”

“Sen Evansların orada oturuyorsun. Sence Nick’in hep gittiği kırsal bölgeleri ne kadar biliyordur?”

“Olabildiğince. Ama ne kadarını biliyordur, bilmiyorum.”

“Sence nereye gittiler?”

“Ben bilemem ki Bay John. Nickie taşrada çok fazla yer biliyor.”

“Evans’ın yanındaki o adam aşağılık herifin teki. Gerçekten kötü biri.”

“Pek akıllı değil.”

“Gösterdiğinden daha akıllı. İçki yüzünden böyle. Aslında hem akıllı hem de kötü. Eskiden tanırdım onu.”

“Benden ne yapmamı istiyorsunuz?”

“Hiçbir şey Suzy. Her şeyden haberdar et beni.”

“Alacağım şeyleri toparlayacağım Bay John, isterseniz kontrol edebilirsiniz.”

“Eve nasıl gideceksin?”

“Henry’s Dock’a giden tekneye binip oraya varınca kulübeden bir kayak alırım, sonra da buraya geri gelip malzemeleri yüklerim. Bay John, Nickie’ye ne yapacaklar?”

“Beni endişelendiren de bu işte.”

“Onu tutuklayıp ıslahevine göndermekten bahsediyorlardı.”

“Keşke o geyiği hiç öldürmemiş olsaydı.”

“O da pişman. Bana bir hayvanı kurşunla nasıl yaralayabileceğini anlatan ve bunun hayvana hiçbir zarar vermediğini söyleyen bir kitap okuduğundan bahsetmişti. Kitabın dediğine göre bu hayvanı sadece sersemletiyormuş ve Nickie de denemek istemiş. Bunun son derece aptalca bir şey olduğunu söyledi. Ama yine de denemek istemiş işte. Sonra da geyiği vurmuş ve hayvanın boynu kırılmış. Bu yaralama olayını denediği için kendini çok kötü hissediyordu.”

“Biliyorum.”

“Sonra Evans pınarın üzerindeki eski kulübeye astığı eti bulmuş olmalı. Biri bir şekilde almış onu oradan.”

“Evans’a kim söylemiş olabilir?”

“Bana kalırsa Evans’ın oğlu bulmuştur onu. Sürekli Nick’in peşinde. Ortalıkta hiç göremezsiniz. Nickie’yi geyiği öldürürken gör-

müş olabilir. O çocuk pisliğin teki Bay John. Ama herkesin arkasına takılabilir. Şu anda bu odada bile olabilir.”

“Hayır, olamaz” dedi Bay John. “Ama dışarıda bizi dinliyor olabilir.”

“Bence şimdiye kadar Nick’in peşine düşmüştür bile” dedi kız.

“Evde onunla ilgili konuştuklarını duydun mu hiç?”

“Hayır, ondan hiç bahsetmediler.”

“Evans onu işleri yapsın diye evde bırakmış olmalı. Adamlar Evans’ın evine varana kadar endişelenmemize gerek yok bence.”

“Öğleden sonra kayıkla gölü geçerek eve gidip bizim çocuklardan birinden Evans’ın ev işleri için birini tutup tutmadığını öğrenebilirim. Eğer öyleyse çocuğu salmış demektir.”

“O adamların ikisi de birilerini takip etmek için fazla yaşlı.”

“Ama o çocuk bir felaket Bay John ve Nickie hakkında gereğinden fazla şey biliyor, nereye gidebileceği de dahil. Onların yerini bulup adamları ona götürebilir.”

“Postanenin arka tarafına gel” dedi Bay John.

Dosya bölmelerinin, kilitli kutuların, kayıt defterinin, iptal damgaları ve onların altlıklarıyla birlikte duran dümdüz pul defterlerinin arkasında ve dükkândaki işlere yardımcı olduğu sırada Suzy’ye ait olan genel dağıtım gişesi kapalı haldeyken, Bay John, “Sence nereye gittiler Suzy?” dedi.

“Bilmiyorum, gerçekten. Çok uzak bir yer olamaz, yoksa Littless’ı götürmezdi. Çok iyi bir yer olmalı aynı zamanda, yoksa yine götürmezdi. Balıklı akşam yemekleri için götürdüğü alabalıklardan da haberleri var Bay John.”

“O çocuk mu söylemiş?”

“Tabii ki.”

“Belki de Evans’ın bu velediyle ilgili bir şeyler yapsak iyi olacak.”

“Ben olsam öldürürdüm onu. Littless kesin bu yüzden gitti. Nickie onu öldürmesin diye.”

“Bir çaresine bak da adamların ne yaptığını bilelim.”

“Bakarım. Ama sizin de bir şeyler düşünmeniz lazım Bay Johns. Bayan Adams tam anlamıyla yıkıldı. Her zamanki gibi migreni tuttu. Alın. Bu mektup sizde dursa daha iyi.”

“Kutuya at” dedi Bay John. “Birleşik Devletler postası.”

“Dün gece uyurlarken ikisini de öldürmek istedim.”

“Hayır” dedi Bay John. “Böyle konuşma ve böyle düşünme de.”

“Siz hiç birini öldürmek istemediniz mi Bay John?”

“İstedim. Ama bu yanlış bir şey ve bir işe de yaramıyor.”

“Babam birini öldürmüştü.”

“Ve bu hiçbir işine yaramadı.”

“Kendine engel olamadı.”

“Engel olmayı öğrenmek zorundasın” dedi Bay John. “Hadi yola koyul artık Suzy.”

“Bu gece ya da yarın sabah görüşürüz” dedi Suzy. “Keşke hâlâ burada çalışıyor olsaydım Bay John.”

“Keşke Suzy. Ama Bayan Packard öyle düşünmüyor.”

“Biliyorum” dedi Suzy. “Hep böyle oluyor zaten.”

Nick ve kız kardeşi, tepenin eğiminden ilerideki sedir bataklığına ve mavi tepelere bakan hemlok ormanının kıyısında, dallardan yaptıkları korunağın altındaki otlardan yapılma bir yatakta yatıyorlardı.

“Eğer rahat değilse şu hemlokun üzerine biraz daha balsam ekleyebiliriz. Bu gece yorgunuz ve bu bizi idare eder. Ama yarın adamakıllı çekidüzen verebiliriz.”

“Bence gayet güzel” dedi kız kardeşi. “Kendini rahat bırak ve gerçekten hissetmeye çalış Nickie.”

“Burası epey güzel bir kamp yeri” dedi Nick. “Ve dışarıdan da görülmüyor. Küçük ateşler yakarız sadece.”

“Ateş tepelerin ilerisinden görülebilir mi ki?”

“Evet, görülebilir” dedi Nick. “Bir ateş geceleyin ta uzaktan bile görülebilir. Ama ben arkasına bir battaniye çakacağım. O zaman görünmez.”

“Nickie, keşke peşimizde birileri olmasa ve biz de buraya sadece eğlenmek için gelmiş olsaydık, değil mi?”

“Şimdiden öyle düşünmeye başlama” dedi Nick. “Daha yeni başladık. Hem sırf eğlenmek için burada olsak, burada olmazdık.”

“Affedersin Nickie.”

“Özür dilemene gerek yok” dedi Nick ona. “Bak Littless, aşağı inip akşam yemeği için birkaç alabalık avlayacağım ben.”

“Ben de gelebilir miyim?”

“Hayır. Sen burada kal ve dinlen. Zor bir gün geçirdin. Biraz kitap oku ya da sadece sessizce dur.”

“Ağaç kesim bölgeleri zordu, öyle değil mi? Bence gerçekten çok zordu. İyi miydin peki ben?”

“Harika iş çıkardın ve kamp kurarken de harikaydın. Ama şimdi keyfine bak.”

“Bu kampa bir isim verdik mi?”

“Bir Numaralı Kamp diyelim” dedi Nick.

Tepeden aşağı inip dereye doğru gitti ve kıyıya varmasına çok az kalmışken durup uzunluğu bir metreyi geçen bir söğüt dalı kesti ve kabuğunu üzerinde bırakacak şekilde budadı. Derenin berrak, hızla akan suyunu görebiliyordu. Dar ve derin bir dereydi bu ve kıyıları da akıntının bataklığa girdiği yerden öncesinde yosun tutmuştu. Koyu renkli berrak su hızla akıyordu ve hareketi yüzeyde kabarmalara sebep oluyordu. Nick akıntının kıyının altına doğru da devam ettiğini bildiğinden ve kıyıda yürüyüp balıkları korkutmak istemediğinden yakınına gitmedi.

Bu açıklarda epeyce olmalı, diye düşündü. Neredeyse yaz bitiyor.

Gömleğinin sol göğüs cebinde taşıdığı bir tütün kesesinden bir sarımlık ipek ip çıkarıp söğüt dalı kadar uzun olmayacak şekilde kesti ve hafifçe tutturduğu uca bağladı. Daha sonra, keseden çıkardığı bir kancaya bağladı ve kancanın sapını tutarak ipin sağlamlığıyla dalın esnekliğini kontrol etti. Sopayı yere bırakıp öleli çok olan ufak bir huş ağacının gövdesinin, derenin yanındaki sedir ağaçlarına bitişik huş korularının arasında yan yattığı yere gitti. Ağacın gövdesini yuvarladığında altında bir sürü solucan olduğunu gördü. Çok büyük değillerdi ama kırmızı ve kıpır kıpırlardı ve Nick onları bir zamanlar içinde Kopenhag enfiyesi olan tepesi delikli, düz yüzeyli yuvarlak bir teneke kutuya koydu. Üstlerine biraz top-rak atıp kütüğü tekrar yerine yuvarladı. Aynı yerde olta yemi bul-

duğu üçüncü yıldı bu ve bulduğu şekilde kalsın diye de kütüğü hep aynı yerine koyuyordu.

Bu derenin ne kadar büyük olduğunu hiç kimse bilmiyor, diye düşündü. Yukarıdaki şu berbat bataklıktan çok miktarda su alıyordu. Nick dereye, derenin aşağısına ve tepenin yukarı kısımlarına, kamp kurdukları hemlok ormanlarına baktı. Sonra sopasını ip ve kancayla bıraktığı yere yürüyüp kancaya dikkatlice yem taktı ve şans getirsin diye üzerine tükürdü. Sopayı ve yem bağı kancanın takılı olduğu ipi sağ elinde tutarak çok dikkatli ve yavaş bir şekilde dar, gürül gürül akan derenin kıyısına yürüdü.

Burası öyle dardı ki söğütten yaptığı sopa neredeyse üstüne köprü kurabilecekti ve Nick kıyıya yaklaştıkça suyun azgın bir şekilde akışını duyabiliyordu. Kıyıya gelince, akıntıdaki hiçbir şeyin kendisini göremeyeceği bir yerde durup tütün kesesinden bir tarafı koparılmış iki kurşun saçması çıkardı ve dişleriyle sıkı sıkı tutarak kancanın 30 santim kadar yukarısındaki ipin olduğu yerden büktü.

Ucundan iki solucanın suya doğru kıvrıldığı kancayı salladı ve öyle nazıkçe attı ki kanca hızla akan suyun içinde fırıl fırıl dönerek battı. Nick, akıntı ile ucunda yem takılı olan kancayı kıyının altına sürüklesin diye söğüt dalının ucunu aşağı indirdi. İpin düzleşip birden sıkılaştığını hissetti. Sopaya asıldı ve sopa elinde neredeyse ikiye katlandı. İpi ne kadar çekse de pes etmeyen, zonklayıp titreşen çekimi hissediyordu. Sonra teslim olup iple birlikte suyun yüzüne çıktı. Daracık, derin akıntının hareketinde şiddetli bir yabanıllık vardı ve alabalık sudan dışarı fırladı, havada debelendi, Nick'in omzunun üzerinden uçup arkasındaki kıyıya düştü. Nick balığın güneşin altında nasıl parladığını gördü ve sonra da onu eğreliotlarının içinde taklalar atarken buldu. Ellerine aldığı balığın güçlü ve ağır olduğunu ve güzel koktuğunu fark etti Nick. Sırtının kopkoyu, beneklerinin ne kadar göz alıcı renklerle bezeli ve yüzgeçlerinin kenarlarının nasıl da parlak olduğunu gördü. Kenarları, arkalarında siyah bir şerit olacak şekilde beyazdı ve balığın karnı da çok hoş, altın rengi bir günbatımı tonundaydı. Nick onu sağ eliyle tutuyordu ve eli etrafını ancak dolanıyordu.

Bizim tavaya göre epey büyük, diye düşündü. Ama bir kere yaraladım artık ve şimdi öldürmek zorundayım.

Kafasını sert bir şekilde av bıçağının sapına çarptıktan sonra balığı bir huş ağacının gövdesine dayadı.

“Allah kahretsin” dedi. “Tam da Bayan Packard’ın alabalıklı akşam yemeklerine uygun bir şeymiş. Littless ve benim için ise fazlasıyla büyük.”

İyisi mi ben akıntıdan yukarı doğru gidip sığ bir yer bulayım da ufak birkaç tane yakalamaya çalışayım, diye düşündü. Kahretsin, onu dışarı çıkardığımdaki his çok hoş değil miydi? İnsanlar onlarla nasıl eğlendiklerinden bahsetmeye devam edebilir ama hiç onlardan birini suyun dışına çıkarmamış biri bunun nasıl hissettireceğini bilemez. Ya sadece o kadar sürüyorsa? Aslında tam da bıraktığın andadır olay; gelmeye başlayıp yukarı çıkarken ve havaya zıplarken sana yaptıklarında.

Burası tuhaf bir dere, diye düşündü. Küçük olanları avlamaya çalışmak zorunda kalınca komik oluyor.

Sopasını fırlattığı yerde buldu. Eğilmiş olan kancayı düzeltti. Sonra epey ağır olan balığı alıp akıntıdan yukarı ilerlemeye başladı.

Balığın bataklığın yukarisından çıktığı yerin hemen sonrasında sığ, çakıl taşlı bir kısım var, diye düşündü. Orada küçük bir tane yakalayabilirim. Littless bu büyük olanı sevmeyebilir. Evi özlemeye başlarsa onu geri götürmem gerekecek. Acaba şu yaşlı adamlar ne yapıyorlardır şu anda? O lanet olasıca Evans bebesinin burayı bildiğini sanmıyorum. O. çocuğu. Burada Kızılderililer dışında kimse- nin balık avladığını sanmıyorum. Senin Kızılderili doğman gerekirmiş, diye düşündü. Bu başını pek çok dertten kurtarırdı.

Akıntıdan uzak durarak dereden yukarı ilerledi; sadece bir kez derenin yeraltından aktığı bir setin üzerinden geçti. Kocaman bir alabalık suda uzunca bir iz bırakacak şiddette fırlayıverdi sudan. Öyle kocamandı ki suyun içinde dönemiyordu sanki.

“Sen ne ara geldin?” dedi Nick balık derenin yukarisında tekrar setin altına girince. “Vay be, ne balık ama.”

Çakıl taşlarıyla kaplı sığ yerde iki tane küçük alabalık yakaladı. Bunlar da güzeldi; sert ve ağır. Her üç balığın bağırsaklarını çıkarıp suya attıktan sonra onları soğuk suda dikkatlice yıkayıp cebinden çıkardığı rengi atmış küçük bir şeker torbasına sardı.

Kızın balık sevmesi iyi bir şey, diye düşündü. Keşke biraz da böğürtlen falan toplayabilseydik. Nerede bulabileceğimi biliyorum

gerçi. Kamplarına giden bayırdan yukarı çıkmaya başladı. Güneş tepenin ardında batmıştı ve hava güzeldi. Bataklığın ilerisine doğru ve sonra da gökyüzüne baktı. Gölün uzantısının olması gereken yerde bir balık kartalının uçtuğunu gördü.

Çok sessiz bir şekilde korunağa yanaştı; kız kardeşi onun geldiğini duymamıştı. Yan yatmış, kitap okuyordu. Nick onu öyle görünce, korkmasın diye alçak sesle konuştu.

“N’aptın seni maymun?”

Kız dönüp ona baktı, gülümsedi ve başını salladı.

“Kestim” dedi.

“Nasıl?”

“Makasla. Sen ne sanmıştın ki?”

“Nasıl görebildin ki?”

“Tuttum ve kestim işte, o kadar. Çok kolay. Oğlan gibi mi olmuşum?”

“Borneolu vahşi bir oğlan çocuğu gibi.”

“Kilise okuluna giden oğlanları gibi kesmeyi beceremedim. Fazla mı dağınık olmuş?”

“Hayır.”

“Bu çok heyecan verici” dedi. “Şimdi hem senin kız kardeşim, hem de oğlanım. Sence bu beni oğlan yapacak mı?”

“Hayır.”

“Keşke yapsa.”

“Sen delisin Littleless.”

“Belki öyleyimdir. Aptal bir oğlan gibi mi görünüyorum?”

“Birazcık.”

“Sen biraz düzeltebilirsin. Tarakla düzeltip kesebilirsin.”

“Evet, biraz şekle sokmam gerekecek ama çok da değil. Aç mısın aptal erkek kardeşim?”

“Aptal olmayan erkek kardeşin olsam olmaz mı?”

“Seni bir erkek kardeşe değişmek istemiyorum.”

“Artık buna mecbursun Nickie, anlamıyor musun? Bu yapmak zorunda olduğumuz bir şeydi. Sana sormam gerekirdi ama mecbur olduğumuzu bildiğim için sürpriz yapayım dedim.”

“Sevdim” dedi Nick. “Diğer her şeyin canı cehennemde. Çok sevdim.”

“Sağ ol Nickie, çok sağ ol. Uzanıp senin dediğin gibi dinlenmeye çalışıyordum. Ama tek becerebildiğim senin için yapabileceğim şeyleri hayal etmek oldu. Sana Sheboygan gibi bir yerdeki büyük bir bardan şu uyku veren ilaçla dolu bir tütün kutusu getirecektim.”

“Kimden almıştın ki?”

Nick artık oturmuş, kardeşi de onun kucasına geçip kollarını ağabeyinin boynuna dolamış, kırılmış kafasını yüzüne sürüyordu.

“Fahişelerin Kraliçesi’nden aldım” dedi. “Ve bil bakalım barın ismi ne?”

“Ne?”

“The Royal Ten Dolar Gold Piece Inn and Emporium.”

“Orada ne işin vardı?”

“Bir fahişenin yardımcısıydım.”

“Bir fahişenin yardımcısı ne yapar ki?”

“Ah, yürürken elbisesinin kuyruğunu tutar, arabasının kapısını açar ve hangi odaya gideceğini gösterir. Refakatçi bir bayan gibi diyebiliriz sanırım.”

“Peki, fahişeye ne der?”

“Kibar olduğu sürece aklına gelen her şeyi diyebilir.”

“Ne gibi erkek kardeşim?”

“Şey, ‘Madam, böylesi sıcak bir günde altın kafese konmuş bir kuş olmak çok yorucu olmalı’ gibi. Buna benzer şeyler.”

“Peki, bunun karşılığında fahişe ne diyor?”

“Evet öyle. Tabii ki öyle tatlı şey’ der. Çünkü benim yardımcılığını yaptığım fahişe mütevazı bir soydan geliyor.”

“Sen nasıl bir soydan geliyorsun?”

“Ben marazi konulara ilgili duyan bir yazarın kız ya da erkek kardeşiyim ve son derece özenli yetiştirildim. Bu da beni baş fahişe ve onun etrafındakiler için son derece istenen bir kişi yapıyor.”

“Uyku ilacını aldın mı?”

“Elbette. Fahişe, ‘Tatlım, şunları al bakalım’ dedi. Ben de, ‘Teşekkür ederim’ dedim. ‘O hastalıklı ağabeyine selamlarımı ilet ve Sheboygan’a geldiğinde Emporium’a da uğramasını söyle.’”

“İn kucağımdan” dedi Nick.

“Emporium’dakiler böyle konuşuyor” dedi Littless.

“Akşam yemeği hazırlamam gerekiyor. Sen acıkmadın mı?”

“Yemeği ben hazırlarım.”

“Hayır” dedi Nick. “Sen konuşmaya devam et.”

“Sence eğlenemeyecek miyiz Nickie?”

“Şu anda eğleniyoruz ya.”

“Senin için yaptığım diğer şeyi anlatmamı ister misin?”

“Yani pratik bir şekilde saçını kesmeden önce mi demek istiyorsun?”

“Bu da gayet pratik bir şeydi. Ne olduğunu duyana kadar bekle. Yemek hazırlarken seni öpebilir miyim?”

“Biraz beklersen bu soruna cevap veririm. Neydi yapacağın şey?”

“Şey, dün gece o viskiyi çaldığımda ahlaki anlamda çökmüş durumdaydım sanırım. Sence insanın buna benzer tek bir olayla ahlaken çökmesi mümkün mü?”

“Hayır. Hem şişe zaten açılmıştı.”

“Evet ama ben boş bira bardağını ve dörtte biri dolu olan viski şişesini mutfağa götürüp şişenin hepsini boşalttım. Birazı elime döküldü; ben de yaladım ve bu da muhtemelen beni ahlaki anlamda bozdu.”

“Tadı nasıldı?”

“İnanılmaz sert, tuhaf ve biraz da mide bulandırıcı.”

“Bu senin ahlakını bozmaz.”

“İyi, buna sevindim çünkü ahlakım bozulsaydı senin üzerinde nasıl iyi bir etki bırakabilirdim ki?”

“Bilmiyorum” dedi Nick. “Yapacağın şey neydi?”

Ateşi yakıp üzerine tavayı yerleştirmişti ve tavanın içine domuz pastırması dilimleri koyuyordu. Kız kardeşi de ellerini dizlerinde kavuşturmuş onu seyrediyordu. Nick onun ellerini açıp bir kolunu aşağı indirmesini, sonra o kola dayanıp bacaklarını uzatmasını izledi. Oğlan olma alıştırmaları yapıyordu.

“Ellerimi doğru koymayı öğrenmem gerekiyor.”

“Onları kafandan uzak tut.”

“Biliyorum. Etrafta benim yaşlarımda taklit edebileceğim bir oğlan olsa daha kolay olurdu.”

“Beni taklit et.”

“Bu çok doğal olurdu, öyle değil mi? Gülmez misin ama?”

“Belki.”

“Of, umarım bu gezi sırasında tekrar kız gibi davranmaya başlamam.”

“Merak etme.”

“Omuzlarımız ve bacaklarımız aynı.”

“Yapacağın diğer şey neydi?”

Nick alabalığı pişirmeye başlamıştı. Pastırma, ateşi yakmak için kullandıkları devrilmiş ağaçtan kopmuş ufak bir tahta parçasının üzerinde kıvrılıp kahverengiye dönüşmüştü ve her ikisi de domuz pastırmasının yağında pişen balığın kokusunu alabiliyordu. Nick onları yağıyor, sonra ters çevirip tekrar yağıyordu. Hava karmaya başlamıştı ve Nick görünmesin diye ufak ateşin önüne bir parça branda bezi germişti.

“Ne yapacaktın?” diye sordu tekrar. Littleless öne eğilip ateşe doğru tükürdü.

“Nasıldı?”

“Tavayı ıskaladın.”

“Ah, bu çok kötü. İncil’den çıkardım. Sivri uçlu üç demir alacaktım, her biri için bir tane ve uyurlarken o ikisiyle şu çocuğun olduğu tapınaklara götürecektim.”

“Onları neyle götürecektin?”

“Sarıp sarmalanmış bir çekiçle.”

“Bir çekiç nasıl sarılır ki?”

“Ben gayet iyi sarardım.”

“Şu çivileme olayını denemek epey zor olsa gerek.”

“Eh, İncil’deki şu kız yapmıştı ve ben de silahlı adamları sarhoş ve uyuyakalmış halde gördüğüm, gece vakti etraflarında dolaştığım ve viskilerini çaldığıma göre, neden sonuna kadar gitmeyeyim ki? Hele de bunu İncil’den öğrenmişsem.”

“İncil’de sarılmış bir çekiç falan yok.”

“Sanırım sarılmış küreklerle karıştırdım.”

“Belki de. Hem biz kimseyi öldürmek istemiyoruz. Sen bu yüzden buraya geldin.”

“Biliyorum. Ama suç işlemek senin ve benim için kolay Nickie. Biz diğerlerinden farklıyız. Düşündüm ki, eğer ahlaki anlamda boolsam bile faydalı olabilirim.”

“Sen delisin Littless” dedi. “Dinle, çay uykunu kaçırıyor mu?”

“Bilmem. Hiç gece içmedim. Sadece nane çayı içmiştim.”

“Çok açık yaparım. İçine de konserve krema koyarım.”

“Eğer az kaldıysa hiç gerek yok Nickie.”

“Süte biraz tat verir işte.”

Artık yemeye başlamışlardı. Nick ikişer dilim çavdar ekmeği kesmiş ve birer tanesini tavadaki domuz pastırmasının yağına batırmıştı. Ekmekleri ve dışı çıtır çıtır, içiyse iyi pişmiş ve yumuşacık olan balığı yediler. Sonra balığın kılçıklarını ateşe atıp ekmeğin diğer parçasıyla yaptıkları domuz pastırmalı sandviçlerini yediler. Littless yoğunlaştırılmış süt katılmış açık çayını içti ve Nick de konserveye açtığı delikleri iki ince tahta parçasıyla kapattı.

“Doydun mu?”

“Fazlasıyla. Balık harikaydı, pastırma da öyle. Çavdar ekmeği olduğu için çok şanslıyız, değil mi?”

“Bir tane elma ye” dedi Nick. “Bakarsın yarın iyi bir şeyler yeriz. Belki de daha büyük bir akşam yemeği hazırlamalıydım Littless.”

“Hayır. Ben epeyce yedim.”

“Aç olmadığına emin misin?”

“Eminim. Doydum. Eğer istersen biraz çikolatam var.”

“Nereden buldun?”

“Koruyucumdan.”

“Nereden?”

“Koruyucumdan. Her şeyimi orada saklıyorum.”

“Ha...”

“Bu taze. Bazıları mutfaktan aldığım sert olanlar. Onlarla başlayıp diğerini özel bir an için saklayabiliriz. Bak, koruyucumun ağzı da aynı bir tütün kesesininki gibi iple büzülerek kapatılıyor. Bunu altın külçeleri için falan kullanabiliriz. Nickie, sence bu gezide batiya da gider miyiz?”

“Henüz karar vermedim.”

“Koruyucumu 30 gramı 16 dolar eden külçelerle doldurmak istiyorum.”

Nick tavayı temizleyip eşyaları tekrar kulübenin baş tarafına koydu. Otlardan yapılma yatağın üzerinde bir battaniye seriliydi. Nick diğer battaniyeyi de onun üzerine koydu ve Littless’in tarafına gelen kısmı kıvrıp altına sıkıştırdı. Çay yaptığı bir litrelik kabı temizleyip pınardan aldığı soğuk suyla doldurdu. Pınardan döndüğünde kız kardeşi yatakta uyuyordu. Başını kot pantolonunu moka-senlerinin etrafına sararak yaptığı yastığa koymuştu. Nick onu öptü ama kız uyanmadı. Nick eski Mackinaw kabanını giyip yarım litrelik viski şişesini bulana kadar sırt çantasını karıştırdı.

Şişeyi açıp viskiyi kokladı. Çok güzel kokuyordu. Pınardaki suyla doldurduğu küçük kaptan yarım fincan kadar su alıp içine biraz viski koydu. Sonra da oturdu ve önce dilinin altında tutup sonra ağır ağır tekrar dilinin üzerine alarak, çok yavaş bir şekilde yudumlayıp yuttu.

Hafif akşam esintisinde parıldayan ateş korlarını seyrederek soğuk suyla karıştırılmış viskisini içti. Korlara bakarak düşüncelere daldı. Sonra içkisini bitirdi, fincanı kaba daldırıp biraz soğuk su aldı, suyu içti ve yattı. Tüfek sol bacağının altında, başı da moka-senlerinden ve rulo yapılmış pantolonundan oluşan sert yastığındaydı ve battaniyenin kendi tarafındaki kısmına sıkıca sarındı, dualarını etti ve uykuya daldı.

Gece üşüdü ve Mackinaw kabanını kız kardeşinin üzerine örtüp battaniyenin kendisine düşen kısmından daha iyi faydalanabilmek için sırtını kıza yaklaştırdı. Eliyle silahı kontrol edip yeniden bacağının altına sıkıştırdı. Hava soğuktu ve nefes alırken keskin bir şekilde hissediliyordu. Burnuna kesilmiş hemlokların ve balsam dallarının kokuları geliyordu. Soğuk onu uyandırana kadar ne kadar yorgun olduğunun farkına varmamıştı. Şimdi sırtında kız kardeşinin sıcaklığını hissederek yeniden rahatça uzanmıştı ve “Ona iyi bakmalı, mutlu olmasını ve sağ salim geri dönmesini sağlamalıyım” diye düşündü. Bir süre kızın nefes alıp verişini ve gecenin sessizliğini dinledikten sonra tekrar uykuya daldı.

Uyandığında, hava bataklığın ötesindeki uzak tepeleri görmesine ancak yetecek kadar aydınlanmıştı. Sessizce yattı ve gerinerek

bedenini açmaya çalıştı. Sonra oturup haki pantolonunu ve moka-senlerini giydi. Çenesinin ve sivri elmacık kemiklerinin altındaki sıcak Mackinaw kabana sarılı şekilde uyuyan, kahverengi çilli teni kah-verenginin altında açık pembe olan, kısacık kesilmiş saçları kafasının güzel hatlarını gösterip düz burnunu ve kafasına yakın kulaklarını vurgulayan kız kardeşine baktı. Onun yüzünü resmedebilmeyi istedi bir an ve yanaklarının üzerine düşen uzun kirpiklerini izledi.

Küçük, vahşi bir hayvana benziyor, diye düşündü ve aynı on-lardan biri gibi uyuyor. Kafası neye benziyor dersin, diye düşündü. Sanırım en yakın cevap, 'biri saçlarını ahşap bir blok üzerinde bal-tayla kesmiş gibi görünüyor' şeklinde olurdu. Sanki oyulmuş gibi bir görüntüsü var. Nick kardeşini çok seviyordu, kardeşi de onu. Ama diye düşündü, böyle şeyler işleri yoluna koyar sanırım. Yani en azından umarım.

Uyandırmanın bir anlamı yok, diye düşündü. Ben bile bu ka-dar yorgunsam, o gerçekten çok yorulmuş olmalı. Madem burada iyiyiz, tam da yapmamız gereken şeyi yapıyoruz demektir; ortalık durulana ve şu güneyli adam çekip gidene kadar gözlerden uzak olmak. Ama onu daha iyi beslemem lazım. Yanıma doğru dürüst malzemeler almamış olmam benim için bir utanç.

Yine de bir sürü şeyimiz var aslında. Çanta yeterince ağırdı. Ama bugün böğürtlen gibi şeyler istiyoruz. Bir-iki tane keklik ya-kalayabilsem o da iyi olur. Güzel mantarlar da bulabiliriz. Domuz pastırması konusunda dikkatli olmamız gerekecek ama yağ olun-ca ona gerek kalmayacak. Belki de biraz fazla hafif bir yemek sun-dum ona dün akşam. O çokça süt içmeye ve tatlı şeylere alışıktır. Neyse, endişelenme. İyi besleneceğiz. Alabalık sevmesi iyi bir şey. Akşamkiler de gerçekten güzeldi. Onun için endişelenme. Harika beslenecek. Ama Nick, oğlum, onu dün pek doyuramadığın ortada. Şimdi uyandırmaktansa bırakayım uyusun, daha iyi. Senin yapacak bir sürü işin var.

Çok dikkatli bir şekilde çantadan bir şeyler çıkarmaya başladı ve kız kardeşi uykusunda gülümsedi. Gülümsediğinde kahverengi cildi elmacık kemiklerinin üzerinde gerildi ve alttan kendi rengi göründü. Kız uyanmayınca Nick kahvaltı ve ateş yakmak için ha-zırlanmaya başladı. Bir sürü kesilmiş odun vardı; çok küçük bir ateş yakıp kahvaltıya başlamayı beklerken çay yaptı. Çayını şekersiz içti,

üç tane kuru kayısı yedi ve Lorna Doone'u okumaya çalıştı. Ama daha önce okuduğu için hiçbir büyüsü kalmamıştı kitabın ve Nick bunun bu yolculuk için bir kayıp olduğunun farkındaydı.

Öğleden sonra geç saatlerde, kamp kurdukları sırada, teneke bir kovanın içine ıslansın diye birkaç kuru erik atmıştı ve şimdi de pişsinler diye onları ateşin üstüne koydu. Çantada esmer buğday ununu buldu ve saplı emaye bir tencere ve teneke bir bardak kullanarak unu suyla karıştırıp hamur yaptı. Bir teneke katı yağı vardı ve Nick boş bir un çuvalının üst kısmından kestiği parçayı kopardığı bir dalın etrafına dolayıp bir parça olta ipiyle sıkıca bağladı. Littless dört tane eski un çuvalı getirmişti ve Nick onunla gurur duyuyordu.

Hamuru karıştırdı ve dal parçasının üstündeki bezi kullanarak yağladığı tavayı ateşin üzerine koydu. Yağ önce tavanın koyu koyu parlamasına neden oldu, sonra cızırdayıp sıçradı ve Nick tavayı tekrar yağlayıp sulu hamuru düzgün bir şekilde döktü, önce kabarcıklar çıkarıp sonra kenarlardan sertleşmeye başlamasını izledi. Hamurun kabarıp kıvama gelmesini ve krepin ağaran rengini seyretti. Tavayı hafifçe oynatıp pişen krepini yeni budanmış bir dal parçasıyla kaldırdı, sonra havaya fırlatıp yakaladı. Güzelce kızarmış kısım üste gelirken krepin alt tarafı cızırdamaya devam etti. Nick onun ağırlığını hissedebiliyor, tavanın içindeki kaldırma kuvvetiyle büyüdüğünü görebiliyordu.

"Günaydın" dedi kız kardeşi. "Çok mu geç kalktım?"

"Hayır, kerata."

Tişörtü kahverengi dizlerinin üzerine gelecek şekilde ayağa kalktı.

"Her şeyi hazırlamışsın."

"Yok. Sadece krepleri yapmaya başladım."

"Muhteşem kokuyor. Pınara gidip elimi yüzümü yıkayayım da sana yardım edeyim."

"Pınarda yıkanma."

"Ben beyaz adam değilim." Korunağın arka tarafına geçmişti.

"Sabunu nereye koydun?" diye sordu.

"Pınarın yanında. Boş bir yağ kovası var. Gelirken tereyağını da getir olur mu? Suyun içinde."

"Hemen dönerim."

Littless 200 gramdan biraz fazla olan tereyağını, boş yağ kova-sının içindeki yağlı kâğıda sarılı halde getirdi. Esmer buğday unun-dan yapılma krepleri, teneke bir Log Cabin kutusundaki Log Cabin sosuyla yediler. Kutunun baca şeklindeki kapağı açılıyor ve şurup bacadan aşağı dökülüyordu. İkisi de çok acıkmıştı ve tereyağın üze-rinde eriyip sosla birlikte kesik kısımlara aktığı krepler çok lezzet-liydi. Erikleri de teneke bardaklarda yeyip suyunu içtiler. Sonra da aynı bardaklarla çay içtiler.

“Eriklerin tadı şölen gibi” dedi Littless. “Eee, iyi uyudun mu Nickie?”

“Evet.”

“Mackinaw’u üzerime örttüğün için sağ ol. Çok güzel bir gece değil miydi sence de?”

“Evet, öyleydi. Bütün gece uyudun mu?”

“Hâlâ uyuyorum. Nickie, hep burada kalsak olmaz mı?”

“Sanmam. Sen büyüyeceksin ve evlenmen gerekecek.”

“Nasıl olsa seninle evleneceğim. Ben senin nikâhsız eşin olmak istiyorum. Geçenlerde gazetede okumuştum.”

“Örf ve Âdet Hukuku’nu okudun herhalde.”

“Aynen öyle. Örf ve Âdet Hukuku’na göre senin nikâhsız eşin olacağım. Olamaz mıyım Nickie?”

“Hayır.”

“Olacağım. Seni şaşırtacağım. Tek yapılması gereken belli bir süre karı-koca olarak yaşamak. Bu süreyi de saymalarını sağlayaca-ğım. Burası aynı bir kır evi gibi.”

“Başvurmana izin vermem.”

“Buna engel olamazsın. Sonuçta bu Örf ve Adet Hukuku. Pek çok kez tasarladım kafamda. Üzerinde ‘Bayan Nick Adams, Cross Village, Michigan – nikâhsız eş’ yazan kartlar bastıracağım. Vakit dolana kadar, her yıl birkaç kişiye uluorta dağıtacağım.”

“Yürüyeceğini sanmam.”

“Bir şey daha düşündüm. Ben hâlâ reşit sayılmazken bir-iki tane çocuk yaparız. Ve senin de Örf ve Adet Hukuku’na göre be-nimle evlenmen gerekir.”

“O dediğin Örf ve Âdet Hukuku değil.”

“Karıştırıyorum.”

“Her neyse, bunun bir işe yarayıp yaramadığını henüz hiç kimse bilmiyor.”

“Yaramak zorunda” dedi Littless. “Bay Thaw buna güveniyor.”

“Bay Thaw da hata yapabilir.”

“Yapma Nickie, Bay Thaw Örf ve Âdet Hukuku’nu oluşturan kişi.”

“Ben bunu yapanın onun avukatı olduğunu sanıyordum.”

“Evet ama uygulamaya koyan Bay Thaw.”

“Bay Thaw’dan hoşlanmıyorum” dedi Nick Adams.

“Olabilir. Benim de sevmediğim bazı yanları var. Ama yine de gazeteyi daha ilginç bir hale getirdiği kesin, öyle değil mi?”

“İnsanlara nefret edilecek yeni konular veriyor.”

“İnsanlar Bay Stanford White’dan da nefret ediyorlar.”

“Bence ikisini de kıskanıyorlar.”

“Katılıyorum Nickie. Aynı bizi kıskandıkları gibi.”

“Sence şu anda bizi kıskananlar var mıdır?”

“Şu anda değil belki. Annemiz adaletten kaçtığımızı, günah ve kötülük içinde yüzdüğümüzü düşünecek. İyi ki senin için o viskiyi aldığımı bilmiyor.”

“Dün gece baktım tadına. Çok iyi.”

“Ah, sevindim. O benim herhangi bir yerden çaldığım ilk viski. İyi çıkmış olması harika değil mi? O insanlarla ilgisi olan herhangi bir şeyin iyi çıkacağını düşünmezdim.”

“Onlarla ilgili epey kafa yormam gerekiyor. Onlardan bahsetmeyelim” dedi Nick.

“Tamam. Bugün ne yapacağız?”

“Ne yapmak istiyorsun?”

“Bay John’un dükkânına gidip ihtiyacımız olan her şeyi almak.”

“Bunu yapamayız.”

“Biliyorum. Gerçekten yapmayı planladığın şey ne?”

“Biraz meyve toplayıp bir ya da birkaç tane keklik avlamalıyız. Alabalık hep elimizin altında zaten ama bıkmamı istemiyorum.”

“Senin hiç alabalıktan bıktığın oldu mu?”

“Hayır. Ama insanlar bıkiyormuş, duymuştum.”

“Ben bıkmam” dedi Littless. “Turnabalığından hemen sıkılıyordun. Ama alabalık ya da tatlı su levreğinden bıkmaz. Biliyorum Nickie. Gerçekten.”

“Akçıl gözlü turnabalığından da bıkmazsın” dedi Nick. “Sadece kürek burunlu mersinbalığı bayabilir. Ah, hem de nasıl bayar.”

“Kılçıklarını sevmiyorum” dedi kız kardeşi. “İnsanı fazlasıyla şişiren bir balık.”

“Burada temizleniriz; ben mermileri saklayacak bir yer bulurum; sonra da meyve bulmak için dolaşmaya çıkar, birkaç da kuş yakalamaya çalışırız.”

“İki domuz yağı kovası, iki de çuval getireyim ben” dedi kız kardeşi.

“Littless” dedi Nick. “Tuvalete gitme işini unutma lütfen olur mu?”

“Tabii ki.”

“Bu önemli bir konu.”

“Biliyorum. Sen de unutma.”

“Unutmam.”

Nick tekrar kerestelerin arasına daldı ve 22’lik uzun tüfeklerin olduğu karton kutuyla 22’lik kısımların olduğu kutuları büyükçe bir hemlokun dibindeki, iğne yapraklarla kaplı toprağa gömdü. Bıçağıyla kestiği paketlenmiş iğneleri geri koyup ağacın kalın kabuğunda kolunun yettiği yere kadar uzanıp küçük bir kesik yaptı. Ağaca bir işaret koydu ve yamaca doğru gelip kulübeye yürüdü.

Çok güzel bir sabahtı. Gökyüzü yüksek ve masmaviydi ve tek bulut bile yoktu. Nick kız kardeşi yanında olduğu için mutluydu ve ‘Bu işin sonu nasıl biterse bitsin, yine de birlikte çok iyi vakit geçirebiliriz’ diye düşünüyordu. Her seferinde yaşanacak tek bir gün olduğunu ve o günün de içinde olduğunuz gün olduğunu çoktan öğrenmişti. Bu gece gelene kadar zaman bugün olacaktı ve yarına gelindiğinde yine bugün olacaktı. Bu zamana kadar öğrendiği en önemli şey buydu.

Bugün iyi bir gündü ve tüfeği omzunda kampa doğru inerken, başlarındaki bela cebine takılmış bir olta iğnesi gibi yürürken arasıra dürtüp dursa da, mutluydu. Çantayı kulübenin içinde bıraktılar. Gün içinde çantayı bir ayının karıştırması yüksek bir olasılıktı çün-

kü zaten bütün aylar meyve bulmak için bataklık civarına inerdi. Ama Nick viski şişesini pınarın arkasına sakladı. Littless henüz geri dönmemişti ve Nick ateş yakmak için kullandıkları devrilmiş ağaç kütüğüne oturup tüfeğini kontrol etti. Keklik avlamaya gidecekleri için şarjörün çubuğunu çıkarıp tüfek fişeklerini eline döktü ve sonra da hepsini güderi bir keseye koyup şajörü 22'lik mermilerle doldurdu. Bunlar daha az gürültü yapıyordu ve kafadan vurmaya başaramaması halinde eti parçalamıyordu.

Artık tamamıyla hazırды ve başlamak istiyordu. Nerede ki bu kız, diye düşündü. Sonra da, sakın ol, dedi kendi kendine. Acele etmemesini söyleyen sendin. Gerilme. Ama gergindi ve bu da kendine öfkelenmesine sebep oluyordu.

“İşte geldim” dedi kız kardeşi. “Bu kadar uzun sürdüğü için özür dilerim. Biraz fazla uzağa gittim sanırım.”

“Yoo, hemen geldin” dedi Nick. “Hadi gidelim. Kovaları aldın mı?”

“Hıhı, örtüleri de.”

Derenin olduğu yere doğru yokuş aşağı yürümeye başladılar. Nick dikkatle akıntının yukarısına ve yamaca baktı. Kız kardeşi onu seyrediyordu. İçinde kovaların olduğu çuvalı diğer çuvalın yardımıyla omzuna asmıştı.

“Sırık almıyor musun Nickie?” diye sordu.

“Hayır. Balık tutacak olursak yaparım bir tane.”

Bir elinde tüfeğini taşıyıp sudan biraz uzak durarak kız kardeşinin önünden ilerliyordu. Artık avlanmaya başlamıştı.

“Bu tuhaf bir dere” dedi kız kardeşi.

“Bildğim en büyük küçük dere” dedi Nick de ona.

“Küçük bir dere için biraz fazla derin ve korkutucu.”

“Sürekli yeni kaynaklar çıkıyor” dedi Nick. “Ve kıynın altını oyup ta aşağılara gidiyor. İnanılmaz soğuk bir su Littless. Dokun-sana.”

“Offf” dedi kız. İnsanı donduracak kadar soğuktu.

“Güneş biraz ısıtıyor” dedi Nick. “Ama çok değil. Kolayca avlarız. Şu aşağıda meyve toplayabileceğimiz bir yer var.”

Dereden aşağı yürüdüler. Nick kıyıları inceliyordu. Bir vizonun izlerine rastlamış ve bunları kız kardeşine göstermişti. Ayrıca böcek avlayan ve sedirlerin arasından büyük bir dikkat ve özenle geçen kızla oğlanın yanlarına yaklaşmasına izin veren ufak, gözlüklü çalıkuşları görmüşlerdi. Sakin, uysal ve nazik ardıc ipekkuyruklarının, kanatlarını örten tüyleriyle kuyruklarındaki sihirli, ipeksi dokunuşlar eşliğinde olağanüstü bir zarafetle hareket edişlerini görmüşlerdi ve Littless, “Bunlar hayatımda gördüğüm en güzel kuşlar Nickie” demişti. “Daha güzeli olamaz.”

“Yapıları senin suratıninkine benziyor” dedi Nick.

“Yapma Nickie. Dalga geçme. Ardıc ipekkuyruğu kuşları beni o kadar gururlandırıp mutlu ediyor ki ağlayabilirim.”

“Daireler çizerek inip sonra da tüm görkemleriyle dost canlısı ve nazik bir şekilde hareket ettikleri zaman” dedi Nick.

Yola devam ederlerken birden Nick tüfeğini havaya kaldırıp kız kardeşi daha onun baktığı şeyin ne olduğunu görmeye fırsat bulamadan ateş etmişti. Sonra Littless kocaman bir kuşun silkindiğini ve yerde kanatlarını çarptığını duydu. Nick’in iki el daha ateş ettiğini gördü ve her seferinde çalıların arasına düşen bir başka kuşun kanat çırpmalarını duydu. Sonra söğütlerin arasından fırlayıp çıkan büyük kahverengi kuşların kanat sesleri geldi ve kuşlardan biri henüz çok az bir mesafe gitmişken alçaldı ve ibikli kafasını bir tarafa yatırıp boynundaki tüyden tasmayı bükerek diğer kuşların hâlâ güm güm sesler çıkarmakta olduğu yere baktı. Kızılsöğüt çalısından aşağı bakan kuş güzel, dolgun, ağır ve aşağı eğilmiş kafasıyla son derece aptal görünüyordu ve Nick tüfeğini yavaşça kaldırdığında kız kardeşi, “Hayır Nick, n’olur yapma. Yeterince vurdun” diye fısıldadı.

“Peki” dedi Nick. “Onu almak ister misin?”

“Hayır Nickie, hayır.”

Nick söğütlerin içinde ilerleyip vurduğu üç keklği aldı ve kafalarını tüfeğin sap kısmına vurduktan sonra hayvanları yosunların üzerine bıraktı. Kız kardeşi uzandı ve bedenleri hâlâ ılık olan iri göğüslü, güzel tüylü kuşlara dokundu.

“Onları yiylene kadar bekle” dedi Nick. Çok mutluydu.

“Şu anda onlar için üzüliyorum” dedi kız. “Onlar da aynı bizim gibi sabahın tadını çıkarıyorlardı.”

Dönüp hâlâ ağacın üzerinde olan kekliğe baktı.

“Hâlâ aşağı bakarken gerçekten de biraz aptal görünüyor” dedi.

“Yılın bu zamanında Kızılderililer onlara ahmak tavuk der. Avlandıktan sonra akıllanırlar. Gerçek ahmak tavuklar bunlar değil yani. Onlar hiçbir zaman akıllanmaz. Onlara kartavuşu denir. Bunlarsa orman tavuğu.”

“Umarım biz akıllanırız” dedi kız kardeşi. “Ona gitmesini söyle Nickie.”

“Sen söyle.”

“Hadi git keklik!”

Keklik hiç kıpırdamadı.

Nick tüfeğini kaldırınca kuş ona baktı. Nick kuşu kız kardeşini üzmeden vurmanın bir yolu olmadığını biliyordu; o yüzden de saklandığı yerden fırlayan bir keklik gibi dilini ve dudaklarını titreten bir ses çıkarttı ve kuş da büyülenmiş halde ona baktı.

“Onu rahatsız etmesek iyi olur” dedi Nick.

“Affedersin Nickie” dedi Littless. “Cidden aptalmış.”

“Yiyene kadar bekle” dedi Nick. “Onları neden avladığımızı anlayacaksın.”

“Bunların da mı mevsimi bitti?”

“Tabii ki. Ama artık iyice büyümüşler ve onları bizim dışımızda kimse avlamaz. Bir sürü büyük orman baykuşu öldürüyorum ve büyük bir orman baykuşu da yapabilirse her gün bir keklik öldürür. Sürekli avlanır ve iyi kuşların hepsini öldürürler.”

“Bunu kolaycacık öldürürdü, orası kesin” dedi kız kardeşi. “Artık kendimi kötü hissetmiyorum. Onları koymak için çanta ister misin?”

“Önce temizleyip sonra da biraz eğretiltiyuyla birlikte poşetlere koyacağım. Meyvelerin olduğu yere çok da uzak sayılmayız artık.”

Sedirlerden birine dayanıp oturdular ve Nick kuşların karnını yarıp ılık iç organlarını çıkardı. Kuşların içinin sıcaklığını sağ elinin üzerinde hissederek sakatatın yenilebilir kısımlarını bulup temizledi, sonra da derede yıkadı. Kuşların temizliği tamamen bittiğinde tüylerini düzelterip hayvanları eğretiltolarıyla birlikte sardı ve un

çuvalına koydu. Çuvalın ağzını ve iki köşesini bir parça olta ipiyle bağlayıp omzuna attı ve sonra tekrar dereye gidip organları suya attı. Alabalıkların hızla akan suyun içinden sıçramalarını görmek için de birkaç parlak ciğer parçasını havaya fırlattı.

“Bunlardan iyi yem olurdu aslında ama şu anda yeme ihtiyacımız yok” dedi. “Alabalıklarımızın hepsi de derenin içinde ve ihtiyacımız olduğunda alacağız.”

“Bu dere evin yakınlarında olsa zengin olurduk” dedi kız kardeşi.

“Çoktan kökünü kurutmuş olurlardı. Göl kenarının ilerisindeki korkunç araziye saymazsak, burası geriye kalan ve gerçek anlamda şiddetli bir akıntısı olan son dere. Daha önce balık tutmak için hiç kimseyi getirmedim buraya.”

“Kim balık tutuyor ki burada?”

“Benim tanıdığım hiç kimse.”

“El değmemiş bir dere mi yani bu?”

“Hayır. Kızilderililer avlanıyor burada. Ama hemlok kabuğu kesmeyi bıraktıklarından ve kamplar kapandığından beri onlar da terk ettiler burayı.”

“Evans’ın oğlu biliyor mu peki?”

“O bilmiyordur” dedi Nick. Ama sonra şöyle bir düşündüğünde bu ihtimal midesini bulandırdı. Evans’ın oğluyla karşılaşabilirdi.

“Ne düşünüyorsun Nickie?”

“Düşünmüyordum.”

“Düşünüyordun. Hadi söyle bana. Biz ortağız.”

“Biliyor olabilir” dedi Nick. “Allah kahretsin. Biliyor olabilir.”

“Ama bildiğinden emin değilsin?”

“Hayır. Sorun da bu. Olsam, buradan hemen ayrılırdım.”

“Belki de kampa gitmiştir” dedi kız kardeşi.

“Böyle konuşma. Onun buraya gelmesini mi istiyorsun?”

“Hayır” dedi kız. “Lütfen Nickie. Bu konuyu açtığım için üzgünüm.”

“Ben değilim” dedi Nick. “Hatta sana minnettarım. Zaten bu ihtimalin farkındaydım. Sadece düşünmeyi bırakmıştım. Artık hayatımın geri kalanı boyunca bir şeyleri düşünmek zorunda kalacağım.”

“Sen hep bir şeyler düşünürdün zaten.”

“Bu şekilde değil.”

“Hadi aşağı inip şu meyveleri toplayalım” dedi Littless. “Şu anda bu konuyla ilgili yapabileceğimiz bir şey yok, öyle değil mi?”

“Yok” dedi Nick. “Meyveleri toplayıp kampa geri dönelim.”

Ama Nick artık bu olasılığı kabul etmeye çalışıyordu ve yol boyunca bunu düşündü. Paniğe kapılmaması gerekiyordu. Değişen hiçbir şey yoktu. Hâlâ her şey unutulsun ve ortalık durulsun diye buraya gelmeye karar verdiği zaman olduğu gibiydi. Evans’ın oğlu daha önce onu buraya gelirken takip etmiş olabilirdi ama bu pek olası görünmüyordu. Hodge’ların oradaki yoldan geldiği o tek sefer peşine takılmış olabilirdi ama bu şüpheliydi. O zamanlar bu bölgede balık tutan hiç kimse yoktu. En azından bundan emindi. Ama Evans’ın oğlu da balık tutmakla ilgilenmiyordu zaten.

“O piç kurusunun tek derdi beni takip etmek” dedi.

“Biliyorum Nickie.”

“Bu başımıza üçüncü kez bela oluşu.”

“Biliyorum Nickie. Ama lütfen onu öldürmeye kalkma.”

Benimle gelmesinin sebebi bu, diye düşündü Nick. Bu yüzden burada. O yanımdayken bunu yapamam.

“Onu öldürmemem gerektiğini biliyorum” dedi. “Şu an yapabileceğimiz hiçbir şey yok. O yüzden bu konuyu kapatalım.”

“Onu öldürmediğin sürece” dedi kız kardeşi, “içinden çıkamayacağımız ve unutulup gitmeyecek hiçbir şey olamaz.”

“Hadi kampa dönelim” dedi Nick.

“Meyve toplamadan mı?”

“Başka gün toplarız.”

“Gerildin mi Nickie?”

“Evet. Affedersin.”

“İyi de kampa gitmemiz ne işe yarayacak ki?”

“Böylece hemen öğrenmiş oluruz.”

“Demin gittiğimiz yoldan devam etsek olmaz mı?”

“Şimdi değil. Korkuyor falan değilim Littless. Sen de korkma sakın. Ama bir şey gerilmeme sebep oldu.”

Nick derenin yanından ayrılıp kerestelerin kenarına geçmişti ve şimdi ağaçların gölgesinde ilerliyorlardı. Kampa yukarıdan gireceklerdi.

Keresteleri takip ederek dikkatlice kampa yaklaştılar. Nick elinde tüfekle önden gitti. Gelen giden olmamıştı.

“Sen burada kal” dedi kız kardeşine. “Ben ilerilere bir göz atacağım.” Kuşların olduğu çuvalla meyve kovalarını Littless’a bırakıp akıntıdan yukarı doğru gitti. Kız kardeşinin görüş alanından çıkar çıkmaz tüfeğindeki 22’lik kısıları uzunlarıyla değiştirdi. Onu öldürmeyeceğim, diye düşündü ama aslında yapılacak en doğru şey bu. Araziyi dikkatle kolaçan etti. Kimsenin izine rastlamayınca dereden aşağı indi ve sonra da kampa döndü.

“Gerildiğim için özür dilerim Littless” dedi. “Sağlam bir öğle yemeği yiyelim ki gece ateşin yerimizi belli edip etmeyeceği konusunda endişelenmemiz gerekmesin.”

“Şimdi ben de endişelendim” dedi Littless.

“Merak etme. Öncekinden farklı bir durum söz konusu değil.”

“Ama burada değilken bile meyve toplamamıza engel olup geri dönmemize sebep oldu.”

“Biliyorum. Ama buraya gelmemiş. Belki de bu bölgeye bile hiç gelmemiştir daha önce. Belki de bir daha asla görmeyiz onu.”

“O çocuk beni korkutuyor Nickie. Burada olmadığı zaman, olduğu zamankinden bile çok.”

“Biliyorum ama korkmanın bir şeye faydası yok.”

“Ne yapacağız?”

“Şey, yemek yapmak için gece olana kadar beklesek iyi olur.”

“Neden fikir değiştirdin?”

“Çünkü gece buralara gelmez. Karanlıkta bataklığı geçemez. Sabahın erken saatleriyle akşamın geç saatlerinde ve hava karardığında korkmamıza gerek yok. Geyikler gibi yapıp sadece o zamanlarda ortalığa çıkmalıyız. Gündüzleri dinleniriz.”

“Belki de hiç gelmez.”

“Tabii, belki de.”

“Ama ben kalabilirim, değil mi?”

“Seni eve götürmem gerekiyor.”

“Hayır, lütfen Nickie. O zaman onu öldürme ne kim engel olacak?”

“Dinle beni Littless. Bir daha öldürmekten bahsetme ve benim asla öldürmekten bahsetmediğimi de unutma. Öldürme diye bir şey hiç olmadı, hiç de olmayacak.”

“Gerçekten mi?”

“Gerçekten.”

“Çok sevindim.”

“Buna bile gerek yok. Bu konu hiç açılmadı.”

“Tamam. Bunu ne aklıma getirdim ne de konusunu açtım.”

“Ben de.”

“Tabii ki böyle bir şey yapmadın.”

“Aklımdan bile geçmedi.”

Hayır, diye düşündü Nick. Bu aklından bile geçmedi. Yalnızca her gün ve her gece. Ama bunu onun yanındayken düşünmemelisin çünkü hissedebilir; çünkü o senin kız kardeşin ve birbirinizi seviyorsunuz.

“Acıktın mı Littless?”

“Pek değil.”

“Şu çikolatadan ye biraz. Ben de pınardan su getireyim.”

“Hiçbir şey istemiyorum.”

Saat on bir melteminin büyük beyaz bulutlarının bataklığın ilerisindeki mavi tepelere doğru ilerlediği noktaya baktılar. Gökyüzü kocaman aydınlık bir maviydi ve bulutlar da tüm beyazlıklarıyla gelip kendilerini tepelerin arkasından koparıyor, esinti kuvvetlendikçe göğün yukarılarında hareket ediyor, bulutların gölgeleri bataklığın üzerinde ilerleyip tepeleri aşıyordu. Rüzgâr şimdi ağaçların arasında esiyordu ve onlar gölgede uzanırken hava da serinlemişti. Dereden kovaya doldurdukları su buz gibi ve taptazeydi ve çikolata da çok acı olmamakla birlikte her ısırışlarında kısırdıyacak kadar sertti.

“Onları ilk gördüğümüz yerdeki derenin suyu kadar iyi bu su” dedi kız kardeşi. “Hatta çikolatayı yedikten sonra tadı daha da güzel geliyor.”

“Acıktıysan bir şeyler pişirebiliriz.”

“Sen acıkmadıysan ben de acıkmadım.”

“Ben hep açım. Yola devam etmeyip meyve toplamamakla aptallık ettim.”

“Hayır. Kafandaki şeyin gerçek olup olmadığını öğrenmek için buraya geldin.”

“Bak Littless. Gelirken geçtiğimiz kesim alanının yanında meyve toplayabileceğimiz bir yer biliyorum. Ben her şeyi saklarım. Sonra da keresteleri takip ederek bir-iki kova meyve toplar, yarın da yeriz. Çok uzun bir yol sayılmaz.”

“Olur. Ama ben iyiyim.”

“Aç değil misin?”

“Hayır. Hele şu çikolatayı yedikten sonra hiç. Burada kalıp kitap okumak istiyorum. Avlanırken yaptığımız yürüyüş güzeldi.”

“Peki” dedi Nick. “Dünden mi yorgunsun?”

“Belki biraz.”

“O zaman kendimizi yormayalım. Ben de Uğultulu Tepeler’i okurum.”

“Bana yüksek sesle okuman için fazla mı eski o?”

“Yoo.”

“Okur musun o zaman?”

“Elbette.”

BİR AFRIKA ÖYKÜSÜ

Ayın yükselmesini bekliyordu ve sessiz olması için okşadığında Kibo'nun tüylerinin elinin altında dikleştiğini fark etti. Birlikte ayın yükselmesini ve onların üstüne gölge düşürmesini izleyip dinlediler. Kolu köpeğin boynuna dolanmıştı şimdi ve onun titrediğini hissedebiliyordu. Geceye ait seslerin hepsi susmuştu. Fili duymadılar ve David köpek başını çevirip kendisine sokulur gibi olunca ya kadar onu görmedi. Sonra filin gölgesi onları kapladı. Hayvan hiç ses çıkarmadan yanlarından geçti ve onun dağdan esen hafif rüzgârla gelen kokusunu aldılar. Kesif, kocamış ve ekşi bir kokusu vardı ve geçip gittikten sonra David onun sol dişinin yere degecek kadar uzun olduğunu gördü.

Beklediler ama başka fil geçmedi ve David ile köpek ay ışığında koşmaya başladılar. Köpek onu yakından takip ediyordu ve David durunca o da burnunu adamın dizinin arkasına bastırdı.

David'in erkek fili tekrar görmesi gerekiyordu ve ona ormanın kıyısında rastladı. Hayvan dağa doğru gidiyor ve sakin gece esintisinin içine doğru ilerliyordu. David onun ayı kapattığını bir kez daha görmek için yeteri kadar yaklaştı ve o ekşi kocamışlık kokusunu aldı ama sağ dişi göremedi. Köpekle daha yakına gitmeye korktuğu için onu rüzgârla birlikte bir ağacın altına doğru itip anlaması için gayret etti. David köpeğin orada duracağını düşünmüştü ama filin koca gövdesine doğru hareket ettiğinde hayvanın ıslak burnunu yine dizinin arkasındaki boşlukta hissetti.

İkisi beraber, hayvan ağaçların içinde bir açıklığa ulaşınca ya kadar fili takip ettiler. Orada durmuş devasa kulaklarını oynatıyordu. Gövdesi gölgede kalmıştı ama ay ışığı başına vuruyordu. David arkasından yaklaşıp köpeğin ağzını nazikçe kapattı ve sonra nefesini tutup sağa doğru gitti. Yanağında hissettiği gece esintisini yan tarafa alıp kendisiyle gövdenin arasına girmesine hiç izin vermeden, filin başını ve yavaş yavaş hareket eden kocaman kulaklarını görene dek ilerledi. Sağ dişinin kalınlığı kendi uyluğununkiyle aynıydı ve neredeyse yere kadar kıvrılıyordu.

O ve Kibo geri çekildiler. Rüzgâr şimdi ensesine geliyordu ve birlikte geldikleri yoldan dönüp ormandan çıktılar ve açık parklık alana geldiler. Köpek şimdi ondan ilerideydi ve David'in fili takip ettikleri sırada patikanın yanına bıraktığı iki av mızrağının olduğu yerde durmuştu. Adam mızrakları kayış ve deri koşumlarıyla birlikte omzuna attı, sürekli yanında taşıdığı en iyi mızrağını eline aldı ve birlikte *shamba*'ya²⁹⁴ giden patikada ilerlemeye başladılar. Ay artık iyice yükselmişti ve David shambadan neden hiç davul sesi gelmediğini merak etti.

David daha patikaya girer girmez kendini yorgun hissetmişti.

Uzun bir süre diğer iki adamdan daha canlı ve formda olmuş ve onların çok yavaş iz sürmesi ve babasının her saat başı düzenli molalar vermesi sabrını zorlamıştı. Juma ve babasından çok daha hızlı ilerleyebilirdi ama yorulmaya başladığında onlarda hiçbir değişiklik yoktu. Öğle vakti geldiğinde sadece her zamanki beş dakikalık molalarını vermişler ve David Juma'nın hızını yavaş yavaş artırdığını görmüştü. Belki de artırmamıştı. Belki sadece daha hızlı gibi görünmüştü ama fil pisliği dokununca çok sıcak olmasa da daha tazeydi şimdi. Juma son dışkı yığınının geldiklerinde tüfeği taşıması için ona vermişti ama bir saat sonra ona baktı ve tüfeği geri aldı. Hiç durmadan dağın bir yamacını tırmanıyorlardı ama şimdi patika aşağı inmeye başlayınca ilerde bozuk araziye gördü. "İşte şimdi zor kısım başlıyor Davey" dedi babası.

İşte o zaman, onları patikaya sokar sokmaz shambaya geri yollanmış olması gerektiğini anladı. Juma bunu uzun zamandır biliyordu. Şimdi babası da öğrenmişti ve yapacak bir şey yoktu. Bu yaptığı pek çok hatadan biriydi ve artık risk almaktan başka yapacak bir şey yoktu.

David aşağı, filin ayak izinin oluşturduğu büyük yassı daireye ve eğreltiotlarının ezilip kırık bir ot sapının kurumaya yüz tuttuğu yere baktı. Juma onu yerden alıp güneşe döndü. Juma kırık sapı David'in babasına verdi ve babası da onu parmaklarının arasında yuvarladı. David boynunu bükmüş, ölmek üzere olan beyaz çiçekleri fark etti. Ama hâlâ ne güneşten kurumuşlar ne de taç yapraklarını dökmüşlerdi.

294) Afrika'daki Svahili dilinde işlenmiş toprak. (ç.n.)

“Bu çok sevimsiz olacak” dedi babası. “Hadi gidelim.”

Öğleden sonranın sonlarına doğru hâlâ bozuk arazide iz sürüyorlardı. David epeydir uykuluydu ve iki adama bakarken uykulu olmanın gerçek düşmanı olduğunu biliyordu. Onların hızına yetişip onu zayıf düşüren uyku halinden sıyrılmaya çalıştı. İki adam saat başı birbirlerinden nöbeti devralıyor ve ikinci sırada olan düzenli aralıklarla arkaya dönüp onun hâlâ kendileriyle ilerleyip ilerlemediğini kontrol ediyordu. Karanlıkta ormanın içinde susuz kamp kurduklarında David oturur oturmaz uykuya daldı ve mokasenlerini elinde tutan Juma’nın su toplayan bir yer var mı diye çıplak ayaklarına dokunmasıyla uyandı. Babası kabanını onun üzerine örtmüş, elinde bir parça pişmiş soğuk et ve iki bisküviyle yanında oturuyordu. Ona içinde soğuk çay olan bir matara uzattı.

“İlla ki bir ara durup beslenecek Davey” dedi babası. “Ayakların iyi durumda. En az Jumaninkiler kadar sağlam. Bunu yavaş yavaş ye, biraz da çay iç ve sonra yine uyu. Hiçbir sorun yok.”

“Bu kadar uykum geldiği için üzgünüm.”

“Sen ve Kibo dün gece boyunca hem gezip hem de avlandınız. Neden uykun olmayacakmış ki? İstersen biraz daha et alabilirsin.”

“Aç değilim.”

“Güzel. Üç gün idare ederiz. Yarın tekrar su bulacağız. Dağdan bir sürü dere çıkıyor.”

“O nereye gidiyor?”

“Juma bildiğini düşünüyor.”

“Bu kötü değil mi?”

“Çok kötü değil Davey.”

“Ben tekrar uyuyacağım” demişti David. “Kabanına gerek yok.”

“Juma ve ben iyiyiz” dedi babası. “Ben hep sıcakta uyurum, biliyorsun.”

David, babası iyi geceler bile diyemeden uykuya dalmıştı. Sonra bir kez daha, yüzüne vuran ay ışığıyla uyandı ve ormanda yürüyene, başı dişlerinin ağırlığıyla öne sarkmış koca kulaklı fili düşündü. David, fili aklına getirdiğinde içi boşmuş gibi hissetmesinin nedeninin aç uyanmakla ilgili olduğunu düşündü. Ama ondan değildi ve sonraki üç günde bunu öğrenecekti.

Ertesi gün çok kötüydü çünkü daha öğlene çok varken bir oğlanla bir erkek arasında fark yaratan tek şeyin uyku ihtiyacı olmadığını anlamıştı. İlk üç saat boyunca diğer ikisinden daha dinçti ve Juma'ya 303'lük tüfeği taşıyıp taşıyamayacağını sormuş ama Juma başını hayır anlamında sallamıştı. Gülümsememişti bile. Juma hep David'in en iyi arkadaşı olmuş ve ona avlanmayı öğretmişti. Dün taşımam için vermişti, diye düşündü ve bugün dünkünden daha iyi durumdayım. Gerçekten de öyleydi ama saat on olduğunda o günün de önceki kadar, hatta belki daha da kötü olacağını anlamıştı.

Babasıyla birlikte iz sürebileceğini düşünmek, onunla dövüşebileceğini düşünmek kadar aptalcaydı. Ve bunun sadece onların yetişkin erkekler olmalarından kaynaklanmadığını biliyordu. Onlar profesyonel avcılardı ve Juma'nın bir gülümsemeyi bile boşa harcamasının sebebinin bu olduğunu artık öğrenmişti. Filin yapmış olduğu her şeyi biliyorlar ve hiç konuşmadan birbirlerine bunların izlerini gösteriyorlardı. İz sürmek zorlaştığında da babası her zaman Juma'ya güveniyordu. Bir dereden mataraları doldurmak için durduklarında babası, "Bugünü çıkar yeter Davey" dedi. Sonra bozuk araziye geçip de ormana doğru tırmanışa geçtiklerinde filin izleri eski bir fil yoluna doğru saptı. Babasıyla Juma'yı konuşturlarken gördü ve onlara doğru gittiğinde Juma önce arkasını dönüp geldikleri yola, sonra da uzaklarda, susuz topraklardaki taşlık adaya baktı. Sanki ufuktaki üç uzak mavi tepenin zirvelerine bakarak ölçü alıyor gibiydi.

"Juma şu an nereye gittiğini biliyor" diye açıkladı babası. "Daha önce bildiğini sanıyordu ama sonra buranın ortasına düştü." Arkasını dönüp bütün gün ilerledikleri bölgeye baktı. "Şimdi gittiği yer epey iyi ama tırmanmamız gerekecek."

Karanlık çökene kadar tırmandılar, sonra bir susuz kamp daha kurdular ve David sapanıyla güneş batmadan hemen önce patikaya gelen küçük bir sürüden iki kuş öldürdü. Tombul kuşlar düzgün adımlarla eski fil yoluna gelmişlerdi ve çakıl taşı içlerinden birinin sırtını kırınca hayvan birden kanatlarını birbirine vurup çırpınmaya başlamış ve başka bir kuş da onu gagalamaya gelince David yerden bir çakıl daha kapıp onu da sapanıyla ikinci kuşun kaburgalarının arasına yollamıştı. Öne atılıp elini hayvanın üstüne uzattığında diğer kuşlar pır diye uçup gitti. Juma arkasına dönüp bakmış ve bu

kez gülümsemişti. David sıcak, tombul ve düzgün tüylü kuşları alıp başlarını av bıçağının sapına vurdu.

Gece kamp kurdukları yerde babası, “Hiç bu kadar yüksekten uçan çil²⁹⁵ görmemiştim. İki tane birden vurman harikaydı.”

Juma kuşları çok küçük bir ateşin kömürleri üzerinde çevirdiği bir çubuğa takıp pişirdi. Babası termosun kapağından viski ve su karışımı içti ve birlikte yattıkları yerden Juma’nın yemek pişirmesini seyrettiler. Sonra Juma ikisine de içlerinde kalp de olan birer göğüs eti verdi ve boyunlarla sırt ve butları da kendisi yedi.

“Bu çok şey fark ettiriyor Davey” dedi babası. “Yiyecek açısından zengin sayılırız şu an.”

“Onun ne kadar gerisindeyiz?” diye sordu David.

“Epey yakınız” dedi babası. “Ay varken yol alıp almadığına bağlı. Bu gece bir saat geride ve onu ilk bulduğun zamana göre de iki saat gerideyiz.”

“Neden Juma nereye gittiğini bildiğini düşünüyor?” diye sordu David.

“Onu yaraladı ve *askari*’sini²⁹⁶ de buradan çok uzak olmayan bir yerde öldürdü.”

“Ne zaman?”

“Beş yıl önce diyor. Yani her zaman olabilir demek bu. Sen *to-toy*’kenmiş,²⁹⁷ öyle diyor.”

“O zamandan beri tek başına mıymış yani?”

“Öyle diyor. Onu görmemiş. Sadece sesini duymuş.”

“Büyüklüğünün ne kadar olduğunu söylüyor?”

“İki yüze yakın. Hayatımda gördüğüm her şeyden daha büyük demek bu. Dediğine bakılırsa ondan büyük sadece bir fil varmış ve o da buralardanmış.”

“Uyusam iyi olacak” dedi David. “Umarım yarın daha iyi olur.”

“Bugün harikaydın” dedi babası. “Seninle gurur duydum. Juma da öyle.”

Gece ay yükseldikten sonra uyandığında, belki o iki kuşu öldürmedeki mahareti hariç onunla gurur duymadıklarına emindi.

295) Eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir tür kuş, dağ tavuğu. (ç.n.)

296) Doğu Afrika dilinde bekçi. (ç.n.)

297) Küçük çocuk. (ç.n.)

Gece fili bulmuş ve iki dişinin de yerinde olduğunu görmek için onu takip etmiş, sonra geri dönüp iki adamı bulmuş ve onları patikaya sokmuştu. David bununla gurur duyduklarını biliyordu. Ama ölümcül takip başladığında onların hiçbir işine yaramadığı gibi aynı Kibo'nun gece file yaklaştığında kendisi için tehlike arz ettiği gibi, o da onlar için bir tehlikeydi ve iki adamın da vakit varken onu geri yollamadıkları için kendilerinden nefret ettiğinden emindi. Filin her bir dişi doksan kilo geliyordu. Bu dişler normal boyutlarını aştığından beri hayvan av hedefi haline gelmişti ve şimdi üçü o dişler için onu öldüreceklerdi.

David artık onu öldüreceklerine emindi çünkü o, David, bütün günü atlatabilmiş ve öğle vaktine kadar ilerleme hızları onu mahvettikten sonra bile devam etmişti. Muhtemelen bu yüzden gurur duyuyorlardı onunla. Ama ava hiçbir faydası dokunmamıştı ve on-suz çok daha iyi olurlardı. Gün içinde pek çok kez file asla ihanet etmemiş olmayı diledi ve öğleden sonra onu asla görmemiş olmayı dilediğini hatırladı. Şimdi ay ışığının altında uyanırken, bunun doğru olmadığını biliyordu.

Ertesi sabah ormanın içinden geçen toprağı sıkışmış, köhne bir yol olan eski fil patikasında hayvanın ayak izlerini takip ediyor-duk. Sanki filler bu yolda lavlar dağdan akıp soğuduğu ve ağaçlar ilk uzayıp birbirlerine yaklaştığından beri bu yolda yürümüş gibi görünüyordu.

Juma kendine son derece güveniyordu ve hızlı hareket ediyorlardı. Hem babası hem de Juma kendilerinden epey emin görünüyordular ve fil yolunda ilerlemek o kadar kolaydı ki Juma ormanın kırık ışığında taşınması için 303'ü ona verdi. Sonra üstünden dumanlar yükselen taze dışkı yığınları ve sol taraftaki sık ormandan fil yoluna geçmiş bir fil sürüsünün yuvarlak, düz ayak izlerinin arasında patikayı kaybettiler. Juma 303'ü öfkeyle aldı David'in elinden. Sürüye yetişip etraflarından dolanmaları öğleden sonrayı buldu. Ağaçların arasından koca gri gövdeleri, devasa kulakların hareketini ve kıvrılıp tekrar açılan hortumları görüp, kırılan dalların sesini, yıkılan ağaçların gürültüyle yere düşmesini, fillerin karınlarının guruldamasını ve dışkılarının düşerken çıkardığı patırtı ve gümbürtüyü duyular.

İhtiyar erkeğin ilerlediği yolu nihayet bulmuşlardı ve yol daha küçük bir fil patikasına sapınca Juma David'in babasına bakıp törpülenmiş dişlerini göstererek sırttı ve babası da başıyla onayladı. Sanki kirli bir sırları varmış gibi görünüyordlardı, aynı o gece onları shambada bulduğu zamanki gibi.

Sırlarını bulmaları çok uzun sürmedi. Ormanın sağ tarafındaydı ve onları buna yönlendiren de ihtiyar erkeğin izleriydi. David'in göğsüne kadar yükselen, güneşten ve yağmurdan beyazlaşmış bir kafatası. Alın kısmında derin bir çöküntü vardı ve bembeyaz göz yuvalarının arasından bir çıkıntı geçiyor ve dişlerin kesilip alındığı kırık ve boş deliklerde genişliyordu.

Juma kafatasına, filin hortumunun kafatasını durduğu yerden birazcık ileriye itmiş olmasına ve dişlerinin kafatasının yanındaki toprağa değdiği noktalara bakıp izini sürdükleri büyük filin nerede durmuş olduğunu gösterdi. David'e alnın beyaz kemiğindeki büyük çöküntüdeki tek deliği ve sonra da kulak deliğinin etrafındaki kemikte birbirine yakın duran dört deliği gösterdi. David'e ve babasına sırtıp cebinden bir 303 mermisi çıkarttı ve burnunu alın kemiğindeki deliğe soktu.

"Burası Juma'nın koca adamı yaraladığı yer" dedi, David'in babası. "Bu onun *askari*'siydi. Aslında arkadaşıydı, çünkü o da büyük bir erkekti. Hayvan saldırdı ve Juma onu devirip kulağından işini bitirdi."

Juma ortalığa dağılmış kemiklere ve koca erkek filin nasıl onların arasında yürüdüğüne işaret ediyordu. Hem Juma hem de David'in babası bulmuş oldukları şeyden epey hoşnutlardı.

"Sence o ve arkadaş ne kadar zamandır birlikteydi?" diye sordu David babasına.

"En ufak fikrim yok" dedi babası. "Juma'ya sor."

"Sen sor, lütfen."

Babası ve Juma konuştular ve Juma David'e bakıp bir kahkaha attı. "Muhtemelen senin hayatının dört beş katı diyor" dedi David'in babası ona. "Bilmiyor ve aslına bakarsan pek umurunda da değil."

Benim umurumda, diye düşündü David. Onu ay ışığında gördüm ve tek başınaydı ama benim yanımda Kibo vardı. Kibo'nun yanında da ben. O erkek filin hiçbir zararı yoktu ve şimdi onu ölmüş

arkadaşını görmeye geldiği yere kadar takip ettik ve şimdi de onu öldüreceğiz. Bu benim hatam. Ona ihanet ettim.

Juma şimdi yolu çözmüştü; babasına işaret etti ve yürümeye başladılar.

Babamın yaşamını devam ettirmek için fil öldürmeye ihtiyacı yok, diye düşündü David. Eğer ben o fili görmemiş olsam, Juma asla bulamazdı. Eline bir şans geçmiş ama bu anca onu yaralamış ve arkadaşını da öldürmüştü. Onu Kibo ve ben bulduk ve bunu onlara asla söylememem, bunu bir sır olarak saklayıp onu hiç kaybetmemem ve onların bira shambasında sarhoş olmalarına izin vermem gerekirdi. Juma o kadar sarhoştur ki onu uyandıramadık bile. Bir daha her şeyi her zaman sır olarak saklayacağım. Bir daha onlara hiçbir şey söylemeyeceğim. Eğer onu öldürürlerse Juma fildişi kentine kendine düşen payla ya içki içecek ya da kendisine lanet olası bir eş daha satın alacak. Elinde fırsat varken neden yardım etmedin ki file? Tek yapman gereken ikinci gün yola çıkmamaktı. Hayır, bu onları durdurmazdı. Juma yine de devam ederdi. Onlara asla anlatmaman gerekirdi. Asla, asla anlatmaman. Bir dahaki sefere bunu hatırlamaya çalış. Hiçbir zaman hiç kimseye hiçbir şey söyleme. Bir daha asla kimseye hiçbir şey söyleme.

Babası onun yanlarına gelmesini bekleyip çok yumuşak bir şekilde, “Burada dinlenmiş” dedi. “Önceden olduğu gibi yol almıyor. Ona her an yetişebiliriz.”

“S.tir et fil avını” dedi David çok sessiz bir şekilde.

“Ne dedin?” diye sordu babası.

“S.tir et fil avını” dedi David usulca.

“Dikkat et de bu işin içine etme” demişti ona babası ve donuk gözlerle bakmıştı.

Bir de bu var, diye düşünmüştü David. Aptal değil. Şimdi her şeyi biliyor ve bir daha bana asla güvenmeyecek. Bu iyi bir şey. Güvenmesini de istemiyorum zaten çünkü bir daha ona ya da bir başkasına asla hiçbir şey söylemeyeceğim, asla, hiçbir şey. Asla asla asla.

Sabah olduğunda yine dağın uzak yamacındaydı. Fil önceki gibi yol almıyor, artık amaçsızca dolaşıp arasına besleniyordu ve David ona yaklaştıklarını anlamıştı.

O gün nasıl hissettiğini hatırlamaya çalıştı. Henüz file karşı bir sevgi beslemiyordu. Bunu hatırlamalıydı. Sadece kendi yorgunluktan kaynaklanan ve ona yaşlı olma konusunda bir fikir veren ısırtı vardı. Çok genç olmasının sayesinde, çok yaşlı olmanın nasıl bir şey olacağını öğrenmişti.

Bir tek Kibo vardı ve Juma'nın filin arkadaşını öldürmesinin nasıl Juma'yı karşısına alıp fili onun kardeşi haline getirdiğini düşündü. İşte o zaman fili ay ışığında görmenin ve onu takip edip kocaman dişlerini görebilmek için açıklıkta ona yaklaşmanın kendisi için ne çok şey ifade ettiğini anlamıştı. Ama hiçbir şeyin bir daha o zamanki kadar güzel olmayacağından haberi yoktu. Artık fili öldüreceklerini biliyordu ve bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Shambaya gidip onlara söylediği zaman ihanet etmişti file. Bende ve Kibo'da fildişi olsa bizi de öldürürlerdi diye düşündü. Bunun doğru olmadığını biliyordu elbette.

Muhtemelen fil doğduğu yeri bulacak ve onu orada öldürecekler. Her şeyin mükemmel olması için tek ihtiyaçları olan şey bu. Onu, arkadaşını öldürdükleri yerde öldürmeyi isterlerdi. Bu epey esprili olur ve onları mutlu ederdi. Lanet olası arkadaş katilleri.

Artık sık orman örtüsünün kenarına doğru kaymışlardı ve fil çok yakınlardaydı. David onun kokusunu alabiliyor ve üçü de filin dalları nasıl indirdiğini ve bunun çıkardığı çatırtıyı duyabiliyordu. Babası David'i geri çekip dışarıda beklemesini sağlamak için elini onun omzuna koydu ve sonra cebindeki keseden koca bir tutam kül alıp havaya fırlattı. Küller yere doğru inerken hafifçe onlara doğru yöneldi ve babası Juma'ya başıyla işaret edip onu sık orman örtüsünün içinde takip etmek üzere eğildi. David onların sırtlarının ve kışkırlarının içeri girip gözden kaybolmasını seyretti. Hareket ettiklerini duyamıyordu.

David sessizce durmuş ve fili beslenirken dinlemişti. Aynı ay ışığının altında ona yaklaşıp muhteşem dişlerini gördüğü o gece olduğu gibi kokusunu çok kuvvetli bir şekilde alabiliyordu. Sonra, orada öylece dikilirken, bir sessizlik oldu ve filin kokusunu alamaz oldu. Sonra çok tiz bir cıyıklama ve çarpışma sesiyle birlikte 303'ün ateşlenme ve onu takiben babasının 450'sinin ağır çifte patlama sesi geldi. Sonra bu çarpma ve patlama sesleri yavaş yavaş uzaklaştı ve sık bitki örtüsünün içine giren David Juma'yı titrer halde, alnından

tüm yüzüne kanlar akarken, babasını da bembeyaz olmuş ve öfkeli bir halde buldu.

“Juma’ya saldırıp onu devirdi” demişti babası. “Juma da onu başından vurdu.”

“Peki sen onu neresinden vurdun?”

“Neresinden vurabildiysem işte” demişti babası. “Kanlı ayak izlerini bul.”

Çok fazla kan vardı. Bir parti David’in başıyla aynı hizada fışkırmıştı ve ağaçların gövdelerinin, yaprakların ve sarmaşıkların üzerinde parılıyordu; çok daha alçağa sıçrayan bir başka partiye içerdiği mide parçaları nedeniyle koyu renk ve pis görünüyordu.

“Akciğerden ve bağırsaktan vurulmuş” dedi babası. “Onu ya yere yığılmış ya da bir yere dayanmış halde bulacağız –kahretsin öyle umuyorum” diye ekledi.

Onu bir yere dayanmış halde buldular. O kadar ıstırap ve umutsuzluk içindeydi ki artık hareket edemiyordu. Önceden beslendiği orman örtüsünü ezip geçmiş ve açık orman alanı yolundan gitmişti; David ve babası kanlar içindeki patikadan koştular. Sonra fil sık ormanın içine girmiş ve David onun devasa gri bedeniyle bir ağacın gövdesine yaslandığını görmüştü. David onun sadece arka tarafını görebiliyordu ve babası ilerleyince o da peşinden gitti. Bir geminin yanına yanaşır gibi hayvanın yanına geldiklerinde, David onun böğründen aşağı akan kanları gördü ve babası tüfeğini kaldırıp ateş etti. Fil kocaman dişleri ağır ağır hareket ederken başını çevirip onlara baktı ve babası ikinci kez ateş ettiğinde fil kesilmiş bir ağaç gibi sallanıp gürültüyle onlara doğru devrildi. Ama ölmemişti. Önce yaslanmış, şimdi de omzu kırılıp yere düşmüştü. Hareket etmiyordu ama gözü canlıydı ve David’e bakıyordu. Çok uzun kirpikleri vardı ve gözü de David’in hayatında gördüğü en canlı şeydi.

“Onu kulak deliğinden vur” dedi babası. “Hadi.”

“Sen vur” demişti David.

Juma topallayarak ve kanlar içinde, alnının derisi sol gözünün üstüne sarkar, burun kemiği görünür ve bir kulağı yırtılmış halde yanlarına gelmişti. Hiç konuşmadan David’in elinden aldığı tüfeğin ağzını kulak deliğinin neredeyse içine soktu ve sürgüyü hızla çekip öfkeyle ileri iterek iki el ateş etti. İlk el atışta filin gözü kocaman

açıldı, sonra cam gibi oldu ve kulağından kan gelmeye başlayıp kırı-
rışık gri derisinin iki yerinden parıldayarak aktı. Farklı renkte bir
kandı bu ve David bunu hatırlamam gerek diye düşünmüştü ve ha-
tırlamıştı da ama bu hiçbir zaman bir işine yaramamıştı. Filin vaka-
rı, görkemi ve tüm güzelliği tamamen terk etmişti hayvanı ve artık
devasa kırıksık bir yığın haline gelmişti.

“Eh, hakladık onu Davey, senin sayende” demişti babası. “Şim-
di bir ateş yaksak iyi olur, böylece Juma’yı tekrar toparlayabiliriz.
Buraya gel seni kanlı bodur. Şu dişlere göz kulak olmak lazım.”

Juma sırtarak ona doğru gelmiş ve filin, üstünde hiç tüy olma-
yan kuyruğunu getirmişti. Pis bir şaka yapmışlar ve sonra babası
Svahili dilinde hızlı hızlı bir şeyler söylemişti. Su ne kadar uzakta?
Bu dişleri yerinden çıkaracak insanları getirmek için ne kadar git-
men gerekecek? Nasıl hissediyorsun seni beş para etmez aşağılık
ihtiyar? Neyi kırdın?

Sorularının cevaplarını alan babası, “Gidip bıraktığımız yerden
eşyaları alacağız” demişti. “Juma da odun toplayıp ateşi yakar. İlk
yardım seti çantamdaydı. Karanlık çökmeden o çantaları almamız
lazım. Enfeksiyon kapmaz. Pençe yarası gibi değil bu. Hadi gidelim.”

O akşam David ateşin yanına oturduğunda Juma’nın dikişlerle
dolu suratına ve kırık kaburgalarına bakmış ve onu öldürmeye ça-
lıştığı sırada filin kendisini hatırlayıp hatırlamadığını merak etmiş-
ti. Umarım tanımıştır, diye düşünmüştü. Fil, aynı babasının uzun
zamandır olduğu gibi, kahramanı olmuştu artık onun ve o kadar
yaşlı ve yorgunken bunu yapacağına inanmamıştım, diye düşün-
müştü. Juma’yı öldürebilirdi aslında fil. Ama beni öldürmek ister-
miş gibi bakmıyordu. Benim gibi üzgündü o da sanki. Öldüğü gün
eski dostunu ziyaret etmişti.

David filin gözlerindeki ışık söndüğü andan itibaren vakarını
nasıl tamamen kaybettiğini ve babasıyla birlikte çantaları alıp geri
döndüklerinde, serin havaya rağmen nasıl çoktan şişmeye başlamış
olduğunu hatırladı. Artık gerçek bir fil yoktu karşılarında; sadece
gri, kırıksık, şişmiş bir ceset ve onu öldürme sebepleri olan alacalı
devasa kahverengi ve sarı dişler. Dişlerin üzerinde kurumuş kan le-
keleri vardı ve David bunlardan bazılarını başparmağının tırnağıyla
kurumuş balmumunu kazır gibi kazıyıp gömleğinin cebine koydu.

Filden aldığı tek şey bu oldu, yalnızlığın ne olduğuna dair edindiği bu ilk deneyimin haricinde.

Katliam sonrasında babası o gece ateşin başında konuşmaya çalışmıştı onunla.

“O bir katildi, biliyorsun Davey” demişti. “Juma onun kaç kişiyi öldürdüğünü kimsenin bilmediğini söyledi.”

“Hepsi onu öldürmeye çalışıyordu, değil mi?”

“Doğal olarak” demişti babası. “O bir çift dişi düşünecek olursak.”

“O zaman nasıl oluyor da o katil oluyor?”

“Nasıl istersen öyle düşün” demişti babası. “Onunla ilgili kafan bu kadar karıştığı için çok üzgünüm.”

“Keşke Juma’yı öldürseydi” dedi David.

“Bence biraz ileri gidiyorsun” dedi babası. “Juma senin arkadaşın, bunu biliyorsun.”

“Artık değil.”

“Ona bunu söylemene gerek yok.”

“Zaten biliyor” demişti David.

“Bence onu yanlış değerlendiriyorsun” dedi babası ve konuyu orada kapattılar.

Sonra, olup biten onca şeyden sonra dişlerle birlikte güvenli bir şekilde nihayet geri döndüklerinde dişleri çalı çırpı ve çamurdan yapılmış evin duvarına dayadılar. Sivri uçları birbirine değecek şekilde, hiç kimsenin dokununca bile inanmadığı kadar upuzun ve kapkalin, kimsenin, hatta babasının bile, uçların buluşmak için kıvrıldığı noktaya uzanamadığı halde duruyorlardı orada. Juma, babası ve o artık birer kahraman, Kibo da bir kahramanın köpeğiydi. Dişleri taşıyan adamlar da kahramandı, çoktan kafayı hafif bulmuş kahramanlar ve biraz daha sarhoş olabilmek için, “Barışmak ister misin Davey?” demişti babası.

“Tamam” dedi David, çünkü bunun aldığı karar doğrultusunda bir daha asla bir şey söylemeyecek olmasının başlangıcı olduğunu biliyordu.

“Çok sevindim” dedi babası. “Böylesi çok daha iyi ve kolay.”

Sonra, dişler kulübenin duvarına dayanmış haldeyken, incir ağacının gölgesindeki taburelerinde, elinde kahramanların en sev-

diği horoz konumuna yeni terfi ettirilmiş yavru bir horoz tutan bir kahramanın yiğit köpeğinin yanında oturup, kahramanlara hizmet eden genç bir kızla, ondan bile genç olan erkek kardeşinin getirdiği sukabağından yapılma bardaklarından bira içtiler. Oturdular ve büyük davullar eşliğinde *ngoma*²⁹⁸ başlarken bira içmeye devam ettiler.

298) Doğu Afrika'da danslı ve müzikli gece eğlencesi. (ç.n.)

III. Bölüm

DAHA ÖNCE YAYIMLANMAMIŞ KURMACA ESERLERİ

“Bir Tren Yolculuğu”, tamamlanmamış ve isimsiz Lardneri²⁹⁹ bir romanın ilk dört bölümünü oluşturmaktadır. Bu sahneler “Dövüşçü” ya da “Elli Bin Dolar” adlı öykülerin tarzındadır.

BİR TREN YOLCULUĞU

Babamın bana dokunmasıyla uyandım. Karanlıkta yatağın yanında duruyordu. Üzerimdeki elini hissettim; kafamın içinde tamamen uyanmıştım ve her şeyi görüp hissediyordum ama geri kalanım hâlâ uykudaydı.

“Jimmy” dedi babam, “uyanık mısın?”

“Evet.”

“O zaman üstünü giyin.”

“Tamam.”

Orada öylece duruyordu ve ben hareket etmek istediysem de gerçekten hâlâ uyuyordum.

“Üstünü giyin Jimmy.”

“Tamam” dedim ama yatmaya devam ettim. Sonra uykum açıldı ve yataktan çıktım.

“Aferin oğluma” dedi babam. Kilimin üstünde durup elimle yatağın ayakucunda kıyafetlerimi aradım.

“Sandalyenin üstünde” dedi babam. “Ayakkabılarını ve çoraplarını da giy.” Sonra odadan çıktı. Hava soğuk ve giyinme işi karmaşıktı; yaz boyunca ne çorap ne de ayakkabı giymiştim ve onları tekrar ayağıma geçirmek hoş değildi. Babam odaya geri gelip yatağın üzerine oturdu.

“Ayakkabılar acıtıyor mu?”

“Vuruyor.”

“Ayakkabı vuruyorsa giyeceksin.”

“Giyiyorum.”

299) Ringgold Wilmer “Ring” Lardner (1885-1933) Amerikalı bir spor yazarı ve öykücüyü. Hemingway lise döneminde ondan çok etkilendiği için Ring Lardner Jr. takma adıyla okul gazetesine yazılar yazmış, ikili daha sonra, 1928 Aralık ayında Max Perkins aracılığıyla tanışmıştı. (ç.n.)

“Başka ayakkabı alırsınız” dedi. “Bu bir kural falan değil Jimmy. Bir atasözü.”

“Anladım.”

“Aynı ‘İkiye karşı bir zenci eğlencesidir’ gibi. Bu da bir atasözü.”

“Bunu ayakkabılı olandan daha çok sevdim” dedim.

“Çok doğru bir laf değil” dedi. “O yüzden sevdim. Daha güzel olan atasözleri genelde doğru olmayanlardır.” Çok soğuktu ve ben diğer ayakkabımı da bağlayıp giyinmeyi bitirdim.

“Düğmeli ayakkabı ister misin?” diye sordu babam.

“Fark etmez.”

“İstiyorsan onlardan alabiliriz” dedi. “İsteyen herkesin düğmeli ayakkabısı olmalı.”

“Ben hazırım.”

“Nereye gidiyoruz?”

“Çok uzağa.”

“Nereye?”

“Kanada.”

“Oraya da gideceğiz” dedi. Odadan çıkıp mutfığa gittik. Panjurların hepsi kapalıydı ve masada bir lamba duruyordu. Odanın ortasında bir bavul, silindir şeklinde bir spor çantası ve iki sırt çantası vardı. “Otur” dedi babam. Ocaktan tavayla kahve demliğini getirdi, yanıma oturdu ve birlikte jambonlu yumurta yiyip kremalı kahve içtik.

“Yiyebildiğin kadar ye.”

“Doydum.”

“Şu diğer yumurtayı da ye.” Tavada kalan yumurtayı spatulayla alıp benim tabağıma koydu. Kenarları domuz pastırmasının yağı yüzünden çıtır çıtır olmuştu. Yedim ve mutfığa şöyle bir baktım. Madem gidiyordum, burayı hatırlamak ve veda etmek istiyordum. Köşede duran fırın paslanmış ve sıcak su deposunun kapağının yarısı kırılmıştı. Ocağın yukarısında, kireşlerden birinin kenarına sıkıştırılmış tahta saplı bir bulaşık bezi vardı. Babam bir akşam onu yarasanın tekine fırlatmıştı. Yenisini almak için hatırlatma olsun diye ve daha sonra da sanırım yarasayı hatırlatmak için, oraya sıkıştırmıştı. Yarasayı bir ağkepçeyle yakalayıp bir süre üstünde tel olan bir kutuda tutmuştum. Minicik gözleri ve minicik dişleri vardı ve

kutunun içinde kıvrılmış halde duruyordu. Onu karanlıkta gölün kıyısında serbest bıraktık ve o da gölün üzerinden kanatlarını tit-reterek tüy gibi uçup gitti. Önce suyun yüzeyine çok yakındı, sonra yükselip döndü ve üzerimizden uçup karanlıktaki ağaçların arasına daldı.

İki mutfak masası vardı, birinde yemek yiyor, diğerinde bulaşıkları yıkıyorduk. İkisi de muşamba kaplıydı. Depoyu doldurmak için göl suyu taşımamıza yarayan teneke bir kova ile kuyu suyu için kullandığımız granit kova vardı. Kilerin kapısında makaralı bir havlu ve ocağın üzerindeki rafta da bulaşık kurulama bezleri vardı. Sü-pürge köşedeydi. Odun kutusu yarısına kadar dolu ve bütün tavalar duvara asılı haldeydi.

Daha sonra hatırlamak için bütün mutfağa baktım. İnanılmaz seviyordum orayı.

“Eee” dedi babam. “Sence hatırlayacak mısın?”

“Sanırım.”

“Peki ne hatırlayacaksın?”

“Bütün o keyifli zamanlarımızı.”

“Sadece odun kutusunu doldurmayı ve su taşımayı değil yani?”

“Bu çok zor değil.”

“Hayır” dedi. “Çok zor değil. Gidiyoruz diye üzölmüyor musun?”

“Eğer Kanada’ya gidiyorsak, hayır.”

“Orada kalmayacağız.”

“Bir süre kalmayacak mıyız?”

“Çok uzun değil.”

“Nereye gidiyoruz o zaman?”

“Bakacağız.”

“Nereye gittiğimiz umurumda değil” dedim.

“Bu hissi korumaya çalış” dedi babam. Bir sigara yaktı ve pake-ti bana uzattı. “Sigara içmiyor musun?”

“Hayır.”

“Bu iyi” dedi. “Şimdi dışarı çık, merdivene tırman, kovayı bacanın üstüne koy ve ben de kapıyı kilitleyeyim.”

Dışarı çıktım. Hava hâlâ karanlıktı ama tepeler yanlardan aydınlanmaya başlamıştı. Merdiven çatıya dayalı duruyordu ve

odunluğun yanından eski meyve kovaşını bulup merdivene çıktım. Ayakkabılarımın deri tabanları çok güvenli sayılmazdı ve basamakların üzerinde kayıyordu. Kovayı yağmur suyu ve sincaplar girmesin diye soba borusunun üstüne yerleştirdim. Çatıdan baktığımda ağaçların arasından görünen gölü gördüm. Diğer tarafta odunluğun çatısı, çitler ve tepeler vardı. Hava tırmanmaya başladığım zamana göre daha aydınlık ve hâlâ soğuktu ve çok erkendi. Unutmamak için ağaçlara, göle ve etrafa tekrar baktım; arka taraftaki tepelere, evin diğer yanında, uzakta yükselen ormana ve sonra bir kez daha odunluğun çatısına. Hepsini çok seviyordum, odunluğu, çiti, tepeleri, ormanı. O an tamamen değil de sadece bir balık avı için gidiyor olmayı istedim. Kapının kapandığını ve babamın bütün çantaları yere koyduğunu duydum. Sonra da kapıyı kilitledi. Basamakları inmeye başladım.

“Jimmy” dedi babam.

“Evet.”

“Çatıda havalar nasıl?”

“Aşağı geliyorum.”

“Yukarı çık. Ben de bir dakikalığına geliyorum” dedi ve son derece yavaş ve dikkatli bir şekilde merdivenden çıktı. Aynı benim yaptığım gibi etrafa baktı. “Ben de gitmek istemiyorum” dedi.

“Neden gitmemiz gerekiyor?”

“Bilmiyorum” dedi. “Ama gerekiyor.”

Merdivenden aşağı indik ve babam onu odunluğa koydu. Eşyaları rıhtıma taşıdık. Motorlu tekne iskenin yanında bağlı duruyordu. Muşambadan örtüsünün ve motorun üzerinde çiy vardı ve oturma yerleri de çiy ile ıslanmıştı. Muşambayı kaldırıp oturma yerlerini bir parça bezle sildim. Babam çantaları iskeleden alıp teknenin kış tarafına koydu. Sonra ben borinayı ve kış halatını çözüp tekneye geri bindim ve iskeleye tutundum. Babam küçük bir valf aracılığıyla motorun içine su akıtıp yakıt pistonun içine iyice girsin diye dümeni iki kez salladı, sonra da volanı çevirip motoru çalıştırdı. Halatı bir kazığın etrafına dolayarak tekneyi iskelede tutuyordum. Pervane suyu çalkalandırdı ve tekne kazıkların arasında girdaplar oluşturarak iskeleden uzaklaşmaya çalıştı.

“Bırak gitsin Jimmy” dedi babam ve ben de halatı çıkarttım ve böylece iskeleden uzaklaşmaya başladık. Arkama baktığımda

kumsalı, iskeleyi, kayıkhaneyi, Gilead ağaçlarından çıkan balsam yığınlarını gördüm ve sonra açıklığı geçip göle dökülen ufak dere- nin ağzının olduğu koya, hemlok ağaçlarıyla yükselen kıyıya, bur- nun ağaçlarla kaplı kıyı şeridine geldik ve burnun epey ötesindeki kumluk kıyı kordonunu görebilmek için dikkat kesilmem gerekti. Kordonun hemen yukarı kıyısına kadar su derindi ve kanal boyunca ilerleyip kıyıdaki setin suyun altına doğru eğimlendiği yerde etra- fından dolandım. Suyun altında yosunlar büyümüştü ve pervaneler onları bize doğru çekiyordu. Sonra burnu geçtik ve arkamı dönüp baktığımda iskele ve kayıkhanenin gözden kaybolduğunu, geriye bir tek burnun kumlarında yürüyen üç karga, yarısı kuma gömül- müş yaşlı bir kütük ve önümüzde uzanan göl olduğunu gördüm.

Trenin önce sesini duydum, sonra da geldiğini gördüm. İlk başta uzun, telaşlı, birbirine bağlanan minik parçalara bölünmüş bir kıvrım halinde ve çok küçük; tren tepelerle, tepeler de onun ar- kasında kalan ağaçlarla birlikte hareket ediyordu. Motordan çıkan beyaz bir duman bulutu gördüm, sonra düdüğün sesini duydum ve sonra bir bulut daha ve sonra tekrar düdük. Hâlâ sabahın erken sa- atleriydi ve tren bir karaçam bataklığının diğer tarafındaydı. Rayla- rın iki yanında su akıyordu, kahverengi bataklık zeminli berrak bir kaynak suyu ve bataklığın tam ortasının üzerinde yükselen bir sis. Orman yangınlarında ölen ağaçlar sisin içinde gri, ipince ve cansız görünüyordu ama bulanık bir sis değildi bu. Soğuktu, beyazdı ve sabahın erken saatleriydi. Tren rayları dosdoğru geliyor, yaklaştıkça yaklaşıyor, gitgide büyüyordu. Raylardan uzaklaşıp iki bakkal dük- kânının ve kayıkhanelerin, suya uzanan uzun iskelelerin ve istasyo- nun hemen yakınında, suyun kahverengi filmle kaplı bir borudan dosdoğru gün ışığına çıktığı artezyen kuyusunun etrafını dolanan çakıllı kısmın olduğu göle baktım. Su çeşmenin havuzunda sıçra- yıp duruyordu; arkada kalan gölün üzerinde bir esinti başlamıştı ve kıyı boyunca ağaçlar uzanıyor, bizim geldiğimiz tekne iskeleye bağlı halde duruyordu.

Tren durdu, kondüktör ve frenci aşağı indi ve babam kayık- hanesinde bizim tekneye göz kulak olacak olan Fred Cuthbert'le vedalaştı.

“Ne zaman döneceksiniz?”

“Bilmiyorum Fred” dedi babam. “İlkbaharda bir kat boya geç üstünden.”

“Hoşça kal Jimmy” dedi Fred. “Kendine çok iyi bak.”

“Hoşça kal Fred.”

Fred’le tokalaşıp trene bindik. Kondüktör öndeki vagona bindi ve frenci bizim trene binmek için üstüne bastığımız küçük kutuyu alıp tren çalışmaya başlayınca içeri koydu. Fred istasyon platformunda duruyordu ve ben istasyonu seyretmeye başladım. Fred önce bekledi, sonra yürüyüp gitti. Sular güneşin altında borudan fışkırıyordu ve demiryolu traversleri, bataklık ve istasyon gitgide küçüldü ve göl artık başka bir açıdan ve farklı görünüyordu. Sonra görüş alanından çıktık ve Bear Nehri’nin yanından ve sadece traverslerin içinden geçtik; raylar arkaya doğru uzayıp gidiyor, yakıotları çıkmaya başlıyordu ve daha sonra hatırlanabilecek başka bir görüntü de yoktu. Artık her şey yeni görünüyordu ve ağaçlar aşına olmadığınız yeni ağaçlar, aynı şekilde yanından geçip gittiğiniz göl hiç tanımadığınız yeni bir göldü. Sadece bir göldü ve yeniydi ve daha önce üzerinde yaşadığınız herhangi başka bir göle benzemiyordu.

“Bütün külü yutacaksın” dedi babam.

“İçeri girsek iyi olur” dedim. Bu kadar çok yeni manzara gördüğüm için epey eğleniyordum. Sanırım gerçekten de bizim yaşadığımız kırsal bölgeye neredeyse tıpatıp benziyordu ama aynı hissi vermiyordu. Sanırım yapraklarının rengi dönmeye başlayan her meşe ormanı birbirine benzer ama trenden bir kayın kerestesi ormanı gördüğünüzde bu sizi mutlu etmez; sadece yaşadığınız yerdeki ormana geri dönme isteği yaratır. Ama ben o zamanlar bunu bilmiyordum. Her yerin bizim yaşadığımız yer gibi, belki sadece biraz daha fazlası olacağını ama sonuçta aynı olacağını ve aynı hissi vereceğini sanıyordum ama vermedi. Gittiğimiz yerle hiç alakamız yoktu. Tepeler ormanlık araziden daha kötüydü. Belki de Michigan’daki tepelerin hepsi aynı görünüyordur ama vagon camından dışarı baktığımda ormanı ve bataklıkları görüyor veya bir derenin yanından geçiyorduk ve bu çok ilginçti. Sonra üzerinde bir çiftlik evi ve arkasında orman olan tepelerin yanından geçiyorduk ve bunlar aynı tepelerdi ama farklıydılar ve öyle sanıyorum ki her şey biraz farklıydı. Ama sanırım, elbette, yanından demiryolu geçen tepeler

aynı *olamaz*. Ama yine de benim düşündüğüm gibi değildi işte. Her şeye rağmen, sonbaharın başlarında güzel bir gündü. Hava pencere açıkken bile güzeldi ve kısa süre sonra acıktığımı hissettim. Hava daha aydınlanmadan uyanmıştık ve şimdi saat neredeyse sekiz buçuk olmuştu. Babam vagon boyunca yürüyüp bizim koltuğa geldi. “Nasıl hissediyorsun Jimmy?”

“Aç.”

Cebinden bir kalıp çikolata ve bir elma çıkarıp bana verdi.

“Hadi sigaralı vagona gel” dedi ve ben de vagon boyunca onu takip ettim. Birlikte bir sonraki vagona girip oturduk. Babam cam tarafındaydı. Sigaralı vagon epey pisti ve koltukların siyah derisi kül yanıklarıyla doluydu.

“Karşı taraftaki koltuklara bak” dedi babam o tarafa bakmadan. Koridorun karşısında iki adam yan yana oturuyordu. İç taraftaki camdan dışarı bakıyordu ve sağ bileğinden yanında oturan adamın sol bileğine kelepçelenmişti. Onların ilerisindeki koltukta da iki adam vardı. Sadece sırtlarını görebiliyordum ama aynı şekilde oturuyorlardı. Koridor tarafında oturan iki adam konuşuyorlardı.

“Bir yolcu vagonunda” dedi karşıımızdaki adam. Onun önünde oturan adam arkasına dönmeden konuştu.

“Peki neden gece trenine binmedik?”

“Bunlarla mı uyumak isterdin?”

“Tabii. Neden olmasın?”

“Böylesi daha rahat.”

“Bok daha rahat.”

Camdan dışarı bakan adam bize bakıp göz kırptı. Ufak tefek bir adamdı ve kafasında bir kep vardı. Kepin altında, başının etrafında bir bandaj vardı. Kelepçeyle bağlı olduğu adamın da kepi vardı ama onun boynu kalındı, üzerinde mavi bir takım elbise vardı ve sanki sadece seyahat ediyormuş gibi takmıştı kepi.

Diğer koltukta oturan adamlar hemen hemen aynı boyut ve yapıdaydı ama koridor tarafındakinin boynu daha kalındı.

“Tüttürecek bir şeye ne dersin Jack?” dedi göz kırpan adam kelepçeyle bağlı olduğu adamın omzunun üzerinden babama bakarak. Kalın boyunlu adam dönüp bana ve babama baktı. Göz kırpan adam gülümsedi. Babam cebinden bir sigara paketi çıkardı.

“Ona sigara mı vermek istiyorsun?” diye sordu muhafız. Babam sigarayı koridor tarafından uzattı.

“Ben veririm” dedi muhafız. Paketi serbest olan eline aldı, sık-tı, kelepçeli eline geçirdi ve orada tutarak boştaki eliyle bir sigara çıkartıp yanındakine uzattı. Pencere kenarındaki adam bize gülüm-sedi ve muhafız adamın sigarasını yaktı.

“Bana karşı inanılmaz tatlısın” dedi muhafıza.

Muhafız sigara paketini koridordan geri geçirip bana uzattı.

“Sen de al bir tane” dedi babam.

“Hayır, teşekkürler. Sakız çiğniyorum.”

“Yolunuz uzun mu?”

“Chicago.”

“Biz de.”

“Güzel bir şehirdir” dedi pencere yanındaki ufak tefek adam. “Bir keresinde gitmiştim oraya.”

“Eminim gitmişsindir” dedi muhafız. “Eminim gitmişsindir.”

Kalktık ve onların tam karşısındaki koltuğa oturduk. Öndeki muhafız etrafına bakındı. Onunla birlikte olan adam gözlerini yere indirdi.

“Sorun nedir?” diye sordu babam.

“Bu beyler cinayetten aranıyorlar.”

Pencere kenarındaki adam bana göz kırptı.

“Ağzını bozma” dedi. “Hepimiz birer beyefendiyiz burada.”

“Öldürülen kim?” diye sordu babam.

“Bir İtalyan” dedi muhafız.

“Kim?” diye sordu ufak adam canlı bir şekilde.

“Bir İtalyan” diye tekrar etti muhafız babama bakarak.

“Onu kim öldürdü?” diye sordu ufak tefek adam çavuşa bakıp gözlerini kocaman açarak.

“Bayağı komiksin” dedi muhafız çavuş.

“Hayır bayım” dedi ufak adam. “Size, çavuş, sadece bu İtalyanı *kimin* öldürdüğünü sordum.”

“Bu İtalyanı *o* öldürdü” dedi ön koltukta oturan mahkûm de-dektife bakarak. “Bu İtalyanı ok ve yay kullanarak *o* öldürdü.”

“Kes şunu” dedi dedektif.

“Çavuş” dedi ufak tefek adam. “Bu İtalyanı *ben* öldürmedim. *Ben* bir İtalyan öldürmem. *Ben* bir İtalyan *tanımıyorum* bile.”

“Bunu yaz ve ona karşı kullan” dedi ön koltuktaki mahkûm. “Söylediği her şey aleyhine kullanılacak. Bu İtalyanı *o* öldürmedi.”

“Çavuş” dedi ufak adam, “gerçekten de kim öldürdü bu İtalyanı?”

“Sen” dedi dedektif.

“Çavuş” dedi ufak adam. “Bu bir yalan. Ben bu İtalyanı öldürmedim. Bunu tekrar etmeyi reddediyorum. Bu İtalyanı ben öldürmedim.”

“Söylediği her şey aleyhine kullanılmalı” dedi diğer mahkûm. “Çavuş, bu İtalyanı neden öldürdünüz?”

“Bu bir hataydı çavuş” dedi ufak tefek mahkûm. “Bu korkunç bir hataydı. Bu İtalyanı öldürmemeniz gerekirdi.”

“Ya da şu İtalyanı” dedi diğer mahkûm.

“İkiniz de kapayın çenenizi” dedi çavuş. “İkisi de mankafa bunların” dedi babama. “Tahtakuruları kadar manyaklar.”

“Tahtakurusu mu?” dedi ufak adam sesini yükselterek. “Bende bir tane bile tahtakurusu yok çavuş.”

“O çok eski bir kont soyundan geliyor” dedi diğer mahkûm. “Şuradaki senatöre sorabilirsin” dedi başıyla babamı işaret ederek.

“Şu küçük adama sor” dedi ilk mahkûm. “Tam da George Washington’ın yaşında. Yalan söyleyemez.”

“Konuşsana evlat” dedi iri yarı mahkûm gözlerini bana dike-rek.

“Kes şunu” dedi muhafız.

“Evet çavuş” dedi ufak tefek mahkûm. “Sustur onu cidden. Küçük delikanlıyı bu işe karıştırmaya hakkı yok.”

“Bir zamanlar ben de küçük bir oğlandım” dedi iri mahkûm.

“Şu lanet olası çeneni kapat” dedi muhafız.

“Bu doğru çavuş” diye atıldı ufak mahkûm.

“*Sen de* lanet olası çeneni kapat.” Ufak tefek mahkûm bana göz kırptı.

“Belki de diğer vagona geçsek daha iyi olacak” dedi babam bana. “Sonra görüşürüz” dedi iki dedektife.

“Tamam. Öğle yemeğinde görüşürüz.” Diğer dedektif de başıyla selam verdi. Ufak tefek olan mahkûm bize göz kırptı ve kordondan geçip gitmemize baktı. Diğer mahkûm pencereden dışarı bakıyordu. Sigaralı vagonu geçip diğer vagondaki kendi koltuklarımıza döndük.

“Eee, Jimmy, ne diyorsun bu işe?”

“Bilmiyorum.”

“Ben de” dedi babam.

Cadillac’taki öğle yemeğinde onlar gelmeden önce tezgâhın önünde oturuyorduk ve onlar da bizden ayrı bir masaya oturdular. Güzel bir yemekti. Tavuklu kiş yedik ve ben bir bardak sütle birlikte bir dilim dondurmali böğürtlenli kek yedim. Lokanta kalabalıktı. Açık kapıdan baktığınızda treni görebiliyordunuz. Tezgâhtaki taburemde oturup dördünün birlikte yemek yemesini seyrettim. İki mahkûm sol elleriyle, dedektifler de sağ elleriyle yiyorlardı. Dedektifler etlerini kesmek istediklerinde sol ellerindeki çatalı kullanıyorlar ve bu da mahkûmun sağ elini onlara doğru getiriyordu. Birbirine bağlı iki el de masadaydı. Ufak tefek mahkûmun yemek yiyişini izledim; hiç farkında değilmış havası yaratarak çavuşun yemeğini epey rahatsız hale getiriyordu. Bilmeden yapıyor gibi görünerek elini aniden hareket ettiriyor, böylece çavuşun sol eli sürekli çekilmiş oluyordu. Diğer ikisiyse olabildiğince rahat yiyorlardı. Onları izlemek çok da ilginç değildi.

“Neden yemek yerken şunları çıkartmıyorsun?” dedi ufak adam çavuşa. Çavuş hiçbir şey söylemedi. Kahvesine uzandı ve tam fincanı kaldıracaktı ki ufak adam elini sertçe çekince kahve döküldü. Çavuş ufak adamdan yana bakmadan kolunu ani bir hareketle kaldırdı ve çelik kelepçeler ufak adamın bileğini çekiştirince çavuşun bileği küçük adamın suratına çarptı.

“O. çocuğu” dedi ufak adam. Dudağı yarılmıştı. Kanayan yeri emdi.

“Kim?” diye sordu çavuş.

“Sen değil” dedi ufak adam. “Beni kendine zincirle bağlamış olan sen değil. Kesinlikle değil.”

Çavuş bileğini masanın altından oynatıp ufak adamın suratına baktı.

“Ne dedin?”

“Hiçbir şey” dedi ufak adam. Çavuş adamın yüzüne baktı ve bir kez daha kelepçeli eliyle kahvesine uzandı. Ufak adamın eli tam çavuş uzandığı sırada masanın karşısına doğru gitti. Çavuş fincanı kaldırdı ve tam içmek için ağzına götürüyordu ki fincan elinden fırladı ve kahve ortalığa saçıldı. Çavuş ufak adama hiç bakmadan kelepçeleri iki kez suratına indirdi. Yüzü kan içinde kalan ufak adam dudağını emip masaya baktı.

“Bu yetti mi?”

“Evet” dedi ufak adam. “Fazlasıyla.”

“Artık daha sakın misin?”

“Çok sakınım” dedi ufak adam. “Sen nasıl hissediyorsun?”

“Yüzünü sil” dedi çavuş. “Ağzında kan var.”

Onları trene iki-iki binerken gördük ve biz de binip koltuklarımıza gittik. Diğer dedektif, çavuş dedikleri değil de iri mahkûma kelepçeli olan diğeri, masada olup biteni umursamamıştı. Bakmış ama fark etmemişti sanki. İri mahkûmsa hiçbir şey söylememiş ama her şeyi seyretmişti.

Trendeki koltuklarımızda sigara külleri vardı ve babam koltuğu bir gazeteyle süpürdü. Tren kalktı ve ben de açık pencereden bakıp Cadillac’ı görmeye çalıştım ama pek bir şey görünmüyordu; sadece göl, fabrikalar ve rayların yanından giden güzel, düzgün bir yol. Göl kıyısı boyunca bir sürü talaş yığını vardı.

“Kafanı dışarı çıkarma Jimmy” dedi babam. Oturdum. Zaten görececek pek bir şey yoktu.

“Burası Al Moegast’ın geldiği kasaba” dedi babam.

“Ha” dedim.

“Masada neler olduğunu gördün mü?” diye sordu babam.

“Evet.”

“Her şeyi gördün mü?”

“Bilmiyorum.”

“Sence ufak tefek olan neden öyle sorun çıkardı?”

“Sanırım kelepçeleri çıkarsınlar diye rahatsız etmek istedi.”

“Başka bir şey gördün mü?”

“Suratına üç kez yumruk yediğini gördüm.”

“Polis ona vurduğunda nereye bakıyordun?”

“Yüzüne. Çavuşun ona vurmasına bakıyordum.”

“Şey” dedi babam. “Çavuş sağ elindeki kelepçeyle onun yüzüne vururken o da sol eliyle masadan çelik bir bıçak alıp cebine koydu.”

“Onu görmedim.”

“Hayır” dedi babam. “Herkesin iki eli vardır Jimmy. En azından başlangıçta. Eğer bir şeyleri görmek istiyorsan ikisine de bakman lazım.”

“Peki diğer ikisi ne yaptı?” diye sordum. Babam güldü.

“Onlara bakmıyordum” dedi.

Öğle yemeğinden sonra trende öylece oturduk ve ben camdan dışarıya bakıp manzarayı seyrettim. Artık çok anlam ifade etmiyordu çünkü başka bir sürü şey olup bitiyordu ve çok fazla manzara görmüştüm ama babam diyene kadar sigaralı vagona gitme önerisinde bulunmak istemiyordum. Bir şeyler okuyordu ve sanırım benim sürekli hareket etmem onu rahatsız etmişti.

“Sen hiç kitap falan okumaz mısın Jimmy?” diye sordu bana.

“Pek değil” dedim. “Vaktim yok.”

“Şu anda ne yapıyorsun?”

“Bekliyorum.”

“Oraya mı gitmek istiyorsun?”

“Evet.”

“Sence çavuşa söylemeli miyiz?”

“Hayır” dedim.

“Bu ahlaki bir mesele” dedi ve kitabı kapattı.

“Ona söylemek mi istiyorsun?” diye sordum.

“Hayır” dedi babam. “Hem her insan kanunlar karşısında suçu ispat edilene kadar masumdur. O İtalyanı öldürmemiş olabilir.”

“Bunlar esrarkeş mi?”

“Esrar kullanıp kullanmadıklarını bilmiyorum” dedi babam. “Bir sürü insan kullanıyor. Ama kokain, morfin veya eroin kullanmak insanların onların konuştuğu gibi konuşmasına sebep olmaz.”

“Ne sebep olur?”

“Bilmiyorum” dedi babam. “Ne herhangi birinin böyle konuşmasına sebep olabilir ki?”

“Hadi oraya gidelim” dedim. Babam bavulu aşağı indirip açtı ve kitabı içine yerleştirip cebinden bir şey çıkardı. Sonra bavulu kilitledi ve birlikte sigaralı vagona gittik. Koridorda yürürken iki dedektifle mahkûmların sessiz sessiz oturduklarını gördüm. Biz de karşılırlarına oturduk.

Ufak tefek adamın kepi başının etrafına sarılı bandajın üstüne inmiş ve dudakları şişmişti. Uyanıktı ve camdan dışarı bakıyordu. Çavuş uykuluydu, gözleri kapanıyor, sonra açılıyor, bir süre açık kalıp sonra yine kapanıyordu. Yüzü çok ciddi ve uykulu görünüyordu. İleride, bir sonraki koltukta diğer iki adam da uykuluydu. Mahkûm koltuğun pencere tarafına, dedektif ise koridora doğru eğilmişti. İkisi de bu şekilde rahat değildi ve uyku hali daha da bastırdıkça birbirlerine doğru yaslandılar.

Ufak tefek adam önce çavuşa, sonra bize baktı. Bizi tanımamış gibiydi ve bütün vagona şöyle bir göz gezdirdi. Sanki vagondaki bütün adamlara bakıyordu. Çok fazla yolcu yoktu. Sonra tekrar çavuşa baktı. Babam cebinden başka bir kitap çıkarıp okumaya koyulmuştu.

“Çavuş” dedi ufak adam. Çavuş gözlerini açık tutarak mahkûma baktı.

“Helaya gitmem lazım” dedi ufak adam.

“Şimdi değil” deyip gözlerini kapattı çavuş.

“Dinle çavuş” dedi ufak adam. “Senin hiç helaya gitmen gerekmedi mi?”

“Şimdi değil” dedi çavuş. Bu yarı uyur yarı uyanık hali bırakıp gitmek istemiyordu. Yavaş ve ağır nefes alıyordu ama gözlerini açtığında nefesi duruyordu. Ufak adam bize doğru baktı ama bizi tanımıyor gibiydi.

“Çavuş” dedi. Çavuş cevap vermedi. Ufak adam dilini dudaklarının üzerinde dolaştırdı. “Dinle çavuş, helaya gitmem lazım.”

“Tamam” dedi çavuş. Ayağa kalktı ve ufak adam da kalktı. Birlikte koridorda yürümeye başladılar. Babama baktım. “Git hadi” dedi, “eğer istiyorsan.” Koridorda arkalarına takıldım.

Kapıda duruyorlardı.

“İçeri tek başıma girmek istiyorum” dedi ufak adam.

“Hayır, olmaz.”

“Hadi. Bırak da yalnız gireyim.”

“Hayır.”

“Neden? Kapıyı kilitli tutarsın.”

“Kelepçeleri çıkarmayacağım.”

“Hadi ama çavuş. Bırak da yalnız gireyim.”

“Bir bakalım” dedi çavuş. İçeri girdiler ve çavuş kapıyı kapattı. Tuvalet kapısının karşısındaki koltukta oturuyordum. Koridorun ilerisindeki babama baktım. İçeride konuştuklarını duyabiliyordum ama ne dedikleri anlaşılmıyordu. Biri kapıyı açmak için kapı kolunu çevirdi, sonra bir şeyin kapının üstüne düştüğünü duydum ve sonra da iki kez kapıya çarptı ve yere düştü. Sonra, bir tavşanı arka bacaklarından tutup öldürmek için kafasını kütüğe vurduğunuzda çıkana benzer bir ses çıktı. Babama bakıp elimle işaret ediyordum. Sonra o ses üç kez geldi ve kapının altından bir şey geldiğini gördüm. Kandı bu ve çok yavaş ve düzgün akıyordu. Koridor boyunca koşup babamın yanına gittim. “Kapının altından kan geliyor.”

“Otur şurada” dedi babam. Sonra ayağa kalktı, koridorun karşısına geçti ve dedektifin omzuna dokundu. Dedektif kafasını kaldırıp baktı.

“Ortağın tuvalete gitti” dedi babam.

“Tabii” dedi dedektif. “Neden olmasın?”

“Oğlum oraya gitti ve kapının altından kan geldiğini gördüğünü söyledi.”

Dedektif ayağa fırladı ve koltukta oturan diğer mahkûmu çekti. Diğer mahkûm babama baktı.

“Hadi” dedi dedektif. Mahkûm oturmaya devam etti. “Hadi” dedi dedektif ama mahkûm kıpırdamadı. “Hadi kalk yoksa kıcını havaya uçururum.”

“Olay nedir ekselansları?” diye sordu mahkûm.

“Hadi kalk seni piç kurusu” dedi dedektif.

“Aaa, ağzını bozma” dedi mahkûm. Koridorda yürümeye başladılar, dedektifin sağ elinde silah vardı ve mahkûm da kelepçeli halde arkadan geliyordu. Yolcular ne olduğunu görmek için ayağa kalkmaya başladılar. “Olduğunuz yerde kalın” dedi babam ve beni de kolumdan tuttu.

Dedektif kapının altından gelen kanı gördü. Dönüp mahkûma baktı. Mahkûm onun baktığını görünce hiç kıpırdamadan durdu.

“Hayır” dedi. Sağ elinde silah olan dedektif sol elini çok sert bir şekilde silkeleyince mahkûm dizlerinin üzerine düştü. “Hayır” dedi. Gözü kapıda ve mahkûmda olan dedektif altıpatları namlunun ucundan tutarak birden mahkûmun kafasının yanına vuruverdi. Adam başı ve elleri yerde yere yığılıp, “Hayır” dedi başını sağa sola sallayarak. “Hayır. Hayır. Hayır.”

Dedektif ona bir kez daha vurdu, sonra bir kez daha ve adam sustu. Kafası göğsünde, yüzükoyun yerde yatıyordu. Dedektif gözünü kapıdan ayırmadan silahı yere koyup öne eğildi ve mahkûmun bileğinden kelepçeyi çıkardı. Sonra tabancayı geri alıp ayağa kalktı. Altıpatları sağ eliyle tutarken sol eliyle de treni durdurmak için kolu çekti. Sonra kapının koluna uzandı.

Tren yavaşlamaya başlamıştı.

“Kapıdan uzaklaş” dediğini duyduk birinin içerden.

“Aç şunu” dedi dedektif ve geri çekildi.

“Al” dedi ses. “Al, sen iyi misin?”

Dedektif kapının bir yanında duruyordu. Tren yavaşlıyordu.

“Al” dedi ses yeniden. “Eğer iyiysen cevap ver bana.”

Cevap yoktu. Tren durdu. Frenci kapıyı açtı. “Neler oluyor?” dedi. Yerde yatan adama, kana ve elinde silah tutan dedektife baktı. Kondüktör de vagonun öbür tarafından geliyordu.

“İçeride birini öldürmüş bir adam var” dedi dedektif.

“Bok var. Camdan çıktı gitti” dedi frenci.

“Şu adama göz kulak ol” dedi dedektif. Platforma açılan kapıyı itti. Ben koridorun karşı tarafına gidip camdan dışarı baktım. Raylar boyunca uzayan bir çit vardı. Çitin ilerisinde de orman. Tren yolunu boydan boya taradım. Dedektif koşarak geldi; sonra yine koşarak geri gitti. Görünürde kimse yoktu. Dedektif vagona geri geldi ve tuvaletin kapısını açtılar. Kapıyı itemediler çünkü çavuş yerde yatıyordu. Pencere yarısına kadar açıktı. Çavuş hâlâ nefes alıyordu. Onu kaldırıp vagona taşıdılar ve mahkûmu da kaldırıp bir koltuğa bıraktılar. Dedektif kelepçeyi büyük bir bavulun sapından geçirip taktı. Kimse ne yapacağını bilmiyor gibiydi; çavuşla mı ilgileneceklerdi yoksa ufak adamı mı bulmaya çalışacaklardı? Herkes trenden inmiş, raylara ve ormanın girişine bakıyordu. Frenci ufak adamın raylardan geçip ormana girdiğini görmüştü. Dedektif birkaç kez ormana girip çıktı.

Mahkûm, çavuşun silahını almıştı ve kimse onun arkasından ormanın çok derinlerine girmek istiyor gibi görünmüyordu. Nihayet treni, polis teşkilatına haber verip ufak adamın eşkâlini yollayabilecekleri bir istasyona götürmeye karar verdiler. Babam onlara çavuşla ilgili yardım etti. Adamın yarasını yıkayıp temizledi. Köprücük kemiğiyle boynu arasındaydı yara. Beni tuvaletten kâğıt ve havlu almaya yolladı ve bunları katlayıp tampon yaparak çavuşun gömleğinin kolundan yırttığı parçayla sıkıca bağladı. Adamı olabildiğince rahat yatırmaya çalıştılar ve babam onun yüzünü yıkadı. Mahkûm çavuşun başını tuvaletin zeminine vurmuştu ve adam hâlâ baygındı ama babam yaranın ciddi olmadığını söyledi. İstasyona vardığımızda onu trenden indirdiler ve dedektif diğer mahkûmu da indirdi. Mahkûmun yüzü bembeyazdı ve başının yan tarafında çürümüş bir yumru vardı. Onu indirdiklerinde sersemlemiş görünüyordu ve ona her söyleneni çok hızlı yapmaya çalışan bir hali vardı. Babam onlara çavuşla ilgili yardım ettikten sonra vagona geri döndü. Adamı istasyonda duran ve yük taşımada kullanılan bir kamyonu yerleştirmişler, şimdi de hastaneye götürüyorlardı. Dedektif bir yerlere telgraf çekiyordu. Biz platformda dururken tren hareket etti. Mahkûmun orada, başını istasyonun duvarına yaslamış halde ayakta durduğunu gördüm; ağlıyordu.

Olan biten her şey hakkında çok kötü hissediyordum. Sigaralı vagona geçtik. Frenci bir kovayla bir sürü kötü bez almış yerleri paspaslıyor, kan olan yeri temizliyordu.

“Nasıldı doktor?” diye sordu babama.

“Ben doktor değilim” dedi babam. “Ama sanırım iyi olacak.”

“İki koca pislik” dedi frenci. “Ve ufacık bir cüceyle baş edemediler.”

“Sen pencereden çıkışını gördün mü?”

“Elbette” dedi frenci. “Ya da rayların üstüne atladıktan hemen sonra gördüm.”

“Onu tanıdın mı?”

“Hayır. İlk gördüğümde değil. Sence onu nasıl bıçakladı doktor?”

“Arkadan üstüne atlamış olmalı” dedi babam.

“Bıçağı nereden buldu acaba?”

“Bilmiyorum” dedi babam.

“Ve şu diğ er zavallı ahmak” dedi frenci. “Kaçmayı denemedi bile.”

“Hayır.”

“O dedektif de onu fena benzetti ama. Gördün değil mi doktor?”

“Evet.”

“Zavallı ahmak” dedi frenci. Yıkadığı yer ıslak ve temizdi. Diğ er vagondaki yerlerimize geçtik. Babam oturdu ve hiç konuşmadı. Ne düşündüğünü merak ediyordum.

“Eee Jimmy” dedi bir süre sonra.

“Evet.”

“Ne düşünüyorsun bütün bu olanlar hakkında?”

“Bilmiyorum.”

“Ben de” dedi babam. “Kendini kötü hissediyor musun?”

“Evet.”

“Ben de. Korktun mu?”

“Kanı gördüğümde” dedim. “Ve dedektif mahkûma vurduğunda.”

“Bu normal.”

“Sen korktun mu?”

“Hayır” dedi babam. “Kan nasıldı sence?” Bir an düşündüm.

“Yoğun ve pürüzsüzdü.”

“Kan sudan yoğundur”³⁰⁰ dedi babam. “Hareketli bir yaşantının olduğunda ilk karşılaştığın atasözüdür bu.”

“O anlama gelmiyor” dedim. “Aileyle ilgili bir anlamı var o lafın.”

“Hayır” dedi babam. “Tam da bu anlama geliyor ama insanı hep şaşırtıyor. Bunu ilk keşfettiğim ânı hatırlıyorum da.”

“Ne zamandı?”

“Ayakkabım kanla dolmuştu. Çok sıcak ve yoğundu. Hani örd ek avına çıktığımızda lastik çizmenin içine su dolar ya, onun gibi ama bu sıcak ve daha yoğun ve pürüzsüz.”

“Ne zamandı bu?”

“Ah” dedi babam. “Çok uzun zaman önce.”

300) Metinde geçen “Blood is thicker than water” atasözü aslında “Et tırnaktan ayrılmaz”, “Aile her şeyden önce gelir” gibi bir anlama gelmektedir ama burada anlamın devamı açısından düz bir cümle gibi çevrilmesi gerekiyordu. (ç.n.)

“Bir Tren Yolculuğu” gibi, “Vagon Görevlisi” de Hemingway’in aynı tamamlanmamış ve isimsiz romanından bir sahnedir.

VAGON GÖREVLİSİ

Uyuyacağımız zaman babam istersem ranzanın alt tarafında yatabileceğimi çünkü sabah erken saatte muhtemelen camdan dışarı bakmak isteyeceğimi söyledi. Kendisi için üstte uyumanın bir şey fark ettirmediğini ve biraz daha sonra yatacağını söyledi. Soyundum, giysilerimi brandanın üstüne bırakıp pijamalarımı giydim ve yatağa girdim. Işığı kapatıp perdeyi yukarı çektim ama oturup dışarıya bakayım desem hava çok soğuktu, yattığımda ise hiçbir şey göremiyordum. Babam yatağın altından bir bavul çıkardı, yatağa koyup açtı, pijamalarını çıkarıp ranzanın üst kısmına fırlattı, sonra bir kitapla bir şişe çıkarıp cep matarasını doldurdu.

“Işığı aç” dedim.

“Hayır” dedi babam. “Gerek duymuyorum. Uykun var mı Jim?”

“Sanırım.”

“İyi bir uyku çek” dedi, bavulu kapattı ve tekrar yatağın altına koydu.

“Ayakkabılarını dışarı bıraktın mı?”

“Hayır” dedim. Brandanın üstünde duruyorlardı. Almak için kalktım ama babam onları bulup koridora koydu, sonra da perdeyi çekti.

“Siz yatmıyor musunuz bayım?” diye sordu vagon görevlisi babama.

“Hayır” dedi babam. “Lavaboda biraz kitap okuyacağım.”

“Tabii efendim” dedi görevli. Üzerime çektiğim kalın battaniyeyle çarşafların arasında yatmak keyifliydi; hem kompartıman hem de dışarısı tamamen karanlıktı. Pencerenin alt kısmında açık duran bir bölme vardı ve buradan içeri soğuk hava giriyordu. Vagonun girişini örten yeşil perdenin düğmeleri sıkı sıkı iliklenmişti ve vagon sallansa da çok sağlam duruyordu. Tren hızlı gidiyordu ve arasıra düdüğünü duyabiliyordunuz. Uykuya daldım ve uyandığımda dışarı baktım; çok yavaş ilerliyor ve büyük bir nehri geçiyorduk.

Suyun üzerinde parıldayan ışıklar ve pencerenin yanından geçip giden bir köprünün demir iskeleti görünüyor ve babam ranzanın üst katına çıkıyordu.

“Uyanık mısın Jimmy?”

“Evet. Neredeyiz?”

“Şu anda Kanada’ya geçiyoruz” dedi. “Ama sabah olduğunda çıkmış olacağız.”

Kanada’yı görmek için camdan dışarı baktım ama tek görebildiğim manevra istasyonları ve yük vagonlarıydı. Sonra durduk ve iki adam ellerinde fenerlerle gelip tekerleklerle çekiçe vurdular. Tekerleklerin üzerine doğru çömelmiş adamlardan ve karşıımızdaki yük vagonlarından başka hiçbir şey göremiyordum ve tekrar yavaşça yatağa girdim.

“Kanada’nın neresindeyiz?” diye sordum.

“Windsor” dedi babam. “İyi geceler Jim.”

Sabah uyanıp dışarı baktığımda, tepelerinin daha yüksek olması ve ağaçların hepsinin renk değiştirmeye başlamış olması dışında aynı Michigan’a benzeyen, çok güzel bir bölgenin içinden geçiyorduk. Üstümü giyindim ve ayakkabılarımı almak için perdenin altından elimi uzattım. Parlatılmışlardı; onları giyip perdenin düğmelerini açtım ve koridora çıktım. Koridor boyunca bütün perdeler kapalıydı ve görünüşe göre herkes uyuyordu. Zenci vagon görevlisi deri kaplı koltuğun bir köşesinde uyuyordu. Kepi gözlerinin üzerine inmişti ve ayakları da sandalyelerden birinin üstündeydi. Ağzı açık, başı arkaya yatmış, elleri de kucağında yan yanaydı. Vagonun ucuna gidip bakındım ama çok cereyan vardı, her yer sigara külleleriyle doluydu ve hiç oturacak yer yoktu. Lavaboya geri gidip vagon görevlisini uyandırmamak için çok dikkatli bir şekilde içeri girdim ve pencerenin yanına oturdum. İçerisi sabahın o saatinde pirinçten tükürük hokkaları gibi kokuyordu. Acıkmıştım ve dışarıdaki sonbahar manzarasına baktım ve uyuyan görevliyi seyrettim. Bu bölge avlanmak için çok uygun görünüyordu. Tepelerin üzerinde bir sürü çalılık, yer yer ağaç toplulukları, bakımlı görünen çiftlikler ve güzel yollar vardı. Michigan’dan farklı görünüyordu burası. İçinden geçip giderken her yer birbiriyle bağlantılıymış gibiydi ve Michigan’da bir yerin bir başkasıyla hiçbir bağlantısı yoktur. Burada bataklık da yoktu ve hiçbir yer yanmış gibi de görünmüyordu. Şanki bütün böl-

ge birine aitmiş gibiydi ve kayınlarla akçağaçların renkleri dönüyordu. Çok güzel renklerde yaprakları olan bir sürü çalı meşesi ve çalılarının olduğu yerlerde parlak kırmızı bir sürü sumak vardı. Tavşanlar için iyi bir bölge gibi görünüyordu ve hiç av hayvanı var mı diye bakayım dediysem de odaklanamayacak kadar hızlı gidiyorduk ve görebildiğiniz tek kuşlar da havadakilerdi. Bir tarlanın üzerinde avlanan bir şahinle eşini gördüm. Ormanın kıyısında uçan ağaçkanlar vardı ve sanırım güneye gidiyorlardı. İki kere mavi alakarga gördüm ama tren kuşlara bakmak için çok da iyi bir yer değildi. Bir şeye dosdoğru baktığınızda, bölgeyi tamamen yanlamasına geçip gittiği için tek bir noktaya bakmaktan vazgeçmeniz ve sürekli biraz ileri bakmanız gerekiyordu. Uzun otlaklı bir çiftliğin yanından geçtik ve beslenen bir yağmurkuşu sürüsü gördüm. Tren geçerken üç tanesi havalanıp ormanın üzerinde daireler çizdi ama geri kalanlar yemeye devam etti. Sonra öyle büyük bir kavis çizdik ki ilerde kıvrılan diğer vagonları, büyük bir süratle yukarı ve öne dönen dişlileriyle motoru ve aşağımızdaki akarsu vadisini gördüm ve sonra etrafıma bakındım; vagon görevlisi uyanmış, bana bakıyordu.

“Ne görüyorsun?” diye sordu.

“Çok bir şey değil.”

“Gerçekten de dikkatli bakıyorsun ama.”

Hiçbir şey söylemedim ama uyanmış olmasına sevinmiştim. Ayaklarını sandalyeden indirmedi ama eliyle uzanıp kepinin düzeltti.

“Uyumayıp burada kitap okuyan baban mıydı?”

“Evet.”

“İyi içiyormuş, o kesin.”

“Çok sağlam içer.”

“Kesinlikle çok sağlam içiyor. Aynen öyle, sağlam içiyor.”

Hiçbir şey söylemedim.

“Ben de onunla birlikte iki tane içtim” dedi görevli. “Ve epey çarptı ama baban gecenin yarısı boyunca orada öylece oturdu ve hiçbir şey belli etmedi.”

“O hiçbir zaman bir şey belli etmez” dedim.

“Hayır bayım. Ama eğer bu şekilde devam ederse bütün iç organlarını mahvedecek.”

Hiçbir şey söylemedim.

“Acıktın mı oğlum?”

“Evet” dedim. “Çok acıktım.”

“Yemekli vagon açılmıştır. Hadi arka tarafa gel de bir şeyler atıştıralım.”

Tüm koridorlardaki perdelerin kapalı olduğu diğer iki vagonu geçip yemekli vagona vardık ve masaların arasından mutfığa geçtik.

“Dostum” dedi vagon görevlisi aşçıya.

“George Amca” dedi aşçı. Bir masada oturmuş iskambil oynayan dört zenci daha vardı içeride.

“Bu genç beyefendiye ve bana yiyecek bir şeyler versen nasıl olur?”

“Veremem efendim” dedi aşçı. “Hazır olmadan veremem.”

“Sen içebildin mi?” dedi George.

“Hayır efendim” dedi şef.

“Al” dedi George. Yan cebinden ufak bir şişe çıkardı. “Genç beyefendinin babasının nazik ikramı.”

“Nazikmiş evet” dedi aşçı. Dudaklarını sildi.

“Genç beyefendinin babası dünya şampiyonu.”

“Hangi konuda?”

“İçme.”

“Epey nazikmiş” dedi aşçı. “Dün gece nasıl yemek yedin?”

“O sarı benizli oğlanlar grubuyla birlikte.”

“Onlar hâlâ hep beraberler mi?”

“Chicago ve Detroit arasında. Onlara Beyaz Eskimolar adını taktık.”

“Eh” dedi aşçı. “Her şey yerini bulur.” Bir tavanın kenarında iki yumurta kırdı. “Şampiyonun oğlu jambonlu yumurta yer mi?”

“Teşekkürler” dedim.

“Biraz nezakete ne dersin?”

“Evet efendim.”

“Umarım baban hep namağlup kalır” dedi aşçı bana. Sonra dudaklarını yaladı. “Genç beyefendi de içki içiyor mu?”

“Hayır bayım” dedi George. “O benim sorumluluğumda.”

Aşçı jambonlu yumurtayı iki tabağa böldü.

“Oturun beyler.”

George ve ben oturduk ve aşçı da bize iki fincan kahve getirip karşımıza oturdu.

“Bir başka nezaket timsalinden daha ayrılmaya hazır mısınız?”

“Böylesi daha iyi” dedi George. “Vagona geri dönmemiz gerekiyor. Demiryolu işi nasıl gidiyor?”

“Raylar sağlam” dedi aşçı. “Wall Street nasıl gidiyor?”

“Bears³⁰¹ yine yükseliyor” dedi George. “Bugün oynanmaz onlara.”

“Cubs’a³⁰² oyna” dedi aşçı. “Giants³⁰³ lige fazla büyük geliyor.” George güldü ve aşçı da güldü.

“Sen çok nazik bir adamsın” dedi George. “Seninle burada karşılaşmak çok hoş oldu.”

“Hadi bas git” dedi aşçı. “Lackawannius seni çağırıyor.”

“O kızı seviyorum” dedi George. “Kim saça öyle dokunu...”

“Bas git” dedi aşçı. “Yoksa o sarı benizliler seni yakalayacak.”

“Benim için zevk, bayım” dedi George. “Gerçek bir zevk.”

“Bas git.”

“Bir nazik davranış daha.”

Aşçı dudaklarını sildi. “Veda edecek misafirin yolu açık olsun” dedi.

“Kahvaltı için geleceğim” dedi George.

“Şu haksız kazancını da al” dedi aşçı. George şişeyi cebine koydu.

“Hoşça kal asil ruh” dedi.

“Defol git buradan” dedi iskambil oynayan zencilerden biri.

“Hepiniz hoşça kalın beyler” dedi George.

“İyi geceler bayım” dedi aşçı. Dışarı çıktık.

Kendi vagonumuza geri döndük ve George numaraların yazdığı tabelaya baktı. On iki ve beş görünüyordu. George küçük bir şeyi aşağı çekince numaralar kayboldu.

“Burada oturup rahatına bak sen en iyisi” dedi.

301) Chicago Bears. Amerikan profesyonel ligindeki bir futbol takımı. (ç.n.)

302) Chicago Cubs. Amerikan profesyonel ligindeki bir beysbol takımı. (ç.n.)

303) San Francisco Giants. Amerikan profesyonel ligindeki bir beysbol takımı. (ç.n.)

Lavabonun orada oturup bekledim ve o koridorun sonuna yürüdü. Kısa süre sonra geri geldi.

“Artık hepsi mutlu” dedi. “Demiryolu işini seviyor musun Jimmy?”

“Adımı nereden bildin?”

“Baban sana öyle sesleniyor, değil mi?”

“Tabii ki.”

“Yani” dedi.

“Ben memnunum” dedim. “Sen ve aşçıbaşı hep böyle mi konuşursunuz?”

“Hayır Jimmy” dedi. “Yalnızca coştüğümüz zaman.”

“Yalnızca içtiğiniz zaman” dedim.

“Sadece o değil. Herhangi bir sebepten coştüğümüzda. Aşçı ve ben kafa dengi adamlarız.”

“Kafa dengi ne demek?”

“Hayata bakış açısı aynı olan insanlar yani.”

Hiçbir şey söylemedim ve o sırada zil vızıldadı. George dışarı çıktı, kutudaki küçük şeyi çekti ve odaya geri döndü.

“Hiç yüzü usturayla kesilmiş bir adam gördün mü?”

“Hayır.”

“Sana anlatmamı ister misin?”

“Evet.”

Zil tekrar vızıldadı. “Gidip bakayım şuna” dedi George ve dışarı çıktı.

Döndüğünde yanıma oturdu. “Ustura kullanmak” dedi, “yalnızca berberlerin bildiği bir sanat değildir.” Bana baktı. “Gözlerini pörtletme öyle” dedi. “Sadece ders veriyorum.”

“Korkmuyorum.”

“Bence de korkmuyorsun” dedi George. “Burada en iyi arkadaşınla birliktesin.”

“Tabii ki” dedim. Anladığım kadarıyla epey sarhoştı.

“Babanda bundan çok var mı?” Cebinden şişeyi çıkardı.

“Bilmiyorum.”

“Baban bir tür soylu Hristiyan beyefendisi.” İçkiden bir yudum aldı.

Hiçbir şey söylemedim.

“Usturaya dönecek olursak” dedi George. Ceketinin iç cebine uzanıp bir ustura çıkardı. Aleti kapalı bir şekilde sol avucunun içine koydu.

Avuç içi pembeydi.

“Usturayı düşün” dedi George. “Ne bir çaba sarf etmesi gerekir, ne de iplik eğirmesi.”³⁰⁴

Avucunun içinde tutmaya devam ederek uzattı. Kemikten, siyah bir sapı vardı. Sonra usturayı açtı ve bıçağı dümdüz olacak şekilde sağ eliyle tuttu.

“Kafandan bir tel verebilir misin?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Saçından bir tel çek. Benimkiler çok dirençli.”

Kafamdan bir saç teli kopardım ve George da uzanıp aldı. Sol eliyle tutup dikkatlice inceledi ve usturayı vurup teli ikiye ayırdı. “Kenarların keskinliği” dedi. Kalan ufacık saç parçasına bakarak usturayı elinde çevirdi ve bıçağını bu kez diğer yana vurdu. Bıçak saç telini adamın parmağıyla başparmağına çok yakından kesti. “Hareketlerin basitliği” dedi George. “Hayranlık duyulacak iki özellik.”

Elektrikli zil çaldı ve George usturayı katlayıp bana verdi.

“Usturaya göz kulak ol” deyip çıktı. Usturaya bakıp onu açtım, sonra da kapattım. Sıradan bir usturaydı işte. George geri geldi ve yanıma oturdu. İçkisinden içti. Şişede bir şey kalmamıştı artık. Boş şişeye bakıp onu cebine geri koydu.

“Usturayı alayım lütfen” dedi. Ben de verdim. Onu sol avucunun içine koydu.

“Gözlemedin” dedi, “kenarların keskinliğini ve hareketlerin basitliğini. Şimdi onlardan da önemli olan bir şey. Güvenli kullanım.”

Usturayı sağ eliyle aldı, hafifçe sallayınca alet açılıp geri yattı ve kenarı parmak eklemlerinin üzerine doğru geldi. Bana elini gösterdi; usturanın sapı yumruğunun içindeydi, bıçağı parmak eklemlerine doğru açılmıştı ve başparmağıyla işaretparmağı arasında

304) Cümlelerin özgün hali olan “Consider the razor. It toils not, neither does it spin,” İncil’de zambaklarla ilgili geçen bir ifadedir: “Zambakların nasıl büyüdüğünü bir düşün! Ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler. Ama şunu söyleyebilirim ki Süleyman bile, tüm o görkemine rağmen, onlar gibi giyinmiş değildi.” Buradaki kullanımı elbette yorumla açık. (ç.n.)

duruyordu. Bıçak kısmı sağlam bir şekilde yumruğunun üstünde duruyor ve kenarı dışarı bakıyordu.

“İyi bakıyor musun?” dedi George. “Ve şimdi kullanırken gereken o zorunlu ve önemli beceri.”

Ayağa kalktı ve sağ eliyle hafifçe vurunca ustura parmak eklemelerinin üstünde boydan boya açıldı. Usturanın bıçağı camdan giren güneşi ışığıyla parıldıyordu. George başını eğip bıçağı üç kez saplar gibi yaptı. Geri gitti ve iki kez havada salladı. Sonra başını aşağıda, sol kolunu da boynunun etrafına dolanmış halde tutup yumruğunu ve bıçağı savurdu, ileri, geri, ileri, eğilerek ve yana kaçarak. Bir, iki, üç, dört, beş, altı kez kesti. Sonra doğruldu. Yüzü ter içindeydi; usturayı katlayıp cebine koydu.

“Kullanmadaki beceri” dedi. “Ve sol elde de tercihen bir yastık.”

Oturup yüzünü sildi. Kepini çıkardı ve içindeki deri bandı sildi. Sonra bir bardak su içti.

“Ustura bir aldatmacadır” dedi. “Ustura bir savunma değildir. Herhangi birisi seni usturayla doğrayabilir. Sen onları doğrayacak kadar yakınsan, seni doğramaya mecburdurlar. Sol elinde bir yastık varsa sana bir şey olmaz. Ama bir usturaya ihtiyacın olduğunda yastığı nereden bulacaksın? Yatakta kimi doğrayacaksın ki? Ustura bir aldatmacadır Jimmy. Bir zenci silahıdır. Sıradan bir zenci silahı. Ama artık nasıl kullandıklarını biliyorsun. Bir usturayı elin üzerinden geri bükme zencilerin kaydettiği tek gelişmedir. Bugüne kadar kendini savunmasını bilen tek zenci Jack Johnson olmuştur ve onu da Leavenworth’e tıktılar. Peki, ben usturayla Jack Johnson’a ne yapardım ki? Bunların hiçbirini fark etmiyor Jimmy. Bu hayatta tek kazandığın şey bakış açısı. İnsan yanlış bir bakış açısına bile sahip olsa öbüründen daha iyi durumdadır. İhtiyar Jack ya da Marcus Garvey gibi bir zenci aldanırsa onu hapse atarlar. Benim usturayla ilgili aldatmacam beni nereye götürürdü bir bak. Hiçbir şeyin bir değeri yok Jimmy. İçki bir saat içinde bir şeyler hissedebilirmişim hissi veriyor. Oysa sen ve ben arkadaş bile değiliz.”

“Evet öyleyiz.”

“Canım Jimmy” dedi. “Şu zavallı Tiger Flowers’a³⁰⁵ yaptıklarına baksana. Beyaz olsaydı milyon dolar kazanmıştı.”

305) Theodore “Tiger” Flowers (1895-1927) ABD’nin ilk Afro-Amerikalı ortasıklet boks şampiyonudur. (ç.n.)

“Kimdi ki o?”

“Bir dövüşçü. Hem de ne dövüşçü.”

“Ona ne yaptılar?”

“Onu sürekli şu ya da bu şekilde indirdiler hep.”

“Bu çok yazık olmuş.”

“Jimmy bütün bu işin hiçbir esprisi yok. Kadınlardan frengi kaparsın ya da eğer evliysen karın etrafta dolandır durur. Demiryolu işinde geceleri evinden uzakta olursun. İsteyeceğin kız kendini tutamayıp dans etmek isteyen cinsten bir kızdır. Kendini tutamadığı için onu istersin ve yine kendini tutamadığı için onu kaybedersin ve bir erkek tüm hayatı boyunca öyle çok orgazm yaşar ki içki içtikten sonra kötü hissetsen n’olacak.”

“Kendini iyi hissetmiyor musun?”

“Hayır. Kötü hissediyorum. Kötü hissetmesem bu şekilde konuşmazdım.”

“Bazen babam da sabahları kötü hisseder.”

“Öyle mi?”

“Tabii.”

“Geçmesi için ne yapar peki?”

“Egzersiz.”

“Eh, düzeltecek yirmi dört tane ranza var. Belki de çaresi budur.”

Yağmur başladıktan sonra trende gün uzun sürdü. Yağmur trenin camlarını öyle bir ıslatıyordu ki dışarıyı doğru dürüst göremiyordunuz ve bu da dışarıdaki her şeyin birbiriyle aynı görünmesine sebep oluyordu. Bir sürü kasaba ve şehrin içinden geçtik ama hepsinde de yağmur vardı ve Albany’de Hudson Nehri’ni geçtiğimizde gerçekten çok yağıyordu. Vagonlar arasındaki kapalı geçitte durdum ve George kapıyı açınca dışarıyı görebildim ama zaten görünen tek şey köprünün ıslak demirleri, nehre yağan yağmur ve üzerinden sular damlayan trendi. Sonbahar yağmuruydu bu ve açık kapıdan giren hava çok taze ve ıslak odun kokuyordu. Gölün yakarısında sonbahar havası hâkimdi. Vagonda bir sürü başka insan daha vardı ama hiçbiri çok ilgi çekici görünmüyordu. İyi görünüm-lü bir kadın yanına oturmamı istedi ve ben de oturdum ama sonra-

dan anlaşıldı ki kadının benim yaşlarımda bir oğlu varmış ve kadın New York'ta bir yere okullara denetçilik yapmaya gidiyormuş. O an George'la birlikte yemekli vagonun mutfağına geri gitmiş olmayı ve aşçıbaşıyla konuşmalarını dinleyebilmeyi çok istedim. Ama gündüz vakti George da diğer herkes gibi, hatta daha az ve epey kibar konuşuyordu. Ama onun bir sürü buzlu su içtiğini fark ettim.

Dışarıda yağmur durmuştu ama dağların üzerinde kocaman bulutlar vardı. Nehir boyunca ilerliyorduk ve bölge gerçekten çok güzeldi. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim, eskiden gölde pazar akşamları yemek için gittiğimiz Bayan Kenwood'un evindeki bir kitapta gördüğüm resimler hariç. Büyük bir kitaptı ve hep salondaki masada dururdu. Ben de yemeği beklerken ona bakardım. Gravürler aynı yağmurdan sonra, nehri, nehirden yükselen dağları ve gri taşlarıyla bu arazinin görüldüğü gibiydi. Arada nehrin diğer tarafından da bir tren geçiyordu. Ağaçların yaprakları sonbaharla birlikte renk değiştirmişti ve nehir bazen ağaç dallarının arasından görünürdü; eski ve resimlerdeki gibi değil de, balık tutup öğle yemeği yiyeceğiniz, oturup trenin geçişini izleyeceğiniz, yaşanacak bir yer gibi. Ama çoğunlukla aynı gravürler gibi karanlık, gerçek dışı, hüznü, tuhaf ve klasikti. Belki de yağmurdan hemen sonrası olduğu ve güneş henüz yüzünü göstermediği için böyleydi. Rüzgâr yaprakları ağaçlardan koparıp uçurduğunda yapraklar neşe saçar ve onların arasında yürümek bir keyiftir; ağaçlar da öyledir, tek fark artık yapraksız olmalarıdır. Ama yaprakları döken yağmur olduğunda, hepsi toprağın üstünde ölü, ıslak ve dümdüz halde durur; ağaçlar da değişmiştir, ıslak ve düşmanca görünürler artık. Hudson boyunca ilerlemek çok güzeldi ama bu benim hiç bilmediğim bir şeydi ve yeniden gölde olmayı istememe yol açtı. Bana aynı o kitap-taki gravürlerin verdiği hissi verdi ve bu his hep o kitaba baktığım odayla iç içe geçip karman çorman oldu. Orası başka birinin eviydi ve hemen akşam yemeği öncesiydi; yağmur sonrası ıslak ağaçlar ve kuzeyde sonbaharın bittiği zamanlar, her yer ıslak ve soğuk ve kuşların hepsi gitmiş ve ormanda yürümek artık keyifli değil; yağmur yağıyor ve tek istediğiniz içeride, bir şöminenin önünde oturmak. Bütün bunları düşündüğümü sanmıyorum çünkü hayatım boyunca hiçbir zaman fazla düşünmedim, hele ki sözcüklerle; bunlar sadece Hudson Nehri boyunca gördüğüm o arazinin bana hissettirdiği şeylerdi. Yağmur her yeri tuhaflaştırabilir, yaşadığınız yerleri bile.

Tamamlanmış bir kısa öykü olan "Kavşakta Gelen Bunalım", İkinci Dünya Savaşı'nın sonuyla 1961 yılı arasında yazılmıştır.

KAVŞAKTA GELEN BUNALIM

Öğlen olmadan kavşağa varmış ve yol üstünde Fransız bir sivilî yanlışlıkla vurmuştuk. İlk cipi görünce çiftlik evinin ilerisinde, sağ tarafımızda uzanan tarladan koşarak gelmişti. Claude'un dur emrine rağmen tarla boyunca koşarak devam edince Red onu vurdu. O gün öldürdüğü ilk insandı ve halinden çok memnundu.

Hepimiz onun sivil giysiler çalmış bir Alman olduğunu düşündük ama Fransız olduğu ortaya çıktı. Yani bütün belgeleri Fransızcadı ve adamın Soissons'dan olduğunu söylüyordu.

"*Sans doute c'était un Collabo*"³⁰⁶ dedi Claude.

"Koştı, öyle değil mi?" diye sordu Red. "Claude ona gayet düzgün bir Fransızcayla durmasını söyledi."

"Onu deftere Collabo olarak kaydet" dedim. "Evraklarını da üstüne geri bırak."

"Soissons'dan geliyorsa burada ne yapıyormuş ki?" diye sordu Red. "Soissons ta geride, cehennem dibinde."

"İşbirlikçi olduğu için bizim birliklerin önünden kaçmıştır" diye açıkladı Claude.

"Adi bir suratı var" dedi Red ona bakarak.

"Bokunu çıkardınız biraz" dedim. "Dinle Claude. Şu kâğıtları geri koy ve parayı da bırak."

"Biz almazsak başkası alacak."

"Sen almayacaksın" dedim. "Kraut'lardan³⁰⁷ bir ton para gelecek zaten."

Sonra onlara iki aracı nereye bırakacaklarını ve tezgâhı nereye kuracaklarını söyledim. Onèsime'yi de iki yolu geçip kepenkleri in-

306) (Fr.) "İşbirlikçi ('Collabo') olduğuna şüphe yok." Fransızcadaki "collaborateur" sözcüğünden gelen "Collabo", Fransız siyasi dilinde Nazilerin Fransa'yı işgali sırasında Nazi rejiminin çıkarına çalışmış kişiler için kullanılır. (ç.n.)

307) (Alm.) Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sırasında Alman askerleri için kullanılan hakaret sözcüğü. (ç.n.)

dirilmiş *estaminet*'e³⁰⁸ girip kaçış güzergâhı yolundan hangi araçların geçtiğini bulması için tarlanın karşı tarafına yolladım.

Çok az araç geçmişti ve hepsi de sağ tarafa giden yoldaydı. Daha pek çoklarının gelmesi gerektiğini biliyordum ve yoldan kurduğumuz iki tuzağa kadarki mesafeyi adımladım. Kavşakta sesi duyan olursa durumu anlamasın diye Kraut silahları kullanıyorduk. Tuzakları kavşağın epey ilerisine kurduk ki yüzümüze gözümüze bulaştırıp kavşakta hengâme yaratmayalım. Kavşağı çabucak geçip ilerlemeye devam etmelerini istiyorduk.

"Güzel bir *guet-apens* oldu" dedi Claude ve Red de bana bunun ne demek olduğunu sordu. Ben de belki bininci kez tuzak demek olduğunu söyledim. Red ona bu sözcüğü hatırlaması gerektiğini söyledi. Artık arada kendi kafasındaki Fransızcayla konuşuyor ve kendisine bir emir verildiğinde bazen Fransızca olduğunu sandığı şeyle cevap veriyordu. Bu komikti ve hoşuma gidiyordu.

Yaz mevsiminin sonlarında güzel bir gündü ve o yaz artık çok fazla olmayacaktı bunlardan. Tuzağı kurduğumuz yere yattık ve iki araç bizi gübre yığınının arkasından koruyordu. Kocaman, verimli bir gübre yığınıydı ve son derece sağlam duruyordu; biz hendeğin arkasındaki yaz kokulu çimlerin üzerine uzanmıştık. İki ağaç her bir tuzağın üzerine gölge düşürüyordu. Belki de tuzağı çok yakına kurmuştum ama elinizde ateş gücü varsa hiçbir zaman fazla yakına gelemesiniz çünkü her şey hızla üzerinize fırlayacaktır. Doksan metre iyidir. Kırk beş metre ise idealidir. Biz daha da yakındık. Tabii böyle bir durumda hep daha yakın görünür.

Bu düzeneğe karşı çıkanlar olabilir. Ama ayağa kalkıp tekrar yola çıktığımızda mümkün olduğunca temiz görünmemiz gerekiyordu. Araçlarla ilgili yapabileceğiniz çok fazla şey yoktu ama yaklaşan diğer araçlar genellikle onların bir uçak tarafından vurulduğunu düşünürlerdi. Ancak o gün havada hiç uçak yoktu. Ama gelenler de buradan hiç uçak geçmediğini bilmeyeceklerdi sonuçta. Ne de olsa kaçış güzergâhında ilerlemeye çalışan insan her şeyi farklı görür.

"*Mon Capitaine*"³⁰⁹ dedi Red bana. "Hedefler gelip de bu Kraut silahlarını duyduklarında gebertene kadar vurmazlar mı bizi?"

308) (Fr.) Taverna, meyhane. (ç.n.)

309) (Fr.) Yüzbaşım. (ç.n.)

“Yol üzerinde hedeflerin iki araçtan geleceği yerde gözetleme noktamız var. Bize işaret verecekler. Endişelenme.”

“Endişelenmiyorum” dedi Red. “Öyle olduğu ispatlanmış bir işbirlikçiyi vurdum ben. Bugün vurduğumuz tek şeydi ve bu düzeneikle de bir sürü Kraut öldüreceğiz. *Pas vrai*,³¹⁰ Öme?”

Onèsime, “*Merde*”³¹¹ dedi ve tam o sırada bir arabanın hızla yaklaştığını duyduk. Aracın iki yanında kayın ağaçları dizili olan yoldan aşağı geldiğini gördüm. Aşırı yüklenmiş gri-yeşil kamuflaj desenli bir Volkswagen’di ve sanki bir trene yetişmeye çalışıyor gibi görünen çelik miğferli insanlarla doluydu. Yolun kenarında çiftliğin yanındaki bir duvardan aldığım iki tane hedef taşı vardı ve Volkswagen kavşaktaki dağ geçidini aşıp önümüzdeki düz ka-
çış yolundan dosdoğru üzerimize gelerek tepeye yönelirken Red’e, “Sürücüyü ilk taşa öldür”, Onèsime’ye de “Karoser yüksekliğinde çaprazlama geç” dedim.

Volkswagen’in sürücüsü, Red onu vurduktan sonra aracın kontrolünü kaybetti. Kask taktığı için yüzündeki ifadeyi göremedim. Elleri gevşedi. Ne sıkı sıkı duruyor ne de direksiyonu tutuyordu bu eller. Makineli tüfek daha sürücünün elleri gevşemeden ateş etmeye başladı ve araba üstündekileri ağır çekimde düşürerek hendeğe devrildi. Adamlardan bazıları yolun üzerindeydi ve ikinci birlik onları dikkatle zamanlanmış ufak bir patlamayla karşıladı. Adamlardan biri yuvarlandı, bir diğeri sürünmeye başladı ve ben Claude’un ikisini de vurmasını seyrettim.

“Sanırım sürücüyü başından vurdum” dedi Red.

“Çok uçma istersen.”

“Benimki bu mesafede birazcık yüksek atıyor” dedi Red. “Adamın görebildiğim en aşağıdaki yerine ateş ettim.”

“Bertrand” diye seslendim ikinci birliğe. “Sen ve adamların onları yoldan kaldırın lütfen. Bana tüm *Feldbuchen*’i³¹² getir ve para da bölüşmek üzere sende kalsın. Onları hemen kaldır. Git de yardım et Red. Onları hendeğe götür.”

Temizlik devam ederken *Estaminet*’nin ilerisinde batıya giden yola baktım. Kendim de içinde değilsem temizlik olayını asla sey-

310) (Fr.) Doğru değil mi? (ç.n.)

311) (Fr.) Kahretsin. (ç.n.)

312) (Alm.) Saha/Arazi defteri. (ç.n.)

retmezdim. Temizliği seyretmek iyi gelmez insana. Benim için de diğer herkes için olduğundan daha kötü değil. Ama ben amir konumundaydım.

“Kaç tane vurdun Onie?”

“Toplam sekiz sanırım. Atış yanı.”

“Bu mesafeden...”

“Bu çok sportmence değil. Ama sonuçta onların makineli tüfeği.”

“Şimdi hemen tekrar hazırlanmamız gerekiyor.”

“Aracın çok kötü vurulduğunu sanmıyorum.”

“Ona daha sonra bakarız.”

“Dinle” dedi Red. Dinledim, sonra düdüğü iki kez çaldım ve herkes geri çekildi. Red son Kraut’u kafası titreyerek ve tek bacakla çekti, tuzak tekrar kurulmuştu. Ama gelen giden yoktu ve ben endişelenmeye başlamıştım.

Bize bir kaçış rotasında iki ayrı basit suikast görevi verilmişti. Teknik olarak ikiye bölünemiyorduk çünkü yolun her iki tarafına yerleştirecek kadar adamımız yoktu ve teknik anlamda da zırlı araçlarla mücadele etmeye hazır değildik. Ama her bir tuzakta iki Alman *Panzerfausten*’i³¹³ vardı. Bunlar, daha büyük olan savaş başlıklarıyla normal Amerikan bazukalarından çok daha güçlü ve basitti ve fırlatma kısmı da atılabiliyordu; ama son zamanlarda Alman sığınaklarında bulduklarımızın çoğunda bubi tuzağı vardı ve geri kalanlar da sabote edilmişti. Sadece oradaki dükkândan aldığınızda olabilecek yeniliktekileri kullanıyorduk ve her zaman bir Alman esirden pek çok parçanın içinden rasgele bir tane seçip deneme amaçlı ateşlemesini istiyorduk.

Düzensiz askerlerin esir aldığı Alman tutsaklar çoğunlukla başgarsonlar ya da ikincil dereceye sahip diplomatlar kadar yardıma hazır oluyorlardı. Genelde Almanlara sapık erkek izciler gözüyle bakıyorduk. Bu onların olağanüstü askerler olduğunu söylemenin bir başka yoluydu. Bizler olağanüstü askerler değildik. Pis bir işe bulaşmış uzmanlardık. Fransızca şöyle diyorduk: “*un métier très sale*.”³¹⁴

313) Roketatar, bazuka. (ç.n.)

314) (Fr.) Çok pis bir iş. (ç.n.)

Tekrar tekrar yapılan sorgulamalardan biliyorduk ki bu kaçış güzergâhından geçen tüm Almanlar Aachen'e gidiyorlardı ve ben şu anda öldürdüğümüz kimsenin artık Aachen'de ya da Batı Duvarı'nın arkasında savaşımak zorunda kalmayacağını biliyordum. Bu kadar basitti işte. Bir şey bu kadar basit olabildiğinde mutlu oluyordum.

Şu an yaklaştıklarını gördüğümüz Almanlar bisiklet üstündeydi. Dört kişilerdi ve aceleleri vardı ama çok da yorgunlardı. Bisikletli birliklerden değillerdi. Sadece çalıntı bisikletlerin üzerindeki Almanlar. En öndeki yoldaki taze kanı görünce başını çevirip aracı gördü, sağ botuyla ağırlığını iyice sağ pedala verdi ve biz ona ve diğerlerine ateş açtık. Bisikletli birinin vurulduğunu görmek, üstünde adam taşıyan bir atın ya da silahlı çatışmanın ortasına dalan bir süt ineğinin bağırsaklarından vurulması kadar olmasa da, hep üzücüdür. Ama yakın mesafeden vurulan bisikletli bir adamda fazlasıyla samimi bir şey vardır. Dört adam ve dört bisiklet vardı. Bu son derece samimiydi ve bisikletlerin yola çıktıkları sıradaki çıkarıldıkları ince, hüzünlü sesle adamlar yere düştüğündeki şiddetli sesi ve ekipmanların tangırdamasını duyabiliyordunuz.

"Onları hemen yerden kaldırın" dedim. "Ve dört *vélo*'yu³¹⁵ da saklayın."

Yola bakmak için döndüğümde *estaminet*in kapılarından biri açıldı ve işçi kıyafetleri ve kep giymiş iki sivil ellerinde iki şişeyle dışarı çıktılar. Kavşağa doğru aylak aylak yürüdüler ve pusunun arkasındaki araziye gitmek üzere döndüler. Üzerlerinde kazaklar ve eski kabanlar, fitilli kadife pantolonlar ve taşra çizmeleri vardı.

"Onları koru Red" dedim. İstikrarlı bir şekilde ilerleyip sonra şişeleri –her ellerinde birer şişe vardı– başlarının üstünde havaya kaldırdılar.

"Tanrı aşkına eğilin" diye seslendim ve eğilip şişeleri de kollarının altına alarak çimlerin üzerinde sürünerek geldiler.

"*Nous sommes des copains*"³¹⁶ dedi bir tanesi derin, alkolden kalınlaşmış sesiyle.

"İlerleyin de sizi görebilelim ayyaş *copains*" diye cevapladı Claude.

315) (Fr.) Bisiklet. (ç.n.)

316) (Fr.) Biz dostuz. (ç.n.)

“İlerliyoruz.”

“Burada yağmurun altında ne işiniz var?” diye seslendi Onèsime.

“Küçük hediyeleri getiriyoruz.”

“Küçük hediyelerinizi neden biz oradayken vermediniz?” diye sordu Claude.

“Ah, işler değişti *camarade*.”³¹⁷

“İyi yönde mi?”

“*Rudement*”³¹⁸ dedi ilk ayyaş *camarade*. Yere dümdüz yatmış olan diğeri bize şişelerden birini uzatıp kırılmış bir ses tonuyla, “*On dit pas bonjour aux nouveaux camarades?*”³¹⁹ dedi.

“*Bonjour*” dedim. “*Tu veux battre?*”³²⁰

“Gerekirse evet. Ama biz aslında *vélo*’ları alabilir miyiz diye sormaya gelmiştik.”

“Çarpışmadan sonra” dedim. “Siz askerliğinizi yaptınız mı?”

“Elbette.”

“Tamam. İkiniz de birer Alman tüfeğiyle iki kutu mühimmat alın ve yolun 200 metre yukarısına gidip bize doğru gelmeye çalışan Alman olursa öldürün.”

“Sizin yanınızda kalamaz mıyız?”

“Bizler uzmanız” dedi Claude. “Yüzbaşının dediğini yapın.”

“Oraya çıkıp kendinize güzel bir yer bulun ve sakın bu tarafa doğru ateş etmeyin.”

“Şu kollukları takın” dedi Claude. Ceplerinden biri kol bantlarıyla doluydu. “Siz *Franc-tireurs’sünüz*.”³²¹ Gerisini eklemedi.

“Sonra *vélo*’ları alabilir miyiz?”

“Savaşmazsanız adam başı bir tane. Savaşırsanız, adam başı iki.”

“Peki ya para?” diye sordu Claude. “Bizim silahlarımızı kullanıyorlar.”

“Bırak para onlarda kalsın.”

317) (Fr.) Yoldaş. (ç.n.)

318) (Fr.) Hem de çok. (ç.n.)

319) (Fr.) Yeni sınıf arkadaşınıza merhaba demeyecek misiniz? (ç.n.)

320) (Fr.) Merhaba. Savaşmak mı istiyorsunuz? (ç.n.)

321) (Fr.) Fransız nişancılar. (ç.n.)

“Bunu hak etmiyorlar.”

“Para getirirseniz size de pay veririz. *Allez vite. Débiné-toi.*”³²²

“*Ceux sont des poivrots pourris*”³²³ dedi Claude.

“Napolyon’un zamanında da varmış bunlardan.”

“Bu muhtemel.”

“Kesin” dedim. “Bu konuda ağırdan alabilirsin.”

Çimenlere uzandık. Gerçekten yaz gibi kokuyordu ve sinekler, sıradan olanlar ve kocaman mavi olanlar, hendeğin içindeki ölümlere gelmeye başladılar ve kelebekler de yolun siyah yüzeyindeki kanın kenarlarında dolaşıyorlardı. Kanın ve cesetlerin sürüklendiği yerlerde oluşan çizgilerin etrafında sarı ve beyaz kelebekler vardı.

“Kelebeklerin kan yediğini bilmiyordum” dedi Red.

“Ben de.”

“Tabii ki avlandığımız zaman kelebek göremeyeceğimiz kadar soğuk oluyor hava.”

“Wyoming’de ava çıktığımızda tarla sincaplarıyla tarla fareleri çoktan köşelerine çekilmiş oluyorlar. Bu dediğim Eylül 15 gibi.”

“Gerçekten yiyorlar mı diye bakacağım” dedi Red.

“Benim dürbünü ister misin?”

Bir süre seyrettikten sonra, “Anladıysam Arap olayım. Ama ilgilerini çektiği kesin” dedi. Sonra Onèsime’ye dönüp, “Pişt, *pa-uvre*”³²⁴ Krauts, Onie. *Pas de tabanca, pas de binoculaire.*”³²⁵ Hiçbir halt yok.”

“*Assez de sous*”³²⁶ dedi Onèsime. “Para açısından iyi durumdayız.”

“Bir boka harcayamıyoruz ama.”

“Bir gün o da olur.”

“*Je veux harcamak maintenant*”³²⁷ dedi Red.

Claude Alman izci çıkısındaki tirbuşonla iki şişeden birini açtı. Koklayıp bana uzattı.

322) (Fr.) Çabuk olun. Gidin. (ç.n.)

323) (Fr.) Kokuşmuş ayyaşlar. (ç.n.)

324) (Fr.) Zavallı (ç.n.)

325) (Fr.) Tabanca yok, dürbün yok. (ç.n.)

326) (Fr.) Yeterince para var. (ç.n.)

327) (Fr.) Şimdi harcamak istiyorum. (ç.n.)

“C’est du gnôle.”³²⁸

Diğer ekip de kendi payları üzerinde çalışıyorlardı. En iyi arkadaşlarımızı ama bölündüğümüz anda diğerleri gibi olmuşlardı ve araçlar da geri kademe gibi görünüyordu. Kopmak ne kolay, diye düşündüm. Bunu görmek ister insan. Görebileceğin bir şey de budur.

Şişeden bir yudum aldım. Çok sağlam saf ispiroydu ve içinden ateş çıkıyordu. Şişeyi Claude’a uzattım, o da Red’e verdi. Yuttuğunda gözlerinden yaşlar indi.

“Burada bunu neyden yapıyorlar Onie?”

“Patates sanırım; ve nalbant dükkânından buldukları at toynaklarının dış kısmını.”

Red’e bunu tercüme ettim. “Patates dışında her şeyin tadını alıyorum.”

“Bunların tadını vermek için birkaç eski çivisi olan paslı fıçılarda yllandırıyorlar.”

“Ağzımdaki tadın gitmesi için bir tane daha içsem iyi olacak” dedi Red. “*Mon Capitaine*, birlikte ölelim mi?”

“*Bonjour, toute le monde*”³²⁹ dedim. Bu, Santé’nin dışındaki kaldırımda giyotinle idam edilmek üzereyken kendisine son bir sözü olup olmadığı sorulduğunda bu yanıtı veren bir Cezayirliyle ilgili eski bir espriydi aramızda.

“Kelebeklere” diyerek içti Onèsime.

“Çivili fıçılara” dedi Claude şişeyi kaldırırken.

“Dinle” dedi Red ve şişeyi bana uzattı. Hepimiz paletli bir araç sesi duymuştuk.

“Lanet olası büyük ikramiye” dedi Red. “Ongfong de la patree boyunca, le kahrolası bingo ou le fazlası.” Yumuşak bir sesle şarkı söylüyordu, çivili fıçıdan içtiği şey yaramıyordu artık ona. Orada yataarken içkiden biraz daha içtim ve solumuza doğru uzayan yola baktım. Sonra araç görüş alanımıza girdi. Yarı tırtıllı bir Kraut’tu ve o kadar kalabalıktı ki sadece ayakta boş yer vardı.

Bir kaçış güzergâhı üzerine tuzak kurduğunuzda yolun uzak tarafına ateşlenmeye hazır dört ya da paranız yetiyorsa beş Alman mayını yerleştirirsiniz. Yerde büyük çorba tabaklarından daha ge-

328) (Fr.) İçki budur. (ç.n.)

329) (Fr.) Herkese merhaba. (ç.n.)

niş yer kaplayan daire şeklinde sayaçlar ve koyu bir ölümcüllük-
le oturan karakurbağaları gibi dururlar. Etrafları kesilmiş çimlerle
çevrili yarım bir daire şeklinde dizilir ve herhangi bir gemi leva-
zımcısından temin edilebilecek yoğun katranlı iplerle birbirlerine
bağlanırlar. İpin bir ucu *borne* denilen bir kilometre işaretine, bir
kilometre taşının onda birine veya tamamen sağlam herhangi bir
nesneye bağlanır ve bu ip yolu gevşek bir şekilde geçip tuzağın bi-
rinci ya da ikinci kısmında sarılır.

Yaklaşmakta olan aşırı yüklü araç, sürücünün yarıkların içi-
nden baktığı türdendi ve içindeki ağır makineli tüfekler şu an uçaksa-
var pozisyonuna yükseltilmiş halde görünüyordu. Bize yaklaşırken
hepimiz dikkatle ona bakıyorduk; fazlasıyla tıklım tıklımdı. Savaş
S.S.'leriyle doluydu ve artık yakalarını bile görebiliyorduk; yüzleri
de gittikçe daha net hale geliyordu.

“Kordonu çek” diye seslendim ikinci ekibe ve kordon gevşek-
likten çıkıp gerilmeye başladığında mayınlar yarım daire pozisyon-
larından çıkıp yolun karşısına geçtiler ve ben, yeşil çimlerle kaplı
Alman mayınından başka bir şeye benzemiyorlar, diye düşündüm.

Şimdi sürücü onları görüp duracak ya da devam edip çarpacak-
tı. Zırhlı araçlara hareket halindeyken saldırmamanız gerekirdi ama
eğer frene basarsa onu koca başlı Alman bazukasıyla vurabilirdim.

Yarı tırtıllı araç çok hızlı geldi ve artık yüzleri epey net görebili-
liyorduk. Hepsi de hedefin geleceği yola dikmişti gözlerini. Claude
ve Onie bembeyaz olmuştu ve Red'in de yanağında bir kas seğirme-
ye başlamıştı. Benimse her zamanki gibi bomboştu içim. Sonra yarı
tırtıllıdaki biri kanı, hendekteki Volkswagen'i ve cesetleri gördü.
Almanca bağırmaya başladılar ve sürücüyle onun yanındaki subay
da ilerideki mayınları görmüş olmalı ki acı bir frenle durdular ve
tam geri gideceklerken bazuka onları vurdu. İki ekip de iki tuzak-
tan ateş ederken vurdu. Araçtaki adamlarda da mayın vardı ve olan
bitenin üstünü kapamak için yola hızla kendi engellerini yerleştir-
meye çalışıyorlardı çünkü Kraut bazukası aracı vurup araç yuka-
rı fırladığında hepimiz başımızı eğmiştik ve her şey bir fıskiye-
den fışkırırcasına tepemize yağmıştı. Metal ve başka şeyler yağıyordu.
Claude'u, Onie'yi ve Red'i kontrol ettim ve hepsinin ateş ettiğini
gördüm. Ben de yarıklardan içeri bir Smeizer'la ateş ediyordum.
Sırtım sıırıslıkladı ve boynumdan aşağı bir şeyler iniyordu ama

fışkıran şeyin ne olduğunu görmüştüm. Aracın neden havaya uçup paramparça olmadığını ya da tepetaklak dönmediğini anlayamıyordum. Sadece yukarı doğru patlayıp havalanmıştı. Araçtaki ellilikler ateş ediyordu ve o kadar çok gürültü vardı ki hiçbir şey duyamıyordunuz. Yarı tırtılının içinden görünen kimse yoktu ve ben de işin bittiğini düşündüğüm için ve elliliklere dur işareti yapmak üzereydim ki biri içeriden saplı bir el bombası attı ve bomba yol kenarının hemen ilerisinde patladı.

“Kendi ölülerini öldürüyorlar” dedi Claude. “Gidip aracın içine birkaç tane bırakabilir miyim?”

“Onu tekrar vurabilirim.”

“Hayır. Bir kere yeterliydi. Bütün sırtım dövme yaptırmış gibi oldu.”

“Tamam. Devam et.”

Ellilerin ateşi altında çimlerin içinde yılan gibi ileri sürünüp el bombasının pimini çekerek kancayı gevşetti ve gri dumanlar çıkaran bombayı tutup çaktırmadan aracın yan tarafına doğru fırlattı. İnsanı yerinden zıplatan bir gürültüyle patladı bomba ve zırha sertçe çarpan parçaların sesi geldi.

“Hadi çıkın dışarı” dedi Claude Almanca. Bir Alman makineli si sağ yarıktan ateş etmeye başladı. Red yarığı iki kez vurdu. Makineli tekrar ateş etti. Belli ki doğru hedef alamamışlardı.

“Hadi çıkın dışarı” dedi Claude. Makineli çocukların bahçe çitine sürterek çıkardıkları takırtı gibi bir ses çıkararak tekrar ateş etti. Ben de aynı aptal sesi çıkararak ateş ettim.

“Geri gel artık Claude” dedim. “Sen yarıklardan birine ateş et Red. Onie, sen de diğerine.”

Claude hızla geri geldiğinde, “S.tir et o Kraut’u. Başka bir tane kullanırız. Daha fazla bulabiliriz. Hedef her şekilde gelecek” dedim.

“Bu onların artçısı” dedi Onie. “Bu araç.”

“Git vur onu” dedim Claude’a. Onu vurdu ve ön taraf diye bir şey kalmadı. Adamlar geride kalmış olabilecek para ve cüzdanlar için içeri girdi. Bir yudum içki içip araçlara el salladım. Ellilik makinelilerin üzerindeki adamlar ellerini boksörler gibi başlarının üzerinde sallıyorlardı. Sonra ben düşünmek ve yola bakmak için sırtımı bir ağaca yaslayıp oturdum.

Buldukları cüzdanları getirdiler ve ben de onları diğerleriyle birlikte keten bezinden bir çantaya koydum. Bir tanesi bile kuru değildi. Epey yüklü miktarda para vardı ve ıslaktı, Onie'yle Claude ve diğer ekip de bir sürü S.S. yaması kesip kimi işe yarar kimi işe yaramaz tabancaları aldılar ve hepsini etrafında kırmızı şeritler olan keten bezinden çuvala koydular.

Paraya asla dokunmadım. Bu onların işiydi ve zaten ben bu paraya dokunmanın kötü şans getireceğine inanıyordum. Ama çok miktarda ganimet vardı. Bertrand bana birinci sınıf bir demir haç verdi ve ben de onu gömleğimin cebine koydum. Bir süreliğine bir kısmını tutup sonra hepsini dağıttılar. Ben bir şeyleri tutmaktan hiçbir zaman hoşlanmazdım. Sonuçta kötü şans getirir bu. Bir süre daha sonra geri yollayabileceğimi veya ailelerine ulaştırabileceğimi umduğum bazı şeyleri ise sakladım.

Ekibin üstüne sanki bir mezbaha havaya uçmuş gibi irili ufaklı parçalar yağıyordu ve diğerleri de yarı tırtıllı araçtan çıktıklarında çok temiz görünmüyorlardı. Sırtımın, boynumun ve omuzlarımın etrafında ne çok sineğin dolandığını fark edene kadar kendimin de muhtemelen ne kadar korkunç göründüğümü bilmiyordum.

Yarı tırtıllı yolun karşı tarafındaydı ve oradan geçecek her aracın yavaşlaması gerekecekti. Artık herkes zengindi, hiç adam kaybetmemiştik ve ortam harap olmuş durumdaydı. Başka bir gün çarpışmamız gerekecekti. Bunun Almanların artçısı olduğuna emindim ve artık karşımıza ancak yolunu kaybetmiş birileri ya da şanssız tipler çıkabilirdi.

“Mayınları etkisiz hale getirip her şeyi toplayın; çiftlik evine geri dönüp temizleneceğiz. Yolu aynı kitaptaki gibi oradan itibaren yasaklayabiliriz.”

Epey yüklü bir şekilde geldiler ve herkes çok neşeliydi. Araçları oldukları yerde bıraktık ve çiftlik avlusundaki tulumbayla yıkandık. Red metal kesiklerine ve çiziklere iyot sürdü, Onie'nin, Claude'in ve benim üzerimize sulfa serpiştirdi ve sonra da Claude Red'le ilgileni.

“Şu çiftlik evinde içecek hiçbir şeyleri yok mu?” diye sordum René'ye.

“Bilmiyorum. Çok işimiz vardı.”

“İçeri gir de bir bak.”

İçilebilir durumda birkaç şişe şarap buldu ve ben de orada burada oturup silahları kontrol ettim ve espriler yaptım. Çok sert bir disiplinimiz vardı ama bölükte değilsek ya da hava atmak istemiyorsak resmiyet yoktu.

“*Encore un coup manqué*”³³⁰ dedim. Bu çok eski bir espriydi ve bir süreliğine bizimle olan bir sahtekâr ben ne zaman iyi bir şey için beklemek üzere önemsiz bir şeyi geçirirsem bu lafı ederdi.

“Bu çok kötü” dedi Claude.

“Dayanılır gibi değil” dedi Marcel.

“Ben, ben daha fazla devam edemeyeceğim” dedi Onèsime.

“*Moi, je suis la France*”³³¹ dedi Red.

“Savaşıyor musun?” diye sordu ona Claude.

“*Pas moi*”³³² diye yanıtladı Red. “Ben emir veriyorum.”

“Sen savaşıyor musun?” diye bana sordu Claude.

“*Jamais.*”³³³

“Gömleğin neden kan içinde?”

“Bir buzağının doğumunda bulundum da.”

“Ebe misin veteriner mi?”

“Sadece isim, rütbe ve seri numarası veriyorum.”

Biraz daha şarap içip yolu seyrettik ve hedefin gelmesini bekledik.

“*Où est la* lanet olası hedef?”³³⁴ diye sordu Red.

“Onlara güvenmiyorum.”

“Şu ufak *accrochage*”³³⁵ yaşanırken gündeme gelmediğine sevindim bunun” dedi Onie. “Söylesene *mon Capitaine*, o şeyi bıraktığında nasıl hissettin?”

“Çok boş.”

“Ne düşünüyordun?”

“Yüce İsa’ya umarım bir yerden dışarı çıkmaz diye dua ediyordum.”

330) (Fr.) Yine ıskaladık. (ç.n.)

331) (Fr.) Ben, ben Fransa’yım. (ç.n.)

332) (Fr.) Ben değil. (ç.n.)

333) (Fr.) Asla. (ç.n.)

334) (Fr.) Nerede bu lanet olası hedef? (ç.n.)

335) (Fr.) Karşılaşma. (ç.n.)

“Bir sürü şeyle yüklü oldukları için çok şanslıydık.”

“Ya da destek çıkıp mevzilenmedikleri için.”

“Öğleden sonramı mahvetme” dedi Marcel.

“Bisikletli iki Kraut” dedi Red. “Batıdan yaklaşan.”

“Gözü pek adamlarmış” dedim.

“*Encore un coup manqué*” dedi Onie.

“Onları isteyen var mı?”

Hiç kimse istemiyordu. Sürekli pedal çeviriyorlardı ve birden öne düşüyorlardı; botları pedallar için fazla büyüktü.

“Bir tanesini M-1’le deneyeceğim” dedim. Auguste M-1’i bana uzattı ve ben de bisiklettteki ilk Alman askeri aracı geçip ağaçlardan uzaklaşınca kadar bekledim, sonra onu gördüm kitlendim ve kaçtım.

“*Pas bon*”³³⁶ dedi Red ve ben ileri doğru sallanıp tekrar dene-dim. Alman aynı telaşlı ve içler acısı şekilde düştü ve yola serildi; tepetaklak olan *vélo*’sunun tekeri hâlâ dönüyordu. Diğer bisikletçi hızla devam etti ve çok geçmeden *copains* ateş ediyorlardı. Sert silah seslerini duyuyorduk ama bisikletçi üstünde hiçbir etkileri olmadı ve adam pedal çevirmeye devam edip gözden kayboldu.

“*Copains* hiç *bon* değil” dedi Red.

Sonra *copain*’lerin ana kuvvetlerin yanına dönmek için geri çekildiklerini gördük. Ekibin Fransızı mahcuptu ve kızgındı.

“*On peut les fusiller?*”³³⁷ diye sordu Claude.

“Hayır. Ayyaş vurmuyoruz.”

“*Encore un coup manqué*” dedi Onie ve herkes biraz daha iyi hisseder gibi olduysa da çok da iyi hissetmedi.

Durduğunda gömleğinin içinden bir şişe görünen ve selam duran ilk *copain*, “*Mon Capitaine, on a fait un véritable massacre*”³³⁸ dedi.

“Kapa çeneni” dedi Onie. “Ve bana emanetlerini ver.”

“Ama biz sağ kanattık” dedi *copain* tok sesiyle.

“Pisliğin tekisin” dedi Claude. “Muhterem alkolik. Kapa çeneni ve s.tir git.”

336) (Fr.) İyi değil. (ç.n.)

337) (Fr.) Onları vurabilir miyiz? (ç.n.)

338) (Fr.) Yüzbaşı, gerçek bir katliamdı. (ç.n.)

*“Mais on a battu.”*³³⁹

“Savaşlık, kahretsin” dedi Marcel. *“Foute moi le camp.”*³⁴⁰

*“On peut les fusiller les copians?”*³⁴¹ diye sordu Red. Söyleneni papağan gibi hatırlıyordu.

“Sen de kapa çeneni” dedim. “Claude, onlara iki *vélo* sözü verdim.”

“Bu doğru” dedi Claude.

“Sen ve ben birlikte aşağı gidip onlara en kötü iki bisikleti vereceğiz ve Kraut’la *vélo*’yu oldukları yerden kaldıracacağız. Siz diğerleri de yolu kesin.”

“Eskiden böyle değildi” dedi *copain*’lerden biri.

“Hiçbir şey eskiden olduğu gibi olmayacak. Zaten muhtemelen eskiden de sürekli sarhoştun.”

İlk olarak yoldaki Alman gittik. Adam ölmemişti ama akciğerlerinin arasından vurulmuştu. Onu olabildiğince nazik bir şekilde kaldırıp olabildiğince rahat edeceği şekilde yatırdık ve ben ceketiyile gömleğini çıkardım. Yaralarına sulfa döktük, Claude onun üzerine bir arazi kıyafeti koydu. Güzel bir yüzü vardı ve yaşı on yediden fazla görünmüyordu. Konuşmaya çalıştı ama yapamadı. Bu durumu kendisine hep söylenen şekilde karşılamaya çalışıyordu.

Claude ölülerin üstünden birkaç ceket toplayıp ona yastık yaptı. Sonra başını okşadı, elini tuttu ve nabzına baktı. Çocuk sürekli onu izliyor ama konuşamıyordu. Başını hiç ondan başka tarafa çevirmedi ve Claude da eğilip onu alnından öptü.

“Bisikleti yoldan çıkarın” dedim *copain*’lere.

“Cette putain guerre” dedi Claude. “Bu aşağılık, kahpe savaş.”

Çocuk bunu kendisine yapanın ben olduğumu bilmiyordu, o yüzden de benden özel olarak korkmadı. Ben de nabzını kontrol ettim ve Claude’un o yaptığı şeyi neden yaptığını anladım. Bu bir işe yarayacaksa onu ben de öpmeliydim. İşte bu yapmayınca sonradan içinize oturan cinsten bir şeydi.

“Bir süre onunla kalmak istiyorum” dedi Claude.

“Çok teşekkürler” dedim. Ağaçların arkasında dört bisikletin durduğu yere gittim; *copain*’ler kargalar gibi dikilmişlerdi.

339) (Fr.) Ama yendik. (ç.n.)

340) (Fr.) Bas git. (ç.n.)

341) (Fr.) Onları vurabilir miyiz? (ç.n.)

“Şunu ve şunu alın ve *foute moi le camp*.”³⁴² Kol nişanlarını çıkarıp cebime koydum.

“Ama savaştık. Bu adam başı iki bisiklet eder.”

“S.tirin gidin” dedim. “Duydunuz mu? S.tirin gidin.”

Hayal kırıklığı içinde uzaklaştılar.

On dört yaşlarında bir çocuk *estaminet*’den çıkıp yeni bisikleti istedi.

“Benimkini bu sabah aldılar.”

“Peki. Al bakalım.”

“Ya diğer ikisi?”

“Burayı terk et ve destek gelene kadar da yoldan uzak dur.”

“İyi ama destek sizsiniz.”

“Hayır” dedim. “Maalesef biz değiliz.”

Çocuk zarar görmemiş olan bisiklete bindi ve *estaminet*’den aşağı sürmeye başladı. Ben de sıcak yaz göğünün altında hedefi beklemek için çiftliğin avlusuna geri döndüm. Kendimi daha ne kadar kötü hissedebilirdim bilmiyordum. Ama bu mümkün. Emin olabilirsiniz.

“Bu gece büyük kasabaya gidecek miyiz?” diye sordu Red bana.

“Tabii ki. Artık ele geçirmeye başladılar, batıdan geliyorlar. Duymuyor musun?”

“Elbette. Öğlenden beri duyuluyor. İyi bir kasaba mı?”

“Destek kuvvetleri gelip de yolun aşığına gittiğimizde ve *estaminet*’i geçtiğimizde göreceksin.” Haritada kasabayı gösterdim ona. “Bir buçuk kilometre kadar sonra görebilirsin. Alçalmadan önceki şu kıvrımı görüyor musun?”

“Savaşmaya devam edecek misin?”

“Bugün değil.”

“Başka gömleğin var mı?”

“Var ama bundan bile beter.”

“Bundan daha kötü olamaz. Ver de yıkayayım. Islak da giysen böyle sıcak bir günde çok fark etmez bence. Kötü mü hissediyorsun?”

342) (Fr.) Basıp gidin buradan. (ç.n.)

“Evet. Çok.”

“Claude neyi bekliyor?”

“Vurduğum çocuk ölene kadar yanında kalacak.”

“Çocuk muymuş?”

“Evet.”

“Allah kahretsin” dedi Red.

Bir süre sonra Claude iki véloyu da alarak geldi. Bana çocuğun *Feldbuch*’unu verdi.

“İzin ver senin gömleğini de yıkayayım Claude. Onie’ninkiyle kendiminkini yıkadım; neredeyse kurudular bile.”

“Çok sağ ol Red” dedi Claude. “Şu şaraptan kaldı mı hiç?”

“Biraz daha bulduk, sosis de var.”

“Güzel” dedi Claude. O da fena bunalıma girmişti.

“Destek geldikten sonra büyük kasabaya gideceğiz. Buradan en fazla bir buçuk kilometre gidince görünüyor” dedi Red ona.

“Daha önce görmüştüm orayı” dedi Claude. “Güzel bir kasaba.”

“Bugün daha fazla savaşımayacağız.”

“Yarın savaşıyoruz.”

“Belki de gerek kalmaz.”

“Belki.”

“Hadi neşelen.”

“Kapa çeneni. Neşeliyim zaten.”

“Güzel” dedi Red. “Şu şişeyle sosisi al ben de çabucak gömleği yıkayayım.”

“Çok sağ ol” dedi Claude. Aramızda paylaştık ve kimse kendi payına düşenden memnun kalmadı.

İNSAN MANZARALARI

Çok tuhaf bir evdi. Asansör, tabii ki, artık çalışmıyordu. Üzerinde kaydığı çelik kolon eğilmiş ve altı kat merdivenin bir kısmında mermer basamaklar kırılmıştı, o yüzden de çıkarken aradan düşmemek için dikkatle kenarlardan gitmeniz gerekiyordu. Artık oda olmayan odalara açılan kapılar vardı ve sapasağlam görünen bir kapıyı savurarak açıp kapı eşiğinden boşluğa adım ativermeniz olasıydı: o kat ve apartmanın ön tarafına doğrudan atılan tahrip gücü yüksek top mermileriyle havaya uçurulmuş aşağıdaki diğer üç kat. Ama evin ön tarafındaki en üst iki kat zarar görmemişti ve tüm katların arkaya bakan odalarında sular hâlâ akıyordu. Bu eve Eski Kirevi adını vermiştik.

Cephe hattı, en kötü anda, hemen bu apartmanın aşağısında, bulvarın etrafından dolaştığı küçük düzlüğün yukarı kenarı boyunca kurulmuştu ve siper ile hava koşulları yüzünden çürümüş kum torbaları hâlâ oradaydı. O kadar yakınlardı ki balkonlardan birinden kırık bir fayans ya da paramparça haldeki binanın kireçli harcından bir parça fırlatsanız tuttururdunuz. Ama hat artık düzlüğün kenarından aşağı, nehrin karşısına ve Caso del Campo denilen eski kraliyet avcı köşkünün arkasında yükselen tepenin çamlarla kaplı yokuşundan yukarıya çekilmişti. Savaş artık orada devam ediyordu ve biz de Eski Kirevi'ni hem bir gözetleme yeri hem de film çekebileceğimiz bir avantaj noktası olarak kullanıyorduk.

O günlerde ortalık çok tehlikeliydi, hava hep soğuktu, biz hep açtık ve sürekli muziplik peşindeydik.

Bir top mermisi bir binanın içinde patladığında, tuğla ve sıvaların tozundan koca bir bulut meydana getirir ve bu bulut çöktüğünde bir aynanın yüzeyini öyle bir kaplar ki yeni bir binanın üzerleri badanalanmış pencereleri gibi tozlu olurlar. O evde, merdivenleri tırmandığınızda karşınıza çıkan odalardan birinde uzun, kırılmamış bir ayna vardı ve aynanın tozlu yüzeyine parmağımla, büyük harflerle JOHNNY'YE ÖLÜM yazmıştım. Sonra Johnny'yi,

kendisi kameramanımızdı, bir bahane uydurup o odaya yolladık. Bir bombalama sırasında kapıyı açıp da aynadan kendisine bakan hayaletimsi yazıyı gördüğünde saf, ölümcül bir Hollandalı hiddetine tutuldu ve tekrar arkadaş olmamız için aradan epey zaman geçmesi gerekti.

Bir sonraki gün otelin önündeki arabaya ekipmanları yüklerken ben arabaya binip yan pencerenin camını kolu çevirerek kapattım çünkü iliklere işleyen bir soğuk vardı. Cam yukarı çıktıkça, üzerine kocaman kırmızı harflerle, muhtemelen birinden ödünç alınmış bir rujla, PİRE ED yazılmış olduğunu gördüm. Arabayı günlerce İspanyollara çok gizemli gelen o slogan eşliğinde kullandık. Muhtemelen bunu F.A.I.³⁴³ ya da C.N.T'ye³⁴⁴ benzeyen bazı Hollanda-Amerika devrim örgütlerinin baş harfleri ya da sloganı falan sanmışlardı.

Sonra büyük İngiliz otoritesinin bize şehre gelen şeyi unutturduğı o gün vardı. Bu adamın, cephe yönünde yapılan tüm seferlerde taktığı devasa, Alman tipi çelik bir miğferi vardı. Bu biz geri kalanlardan hiçbirinin hoşlanmadığı bir parçaydı. Yaygın teori, çok fazla çelik miğfer olmadığı için bunların hücum kıtalarına ayrılması gerektiği şeklindeydi ve onun bu miğferden giymesi bizde hemen Büyük Otorite'ye karşı bir önyargı oluşturmuştu.

Olağanüstü bir elektrikli sobası olan Amerikalı bir kadın gazetecinin odasında tanışmıştık. Otorite bu hoş odaya girer girmez buraya bayıldı ve ona Kulüp adını verdi. Herkesin kendi içkisini getirip bu sıcaklığın ve güzel ortamın tadını çıkarabileceğini düşündüğünü söyledi. Amerikalı kız fazlasıyla çalışkan olduğu ve odasının herhangi bir şekilde Kulüp olmasını engellemeye çalıştığı için –ki pek başarılı olamadı– bu sert ilk deneyim ve sınıflandırma tokat gibi inmişti yüzüne.

Ertesi gün Eski Kirevi'nde, kamera merceğini parçalanmış bir hasır parçası kullanarak öğleden sonra güneşinin göz kamaştırıcı parıltısına karşı olabildiğince dikkatli bir şekilde koruyarak çalış-

343) (İsp.) Federación Anarquista Ibérica (İberya Anarşist Federasyonu). CNT'nin içinden çıkan ama aynı zamanda CNT'nin uzlaşmacılığına ve karşı-devrimci politikalarına karşı mücadele eden İspanyol anarşist militanların yer aldığı örgüt. (ç.n.)

344) (İsp.) Confederación Nacional Del Trabajo (Ulusal Emek Konfederasyonu). Anarko-sendikalist ideolojik çizgide, özerk sendika konfederasyonu olarak İspanya Krallığı'nda örgütlenmiş konfederal birlik. (ç.n.)

yorduk ki Otorite yanında Amerikalı kızla birlikte çıkageldi. Kulüp'te konumu tartıştığımızı duymuş ve bizi ziyarete gelmişti. Ben yansıma olmasın diye iki elinizle kapatabileceğiniz şu küçük Zeiss marka el dürbünlerinden kullanıyor ve yıkık dökük balkonun köşesindeki gölgeden gözlem yapıyordum. Saldırı başlamak üzereydi ve hepimiz uçakların gelip hükümetin o zamanlar ağır top kıtlığı çekmesinden dolayı topçu hazırlık ateşinin yerini alan bombardımanı başlatmasını bekliyorduk.

Evde kendimizi, aynı fareler gibi, olabildiğince dikkatli bir şekilde gizleyerek çalışmıştık çünkü işimizin başarısı ve gözetlemenin devam etme olasılığı, dışarıdan bakıldığında terk edilmiş gibi görünen bu binaya hiç dikkat çekmememize bağlıydı. Şimdiyse Büyük Otorite odaya gelip boş sandalyelerden birini çekmiş ve çelik miğferi ve büyük boy dürbünüyle açık balkonun tam orta yerine oturmuştu. Kamera balkon penceresinin bir tarafında belli bir açıyla duruyordu ve bir makineli tüfek kadar iyi kamufle edilmişti. Bence yamacın oradaki hiç kimsenin göremeyeceği diğer tarafın gölge köşesindeydim ve güneşlik açık alana kaymamak için sürekli tetikleydim. Otorite, çelik başlığıyla dünya üzerindeki tüm geneltirmey başkanlıklarının başıymış edasıyla, güneşli kısmın tam ortasında oturuyor, dürbünü güneşte bir helyo gibi ısı ısı ısı parlıyordu.

“Bak” dedim ona. “Burada iş yapmamız gerekiyor. Oturduğunuz yerden dürbünün tepede duran herkesin görebileceği şekilde parlıyor.”

“Bence bir evin herhangi bir tehlikesi olamaz” dedi kelimeleri yayararak Otorite, sakın ve küçümseyen bir vakarla.

“Bir kez olsun yaban koyunu avladıysan” dedim, “senin onları görebildiğin mesafeden onların da seni görebildiğini bilirdin. Şu adamları dürbünle ne kadar net görebildiğini görmüyor musun? Onlarda da dürbün var.”

“Bence bir evin herhangi bir tehlikesi olamaz” diye tekrar etti yayılan İngiliz aksanıyla Otorite. “Tanklar nerede?”

“Şurada” dedim. “Ağaçların altında.”

İki kameraman suratlarını buruşturuyor ve yumruklarını sıkıp öfkeyle başlarının üzerinden sallıyorlardı.

“Gidip büyük kamerayı arkaya götüreceğim” dedi Johnny.

“İyi saklan kızım” dedim Amerikalı kıza. Sonra Otorite’ye dönüp, “Seni birilerinin personeli sanacaklar, biliyorsun” dedim. “O teneke başlığı ve koca dürbünü görüyorlar ve savaşı bizim yönettiğimizi sanıyorlar. Kaşınıyorsun şu an.”

Adam aynı nakaratı tekrarladı.

İşte tam o sırada ilk top mermisi vurdu bizi. Çıkardığı ses patlamış bir buhar borusuyla keten bezinin yırtılması karışımı bir şeydi ve tepemizde parçalanan alçının çatırdayıp kopması ve tozdan çıkan duman altında kıızı odadan çıkarıp dairenin arka tarafına götürdüm. Kapıdan içeri daldığımda çelik başlıklı bir şey beni geçip merdivenlere yöneldi. Bir tavşanın ilk kez zıplayıp zikzaklar çizmeye başladığında hızlı olduğunu düşünebilirsiniz ama Otorite o dumanla kaplı holden, dikkat isteyen basamaklardan ve kapıdan herhangi bir tavşandan daha hızlı geçerek sokağın aşağısına koştu. Kameramanlardan biri Leica’sının objektifinde onu hareket halindeyken durduracak bir hız olmadığını söyledi. Bu tam olarak doğru değil elbette ama aynı etkiyi yaratıyor.

Neyse, evi bir dakika kadar hızlı bir bombardımana tuttular. Öyle yatık bir mermi yolu kullanıyorlardı ki koşturmaca, sarsıntı ve patlamanın gümbürtüsü arasında nefesinizi tutacak vakit bile bulamıyordunuz. En sonuncudan sonra gerçekten bitip bitmediğini anlamak için birkaç dakika bekledik, mutfak lavabosunun muslucundan su içtik ve kamerayı yerleştirecek yeni bir oda bulduk. Saldırı daha yeni başlıyordu.

Amerikalı kız Otorite’ye verip veriştiriyordu. “Beni buraya o getirdi” dedi. “Buranın son derece güvenli olduğunu *söyledi*. Ve sonra hoşça kal bile demeden *kaçıp gitti*.”

“Bir beyefendi olmadığı kesin” dedim Otorite gibi sözcükleri yaparak. “Bak kızım. Seyret. Şimdi. İşte başlıyor.”

Aşağıımızda birkaç adam yarı çömelerek kalkıp bir grup ağacın içindeki taş bir eve doğru koştu. Ev, üzerine yağın bombalarından yükselen toz bulutlarının altında kayboluyordu. Rüzgâr her atış sonrası tozu alıp götürüyor ve ev sisin içinden çıkan bir gemi gibi tozun içinde açıkça belirliyordu. Adamların ilerisinde bir tank yuvarlak sırtlı, tüfek burunlu bir böcek gibi yalpalayarak ilerleyip ağaçların içinde gözden kayboldu. Tam bakarken, ileri koşan iki

adam kendilerini dümdüz yere attılar. Sonra soldan başka bir tank ilerleyip ağaçların içine girdi. Açtığı ateşin çıktığı şimşekleri gör-biliyordunuz ve evden yükselen dumanın içinde, yere yatmış olan adamlardan biri ayağa kalkıp çılgınlar gibi saldırıya uğradıkları sırada çıktıkları sipere geri koştu. Başka biri de, bir elinde tüfeğini taşıyıp diğer eliyle başını koruyarak ayağa fırlayıp geri koştu. Sonra bütün hat boyunca geri koşturaya başladılar. Bazıları yere düştü. Bazılarıysa yerden hiç kalkmadan öylece durdular. Bütün yamaca yayılmışlardı.

“Ne oldu?” diye sordu kız.

“Saldırı başarısız oldu” dedim.

“Neden?”

“İçeri giremediler.”

“Neden? Onlar için geriye doğru koşmak en az ileri gitmek kadar tehlikeli değil miydi?”

“Pek değil.”

Kız el dürbününü gözlerine götürdü. Sonra indirdi.

“Artık göremiyorum” dedi. Gözyaşları yanaklarından aşağı süz-lüyordu ve yüzü gözü seğiriyordu. Onu daha önce hiç ağlarken görmemiştim ve biz –eğer ağlayacaksanız– ağlanabilecek bir sürü şey görmüştük. Savaşta, ordu komutanları da dahil her rütbeden insan şu ya da bu zaman illa ki ağlardı. İnsanlar size ne söylerse söylesin bu doğru ama kaçınılması gerekiyor ve kaçınılıyor da ve ben bu kızın daha önce ağladığını görmemiştim.

“Ve bu bir saldırı, öyle mi?”

“Bu bir saldırı” dedim. “Sen de bir saldırı nasıl oluyor görmüş oldun artık.”

“Peki, ne olacak?”

“Onlara öncülük edecek kadar insan kaldıysa tekrar gönde-rebilirler ama bundan şüpheliyim. İstersen kaç kayıp verdiklerini sayabilirsin.”

“O adamların hepsi öldü mü?”

“Hayır. Bazıları hareket edemeyecek kadar kötü yaralandı. On-ları karanlıkta alacaklar.”

“Peki, tanklar ne yapacak şimdi?”

“Şansları varsa eve dönecekler.”

Ama bir tanesinin şanssızlığı belli olmuştu bile. Çam ormanının içinde siyah, pis bir duman sütun gibi yükselmeye başlamıştı; sonra rüzgâr bu dumanı iki yana savurdu. Çok geçmeden dalgalanarak dönen bir dumana dönüştü ve yağlı siyah dumanın içinden yükselen kırmızı alevler görünmeye başladı. Bir patlama oldu, onu dalgalanan beyaz bir duman izledi ve sonra siyah duman döne döne daha yükseğe çıktı ama bu sefer tabanı daha genişti.

“Bu bir tank” dedim. “Yanıyor.”

Orada durup izledik. Dürbünden baktığınızda iki adamın siperin bir köşesinden çıkıp bir sedye taşıyarak tepenin eğimine doğru yöneldiklerini görebiliyordunuz. Yavaş ve zar zor ilerliyor gibilerdi. Biz bakmaya devam ederken öndeki adam dizlerinin üzerine çöktü ve sonra oturdu. Arkadaki adam yere düştü. Öne doğru süründü. Sonra kolunu ilk adamın omzunun altından geçirip sürünmeye başladı ve onu sipere doğru çekti. Sonra hareket etmeyi bıraktı; yüzüstü öylece yattığını görebiliyordunuz. Şimdi ikisi de hareketsiz yatıyordu.

Evi bombalamayı bırakmışlardı; sessizdi şimdi. Büyük çiftlik evi ve duvarlarla çevrili iç bahçe, mukavemet noktalarının sağlamlaştırdığı ve irtibat hendeklerinin kazıldığı yerlerde beyaz toprak izleri kalmış yeşil yamacın üzerinde belirgin ve sarı görünüyordu. Şimdi yamacın diğer tarafında yemek pişirmek için ateş yakan adamların olduğu yerlerden ufak dumanlar yükseliyordu. Ve büyük çiftlik evine giden yokuşun yukarısında saldırıda yaralanan ya da ölenle, yemyeşil bayıra dağılmış desteler gibi yerde yatıyorlardı. Tank ağaçların arasında simsiyah ve yağlı bir duman yayarak yanıyordu.

“Bu çok korkunç” dedi kız. “Hayatımda ilk defa böyle bir şey görüyorum. Bu gerçekten çok korkunç.”

“Hep öyleydi.”

“Bundan nefret etmiyor musun?”

“Nefret ediyorum. Hep de ettim. Ama bunu yapmaya mecbur-san, nasıl yapacağını da bilmen lazım. Bu bir cephe taarruzuydu. Bunlar bildiğin cinayettir.”

“Başka saldırma şekilleri de mi var?”

“Ah, elbette. Bir sürü. Ama bilgin, disiplinin, eğitilmiş bir bölüğün ve amirin olmak zorunda. Ve en önemlisi, habersiz olmak zorunda.”

“Şu an çalışamayacak kadar karanlık oldu” dedi Johnny teleobjektif lensinin üzerini kepiyle kapatarak. “Selam ihtiyar pireli. Şimdi evimize, otele dönüyoruz. Bugün epey iyi iş çıkardık.”

“Evet” dedi diğeri. “Bugün çok iyi bir şey yakaladık. Saldırının başarılı olmaması çok fena. En iyisi bunu düşünmemek. Bazen başarılı bir saldırıyı çekebiliriz. Ama ne zaman başarılı bir saldırı olsa ya yağmur yağar ya da kar.”

“Bir daha hiç böyle bir şey görmek istemiyorum” dedi kız. “Bugün gördüm işte. Hiçbir şey merak için ya da bununla ilgili yazarak para kazanmam için bunu seyretmeye zorlayamaz beni. Onlar da aynı bizim gibi *insanoğlu*. Şu yamaçta yatanlara baksanıza.”

“Sen insanoğlu değilsin” dedi Johnny. “Sen insankızısın. Karışıklık olmasın.”

“İşte çelik başlıklı adam geliyor” dedi diğeri pencereden dışarı bakarak. “Nasıl da vakur. Keşke ona sürpriz yapmak için atabilecek bir bombam olsaydı.”

Çelik başlıklı Otorite içeri girdiğinde kameralarla diğer ekipmanları toparlıyorduk.

“Merhaba” dedi. “İyi fotoğraflar çektiniz mi? Arka sokaklardan birinde arabam var Elizabeth, seni eve bırakacağım.”

“Ben eve Edwin Henry’yle dönüyorum” dedi kız.

“Rüzgâr dindi mi?” diye sordum adama sohbet eder gibi.

Bu dediğimi geçiştirip kıza, “Gelmeyeceksin öyle mi?” dedi.

“Hayır” dedi kız. “Biz hep birlikte dönüyoruz eve.”

“Bu gece Kulüp’te görüşürüz seninle” dedi bana hoş bir tavırla.

“Kulübe üye değilsin artık” dedim ona, olabildiğince İngiliz aksanı kullanarak.

Hep birlikte merdivenlere yöneldik. Mermerdeki deliklere çok dikkat ediyor, yeni oluşan hasarların da üzerinden atlıyor veya etrafından dolanıyorduk. Çok uzun bir merdiven gibi göründü bize. Sonuna geldiğimizde yerden düzleşmiş ve alçıya bulanmış pirinçten bir maske alıp Elizabeth adındaki kıza verdim.

“İstemiyorum” dedi kız ve kapı aralığına geldiğimizde hep birlikte durduk ve çelik başlıklı adamın tek başına ilerlemesine izin verdik. Sokağın bazen üzerinize ateş açılan kısmını büyük bir ağırbaşlılıkla geçti ve karşı taraftaki duvarı siper alarak aynı ağırbaşlı-

lıkla devam etti. Sonra hepimiz birer birer duvarın korunaklı tarafına doğru hızla koştuk. Açılan ateşin hedefi, genellikle açık alanı geçen üçüncü ya da dördüncü kişi olurdu –oralarda bir süre bulununca bunu öğreniyorsunuz– ve özellikle orayı geçmek bizi hep memnun ederdi.

Şimdi dördümüz yan yana yolun yukarısına doğru, ellerimizde kameralarla yeni düşmüş demir parçalarının, yeni kırılmış tuğlaların ve taş blokların üzerinden atlayarak duvarın koruması altında yürüyor ve artık Kulüp'ün bir parçası olmayan ve önümüzden yürüyen çelik başlıklı adamın ağırbaşlılığını seyrediyorduk.

“Harekât raporu yazmaktan nefret ediyorum” dedim. “Bu seferkini yazmak kolay olmayacak. Bu taarruz kaybedildi.”

“Senin derdin ne oğlum?” diye sordu Johnny.

“Anlatılabilecek olan kısmını yazmalısın” dedi diğeri nazikçe. “Bu kadar olaylarla dolu bir gün hakkında yazacak bir şey elbet bulunur.”

“Yaralıları ne zaman alacaklar?” diye sordu kız. Şapkası yoktu ve uzun, gevşek adımlar atarak yürüyordu. Gittikçe solan ışığın altında tozlu sarı bir renkte görünen saçları, kısa, kürk yakalı ceketinin üzerine dökülüyordu. Başını çevirince savruldu saçları. Yüzü bembeyazdı ve hasta gibi görünüyordu.

“Söyledim ya, hava kararır kararmaz.”

“Tanrım, havayı bir an önce karart lütfen” dedi kız. “Demek savaş buymuş. Görmek ve hakkında yazmak için geldiğim şey buymuş. Sedyeye taşıyan o iki adam öldü mü?”

“Evet” dedim. “Kesin.”

“O kadar yavaş hareket ediyorlardı ki” dedi kız acıklı bir sesle.

“Bazen bacakları oynatmak çok zor olur” dedim. “Sanki derin kumlarda ya da bir rüyada yürüyormuşsun gibi.”

Önümüzde, çelik başlıklı adam sokağın yukarısına doğru yürümeye devam ediyordu. Solunda bir dizi paramparça olmuş ev ve sağında da kışlanın tuğla duvarları vardı. Arabası sokağın sonuna, bir evin korunaklı tarafında bizimkinin de durduğu yere park edilmişti.

“Onu Kulüp'e geri alalım” dedi kız. “Bu gece hiç kimsenin incinmesini istemiyorum. Kalplerinin falan kırılmasını. Hey!” diye seslendi. “Bizi bekle. Geliyoruz.”

Adam durup arkasına baktı. Başını çevirirken, zararsız bir hayvanın devasa boynuzlarını andıran kocaman ağır miğferi gülünç görünüyordu. Bekledi, biz de ona yetiştik.

“Size şunları taşımada yardım edebilir miyim?” diye sordu.

“Hayır. Araba hemen şurada.”

“Hepimiz Kulüp’e gidiyoruz” dedi kız. Ve adama gülümsedi. “Sen de gel ve bir şişe de içki getir, olur mu?”

“Bu çok güzel olur” dedi adam. “Ne getireyim?”

“Ne olursa” dedi kız. “Ne istiyorsan onu getir. Benim önce biraz çalışmam gerekiyor. Yedi buçuk gibi diyelim.”

“Eve benim arabamda gelmek ister misin?” diye sordu adam. “Korkarım diğer araba bunca eşyayla epey kalabalık olacak.”

“Evet” dedi kız. “İsterim. Teşekkürler.”

Onlar bir arabaya bindi, biz de eşyaların hepsini diğer arabaya yükledik.

“Sorun nedir oğlum?” dedi Johnny. “Senin kız başkasıyla mı gidiyor eve?”

“Saldırı onu altüst etti. Kendini kötü hissediyor.”

“Bir saldırıyla altüst olmayan kadın, kadın değildir” dedi Johnny.

“Çok başarısız bir saldırıydı” dedi diğeri. “Neyse ki kız çok yakından görmedi. Tehlikesi ne olursa olsun, onun yakından görmesine asla izin vermemeliyiz. Bu fazlasıyla ağır bir şey. Onun gördüğü yerden sadece bir fotoğraf. Eski moda bir savaş sahnesi gibi.”

“Çok iyi yürekli bir kız” dedi Johnny. “Senin gibi değil, seni ihtiyar pireli.”

“Ben de iyi yürekliyim” dedim. “Hem o pire. Pireli değil. Pireli sıfat.”

“Ben pireliyi daha çok seviyorum” dedi Johnny. “Böyle, daha kesin geliyor bana.”

Ama elini uzatıp cama rujla yazılmış olan sözcükleri sildi.

“Yarın yeni bir şaka yaparız” dedi. “Aynadaki yazı için ödeşmiş olduk artık.”

“İyi” dedim. “Sevindim.”

“Seni ihtiyar pireli” dedi Johnny ve sırtıma hafifçe vurdu.

“Doğrusu pire olacak.”

“Hayır. Pireli. O daha çok hoşuma gidiyor. Kat be kat daha kesin.”

“Cehenneme kadar yolun var.”

“Güzel” dedi Johnny mutlu mutlu gülümseyerek. “İşte şimdi hepimiz tekrar arkadaş olduk. Savaşta birbirimizi incitmemeye dikkat etmeliyiz.”

“Her Şey Bir Şeyi Hatırlatıyor”, Hemingway’in 1939’dan 1959’a kadar Finca Vigía’da evini kurup yaşadığı Küba’da geçen tamamlanmış bir kısa öyküdür.

HER ŞEY BİR ŞEYİ HATIRLATIYOR

“Bu çok iyi bir öykü” dedi oğlanın babası. “Ne kadar iyi olduğunu biliyor musun?”

“Bunu sana yollamasını ben istemedim baba.”

“Başka neler yazdın?”

“Tek öykü bu. Gerçekten, bunu sana yollamasını ben istemedim. Ama ödülü kazanınca...”

“Kız sana yardım etmemi istiyor. Ama eğer bu kadar iyi yazabiliyorsan, kimsenin yardımına ihtiyacın yok. Tek ihtiyacın olan yazmak. Bu öyküyü yazman ne kadar sürdü?”

“Çok uzun değil.”

“O martı türünü nerede öğrendin?”

“Bahamalar’da sanırım.”

“Dog Rocks’a ya da Elbow Key’e hiç gitmedin. Cat Key veya Bimini’de yuvalanan martı ya da deniz kırlangıcı da yoktu. Key West’te de yuva yapan çok az deniz kırlangıcı görmüşsündür.”

“Killem Peters. Tabii ki. Onlar mercan kayalarına yuva yaparlar.”

“Hemen sığılıkların üstüne” dedi babası. “Öyküdeki türden martıları nereden biliyor olabilirsin ki?”

“Belki de sen anlatmışsındır baba.”

“Bu çok güzel bir öykü. Çok uzun zaman önce okuduğum bir öyküyü hatırlattı bana.”

“Sanırım her şey bir şeyi hatırlatıyor sana” dedi oğlan.

Çocuk o yaz babasının kütüphaneden onun için bulduğu kitapları okudu ve öğlen yemeği için ana binaya geldiği zamanlar, eğer beysbol oynamaya ya da atış yapmak için kulübe gitmediyse, ona yazmakta olduğunu söyledi sık sık.

“Bana istediğin zaman göster ya da bir sorun olursa sor” dedi babası. “Bildiğin bir şey hakkında yaz.”

“Yazıyorum” dedi çocuk.

“Sürekli seni kontrol etmek ya da başında dikilmek istemiyorum” dedi babası. “Ama eğer istersen, ikimizin de bildiği bazı meselelerle ilgili konu verebilirim sana. İyi bir çalışma olurdu bu.”

“Sanırım iyi gidiyorum.”

“O zaman kendin isteyene dek bana gösterme. ‘Far Away and Long Ago’yu³⁴⁵ beğendin mi?”

“Çok beğendim.”

“Demek istediğim şunun gibi konulardı: birlikte pazara gidebiliriz ya da horoz dövüşüne; ve sonra ikimiz de oturup kendi gördüğümüz şeyi yazıyoruz. Gerçekten gördüğün şey, seninle kalan şeydir. Horozun gagasını açan terbiyecisi ve hakem tekrar çukura bırakmadan önce onları alıp tutmalarına izin verdiğinde boğazına üflemesi. Küçük şeyler. Birbirimizin ne gördüğünü görmek.”

Çocuk başıyla onayladı ve sonra tabağına doğru baktı. “Ya da bir kafeye gidip birkaç tur zar atarız ve sen de duyduğun konuşmalarda neler vardı onu yazarsın. Her şeyi yazmaya çalışmaktan bahsetmiyorum. Yalnızca duyduğun ve sana bir anlam ifade eden şeyler.”

“Korkarım buna henüz hazır değilim baba. Öyküye kendi bildiğim şekilde devam etmem daha iyi olur sanırım.”

“Öyle yap o zaman. Sana müdahale ya da etki etmek istemiyorum. Bu dediklerim sadece alıştırma amaçlıydı. Seninle birlikte yapmaktan mutlu olurdum. Beş parmak alıştırması gibi aynı. Verdiğim örnekler pek iyi değildi. Daha iyilerini bulabiliriz.”

“Muhtemelen benim kendi bildiğim şekilde devam etmem daha iyi.”

“Tabii ki” dedi babası.

Ben onun yaşındayken bu kadar iyi yazamıyordum, diye düşündü babası. Bunu yapabilen başka birini de tanıımıyordum. Ama on yaşındayken bu çocuk kadar iyi atış yapabilen başka hiç kimseyi tanıımıyordum; öyle gösteriş için yapılan değil, yetişkin erkekler ve profesyonellerle birlikte yarışmalarda yapılan atışlar. On iki yaşındayken arazide de böyle atışlar yapıyordu. Sanki içine gömülü bir

345) Hemingway’in ölümünden sonra yayımlanan “Cennet Bahçesi” adlı romanında bahsini geçirdiği ünlü William Henry Hudson romanı. (ç.n.)

radar varmış gibiydi atışları. Asla menzil dışına atmıyor ya da fırlatılan bir kuşun çok yakına gelmesine izin vermiyordu. Ayrıca, yüksekte uçan sülünlerle uçuş rotalarında pusuya yatıp geçmelerini bekledikleri ördekleri vurmak için güzel bir stil, mutlak bir zamanlama ve dakiklik ona eşlik ederdi.

Canlı güvercinlerin olduğu yarışmada, betonun üzerinde yürüyüp çarkı döndürdüğünde ve kendi yarda ölçüsünün siyah hattını çizen metal levhaya yürüdüğünde, profesyoneller sessizce onu izlemişlerdi. Kalabalığın karşısında ölüm sessizliğine büründüğü tek nişancı oydu. Profesyonel nişancılardan bazıları, o tüfeğini omzuna atıp kabzanın alt kısmının omzunun neresine dayandığını görmek için arkasına baktığında, sanki bildikleri çok gizli bir şey varmış gibi gülümsedi. Sonra yanağını tüfeğin üst kısmına yasladı, sol elini iyice öne uzattı ve ağırlığını öne, sol ayağına verdi. Tüfeğin ağzı yukarı kalkıp alçaldı, sonra sola ve sağa gidip tekrar ortaya geldi. Çocuk tamamıyla tüfeğin saçmalarla dolu haznelerine dayanırken sağ ayağının topuğu hafifçe yukarı kalktı.

“Hazır” dedi küçük bir oğlan çocuğuna ait olmayan o alçak, boğuk sesiyle.

“Hazır” diye cevap verdi tuzakçı.

“Çek” dedi çatallı bir ses ve beş tuzaktan birinden gri yarış güvercini çıktı ve kanatların onu tamamıyla ittiği açıda, yeşil çimenlerin üzerinden beyaz, alçak çite doğru alçaktan uçarken ilk namlu ona doğru patladı ve sonra ikincisi takip etti. Kuş, başı önde aşağı düştü ve ikinci ateşlemeyle fırlayan saçmaların havada zaten ölmüş olan kuşa saplanışını sadece en iyi nişancılar görebildi.

Çocuk tüfeği büktü ve betonun üzerinden tekrar çadıra girdi. Yüzü ifadesiz, gözleri aşağıdaydı ve alkışlara hiç itibar etmeyerek ancak profesyonel nişancılardan biri gelip “İyi kuştı Stevie” derse boğuk sesiyle, “Teşekkürler” diyordu.

Tüfeğini asıp babasının atışını seyretti ve sonra ikisi açık havadaki bara gittiler.

“Kola içebilir miyim baba?”

“Yarım şişeden fazla içmesen iyi olur.”

“Peki. Çok yavaştı, özür dilerim. Kuşun katılaşmasına izin vermemeliydim.”

“Alçaktan süzülen güçlü bir kuştu Stevie.”

“Ben yavaş davranmasam kimse bilemezdi bunu.”

“İyi gidiyorsun.”

“Hızımı tekrar kazanacağım. Merak etme baba. Bu kadarcık kola beni yavaşlatmaz.”

Çocuğun bir sonraki kuşu, yere gömülü tuzağın yaylı kolu onu gizli çukurdaki tuzağın ağzından uçuşa doğru fırlatırken öldü. Herkes ikinci kovanın hayvan yere düşmeden havada ona çarptığını görmüştü. Kuş tuzaktan bir metre bile uzaklaşmamıştı.

Çocuk yerine döndüğünde yerel nişancıardan biri, “Çok kolay indirdin Stevie” dedi.

Çocuk başıyla onaylayıp tüfeğini bıraktı. Puan tablosuna baktı. Babasının önünde dört nişancı vardı. Onu bulmaya çıktı.

“Eski hızına döndün” dedi babası.

“Tuzağın sesini duydum” dedi çocuk. “Kafanı karıştırmak istemem baba. Hepsini duyabiliyorsun, biliyorum. Ama şu an iki numaralı tuzağın sesi diğer hepsinin neredeyse iki katı fazla. Onu yağlamaları lazım. Sanırım kimse farkına varmadı.”

“Ben hep tuzağın sesine göre hareket ederim.”

“Tabii ki. Ama eğer ses normalden yüksek çıkarsa bil ki solunda. Soldakinin sesi yüksek.”

Babasına sonraki üç turda iki numaralı tuzaktan kuş çıkmadı. Tuzağın sesini duymayınca da kuşu uzaktayken, ikinci kovaniyle vurdu ve hayvan ancak çite çarparak içeri düştü.

“Tanrım, çok üzgünüm baba” dedi çocuk. “Yağlamışlar. Lanet olası çenemi kapalı tutmalıydım.”

Birlikte atış yaptıkları son büyük uluslararası avdan sonraki gece konuşuyorlardı ve çocuk, “İnsan nasıl bir güvercini ıskalayabilir hiç anlamıyorum” dedi.

“Bu dediğini başka kimseye söyleme sakın” dedi babası.

“Hayır ama çok ciddiym. İskalamak için tek bir sebep bile yok. Kaybetmeme sebep olan kuşu iki kez vurdum ama dışarı düştü.”

“İşte öyle kaybediyorsun.”

“Bunu anlıyorum. Öyle kaybettim. Ama gerçek bir nişancının nasıl olup da ıskalayabileceğini anlamıyorum.”

“Belki yirmi yıl sonra anlarsın” dedi babası.

“Kabalık etmek istememiştim baba.”

“Sorun değil” dedi babası. “Ama bunu başkalarına söyleme.”

Öyküyü ve oğlunun yazdıklarını merak ederken bunları düşünüyordu. Çocuk inanılmaz yeteneğine rağmen canlı kuş vurma konusunda hiçbir eğitim ve disiplin almadan, kendi kendine iyi bir nişancı olmamıştı. Aldığı eğitimi tamamen unutmuştu. Canlı kuşları ıskaladığı zaman babasının nasıl tişörtünü çıkartıp kolunda oluşan morluğu ve tüfeği nasıl yanlış yerleştirdiğini gösterdiğini unutmuştu. Onun bu hatasını, her zaman bir kuşu hedef almadan önce tüfeği omzuna iyice yerleştirmiş mi diye omzunun üstünden geriye bakmasını sağlayarak düzeltmişti.

Ön ayağa ağırlık verip başını aşağıda tutma ve çevirmeyle ilgili verdiği disiplini unutmuştu. Ağırlığınızın ön ayağınızda olduğunu nasıl anlarsınız? Sağ topuğunuzu kaldırarak. Baş aşağıda, dön ve hız ver. Artık skorunun ne olduğunun bir önemi yok. Onları tuzaktan çıkar çıkmaz indirmeni istiyorum. Kuşun gagasından başka hiçbir yerine bakma. şu an senden istediğim tek şey hız.

Çocuk doğuştan müthiş bir nişancıydı ama adam onu mükemmel hale getirmek için çok çalışmıştı ve her yıl onu hız konusunda eğitmek için tekrar çalıştırdığında on kuştan altısını ya da sekizini vurabilecek hale geliyordu. Sonra bu onda dokuza çıktı; orada kal ve sonra yirmide yirmiye ulaş; seni alt edebilen tek şey, yarışın sonunda mükemmel nişancıları birbirinden ayıran şans faktörü olsun.

Babasına ikinci öyküsünü hiçbir zaman göstermedi. Tatil bitiğinde onu tatmin edecek bir seviyeye gelmemişti. Ona göstermeden önce tamamen düzgün hale getirmek istediğini söyledi. İstediği şekle soktuğu anda da babasına yollayacaktı. Harika bir tatil geçirdim, dedi; hayatımın en iyi tatillerinden biriydi. O kadar iyi şeyler okumuş olduğu için de çok mutluydu ve babasına yazma konusunda çok üstüne gelmediği için teşekkür etti çünkü sonuçta tatil tatildir ve bu da güzel bir tatil olmuştu, belki de en güzellerinden biri ve birlikte geçirdikleri en harika zamanlardan biri olmuştu bu kuşkusuz.

Babası onun ödöl alan öyküsünü ikinci kez okuduğunda aradan yedi yıl geçmişti. Oğlunun eski odasındaki bazı kitaplara ba-

karken bulduğu bir kitabın içindeydi öykü. Daha bakar bakmaz öykünün nereden geldiğini anladı. O çok eskilerde kalmış yakınlık hissini hatırladı. Sayfaları karıştırdı ve işte oradaydı, değiştirilmemiş, başlığı bile aynı; İrlandalı bir yazarın yazdığı, çok iyi öykülerin yer aldığı bir kitapta. Çocuk öyküyü bu kitaptan bire bir kopyalamış ve özgün ismini kullanmıştı.

Ödüllü öykünün olduğu yaz ile babasının tesadüfen kitabı bulduğu gün arasındaki yedi yılın son beşinde, çocuk yapabileceği her tür iğrençliği ve aptallığı yaptı, diye düşündü babası. Ama bunlar hep hasta olduğu için, dedi kendi kendine. Bu kepezeliği hep bir hastalıktan kaynaklıydı. O zamana kadar iyiydi çünkü. Her şey o son yazdan bir yıl kadar sonra başlamıştı.

şimdi biliyordu ki çocuk aslında hiçbir zaman iyi falan olmamıştı. Geri dönüp baktığında sık sık bunu düşünmüştü. Ve nişancılığın ona hiçbir şey ifade etmediğini görmek üzücüydü.

“Anakaradan Harika Haberler”, yazarın Küba’da geçen tamamlanmış bir başka öyküsüdür.

ANAKARADAN HARİKA HABERLER

Rüzgâr üç gün boyunca palmyelerin yapraklarını bükerek güneyden esti ve nihayetinde yapraklar ağaçların sert rüzgârlarla eğilen gri gövdelerinden kopup bir hat halinde öne döküldü. Rüzgâr arttı ve yaprakların koyu yeşil sapları o canlarını alırken çılgınlar gibi uçtu. Mango ağaçlarının dalları rüzgârda sallanıp çatırdadı ve rüzgârın sıcaklığı mango çiçeklerini kahverengi ve kupkuru olana kadar yakıp saplarını kuruttu. Çimenler kurudu, toprakta hiç nem kalmadı ve her şey rüzgârın içindeki bir toz bulutundan ibaret kaldı.

Rüzgâr beş gün beş gece boyunca esti ve nihayet durduğunda palmyelerin yarısının yaprakları gövdelerin üzerine cansız bir halde asılmıştı, yeşil mangolar toprağın üstüne ve ağaçların üstüne yayılmış, çiçekleri ölmüş, sapları kurumuştu. Mango mahsulü de o yıl mahvolup giden tüm diğer şeylerle birlikte ziyan olup gitmişti.

Bağladığı telefon anakaradan geliyordu ve adam, “Evet Dr. Simpson” dedi ve sonra çatallı bir sesin şöyle dediğini duydu: “Bay Wheeler? Şey, efendim, sizin bu oğlunuz bizi bugün kesinlikle çok şaşırttı. Gerçekten şaşırttı. Ona şok tedavisi öncesi hep verdiğimiz sodyum pentotalden veriyorduk ve bugüne kadar hep çocuğun sodyum pentotalde sıra dışı bir tepki verdiğini fark etmiştim. Hiç ilaç almadı, öyle değil mi?”

“Bildiğim kadarıyla hayır.”

“Öyle mi? Yani, doğal olarak tam bilemiyor insan. Ama bugün çok iyi iş çıkardığı kesin. Beşimizi sanki çocukmuşuz gibi fırlatıp attı. Beş yetişkin adamdan bahsediyorum burada. Tedaviyi erteleme zorunda kaldık. Tabii ki elektroşoktan haksız yere de olsa deli gibi korkuyor ve sodyum pentotali de o yüzden kullanıyorum zaten ama bugün bunu uygulamamız söz konusu bile olamadı. Şimdi, bence bu çok iyiye işaret. Bugüne kadar hiçbir şeye başkaldırmadı oğlunuz Bay Wheeler. Bu gördüğümüz en olumlu işaretti. Bu çocuk cidden ilerleme kaydediyor Bay Wheeler, söyleyeyim. Onunla

gurur duydum. Ve ona dedim ki, 'Stephen, sende böyle bir güç olduğunu bilmiyordum.' İlerlemesiyle gurur duyabilir ve çok mutlu olabilirsiniz. Bu olaydan sonra bana hayatımda okuduğum en ilginç ve anlamlı mektuplardan birini yazdı. Mektubu size yolluyorum. Diğer mektupları almadınız mı? Bu doğru. Evet, onları yollarken biraz gecikme oldu. Sekreterim kelimenin tam anlamıyla işe boğulmuş durumda, siz de biliyorsunuz nasıl olduğunu Bay Wheeler, çok yoğun bir adamım ben. Şey, oğlunuz tedaviye direnirken çok kötü bir dil kullandı elbette ama sonra olabilecek en efendice şekilde özür diledi benden. Oğlanı şu an görmemiz lazım Bay Wheeler. Dış görünümüne dikkat ediyor artık. Gösteriş düşkünün genç bir üniversiteli beyefendiye dönüşüverdi."

"Peki ya tedavi?"

"Ah, tedaviyi alacak tabii ki. Ama önce sodyum pentotalin miktarını iki katına çıkarmam gerekiyor. Ona gösterdiği direnç inanılmazdı. Tabii bunların kendi istediği ekstra tedaviler olduğunu anlıyorsunuzdur. Belki de mazoşist bir taraf vardır bunda. Hatta mektubunda kendi de yazmış bunu. Ama sanmıyorum. Galiba çocuk artık gerçekleri biraz biraz kavramaya başlıyor. Mektubu size yolluyorum. Bu çocukla ilgili son derece umutlu olabilirsiniz Bay Wheeler."

"Orada hava nasıl?"

"Ne nasıl? Ha, hava. Yani, yılın bu zamanı için biraz normalin dışında. Hayır, hiç de normal sayılmaz aslında. Dürüst olmam gerekirse bir süredir saçma sapan bir hava var. İstedığınız zaman arayın Bay Wheeler. Oğlanın şu anki ilerlemesiyle ilgili üzülmenize ya da endişelenmenize gerek yok. Size yazdığı mektubu göndereceğim. Buna harikulade bir mektup desek yanlış olmaz sanırım. Evet, Bay Wheeler. Hayır, Bay Wheeler, her şeyin yolunda gittiğini söyleyebilirim Bay Wheeler. Endişelenecek hiçbir şey yok. Onunla konuşmak mı istiyorsunuz? Telefonunuzun hastaneye ulaşması için elimden geleni yapacağım. Tedaviden sonra biraz yorgun haliyle. Yarın olsa daha iyi yani. Tedaviyi almadığını mı söylediniz? Bu doğru Bay Wheeler. Bu çocuğun böyle bir gücü olduğunu hiç bilmiyordum. Bu doğru. Tedavi yarın. Sadece sodyum pentotali arttıracam. Bu ek tedavileri kendisi talep etti, biliyorsunuz. Onu yarından sonraki

gün arayın. Serbest günü, hem dinlenmiş de olur. Bu doğru Bay Wheeler, evet doğru. Endişelenmenize hiç gerek yok. Daha memnun edici bir ilerleme kaydedemezdi. Bugün salı. Onu perşembe günü arayın. Perşembe herhangi bir saatte.”

Perşembe günü rüzgâr güneye geri dönmüştü. Artık ölü kahverengi palmiye yapraklarını uçurmak ve kökleri canlı kalmış birkaç mango çiçeğini yakmak dışında yapabileceği pek fazla şey yoktu. Ama alamo ağaçlarının yapraklarını sararttı, toz kaldırdı ve yüzme havuzunun üzerindeki yaprak örtüsünü kaldırdı. Pencerelele takılı tellerin içinden evlere toz üfledi ve bu tozlar kitapların içine girip tabloların üzerine çöktü. Süt inekleri arkalarını rüzgâra verecek şekilde yatmış, ağızlarının içi kumla dolu halde geviş getiriyorlardı. Rüzgâr hep Lent³⁴⁶ sırasında geliyor, diye hatırladı Bay Wheeler. Bu onların kullandığı yerel addı. Bütün yerel rüzgârların yerel adları olurdu ve kötü yazarlar bunları hep edebi bir şekle sokarlardı. O buna, aynı palmiye yapraklarının rüzgârda öne eğilip ağacın gövdesinde bir çizgi oluşturtmasını, fırtınaya arkasını dönmüş genç bir kadının saçlarının ikiye ayrılıp öne doğru uçuşmasına benzeterek yazmaya direndiği gibi, direnmişti. Rüzgârın başlamasından önceki gece birlikte yürüdükleri sırada burunlarına gelen mango çiçeği kokularını ve arıların penceresinin dışında yaptığı sesleri yazmaya direnmişti. Artık arı falan yoktu ve o bu rüzgâra verilen yabancı adı kullanmayı reddediyordu. Rüzgârlara verilen yabancı adlarla ilgili yazılmış çok fazla kötü edebi eser vardı ve gereğinden fazlasını biliyordu bu adların. Bay Wheeler el yazısı kullanıyordu çünkü Lent rüzgârında daktilonun örtüsünü kaldırmak istememişti.

Oğlunun yaşıtı ve büyürken birlikte olduğu arkadaşı olan uşak içeri gelip, “Stevie’yle yapacağınız telefon görüşmesi hazır” dedi.

“Selam baba” dedi Stephen boğuk bir sesle. “İyiym ben baba, gerçekten iyiym. Artık zamanı geldi. Bu şeyi alt etmem lazım artık. Hiçbir fikrim yok. Artık gerçekleri cidden kavrayabiliyorum. Dr. Simpson mı? Ha, iyi biri. Ona güveniyorum. İyi bir adam baba. Ona gerçekten inanıyorum. Buradaki çoğu insandan daha gerçekçi. Bana fazladan birkaç tedavi uyguluyor. Herkes nasıl? İyi. Hava nasıl? İyi, sevindim. Tedavilerle ilgili bir sıkıntı yok. Hayır. Hiç

346) Büyük Perhiz. Hıristiyanlıkta Paskalya sırasında 40 gün boyunca hayvansal gıdaları yememe şeklinde tutulan oruç. (ç.n.)

yok. Gerçekten, yolunda her şey. Sizde de her şeyin iyi olmasına sevindim. Bu kez aradığım cevabı gerçekten buldum. Şey, telefona daha fazla para harcamamalıyız. Herkese sevgilerimi ilet. Hoşça kal baba. Yakında görüşürüz.”

“Stevie sana iyi dileklerini yolladı” dedim uşağa.

Çocuk eski günleri hatırlayıp mutlu gülümsedi.

“Sağ olsun. Nasılmış?”

“İyi” dedim. “Her şeyin iyi olduğunu söylüyor.”

“Yabancı Topraklar” Hemingway’in 1946-47 ve 1950-51 yılları arasında üzerinde çalıştığı tamamlanmamış bir romanının dört bölümünden oluşmaktadır. Bu sahneler, yazarın ölümünden sonra, 1970 yılında yayımlanan “Islands in the Stream” adlı romanın ilk hali için ön hazırlık malzemesini gözler önüne sermektedir. Belli ki Hemingway, romanın üzerinde çalışıp seyrini değiştirdikçe bu bölümleri çıkarmıştır. Okur, daha sonra Islands in the Stream’in son versiyonunda başka karakterlere verilmiş olan isimlerin yeniden kullanıldığını fark edecektir. Bu yeniden düzenlemelerin hiçbiri “Yabancı Topraklar”ın uyumunu ve bütünlüğünü azaltmamaktadır.

YABANCI TOPRAKLAR

Miami sıcak ve boğucuydu ve Everglades’den esen kara rüzgârı sabah saatlerinde bile sivrisinekleri taşıyıp getiriyordu.

“Elimizden geldiğince kısa süre içinde çıkacağız” dedi Roger. “Biraz para almam gerekecek. Arabalardan anlıyor musun?”

“Çok fazla değil.”

“Gazetelerde nasıl ilanlar var bir bakabilirsin. Ben de buradaki Western Union’a biraz para getirtirim.”

“Öyle pat diye alabiliyor musun?”

“Eğer arama zamanında yapılırsa avukatım gönderebilir.”

Biscayne Bulvarı üzerindeki bir otelin on üçüncü katındaydılar ve komi gazetelerle başka bazı siparişleri getirmek için yeni aşağı inmişti. İki oda vardı ve ikisi de koya, parka ve bulvardan akan trafiğe bakıyordu. Adam da kadın da otele kendi adlarıyla kayıt yaptırmışlardı.

“Sen köşedekini al” demişti Roger. “Belki biraz esiyordur. Ben diğer odada telefona geçeceğim.”

“Ben nasıl yardım edebilirim?”

“Gazetelerden birindeki satılık araba ilanlarını tara, ben de diğerine bakarım.”

“Nasıl bir araba?”

“Lastikleri iyi durumda olan üstü açılabilir bir araba. Bulabileceğimiz en iyisi hangisiyse.”

“Sence ne kadar paramız olacak?”

“Beş bini zorlayacağım.”

“Bu harika. Sence alabilecek misin?”

“Bilmiyorum. Şimdi ona ulaşmaya çalışacağım” dedi Roger ve diğer odaya geçti. Kapıyı kapadı, sonra tekrar açtı. “Beni hâlâ seviyor musun?”

“Bu konuyu çözdüğümüzü sanıyordum” dedi kadın. “Lütfen gel de şu çocuk geri gelmeden öp beni.”

“Güzel.”

Kadını sıkıca kendine bastırıp sertçe öptü.

“Bak bu daha iyi işte” dedi kadın. “Neden ayrı odalarda kalmamız gerekiyor ki?”

“Parayı almak için kimliğimin tespit edilmesi gerekebilir diye düşündüm.”

“Anladım.”

“Şansımız yaver giderse bunlarda kalmamız gerekmeyecek.”

“Gerçekten dediğin kadar hızlı yapabilecek miyiz bunu?”

“Şansımız varsa.”

“Sonra Bay ve Bayan Gilch olabilir miyiz?”

“Bay ve Bayan Gilch.”

“Bay ve Bayan Stephen Gilch.”

“Şu telefonu etsem iyi olacak.”

“Çok uzun süre uzak kalma ama.”

Yunanların işlettiği bir deniz ürünleri lokantasında öğle yemeği yediler. Burası, kasabanın ağır sıcağında klimalı bir vaha gibiydi ve yiyeceklerin okyanustan çıktığı kesin olsa da, ikinci kez kullanılmış yağ yeni kızartılmış tereyağının yanında neyse, Eddy’nin aynı şeyleri pişirip durması da oydu işte. Ama yemeğin yanında bir şişe gerçekten soğuk, sek, reçine tadında Yunan beyaz şarabı ve tatlı olarak da vişneli turta vardı.

“Yunanistan’a ve adalara gidelim” dedi kadın.

“Daha önce hiç gitmedin mi?”

“Bir yaz. Bayılmıştım.”

“Gideriz.”

Saat iki itibariyle para Western Union'daydı. Beş bin değil üç bin beş yüz gelmişti ve saat üç buçuk itibariyle yalnızca altı bin kilometrede olan üstü açılabilir kum rengi bir Buick almışlardı bile. İki sağlam yedek lastiği, iyi durumda çamurlukları, radyosu, büyük bir projektörü ve arka tarafta bolca bagaj yeri vardı.

Saat beş otuz olduğunda bir sürü şey daha satın alıp otelden çıkış yapmışlardı ve kapıdaki görevli çantalarını arabanın arkasına yerleştiriyordu. Gerçekten korkunç bir sıcak vardı.

Yaz mevsiminde subtropikal bir bölgeye ancak kışın bir Labrador'a şortun uyacağı kadar uyan kalın üniformasının içinde ter dökmekte olan Roger, kapı görevlisine bahşiş verdi, arabaya bindi ve Biscayne Bulvarı boyunca ilerledikten sonra Coral Gables ve Tamiami Trail'e çıkan yola girmek için batıya döndü.

“Nasıl hissediyorsun?” diye sordu kıza.

“Harika. Sence gerçek mi?”

“Gerçek olduğunu biliyorum, çünkü lanet bir sıcak var ve beş bini de alamadık.”

“Sence arabaya fazla mı verdik?”

“Hayır. Tam gerektiği kadar.”

“Sigortayı aldın mı?”

“Evet. A.A.A.'ya³⁴⁷ da üye oldum.”

“Biraz hızlı mıyız ne?”

“Dehşetiz.”

“Paranın geri kalanı yanında mı?”

“Tabii ki. Gömleğimin içine sıkıştırdım.”

“O bizim bankamız.”

“Elimizdeki tüm para.”

“Sence nasıl yetecek?”

“Yetmesi gerekmiyor. Biraz daha bulacağım.”

“Bir süre idare etmesi lazım.”

“Edecek.”

“Roger.”

“Evet kızım?”

347) American Automobile Association (Amerikan Otomobil Birliği.) (ç.n.)

“Beni seviyor musun?”

“Bilmiyorum.”

“Söyle.”

“Bilmiyorum. Ama öyle olup olmadığını anlayacağımdan emin olabilirsin.”

“Ben seni seviyorum. Çok. Çok. Çok.”

“Aynen devam et. Bunun bana çok yardımı olacak.”

“Neden beni sevdiğini söylemiyorsun?”

“Biraz bekleyelim.”

Adam arabayı kullanırken kız elini onun bacağına koymuştu ve şimdi çekti.

“Peki” dedi. “Bekleyelim.”

Artık geniş Coral Gables yolunu izleyerek batıya doğru ilerliyorlar, Miami’nin sıcaktan kavrulan düz arazili kenar mahallelerinden, dükkânların, benzinliklerin ve şehirden evlerine dönen insanların onları sürekli geçip duran arabaların mola verdiği marketlerin önünden geçiyorlardı. Şimdi, Florida düzlüklerinden yükselen Basso Veneto’dan onlara bakan binalarla birlikte Coral Gables’ı sol tarafta bıraktılar. Yolun ilerisinde bir zamanlar Everglades olan dümdüz, sıcak bölge uzanıyordu. Roger artık daha da hızlı sürüyordu ve arabanın ağır havanın içindeki hareketi, dışarıdan gelip fanların yana yatık camından geçerek havayı serinletiyordu.

“Çok güzel bir araba” dedi kız. “Çok şanslı değil miyiz onu aldığımız için?”

“Çok.”

“Fazlasıyla şanslı değil miyiz sence de?”

“Şu âna kadar evet.”

“Şu âna kadar benimle ilgili fazla tedbirliydin.”

“Pek sayılmaz.”

“Ama biraz neşelenebiliriz değil mi?”

“Neşeliyim ben.”

“Sesin çok da neşeli gelmiyor.”

“O zaman belki de değilimdir.”

“Olamaz mısın ama? Ben gerçekten öyleyim.”

“Olacağım” dedi Roger. “Söz veriyorum.”

Hayatında pek çok kez araba kullandığı yolun ilerisine baktı, nasıl uzayıp gittiğini seyrederek, her iki tarafında su yolları, orman ve bataklıklarıyla aynı yol olduğunu bilerek, yalnızca arabanın ve yanındaki insanın farklı olduğunu bilerek. Roger içindeki o eski boşluğun geri geldiğini hissetti ve bunu durdurması gerektiğinin farkındaydı.

“Seni seviyorum kızım” dedi. Bunun doğru olduğuna kendi de inanmıyordu. Ama söylerken kulağa fena gelmedi. “Seni çok seviyorum ve sana karşı çok iyi olmaya çalışacağım.”

“Ve neşeli olacaksın.”

“Ve neşeli olacağım.”

“Bu harika” dedi kız. “Başladık mı yani?”

“Yoldayız.”

“Kuşları ne zaman göreceğiz?”

“Yılın bu zamanında çok daha uzakta olurlar.”

“Roger.”

“Efendim Bratchen.”

“Eğer canın istemiyorsa neşeli olmak zorunda değilsin. Sonra yeterince neşeleneceğiz. Sen nasıl istiyorsan öyle hisset, ben ikimiz için de neşelenirim. Bugün kendime engel olamıyorum.”

İleride yolun sağa kıvrılıp orman bataklığının içinden batıya değil de kuzeybatıya kıvrıldığı yolu gördü. Bu iyiydi. Bu gerçekten çok daha iyiydi. Çok kısa bir süre sonra ölü selvi ağacındaki büyük balıkkartalının yuvasına geleceklerdi. O kış Andrew doğmadan önce David’in annesiyle buradan geçerken çingiraklı yılanı öldürdüğü yerden geçmişlerdi şimdi. Everglades’deki ticaret merkezinden Seminole tişörtleri alıp arabada giydikleri yıld. Büyük çingiraklı yılanı ticaret yapmaya gelen bazı Kızılderililere vermiş, onlar da bundan hoşnut olmuşlardı çünkü yılanın güzel bir derisi ve on iki çingırağı vardı. Roger onu devasa, basık kafası aşağı sarkacak şekilde kaldırdığında ne kadar ağır ve kalın olduğunu ve Kızılderilinin onu eline aldığı anda nasıl gülümsediğini hatırlıyordu. Sabahın erken saatinde, güneşin ilk ışıklarıyla incelmeye başlayan sisin içinden çıkıp yolu geçerken yabani hindiye vurdukları yıld. Gümüş rengi sisin içinde selviler siyah, yola adımını attığında çok sevimli

görünen hindi de bronz-kahve renkteydi. Yola başı yukarıda çıkan hayvan koşmak için çömelmiş, sonra da yere yığılmıştı.

“Ben iyiyim” dedi kıza. “Güzel kırılık alanlara gireceğiz şimdi.”

“Sence bu gece nereye varmış oluruz?”

“Bir yer bulacağız. Körfez tarafına geçtiğimiz anda bu esinti kara esintisinden deniz esintisine dönüşecek ve hava serinleyecek.”

“Bu çok hoş olur” dedi kız. “İlk geceyi o otelde geçirme fikrinden nefret etmiştim.”

“Kaçabildiğimiz için inanılmaz şanslıydık. Bu kadar çabuk çıkabileceğimizi sanmıyordum.”

“Tom nasıl acaba, merak ediyorum.”

“Yalnız” dedi Roger.

“Harika bir adam değil mi?”

“En iyi dostum ve vicdanım, babam ve erkek kardeşim, bankacı. Aziz gibi bir şey. Onun neşeli olanı.”

“Hayatımda daha iyi birini tanımadım” dedi kız. “Seni ve oğlanları sevme şekli insanın kalbini kırıyor.”

“Keşke bütün yaz boyunca alabilse onları.”

“Çok fazla özlemez miydin?”

“Zaten sürekli özlüyorum.”

Yabani hindiyi koltuğun arkasına koymaları gerekmişti. Hayvan o kadar ağır, sıcak ve parlak bronz tüyleriyle öylesine güzel, evcil hindilerin mavi ve siyahlarından o kadar farklıydı ki, David’in annesi çok heyecanlanmış ve doğru dürüst konuşamamıştı bile. Sonra da şöyle demişti: “Hayır. Bırak da biraz tutayım. Ona tekrar bakmak istiyorum. Daha sonra koyarız arkaya.” Ve David de kadının kucağına bir gazete kâğıdı sermiş ve kadın kuşun kanlı kafasını kanadının altına sokup kanadı dikkatlice onun üzerine katlamış ve kendisi, yani Roger, arabayı kullanırken o hayvanın göğsündeki tüyleri okşayıp düzeltmişti. Sonra nihayet, “Artık soğudu” demiş ve onu kağıda sarıp yine koltuğun arkasına koyarak, “Ona dokunmayı çok istediğimde bana izin verdiğin için teşekkür ederim” demişti. Roger arabayı kullanmaya devam ederken onu öpmüş ve kadın, “Ah Roger, ne kadar da mutluyuz, hep böyle mutlu olacağız, değil mi?” demişti. Bu, şu an yolun ilerisinde görünen bir sonraki eğimli dönüş sırasında olmuştu.

“Onları aşırı özleyip beni sevemez hale gelmeyeceksin, değil mi?”

“Hayır. Gerçekten.”

“Bunun seni üzmesini anlayabiliyorum. Ama zaten uzakta olacaktın onlardan, öyle değil mi?”

“Evet, elbette. Lütfen üzülme kızım.”

“Kızım demen çok hoşuma gidiyor. Bir daha desene.”

“Cümlelerin sonunda söyleniyor” dedi. “Kızım.”

“Belki daha yaşım küçük olduğu içindir” dedi kız. “Çocuklarını seviyorum. Üçünü de, hem de çok. Bence muhteşemler. Böyle çocuklar olabileceğini bilmezdim. Ama Andy evlenemeyeceğim kadar küçük ve ben de zaten seni seviyorum. Böylece onları aklımdan çıkarıyorum ve seninle birlikte olmaktan olabildiğince mutluyum.”

“Çok iyisin.”

“Pek değilim aslında. İnanılmaz zor bir insanım. Ama birini sevdiğimde bunu bilirim ve seni de hatırlayabildiğim ilk günden beri hep sevdim. O yüzden de iyi olmaya çalışacağım.”

“Harikasın.”

“Ah, bundan çok daha iyi olabilirim.”

“Zorlamana gerek yok.”

“Bir süre zorlamayacağım. Roger, çok mutluyum. Mutlu olacağız, değil mi?”

“Evet kızım.”

“Ve hep mutlu olabiliriz, öyle değil mi? Biliyorum böyle konuşunca aynı anneme benziyorum. Ama ben buna inanıyorum, bence mümkün. Mümkün olduğunu biliyorum. Seni hayatım boyunca sevdim ve eğer böyle bir şey mümkünse mutlu olmak da mümkündür, öyle değil mi? Öyle olduğunu söyle.”

“Sanırım öyle.”

Her zaman öyle olduğunu söylemişti. Bu arabada değil ama. Başka ülkelerdeki başka arabalarda. Gerçi bu ülkede de yeterince söylemişti ve buna inanmıştı da. Mümkün olabilirdi. Bir zamanlar her şey mümkündü. Bu yolun, kanalın sularının yolun sağ tarafında berrak bir şekilde aktığı, Kızılderilinin kanosunu sıırıyla desteklediği ilerdeki şu uzantısında mümkündü. Orada Kızılderili falan yok-

tu artık. Bu öncedendi. Mümkün olduğu zamanlarda. Kuşlar gitmeden önce. O da hindiden önceki yıld. Büyük çingiraklı yılandan önceki yıl, Kızılderilinin kanoyu sırkla desteklediğini ve kanonun baş tarafında yatan erkek geyiği, beyaz boğazını ve göğsünü, narin şekilli, kalbe benzeyen toynaklarından uzanan ince bacaklarının yukarı kıvrıldığını ve Kızılderiliye dönük güzel, minyatür boynuzlu başını gördükleri yıld. Arabayı durdurup Kızılderiliyle konuşmuşlardı ama adam İngilizce bilmiyordu ve sırtıtmıştı. Küçük ölü geyik de açık gözleriyle doğrudan Kızılderiliye bakarak yatıyordu. O zaman ve beş yıl sonrasında mümkündü. Ama şu an? Mümkün müydü? Kendi mümkün olmadıkça hiçbir şey mümkün değildi artık ve eğer bir şeylerin doğru olma olasılığı az da olsa varsa bunları söylemesi gerekiyordu. Söylemesi yanlış bile olsa söylemeliydi. Onları dile getirmediği takdirde gerçek olmaları mümkün değildi. Söylemesi gerekiyordu ve belki böylece hissedebilir ve inanabilirdi. Ve belki de sonra gerçek olurlardı. Belki tatsız bir sözcük, diye düşündü, hele puronun sonuysa daha bile tatsız.

“Sigaran var mı?” diye sordu kıza. “Şu çakmak çalışıyor mu bilmiyorum.”

“Denemedim. Sigara içmedim. O kadar gerginlikten uzağım ki.”

“Sadece gergin olduğun zaman sigara içmiyorsun değil mi?”

“Sanırım öyle. Çoğunlukla.”

“Çakmağı denesene.”

“Tamam.”

“Evlendiğin adam kimdi?”

“Ah, lütfen ondan bahsetmeyelim.”

“Hayır. Sadece kim olduğunu sormak istedim.”

“Tanıdığın biri değil.”

“Gerçekten ondan bahsetmek istemiyor musun bana?”

“Hayır Roger. Hayır.”

“Peki.”

“Affedersin” dedi kız. “İngilizdi.”

“Di?”

“İngiliz. Ama ben öyleydi demeyi tercih ediyorum. Hem kimdi diyen sendin.”

“Di güzel bir ifade” dedi. “Belki sözcüğünden kat be kat iyidir.”

“Peki. Tamamen anlamıyorum ama sana inanıyorum. Roger?”

“Evet kızım.”

“Kendini biraz daha iyi hissediyor musun?”

“Hem de çok. İyiyim.”

“Tamam. Sana ondan bahsedeceğim. Eşcinsel olduğu ortaya çıktı. Bu kadar. Bunun hakkında hiçbir şey söylememişti ve hiç öyleymiş gibi de davranmıyordu. Hem de hiç. Gerçekten. Muhtemelen geri zekâlı olduğumu düşünüyorsunuzdur. Ama hiçbir şekilde öyle davranmıyordu. Kesinlikle çok tatlıydı. Bilirsin nasıl olurlar. Sonra öğrendim. Hemen tabii ki. Aynı gece hatta. Şimdi artık bundan konuşmasak olur mu?”

“Zavallı Helena.”

“Bana Helena deme. Bana kızım de.”

“Benim zavallı kızım. Hayatım.”

“O da güzel bir kelime. Ama kızım ile karıştırmamalısın. O şekilde iyi olmuyor. Annem onu tanıyordu. Bir şeyler söyler diye düşünmüştüm. Sadece bunu hiç fark etmediğini söyledi ve ben, ‘Fark etmiş olabilirsin’ deyince de, ‘Ne yaptığını bildiğini düşündüm ve müdahale etmeye gerek duymadım’ dedi. ‘Sadece bir şey söyleyiver sen olmaz mıydı ya da birileri bir şey söylese olmaz mıydı’ dedim. ‘Hayatım, herkes ne yaptığını bildiğini düşünüyordu. Herkes. Herkes senin kendi fikrinden başka hiçbir şeye önem vermediğini bilir ve benim de bu ufacık tefecik adadaki hayatın gerçeklerinden haberdar olduğunu düşünmek için her türlü geçerli sebebim vardı’..”

Adamın yan tarafında kaskatı ve dimdik oturuyordu şimdi ve sesinin bir tonu bile yoktu. Yüzünde hiçbir mimik yoktu. Sadece doğru sözcükleri hatırladığı en doğru şekilde kullanıyordu o kadar. Roger bunların kulağa epey doğru geldiğini düşündü.

“Annem epey rahatlatmış beni” dedi. “Bir sürü şey söyledi o gün bana.”

“Bak” dedi Roger. “Bunların hepsini atacağız gidecek. Hepsini. Tam şu an, hemen şuraya yolun yanına bırakacağız. Her neyden kurtulmak istiyorsan her zaman söyleyebilirsin bana. Ama artık hepsini attık gitti ve bunu gerçekten yaptık.”

“Ben de böyle olmasını istiyorum” dedi kız. “Yola böyle çıktım. Ve biliyorsun, sana en başında boş verelim gitsin demiştim.”

“Biliyorum. Affedersin. Ama yine de mutluyum ciddi çünkü attık gitti.”

“Bunu söylemen çok hoş. Ama sihir yapman ya da şeytan kovman falan gerekmiyor. Kolluksuz da yüzebilirim. Ayrıca o gerçekten de çok tatlıydı.”

“Söyle de kurtul. Eğer bu şekilde olmasını istiyorsan.”

“Yapma böyle. Sen o kadar üstünsün ki üstün olmana bile gerek yok. Roger?”

“Efendim Bratchen.”

“Seni çok seviyorum ve artık bunu yapmamıza hiç gerek yok, değil mi?”

“Hayır. Yok gerçekten de.”

“Çok sevindim. Artık neşelenebilir miyiz?”

“Tabii ki neşeleniriz. Bak” dedi. “İşte kuşlar. İlk grup.”

Sol taraflarında bataklıktan çıkan, güneşin koyu renkli yaprakların üzerinde pırıldadığı ağaçlardan meydana gelmiş bir ada gibi yükselen selvi hamağında beyaz görünüyordlardı; güneş alçaldıkça gökyüzünde daha da çok kuş belirdi, beyaz ve yavaş, uzun bacakları arkalarına uzamış halde.

“Gece için geliyorlar. Bataklıkta beslenmişler. Nasıl kanatlarıyla fren yapıp uzun bacaklarını yere inmek için öne eğdiklerini izle.”

“Yılandılları da görececek miyiz?”

“İşte oradalar.”

Roger arabayı durdurmuştu ve yavaş yavaş kararan bataklığın karşı tarafında sarı gagalı leylekler daireler çizerek kanat çırpıyor, başka bir ağaç adasına inmek için gökyüzünde süzülüyorlardı.

“Eskiden çok daha yakına tünerlerdi.”

“Belki sabah görürüz onları” dedi kız. “Hazır durmuşken içecek bir şeyler hazırlamamı ister misin?”

“Arabada giderken de yapabiliriz. Burada sivrisinekler başımıza üşüşür.”

Motoru çalıştırırken arabada birkaç sivrisinek vardı, kocaman, siyah, Everglades tarzı; ama Roger kapıyı açıp onları elleriyle sil-

keleyince uçup gittiler ve kız da yanlarında getirdikleri paketlerin içinden iki emaye kupayla içinde bir şişe White Horse olan kartonu buldu. Kupaları kâğıt peçeteyle sildikten sonra içlerine hâlâ karton kutusunda duran Scotch'tan doldurdu, termostan buz parçaları attı ve üzerlerine soda ekledi.

“Şerefimize” dedi ve soğuk emaye kupayı Roger’a uzattı. Adam aynı anda hem yavaşça içip hem de araba kullanırken direksiyonu sol eliyle tutuyor ve artık epey kararmış olan yolda ilerliyordu. Farları biraz daha sonra yaktı ve ışık kısa süre içinde karanlığı ileriye kadar yarıdı. Beraber viskiyi içtiler; ihtiyaçları olan şey de buydu ve kendilerini çok daha iyi hissetmelerini sağladı. Bir içki hâlâ yapması gereken şeyi yapılabiliyorsa, diye düşündü Roger, her zaman bir şans vardır. Ve bu içki tam da yapması gereken şeyi yapmıştı.

“Kupada içince biraz yapışkan ve kaygan gibi oluyor tadı.”

“Emayeden” dedi Roger.

“Çok kolay oldu” dedi kız. “Harika değil mi tadı?”

“Bütün gün içtiğimiz ilk içki. Öğle yemeğindeki reçine şarabını saymazsak. İyi bir arkadaşımız” dedi. “İhtiyar dev katili.”

“Güzel isimmiş. Önceden de böyle mi diyordun?”

“Savaştan beri. İlk kez o zaman takmıştık bu ismi.”

“Orman devler için kötü bir yer olurdu herhalde.”

“Uzun zaman önce kökleri kurudu sanırım” dedi. “Muhtemelen onları devasa tekerleri olan şu büyük bataklık arabalarıyla buldular.”

“Çok gösterişli olmalı. Emaye kupayla daha kolay.”

“Teneke kupayla daha bile güzel oluyor tadı” dedi adam. “Dev öldürmek için değil. Sadece ne kadar iyi olabileceği anlamında. Ama buz gibi soğuk kaynak suyun olacak, kupayı da kaynakta soğutmuş olacaksın ve başını eğip kaynağa baktığında dipte, tam karcıkların çıktığı yerde yükselen ufak dalgalar göreceksin.”

“Öyle de içecek miyiz?”

“Tabii ki. Her şekilde içeceğiz. Dağ çileğiyle nefis bir tane hazırlayabiliriz. Limonun varsa onu ikiye bölüp yarısını sıkarsın ve kabuğunu da kupanın içinde bırakırsın. Sonra dağ çileklerini kupanın içinde ezip buzluktan çıkmış bir parça buzı kırıp temizleyip

içine atar, kupayı Scotch'la doldurup hepsi karışana ve buz gibi olana kadar karıştırırsın."

"Hiç su koymuyor musun?"

"Hayır. Buz yeterince eriyor ve çileklerden ve limondan da yeteri kadar su çıkıyor."

"Sence hâlâ dağ çileği var mıdır?"

"Olacağına eminim."

"Bundan bahsetmesek iyi olur. Karnım feci halde acıkıyor."

"Muhtemelen bir kupalık daha yol gideceğiz" dedi. "Sonra artık varmış olacağız sanırım."

Artık gecenin içinde, yolun iki yanında hem karanlık hem de yüksekçe uzanan bataklıkla beraber ilerliyorlardı ve hünerli farlar epey ileriye aydınlatıyordu. İçkiler geçmişi, aynı farların karanlığı yarıp geçmesi gibi defediyordu ve Roger dedi ki:

"Kızım, eğer hazırlarım dersen bir tane daha içirim."

Kız içkiyi hazırlayınca ona, "Neden benim tutmama izin vermiyorsun? İstedğin zaman veririm sana?" dedi.

"Araba kullanırken tutmak beni rahatsız etmiyor."

"Beni de etmiyor. İyi hissettirmiyor mu kendini?"

"Her şeyden daha iyi."

"Her şeyden değil ama çok iyi."

Şimdi ileride ağaçların açıldığı bir köyün ışıkları belirmişti ve Roger sola kıvrılan bir yola sapıp bir eczanenin, bir bakkalın, bir lokantanın önünden geçti ve denize uzanan تنها bir asfalt yol boyunca ilerledi. Sağa dönüp bir başka asfalt yola girdi ve bir benzin istasyonunun ışıklarını ve boş oda olduğunu gösteren neon lambaları görene kadar, boş arsaların ve aralıklı çıkan evlerin önünden geçti. Ana otoban deniz yoluyla birleşerek oradan geçiyor, odalar da denize bakıyordu. Arabayı benzinlikte durdurdular ve Roger tabelanın ışığının altında teni maviymiş gibi görünen orta yaşlı bir adamdan yağı ve suyu kontrol etmesini ve depoyu doldurmasını istedi.

"Odalar nasıl?" diye sordu Roger.

"İyi kaptan" dedi adam. "Güzel odalar. Temiz odalar."

"Yatak örtüleri temiz mi?" diye sordu Roger.

“Aynı isteyeceğiniz gibi, tertemiz. Bütün gece kalmayı mı planlıyorsunuz?”

“Eğer kalırsak.”

“Tüm gece fiyatı üç dolar.”

“Hanımefendi odalardan birine baksa olur mu?”

“Harika olur. Başka hiçbir yerde böyle güzel şilte göremez. Çarşafklar tamamen tertemiz. Duş. Mükemmel çapraz havalandırma. Modern sıhhi tesisat.”

“Ben girip bir bakayım” dedi kız.

“Buyurun anahtar. Miami’den mi geliyorsunuz siz?”

“Aynen öyle.”

“Şahsen ben Batı Kıyısı’nı tercih ederim” dedi adam. “Yağınız tamam, suyunuz da öyle.”

Kız arabaya geri geldi.

“Benim baktığım oda müthişti. Ve çok da serin.”

“Esinti sağdan, Meksika Körfezi’nden geliyor” dedi adam. “Bütün gece esecek. Ve yarın tüm gün. Belki perşembenin bir bölümünde de. Şilteyi denediniz mi?”

“Her şey harika görünüyordu.”

“İhtiyar anam onları o kadar temiz tutuyor ki bu yasalara bile aykırı olabilir. Kendini paralıyor onlar için. Onu sinemaya yolladım bu akşam. Çamaşır en büyük iş. Ama iyi kotarıyor. İşte oldu. Depoyu doldurdum.” Hortumu asmaya gitti.

“Biraz kafamı karıştırıyor bu adam” diye fısıldadı Helena. “Ama burası çok hoş ve temiz.”

“Ee, tutacak mısınız odayı?” diye sordu adam.

“Elbette” dedi Roger. “Tutuyoruz.”

“Deftere bilgilerinizi yazın o zaman.”

Roger, Bay ve Bayan Robert Hutchins 9072 Surfside Drive Miami Beach yazdıktan sonra defteri ona geri verdi.

“Şu eğitimci olanla bir akrabalığınız var mı?” diye sordu adam plakayı deftere not ederken.

“Hayır, üzgünüm.”

“Üzgün olacak bir şey yok” dedi adam. “Onu çok öyle taktığımdan değil. Gazetelerden biliyorum. Size yardımcı olabileceğim herhangi bir şey var mı?”

“Hayır. Arabayı içeri alayım da eşyalarımızı taşıyalım.”

“Üç nokta dokuz galon, vergisiyle birlikte 5.50 ediyor.”

“Nerede bir şeyler yiyebiliriz?” diye sordu Roger.

“Kasabada iki yer var. Birbirinin hemen aynısı.”

“Siz hangisini tercih ediyorsunuz?”

“İnsanlar Green Lantern hakkında epey iyi şeyler söylüyorlar.”

“Sanırım orayı duymuştum” dedi kız. “Bir yerlerde.”

“Olabilir. Dul bir kadın işletiyor.”

“Evet, sanırım orası” dedi kız.

“Size yardım etmemi istemediğinizden emin misiniz?”

“Evet. Biz hallederiz” dedi Roger.

“Tek bir şey söylemek istiyorum” dedi adam. “Bayan Hutchins kesinlikle çok hoş bir kadın.”

“Teşekkür ederim” dedi Helena. “Çok nazıksınız ama korkarım bu güzel ışık yüzünden öyle görünüyor.”

“Hayır” dedi adam. “Çok samimiyim. Yürekten söylüyorum.”

“Sanırım içeri girsek iyi olacak” dedi Helena Roger’a. “Beni gezinin bu kadar başında kaybetmeni istemem.”

Odada çift kişilik bir yatak, muşambayla kaplı bir masa, iki sandalye ve tavandan sarkan bir ampul vardı. Ayrıca duş, tuvalet ve aynalı bir lavabo. Lavabonun yanındaki askıda temiz havlular, odanın diğer ucunda da üzerinde askıları olan ahşap bir direk.

Roger çantaları odaya taşıdı ve Helena da termosu, iki kupayı ve içinde Scotch olan karton kutuyu, içi White Rock şişeleriyle dolu kâğıt torbayla birlikte masaya koydu.

“Öyle üzgün üzgün bakma” dedi. “Yatak temiz. Çarşafklar da öyle.”

Roger kolunu ona dolayıp kızı öptü.

“Lütfen ışığı kapat.”

Roger ampule uzanıp düğmeye bastı. Karanlıkta dudaklarına hafif hafif değerek, ikisinin de açılmadan dolgunlaştığını ve kızın kollarında titrediğini hissederek öptü onu. Kızı kendine sıkıca bastırmış ve kızın başı arkaya gitmişti; denizin kumsaldan gelen sesini duydu ve pencereden giren serin rüzgârı hissetti. Kızın ipek gibi saçları kollarına değiyordu; ikisinin de vücudu kaskatı ve gergindi

ve Roger ellerini kızın göğüslerine kaydırıp kabarmalarını, parmaklarının altında tomurcuklanmalarını hissetti.

“Ah Roger” dedi. “Lütfen, ah lütfen.”

“Konuşma.”

“Bu o mu? Ah, çok tatlı.”

“Konuşma.”

“Bana iyi davranacak. Öyle değil mi? Ve ben de ona iyi davranmaya çalışacağım. Ama fazla büyük değil mi?”

“Hayır.”

“Ah seni çok seviyorum ve onu da çok seviyorum. Sence şimdi deneyip öğrensek mi? Daha fazla dayanamayacağım ben. Bilmeme-ye yani. Bütün öğleden sonra zor tuttum kendimi.”

“Deneyebiliriz.”

“Ah, tamam. Hadi deneyelim. Hadi hemen deneyelim.”

“Beni bir kez daha öp.”

Karanlıkta o yabancı topraklara girdi Roger ve gerçekten de tuhaftı, girmesi zor, birdenbire tehlikeli bir şekilde zor, sonra ise göz kamaştırıcı, mutlu, güvenli, kuşatıcı; tüm şüphelerden, tüm tehlikelerden ve tüm korkulardan uzak, sanki hiç değmeden tutuyormuş gibi kollarında, gittikçe daha sıkı tutarak ama tutamayacak kadar da sükûnet içerisinde, daha önceki ve gelecek olan, her şeyi silip götüren, karanlığın içinde parlak bir mutluluğun ilk ışıklarını getiren, daha yakın, daha yakın, daha yakın, şimdi daha da yakın, tüm inançları geride bırakacak şekilde, daha uzun, daha güzel, daha ileri, gittikçe yükselen bir şekilde mutluluğa ilerleyen, birdenbire sımsıcak erişilen.

“Ah hayatım” dedi Roger. “Ah hayatım.”

“Evet.”

“Teşekkür ederim kıymetlim.”

“Ben ölüyüm” dedi kız. “Bana teşekkür etme. Ben ölüyüm.”

“Sen şey istiyor..”

“Hayır, lütfen. Ben ölüyüm.”

“Hadi...”

“Hayır. Lütfen bana inan. Bunu başka ne şekilde söyleyebileceğimi bilmiyorum.”

Daha sonra, “Roger” dedi.

“Evet kızım.”

“Emin misin?”

“Evet kızım.”

“Yani hiçbir şekilde hayal kırıklığına uğramadın, öyle mi?”

“Hayır kızım.”

“Sence beni sevebilecek misin?”

“Seni seviyorum” diye yalan söyledi Roger. Yaptığımız şeyi se-
viyorum demek istemişti aslında.

“Tekrar söyle.”

“Seni seviyorum” diye yalan söyledi yine Roger.

“Bir kez daha söyle.”

“Seni seviyorum” diye yalan söyledi.

“Bu üç etti” dedi kız karanlığın içinde. “Gerçek olması için
elimden geleni yapacağım.”

Rüzgâr serin serin üstlerine esiyordu ve palmiye yapraklarının
çıkardığı gürültülü ses neredeyse yağmur sesi gibiydi ve kız bir süre
sonra, “Bu gece güzel olacak ama şu an ne düşünüyorum biliyor
musun?” dedi.

“Acıktığını.”

“Harika bir tahmin.”

“Ben de acıktım.”

Green Lantern’da yemek yediler. Dul kadın masanın altına bö-
cek ilacı sıkı ve onlara domuz pastırmasıyla birlikte kızartılmış,
çıtır çıtır taze tekir balığı yumurtası getirdi. Soğuk Regal birası içip
yanında patates püresi olan birer tane biftek yediler. Biftek çayırda
beslenen hayvanlardan çıkan bifteğe göre inceydi ve pek iyi sayıl-
mazdı ama ikisi de acıkmıştı ve kız ayakkabılarını masanın altına
fırlatıp çıplak ayaklarını Roger’inkilerin üstüne koydu. Güzel bir
kızdı ve Roger ona bakmayı seviyordu. Ayaklarının onunkilerin
üzerinde olması da hoş bir histi.

“Seni etkiliyor mu?” diye sordu kız.

“Tabii ki.”

“Dokunabilir miyim?”

“Eğer dul kadın bakmıyorsa.”

“Beni de etkiliyor” dedi kız. “Vücutlarımız birbirleriyle ne iyi geçiniyorlar, değil mi?”

Tatlı olarak ananaslı turta yediler ve yanında da soğutucunun derinlerindeki eriyen buzlu suyun içinden yeni çıkmış birer Regal daha içtiler.

“Ayağımda böcek ilacı var” dedi kız. “Üstlerinde böcek ilacı olmayınca daha güzel olacaklar.”

“İlaçlı da güzeller. İtebildiğin kadar sert it.”

“Seni dul kadının sandalyesinden düşürmek istemem.”

“Tamam. Bu kadar yeter.”

“Daha önce hiç bu kadar iyi hissetmemiştin, değil mi?”

“Hayır” dedi Roger içtenlikle.

“Sinemaya gitmemiz şart değil, değil mi?”

“Sen çok istemiyorsan, hayır.”

“Hadi evimize dönelim ve aşırı erken sabahımıza başlayalım.”

“Olur.”

Dul kadına hesabı ödediler ve bir kesekâğıdına iki şişe soğuk Regal koyup arabayla kaldıkları yere gittiler ve arabayı odaların arasındaki boşluğa park ettiler.

“Araba bizi biliyor artık” dedi odaya girdikleri sırada.

“Bu güzel bir şey.”

“Başta ona karşı çekingendim ama şimdi sanki ortağımızmış gibi hissediyorum.”

“İyi bir araba o.”

“Sence adam dumur mu oldu?”

“Hayır. Kışkandı.”

“Kıskanmak için fazla yaşlı değil mi?”

“Belki. Belki de sadece memnun olmuştur.”

“Hadi onu düşünmeyi bırakalım.”

“Ben onu düşünmüyordum ki.”

“Araba bizi korur. Daha şimdiden iyi arkadaş olduk onunla. Dul kadının oradan gelirken nasıl da cana yakındı, gördün mü?”

“Farkı gördüm.”

“Işıkları bile açmalıyım.”

“Olur” dedi Roger. “Ben duş alacağım. Yoksa sen mi alırsın önce?”

“Hayır. Sen.”

Daha sonra yatakta beklerken onun banyoda çıkarttığı su seslerini ve sonra da kendini kurulamasını dinledi ve sonra kız, serin ve muhteşem hissederek hızla ve boylu boyunca girdi yatağa.

“Güzelim benim” dedi Roger. “Benim güzel sevgilim.”

“Bana sahip olduğu için mutlu musun?”

“Evet hayatım.”

“Ve gerçekten de iyi mi?”

“Harika.”

“Bunu bu ülkenin ve bütün dünyanın her yerinde yapabiliriz.”

“şu an buradayız.”

“Tamam. Buradayız. Burada. Olduğumuz yerde. Burada. Ah, karanlıktaki bu iyi, güzel, tatlı burası. Ne kadar da muhteşem, güzel bir yer burası. Karanlık çok güzel. Tatlı karanlık. Lütfen beni duy burada. Ah, şuraya, çok nazıkçe, çok nazıkçe, lütfen dikkat et. Lütfen, lütfen çok dikkat et. Teşekkür ederim, dikkatlice, ah karanlıkta öyle güzel ki.”

Hâlâ yabancı topraklardı ama bittiğinde yalnız değıldi Roger ve daha sonra, uyandığında, hâlâ yabancıydı ve hiç kimse konuşmuyordu ama orası onların topraklarıydı şimdi, Roger’ın ya da Helena’nın değıl, onların, gerçek anlamda; ve her ikisi de bunu biliyordu.

Karanlıkta serin rüzgâr odanın içine doğru eserken kız, “şu anda mutlusun ve beni seviyorsun” dedi.

“şu anda mutluyum ve seni seviyorum.”

“Tekrar etmene gerek yok. Artık gerçek.”

“Biliyorum. İnanılmaz yavaşım, değıl mi?”

“Birazcık yavaşım, evet.”

“Seni sevdiğim için inanılmaz mutluyum.”

“Gördün mü?” dedi kız. “Zor değılmiş.”

“Seni gerçekten seviyorum.”

“Öyle olur diye düşünmüştüm. Yani öyle ummuştum.”

“Seviyorum.” Kızı kendine iyice çekip sımsıkı tuttu. “Seni gerçekten seviyorum. Beni duyuyor musun?”

Gerçekten de doğrudu bu ve onu epey şaşırtıyordu, hele ki sabah olduğunda hâlâ doğru olduğunu fark etmesi.

Ertesi sabah yola çıkmadılar. Roger uyandığında Helena hâlâ uyuyordu ve o da kızı uyurken seyretti. Boynunu süpürerek bir yana düşmüş ve yastığa yayılmış saçlarını, güzel kahverengi yüzünü, uyanık olduğu haldekinden bile güzel görünen kapalı gözlerini ve dudaklarını. Bronz teninin üzerinde gözkapaklarının nasıl soluk kaldığını fark etti ve uzun kirpiklerini, dudaklarının tatlılığını, nasıl uyuyan bir çocuk gibi sessiz olduğunu ve gece üzerine çektiği çarşafın altından göğüslerinin nasıl belli olduğunu. Onu uyandırmaması gerektiğini ve eğer öperse uyandırabileceğini düşündü, o yüzden de üzerini giyinip aç, mutlu ve içi boş gibi hissederek, erken sabah kokularını içine çekerek, kuşları dinleyip seyrederek ve Meksika Körfezi'nden hâlâ gelmekte olan esintiyi hissedip koklayarak köye yürüdü. Bu kez Green Lantern'in bir blok aşağısındaki diğer restorana yöneldi. Burası tam Amerikan tarzı, küçük bir barı olan bir restorandı ve Roger da bir tabureye oturup sütlü kahve ile çavdar ekmeğinden yapılma kızarmış domuz pastırmalı ve yumurtalı sandviç sipariş etti. Tezgâhın üstünde *Miami Herald*'ın, muhtemelen bir kamyon şoförünün bıraktığı gece yarısı baskısı vardı ve o da sandviçini yiyip kahvesini içerken İspanya'daki askeri ayaklanmayı okudu. Dişleri ekmeğe geçerken yumurtanın fışkırdığını hissetti; dereotlu salatalık turşusu, yumurta ve jambonun hepsini aynı anda koklarken fincanı kaldırdı ve erken sabah kahvesinin kokusunu da içine çekti.

"Orada başları epey belada, değil mi?" dedi tezgâhın arkasındaki adam. Yüzünün şapka çizgisine kadar olan kısmı güneşten yanmış ama çizgiden yukarısı çilli ve bembeyaz olan yaşlı bir adamdı. Roger onun ince, kaba bir ağzı olduğunu ve çelik çerçeveli gözlükler taktığını fark etti.

"Epey" diye onayladı Roger.

"Bu Avrupa ülkelerinin hepsi aynı" dedi adam. "Bela üstüne bela."

"Bir kahve daha alayım ben" dedi Roger. Bu seferkinin o gazetesini okurken soğumasına izin verecekti.

"Meselenin özüne indiklerinde her şeyin altında Papa'nın olduğunu görecekler." Adam kahveyi ve yanına da ufak bir kaptaki sütü koydu.

Roger sütü fincana boşaltırken başını kaldırıp ilgiyle baktı.

“Her şeyin altında üç adam var” dedi yaşlı adam. “Papa, Herbert Hoover ve Franklin Delano Roosevelt.”

Roger rahatladı. Adam bu üçünün kesişen çıkarlarını anlatmaya devam etti ve Roger de memnun bir halde dinledi. Amerika harika bir yer, diye düşündü. Düşünsenize, gidip *Bouvard et Pécuchet*’nin³⁴⁸ bir kopyasını satın alıyordunuz ama bu adamı kahvaltınızın yanında bedava veriyorlardı. Gazeteden aldığın başka bir şeyi diye düşündü Roger. Ama bir de bu var işte.

“Peki ya Yahudiler?” diye sordu en sonunda. “Onların rolü nedir?”

“Yahudiler artık geçmişte kaldı” dedi tezgâhın arkasındaki adam. “Henry Ford *The Protocols of the Elders of Zion*’u³⁴⁹ yayımladığında onların işini bitirdi.”

“Sence işleri bitti mi?”

“Hiç şüphe yok genç adam” dedi adam. “En sonuncusunu gördün.”

“Buna şaşırdım işte” dedi Roger.

“Bak sana başka bir şey daha söyleyeyim” dedi adam öne eğilerek. “Bir gün ihtiyar Henry Papa’yı da aynı şekilde alaşağı edecek. Wall Street’i ele geçirdiği gibi onu da ele geçirecek.”

“Wall Street’i ele mi geçirdi?”

“Ah, evlat” dedi adam. “İşleri bitti.”

“Henry iyi gidiyor olmalı.”

“Henry mi? Bak şimdi çok doğru bir şey söyledin. Henry zamanın adamı.”

“Peki Hitler?”

“Hitler de sözünün eri.”

“Peki ya Ruslar?”

“Doğru adama sordun bak bu soruyu. Bırak Rus ayıları kendi arka bahçelerinde kalsınlar.”

348) Gustave Flaubert’in 1880 yılındaki ölümünden sonra basılan tamamlanmamış hiciv eseri. (ç.n.)

349) İlk olarak 1903’te Rusya’da basılıp pek çok dile çevrilen ve Yahudilerin tüm dünyaya egemen olmak için yaptıkları sözde planı anlatan Yahudi karşıtı uydurma metin. Henry Ford 1920’lerde ABD’de bu metnin 500.000 kopyasının basılıp yayımlanmasını finanse etmiştir. (ç.n.)

“Eh, bu hemen her şeyi yerine oturtuyor” dedi Roger ayağa kalkarken.

“Durum iyi görünüyor” dedi tezgâhın arkasındaki adam. “Ben iyimser biriyim. İhtiyar Henry Papa’yı bir alt etsin, üçü de un ufak olacak, göreceksin.”

“Hangi gazeteleri okuyorsunuz?”

“Hepsini” dedi adam. “Ama politik görüşlerimi oralardan almıyorum. Ben her şeyi enikonu kendim düşünüp bulurum.”

“Size borcum nedir?”

“Kırk beş sent.”

“Birinci sınıf bir kahvaltıydı.”

“Yine gelin” dedi adam ve gazeteyi Roger’ın tezgâhın üzerinde bıraktığı yerden aldı. Bir şeyleri daha enikonu düşünüp bulacak herhalde, diye düşündü Roger.

Sonra turist kampına dönüp bir eczaneden *Miami Herald*’ın nispeten yeni baskılarından birini aldı. Onun dışında birkaç tıraş bıçağı, bir tüp mentollü tıraş kremi, Dentyne marka birkaç sakız, bir şişe Listerine ve bir de çalar saat aldı.

Odaya gelip kapıyı yavaşça açtığında ve elindeki paketi masada termosun, emaye kupaların, White Rock şişeleriyle dolu kahverengi kesekâğıtlarının ve içmeyi unuttukları iki şişe Regal birasının yanına bıraktığında, Helena hâlâ uykudaydı. Sandalyeye oturup gazeteyi okudu ve kızın uyumasını seyretti. Güneş, ışığı yüzüne vurmayacak kadar yükselmişti ve diğer camdan içeri giren rüzgâr, o kıpırdamadan uyurken üstünden esip geçiyordu.

Roger, çeşitli bültenlerden ne olduğunu, gerçekten ne olduğunu ve işlerin nasıl gittiğini anlamaya çalışarak gazetesini okudu. O uyumaya devam edebilir, diye düşündü. Artık her gün bize ne getirirse onu olabildiğince çok ve güzel şekilde alsak iyi olur çünkü artık başladı. Düşündüğümünden daha çabuk oldu. Hemen gitmem gerekmiyor ve biraz vakit geçirebiliriz. Ya hemen bitecek ve devlet kontrolü ele alacak ya da bol bol vakit olacak. Eğer bu iki ayı çocuklarla geçirmeseydim şu an bu iş için orada olurum. Çocuklarla birlikte olmayı tercih ederim, diye düşündü. Artık geri dönmek için çok geç. Muhtemelen ben gitmeden bitmiş olur. Her şekilde şu andan itibaren çokça olacak bu. Hayatımızın geri kalanında çokça

olacak. Bol bol. Fazlasıyla bol. Bu yaz Tom ve çocuklarla harika vakit geçirdim ve şimdi de bu kız var ve vicdanım ne kadar dayanacak göreceğiz. Gitmem gerektiği zaman gideceğim ve o zamana kadar da bu konuda endişelenmeyeceğim. Evet, bu bir başlangıç. Bir kez başladı mı da sonu olmayacak. Biz onları yok edene kadar bir son göremiyorum, burada ve orada ev her yerde. Bunun herhangi bir zamanda sona ereceğini sanmıyorum, diye düşündü. Bizim için değil, en azından. Ama belki de bu ilkini hemen kazanırlar, diye düşündü ve benim de buna gitmem gerekmez.

Geleceğini beklediği ve bildiği, Madrid'de bir sonbahar boyunca beklemiş olduğu şey gelmişti ve o daha şimdiden gitmemek için bahaneler ürettiyordu. Çocuklarla birlikte zaman geçirmek geçerli bir mazeretti ve İspanya'da şimdilik hiçbir şey planlanmadığını biliyordu. Ama şimdi vakit gelmişti; ne yapacaktı? Gitmesine gerek olmadığına inandırmaya çalışıyordu kendini. Muhtemelen ben oraya varamadan her şey bitmiş olacak, diye düşünüyordu. Bolca vakit olacak.

Onu geride tutan ve henüz fark etmediği başka şeyler de vardı. Bunlar, güçlü yanlarıyla birlikte gelişmiş olan zayıflıklardı, bir dağ buzulunun kar örtüsü altına gizlenmiş çatlakları gibi ya da eğer bu fazla şaşıla bir benzetme olduysa, kasların arasındaki yağ şeritleri gibi. Bu zayıflıklar, güçlü yönlerin bir parçasıydı, ta ki onlara hükmetmeye başlayana kadar; ama çoğunlukla gizlenmiş haldeydiler ve Roger onları ne anlıyor, ne de ne işe yaradıklarını biliyordu. Ama bildiği bir şey vardı ki, bu şey gelmişti ve o da gidip elinden gelen her şekilde yardım etmeliydi ama neden gitmemesi gerektiğine dair çeşitli gerekçeler buluyordu.

Bu gerekçelerin hepsi farklı şekillerde içten ve yine hepsi zayıftı. Biri hariç. Çocuklarına ve onların annelerine destek olmak için biraz para kazanmak zorundaydı ve o parayı kazanmak için de doğru düzgün bir şeyler yazması gerekiyordu, yoksa kendi hayatını idame ettirmeyi de başaramayacaktı. Altı iyi hikâye var aklımda, diye düşündü, onları yazacağım. Bu onları halleder ve zaten Kıyı'daki fahişeliği telafi etmek için yapmak zorundayım bunu. Eğer altı tane neden dördünü halledebilirim bu beni kendimle epey dengeler ve şu fahişelik işini de telafi eder; fahişelik cehennemi, fahişelik bile

değildi bu, sanki suni dölleme kullanılmak üzere numunelik sperm vermen istenmiş gibiydi. Bunu yapmak için bir ofisiniz ve size yardım edecek bir sekreteriniz vardı. Unutmayın. Bu cinsellik sembollerinin canı cehenneme. Demek istediği, yapabileceğinin en iyisi olmayan bir yazı için para almış olduğuydu. Kesinlikle berbat-
tı yazı. Çöptü. Şimdi, olabildiğince iyi ve daha önce hiç yazmadığı kadar iyi yazarak bunun kefareti ödemen ve saygınlığını geri kazanmak zorundaydı. Bu kulağa kolay geliyor, diye düşündü. Bir ara dene bakalım.

Ama dört tanesini olabildiğince iyi ve Tanrı'nın iyi gününde yaptığı işler kadar düzgün yaparsam eğer (Selam İlah. Bana şans dile. Oğlum. Senin işlerin iyi gitmesine sevindim) o zaman kendime karşı dürüst olacağım ve eğer o piç kurusu Nicholson dördünden ikisini satabilirse çocuklara bizim yokluğumuzda destek olur. Biz? Tabii. Bizi hatırlamıyor musun? Aynı şu küçük domuzcuk gibi, eve giderken yol boyunca biz biz biz. Ama evden uzaktayım şimdi. Ev. Bak bu komik işte. Ev falan yok. Tabii ki var. Burası ev. Bunların hepsi. Bu oda. Bu araba. Bu bir zamanlar yeni olan çarşaf. Green Lantern ve dul kadın ve Regal birası. Eczane ve körfezden gelen esinti. Restoran tezgâhında duran o çatlak ve çavdar ekmeğiyle yapılmış jambonlu yumurtalı sandviç. İki tane paket yapar mısınız lütfen? Bir tanesinde bir dilim çiğ soğan olsun. Depoyu doldurup suyla yağı da kontrol edin lütfen. Lastikleri bir kontrol edebilir misiniz acaba? Basınçlı havanın tıslaması, her yeri yağ lekeleriyle dolu betondan oluşan ev efendice idare ediliyordu, lastikler kaldırırda eskimiş, konforunuz için sunulan imkânlar, kırmızı otomatlardaki Kola'lar. Otoyolların merkez hattı, evin sınır çizgisiydi.

Şu "Amerika'nın-Geniş-Alanları" yazarlarından biri gibi düşünmeye başlıyorsun, dedi kendi kendine. Dikkat etsen iyi olur. Gözünü aç da iyice bir bak. Uyuyan sevgiline bak ve şunu bil: Evin, insanların yeterince yiyecek bulamadığı yer olacak. Evin, erkeklerin baskı altında olduğu yer olacak. Evin, kötülüğün en güçlü olduğu ve ona karşı savaşılabilen yer olacak. Ev, şu andan itibaren gideceğin yer olacak.

Ama henüz gitmem gerekmiyor, diye düşündü. Bunu ertelemek için bazı sebepleri vardı. Hayır, henüz gitmen gerekmiyor, dedi vicdanı. Ve öyküleri yazabilirim, dedi. Evet, öyküleri yazmalısın

ve öykülerin yazabileceğinin en iyisi, hatta ondan bile iyi olmalı. Pekâlâ, vicdan, diye düşündü. Bu olayı da tamamen açıklığa kavuşturduk. İşlerin gidişatına bakacak olursak, bırakayım da uyusun en iyisi. Bırak da uyusun, dedi vicdanı. Ve ona çok iyi bakmak için elinden gelen her şeyi yap, ve sadece o da değil. Ona *gerçekten* iyi bak. Elimden geldiğince iyi bakacağım, dedi vicdanına ve en az dört iyi öykü yazacağım. İyi olsalar iyi olur, dedi vicdanı. Olacaklar, dedi. En iyileri olacaklar.

Böylece sözünü ve kararını bu şekilde verdikten sonra, eline bir kurşunkalemle eski bir defter alıp, kaleminin ucunu açıp, kız uyurken oradaki masada öykülerden biri üzerine çalışmaya mı başladı? Hayır, başlamadı. Emaye kupalardan birine 4 santim kadar White Horse koydu, buz kovanının kapağını çevirip açtı ve elini o serin derinliğe sokup aldığı bir parça buzı kupaya attı. Bir şişe White Rock açıp buzun yanından kupaya biraz döktü ve içmeden önce buzı parmağıyla biraz döndürdü.

Onlarda İspanyol himayesindeki Fas, Sevilla, Pamplona, Burgos, Saragossa var, diye düşündü. Bizde de Barcelona, Madrid, Valencia ve Bask ülkesi var. İki sınır da hâlâ açık. Durum çok da kötü görünmüyor. İyi görünüyor. Ama iyi bir harita bulmalıyım. New Orleans'tan iyi bir harita bulabilirim sanırım. Belki taşınabilir bir şey.

Harita olmadan yapabildiği kadar canlandırmaya çalıştı kafasında. Saragossa kötü, diye düşündü. Barcelona'ya giden demiryolunu kesiyor. Saragossa iyi bir anarşist şehriydi. Barcelona ya da Lérída gibi değil. Ama yine de orada da çok var. Çok fazla mücadele vermiş olamazlar. Belki henüz kendi savaşlarını vermemişlerdir. Yapabilseler Saragossa'yı hemen almaları gerekirdi. Katalonya'dan gelip almaları gerekirdi.

Madrid-Valencia-Barcelona demiryolunu ellerinde tutup Madrid-Saragossa-Barcelona'yı açabilseler ve Irún'u zapt etseler iyi olurdu. Fransa'dan gelenler düşünülürse, Bask ülkesinde güçlenebilmeleri ve kuzeyde Mola'yı yenmeleri lazım. En çetin mücadele bu olurdu herhalde. O o. çocuğu. İsyancıların Madrid'e saldırmak için Tagus vadisinden yukarı çıkmaları gerektiği ve bunu muhtemelen kuzeyden de deneyecekleri dışında güneydeki durumu hiç göremedi. Hiç vakit kaybetmeden, daha önce Napoleon'un yaptığı gibi Quadarramas geçitlerini zorlamaya çalışmak lazım.

Keşke çocukların yanında olmasaydım, diye geçirdi içinden. Keşke orada olsaydım, lanet olsun. Hayır, çocukların yanında olmasaydım keşke falan demiyorsun. Herkese yetişemezsin. Ya da başladıkları dakika onların yanında olamazsın. Sen yangın tulumbası taşıyan bir at değilsin ve o çocuklara karşı da en az bu dünyadaki herhangi bir şeye olduğu kadar sorumluluğun var. Dünyayı kurtarmak için savaşman gereken zaman gelene kadar; onların oturmasında bir sıkıntı yok, diye düzeltti. Ama bu kulağına fazla şatafatlı geldi ve savaşmak onlarla birlikte olmaktan daha gerekli olduğu zaman diye düzeltti. Bu yeterince düzdü. Ve yakında da olacaktı bu söylediği.

Bunu ve ne yapman gerektiğini düşün, bul, sonra da o bulduğun şeye sadık kal, dedi kendine. Elinden geldiğince iyi düşün ve sonra gerçekten ne yapman gerekiyorsa onu yap. Tamam, dedi. Ve düşünmeye devam etti.

Helena on bir buçuğa kadar uyudu ve Roger o sırada ikinci içkisini bitirmişti.

“Neden beni uyandırmadın sevgilim?” dedi kız gözlerini açıp ona doğru yuvarlanarak gülümserken.

“Uyurken çok güzel görünüyordun.”

“Ama erken başlangıcımızı ve sabah yola erken çıkma fırsatını kaçırmış olduk.”

“Yarın sabah öyle yaparız.”

“Öpücük ver.”

“Öpücük.”

“Kucak ver.”

“Kocaman kucak.”

“Bu daha iyi” dedi. “Ah, çok güzel.”

Kız saçları lastik bir kepin altına sıkıştırılmış halde duştan çıktığında, “Sevgilim, kendini yalnız hissettiğin için içmek zorunda kalmadın, değil mi?” dedi.

“Hayır. Sadece canım istedi.”

“Ama kendini kötü mü hissettin?”

“Hayır, harika hissettim.”

“Çok sevindim. Utandım. Amma çok uyumuşum.”

“Öğle yemeğinden önce yüzmeye gidebiliriz.”

“Bilmiyorum” dedi kız. “O kadar açım ki. Sence önce öğle yemeği yesek, sonra biraz şekerleme yapıp kitap okusak falan ve sonra yüzmeye gitsek, olur mu?”

“*Wunderbar*.”³⁵⁰

“Bugün yola çıkmamız ve öğleden sonra yolda olmamız gerekmiyor mu?”

“Sen nasıl istiyorsun, bir bak bakalım kızım.”

“Buraya gel” dedi kız.

Kızın dediğini yaptı. Kız kollarını onun etrafına doladı ve Roger ayakta onun duştan yeni çıkmış, tazelenmiş, serin, henüz kurumamış bedenini hissederek onu yavaşça öptü ve kızın kendisini ona sıkıca bastırıldığı yerdeki o mutluluk verici ağrıyı hissedip mutlu oldu.

“Bu nasıl?”

“Güzel.”

“İyi” dedi kız. “O zaman yarın çıkalım yola.”

Kumsal neredeyse un kadar incecik beyaz kumla kaplıydı ve kilometreler boyunca uzanıyordu. Akşama doğru kıyısında uzun uzun yürüdüler, yüzdüler, berrak suyun üstünde yattılar, durdular, oynadılar ve tekrar yüzüp kumsalın daha da ilerisine yürüdüler.

“Bimini’den bile güzel bir sahil burası” dedi kız.

“Ama suyu oranı kadar iyi değil. Golfstrim suyunun kalitesi yok burada.”

“Sanırım yok. Ama Avrupa sahillerinden sonra burası inanılmaz.”

Kumun pürüzsüz gevşekliği, kuru, yumuşak, toz gibi olanla çekilen suyun bıraktığı izin bulunduğu yerdeki sıkı, serin kumlara teslim olan ıslaklığın arasında gidip geliyor ve yürümeyi bedensel bir keyif haline getiriyordu.

“Keşke oğlanlar da burada olsaydı da parmaklarını uzatıp bana orayı burayı gösterecekler, bir şeyler bulup getirsek ve bir şeyler anlatsalardı.”

“Ben göstereyim bir şeyler.”

“Bunu yapmana gerek yok. Sen sadece biraz önden yürü de sana ve popona arkadan bakabileyim.”

350) (Alm.) Harika. (ç.n.)

“Sen önden yürü.”

“Hayır, sen.”

Sonra kız onun yanına geldi ve, “Hadi. Yan yana koşalım” dedi.

Kırılan dalgaların yukarısındaki hoş, sert zemin boyunca rahat rahat koştular. Kız iyi koşuyordu, hatta bir kız için neredeyse fazla iyi ve Roger hızı birazcık artırdığında bile kız ona rahatça ayak uydurabiliyordu. Roger aynı hızı koruyor, sonra birazcık artırıyor-
du. Kız onunla eşit ilerliyordu ama “Selam. Beni öldürme” dedi ve Roger da durup öptü onu. Kız koşmaktan terlemişti, “Hayır, yapma” dedi.

“Bence güzel.”

“Önce suya girmem lazım” dedi kız. Dalgaların kırıldığı kumlu yerdeki köpüklerin içine daldılar ve sonra da berrak yeşil suya doğru yüzdüler. Kız yalnızca başı ve omuzları dışarıda kalacak şekilde ayakta duruyordu.

“Şimdi öp.”

Dudakları tuzluydu ve yüzü de deniz suyuyla ıslanmıştı. Adam onu öperken deniz suyundan ıslanmış saçları adamın omzuna değsin diye başını çevirdi.

“İnanılmaz tuzlu ama inanılmaz güzel” dedi kız. “Çok sıkı tut.”

Roger da öyle yaptı.

“Büyük bir tane geliyor” dedi kız. “Gerçekten çok büyük. Şimdi yukarı kalk ve ikimiz birlikte dalganın üzerinden atlayalım.”

Dalga onları birbirlerine sıkıca tutunur halde ve adamın bacakları kızınkilere sıkıca sarılmışken yuvarladı da yuvarladı.

“Boğulmaktan iyidir” dedi kız. “Çok daha iyi. Hadi bir kez daha yapalım.”

Bu sefer devasa bir tane yakaladılar ve dalga havada asılıp sonra kırılmak üzere kıvrıldığında Roger kendini ve kızı kırılma hattının ilerisine fırlattı ve dalga çarptığında onları suların sürüklediği ağaç dalları gibi kuma kadar yuvarladı.

“Hadi temizlenip kuma yatalım” dedi kız ve yüzüp temiz sulara daldılar ve sonra serin, sert kumların olduğu ve dalgaların son uzandıkları noktada uçlarının ayak parmaklarına ve ayak bileklerine dokunduğu kumsalda yan yattılar.

“Roger, beni hâlâ seviyor musun?”

“Evet, kızım. Hem de çok.”

“Seni seviyorum. Seninle oynamak çok keyifliydi.”

“Ben de eğlendim.”

“Birlikte eğleniyoruz, değil mi?”

“Bütün gün çok keyifliydi.”

“Aslında sadece yarım gün çünkü ben kötü bir kız olup geç saate kadar uyudum.”

“Bu gayet iyi ve mantıklı bir şeydi.”

“Bunu iyi ve mantıklı olsun diye yapmadım. Yaptım çünkü elimde değildi.”

Adam onun hemen yanında yatıyordu ve sağ ayağı onun sol ayağına, bacağı da bacağına değiyordu. Elini onun başıyla boynuna koydu.

“Kafan acayip ıslak. Rüzgârda üşütmez misin?”

“Sanmam. Eğer okyanus kıyısında yaşıyor olsak saçımı kestirmem gerekirdi.”

“Hayır.”

“Güzel oluyor. Görsen şaşırırdın.”

“Ben bu halini seviyorum.”

“Yüzme için kısa saç harika oluyor.”

“Yatak için değil ama.”

“Bilmiyorum” dedi kız. “Yine de kız olduğumu anlayabilirdin hâlâ.”

“Öyle mi diyorsun?”

“Neredeyse eminim. Sana sürekli hatırlatırdım.”

“Kızım?”

“Efendim sevgilim?”

“Hep sever miydin sevişmeyi?”

“Hayır.”

“Şimdi seviyor musun?”

“Sence?”

“Bence ben kumsalın iki tarafına da şöyle bir bakıp gelsem ve eğer görünürde kimse yoksa güzel olurmuş.”

“Burası inanılmaz ıssız bir kumsal” dedi kız.

Deniz kenarından yürüyerek geri döndüler. Rüzgâr hâlâ esiyordu ve uzaklarda, denizin alçaldığı yerde büyük dalgalar kırılıyordu.

“Her şey inanılmaz basit görünüyor ve sanki hiç sorun falan yokmuş gibi” dedi kız. “Seni buldum ve sonra tek yapmamız gereken yemek yeyip uyumak ve sevişmek oldu. Ama tabii ki aslında öyle değil.”

“Bir süre böyle devam edelim.”

“Bence bir süre buna hakkımız var. Yani belki hak değil de, bence yapabiliriz. Ama benden çok sıkılmaz mısınız?”

“Hayır” dedi Roger. Bu son seferden sonra neredeyse hayatı boyunca kiminle ve nerede olursa olsun hissettiği gibi yalnız hissetmemişti. Bir gece önceki ilk seferden beri o eski ölüm yalnızlığı vurmamıştı onu. “Bana inanılmaz iyi gelen bir şeyler yapıyorsun.”

“Eğer gerçekten yapıbiliyorsam sevindim. Birbirinin sinirine dokunan ve birbirini sevmek için kavga etmesi gereken tipler olsaydık korkunç olmaz mıydı?”

“Ama öyle değiliz.”

“Olmamaya çalışacağım. Ama sadece benimle olunca sıkılmayacak mısınız?”

“Hayır.”

“Ama şu an başka bir şey düşünüyorsun.”

“Evet. *Miami Daily News* bulabilir miyiz diye düşünüyordum.”

“Öğleden sonra çıkan gazete mi o?”

“Şu İspanya’daki meseleyi okumak istiyorum da.”

“Askeri ayaklanmayı mı?”

“Evet.”

“Bana da anlatır mısınız?”

“Elbette.”

Kendi bilgisi dahilinde anlatabildiği kadarını anlattı kıza.

“Bu seni endişelendiriyor mu?”

“Evet. Ama bu öğleden sonra hiç düşünmedim.”

“Gazetede ne yazıyormuş bakarız” dedi kız. “Yarın da arabanın radyosundan takip edersin. Yarın gerçekten erkenden başlarız güne.”

“Çalar saat aldım.”

“Zeki misin nesen? İnsanın bu kadar zeki bir kocasının olması harika bir şey. Roger?”

“Evet kızım?”

“Sence Green Lantern’da ne yemek zorunda kalacaklar?”

Ertesi sabah güneş doğmadan kalkmışlar ve kahvaltı saati geldiğinde yüz mil gidip denizden ve ahşap rıhtımlı koylarla balık depolarından uzaklaşmışlar, sığır yetiştirilen arazilerin monoton çam ve cüce palmiye alanlarına çıkmışlardı. Florida düzlüğünün ortalarındaki bir kasabanın ufak lokantasında yemek yediler. Küçük tezgâhlı bu klasik Amerikan tarzı yer meydanın gölge tarafındaydı ve önünde yeşil çimlik bir alan olan kırmızı tuğlalı bir mahkeme binasına bakıyordu.

“O ikinci elliye nasıl dayandım hiç bilmiyorum” dedi kız menüye bakarak.

“Punta Gordo’da durmamız gerekirdi” dedi Roger. “Bu mantıklı olurmuş.”

“Gerçi yüz yaparız demiştik” dedi kız. “Ve yaptık da. Ne alacaksın sevgilim?”

“Jambon, yumurta, kahve ve büyük bir dilim de çiğ soğan alayım ben” dedi Roger garson kıza.

“Yumurtanızı nasıl istersiniz?”

“Sarısı dağılmasın.”

“Bayan?”

“Kavrulmuş kuşbaşı konserve sığır eti, yanında da iki tane suda pişmiş yumurta” dedi Helena.

“Çay mı, kahve mi, süt mü?”

“Süt lütfen.”

“Meyve suyunuz ne olsun?”

“Greyfurt lütfen.”

“İki greyfurt suyu. Soğan sorun olur mu senin için?” diye sordu Roger.

“Soğana bayılırım” dedi kız. “Sana bayıldığım kadar değil gerçi. Ve daha önce hiç kahvaltıda denemedim soğanı.”

“İyidir” dedi Roger. “Kahveyle birlikte midene iner ve araba kullanırken yalnız hissetmene engel olur.”

“Yalnız hissetmiyorsun, değil mi?”

“Hayır kızım.”

“Epey iyi sürede geldik, öyle değil mi?”

“Pek iyi sayılmaz. Köprüleri ve kasabaları düşününce pek de iyi bir süre sayılmaz.”

“Şu kovboylara bak” dedi kız. Sığırtaç atına³⁵¹ binmiş, üzerlerinde batı tarzı iş kıyafetleri olan iki adam derin oturma yerleri olan yüksek eyerlerinden inip atlarını lokantanın önündeki parka bağladılar ve yüksek topuklu botlarıyla kaldırımdan aşağı yürüdüler.

“Buralarda çok fazla sığır besliyorlar” dedi Roger. “Yollarda çiftlik hayvanlarına dikkat etmek lazım.”

“Florida’da bu kadar çok sığır yetiştirildiğini bilmiyordum.”

“Hem ne çok. İyidir de buranın sığırları.”

“Gazete almak istiyor musun?”

“İstiyorum” dedi. “Kasiyerde var mı bir bakarım.”

“Eczanede var” dedi kasiyer. “Eczanede St. Petersburg ve Tampa gazeteleri var.”

“Nerede?”

“Köşede. Kaçıracağınızı sanmam.”

“Eczaneden istediğin bir şey var mı?” diye sordu Roger kıza.

“Camel”³⁵² dedi kız. “Hatırlarsan buz kovanını da doldurmamız lazım.”

“Sorarım.”

Roger elinde sabah gazeteleri ve bir karton sigarayla döndü.

“Çok da iyi değil durum.” Kıza gazetelerden birini uzattı.

“Radyoda duymadığımız bir şey var mı?”

“Pek yok. Ama durum iyi görünmüyor.”

“Buz kovanını doldurabilecekler miymiş?”

“Sormayı unuttum.”

351) Kovboyların sığır otlatırken bindikleri eğitimli, küçük çevik at. (ç.n.)

352) Amerikan sigara markası. (ç.n.)

Garson kız iki kahvaltı tabağıyla geldi ve ikisi de soğuk greyfurt suları eşliğinde yemeye başladılar. Roger gazete okumaya devam ettiği için Helena da kendininkini bir su bardağına dayayıp okudu.

“Acı biber sosunuz var mı?” diye sordu Roger garson kıza. İnce, taverna tipli bir sarışıandı.

“Tabii ki” dedi. “Siz ikiniz Hollywood’dan mı geliyorsunuz?”

“Gitmişliğim var.”

“Bayan oradan değil mi?”

“Oraya gidiyor.”

“Aman Tanrım” dedi garson kız. “Defterime bir şeyler yazar mısınız acaba?”

“Seve seve” dedi Helena. “Ama filmlerde oynamıyorum ben.”

“Oynayacaksın tatlım” dedi garson kız. “Bekle” dedi, “bende kalem var.”

Helena’ya defteri uzattı. Epey yeni bir defterdi ve sahte deriden gri bir kapağı vardı.

“Daha yeni aldım” dedi. “Bu işe daha bu hafta girdim.”

Helena ilk sayfaya, farklı okullarda öğretilen çeşitli yazma şekillerinin bir karışımı olan son derece süslü ve alışılmadık bir el yazısıyla Helena Hancock yazdı.

“Yüce İsa, ne isim ama” dedi garson kız. “Yanına bir şey yazamaz mısın?”

“Adın ne?” diye sordu Helena.

“Marie.”

Defterdeki gösterişli ismin yukarısına, Marie’ye arkadaşı Helena’dan sevgilerle, yazdı.

“Vay, sağ ol” dedi Marie. Sonra da Roger’a dönüp, “Siz de yazsanız sakıncası olur mu?” diye sordu.

“Hayır” dedi Roger. “Çok isterim. Soyadın ne Marie?”

“Ah, boş verin onu.”

Roger Hancock’tan Marie’ye en iyi dileklerle, yazdı.

“Siz onun babası mısınız?” diye sordu garson kız.

“Evet” dedi Roger.

“Süper, oraya babasıyla gidiyor olmasına çok sevindim” dedi kız.

“Şey, gönülden bol şans diliyorum size.”

“Buna ihtiyacımız var” dedi Roger.

“Hayır” dedi garson kız. “İhtiyacınız yok. Ama ben yine de diledim işte. Epey erken evlenmiş olmalısınız.”

“Öyle” dedi Roger. Hem de ne erken, diye düşündü.

“Bahse girerim annesi çok güzeldi.”

“Hayatında görebileceğin en güzel kızdı.”

“Şimdi nerede?”

“Londra” dedi Helena.

“Sizler cidden yaşıyorsunuz” dedi garson kız. “Bir bardak daha süt ister misin?”

“Hayır, teşekkürler” dedi Helena. “Sen nerelisin Marie?”

“Fort Meade” dedi kız. “Hemen yolun yukarısında.”

“Burayı seviyor musun?”

“Burası daha büyük bir kasaba. Bir adım ileri diyebiliriz sanırım.”

“Eğleniyor musun arada?”

“Zaman olduğunda hep eğleniyorum. Başka bir şey istiyor musunuz?” diye sordu Roger’a.

“Hayır. Yola koyulmamız lazım.”

Hesabı ödeyip el sıkıştılar.

“Çeyreklik için çok teşekkürler” dedi garson kız. “Ve defterime yazdığınız için de. Sanırım sizi gazetelerde görürüm artık. İyi şanslar Bayan Hancock.”

“İyi şanslar” dedi Helena. “İyi bir yaz geçirmeni umarım.”

“İyi olacak” dedi kız. “Sen dikkatli ol, tamam mı?”

“Sen de dikkatli ol” dedi Helena.

“Tamam” dedi Marie. “Gerçi benim için artık biraz geç.”

Dudağını ısırdı ve dönüp mutfağa girdi.

“Tatlı bir kızdı” dedi Helena arabaya binerlerken. “Ona benim için de aslında biraz geç olduğunu söylemeliydim. Ama bu onu sadece üzderdi sanırım.”

“Buz kovaşını doldurmalıyız” dedi Roger.

“Ben götürürüm” diye önerdi Helena. “Bütün gün bizim için hiçbir şey yapmadım.”

“Bırak da ben alayım.”

“Hayır. Sen gazeteni oku, ben alırım. Yeterince Scotch’umuz var mı?”

“Açılmamış kartonda koca bir şişe daha var.”

“İşte bu harika.”

Roger gazetesini açtı. Neden olmasın ki, diye düşündü. Zaten bütün gün direksiyon sallayacağım.

“Sadece bir çeyrek tuttu” dedi kız elinde buz kovasıyla döndüğünde. “Ama inanılmaz ince kırılmış. Korkarım biraz fazla ince.”

“Bu akşam biraz daha alırız.”

Kasabadan çıkıp da düzlüğün ve çamların içinden geçerek göl bölgesinin tepelerine uzanan kuzeydeki uzun siyah otoyola koyuldukları, yol uzun, değişken yarımadanın üzerinde siyah bir çizgi gibiydi; artık deniz esintisinden uzaklaştıkları için ağır yaz sıcağı üzerlerine çökmüştü. Ama geçtikleri düz ve uzun yollarda istikrarlı bir şekilde yüz on kilometreyle giderek kendi rüzgârlarını yaratıyorlardı ve bölgeyi arkalarında bıraktıkları hissiyle, “Hızlı sürmek çok eğlenceli, öyle değil mi?” dedi. “Sanki kendi gençliğini yaratıyormuşsun gibi.”

“Nasıl yani?”

“Bilmiyorum” dedi kız. “Yani bir nevi, gençliğin yaptığı gibi dünyaya teleskopla bakıp küçücük görmek gibi.”

“Gençlik üzerine çok düşünmüşlüğü yok.”

“Biliyorum” dedi kız. “Ama ben düşündüm. Sen hiç düşünmedin çünkü gençliğini hiç kaybetmedin. Eğer hiç düşünmediysen, kaybedemezsin.”

“Devam et” dedi adam. “Anlamadım.”

“Bu çok anlamlı olmadı, biliyorum” dedi kız. “Ama şimdi toparlayacağım ve o zaman anlamlı olacak. Sana çok bir şey ifade etmediği zamanlarda konuşmamın bir sakıncası yok, değil mi?”

“Hayır kızım.”

“Yani, eğer o kadar mantıklı olsaydım burada olmazdım.” Kız durdu. “Evet, olurdu. Bu mantık. Sağduyu değil.”

“Sürrealizm gibi mi?”

“Sürrealizmle hiç alakası yok. Sürrealizmden nefret ederim.”

“Ben etmem” dedi adam. “İlk başladığında hoşuma gitmişti. Bittikten sonra çok uzun süre devam etti, sorun oydu.”

“Ama bir şeyler bitmeden asla başarıya ulaşmış sayılmaz aslında.”

“Bir daha söyle bakayım.”

“Demek istediğim şu ki Amerika’da hiçbir şey bitmeden başarı kazanmıyor. Londra’da da başarılı sayılması için yıllar yıllar önce bitmiş olması gerekiyor.”

“Tüm bunları nereden öğrendin kızım?”

“Üzerine epey düşündüm” dedi kız. “Seni beklerken düşünmek için çok vaktim oldu.”

“Çok da fazla beklemedin.”

“Ah, evet bekledim. Bunu asla bilemeyeceksin.”

Kısa bir süre sonra kilometre hesabı anlamında çok az farkları olan iki ana otoyol arasında bir tercih yapmaları gerekecekti ve Roger güzel manzaraların içinden geçen, iyi bir yol olduğunu bildiği ama defalarca Andy ve David’in annesiyle birlikte katettiği yolu mu, yoksa daha sıkıcı arazilerin içinden geçen yeni otoyolu mu seçeceğini biliyordu.

Burada bir tercih söz konusu değil, diye düşündü. Yeni yoldan gideceğiz. Geçen gece Tamiami Yolu’ndan geçerken başıma gelen gibi bir şey başlarsa falan da canı cehenneme.

Radyoda öğle öncesi yayınlanan arkası yarınlara arasında dolanırken her saat başı verilen haberleri yakaladılar.

“Bunun Roma yanarken keman çalmakla alakası yok”³⁵³ dedi Roger. “Bu, batı kuzeybatı yönünde değer verdiğin ne varsa yakıp kül eden bir yangından saatte yüz kilometre hızla araba kullanarak doğuya gidip, yangından da ondan uzaklaşırken haberin olması gibi daha çok.”

“Eğer yeterince uzun süre devam edersek ulaşacağız.”

“Önce bir sürü sudan geçeceğiz.”

“Roger. Gitmek zorunda mısın? Eğer zorundaysan, gitmelisin.”

“Lanet olsun hayır. Gitmek zorunda değilim. Henüz değil. Bunu dün sabah sen uyurken düşündüm.”

353) Roma İmparatoru Neron’un Roma yanarken lir çaldığını anlatan bir efsaneden esinlenen, kriz anında asıl meseleyi görmezden gelip önemsiz şeylerle meşgul olmak anlamına gelen İngilizce deyim. (ç.n.)

“Ne uyudum ama değil mi? Çok utanç vericiydi.”

“Çok memnunum öyle yaptığına. Peki, dün gece alabildin mi uykunu sence? Seni uyandırdığımda acayip erkendi.”

“Harika uyudum. Roger?”

“Ne var kızım?”

“O garson kıza yalan söylememiz çok adiceydi.”

“Sorular sorup durdu” dedi Roger. “Böylesi daha kolaydı.”

“Sen benim babam olabilir miydin?”

“On dört yaşında baba olmuş olsaydım evet.”

“İyi ki olmamışsın” dedi kız. “Tanrım, bu çok karmaşık olurmuş. Ben basitleştirene kadar şu an bile yeterince karmaşık sanırım. Sence yirmi iki yaşında olduğum, bütün gece uyuduğum ve sürekli aç olduğum için seni sıkacak mıyım?”

“Ve hayatımda gördüğüm en güzel kız olduğun, yatakta muhteşem, hatta acayip olduğun ve muhabbetin hep çok eğlenceli olduğun için mi?”

“Tamam. Dur. Neden acayıpmışım yatakta?”

“Öylesin.”

“Neden dedim?”

“Ben bir anatomi uzmanı değilim” dedi Roger. “Sadece seni seven adamım.”

“Bu konu hakkında konuşmak istemiyor musun?”

“Hayır. Sen istiyor musun?”

“Hayır. Bundan utanıyorum ve çok da korkuyorum. Hep korkuyorum.”

“Benim tatlı Bratchen’ım. Şanslıydık, öyle değil mi?”

“Ne kadar şanslı olduğumuzdan bahsetmeyelim bile. Sence Andy, Dave ve Tom umursar mı?”

“Hayır.”

“Tom’a yazmalıyız.”

“Yazacağız.”

“Sence şu an ne yapıyordur?”

Roger direksiyonun içinden gösterge panelindeki saate baktı.

“Boyamayı bitirmişti ve bir şeyler içiyordu.”

“Peki biz neden birer tane içmiyoruz?”

“Tamam.”

Helena içkileri hazırlayıp içlerine avuç avuç ince kesilmiş buz koydu, viski ve White Rock. Yeni otoyol iyice genişlemişti artık ve ta ilerdeki ağaçların terebentin için bağlanıp işaretlendiği çam ormanının içine kadar net bir şekilde uzanıyordu.

“Landes işi gibi değil hiç” dedi Roger ve fincanı ağzına götürüp buzlu içkiden bir yudum aldı. Çok iyiydi ama ince kesilmiş buz anında eriyip gidiyordu.

“Hayır. Landes’de çamların arasında sarı karaçalılar olur.”

“Hem onlar terebentin için ağaçlar üstünde pranga mahkûmlarıyla çalışmazlar” dedi Roger. “Bu geçtiğimiz yerler hep mahkûmların çalıştırıldığı araziler.”

“Bana bunu nasıl yaptıklarını anlat.”

“Epey korkunç” dedi Roger. “Devlet onları ihaleyle terebentin ve kereste kamplarına yolluyor. Bunalımın³⁵⁴ en kötü döneminde insanları trenlerde yakalıyorlardı. Trene binen herkes iş arıyordu. Doğuya, batıya ya da güneye gidiyorlardı. Trenleri Tallahassee’nin hemen dışında durdurup adamları topluyorlar ve hapishaneye kadar yürütüp pranga mahkûmu olarak cezaya çarptırıyorlar, sonra da terebentin ya da kereste gruplarında görevlendiriyorlardı. Burası kötülüklerle dolu bir bölgedir. Eski ve bir sürü kanunu olan ama adaleti olmayan aşâğılık bir yer.”

“Çamlık bölge dost canlısı da olabilir.”

“Buna dost canlısı olmak denmez. Alçaklık denir. İçinde bir sürü kanunsuz insan var ama işi mahkûmlar yapıyor. Burası bir köle bölgesi. Kanunlar da sadece dışarıdan gelenler için.”

“İçinden çabucak geçip gideceğimize seviniyorum.”

“Evet. Ama bunları gerçekten de bilmemiz gerekir. Nasıl yönetildiğini. İşlerin nasıl yürüdüğünü. Sahtekârlarla zorbaların kim olduğunu ve onlardan kurtulmanın yollarını.”

“Bunu yapmayı çok isterim.”

“Bir ara Florida siyasetine karşı gel de gör neler olduğunu.”

354) Büyük Bunalım: 1929’da ABD’de başlayıp tüm dünyaya yayılan ve etkileri bazı ülkelerde İkinci Dünya Savaşı’nın başlangıcına kadar devam eden, işsizlik oranlarının yüzde 35’leri bulduğu ekonomik bunalım. (ç.n.)

“Gerçekten o kadar kötü mü?”

“İnanamazsın.”

“Sen epey şey biliyor musun bununla ilgili?”

“Birazcık” dedi Roger. “Bir süre iyi insanlarla birlikte muhalefet ettim ama bu bizi hiçbir yere götürmedi. Ödümüz bokumuza karıştı. Sadece konuşarak.”

“Sen siyasetin içinde olmak istemiyor musun?”

“Hayır. Ben yazar olmak istiyorum.”

“Benim de senin için istediğim şey bu.”

Yol şimdi dağınık meşe ağaçlarının içine giriyor, selvi bataklıklarından geçiyordu; ileride berrak, koyu sularıya güzel ve tertemiz akan ırmağın üstünde demir bir köprü ve kıyısı boyunca da hep yeşil meşeler vardı. Köprüdeki tabelada bunun Senwannee (*sic*) Nehri³⁵⁵ olduğu yazıyordu.

Köprüye çıkıp nehrin üstünden geçtiler ve kıyısını da geçtiklerinde yol artık kuzeye dönmüştü.

“Sanki rüyanın içindeki bir nehir gibiydi” dedi Helena. “Muhteşem değil miydi, inanılmaz berrak ve inanılmaz koyu? Bir ara kanoyla falan oraya inemez miyiz?”

“Ben yukarı kısmını geçmiştim ve gerçekten neresini geçersen geç her yeri çok güzel.”

“Bir ara üzerinde gezsek?”

“Elbette. Yukarısında bir yer var, benim gördüğüm yeri, bir alabalık deresi kadar berrak.”

“Yılan yok mudur peki?”

“Bir sürü vardır eminim.”

“Onlardan korkuyorum. Gerçekten çok korkuyorum. Ama dikkat ederiz, değil mi?”

“Elbette. Bunu kışın yapmamız lazım.”

“Gidebileceğimiz o kadar çok harika yer var ki” dedi kız. “Artık bu nehri hep hatırlayacağım; üstelik sadece bir fotoğraf makinesinin merceğinden bir anlık bakar gibi gördük. Keşke dursaydık.”

“Geri dönmek ister misin?”

“Diğer yoldan giderek ona varmadan hayır. Sürekli, sürekli geçmek istiyorum.”

355) Suwannee Nehri. (ç.n.)

“Ya bir şeyler yemek için durmamız gerekecek ya da sandviç falan alıp arabada yiyeceğiz.”

“Birer içki daha içelim” dedi kız. “Sonra da sandviç alırız. Sence neli sandviçleri vardır?”

“Hamburger olması lazım, belki bir de ızgara etli.”

İkinci içkileri de ilkiyle aynıydı, buz gibi soğuk ama buzların rüzgârla bile eriyip gittiği. Helena adamın fincanını rüzgârdan uzak tutup o içeceği zaman uzatıyordu.

“Kızım, şu an normalde içtiğinden daha mı fazla içiyorsun?”

“Tabii ki. Herhalde her öğlen yemekten önce kendi başıma iki bardak viski ve su içtiğimi düşünmüyorsun?”

“İçmen gerekenden daha fazlasını içmeni istemiyorum.”

“İçmem. Ama bu eğlenceli. Eğer canım istemezse, içmem. Daha önce arabayla ülkeyi gezmek ve yolda içki içmek gibi bir şeyden haberim bile yoktu.”

“Orada burada durup etrafa bakınarak eğlenebiliriz. Kıyıya inip eski yerleri falan görerek. Ama ben seninle birlikte batıya gitmek istiyorum.”

“Aynen ben de. Orayı hiç görmedim. Buralara daha sonra da gelebiliriz.”

“Çok uzun bir yol cidden. Ama bu uçmaktan çok daha eğlenceli.”

“Bu uçmanın ta kendisi Roger. Peki, batı çok mu harika olacak?”

“Benim için hep öyle.”

“Benim daha önce hiç gezmemiş olmam ve hepsini birlikte gezecek olmamız büyük şans, değil mi?”

“Ama önce bir sürü kırsal alandan geçmemiz gerekiyor.”

“Ama eğlenceli olacak. Sandviç alacağımız kasabaya hemen varır mıyız sence?”

“En yakın kasabada duracağız.”

En yakın kasaba, otoyol boyunca çerçeve ve tuğladan binaların sıralandığı tek bir uzun sokaktan ibaret olan bir kereste kasabasıydı. Değirmenler tren yolunun yanındaydı ve keresteler raylar boyunca yığılmıştı. Ortalık sıcağın altında selvi ve çam talaşı koku-

yordu. Roger benzin alıp su, yağ ve havayı kontrol ettirirken, Helena da oradaki küçük restoranın tezgâhında hamburger ve acı soslu ızgara domuz etli sandviç sipariş etti ve sonra da onları kahverengi kesekâğıtları içinde arabaya getirdi. Başka bir kesekâğıdında da bira vardı.

Tekrar otoyola çıkıp da kasabanın sığağından kurtulduklarında, sandviçleri yiyip kızın açtığı biraları içtiler.

“Evlendiğimiz günkü biradan bulamadım” dedi kız. “Bir tek bu vardı.”

“Gayet güzel ve soğuk. Izgara etten sonra harika gidiyor.”

“Adam Regal’e benzediğini söyledi. Regal’den ayırt edemeyeceğimi söyledi hatta.”

“Bu Regal’den daha iyi.”

“Komik bir ismi vardı. Almanca da değildi. Ama etiketleri ıslanıp çıkmış.”

“Kapaklarda yazar.”

“Kapaklarını attım.”

“Batıya gidene kadar bekle. Ne kadar uzağa gidersen bira o kadar iyi oluyor.”

“Daha iyi sandviç ekmekleri ya da daha iyi ızgara etleri olacağını sanmam. Bunlar iyi değil mi?”

“İnanılmaz iyi. Üstelik burası ülkenin çok iyi yemekler bulabileceğin bir bölgesi de değil.”

“Roger, öğle yemeğinden sonra azıcık uyusam çok mu kızarsın bana? Ama eğer sen de uykuluysan uyumam.”

“Uyuman beni mutlu eder. Benim hiç uykum falan yok. Olsa söyledim sana.”

“Senin bir biran daha var. Kahretsin, kapağına bakmayı unuttum.”

“Bu iyi. Adını bilmeden içmek istiyorum.”

“Ama daha sonra hatırlardık ne içtiğimizi.”

“Yeni başka bir şey buluruz biz de.”

“Roger, uyumamın gerçekten bir sakıncası yok mu?”

“Hayır güzellik.”

“Eğer istersen uyanık kalabilirim.”

“Lütfen uyu, kendi kendine uyan ve sonra da muhabbet ederiz.”

“İyi geceler canım Roger’ım. Bu gezi için, iki içki için, sandviçler için, adını bilmediğim bira için, Suwannee Nehri’nden geçtiğimiz için ve şu an gittiğimiz yer için çok teşekkürler.”

“Haydi uyu bebeğim.”

“Uyuyacağım. İstedğin zaman uyandır beni.”

O derin koltukta kıvrılıp uyurken Roger bir çiftlik hayvanı falan çıkarsa diye gözünü geniş yoldan ayırmıyor ve çamlık bölgeyi hızla geçiyordu. Her saat hız göstergesinde 95’in ne kadar üstüne çıkabildiğini görebilmek için yüz on kilometre civarında kalmaya çalışıyordu. Daha önce bu otoyoldan hiç geçmemişti ama eyaletin bu kısmını biliyordu ve şu an yola devam etmesinin tek sebebi burayı geride bırakmaktı. Kırsal alanları heba etmemek gerekir aslında ama yolculuk uzun olunca buna mecbur oluyordunuz.

Bu tekdüzelik yoruyor insanı, diye düşündü. O ve hiç manzara olmaması. Serin bir havada yürüyerek dolaşmak için güzel bir yerdi burası ama şu an içinden arabayla geçmek çok tekdüzeydi.

Buraya alışmama yetecek kadar direksiyon sallamadım henüz. Ama şu ankinden daha dayanıklı olmalıyım. Uykum yok. Gözlerim hem yorgun hem de sıkıldılar sanırım. Ben sıkılmadım ama diye düşündü. Tek sorun gözlerim ve uzun zamandan beri bu kadar uzun süre oturmamış olmam. Bu da yeni bir oyun işte ve benim sil baştan öğrenmem gerekiyor. Yarından sonraki gün ciddi mesafe katetmiş olacağız ve bu artık yormayacak. Uzun zamandır bu kadar uzun süre hareketsiz oturmamıştım.

Öne uzanıp radyoyu açtı ve kanal aradı. Helena uyanmayınca o da radyoyu açık bırakıp düşüncelerine ve araba kullanmasına dahil olmasına izin verdi.

Onun arabada uyuyor olması inanılmaz güzel bir şey, diye düşündü. Uyurken bile iyi bir arkadaş. Çok tuhaf ve şanslı bir puştun oğlum, diye düşündü. Hak ettiğinden çok daha şanslısın. Tam da yalnız olmakla ilgili bir şeyler öğrendiğini düşünüp çaba göstermiş ve gerçekten bir şeyler öğrenmiştin. Bir şeylerin eşiğine gelmiştin. Sonra yolundan sapıp o işe yaramaz insanlarla kaçtın; diğer grup kadar işe yaramaz değil gerçi ama yine de yeterince işe yaramaz ve gereksiz. Hatta onlardan daha işe yaramaz bile olabilirler. Senin on-

ların yanındayken işe yaramaz olduğun kesindi. Sonra bunu atlattın ve Tom ve çocuklarla kendine epey çekidüzen verdin. Bundan daha mutlu olamayacağını ve yine yalnız kalmak dışında seni bekleyen başka bir şey olmadığını biliyordun. Sonra bu kız çıkageldi ve sen sanki en büyük toprak sahibinin sen olduğu bir yerdeymişçesine mutluluğun içine düştün. Mutluluk savaş öncesi Macaristan ise, sen Kont Károly'iydin. Tamam, belki en büyük toprak sahibi değildin ama en çok sülünü sen yetiştiriyordun. Sülün vurmak isteyecek mi acaba merak ediyorum. Belki ister. Ben yine de vurabilirim. Beni rahatsız etmiyorlar. Ona ateş etmeyi bilip bilmediğini hiç sormadım. Annesi esrar kafasında olduğu o muhteşem trans halinde epey iyi ateş ederdi. Başlangıçta kötü bir kadın değildi. Çok iyi bir kadındı, tatlı, nazik, yatakta başarılı ve sanırım insanlara söylediği her şeyi gerçekten içinden gelerek söylüyordu. Gerçekten içinden geldiğini düşünüyorum. Durumu bu kadar tehlikeli hale getiren de buydu zaten. Her şekilde söylediği şeyi cidden kastediyor gibi gelirdi kulağa. Ama sanırım, herhangi bir evliliğin adam intihar edene kadar tamamlanmadığına inanmamak nihayet sosyal bir kusur haline geliyor artık. Ne kadar keyifli başlayan şeyler ne kadar hiddetle sona erdi. Ama sanırım uyuşturucu söz konusuysa durum hep bu oluyor. Gerçi sanırım çiftleştiği eşini yiyen şu örümcekler içinde bazı eş yiyenler ciddi ölçüde çekici. Canım benim, hiç ama hiç bu kadar iyi görünmemişti. Sevgili Henry sadece bir *bonne bouche*'tu.³⁵⁶ Henry de çok iyiydi. Hepimizin onu ne kadar çok sevdiğini biliyorsunuz.

Hem o örümcekler uyuşturucu da almıyor, diye düşündü. Tabii ki bu çocukla ilgili hatırlamam gereken şey bu, aynı bir uçağın stall hızını³⁵⁷ asla aklından çıkarmaman gerektiği gibi, onun annesinin onun annesi olduğu.

Bu çok basit, diye düşündü. Ama sen de biliyorsun ki senin kendi annen kaltağın tekiydi. Ama yine biliyorsun ki sen de ondan farklı şekillerde de olsa puştun önde gidenisin. Peki o zaman neden onun stall hızı annesininkiyle aynı olsun ki? Seninki değil madem?

356) (Fr.) Lezzetli lokma. (ç.n.)

357) Uçağın hızının, havadaki dengiyi korumaya yarayan tutunma hızının altına düşmesi durumunda, uçağın kanadında meydana gelen kaldırma kuvvetinin uçağın ağırlığını kaldıramaz hale gelmesi şeklinde açıklanabilecek tehlikeli durum. (ç.n.)

Kimse öyle olduğunu söylemedi zaten. Kızın annesinin yani. Dediğin, aynı onu hatırlayacağın gibi annesini de hatırlaman gerektiği falan filandı.

Bu da alçakça, diye düşündü. Durduk yere, hiç sebepsiz, tam da en ihtiyacın olduğu anda bu kız geliyor, özgürce ve kendi isteğiyle, tatlı, sevgi dolu ve seninle ilgili bir sürü yanılsamaya sahip, ve sen, o yanındaki koltukta uyurken ona zarar vermeye başlıyorsun ve daha horozlar bile ötmeye başlamadan, onu inkâr ediyorsun.

Sen aşağılık herifin tekisin, diye düşündü ve yanındaki koltukta uyuyan kıza baktı.

Sanırım kaybedeceğinden ya da fazla bağlanacağından veya ya bu gerçek değilse diye korkarak kırıp dökmeye başlıyorsun ama iyi bir şey yapmıyorsun. Çocukların haricinde mahvetmediğin bir şeyin olduğunu görmek istiyorum bir ara. Bu kızın annesi kaltağın tekiydi ve şimdi de öyle ve senin annen de bir kaltaktı. Bu seni kıza daha da yaklaştırmalı ve onu anlamayı sağlamalı. Bu demek değil ki o senin alçak olmandan daha kaltak olmak zorunda. Seni olduğundan çok daha iyi bir adam sanıyor ve belki de bu seni olduğundan daha iyi bir adam yapar. Uzun bir süredir iyisin ve belki bundan sonra da olabilirsin. Bildiğim kadarıyla, rıhtımda karısı ve köpeğiyle birlikte o vatandaşın olduğu geceden beri gaddarca hiçbir şey yapmadın. Sarhoş da olmadın. Kötülük de yapmadın. Hâlâ kilisede olmaman çok yazık çünkü çok iyi günah çıkarırdın.

Seni şu an olduğun halinle görüyor ve sen de son birkaç haftadır iyi bir adamsın. O da muhtemelen senin önceden de hep böyle olduğunu ve insanların sana çamur attığını sanıyor.

Gerçekten de sil baştan başlayabilirsin şu an. Gerçekten yapabilirsin bunu. *Lütfen saçmalama*, dedi içindeki başka bir ses. Gerçekten yapabilirsin, dedi kendi kendine. Onun seni sandığı kadar iyi bir adam olabilirsin ve şu anda öylesin de. Sil baştan başlamak diye bir şey gerçekten var ve bunu yapman için bir şans verildi sana. Bunu yapabilirsin ve yapacaksın da. *Tüm o sözleri tekrar mı vereceksin?* Evet. Gerekirse tüm o sözleri vereceğim ve tutacağım. *Tüm sözleri değil mi? Daha önce tutmadığını bile bile?* Buna söyleyebileceği hiçbir şey yoktu. *Daha başlamadan sahtekâr olmamalısın.* Hayır. Olmamalıyım. *Her gün gerçekten yapabileceğin ne varsa söy-*

le ve sonra da yap. Her gün. Her gün bir şey yap ve her gün ona ve kendine verdiğin sözleri tut. Böylece her şeye sil baştan başlayabilirim, diye düşündü ve düzgün bir adam olmaya devam edebilirim.

Berbat bir ahlakçıya dönüşüyorsun, diye düşündü. Dikkat etmezsen onu bunaltacaksın. *Ahlakçı olmadığın bir dönem var mıydı ki?* Farklı zamanlarda. *Kendini kandırma.* Şey, farklı yerlerde o halde. *Kendini kandırma.*

Tamam, Vicdan, dedi. Ama bu kadar ciddi ve öğretici olma lütfen. Bak buraya, Vicdan, eski dostum, senin ne kadar faydalı ve önemli olduğunu ve izin verseydim beni nasıl tüm o bulaştığım belalardan alıkoyabileceğini biliyorum ama birazcık daha yumuşak olamaz mısın bu konuda? Biliyorum vicdan yatık harflerle konuşur ama sen bazen gayet koyu Gothic Script'le konuşuyorsun gibi geliyor bana. Beni korkutmaya çalışmasan, Vicdan, dediklerini güzelce dinlerdim; aynı On Emir'i taş tabletlere kazınmış halde sunulmasalar bile ciddiye alacağım gibi. Biliyorsun, Vicdan, gök gürültüsü bizi korkutmayalı çok oldu. Ama o şimşek: İşte ondan korkulur. Ama gök gürültüsü beni artık çok fazla etkilemiyor. *Sana yardım etmeye çalışıyorum seni o. çocuğu,* dedi vicdanı.

Kız hâlâ uyuyordu ve tepeyi tırmanıp Tallahassee'ye varmak üzereydiler. Muhtemelen ilk ışıktaki durduğumuzda uyanacak, diye düşündü. Ama uyanmadı ve Roger eski kasabanın içinden devam edip US319'dan sola, dosdoğru güneye ve Gulf Coast'a doğru uzanan güzel ağaçlık bölgeye girdi.

Seninle ilgili ne var biliyor musun kızım, diye düşündü. Tanıdığım herkesten fazla uyumak ve seninki gibi bir vücuda sahip olup böylesi bir iştahla yemek yemek dışında, tuvalete de gitmen gerekmiyor, ki bu kesinlikle Tanrı vergisi bir yetenek.

Odaları on dördüncü kattaydı ve çok serin sayılmazdı. Ama pervaneleri çalıştırıp camları açınca daha iyi oluyordu ve komi odadan çıkınca Helena, "Moralin bozulmasını sevgilim" dedi, "Lütfen. Oda çok güzel."

"Senin için klimalı bir oda tutarım diye düşünmüştüm."

"Onlarda uyumak çok kötü oluyor gerçekten. Sanki mahzen-deymişsin gibi. Bu iyi bence."

“Diğer ikisine de bakabilirdik. Ama oralarda tanıyorlar beni.”

“Burada da ikimizi tanıyacaklar artık. Adımız ne?”

“Bay ve Bayan Robert Harris.”

“Bu müthiş bir ad. Buna uygun davranmaya çalışmalıyız. Önce sen girmek ister misin banyoya?”

“Hayır. Sen.”

“Tamam. Gerçekten uzun uzun banyo yapacağım ama.”

“Sorun değil. İstersen küvette uyu.”

“Uyuyabilirim. Bütün gün uyumadım sonuçta, değil mi?”

“Harikaydın. Yolun bir kısmı epey sıkıcıydı zaten.”

“O kadar kötü değildi. Çoğu gayet güzeldi. Ama New Orleans cidden de sandığım gibi değilmiş. Orasının böyle dümdüz ve sıkıcı olduğunu hep biliyor muydun? Ne bekliyordum bilmiyorum. Mar-seilles sanırım. Ve nehri görmeyi.”

“Orada sadece yemek yenir ve bir şeyler içilir. Buraya yakın olan kısım gece çok da fena görünmez. Aslına bakarsan güzel bile denebilir.”

“Hava kararana kadar dışarı çıkmayalım. Burası gayet iyi. Hatta bazı kısımları çok hoş.”

“Öyle yaparız ve sabah da yola koyuluruz.”

“O zaman sadece tek bir öğüne zaman kalıyor.”

“Sorun yok. Hava soğukken geliriz, o zaman gerçekten yiyebiliriz çünkü. Sevgilim” dedi kız. “Bu yaşadığımız ilk hayal kırıklığına benzer durum. O yüzden bizi hayal kırıklığına uğratmasına izin vermeyelim. Uzun uzun banyo yapar, bir şeyler içer ve paramızın yettiğinin iki katı tutan bir yemek yeriz ve sonra da yatağa girip güzel güzel sevişiriz.”

“Filmlerdeki New Orleans’ın canı cehenneme” dedi Roger. “Biz New Orleans’ı yatakta alalım.”

“Önce yiyelim. White Rock ve buz söylemedin mi?”

“Evet söyledim. İçki mi istiyorsun?”

“Hayır. Sadece senin için endişelenmiştim.”

“Şimdi gelir” dedi Roger. Kapı çaldı. “Geldi işte. Sen küvete gir.”

“Harika olacak” dedi kız. “Sadece burnum ve belki bir de göğüs uçlarım ve ayak parmaklarım suyun dışında olacak ve suyu olabildiğince soğuk akıtacağım.”

Komi buz sürahisini, şişe suyunu ve gazeteleri getirdi, bahşişini aldı ve çıktı.

Roger kendine bir içki hazırlayıp gazete okumak için yerleşti. Yorulmuştu ve boynunun altında katlanmış iki yastıkla yatağa uzanıp akşam ve sabah gazetelerini okumak iyi gelmişti. İspanya'da durum pek iyi değildi ama henüz tam da şekillenmemişti. Üç gazete-
tedeki tüm İspanyolca haberleri okuduktan sonra sırasıyla ulusal ve yerel haberleri de okudu.

“İyi misin sevgilim?” diye seslendi Helena banyodan.

“Harikayım.”

“Soyundun mu?”

“Evet.”

“Üzerinde hiçbir şey var mı?”

“Hayır.”

“Peki çok mu karasın?”

“Hâlâ.”

“Biliyor musun bu sabah yüzdüğümüz yer hayatımda gördüğüm en güzel kumsaldı.”

“Nasıl öyle bembeyaz ve un gibi olabiliyor merak ediyorum.”

“Sevgilim çok mu fazla kararmışsın?”

“Neden ki?”

“Seni düşünüyordum da.”

“Soğuk suda olmanın bu açıdan iyi gelmesi gerekir.”

“Suyun altında esmerim. Seversin bence.”

“Seviyorum zaten.”

“Sen okumaya devam et” dedi. “Gazete okuyorsun, öyle değil mi?”

“Evet.”

“İspanya'da durum iyi mi?”

“Hayır.”

“Çok üzgünüm. Çok mu kötü?”

“Hayır. Henüz değil. Gerçekten.”

“Roger?”

“Evet.”

“Beni seviyor musun?”

“Evet kızım.”

“Hadi gazetelerine dön. Ben bunu suyun altında düşüneceğim.”

Roger arkasına yaslandı, aşağıdaki sokaktan gelen sesleri dinleyip gazeteleri okudu ve içkisini içti. Bu, günün neredeyse en güzel saatiydi. Paris’te yaşadığı dönemde hep akşam gazetelerini okuyup içkisini içmek için tek başına kafeye gittiği saatti. Bu kasaba ne Paris’e benziyordu ne de Orleans’a. Orleans da pek matah bir şehir sayılmazdı. Yeterince keyifliydi ama. Muhtemelen yaşamak için buradan daha iyi bir yerdi. Gerçi bu kasabanın etrafında ne var ne yok bilmiyordu ve bu konuda aptallık ettiğinin de farkındaydı.

New Orleans’ı hep sevmişti, bildiği azıcık kısmını yani ama çok fazla beklentisi olan herkes için bir hayal kırıklığıydı. Ve bu da kesinlikle gidilecek ay değildi.

Oraya gittiği en güzel zaman, bir keresinde kışın Andy’yle ve başka bir sefer de David’le birlikte gittiği zamanlardı. Andy’yle kuzeye gittiklerinde New Orleans’tan geçmemişlerdi. Zaman kazanmak için arabayla yanından geçip kuzeye uzanmış ve Pontchartrain Gölü’nün kuzeyinden ve Hammond’ın içinden Baton Rouge’a o sırada yeni yapılmakta olan bir yolu kullanarak geçmişlerdi; yani bir sürü dolambaçlı yoldan gitmiş ve sonra da kuzeyden gelen tipinin güney kıyısında Mississippi’den geçip kuzeye gitmişlerdi. Vardıklarında, New Orleans yine güneyde kalmıştı. Ama hava hâlâ soğuktu ve yiyip içip harika vakit geçirdiler. Şehir gözlerine şenlikli görünmüştü; nemli ve boğucu olmak yerine soğuktan keskinleşmişti ve Andy tüm antikacıları dolaşp Noel parasıyla bir kılıç almıştı. Kılıcı arabanın koltuğunun arkasındaki bagaj kısmına koyup gece de yatağında onunla uyumuştı.

David’le birlikte geldiklerinde mevsim kıştı ve karargâhlarını şimdi bulmak için epey uğraşması gereken o restoran –hani şu turistik olmayan– olarak belirlemişlerdi. Orayı sanki bir kilerdeymişler ve tik ağacından masa ve sandalyelerde ya da belki banklarda oturmuşlar gibi hatırlıyordu. Muhtemelen öyle değildi; rüya gibi geliyordu şu an ve ne adını, ne de Antoine’ın Yeri’nin karşı istikametinde, kuzey-güney değil de doğu-batı yönünde olduğunu sanması dışında nerede olduğunu hatırlıyordu. O ve David orada iki gün kalmışlardı. Muhtemelen başka bir yerle karıştırıyordu. Rüya-

larında hep birbirine giren iki yer vardı, biri Lyons'da, diğeri Parc Monceau yakınlarında. Gençken sarhoş olmanın getirilerinden biri de buydu işte. Kafanızda sonradan asla bulamadığınız yerler yaratırdınız ve buralar gerçek olabilecek her yerden daha iyi olurdu. Ama buraya Andy'yle birlikte gitmediğini biliyordu.

“Çıkıyorum” dedi kız.

“Nasıl serin olduğunu hisset” dedi yatağa gelince. “Ta aşağı kadar nasıl serin olduğunu hisset. Hayır, gitme. Böyle hoşuma gidiyorsun.”

“Hayır. Bırak da duş alayım.”

“Madem istiyorsun. Ama ben almamanı tercih ederim. Soğan turşusunu kokteyline koymadan önce yıkamazsın, değil mi? Vermutu yıkamazsın, değil mi?”

“Bardağı ve buzu yıkarım ben.”

“O farklı. Sen bardak ya da buz değilsin. Roger, lütfen bunu tekrar yapma. Tekrar çok hoş bir sözcük değil mi?”

“Tekrar tekrar” dedi Roger.

Yavaşça kızın kalça kemiğinden kaburgalarının alt kısmına çıkan güzel kıvrıma ve göğüslerinin bir elmaninkine benzeyen eğimine dokundu.

“İyi bir kıvrım mı bu?”

Roger onun göğüslerini öptü ve Helena da ona, “Böyle fazla soğuk olduklarında çok ama çok dikkatli ol. Çok dikkatli ve nazik ol. Onların ağrıyabildiğini biliyor musun?”

“Evet” dedi adam. “Ağrımalarını biliyorum.”

Sonra, “Diğeri kısılandı” dedi kız.

Daha sonra da, “Benim iki göğse, seninse onları öpmek için tek bir yola sahip olmamız konusunu iyi planlayamamışlar” dedi. “Her şeyi birbirinden çok uzak yapmışlar.”

Eli diğeri göğsü kavradı, parmaklarının arasındaki basınç neredeyse dokunmuyor gibiydi tenine. Sonra dudakları tüm o hoş serinliğin üzerinde dolaştı ve kızın dudaklarını buldu. Dudaklar buluşup hafifçe birbirine değdi, bir o yana bir bu yana salınarak ve dıştaki güzelliğin hiçbir noktasını atlamayarak, sonra adam onu öptü.

“Ah sevgilim” dedi kız. “Ah sevgilim, lütfen. Benim bir tanecik, nazik, tatlı aşkım. Ah lütfen, lütfen, lütfen canım aşkım.”

Epey bir zaman geçtikten sonra, “Eğer senin banyo yapman konusunda bencilce davrandıysam çok özür dilerim” dedi. “Ama duştan çıktığımda son derece bencildim.”

“Bencil değildin.”

“Roger, beni hâlâ seviyor musun?”

“Evet kızım.”

“Hissettiklerin sonradan değişir mi?”

“Hayır” diye yalan söyledi.

“Benim hiç değişmez. Hatta sonradan daha bile iyi hissedirim. Ama bunu sana söylememeliyim.”

“Söyle bana.”

“Hayır, sana çok fazla şey söylemeyeceğim. Ama birlikte çok hoş vakit geçiyoruz, öyle değil mi?”

“Evet” dedi son derece içten bir şekilde.

“Banyodan sonra dışarı çıkabiliriz.”

“Ben şimdi gireceğim.”

“Biliyor musun, belki yarın da kalmalıyız. Tırnaklarımı yaptırmam ve saçımı yıkatmam gerekiyor. Bunların hepsini kendim de yapabilirim ama doğru düzgün yapılsa senin daha çok hoşuna gidebilir. Böylece geç yatabiliriz ve günün bir kısmını kasabada geçirip ertesi sabah da yola çıkabiliriz.”

“Bu güzel olur.”

“New Orleans’ı seviyorum artık. Ya sen?”

“New Orleans harika. Biz buraya geldiğimizden beri çok değişti.”

“Ben gireyim. İki dakikada çıkarım, sonra da sen banyo yaparsın.”

“Sadece duş almak istiyorum.”

Daha sonra asansörle aşağı indiler. Asansörleri zenci kızlar çalıştırıyordu ve çok güzellerdi. Asansör bir üst kattan dolu gelmişti, o yüzden çok hızlı indi. Asansörle aşağı inmek Roger’a içi daha da boşalmış hissi verdi. Kalabalığın içinde Helena’nın bedeninin kendininkine dayandığını hissetti.

“Eğer bir gün, suyun dışına zıplayan uçan balıklar gördüğünde veya bir asansör düştüğünde hiçbir şey hissetmediğini fark edersen, odana gidip uyu” dedi kıza.

“Hâlâ hissediyorum” dedi Helena. “Sadece o dediğin durumlarda mı yapmak lazım bunu?”

Kapı açılmıştı ve bu saatte birilerini bekleyen insanlar, akşam yemeğine gitmeyi bekleyen insanlar ve öylesine bekleyen insanlarla dolu eski moda mermer lobiyi geçerlerken Roger, “Önümden yürü de sana bakayım” dedi.

“Nereye doğru yürüyeyim?”

“Doğru klimalı barın kapısına.”

Kızı kapıda yakaladı.

“Çok güzelsin. Muhteşem yürüyorsun ve eğer burada kalıyor ve seni ilk defa görüyor olsam, sana âşık olurum.”

“Ben de seni odanın karşısında görsem sana âşık olurum.”

“Eğer seni ilk kez görüyor olsam, içimdeki her şey altüst olurdu ve göğsüme bir ağrı saplanırdı.”

“Ben sürekli o dediğin şeyi hissediyorum.”

“Sürekli öyle hissediyor olamazsın.”

“Evet, belki olamam. Ama çoğunlukla böyle hissediyor olabiliirim.”

“Kızım, sence de New Orleans güzel bir yer değil mi?”

“Buraya geldiğimiz için çok şanslı değil miyiz?”

Geniş, yüksek tavanlı, hoş, koyu ahşap panelli barın içi çok soğuktu ve masada Roger’ın yanında oturan Helena, “Bak” dedi ve güneşten yanmış kolunun diken diken olmuş derisini gösterdi. “Senin de böyle bir etkin var üzerimde işte” dedi. “Ama bu seferki havalandırma yüzünden.”

“Gerçekten çok soğuk. Nefis bir his.”

“Ne içelim?”

“Sarhoş olsak mı?”

“Birazcık sarhoş olalım, tamam.”

“O zaman ben apsent içeceğim.”

“Ben de mi ondan içeyim?”

“Neden denemiyorsun? Daha önce hiç içmedin mi?”

“Hayır, seninle birlikte içmeye saklıyordum.”

“Uydurma şimdi.”

“Uydurmuyorum. Gerçekten.”

“Kızım, bir sürü şey uydurup duruyorsun, yapma.”

“Uydurmuyorum. Bekâretimi korumadım çünkü bunun seni sıkacağını düşündüm ve bir süreliğine senden vazgeçtim. Ama ap-senti sana sakladım. Gerçekten.”

“Gerçek apsentiniz var mı?” diye sordu Roger barın garsonuna.

“Olmaması gerekiyor” dedi garson, “ama biraz var.”

“Gerçek Couvet Pontarlier altmış sekiz derece mi? Tarragova değil yani?”

“Evet bayım” dedi garson. “Size şişeyi getiremem. Normal bir Pernod şişesinde olacak.”

“Yine de anlarım ben” dedi Roger.

“Size inanıyorum bayım” dedi garson. “Buzlu mu istersiniz akı-tarak mı?”

“Doğrudan akıtarak. Akıtma kaplarınız var mı?”

“Elbette bayım.”

“Şekersiz.”

“Hanımefendi de mi şeker almayacak bayım?”

“Hayır. Şekersiz denemesine izin verelim.”

“Pekâlâ bayım.”

Garson uzaklaştıktan sonra Roger masanın altından Hele-na’nın elini tuttu. “Merhaba güzelim.”

“Bu müthiş. Buradayız, o canım eski zehir gelecek şimdi ve gü-zel bir yerde yemek yiyeceğiz.”

“Ve sonra da yatağa gideceğiz.”

“Yatakta olmayı bu kadar çok mu seviyorsun?”

“Daha önce sevmezdim. Ama şimdi seviyorum.”

“Daha önce neden sevmezdin?”

“Bundan bahsetmeyelim.”

“Bahsetmeyiz.”

“Ben sana âşık olduğun herkesi sormuyorum. Londra’dan bah-setmemiz gerekmiyor, değil mi?”

“Hayır. Senden ve senin ne kadar güzel olduğundan bahsedebiliriz. Hâlâ bir tay gibi hareket ettiğini biliyor musun?”

“Roger, söylesene, gerçekten senin hoşuna gidecek şekilde mi yürüdüm?”

“Öyle bir yürüyorsun ki içim eziliyor.”

“Tek yaptığım omuzlarımı geriye atıp başımı dik tutmak ve yürümek. Öğrenmem gereken numaralar var, biliyorum.”

“Sen sadece olduğun gibi görüldüğünde kızım, hiçbir numara gerek yok. O kadar güzelsin ki sadece sana bakmak bile mutlu ederdi beni.”

“Daimi olarak değil umarım.”

“Gündüzleri” dedi adam. “Bak kızım. Apsentle ilgili bilmen gereken şey şu: çok ama çok yavaş içmelisin. Suyla karıştırıldığında tadı çok sert olmayacaktır ama inan bana aslında serttir.”

“İnanıyorum. Credo Roger.”

“Umarım onu asla Lady Caroline’ın değiştirdiği gibi değiştirmezsin.”

“Sebepsiz yere asla değiştirmem. Ama sen ona hiç benzemiyorsun.”

“Benzemek de istemezdim.”

“Benzemiyorsun. Birisi bana senin üniversitede olduğunu söylemeye çalıştı. Sanırım bunu bir iltifat olarak söylüyordu ama ben inanılmaz sinirlendim ve İngilizce profesörüyle feci bir münakaşaya girdim. Bize zorla okutuyorlardı, bilirsin. Yani, diğerlerine okutuyorlardı. Ben hepsini okumuştum. Çok fazla şey yok. Roger, sence de daha fazla çalışman gerekmez mi?”

“Batıdan bir çikalım hemen çalışmaya başlayacağım.”

“O zaman belki de yarın kalmamalıyız. Sen çalıştığında çok mutlu olacağım.”

“Şimdikinden daha mı mutlu?”

“Evet” dedi kız. “Şimdikinden daha mutlu.”

“Çok çalışacağım. Göreceksin.”

“Roger, sence ben sana kötü mü geliyorum? Senin içki içmene ya da olması gerekenden fazla sevişmene mi sebep oluyorum?”

“Hayır kızım.”

“Eğer bu doğruysa gerçekten çok mutlu olacağım çünkü sana iyi gelmek istiyorum. Biliyorum bu bir zayıflık ve aptalca ama gündüzleri kendi kendime hikâyeler uyduruyorum ve bunlardan birinde senin hayatını kurtarıyorum. Bazen suda boğulmaktan, bazen bir trenin önünden, bazen bir uçakta ve bazen de dağlarda. İstersen gülebilirsin. Sonra bir de tam sen bütün kadınlardan bıkip hayal kırıklığına uğradığın sırada senin hayatına girdiğim hikâye var. Beni öyle çok seviyorsun ve ben de sana öyle iyi bakıyorum ki harika yazabildiğin bir döneme giriyorsun. O nefis bir hikâye işte. Bugün arabada yine onu düşünüyordum.”

“Bu hikâyeyi bir filmde izlediğime ya da bir yerde okuduğuma eminim.”

“Ah biliyorum. Ben de bir filmde görmüştüm. Ve okuduğuma da eminim. Ama sence de olmuyor mu böyle şeyler? Sana iyi gelebileceğimi düşünmüyor musun? Yani, karaktersiz bir şekilde ya da sana küçük bir *bebek* vererek değil de ama gerçekten iyi gelerek? Böylece daha önce hiç yazmadığın kadar iyi yazıp aynı zamanda mutlu olabilirsin, değil mi?”

“Filmlerde yapıyorlar. Biz neden yapmayalım?”

Apsent gelmişti ve Roger’ın ufak bir sürahidenden eklediği su, bardakların üstüne yerleştirilmiş kırık buz tabaklarından berrak sarımsı renkteki içkinin içine damlayıp ona yanar döner sütümsü bir beyazlık veriyordu.

“Dene şunu” dedi Roger, içki olması gereken bulanık renge ulaştığında.

“Çok tuhaf” dedi kız. “Ve midemi ısıtıyor. Tadı ilaç gibi.”

“İlaç zaten. Çok kuvvetli bir ilaç.”

“Henüz ilaca ihtiyacım yok gerçekten” dedi kız. “Ama bu inanılmaz iyi. Ne zaman kafayı buluruz?”

“Her an olabilir. Ben üç tane içeceğim. Sen istediğin kadar al. Ama yavaş iç.”

“Duruma göre bakacağım. Henüz tadının ilaç gibi olduğu dışında hiçbir şey bilmiyorum. Roger?”

“Evet kızım.”

Adam simyacı fırınının sıcaklığını mide çukurunda hissediyordu.

“Roger, sana cidden uydurduğum hikâyedeki gibi iyi gelebileceğimi düşünmüyor musun?”

“Bence hem birbirimize, hem de birbirimiz için iyi olabiliriz. Ama bunun temelini hikâyelere dayandırmak istemem. Bence hikâye işi kötü.”

“Ama ben böyleyim işte. Ben bir hikâye yapıcı-uydurucuyum ve biliyorum çok da romantiğim. Ama ben buyum. Eğer gerçekçi bir insan olsaydım asla Bimini’ye gelmezdim.”

Bilmiyorum, diye düşündü Roger kendi kendine. Eğer yapmak istediğin buysa, gayet gerçekçi bir hareketti bu. Hemen bir öykü uyduruvermedin bu konuda. Ve diğer yanı da şöyle düşünüyordu: eğer apsent içindeki alçağı bu kadar hızlı ortaya çıkarıyorsa, kötüye gidiyor olmalısın seni pislik. Ama bunun yerine şöyle dedi: “Bilmiyorum kızım. Bence hikâye işi tehlikeli. Önce zararsız bir şeylerle ilgili hikayeler uydurursun, benim gibi ve sonra her tür başka hikâye izler onları. Kötüler de olabilir.”

“Sen çok da zararsız sayılmazsın.”

“Ah öyleyim. Ya da hikâyeler öyle en azından. Beni kurtarman da son derece zararsız. Ama önce beni kurtarırsın, sonra bir bakmışsın dünyayı kurtarıyorsun. Ve sonra kendini kurtarmaya başlayabilirsin.”

“Dünyayı kurtarmayı isterdim. Bunu yapabilmeyi hep istemiştir. Bu bir hikâyenin konusu olabilmek için inanılmaz büyük bir şey. Ama önce seni kurtarmak istiyorum.”

“Korkmaya başlıyorum” dedi Roger.

Apsentten biraz daha içince kendini daha iyi hissetti ama en-dişeliydi.

“Hep böyle hikâye uydurur muydun?”

“Kendimi bildim bileli. Seninle ilgili olanları on iki yıldır uyduruyorum. Sana hepsini anlatmadım. Yüzlerce var.”

“Kafanda uyduracağına neden yazmıyorsun?”

“Yazıyorum. Ama yazmak hikâyeleri uydurmak kadar eğlenceli değil ve çok daha zor. Öyle olunca da hiçbir zaman uydurduklarım kadar iyi olmuyor. Uydurduklarım muhteşem.”

“Ama yazdığın hikâyelerdeki kadın kahraman hep sensin, değil mi?”

“Hayır. O kadar basit değil.”

“Neyse, şimdi bunun için endişelenmeyelim.” Bir yudum daha apsent aldı ve bunu dilinin altında yuvarladı.

“Hiçbir zaman endişelenmedim ki” dedi kız. “Benim istediğim her zaman sendin ve şu anda da seninleyim. Şu anda senin büyük bir yazar olmanı istiyorum.”

“Belki de akşam yemeği için kalmasak daha iyi olur” dedi Roger. Hâlâ çok endişeliydi ve apsentin sıcaklığı artık kafasına kadar çıkmıştı ve oraya da güvenmiyordu. Kendine şöyle dedi: Sonuçları olmadan ne yaşamayı beklemiştin ki? Dünya üzerindeki hangi kadının iyi bir ikinci el Buick kadar sağlam olabileceğini düşündün ki? Hayatında sadece iki sağlam kadın tanıdın ve ikisini de kaybettin. Bundan sonra ne isteyecek? Ve beyninin diğer yarısı, bravo alçak, diyordu. Apsent bu gece içindekileri epey erken yüzeye çıkarmıştı.

Ve dedi ki: “Kızım, şu an için yalnızca birbirimize iyi davranmaya ve birbirimizi sevmeye çalışalım” (apsentin etkisiyle tane tane konuşmakta zorlanmıştı) “ve gitmek için yola çıkar çıkmaz da elimden geldiği kadar çok çalışacağım.”

“Bu çok güzel” dedi kız. “Ve sana hikâyeler uydurduğumu anlatmamın senin için sakıncası yok, değil mi?”

“Hayır” diye yalan söyledi. “Çok güzel hikâyelerdi.” Bu kısmı doğrudu.

“Bir tane daha alabilir miyim?” diye sordu.

“Tabii ki.” Şu an, her ne kadar dünyada neredeyse en çok sevdiği içki de olsa, bunu sipariş etmemiş olmayı diledi. Başına gelen neredeyse her şey apsent içerken gelmişti; kendi hatası olan o kötü şeyler. Kızın bir şeylerin yolunda gitmediğini anladığını fark etti ve kötü bir şey olmasın diye kendine hâkim olmaya çalıştı.

“Söylememem gereken bir şey söylemedim, değil mi?”

“Hayır kızım. Sana içiyorum.”

“Bize.”

İkincinin tadı her zaman ilkinden daha iyidir çünkü birtakım tat alma tomurcukları artık apsentin acılığına karşı hissizleşmiştir ve tatlı, hatta daha da tatlı hale gelmeden, daha az acı olur ve dilin bazı kısımları ondan daha büyük keyif alır.

“Bu çok tuhaf ve müthiş. Ama şu âna kadar tek yaptığı bizi yanlış anlamamanın eşiğine getirmek oldu” dedi kız.

“Biliyorum” dedi Roger. “Buna karşı birlikte duralım.”

“Sorun benim hırslı olduğumu düşünmen miydi?”

“Hikâyelerle ilgili bir sorun yok.”

“Hayır. Sen iyi değilsin. Seni bu kadar severken keyifsiz olduğunda anlamamam mümkün değil.”

“Keyifsiz değilim” diye yalan söyledi adam. “Ve keyifsiz de olmayacağım” diyerek noktayı koydu. “Hadi başka şeyler konuşalım.”

“Oraya gittiğimizde ve sen çalışabildiğinde harika olacak.”

Biraz kalın kafalı, diye düşündü Roger. Ya da içkinin ondaki etkisi bu mu acaba? Ama bunun yerine şöyle dedi: “Olacak, evet. Ama sen sıkılmayacak mısın?”

“Tabii ki hayır.”

“Çalıştığım zaman gerçekten çok çalışırım.”

“Ben de çalışacağım.”

“Bu eğlenceli olacak” dedi adam. “Aynı Bay ve Bayan Browning gibi. Oyunu hiç görmedim gerçi.”

“Roger, dalga geçmek zorunda mısın bu konuda?”

“Bilmiyorum.” Kendini toparla artık, dedi kendi kendine. Şu an kendini toparlama zamanı. Uslu dur artık. “Ben her şeyle dalga geçerim” dedi. “Bence iyi olacak. Hem zaten ben yazarken senin çalışman da çok daha iyi olur.”

“Arada benimkileri okusan sakıncası olur mu peki?”

“Hayır. Çok isterim.”

“Gerçekten mi?”

“Evet, elbette. Bu beni çok mutlu eder. Gerçekten.”

“Bu şeyi içince sanki her şeyi yapabilirmişsin gibi geliyor” dedi kız. “Daha önce hiç içmediğime çok memnunum. Yazmakla ilgili konuşsak senin için sorun olur mu Harry?”

“Yok artık.”

“Neden ‘Yok artık’ dedin ki?”

“Bilmiyorum” dedi adam. “Hadi yazmaktan konuşalım. Gerçekten, ciddiym. N’olmuş yazmaya?”

“İşte şimdi kendimi aptal gibi hissetmeme sebep oldun. Beni bir dengin ya da ortağın olarak görmene gerek yok. Sen istersen bu konuda konuşmayı isteyeceğimi söyledim sadece.”

“Hadi konuşalım. Neyini konuşacağız?”

Kız ağlamaya başladı. Dimdik oturmuş adama bakıyordu. Ne hıçkırıyor, ne de başını çeviriyordu. Yalnızca ona bakıyordu ve göz yaşları yanaklarından aşağı süzüldü. Ağzı iyice dolgunlaşmıştı sanki ama eğilip bükülmedi.

“Lütfen kızım” dedi. “Lütfen. Bundan ya da başka bir şeyden bahsedelim ve ben de iyi davranacağım.”

Kız dudağını ısırıp, “Sanırım öyle olmadığını söylediysem de aslında seninle ortak olmak istiyordum” dedi.

Sanırım bu da rüyanın bir parçasıydı ve neden olmasın ki Tanrı aşkına, diye düşündü Roger. Onu ne demeye incitiyorsun ki o. çocuğu? Şimdi onu incitmeden hemen iyi davran.

“Yani, beni sadece yatakta değil beynim için de sev ve ikimizin de ilgisini çeken konular hakkında konuşabilelim istiyorum.”

“Konuşacağız” dedi Roger. “Şimdi konuşacağız. Bratchen, kızım, ne düşünüyorsun yazmayla ilgili benim güzelim?”

“Sana söylemek istediğim şeydu, içki içmek bana yazmak üzere olduğum zaman hissettiğim şeyleri hissettirdi. Sanki her şeyi yapabiliyordum ve mükemmel yazabiliyordum gibi. Ama sonra oturup yazıyorum ve çok sıkıcı oluyor. Ne kadar gerçekçi yapmaya çalışırsam o kadar sıkıcı oluyor. Ve gerçek olmadığı zaman da aptalca oluyor.”

“Bana bir öpücük ver.”

“Burada mı?”

“Evet.”

Adam masanın üzerinden uzanıp onu öptü. “Ağladığın zaman inanılmaz güzel oluyorsun.”

“Çok üzgünüm ağladığım için” dedi kız. “Bu konuda konuşmamızın gerçekten bir sakıncası yok mu senin için?”

“Tabii ki hayır.”

“Biliyor musun, dört gözle beklediğim şeylerden biri de buydu.”

Evet, sanırım öyleymiş, diye düşündü adam. Yani, neden olmasın ki? Ve bunu yapacağız. Belki zamanla hoşuma gider.

“Yazmakla ilgili söylemek istediğin neydi?” diye sordu. “Yani ne kadar harika olacaktı gibi görünüp sonucun sıkıcı olmasından başka?”

“Sen ilk başladığında da böyle olmuyor muydu?”

“Hayır. Ben ilk başladığımda sanki her şeyi yapabiliyordum gibi hissediyordum. Yazarken sanki bütün dünyayı ben yaratıyordum hissi gelirdi ve okuduğumda o kadar beğenirdim ki bunu ben yazmış olamam diye düşünürdüm. Bunu bir yerde okumuş olmalıyım. Muhtemelen *Saturday Evening Post*’ta.”

“Hiç cesaretin kırılmıyor muydu?”

“İlk başladığımda değil. Gelmiş geçmiş en iyi hikâyeleri yazdığımı ve insanların bunu anlayacak bilinçte olmadıklarını düşünüyordum.”

“Gerçekten bu kadar kendini beğenmiş miydin?”

“Belki daha da beter. Ama kendini beğenmiş olduğumun farkında değildim. Sadece kendime güvenim tamdı.”

“Eğer benim okuduklarım bu bahsettiğin ilk hikâyelerinse, kendine güvenmekte haklıymışsın.”

“Hayır, değil” dedi. “O ilk özgüven hikâyelerinin hepsi kayboldu. Senin okudukların, kendime hiç de güvenmediğim bir dönemden.”

“Nasıl kayboldular Roger?”

“Bu korkunç bir hikâyeye. Bir ara anlatırım.”

“Şimdi anlatamaz mısın?”

“Bunu anlatmaktan nefret ediyorum çünkü başka insanların ve benden daha iyi yazarların da başına geldi ve o yüzden de sanki uydurmuş gibi geliyor kulağa. Bunun olmuş olması için hiçbir sebep yok ama pek çok kez oldu ve hâlâ da acayip canımı yakıyor. Aslında yakmıyor. Üzerinde bir yara izi var şimdi. Güzel, kapkalin bir iz.”

“Lütfen anlat bana. Kabuk değil yara iziyse canını yakmıyacaktır, öyle değil mi?”

“Hayır kızım. Şey, o günlerde epey sistemliydim ve yazdıklarımın orijinallerini karton bir klasörde, daktilo edilmiş orijinalleri bir başka klasörde ve karbon kopyaları da başka birinde saklıyordum. Sanırım çok da budalaca bir sistem değildi bu. Başka nasıl yapılabilirdi bu bilmiyorum. Neyse ya, bu hikâyenin canı cehenneme.”

“Hayır, anlat lütfen.”

“İşte, Lozan Konferansı’nda çalışıyordum ve tatil yaklaşıyordu ve Andrew’ün annesi, ki çok hoş bir kızdı ve çok güzel ve nazik...”

“Onu asla kıskanmamıştım” dedi kız. “David’in ve Tom’un annelerini kıskanmıştım.”

“Onları da kıskanmamalısın. İkisi de harika insanlardı.”

“Dave’in ve Tom’un annelerini kıskanıyordum” dedi Helena. “Artık kıskanmıyorum.”

“İnanılmaz masumsun” dedi Roger. “Belki de ona bir telgraf çekmeliyiz.”

“Hikâyene devam et lütfen, gıcıklaşma.”

“Pekâlâ. Demin bahsettiğim Andy’nin annesi, yanımda olsun diye benim eşyalarımı getirmeye karar vermiş, böylece birlikte tatil yaparken biraz çalışabilecektim de. Sürpriz yapacaktı bana. Bununla ilgili hiçbir şey yazmamıştı ve Lozan’da onunla buluştuğumda da hiçbir fikrim yoktu. Bir gün gecikecekti ve bunu telgrafla haber verdi. Bildiğim tek şey onunla buluştuğumda ağlıyor olduğuydu; ağladı, ağladı ve ona sorunun ne olduğunu sorduğumda anlatamayacağı kadar korkunç bir şey olduğunu söyledi ve ağlamaya devam etti. Sanki kalbi kırılmış gibi ağlıyordu. Bu hikâyeyi anlatmak zorunda mıyım?”

“Lütfen anlat.”

“O sabah boyunca bana ne olduğunu söylemedi ve ben de olabilecek en kötü şeyleri getirdim aklıma ve hepsini bir bir sordum. Ama o hep başını iki yana salladı. Aklıma gelen en kötü şey onun beni *tromper* ettiği³⁵⁸ ya da başka birine âşık olduğuydu ve bunu ona sorduğumda, ‘Ah, bunu nasıl söyleyebilirsin?’ deyip biraz daha ağladı. O zaman rahatladım ve sonra o da bana, nihayet, ne olduğunu anlattı.

Bütün yazı klasörlerimi bir bavula koymuş ve bavulu diğer çantalarıyla birlikte Gare de Lyon’da bekleyen Paris-Lozan-Milano Ekspresindeki birinci sınıf kompartımanına bırakıp bir Londra gazetesi ile bir şişe Evian su almak için inmişti. Gare de Lyon’u ve üstlerinde gazete, dergi, maden suyu, küçük konyak şişeleri ile sivri uçlu uzun ekmeklerle yapılmış jambonlu sandviçler olan şu itilen

358) (Fr.) Aldatmak. (ç.n.)

arabaları ve hani senin de kiraladığın yastık ve battaniyelerin olduğu diğer çekçekleri hatırlıyor musun? İşte, elinde gazete ve Evian suyuyla kompartımana geri döndüğünde, bavul gitmişti.

Yapılabilecek her şeyi yapmıştı. Fransız polisini bilirsin. İlk yapması gereken *carte d'identité*'sini³⁵⁹ göstermek ve bizzat kendisinin uluslararası bir dolandırıcı olmadığını, halüsinasyon görmediğini ve orada gerçekten de bir bavul olduğunu ispat etmekte. Tabii eğer bu kâğıtlar politik anlamda önem arz ediyorsa, madam, elbette başka kopyaları da olmalı. Bütün gece bunlara katlanmış ve ertesi gün bir dedektif gelip bavulu bulmak için daireyi aramış, bu arada benim av tüfeğimi bulmuş ve bunun için bir *a permis de chasse*'m³⁶⁰ olup olmadığını öğrenmek istemiş. Böylece sanırım polisin kafasında onun Lozan'a devam etmesine izin verilip verilmemesi konusunda bazı şüpheler oluşmuş ve dediğine göre dedektif onu trene kadar takip etmiş ve tren hareket etmeden hemen önce de bir anda kompartımanda belirip, 'Şu an tüm eşyalarınızın sizinle olduğundan emin misiniz madam?' demiş, 've başka bir şey kaybetmediğinizden? Başka önemli belgeler falan?'

Ben de dedim ki, 'Ama bu gerçekten de sorun değil. Hem orijinallerini, hem daktilo edilmiş hallerini hem de karbon kopyaları getirmiş *olamazsın*.'

'Ama getirdim' dedi. 'Roger, getirdim, biliyorum.' Ve bu doğruydü. Kendi gözlerimle görmek için Paris'e gittiğimde bunun doğru olduğunu öğrendim. Basamakları çıkıp dairenin kapısını açtığımı, anahtarı çevirip sürgülü kilidin pirinç kolunu geri çektiğimi, mutfaktaki Eau de Tavel kokusunu, yemek odasındaki masanın üzerine pencereden ince ince gelip konmuş tozları, yemek odasında yazarken kullandığım eşyaları koyduğum dolaba gidişimi ve hiçbirinin orada olmayışını hatırlıyorum. Hepsinin orada olacağından emindim, karton dosyalardan bazılarının orada olacağından, çünkü beynimin içinde o kadar net görebiliyordum ki orada olduklarını. Ama hiçbir şey yoktu işte, karton bir kutuda duran ataçlarım bile. Ne onlar ne kurşunkalemlerim, ne silgilerim, ne balık şeklindeki kalemtırışım, ne sol üst köşede gönderen adresi yazılı zarflarım, ne de yazıları geri göndersinler diye ekte yollanan ve iç kısmında

359) (Fr.) Kimlik kartı. (ç.n.)

360) (Fr.) Avlanma izni. (ç.n.)

pornografik bir resim olan İran işi küçük lake kutunun içinde duran uluslararası posta ücreti koçanlarım. Hepsi gitmişti. Hepsi bavu- la konmuştu. Mektup ve paketleri mühürlemek için kullandığım kırmızı balmumu çubuk bile gitmişti. Orada öylece durup İran işi kutunun içindeki resme baktım; her zaman pornografiyi simge-leyen tuhaf aşırı oranlamayı fark ettim. Pornografik resimlerden, tablolar- dan ve yazılardan nasıl da nefret ettiğimi düşündüğümü, bir arkadaşım İran seyahati dönüşünde bana bu kutuyu verdiğinde nasıl sırf arkadaşımı memnun etmek için kutunun içindeki boyama- ya baktığımı ve sonrasında da kutuyu sadece koçan ve pulları koymak için kullanıp resimleri hiç görmediğimi hatırlıyorum. İçin- de orijinallerin olduğu klasörlerin ya da daktilo edilmiş kopyala- rın olduğu klasörlerin ya da karbonların hiçbirinin gerçekten de orada olmadığını gördüğümde nefes alamadığımı sandım ve sonra dolabın kapağını kilitleyip yan odaya geçtim, yatak odasına yani ve yatağa uzanıp bacaklarımın arasına bir yastık aldım, kollarımla da başka bir yastığa sarıldım ve orada öylece, sessizce yattım. Daha önce hiç bacaklarımın arasına yastık koymamıştım ve hiç kollarım- la bir yastığa da sarılmamıştım ama o an onlara inanılmaz ihtiyacım vardı. Hayatım boyunca yazdığım ve kendime çok güvendiğim her şey gitmişti. Onları o kadar çok baştan yazmış ve nihayet istediğim hale getirmiştım ki yeniden yazamayacağımı biliyordum, çünkü bir kez istediğim gibi olduklarında onları tamamen unutuyor ve her okuduğumda hayrete düşüp nasıl yazdığımı merak ediyordum.

Orada öylece, arkadaşım olan yastıklarla birlikte yattım. Çaresizlik içindeydim. Daha önce hiç çaresiz kalmamıştım, gerçekten çaresiz yani ve o zamandan beri de bir daha hiç öylesini yaşamadım. Alnımı, yere konmuş bir şilteyle yaylardan ibaret olan yatağın üzerine serili İran şalına yaslamıştım. Yatak örtüsü de toz içindeydi ve orada, toz kokusunun içinde, çaresizliğimle yan yana yattım ve tek tesellim yastıklardı.”

“Kaybolup gidenler neydi peki?” diye sordu kız.

“On bir hikâye, bir roman ve şiirler.”

“Ah, zavallı Roger.”

“Hayır. O kadar da zavallı değildim çünkü içeride daha fazlası vardı. Onlar değil. Ama gelecek olanlar. Ama kötü durumdaydım. Anlarsın ya, gittiklerine inanamıyordum. Hepsi gitmiş olamazdı.”

“Ne yaptın?”

“Çok işe yarar bir şey değil. Bir süre orada yattım.”

“Ağladın mı?”

“Hayır. İçim aynı evdeki o tozlar gibi kupkuruydu. Sen hiç çaresiz kalmadın mı?”

“Elbette kaldım. Londra’dayken. Ama ben ağlayabiliyordum.”

“Affedersin kızım. Bu şeyi düşünmekten unuttum. Çok çok özür dilerim.”

“Ne yaptın?”

“Bakalım... Kalktım, merdivenlerden inip bina görevlisi kadınla konuştum ve o da bana madamı sordu. Endişelenmişti, çünkü polis daireye girip ona sorular sormuştu ama o hâlâ bana karşı çok içtendi. Çalınan küçük bavulu bulup bulamadığımızı sordu ve ben de hayır dedim. O da bunun şanssızlık, büyük talihsizlik olduğunu söyleyip bütün çalışmalarımın o bavulun içinde olduğunu doğru olup olmadığını sordu. Evet dedim ve o da iyi de nasıl olur da başka kopyaları olmaz dedi. Ben de ona kopyaların da bavulda olduğunu söyledim. Bunun üzerine *Mais ça alors*³⁶¹ dedi. Neden kopyalar da orijinalleriyle birlikte kaybedilmişti ki? Madamın onları yanlışlıkla bavula koyduğunu söyledim. Bu çok büyük bir hata dedi kadın. Vahim bir hata. Ama mösyö muhakkak ki hatırlardı hepsini. Hayır dedim. Ama dedi kadın, mösyönün onları hatırlaması gerekecek. *Il faut le souviennne rappeler. Oui*, dedim, *mais ce n'est pas possible. Je ne m'en souviens plus. Mais il faut faire un effort*, dedi kadın. *Je le ferais*, dedim ben de.³⁶² Ama bu faydasız. *Mais qu'est-ce que monsieur va faire?*³⁶³ diye sordu. Mösyö üç yıldan beri burada çalışıyor. Mösyöyü köşedeki kafede çalışırken gördüm. Mösyöyü ben bir şeyler getirirken yemek odasındaki masada çalışırken gördüm. *Je sais que monsieur travaille comme un sourd. Qu'es-ce que il faut faire maintenant? Il faut recommencer*, dedim.³⁶⁴ Sonra bina görevlisi ağlamaya başladı. Kolumu ona doladım ve koltukaltının ter kokusunu, eski püskü siyah kıyafetinin tozunun ve yağlı saçlarının kokusunu aldım

361) (Fr.) Ama nasıl olur? (ç.n.)

362) (Fr.) Hatırlaması gerekiyor. Evet, dedim ama bu mümkün değil. Hatırlamıyorum. Ama çaba göstermeniz lazım. Denedim, dedim ben de. (ç.n.)

363) (Fr.) Beyefendi ne yapacak? (ç.n.)

364) (Fr.) Mösyönün bir sağır gibi hiçbir şey duymadan çalıştığını ben biliyorum. Peki şimdi ne yapması gerekiyor? Sil baştan başlaması, dedim. (ç.n.)

ve o başını göğsüme yaslayıp ağladı. Şiirler de var mıydı, diye sordu. Evet, dedim. Ne büyük üzüntü, dedi. Ama onları hatırlarsınız kesin. *Je tâcherai de la faire*³⁶⁵ dedim. Yapın, dedi. Bu gece yapın.

Yapacağım, dedim ona. Ah mösyö, dedi, madam çok güzel ve cana yakın ve *tous le qui'il y a de gentil*³⁶⁶ ama bu ne kadar da ciddi bir hataydı böyle. Benimle bir bardak üzüm posası içer misiniz? Tabii ki, dedim ve o da burnunu çekerek başını göğsümden kaldırıp bir şişe ve iki küçük kadeh alıp geldi. Yeni işlere, dedi. Evet, dedim. Mösyö Académie Française'e üye olacak dedi. Hayır, dedim. Académie Americaine, dedi. Rom mu tercih edersiniz? Romum var biraz. Hayır, dedim. Posa gayet iyi. Güzel, dedi kadın. Bir kadeh daha. Şimdi, dedi kadın, dışarı çıkıp sarhoş olana kadar için ve Marcelle daireye bakmak için gelmeyeceğine göre, kocam gelip bu kirli locayı devralır almaz yukarı çıkıp her yeri temizler ve orada yatabilmene uygun hale getiririm. Almamı istediğiniz herhangi bir şey var mı? Kahvaltı hazırlamamı istiyor musunuz? diye sordum ona. Tabii ki, diye yanıtladı. Siz bana on frank verin, ben üstünü getiririm. Size akşam yemeği de hazırlardım ama bu gece dışarıda yemeniz lazım. Gerçi daha pahalıya gelecek ama olsun. *Allez voir des amis et manger quelque part.*³⁶⁷ Kocam olmasa ben de sizinle gelirdim.

Gelin, Café des Amateurs'de bir şeyler içelim şimdi, dedim. Sert bir şeyler içeriz. Hayır, kocam gelmeden bu kafesi bırakamam, dedi kadın. *Débinez-vous maintenant.*³⁶⁸ Anahtarı bana bırakın. Döndüğünüzde her şey düzgün olacak.

İyi bir kadındı ve şimdiden kendimi daha iyi hissediyordum çünkü yapılacak tek bir şey olduğunu biliyordum: baştan başlamak. Ama bunu yapıp yapamayacağımı bilmiyordum. Hikâyelerden bazıları boksle ilgiliydi, bazıları beysbol, bazıları da at yarışları. Bunlar en iyi bildiğim ve en yakın alakam olan şeylerdi ve birkaç tanesi de ilk savaşa ilgiliydi. Bunlar hakkında yazarak haklarında hissetmem gereken her şeyi hissetmiş ve her şeyi döküp bunlarla ilgili tüm bildiklerimi ifade edebildiğim kadarıyla yazmış, tekrar yazmış ve her şey hikâyelerin içine girip benden çıkana kadar tekrar yazmıştım.

365) (Fr.) Bunu deneyeceğim. (ç.n.)

366) (Fr.) ve çok da nazik. (ç.n.)

367) (Fr.) Arkadaşlarınızı görün ve bir yerlerde yemek yiyin. (ç.n.)

368) (Fr.) Hadi hemen gidin. (ç.n.)

Çok genç yaşlarımdan itibaren gazetelerde çalıştığım için, bir şeyi bir kez yazdıysam asla hatırlayamıyordum; aynı bir karatahtayı bir sünger ya da ıslak bir bezle silip temizler gibi, hafızanızı da her gün yazarak temizleyebiliyordunuz; bu kötü alışkanlık hâlâ devam ediyordu ve şimdi beni yine bulmuştu.

Ama bina görevlisi ve bina görevlisinin kokusu, pratikliği ve kararlılığı çaresizliğime aynı bir çivinin temiz ve doğrudan girmesi gibi girivermişti ve bu konuda bir şey yapmam lazım diye düşündüm; pratik bir şey; hikâyelerle ilgili yapabileceğim bir şey olmasa da benim için iyi olacak bir şey. Romanın gittiğine ise neredeyse memnun olacaktım çünkü daha şimdiden daha iyi bir roman yazabileceğimi görebiliyordum, rüzgârın, okyanusun üzerindeki yağmur fırtınasını denize taşımasını suyun üzerinde açıkça görebildiğiniz gibi. Ama hikâyelerimi, sanki evimin, işimin, sahip olduğum tek tüfeğin, ufak birikimlerimin ve eşimin bir bileşimiymiş gibi özlüyordum; aynı şekilde şiirlerimi de. Ama çaresizlik hissi geçmeye başlamıştı; artık sadece büyük bir kayıptan sonra hissedilen özlem vardı. Özlemek de epey kötü bir his.”

“Özlemek nedir bilirim” dedi kız.

“Zavallı kızım benim” dedi adam. “Özlemek kötü bir şey. Ama insanı öldürmez. Ama çaresizlik çok kısa sürede öldürebilir.”

“Gerçekten öldürür mü?”

“Öyle sanıyorum” dedi.

“Birer tane daha içebilir miyiz?” diye sordu kız. “Bana geri kalanını da anlatacak mısın? Bunlar tam da hep merak ettiğim türden şeyler.”

“Birer tane daha alabiliriz” dedi Roger. “Ve seni sıkmazsa geri kalanını da anlatırım.”

“Roger, beni sıkılmaktan bahsetmemelisin bile.”

“Bazen kendimi sıkıntıdan öldürebiliyorum” dedi. “O yüzden seni sıkma ihtimali de normal göründü bana.”

“Lütfen şu içkileri hazırla ve sonra da ne olduğunu anlat bana.”

Ernest HEMINGWAY, 1899'da Chicago yakınlarında doğdu. Ortaokulu bitirdikten sonra Kansas City Star adlı gazetede çalışmaya başladı. Birinci Dünya Savaşı'na gönüllü olarak katıldı. 1918'de İtalyan ordusunda çarpışırken yaralanarak cepheden ayrıldı ve Paris'e yerleşti. Burada **Ezra Pound**'dan büyük destek gören **HEMINGWAY**, önce **Güneş de Doğar** (The Sun Also Rises) ve **Silahlara Veda** (A Farewell to Arms) adlı romanlarını yazdı. **Silahlara Veda** yazara büyük ün sağladı. Bunu, avcılık serüvenlerini anlatan **Afrika'nın Yeşil Tepeleri** (The Green Hills of Africa) izledi. Dönemin birçok sanatçısı gibi İspanya İç Savaşı'na da katılan **HEMINGWAY**, 1940'ta bu savaşı anlatan güçlü romanı **Çanlar Kimin İçin Çalıyor**'u (For Whom the Bell Tolls) yayımladı. Bu roman çok geçmeden sinemaya uyarlandı. 1952'de yazdığı **Yaşlı Adam ve Deniz** (The Old Man and the Sea) büyük yazarın ününe ün kattı. 1961'de av tüfeğiyle vurularak ölen yazarın intihar mı ettiği yoksa kazaya mı uğradığı kesin olarak öğrenilemedi.

HEMINGWAY roman dalındaki emek ve çabaları karşılığında 1954 yılında **Nobel Ödülü**'nü aldı. Kısa, yalın cümleler kullanan ve sert, öz tarzı ile bilinen boğa güreşi ve büyükbaş hayvan avı meraklısı yazarın kahramanları da her zaman cesur ve davalarına bağlı, görünmez ruhsal ve bedensel yaraları olan kadınlar ve erkeklerdi.

ernest hemingway

TÜM ÖYKÜLERİ

Nobel Ödüllü yazarın tüm öykülerinin bir arada olduğu tek eser.

Ernest Hemingway'in tüm kısa öykülerinin toplandığı bu bütünsel eserde okurlar hem *Kilimanjaro'nun Karları*, *Beyaz Fil Tepeleri*, *Aydınlık ve Temiz Bir Yer* gibi çok sevilen klasiklerle buluşacak hem de ilk defa bu seçkide yayımlanan yedi yeni öyküyü keşfedecek. **Tüm Öyküler, Hemingway** hayranları için paha biçilmez bir hazine.

Ernest Hemingway, İngilizce yazında, yirminci yüzyılda yaşamış herhangi bir yazardan çok daha büyük bir değişim yaratmış, bu nedenle 1954 yılında **Nobel Edebiyat Ödülü**'ne layık görülmüştür. **Hemingway** kısa, net cümleler yazar, sert ve etkileyici üslubuyla tanınır. *Güneş de Doğar* ve *Silahlara Veda* ile **Hemingway**, yirminci yüzyılın en büyük edebi kişilikleri arasında yerini almıştır. Gazetecilik ve Birinci Dünya Savaşı'nda ambulans sürücülüğü gibi işlerle uğraşmış olan yazar, 1920'lerde Paris'te gönüllü sürgünlerden oluşan yazar çevresinin bir parçası olarak uluslararası ün kazanacağı bir kariyere imza atmıştır. **Hemingway**, boğa güreşine ve avcılığa meraklıdır, ana karakterleri fiziksel ya da psikolojik olarak zarar görmüş, cesur ve kararlı erkeklerle kadınlardır. *Çanlar Kimin İçin Çalıyor*'da İspanyol İç Savaşı'ndan söz etmiş, İkinci Dünya Savaşı'na da değinmiştir. Klasik kısa romanı *Yaşlı Adam ve Deniz* ile 1953 yılında **Pulitzer Ödülü** kazanan **Hemingway**, 1961 yılında ölmüştür.

SERTİFİKA NO 15033

9 789752 206922

ISBN 978-975-22-0692-2
2021.06.Y.0105.7791

77 TL